Fratres scientes quia hora est iam nos de sompno surgere. Nunc enim propior est nostra salus quam cum credidimus. Nox precessit dies autem appropinquabit. Abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis sicut in die honeste ambulemus. Non in comessationibus et ebrietatibus, non in cubilibus et impudiciciis, non in contencione et emulacione, sed induimini dominum Ihesum Christum.

N. Inv. 1387.

[illegible] 3 [illegible] — [illegible]
[illegible] 3 [illegible] [illegible]
[illegible]

Seruet
Hir be

On

me

f
f
par

193

Sermones Jacobi de Voragine.

Incipit prologus super sermones dominicales fratris Jacobi de Voragine ordinis predicatorum

Humane labilis vite decursus salubri eruditione nos ammonet ut rebus non manentibus pretermissis ea operari studeamus quorum fructus permaneret in celis dicente domino: Operamini non cibum qui perit sed qui permanet in vitam eternam. Importuna igitur fratrum instancia non improba temeritatis audacia me induxit ut de evangeliis dominicalibus que leguntur per anni circulum aliquam facerem compilacionem sermonum. Et quamvis vires meas indicet liber distinctiones invenia-me satis tenuis et ingenii tardioris spero tamen quod imperfectum meum supplebit divina bonitas et quod adiuvabit superna caritas et excusabit quam gero fraterna voluntas. De quolibet autem evangelio dominicali tres sermones composui ad honorem individue trinitatis et gloriose virginis marie matris dei et beati dominici patris nostri. Sane in prima dominica adventus non est idem evangelium apud omnes sed diversimode dicitur ad missam. Ideo in primo sermone ipsius dominice prophetiam autem assumpsi per quam inducimur ut christo advenienti cordis preparemus hospitium et ei occurramus pro beneficiis gratiarum. Et quia ordine predicatorum sum dei miseratione professus ideo ad beati dominici postulanda suffragia devote assurgo ut ipse apud dei maiestatem orare dignetur quatenus presens opusculum et ad dei laudem dirigat et ad legentium utilitatem commutet et in adiutorium proficere concedat. Amen.

primus sermo

Dominica prima in adventu sermo primus

Preparare in occursum dei tui israel. Amos iiii. Cum rex vel aliquis princeps maior dignus est venturus ad aliquam civitatem tunc ante nuncii premittuntur ipsius regis nunciantes adventum ut ad ipsum recipiendum suscipiendum se preparent et disponant. Rex iste magnus est dominus ihesus christus qui isto tempore est venturus in carne secundum ecclesie reputationem. Et ideo debemus nos preparare et venienti sibi occurrere iuxta verbum premissum quod dicitur preparare. Et ideo hoc tempore mittit ecclesia in missa tres sollempnes nuncios et legatos mittit qui istius regis adventum nobis annunciet et ad ipsius regis susceptionem sollicite nos invitet. Scilicet Paulum apostolum Zachariam prophetam et Matheum evangelistam. Paulus namque apostolus in epistola sua legatorum faciens quales esse debent illi qui istum regem debent suscipere adimentias et orationes quas tamen eos facere oportet. Primo scilicet quod non debeant dormire sed vigilare. Secundo quod debeant sordidas vestes abicere. Tertio quod debeant christi vexillum assumere.

Primo ergo non debet dormire sed vigilare tunc dicitur Ro. xiii. Hora est iam nos de sompno surgere. Nox precessit dies autem appropinquavit. Olim quidem fere omnes primum

in pectus dormiebat non mirum
quia in nocte erat. In nocte
quidem tria sunt que dormire
faciunt et soporem inducunt scilicet
obscuritas frigiditas et humidi-
tas. Nox quidem naturaliter est ob-
scura frigida et humida. Obscu-
ritas autem soporem inducit. Unde
homines dormire volentes loca
obscura querunt. Frigiditas etiam
inducit soporem. Unde in hyeme
et in frigida complexione sopi-
mus profundius laudabilis est.
Tertio non sufficit humiditas
etiam soporem causat. Nam secundum
philosophum vapor humidus a cibis
resolutus dum ad cerebrum ascendit
soporem inducit. Hinc est quod pueri
magis dormiunt quam senes quia plus
humidat in humiditate. Non sunt
ergo mirum si antiquus sic dormiebat
quia erat in obscuritate ignorancie
in frigiditate dilectionis divine et in
humiditate carnalis concupiscentie. In his
quidem in his tribus locis dormit
scilicet in loco obscuro frigido et humido.
Et ideo tectos sentiunt dormire faciebat.
Job. iiij. Sub umbra dormit. Ecce
obscuritas ignorancie. In secreto
calami. Ecce vacuitas dilectionis
divine. In locis humentibus. Ecce
humiditas carnalis concupiscentie. Ro. xiii.
Nox iam precessit dies autem appro-
pinquavit. Et ideo iam non est dormiendum
sed vigilandum. Advenit enim iam va-
lux que obscuritatem ignorancie ex-
pulit et splendorem sapientie addu-
xit. Ysa. ix. Populus qui ambu-
labat in tenebris vidit lucem
magnam. Item advenit calor igneus

et frigiditatem fugat et totum mundum
in dei amorem accendit. Luc. xii.
Ignem veni mittere in terra et quid
volo nisi ut ardeat. Item advenit
sol verus qui omnem nebulam car-
nalis concupiscentie consumit et
ab humore ipsius carnalis concupiscentie
animam arefecit. Ecc. xxiiij. Aperti
sunt thesauri et evolaverunt nebule sicut aves.
Ideo apostolus annunciat nobis quod debe-
amus vestes sordidas abicere et pul-
chras induere. Ostendens quod debemus abicere
tria genera vestium sordidarum scilicet veste
nigra veste immunda et veste lace-
rata. Primo debemus abicere vestem
nigram. Cum dicit Abiciamus opera tene-
brarum et ista veste nigra facit avaricia.
Avaricia ei [illegible] Et corpo-
rem [illegible] Et spiritu-
alem quia cum pecunia sit lutum inde
anima nigra. Et ideo quia sunt sic denigrati
et fedati a domino non cognoscuntur. Trenorum
iiii. Denigrata est super carbones facies
eorum et non sunt cogniti in plateis.
Secundo debemus abicere vestem immundam
Cum subdit Non in comessationibus et
ebrietatibus non in cubilibus et impudi-
ciciis. Et veste immunda facit luxuria
que est peccatum [illegible] Judic. [illegible] Odientes
eam que carnalis est maculatam
tunicam. Tertio debemus abicere vestem la-
ceratam cum subdit Non in contentione
et emulatione. Ista veste lacerata
facit superbia. Unde dicitur Prov. xiii. Inter
superbos semper iurgia sunt. Abiectis
igitur vestibus sordidis viciorum monet
apostolus ut induamus vestes virtutum
et bonorum operum. [illegible] quas vestes
vocat [illegible] scilicet induimenta armaturam

z luce d(icitu)r Induam(ur) arma luc(is)
Dicit(ur) at indumenta q(ue) peccata
operiu(n)t ps. pe. iiij^o Caritas operit
multitudi(n)e(m) pecc(at)or(um) Dicit(ur) ab arma
quia ab insidijs demonu(m) a(n)i(m)a(s) cu
stodiu(n)t Vn(de) d(icitu)r de ecclesia Cant.
xxvj. Omp(ni)s scutu(m) z lancea(m) z ga
leam adu(er)sus i(n)imicu(m) tuu(m) pugnab(it)
Dicit(ur) z lux q(uia) lucidu(m) ornatu(m) fac(iun)t
Vn(de) de a(n)i(m)a v(ir)tutibus decorata d(icitu)r
ps. Astitit regina a dextris tuis
in vestitu de aurato E(t) Cras ap(osto)l(u)s
a(n)nu(n)ciat vob(is) q(uod) v(est)r(u)m vexillu(m) debe
am(us) assumere d(icitu)r Induim(ur) d(omi)n(u)m
ih(es)m x(ristu)m Istud vexillu(m) e(st) x(rist)c(u)s in
cruce affixus cui(us) memoria debe(mus)
in n(ost)ris cordib(us) retinere Hasta istius
vexilli e(st) lignu(m) cr(ucis) Tela e(st) caro
x(rist)i cr(uc)i affixa q(ue) t(em)p(or)e colore fuit de
picta s(ci)l(icet) albo / nigro / z rubeo /
Illa caro x(rist)i fuit albissima p(ro)pter inno
cenciam p(ur)itatem Et fuit rubea p(ro)pter sa(n)
guinis effusione(m) Et fuit nigra
p(ro)pter v(er)berum livore(m) z mortis illatione(m)
Vn(de) si ip(s)a caro posset loq(ui) dicere
posset illud Cant. p(rimo) Nigra su(m) p(ro)pter
livore(m) s(ed) formosa p(ro)pter innocencie
decore(m) sicut pelles salomo(n)is p(ro)pter
sa(n)guinis effusione(m) Ille (enim) pelles e
rat pelles arietu(m) rubricate
Ista (enim) Cras misit ap(osto)lum q(ui) a(n)nu(n)
ciare debet q(u)alis debet e(ss)e ille q(ui)
istu(m) rege(m) debet suscipe(re) mittit p(ro)ph(et)am
unu(m) s(ci)l(icet) Zachariam p(ro)ph(et)am q(ui)
a(n)nu(n)ciat vob(is) p(ro)pter quod istu(m) rege(m)
debe(mus) suscipe(re) d(icitu)r dicens filie syo(n)
Ecce rex tuus venit t(ibi) mansuetus
Con(tra) q(uo)d s(ci)e(n)d(u)m e(st) q(uod) libe(n)t(er) suscipi(us)
q(ua)tuor g(e)n(er)a p(er)sonar(um) s(ci)l(icet) duos p(ri)ncipes

benificos z amicos Vo(lo) q(ue) libe(n)t(er)
debem(us) x(ristu)m suscipe(re) q(uia) ip(s)e est
d(omi)n(u)s n(oste)r z rex n(oste)r Ad p(ri)mu(m) n(ost)ro cu
d(icitu)r Ecce rex tuus de h(oc) ip(s)e sibi
p(er)hibet testio(niu)m d(icen)s Ioh. xiij^o
Vos vocatis me magi(ste)r z d(omi)ne et
be(ne) dicitis Su(m) etenim Et eiusde(m)
xviij. Tu dicis q(uia) rex su(m) ego
Nec sunt ista v(er)ba sup(er)bie vel
iactancie vel elacionis s(ed) salutif(er)e
instruccionis d(omi)n(u)s (enim) sup(er)bire no(n) p(otes)t
Sup(er)bire (enim) e(st) sup(er) alios ire
Ipso igi(tur) sup(er)bire p(otes)t q(ui) sup(er)
se alios h(ab)et Eccl(esiastic)i x. Sup(er)bo
excelsior alius e(st) et(iam) Similit(er)
z angelus sup(er)bivit q(uia) sup(er) se
d(omi)n(u)m h(ab)uit De(us) at sup(er)bire no(n)
p(otes)t quia sup(er) o(mn)es e(st) Ipso e(st) p(ri)
m(us) z s(ecundu)s n(oste)r q(uia) n(ost)ro cu(m) d(icitu)r Tuus
i. de tua stirpe p(ro)genit(us) Gen.
xxxvij. Caro (enim) z f(rate)r n(oste)r e(st)
Bernhard(us) Pulcra p(ro)genies me de
spicere n(on) potest os de ossib(us) meis
z caro de carne mea Humana
i(ta) n(atur)a in magna p(ro)pter iu(n)cte z vene(ra)n(d)a
e(st) h(ab)enda Tum q(uia) ad ymagi(ne)m dei e(st)
facta Tum q(uia) angelice n(atur)e e(st) coiu(n)cta
Tum q(uia) a filio dei assumpta est
Leo pp. Agnosce o homo dignitatem
tua(m) z divine co(n)sortes n(atur)e factus noli
in degeneri(m) vita(m) redire Memento
cuius capitis membru(m) es Tercio
e(st) benificus n(oste)r Vn(de) d(icitu)r Venit tibi
i. ad utilitate(m) tua(m) Ipso (enim) a(n)i(m)a(m) sc
rat ca s(ci)l(icet) facie dei habita cum
celi z tenebrar(um) in carcere limbi S(ed)
d(icitu)r Job xxxiij. Si fuit p(ro) eo
angel(u)s i. x(ristu)s qui d(icitu)r magni co(n)
silij angel(u)s deprecabi(tur) d(omi)n(u)m et
placabilis fiet ei z videbit
faciem eius in iubilo Ecce quia

acquisiuit homo factus dei li
berauit animam suam ut non p
geret in inuicem Secundo quia eripuit
eum a carcere inferni Tertio vinces lu
cem videt Terciio quia lucidum sibi lo
cum celi acquisiuit / Quarto est auci
tur quod non tum deus mansuetissime
cum inter nos fecit atque inter amicos
mansuete et humiliter gessit Mathei
xi Discite a me quia mitis sum
et humilis corde Qui enim olim
erat leo ferocissimus modo
agnus mansuetus / legitur quod rino
cerus nulla violencia capi pot
est in sinum virginis reclinans totam
mansuescit Sic et deus leo for
tissimus in sinum virginis reclinans
factus est agnus mansuetus / Pro q
uo apostolus annunciat quales debe
nt illi quibus est iste rex suscipiendus
Et prius quam prophecia subiungit dicens et post
quomodo sit suscipiendus Et continet
etiam tam sancti iuxta Gregorium
mathei qui annunciat quomodo sit
suscipiendus et hoc quod probat Est
enim suscipiendus quadrupliciter Cum
operibus caritatis Cum mundicia cor
dis Cum triumphali victoria Cum lau
de diuina / Primo est suscipiendus
Christus cum operibus caritatis quod notatur
per hoc quod vestimenta sua prosternebant
in via vestimenta enim dicuntur spiritua
lia bona opera Apocalypsis xvi
Beatus qui custodit vestimenta sua
ne nudus ambulet Ista vestimenta
in via prosternimus quando bona nostra
pauperibus et viatoribus peregrinis
communicamus Ecclesiastes xi Mitte panem
tuum super transeuntes aquas et post
multa tempora inuenies illum Panem
mum super transeuntes aquas mittit

qui pauperibus peregrinatibus elemosinas
manus dans Dicitur enim quod pauperes
in hominem vestitum implet mundum
fugit Omnia diabolus est in illis diui
tiis que in usus pauperibus conuertuntur
ab illis autem fugit que pauperibus di
stribuuntur / Secundo tum puritate et mundicia
cordis quod notatur per hoc quod obuiauerunt
tum palmis et ramis oliuarum Erat
enim quedam tamquam lignum putridum quorum
gratia omnium inmundiciarum est Iohel
Ioel primo Computruerunt iumenta in
stercore suo Quedam sunt tamquam lignum
aridum quorum gratia omnium bonorum deuo
tionis est vacua Ps Aruit tamquam
testa virtus mea Quedam non sunt tamquam
lignum viride instar oliue quorum gratia
viride virtutum omnium est amena Psalmo
xi Iusti tamquam virens folium germi
nabunt / Tercio cum triumphali victoria
quod notatur per hoc quod cum ramis palmarum
sibi obuiauerunt Illi autem recte palmas
portare possunt qui vincunt dyabolum
eius temptationibus resistendo Iaco
bi iiii Resistite dyabolo et fugiet
a nobis Vincunt mundum fide cum
operibus obseruando primo Iohannis v Hec est
victoria que vincit mundum fides via
Vincunt corpus proprium ipsum castigando primo
Cor ix Castigo corpus meum et in ser
uitutem redigo etc / Quarto cum laude
diuina Quod notatur per hoc quod Christus laudabat
dicentes Osanna filio dauid Ista
autem laudatio fit de corde ore et opere
laude enim cordis dicitur Ephesios v Cantantes
et psallentes in cordibus vestris domino
laudatio autem oris non valet sine lau
de cordis Ysa xxix Appropinquat populus
iste ore suo et labiis suis glorificat
me cor autem eorum longe est a me Nec
neque valet sine etiam i sine laude
operis Matheus vii Non omnis qui dicit michi
domine domine etc ad laudem cordis et oris

intrabit in regnum celorum. Sed qui facit
voluntatem patris mei qui in celis est, ad
laudem operis ipse intrabit in regnum
celorum etc. **Sermo secundus**

Cum appropinquasset **de eodem**
ihesus iherosolimis et **Math. xxi.**
venisset bethfage ad mon
tem oliueti tunc misit duos
discipulos suos illis. Ite in castel
lum quod contra vos est. Et statim
invenietis asinam alligatam et
pullum cum ea. Soluite et addu
cite michi. Et si quis vobis aliquid
dixerit dicite quia dominus hiis opus
habet et confestim dimittet eos. Hoc
autem totum factum est ut adimpleretur
quod dictum est per prophetam dicentem Dici
te filie syon. Ecce rex tuus venit
tibi mansuetus et sedens super asi
nam et pullum filium subiugalis.
Euntes autem discipuli fecerunt sicut
precepit illis ihesus. Et adduxerunt
asinam et pullum et imposuerunt super
eos vestimenta sua et eum desuper sede
re fecerunt. Plurima autem turba straverunt
vestimenta sua in via. Alii autem cedebant
ramos de arboribus et sternebant in
via. Turbe autem que precedebant et que
sequebantur clamabant dicentes Osan
na filio david benedictus qui venit
in nomine domini. Si aliquem principem
summus susceptivi ad nos venturum
ipsum propter quatuor causas libenter et reverenter
suscipere debemus. Et primo propter statum quem
scilicet est prius valde sublimis. Secundo autem
propter affinitatem quam scilicet est nobis proximus vel
affinis. Tercio propter beneficium quod saltem
veniret scilicet non ut rapet nostra sed ut
tribueret sua. Quarto propter officium quod
scilicet sicut scimus quod non habet officium hunc
iusticie sed pacis nunc. Quarto propter com

tatum quam scilicet scimus quod non donat
secundum quantitatem gaudere vel crudeles sed
humiles et clementes. Istis quatuor
de causis regem nostrum dominum ihesum christum
in carne venturum sed in celis repre
sentacionem tempore isto venientem susci
pere nos oportet. Primo debemus pm
eum libenter suscipere propter statum
quia est rex valde excellens et
sublimis. Unde notatur cum dicitur Ecce
rex. Apocalipsis xix. Habens in vestimento
et in femore suo scriptum rex regum B
et dominus dominancium. Et tamen multi ne
gaverunt ipsum esse regem dicentes Joh.
xix. Non habemus regem nisi cesarem.
Cristus dicitur vincens cesarem et dicitur ac
cedendo. Tales id est respuunt regem
urgentem et eligunt sibi regem dyabo
lum. Et iste rex habet triplex
regnum de quo dicitur Philipp. ii. In
nomine ihesu omne genu flectatur
celestium terrestrium et infernorum. Sed
etiam tres status militum quorum
quidam sunt dormientes(?) et istos
ponit in regno terrestri de quorum
numero erat qui dicebat Ephes.
vi. Non est nobis colluctatio ad
versus carnem et sanguinem supple
tum sed adversus principes et potestates
etc. Alii sunt milites triumphantes
et istos ponit in regno celesti
quibus post victoriam dat coronam
ii Thimo. iiii. Non coronabitur nisi C
qui legitime certaverit. Alii sunt suc
cumbentes et terga vertentes et istos
collocat in carcere infernali. Ysa.
xxiiii. Congregabuntur congregacione
unius fascis in lacum et claudentur
in carcerem scilicet infernalem. Secundo Sm
debemus ipsum libenter suscipere propter
affinitatem quia est frater noster et proximus
noster. Unde notatur cum dicitur filius id est
de tua virgine procreatus. Soluite

cum christus contrahit parentela cum na-
tura angelica sed cum humana. Heb.
ii°. Nusquam angelos apprehendit
sed semen Abrahe apprehendit. Ergo
videtur quod inter deum et homines est maior
fraternitas quam inter deum et angelum.
Item maior affinitas maior con-
sanguinitas et maior cognationis
fraternitas. Primo dico quod inter deum
et homines est maior fraternitas quam inter
deum et angelum. Fraternitas que dicitur quod tamen
causatur ex altero parente sicut est
sed que causatur ex utroque firmissima est. Angelus
enim est frater christi tamen ex parte patris etenim
qui est pater christi scilicet per eternam generationem
et angelorum scilicet per creationem. Homo non est
frater christi ex parte patris etenim qui est
pater christi per eternam generationem et hominis per
creationem et ex parte matris que fuit virgo
beata que fuit mater christi et mater. Unde christus
nusquam vocat angelos fratres suos
sed homines. Psalmus: Narrabo
nomen tuum fratribus meis. Luc. Gen.
xliiii. quod Joseph maiorem partem de-
dit Beniamin minimo quam aliis qui
fratres sui erant ex utroque parente quam
ceteris qui tamen fratres erant ex altero
parente. Anima christi dupliciter refectorem
homini dabit scilicet in sua divinitate et in
sua humanitate. Angelos autem tamen in
sua divinitate reficit. Secundo est maior
affinitas magis quidem affinitas
contrahitur quam quis dat vel accipit scilicet
maiorem quam uxorem. Deus autem
filiam suam id est ymaginem et similitudinem suam
angelis dedit quod ipsum ad ymaginem
suam creavit. Homini non et ymaginem
suam dedit et insuper sororem matrem
id est naturam humanam filio suo accepit.
Jere. ii. Recordata sum tui miserans
adolescentiam tuam et caritatem desponsa-
tionis tue. Jerem. xxxi. In caritate
perpetua dilexi te ideo attraxi te mi-
serans. Unde dicitur: Impressa charitatis volu-
mine verbum dei altius imbibere non potuit tam
gloriosius. Tertio est maior consanguinitas
magis quidem consanguinitas est quanto quis
alteri attinet propius. Linea consanguinitatis
maxima non quod coequalis. Quod enim deus
angelum ad ymaginem suam creavit tunc conditio-
nem de progenie sua fecit. Homines non et
de suo genere fecit. Unde Act. xvii°.
Ipsius enim genus sumus. Genus ergo cum
simus dei etc. Et insuper de suo genere
se fecit. Rom. i°. Qui factus est ei ex semine
David secundum carnem. Quarto est maior
cognationis fraternitas. Cum enim triplex sit co-
gnatio scilicet legalis que est per adoptionem,
spiritualis que est per baptismum regeneratio,
et carnalis que est per carnis propagationem.
Angelus attinet christo cognatione legali quia
deus eos sibi in filios adoptavit. Homo
non attinet christo et cognatione legali quia deus
eos sibi in filios adoptavit. Ephes.
i°. Predestinavit nos in adoptionem filiorum
per ihesum christum. Et spirituali quia eos in baptismo
regenerat. Joh. iii°. Nisi quis natus fuerit de-
nuo non potest videre regnum dei. Et carnali
quia christus de progenie David nasci voluit
et carnem et sanguinem accepit. Hebr. ii°.
Quia enim pueri communicaverunt carni et san-
guini et ipse similiter participavit eisdem.
Tertio debemus ipsum libenter suscipere propter
beneficium quod nobis tribuit. Dicit Veni ut ad
utilitatem tuam. Non enim venit ut auferat
mea sed ut daret sua. Omnia enim que habuit
dedit nobis scilicet regnum suum in possessionem.
Math. xxv. Possidete paratum vobis regnum
a constitutione mundi. Corpus suum in refec-
tionem. Joh. vi°. Caro mea vere est cibus.
Item sanguinem suum in ablutionem. Apoc. i°.
Lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo.
Animam suam in redemptionem. Joh. x°. Animam
meam pono pro ovibus meis. Et divinitatem
suam in fruitionem. Joh. xvii°. Hec est vita

ut cognoscat te solum deum etc.

Quartum. Quarto debemus ipsum libenter suscipere propter officium quia non habet officium sive ministerium sed propter hunc est notandum. Quod dicitur mansuetus. Sicut quod dicitur sanctus est qui quasi sine terra. Et quod mansuetus est quasi manu assuetus. Et quia sunt animalia mansueta quedam,

D

quasi quedam vi et industria mansueta domestica ut equi et boves. Et quedam natura sunt mansueta. Animalia nata sunt mansueta: ut oves et agni, sicut animalia domesticata dicitur mansueta, id est manum assueta. Christus igitur dicitur mansuetus a natura divina quia deus natura est mansuetus et mitis. Psalmus: Tu autem domine suavis et mitis es. Et a natura humana quia de mansueto patre scilicet David. Matthei: Memento domine David et omnis mansuetudinis eius. Item sunt mansueti agni. Ipse est solus adeo unitus cum quo totaliter cum mansuetum factus. Ysaias: Ecce ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad victimam. Ipse dominus fuit mansuetus a longa consuetudine et magis quia longo tempore inter nos inhabitavit et conversatus est. Et ideo factus est valde mansuetus. Et sicut animalia domesticata statim currunt ad consolationem carnis et omnia domesticata ad consolationem vincens. Sic Christus adeo est domesticatus quod statim currit ad quoslibet de profundo cordis vocantes. Ideo monemur Ecclesiastici: Quinto. Quintum. Quintum debemus ipsum libenter suscipere propter comitatum quia duxit comitatum humilem. Quod notatur cum dicitur: Sedens super asinam et pullum. Secundum magistrum per asinam significatur synagoga iudeorum quia iugum legis portat. Per pullum ecclesia gentilium quia tamquam filia a synagoga fuit genita. Christus igitur super asinam et pullum sedet quia utrumque populum sibi coniunxit. Utrosque tamen ligatos catenis peccatorum. Anima, sicut dicitur Proverbiorum. Et ideo est distinctio omnis ei peccatori. Ecce iste finis sepe conformatur conviviis. Filius Thale ei cogitabat pauit delectatorum

delectatio conuersi. Confessus operatorum operatio confirmatur. Confirmatur consuetudo. Consuetudo cordis durities. Durities cordis inducit necessitatem desperationis. Desperatio mortem eternam. Quoniam sicut dicitur Ysidorus: Solvite et adducite mihi peccatores eos sola ad conversionem gratia quia peccatum conuertit. Psalmus: Dominus solvit compeditos. Et a corpore multo ostendit. Ysaias: Solvite fasciculos deprimentes etc. Et a ministris dei potestate ministratis Matthei xvi. Quodcumque solveritis super terram erit solutum et in celis etc. Sermo secundus de eodem.

Benedictus qui venit in nomine domini. Iste est de eodem.

Hec videntes et audientes Christi magnalia et verba miracula que Christus faciebat et maxime audientes quod Christus Lazarum quatriduanum suscitavit, sicut habetur Iohannis xi, sibi obviam processerunt et ipsum cum ramis et floribus dignis laudibus extulerunt dicentes: Benedictus qui venit in nomine domini. In quibus verbis tria ponuntur, scilicet primo persona laude digna, ibi Benedictus. Secundo ipsius laudationis causa, cum dicitur Qui venit. Tertio causa complanata cum subiungitur In nomine domini. Laus autem ista fuit digna ex quatuor, scilicet primo propter laudantem, secundo propter laudatum, tertio propter rei laudate, quarto propter modum laudandi. Primo quidem laus ista fuit digna propter laudantem. Tunc enim laus est digna quando ille qui laudat dignus est laudare. Anima sicut dicitur Ecclesiastici xv: Non est speciosa laus in ore peccatoris. Quia non scilicet non et ideo missus sit a peccatore. Ait David. Dixit deus quare tu enarras etc. Isti autem erant digni laudare. Tunc quia Christum imitabantur fide et devotione. Unde dicitur Matthei xxi: Videntes autem principes sacerdotum et scribe mirabilia que fecit Iesus et pueros clamantes et dicentes in templo: Osanna filio David etc. Isti enim dicebantur pueri non tamen propter etatem sed maxime propter

A

B

C

innocentia z puritas. / Quarto fuit
digna laus propter laudati Est
enim digna laus quando ille qui lau
datur est dignus laudari Unde de
indignis laude dicitur in ps. laudatur
peccator in desideriis anime sue. Xpus
autem non tantum laude mera est dignus
sed etiam omnem laudem excedit an
gelicam scilicet et humanam Eccl. xliii.
Benedicentes dominum laudate eum
quantum potestis maior est enim omni
laude. / Quinto fuit digna propter
veri laudatores laus enim est digna quando
quis laudatur de vera laude digna Unde
dicitur de hiis qui de malis laudabantur
Ysa. iij. Popule meus qui beatum te
dicunt ipsi te decipiunt Isti autem
laudabant Xpm de vera que omni
laude digna erat scilicet de eo quod ve
niebat in nomine domini / Sexto fuit
digna ista laus propter modum lau
dandi quia fiebat ab illis qui
precedebant et qui sequebantur et qui canti
tabant Illi quidem qui precesserunt
scilicet patriarche et prophete eum cum magno
desiderio expectaverunt Bernardus super
Cant. desiderium patrum suspirantium
Xpi adventum in carne frequentissime
cogitans compungor et confundor in
memetipso et nunc vix contineo la
crimas ita pudet pudoris torpo
risque miserabilium temporum horum Cui
magis ut tum ingerat gaudium
gratie huius exhibitio quam accenderat
veteres desiderata promissio Comi
tantes id est eius apostoli verbis eius avi
dissime parebant miracula autem
admirabantur Et opera imitabantur
Nos autem qui sequimur debemus ipsum
semper laudare et hunc ipsum in nobis
gerere circa ipsum ps. Semper laus
eius in ore meo Et in corde per mor
tificationem ad Cor vj Empti
estis precio magno glorificate et por

tate Et in corde per meditationem Deut. vj.
Meditaberis sedens in domo tua Et
in opere per imitationem Summa super Aug.
Summa est cuius religionis est hunc
imitari quem colis. / Notandum post hunc
laudatoris eorum eis dicitur Quia venit
Xpus eis cum laudabant quod in mundum
venit et in eam verum primum preparabat
Exodi id est ad nos venit prout supra
ceptum Sermone Ecce rex tuus venit Sic debemus
nos ornare et sibi venienti occurrere as
sumendo vestes albas deauratas
sive rubeas et varias Vestis alba
est ipsa puritas de qua dicitur Apok. iij.
Vestimentis albis induaris ut non
appareat confusio nuditatis tue Vestis
deaurata est ipsa caritas Sicut enim
aurum non potest putrescere sic et ipsa cari
tas non potest deficere / I. Cor. xiij. Ca
ritas numquam excidit Est et caritas
rubea quia facit animam rubere id est igne
amoris fervere Vestis varia est virtutum
diversitas de hac diversitate veste dicitur in
ps. Astitit regina a dextris tuis in vesti
tu deaurato circumdata varietate Beata
est illa anima que Xpo advenienti occurrit
cum veste alba puritatis / cum veste de
aurata sive rubea caritatis Et est cum
veste varia multiplicitatis virtutis de tali
anima dicitur Prov. ult. Stragulatam vestem
fecit sibi byssus et purpura indumentum
eius etc. Stragulata vestis Ecce
vestis varia virtutum Glossa super Prov.
Stragulata vestis est vestis diverso
rum scilicet dicta eo quod in stratu et amictu
sit apta Byssus Ecce vestis alba
puritatis Et purpura indumentum eius Ecce
vestis rubea caritatis Nec autem illi et nunc
ne quis exiro occurrit cum veste nigra
sanguinolenta et sordida Unus est Xpus
qui pati non fit possit si sibi de illis
ultimariis partibus venienti uxor
occurreret huius vestes nigras sordidas
et sanguinolentas Nunc ipsam talibus
videt et tanquam in studio et adulterio

repudiaret. Illa anima est veste ni-
gram et sordida que non habet candore
puritatis sed nigredine peccati mortalis. Non est
ei olla magis nigra quam anima in peccato
mortali constituta vel posita. Thren. iiij°. Denigrata est
facies eorum super carbones. Olle eciam
eius qui de hac vita transeunt et occiunt
nec a deo nec ab angelis cognoscuntur sed
tamquam igote abiciuntur. Thren. iiij°. Deni-
grata est super carbones facies eorum
et non sunt cogniti in plateis scilicet regni
celestis. Illa est veste sanguinolenta quod
non est veste aurea sine caritatis. Sed est
cor sanguinolentum, poderem puris voluntas.
Tales cum sua veste igni infernali comburentur. Ysa. ix°.
Vestimentum mixtum sangui-
ne erit in combustionem et cibus ignis.
Illa est veste sordida et pannosam
que habet varietatem viciorum. Istam autem
pannosam vestem apostolus abiciendam
ammonet dicens Ro. xiij. Abiciamus
opera tenebrarum et induamur arma lucis.
Sed possunt quis dicere possem habere unquam
vestem scilicet vestem novam virtutum et veste
veterem viciorum. Ad quod dominus rudet quia
Nemo enim mittit commissuram panni
rudis in vestimentum vetus etc. Et
ponitur. Benedictus qui venit etc. Explanatio tum de. in
nomine domini. Et potest hoc intelligi de triplici
adventu scilicet de adventu in carne quia tunc
venit in nomine domini id est ad notificandum nomen
domini. Joh. xvij. Pater manifestavi nomen
tuum hominibus etc. Potest de adventu in mente
qui est per peccati remissionem et virtutis infu-
sionem. Et tunc venit in nomine dei id est in
gloria dei. Ps. Ipse nomen tuum domine imprima
beris peccato meo etc. Ideo in gloria
virtutis corporis tui etc. Potest de adventu
ad iudicium et tunc veniet in nomine dei
id est in potestate dei. Joh. v. Potestatem dedit
ei iudicium facere quia filius hominis est. Ad
istum temporis adventum designandum eciam in
primo versiculo tres versus decantantur in matutinis.
Primus designat adventum Christi in carne quia

dicitur. Quique terrigene et filii hominum simul
in unum dives et pauper. Per terrigenas
intelliguntur peccatores qui suam secuntur
originem. Quia sicut sunt geniti de terra
ita affectant terrena. Per filios hominum intel-
liguntur iusti qui sunt racionales et racionabiliter vi-
vunt et racionabiliter sunt viventes. Vel per ter-
ram utile est audire adventum filii dei in
carne. Et peccatoribus ut provocentur ad ve-
niam. Et iustis ut accedant ad graciam.
Secundus. Ipsa vos terrigene et filii hominum
audite istud quod de incarnacione quia simul
in unum id est in eadem persona est dives et
pauper. Dives quantum ad divinam naturam
sunt valde dives. Quantum ad humanam
naturam sunt valde pauper. Istud tangit
apostolus ij. Cor. viij. Scitis graciam
domini nostri Ihesu Christi qui cum esset dives
propter nos egenus factus est. Secundus
versus designat adventum Christi in mente quia
dicitur. Qui regis israel intende qui deducis
velud ovem Joseph. Israel interpretatur
vir videns deum. Omnis est anima ma-
ne intus. Joseph interpretatur augmentum. Per
nos venies in animam per graciam facit ipsam
esse israel id est facit ipsam videre deum per
fidem et tandem per speciem. Ps. Cor. xiij.
Videmus nunc per speculum in enigmate
etc. Et ipsam esse ovem per mansuetam
gustatam. Gal. v. Fructus autem spiritus
est caritas gaudium pax paciencia
benignitas bonitas longanimitas
mansuetudo fides modestia continencia
castitas. Facit et ipsa esse Joseph per
operum augmentacionem. Gen. xlix.
Filius accrescens Joseph filius ac-
crescens et decorus aspectu. Tercius
versus designat adventum Christi ad iudicium
quia dicitur. Excita domine potenciam tuam et
veni etc. Modo enim dormit deus iusticia
quia peccatores non punit. Vigilabit autem
eius iusticia quia omnes ad iudicium recipit.
Ysa. ix°. Propterea expectat vos dominus
ut misereatur vestri. In iudicio non dor-
miet iusticia. Ich. xxv. Clamor ad ia-
nua scilicet nunc. Sed vigilabit iusticia
post. Cum accepero tempus ego iusticias iudicabo

Dominica secunda in adventu
Sermo primus Luc. xxi°

Erunt signa in sole et luna
et stellis et in terris pressura
gentium pre confusione sonitus
maris et fluctuum. Arescentibus
hominibus pre timore et expectatione
que supervenient universo orbi. Nam
virtutes celorum movebuntur. Et tunc
videbunt filium hominis venientem
in nube cum potestate magna et maiestate.
His autem fieri incipientibus respicite
et levate capita vestra quoniam appro-
pinquat redemptio vestra. Et dixit illis
similitudinem. Videte ficulneam et
omnes arbores cum producunt iam ex se
fructum scitis quoniam prope est estas. Ita
et vos cum videritis hec omnia
fieri scitote quoniam prope est regnum dei.
Amen dico vobis quia non preteribit
generatio hec donec omnia fiant. Celum
et terra transibunt verba autem mea non
transibunt. ¶ In precedenti dominica
actum est de adventu christi in carne qui
est adventus amoris. In hac autem
dominica agitur de adventu christi ad iudicium
qui est adventus timoris ut amor
ad bonum nos moveat et timor a malo
nos revocet. Cum autem dux vel rex ad
bellum est profecturus omnes cives eius
commoventur ut secum proficiscantur. Sic
rege christo ad iudicium veniente omnis
creatura pariter commovebitur et contra
malos armabitur. In hoc igitur evangelio
ponitur commotio que triplicatur causa
scilicet celestis terrestris et intellec-
tualis. ¶ Primo ergo ponitur commotio crea-
ture celestis cum dicitur Erunt signa
in sole et luna et stellis. Que autem
sunt ista signa hic non exprimitur
sed Matthei xxiiij declaratur. Ubi scribitur
Sol obscurabitur et luna non dabit
lumen suum et stelle cadent de celo. Si-
gnum ergo in sole est obscuratio solis. Et est
quadruplex obscuratio quatuor modis acci-
pi potest. Primo quantum ad lucis privationem
Secundo quantum ad maioris lucis superventionem
Tertio quantum ad metaphoricam locu-

tionem. Quarto quantum ad misticam significationem.
Primo quidem quantum ad lucis privationem. Tunc
ei fiet eclipsis universalis quia auferet
lucem ab omnibus partibus terre quod in nulla alia
eclipsi sic contingit. Illa enim eclipsis ab aliquibus
dicitur tamen quia erit universalis tamen quia
non fiet per lune interpositionem sed per divinam
virtutem. Et hoc fiet sol in signum meroris
pro morte generis humani. Crisostomus. Sicut fami-
lias moriente domino eius tota familia
eius plangit et nigris se vestibus in-
duit. Sic humano genere deficiente propter
quod facta sunt omnia celi militia lugebunt
et candore deposito tenebris induuntur.
¶ Secundo quantum ad maioris lucis superventionem
Ita sol obscurabitur non diminutione
sue lucis attendite sed maiori luce su-
perveniente. Crisostomus. Sicut in hoc seculo lu-
na et sydera obscurantur mox orto
sole. Sic in gloria christi apparente sol
obtenebrescet et luna non dabit in
bar proprium. ¶ Tertio quantum ad metaphori-
cam locutionem ut sit sensus. Sol obscu-
rabitur id est tam severa erit vindicta
iudicis iudicantis quod et sol ipsam non
audebit aspicere. Augustinus. Aderit dies
iudicii et tormenta peccatorum neque sol
neque luna astraque cetera aspicere pote-
runt sed retrahent splendorem suum non quod
clementiora sint dei iudicio sed quia omnis
creatura malorum vindictam et dei
iudicio pertimescit. ¶ Quarto quantum
ad misticam significationem christus est sol
est christus qui tunc erit valde obscurus
quia potestate et miraculis non clarescet
Apocalypsis vi°. Sol factus est niger tamquam
saccus cilicinus. Antichristus autem erit valde
clarus quia ubique predicabitur et mi-
racula facere videbitur. In sole autem secundum
Augustinum sunt tria scilicet quod est quod lucet et quod
calet. Sic filius et in christo tria considerantur et
sunt in ipso scilicet divinitas sua sapientia
et veritas sua bonitas et gloria sua. Quantum
ad ista tria sol iste obscurabitur.

quia nullus audebit dicere ipsum esse
deum sed hominem purum. Ipsum fuisse doc
torem veritatis sed ingrum erroris. Ipsum ha
buisse spiritum sanctum sed spiritum malignum. Hu
ius signum est obscuritas lune. Per lunam
significatur ecclesia que tunc erit obscura que
nunc miraculis radiabit nunc doctrine sole
doctrine fulgebit. Quamvis autem de luna
proprie possit exponi quare lune sol et soli
voluit tamen quod luna a sole illuminaretur
celestibus et ceteris ut dicit Damascenus li. ii.
secundum propter pulcritudinem ordinis armonie
propter mutua subministratorum gratie et propter
humilem subiectorum obedientiam. Ut enim sic
a sole illuminatur luna non ut appareat
deo deesse quod per lunam sed ut rithmus
et ordo sine creaturis regnaret et ut
erudiamur tenere nos invicem et erudi
tionem subiectionis. Primo quod deus creator et guber
nator omnium deum habens qui ab ipso sit
principibus appellat autem Damascenus
rithmum et ordinem quendam pulchritudinem
et armoniam que dicitur esse in universo. Est enim
quoddam corpus quod ab alio recipit lumen
et alteri infundit sicut sol. Est aliud
quod recipit sed non infundit sicut terra.
Et ideo ut esset rithmus et armonia
oportuit quod esset tertium scilicet quod recipiat
et infundat sicut luna. Ista autem tempore
antichristi tunc removebitur. Et ideo lu
ctus non mirum tunc obscurabitur. Tunc
enim removebitur omnis pulcritudo et ordinis
quia scilicet antichristus exaltabitur et christus humilia
bitur. Eccl. x. Vidi stultum positum in
sublimi et divites sedere deorsum. Tunc
enim removebitur mutua subministratio
quia omnes diligent propriam utilitatem
et non fraternam caritatem. ii. Thimo. iii.
In novissimis diebus instabunt tempora
periculosa et erunt homines se ipsos aman
tes. Math. xxiiii. Habundabit iniquitas
et refrigescet caritas multorum. Tunc
et removebitur subiectio obedientie
quia tunc regna et imperia recedent et

ab obedientia ecclesie et a fide. ii. Thess.
ii. Nemo vos seducat ullo modo
quoniam nisi venerit discessio primum et reve
latus fuerit homo peccati filius perdi
tionis qui adversatur et extollitur etc.
i. Thimo. iiii. In novissimis temporibus
discedent quidam a fide attendentes spi
ritibus erroris. Unde Crisostomus. Sicut
homo circa mortem multas patitur fatasias
sic mundus in occasu multos patietur
errores. Tertium signum est quod stelle
cadent de celo. Quod non videtur quod hoc possit
esse verum cum corpora stellarum sint incorrupti
bilia et secundum Origenem multe earum sunt ma
iores quam terra. Et ideo terra eas cape
re non posset. Quod dicendum quod tribus modis
stelle accipiuntur. Secundum propter similitudinem
et transsumptionem. Ingenium enim accipiuntur
propter duo. Candor duplex autem igneas
comas emittendo que ordo sydera terre
fixa et stacionaria quam erratica ma
gnas de se comas emittet ut vi
timum adventum iudicii indicent
aut lumen retrahendo quod per aliquot
dies ante iudicium retrahet lumen suum
ut minime videatur. Ioel ii. Stelle
retraxerunt lumen suum. Stelle autem
similitudine dicuntur quedam impressiones
et coruscationes in aere generate que tunc per
aeris fragorem discurrent ad terrorem
malorum. Sap. v. Ibunt directe
emissiones fulgurum. Stelle autem
transsumptive accipiuntur homines sancti alti
enim qui videbantur sancti esse tunc de celo
i. de ecclesia cadent. Legimus autem stel
las cecidisse per caudam scilicet per caudam
draconis ut habetur Apoc. xii.
per eius motum ut habetur eiusdem viii.
Et per cornu hirci ut habetur
Dan. viii. Antichristus quosdam de
cipiet per miracula operacionem et istos
trahet per caudam. Contingit enim cauda
operit turpitudinem bestie sic falsa mi
raculorum opera operit antichristus ini
quitatem. Quosdam per donorum lar
gitionem et istos per eius motum. Glo.

super id Dan. iii°. Tertia diuidet quantitate .... cum antixpus super pacem suo
tempore non poterit auaricia subiugabit.
Quarta nosfera non decipiet per potentiam
D z tormentorum illatorum iustos domini
et perorum. Gregorius Robustos quosque
antixpus interficiet dum eos qui mente in
victi sunt corporaliter vincit. Secundo
ponitur commoditate tertia turbatio terre
scilicet quarum maris. Luc. xxi. Erunt signa in sole et luna ....
sura gentium. Luce cum maior tribula
tio erit pessima que unquam fuit Quadruplex
invenitur. Prima sunt tyrannorum Secunda
hereticorum Tertia ypocritarum Quarta
antixpi cum talibus maior. Vnde dicitur Dan. vii°.
Videbam in visione noctis z ecce
quatuor bestie magne ascendebant de
E mari. Prima quasi leena. ista e crudelitas
tyrannorum. Secunda z similis urso ista e
versutia hereticorum. Tertia quasi pardus
ista varietas z dolus ypocritarum
Quarta terribilis z fortis nimis
ista signat antixpum. Confusio autem ma
ris certis modis accipi potest. Primo
per maris eleuationem z depressionem.
Secundo per maris inauditam z nouam
turbationem. Tertio per maris innoua
tionem. Primo que per maris eleuationem
z depressionem. Vnde sic dicit Ieronimus se in
venisse in annalibus hebreorum quarta
xl. cubitis super montes se eleuabit.
Et alio die sic deprimetur ut vix ap
parere possit. Illa autem talis eleuatio
z depressio sine multa confusione z sono
F tu si non valebit. Secundo per maris
nouam z inauditam turbationem. Gregorius
Confusio maris z fluctuum nondum no
na exorta e Sed dum iam multa enun
ciata completa sunt dubium non est
quin sequitur pauca que restant. Tertia
per maris innouationem. Vnde abigitur
qui precedit facie iudicis mare purga
bitur z nouam formam assumet. Apoc.
xv. Et vidi tamquam mare vitreum
mixtum igne. Illa autem talis purgatio
pugne sine multo strepitu z sonitu
fieri non poterit. Tertio ponitur commoditate
tatem venialem cum dicitur. Arescentibus hominibus
A etc. Quarta autem de talibus posita arescant
aut per modicam terre profunditatem quia
in quarta acuit quia non habuit altitudinem terre.
etc. Aut per radicis incorporalitatem sicut
per Ionam iiii. De edera. Aut per filiorum
eiectionem per insitum mulieris filii cui maledixit
dominus z statim aruit. Aut per estus nimi
etatem. Jaco. i°. Exortus e sol cum ardore
z arefecit fenum etc. Quarta cum gula homi
num antixpus arescet homini qui non erunt
fundati in dei dilectione. Ier. Matth. xxiiii. Surgent
enim aduersi ut operatores sathane i. cum
virtute z signis z prodigiis mendacibus
in omni seductione iniquitatis. his qui pereunt
eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salui
B fierent. Dedi qui erunt aridi z vacui
in fide qui in radice. Luc. xviii. Filius
hominis veniens putas inveniet fidem in terra
Tertio qui erunt siccati in bono opere. Matth. xxiiii.
Sicut fuit in diebus noe ita erit z ad
uentus filii hominis. Quarti qui erunt estuati
igne male concupiscentie. Unde dicitur de illis qui tunc
erunt in montibus etc. Tertio iii°. Erunt
homines incontinentes etc. Et de antixpo dicitur
dicitur Dan. xi. quod erit in concupiscentiis feminarum
Septimo ponitur commoditatem intellectualis i.
angelorum cum dicitur. Nam virtutes celorum moue
buntur. Ista autem commoditas temporibus contribus
C Jo. gementes cum videant ruinam Iob xxvi.
Columpne celi contremiscunt z pauent adventum
tum eius. Beda Quando fiet tabula quando
quassabitur columpne. Et de angelis dicitur sta
tim cum audimus pauendum contremiscunt. Gregorius expressa
tione pugne. Et quoniam ad hoc sic loquitur
Crisostomus Cum enim rex preclarum adhoc ...
ceter aliqui expeditionem mandat in populo
dignitates omnes commouentur z exercitum
tota ciuitas sentit. Quanto magis conuenit
te rege celesti iudicare viuos z mortuos
angelice virtutes commouebuntur. terribiles
ministri terribile dominum precedentes. Vnde ipsum
D fulgura viam precedent patrum horrenda co
ruscatione. Tertio exhortatio dicitur videre Iob

xli. Cum sublatus fuit timebunt an-
li 2 territi purgabuntur Crisos. quando
angeli coram deo non fuit videntes tunc in
finitas multitudines. Considerari non illuc
intrepidi stabunt. Sermo secundus
Tunc videbunt filium de eodem
homini venientem in nube. Luce xxi.
Sicut dicit ysydorus in libro de summo
bono in omni iudicio quatuor personae requiruntur
scilicet iudex, reus, actor sive accusa-
tor et testis. Et quia istud euvangelium de ad-
ventu Christi ad iudicium loquitur, ideo iste quatuor
personae in isto euvangelio describuntur. Illa persona iudi-
cis describitur cum dicitur Tunc videbunt filium
hominis etc. Persona rei cum addit In respecti-
bus hominum pre timore et confusione etc. Persona
actoris sive accusatoris ponitur ibi cum
dicit Erunt signa in sole et luna et stellis etc.
Persona testis sive testimonium dicitur Virtutes
celorum movebuntur. Circa primam personam iudi-
cis, id est Christi qui in forma iudicis hominis iudi-
cabit ut bonis det consolationem et pecca-
toribus terrorem et turbationem. Bernardus
F Quod ne pro mora aliqua dixit totius consola-
tionis vult homines presentem iudicari ut in
tanta perturbatione malorum homini fiducia
praestet similitudo naturae. Iste autem iudex tam
iuste iudicabit quod iudicium suum nullo
modo corrumpi poterit. Quatuor autem modis
ut dicit ysydorus iudicium corrumpi consuevit
scilicet primo timore, secundo amore, tertio odio, quarto
munere. Primo quando iudicium corrumpi
consuevit et corrumpitur timore unde dicitur Ecclesiastici
vii. Noli querere fieri iudex nisi virtute va-
leas irrumpere iniquitatem ne forte
extimescas faciem potentis etc. Ysydorus
a Qui metu potentis veritatem occultat
eius deo iram sibi provocat quia plus
pertimescit homines quam divinam trepidet
maiestatem. Quarto iudicium corrumpitur
munere. Ecclesiastici xx. Exenia et dona exce-
cant oculos iudicum. Augustinus Vos autem ad eo
cupiditate violenter in malum ut iam quod
fructum ne vendatur leges corrumpatur ina
sua ipsa venalis sit et nulla causa
iam possit ex divina causa. Tertio corrumpitur
odio. Et quarto amore. Crisostomus perfecte
amor et odium utrumque iudicium non
agnovit. Gregorius Iudicare digne
de subditis nequiunt qui in subditorum
causis odium sequuntur. Alia gratia iudex
autem eternus nullo istorum modorum cor- B
rumpi poterit. Primo enim non timore quia
potentissimus est. Job xxii. Nunquid
timens arguet te et veniet tecum ad
iudicium. Ymmo quanto potentiores erunt
tanto gravius eos sententiose sententiam proferet.
Sapientie vi. Potentes potenter tormen-
ta patientur. Item non amore quia iustis-
simus est. Ideo contra fratres suos scilicet
falsos christianos divinam sententiam promul-
gabit. Ubi nichil valebit consanguini-
tas. Psalmus Frater non redimet. Nichil nec
conformitas. Ideo sequitur redimet homo.
Nichil precium multiplicatas. Ideo dicitur Non
dabit deo placationem suam. Nichil
sanguinis Christi precipitas. Ideo sequitur Et C
precium redemptionis anime sue. Item non
corrumpitur munere quia ditissimus est. Proverbiorum
vi. Non acquiescet cuiusquam precibus nec su-
scipiet pro redemptione dona plurima. Bernardus
Veniet dies illa in qua plus vale-
bunt pura corda quam astuta verba et
conscientia bona et pura quam marsupia
plena. Augustinus Aperiet dies iudicii et
aderit ille iustissimus iudex qui nullius
potentis personam accipiet cuius palacium nullus
episcopus vel abbas nec comes
auro vel argento corrumpere poterit.
Crisostomus Quid enim non dicis de divitibus
ne putes pro divitibus intercedere nec
angeli pro hominibus sicut solebat facere
verbum quia nam iudicii non recipiet
[illegible]. Item non corrumpitur odio quia D
optimus est. Ideo enim quia optimus est
odium eius non potest. Ipse enim omnia
diligit que creavit. Sapientie xi. Diligis
omnia que sunt et nichil odisti eorum que fecisti

et quia diligit eos cum dolore et
cum compassione puniet. Ysa. p° heu
heu consolabor super hostibus meis
et vindicabor de inimicis meis.
Quo[rum] ponitur-iii-i ipsi peccatores dap
nati sunt dampnati eum dicunt. Augusti
tibus horroribus pavore et confusione est
Intimore et confusione tunc ipsi pec
catores erunt sicut dicitur. Gregorius
dicit Quam anguste tunc erunt re
probis Superius erit iudex iratus
inferius est horrendum chaos. A dextris
peccata accusancia. A sinistris infinita
demonia ad supplicium trahencia. Intus
consciencia mordens foris mundus ardens
Quo ergo fugiet peccator. Non enim poterit
ascendere sursum quia ibi est iudex ira
tus de cuius ore procedit gladius
bis acutus. Apoc. vi°. Tunc dicent
E montibus et collibus cadite super nos
et abscondite nos a facie sedentis
super thronum. Nec poterit fugere a
2F dextris quia ibi erunt peccata accu
sancia. Bulhar. Tunc loquentia sil
peccata dicent Tu nos egisti opera tua
sumus et te non deseremus sed tecum ad iu
dicium pergemus Nec a sinistris quia
erunt demones accusatores. Augustinus
Presto tunc erit diabolus accusans et re
citans quicquid fecimus in quo die et
in quo loco peccavimus et quicquid facere
debuimus Nec poterit se abscondere
intus se quia ibi erit vermis remordens
Ysa. ult. Vermis eorum non morietur.
Nec poterit fugere ad mundum quia ibi
erit ignis ardens. Psalmus Ignis ante
ipsum precedet et inflammabit circum
Unde restat [illegible] ut in fornace de
a tm scendat. Tercio ponuntur accusa
tores [illegible] eum dicitur. Erunt signa
in sole et luna et stellis [illegible] Omnis
enim creatura peccatores accusabit.
[illegible] tres accusatores

quia peccatores stabunt. Primus est mundus
Secundus ipsum scelus. Tercius est diabolus.
Primus quidem accusator est mundus quia
sunt elementa et omnes creature de elementis
ut aque dicitur Exo. xv. Submersi sunt
quasi plumbum in aquis vehementibus. De
ceteris aliis elementis dicitur. Job xx. Devora
bit eos ignis qui non succenditur. Reve
labunt celi iniquitatem eius. i. celum
aereum quod obtenebrabitur. et terra ad
versus eum consurget quia fortissime grava
tur de aliis creaturis dicit Crisostomus su
per Matheum In illa die nichil quod in iudicamus
habebimus nisi celum et terra sol et luna
dies et noctes et totus mundus adversus
nos stabit in testimonium peccatorum nostrorum
Secundus accusator est ipsum scelus. Omnia
enim peccata que nunc sunt occulta tunc publi
cabit et per se accusabit actorem. [illegible]
tinea vestimentorum accusabit vana
gloriam auri et omne genus metallorum
accusabit avariciam. Ingluviem edificium ac
cusabit [illegible] de duobus [illegible]
Jaco. v. Divicie vestre putrefacte sunt et ve
stimenta vestra a tineis comesta sunt
Aurum et argentum vestrum eruginavit et
erugo eorum erit vobis in testimonium et man
ducabit carnes vestras. Tercio dicitur
Abac. ii°. lapis de pariete clamabit
et lignum quod inter iuncturas est respondebit.
Tercius accusator est diabolus Augustinus
Dicturus est quia nos adversarius. Equissime
iudex iudica hunc esse meum
ob culpam qui tuus noluit esse per
graciam. Tuus est per naturam meus per mi
seriam. Tuus ob passionem tuam meus
ob propriam accionem et meam suasionem
Tibi inobediens mihi obediens. A te accepit
immortalitatis stolam a me accepit hanc
qua induitur est pannosam tunicam. Tuam
vestem dimisit cum mea huc venit
Equissime iudex iudica hunc meum esse
et mecum esse dampnandum. Ubi si dili

attendimus quia allegaciones pro dyabolo
per quas perdere seu dampnacionem esse
oudit. Christo ponuntur testes contra
nos. Virtutes celorum movebuntur, id est angeli
nobis ad custodiam deputati. Tres
autem testes quos secum peccator habebit:
secundum unum supra se, secundum deum. Jeremias xxix: Ego
sum iudex et testis, dicit dominus. Secundum intra
se, secundum conscientiam. Augustinus de … futurum in
die times conscientiam pure corrige. Secundum
mo ei cause tue et testimonium conscientie tue.
Tercium … secundum angelum sibi ad custo
diam deputatum. Job xx: Revelabunt
celi, id est angeli, iniquitatem eius. Ps. dicit quod
virtutes celorum movebuntur, id est angelice
potestates commovebuntur ut peccatores accu
sent et quod eos testimonium servat etc. Sermo tertius de eodem.

Tunc videbunt filium hominis venientem etc.
Sapiens iudex qua in
discrimine ipso iudicio procedit. Nam veri
tas et culpas dilectas examinat. Exami
natas ponderat. Ponderatas firmat.
Confirmatas convictum condempnat. Talis
in extremo iudicio iudex eternus procedit.
Ideo in verbis premissis de ipso quattuor le
guntur, scilicet primo quod ipse apparebit in forma
humana. Secundo quod veniet cum potestate decora.
Tercio quod veniet cum potestate multa. Quarto quod
veniet cum potestate magna. Primo veniet
et apparebit in forma humana ad examinandum.
Veniet cum potestate decora ad ponderan
dum. Cum potestate multa ad firmandum. Et
cum maiestate magna ad condempnandum.
Primo apparebit in forma humana ad examinandum.
Unde dicitur: Tunc videbunt filium hominis. Propter
ea quia filius hominis est potestatem dedit ei iudicium
facere. Joh. xxv. Cum venerit
inquit filius hominis etc. Deinde postea exami
natio … ipso fienda. Examinavi iniquitatem et
non dedistis in … Dei ista exami
natione dicitur Job xxix: Causam quam
nesciebam, id est quam me nescire … diligentissime investigabam, id est examina
bam. Examinabit quidem in capitulo
primo omnia cogitata. Secundo omnia verba. Tercio
omnia facta. Quarto omnia bona neglecta.
Primo quidem examinabit omnia cogita
ta. Sap. primo: In cogitacionibus impii
interrogacio erit. Orig.: In illa die
cogitaciones accusabunt animas vel defendent.
Non enim cogitaciones que tunc erunt
sed iste que nunc sunt in nobis quarum nos
tis signa quedam relinquent in corde
… que in occultis cordis
posita in illa die revelari dicuntur.
Secundo examinabit omnia verba non tantum
maledicta sed et ociosa. Mt. xii: De
omni verbo ocioso quod locuti fuerint
homines reddent racionem de eo in die
iudicii. Tercio examinabit omnia facta.
Eccl. ult.: Cuncta que fiunt adducet
deus in iudicium pro omni errato sive
bonum sive malum sit. Quarto exami
nabit omnia bona neglecta. Bern.:
Omne tempus nobis impensum requiretur
a nobis qualiter sit expensum. Quinto
examinabit omnia crimina ignorata.
Unde rogat psalmista dominus: Delicta iu
ventutis mee et ignorancias meas
ne memineris domine. Secundo apparebit
et veniet cum potestate decora ad ponderan
dum. Unde dicitur: Venientem in nube, id est cum
sanctorum potestate qui dum nubes … ma
fuit a terrenis elevati et in celestibus
… de quibus nubibus dicitur Apoc.
primo: Ecce venit cum nubibus et videbit
eum omnis oculus et qui eum pupugerunt.
Iudex enim principalior … examinaverit
… cum suis assessoribus
considerent quod culpe sunt graves que leves
et que mediocres ut secundum levitatem vel
gravitatem culpe detur gravitas vel levi
tas pene. Bernardus … postquam culpas
examinavit ipsas de consilio suorum
ponderabit … non licet gravis

e lecitꝰ culpaꝝ plena notitiam
Et ut in hoc faciat ſuis honorē
et glaꝫ pꝰ Vt faciat ī celis in
diem cōſpectu glā hoc ē oībus
ſcīs eius De iſta poderacōe dr̄ ypā
xvij. Fracedā pondus ↄ ſtatera
iudicia dūꝫ ſūt Ergo ſꝫ Solent
campſores monetas ī ſtatera pōde
rare ↄ illas quas nullius pōdꝫ
i. nullius valoris ul' minoꝫ pōdꝫ
ī igne deiciūt ul' incidūt Illas
uō quas īvēnīūt equalis pōdꝫ ul'
maioris ī thezauro repōnūt Sic
eꝫ hoīes qui ī iudicio dīno aſſi
ſtūt aut erūt eīus vacui Aut
ſemiplenī Aut plenī Aut ſuppleī
Ille ē vacuus q' nulla bō. ſcīnꝫ
porcauit ↄ ī pctīs vitā finīūt
Talis ī ſtatera diui iudicij appē
det. Et dicet ſibi illud daṇ. v°.
Appēſus es ī ſtatera ↄ īvētꝰ es
minꝰ hūs Ille pūiet' ī fornace
īfi'ni Ille aūt ē ſemiplenꝰ q' pctā
tꝫ ad pnīam ē reūſꝰ ↄ ꝗuꝫ Sed
morte pūētus ſatiſfactoꝫ condigna
agē nō potuit ul' certa pnīa ſ'
iniūcta ſuffī°ns nō fuīt Talis ſi
mīli appēdet ↄ ſ' dicet Appēſꝰ es
ī ſtatera ↄ īvētꝰ es minꝰ hūs
Iſte pūiet' ī fornace purgatorij
Poſꝰ iudicium aūt cūa pgatoꝫ nō
erit illi q' tales invēnīēt' abigue
qui pōdꝫ ſatīē iudicās pgabūt
Ille uō ē plenus q' q'ꝫ delīqꝫ tꝫ
ſatiſfecit qui ↄ ſi nō hūīt mag̃ pfec
tōnis opa hūīt tꝫ ea q' ſuffīāt
ad dimiſſione culpe ↄ ad acqiſicoꝫ
grē ↄ glie Talis ſibi appēdet
ↄ ſibi dicet Appēſꝰ es ī ſtatera
ↄ īvētꝰ es ſatis hūs Ille uō
ē ſuppleius q' ↄ opa pfectōis
hūīt ul' qui ſupſatiſfactoꝫ multa
multa cumlauit Talis ſimilit'

f

a

appēdet ↄ ſ' dicet īvētus es multū
hūs Iſti duo tales ī celeſti thezauꝫ
reponēt' Tercio veīet cū ptāte mul
ta ad ſūmandū Et hꝰ qui dicet Diſce
dite a me maledicti ī igne etñū Ecce
qua ſūma maītē colli. q' ſit implacā. C.m
contꝫ reprobos ira dei Dato eī q' dāpnati
ſibi dicat Et ſi nō ſumꝰ dōc dig̃ uiuꝫ
regnū poſſidē ſꝫ placeat uob ut ad
pedes ṽros poſſimꝰ manē Reūdēbit
Diſcedite a me Dato ↄ q' ſibi dicāt
Et ſi nos a vobis repellitis ſaltē nob
bndictoꝫ vrām dēt Iſte uō eṓ ma
ledictoꝫ ſuā dabit eis dīc maledi
Dato ↄ q' dicat Saltē ad aliq̃ locū
ꝯſolacōis ↄ refrigerij nos mittatis
Reūdēbit ī igne Dato q' ſubiūgāt
Duc ſaltē bucās nob tēꝫ ꝯſtituatis
Reūdēbit etñū Dato q' tercio dicat Sal
teꝫ dōc aliq̃ nob bonū dūꝫ ibi ꝯſti
tuātis qui releūet nos regat Reūdēt
Cū patrꝰ ē dya° Dato q' ſbūgat
Saltē dōc aliq̃ bona ſocietꝫ nobis
detꝫ cū quibꝫ poſſimꝰ ꝯſolari Reūdēt
Et aūis eīs q' ſi dicat Vōbis ſocia
dya°lu maioꝫ ꝓ pctīs uīs ſolaꝫ de
mones maioꝫ Quarto xꝰ veīet
cū ptāte mag̃ ad ꝯcedēdū Nꝫ q' aut q.m
ē ſūmā deāīt ꝯcedēdū nā dabit
Deꝫ q' ꝯcedere dr̄ q' h. vo. Ibūt hij ī ſup
pliciū etñū iuſti aūt ī vitā etnā. Ve
bizꝫ quide tā mēt̃lo q' ī iuſtiꝫ apperꝫ
maieſtas dei. i. mag̃ ↄ gloria dei iuſtiꝫ
apparebit ꝯ de ↄ apperꝫ relucet ī iuſtiꝫ
Tob' xiij. Dndit maieſtatꝫ ſuā ī gēte
peccatrice Poſꝰ Deus maieſtatꝫ iuonuit ↄ
Pulcherius ei ſtat latro ī patibulo
q' ſtaret ī ſolio Porcus ī cloaca q'
ī camera picta Porꝫ ī luto q'ꝫ
ī campo ſlorido lateat ē ſuppꝫ q' 1°. qd'
ē dei ppīu ſꝫ glaꝫ ſibi auferre conat
ypā. xlij. Glaꝫ meā alteri nō dabo.
Oīus ē amab ꝯ dr̄ q' dr̄. Eccleſ v°.
Auaricia q' ē ydoloꝝ ſuitꝫ Porꝫ ē

luxuriosos Pu. xv. / oculus amicus
in manibus suis inst. pulchra et statua
magis i. velut indicitas dei et iustitia
eius in eo quod istos ponit in inferno quia
si eos poneret in celo Aug. peccatores
in suppliciis ordinat ut inde sit de-
decus culpe sine decore iusticie Apparebit
etiam dei maiestas in celo Vnde et ipsa
maiestas dei vocatur in celo Tum quia erit
quasi magna Tum quia erit perpetualiter sine
fine quia maiestas quasi magnitudo status Tum
quia erit ineffabiliter lucida Baruch v.
Adducet deus istos cum iocunditate in
lumine maiestatis sue cum misericordia et iusticia que
est ab ipso. Dominica tertia in adventu
Cum audisset Johannes Mt xi
in vinculis opera Christi
mittens duos de discipulis suis
ait illi Tu es qui venturus es an
alium expectamus Et respondens ihesus
ait illis Euntes nunciate Johanni
que audistis et vidistis Ceci vident
claudi ambulant leprosi mundantur
Surdi audiunt Mortui resurgunt
pauperes euangelizantur Et beatus
qui non fuerit scandalizatus in me
Illis autem abeuntibus cepit ihesus dicere
ad turbas de Johanne Quid existis in
desertum videre harundinem vento agitatam
Sed quid existis videre hominem mollibus
vestitum Ecce qui mollibus ve-
stiuntur in domibus regum sunt Sed quid
existis videre prophetam Etiam dico vobis
et plus quam prophetam Hic est enim de quo
scriptum est Ecce ego mitto angelum
meum ante faciem tuam qui preparabit
viam tuam ante te. Herodes
antipas posuit Johannem Baptistam
in carcere ep. de ea pro eo quod ipsum
reprehendebat quod philippo fratri suo
herodiadem uxorem abstulerat Et ideo
ad suggestionem ipsius herodiadis
ipsum incarceravit Sicut innuitur Mt.
vi. Glossa vero dicit quod sicut dicit Josephus

Johannes baptista iustitiam et probitatem et
baptismum predicabat Et ideo multos populos
post se trahebat cum Herodes autem esset
alienigena et populis odiosus timuit ne
pertimescens ipsum in carcerem misit
Glossa vero quod Johannes quendam magnum
regem post se venturum esse predicabat
Et cum romani ordinassent ne quis
sine senatus licentia et auctoritate rex
nominaretur offensam cesaris timuit
et ideo ipsum incarceravit et in carcere vin-
clavit De quibus vinculis cum au-
disset opera et miracula christi duos di-
scipulos ad ipsum misit In isto
autem euangelio tria tanguntur Primo
Johannis interrogatio ibi cum dicitur
Cum audisset iohannes in vinculis opera christi
mittens duos de discipulis suis et
ait illi Tu es qui venturus es an
alium expectamus Secundo christi responsio cum
dicitur Euntes renunciate Johanni que
vidistis et audistis etc. Tertio Johannis
commendatio cum subiungitur Illis autem
abeuntibus etc. Primo quo ad primum interro-
gatio Johannis cum dicit Tu es qui venturus
es etc. Circa interrogationem autem Johannis
aliter sentit Gregorius aliter Ambrosius
aliter Crisostomus aliter Hylarius Gregorius
enim videtur dicere quod Johannes dubitavit utrum
christus per se ipsum descensurus esset in infernum
Et ideo sic voluit ut sicut per se in
mundum venerat ita per se ad infernum
transiret et precedat ut ipsum venturum
inferis denunciaret quem iam venisse
mundo nunciaverat Sed inconveniens
videtur quod dicatur quod iohannes de hoc dubitaverit
qui vocem patris audivit quando spiritum sanctum
super ipsum descendere vidit quem cum digito
demonstravit Hoc est etiam verisimile
ut i. ignoraret quod in morte prophete
fuerint Zacharias enim hoc tangit

dicens Tu q(uo)q(ue) in sa(n)g(ui)ne testa(menti) tui
eduxisti vinctu(m) de lacu in q(u)o erat
aqua. Sed s(e)c(un)d(u)m Amb(rosium) ista dubi
tacio no(n) fuit incredulitatis gl(ori)e ha
buerunt indi(cium) ut tarditatis gl(ori)e
fuerunt p(ost) resurrecc(i)o(n)e(m) dilat(e) s(ed) fuerunt
p(re)ce(ssi)t. Vn(de) d(icit) Amb(rosius) Ioh(anne)s no(n) fid(e)
s(ed) pietate dubita(vi)t sicut (et) petrus
dicens Propicius esto tibi d(omi)ne no(n) fiet tibi
h(oc). Vn(de) Ioh(anne)s dubita(vi)t i(d est) admodu(m)
dubitantis se h(ab)uit. Quia (et) p(ro)
ph(et)a in p(er)egrinacione p(er)petua (et) ia(m) in
itinere constitutus quodam pietatis
affectu d(icit) Vtinam fili karissime me re
linq(ue)res. Sic (et) Ioh(anne)s q(uo)da(m) pietatis affectu
ignorabat q(uo)d filius dei ad inferni
claustra descenderet i(d est) no(n) dubitabat
s(ed) admodu(m) dubitantis se habebat.
Hylarius ait (et) Crisostomus dicunt (et) veru(m)
ut vi(detur) q(uo)d Ioh(anne)s no(n) dubita(vi)t s(ed) saluti
discipulorum consuluit. Sciens eni(m) mor
te(m) p(ro)pinqua(m) (et) vicina(m) eos ad x(pistu)m mi
sit ut ab ipso c(er)tificaret(ur) (et) q(ui)a inu(idi)a(m)
Habebant ei ipsi discipuli tres de causis.
P(rim)o q(ui)a x(pistu)s erat minor (et) comu(n)i p(ro)
digio suo indiscrete ... Vnde
dixerunt Ioh(ann)i Io(hannis) iii Rabi qui erat
tecu(m) trans iordanem cui tu testimoniu(m)
perhibuisti ecce hic baptizat et
omnes veniunt ad eum. Sc(un)d(o) erant
inuidi ... q(ui)a ad Ioh(ann)is
de x(pist)o s(u)blimi(ta)te eis p(re)dicasset ipsi in
telligere no(n) valebant. Vn(de) d(icit) ibide(m)
Ipsi vos m(ihi) testimo(nium) p(er)hibetis q(uo)d
dixeri(m) vob(is) no(n) su(m) ego x(pistu)s. Illu(m) op(or)t(et)
crescere me aut(em) minui. T(er)cio erant
increduli sic(ut) p(atet) Ioh(annis) ix. Vbi se q(uod)
x(pist)i cu(m) phariseis associaverunt di
centes Quare nos (et) pharisei fre
que(n)t(er) ieiunam(us) discipuli au(tem) tui no(n).
Ipse x(pistu)s aut(em) erat ... comedabilia

s(ed) q(uo)d ... vite p(er) q(uo)d mundus edificabat
Verba sapie(n)tie p(er) q(uo)d in... instruebat. Et
miracula gl(ori)e p(er) que incredulos co(n)uerte
bat. Misit (ergo) Ioh(anne)s ad illu(m) eos ut
viderent op(er)a sue s(an)ctitat(is) (et) vite p(er) que
mundi edificaret(ur). Audire(n)t v(er)ba sue
sap(ienti)e p(er) que in... instruerent(ur). Et vi
derent miracula gl(ori)e p(er) q(uo)d increduli (con)u(er)te(re)n(tur).
Non misit aut(em) omnes q(ui)a ubi multitudo
ibi confusio. Misit aut(em) duos ut in ore
duorum staret omne verbu(m) (et) ut ostenderet
se v(er)i capitis esse membru(m) qui discipulos
suos binos mittebat. Et P(rim)o po(n)it(ur) Gm
v(er)i ... cu(m) d(icit) Euntes renunciate
Ioh(ann)i q(ue) audistis (et) vidistis (etc.) Vbi est
aut(em) ... q(uo)d x(pistu)s statim eis videntibus
s(ed) ... in eorum p(re)sencia multos infir
mos curavit. Vn(de) d(icit) Luce vii In ipsa
hora curav(it) multos a languoribus suis
(et) plagis spiritibus i(n)mundis (et) mal(is)
(et) cecis multis donavit visu(m). Et tunc
dix(it) eis Euntes renunciate Iohanni
(etc.) Iohannis. Cessent v(er)ba veniam(us) ad facta
Crisostomus. Misit Ioh(anne)s ad x(pistu)m discipulos ut
miracula eius viderent q(ue) tot fec(it) ut
pastorum animas lucr(ar)et(ur). Q(ui)a melior e(st) apo-
... minus ... tota ... plecimus
peccatoribus. Horu(m) aut(em) miraculo(rum) q(ue)dam
sunt corporalia (et) q(ue)da(m) spiritualia. P(rim)o ergo
ponit corporalia d(icens) Ceci vident (etc.) Om
nes multi p(ro)phete fecisse mira(cu)la leguntur
p(ro)pter ... certificat q(uo)d ipse sit messias
in lege p(ro)missus. P(rim)o racione p(ro)phetie. Sc(un)d(o)
racione multitudinis (et) [illegible] miraculo(rum)
T(er)cio racione singularis potestatis. P(rim)o racione
p(ro)phetie. Ysaia d(icit) ... xxxv Deus ipse
veniet (et) salvabit nos. Tunc aperientur
oculi cecorum (et) aures surdorum patebu(n)t
Tunc saliet sicut cervus claudus (et) ap(er)ta
erit lingua mutorum. Sc(un)d(o) racione multi
tudinis (et) [illegible] mira(cu)lorum. Primo
ei ante x(pistu)m multa mira(cu)la fecere fuerit
sed x(pistu)s in maiori [illegible] ipa fecit
Ioh. xv. Si op(er)a no(n) fecissem in eis

que nemo fecit. Tertio bone singularis
potentie quia verbo solo imperio miracula
faciebat. Unde dicit Ambrosius. Alii Thobias
lumine recepit hic fuit auctor medicina
non hominis. Alii Helias mortuum suscitavit ipse rogavit. Alii Heliseus lepram mundavit hic voluit signa misteri[?]
non auctoritas precepti. Possunt etiam
hec infirmitates spiritualiter intelligi. Ce-
ci enim sunt qui peccatum committunt per igno-
rantiam. Claudi qui per impotentiam. Le-
prosi qui per malitiam. Surdi qui per consue-
tudinem longam. Mortui qui per finalem
impenitentiam. Deinde ponit miracula spiri-
tualia que fecit dominus. Unum quod consistit in con-
versione peccatoris a culpa. Unde dicit pau-
peres ewangelizantur id est peccatores illuminantur
et convertuntur. Ysaie lxi. Evangelizare
pauperibus misit me. Fit autem mentio
de pauperibus potius quam de divitibus quia
pauperes facilius convertuntur. Nam in di-
vitibus superbia et cupiditas[?]. Et secundum Gregorium
Timor mentis obstaculum est virtutis. Item
quia cor divitis plenum est sollicitudinibus
huius seculi que suffocat verbum dei. Item quia
divites habent consolationes temporales et
ideo perdunt spirituales. Aliud mira-
culum spirituale consistit in fide vera. Unde dicit
Et beatus est qui non fuerit scandalizatus
in me. Est autem scandalum grece idem quod
latine obex. Obex autem est lapillus in terra
occultatus in quo imprudens viator im-
pingit. Lapis iste est divinitas in terra[?]
carne mortali abscondita que fuit multis
occasio scandali dum videntes hominem
passibilem non credebant eius divinitatem.
Exponitur autem verbo secundum Glossam. Iohannes istos
tangit qui in ipsum non credebant sed purum ho-
minem esse putabant. Ista autem miracula
spiritualia sunt maiora quam corporalia.
Unde secundum Augustinum Maius est iustificare
impium quam creare celum et terram. Plus

est iustificare quam in mortem victura
quam suscitare carnem iterum moritura. Plus
est in mala reformare ymaginem
dei quam in corpore reparare animam mi-
rum[?]. Tertio ponitur Iohannis commenda-
tio. Dicit illis autem abeuntibus. Voluit autem
Christus Iohannem commendare vel commendare[?]
in presentia nunciorum ipsius de eo. Primo
quia ante non erat tempus ipsi fuerunt qui in
stantes[?] illam questionem non fecit dubi-
tando sed in persona eorum interrogando. Alio quia
discipuli credebant Iohannem esse Christum. Et Iohannes
si tam magnam preconia[?] audivisset a
Christo in suo ore potius confirmati fuis-
sent. Secundo ne videretur magis de adula-
tione loqui. Crisostomus. Adulatores
sunt blanditores in facie laudant
vel coram domesticis. Eccli. viii. Quia sa-
piens est qui laudatur in facie gla-
diatur in mente. Excusat autem eum qua-
druplex[?] laudando eum imponere poterunt
Iohanni inconstantiam et levitatem ut modo
quasi arundo[?] perditatem[?] vel quasi vestes
mollibus[?] vagaret[?]. Contra hoc dicit. Qui non est
harundo ut ventis flectatur vento prosperitatis
et non impellatur vento adversitatis.
Gregorius. Iohannes arundo non erat quia
a statum sui rectitudine nulla rerum
varietas inflectebat. Alii poterat
sibi imponere adulationem quia in pre-
sentia eum laudabat et commendabat
et in absentia eum se non cognoscere
ostendebat. Contra quod dicit homines molli-
bus vestitos. Adulatores autem in au-
la regum morantur ut bene pascantur
et induantur. Unde et a curia adu-
latores dicti sunt. Iohannes autem de victu
et vestitu non curavit. Et ideo adula-
tor non fuit. Alii poterant sibi impo-
nere prophetie imperfectionem quia sicut habent pro-
phetie solum de preteritis et non de futuris.
Contra quod dicit prophetam et plus quam prophetam
[illegible] quasi dicat prophetie spiritum habuit

2 de puti 2 de ptito 2 de futo Aly
potant sibi impone aliq̄ dubi
tatom Cont q̄d anglus ei vot
Anglus cu dubitaret no pt tu
quia tn̄ s'matq ē in vita dī tu
q'a pp vidit faciē dei Tu quia
pp audit vi'ba a dō Johs filius
fuit an^lo 2 q'a in uto mris tan
s'matus fuit 2 q'a spm scm vid'
it p vote p̄ris audi'. 2c Sec
Quid existis in desertu vi
dere harundinē vento agitatam
Comedacō q̄ fit ab adu'
sario est p'ma Que fit ab hōie
bono ē fide digna Que aut' fit
ab anglo ē cta Que no fit a dō
ē approbata ij. Cor. xij. Non ei
qui seipm comendat ille pbatq
est s; que deus comendat Johannes
aut' comendatq fuit ab herode
adu'sario q'ui sic d' qh'. vj ei'
metuebat q'a eu' virū iustu
2 scm̄ eē sciebat Et io talis co
medaco fuit p'ma Comedatq
fuit ab hominib; bonis q'a sic
d' qh' xxi Omnes sic p'phaz eu
hēbant Et io talis comedaco
fuit fide digna Comedatq fuit
ab an^lo qui dixit luc. p^o Erit
eni' magnus coram dno 2c Et io
talis comedaco fuit cta Come
datus fuit a xp̄o sic hic Et ideo
talis comedaco fuit approbata
Volens eñt xp̄s eu comedare duo
de ipo negat s; q no fuit ha
rundo ij^o mollib; vestib; vesti
tus Duo at affirmat s; q fuit
p'pha 2 plusq p'pha 2 q fuit
an'lq Et io qua'or magna v'tes
eū h'uisse d' s; p^o magna
in mete s'mitate Sc^o magna
in corp'e asp'itate T^o magna in oc' vi'te
Qr^to magna in vita s'itate P^o
ita q; huit magna i mete s'mitate
ideo d' eū harundinē no fuisse Ha
rundo quippe in harena radices s;
illi g^o sūt harundo qui radice ali
in t'renis huit edificiū at sup
planta in harena fundata tn̄ tenet
s; ventū pluuia 2 flumē ut h'et'
qh' vij^o Ventus i' q' ab ae venit
intelli'. tēptaco demois qui i aere
comora'. P pluuia q de celo desce
dit intelli'. adu'sitas q a dō venit
P flumē no q'd p'cia fluit int'
p'secucō qua t'renq tyranq inflig'
Facile i' ē vide quis sit harundo
in harena 2 quis s'ma columpna
in pet' Qui ei ventus temptacois aliq
frag'it harundo fuit Qui temptacoi
resistit columpna s'ma fuit Qui plu
ina adu'sitatis diuine aliq appetit
2 ille impaciens fuit harundo extitit
Qui at paciens fuit columpna s'mis'e
fuit Qui ad flumē alicuiq p'secuti
onis aliq's eradica'. harundo fuit
Qui no solidus p'seuāt columpna
extitit Ventus i' ioh's no harundo
s; s'ma columpna fuit Passq i' fuit
ventū q'n indei p xp̄o eū recipe no
lucrūt s; no potuit flecti Passus
ē pluuia q'n dō pmittēte fuit
in carcerat' s; no potuit emolliri
Passq ē flumē q'n fuit decapita
tus s; no potuit a soliditate' in flatē
eradicari Sc^o huit magna
in corp'e asp'itate ideo d' eū mollib;
vestib; no esse indutū Sm̄ aut'
Crisos'. t'bus de causis pt' quas vestes
desp'e P^o p't cutacom Sc^o p't
in s'mitate vicii euitādē T^o p't
mortificacom carnis sue P^o. p't

R̄m

Sm̄

ostentacionem vane glorie sicut dives
ille qui purpura et bysso induebatur.
Secundo propter infirmitatem nature humane
sicut patet Gen. iii. ubi dominus Ade
et Eve uxori sue tunicas pellicias
fecit ut sic induti carnem suam tegerent
et frigus arcerent. Tercio propter mortifi-
cacionem carnis nostre sicut legitur iiii. Reg.
primo de Helya qui zona pellicia ac-
cinctus erat. Johannes autem non ferebat ve-
stes suas propter ostentacionem quia non
erant vestes vanitatis sed utilitatis. Sta-
bat autem in deserto ubi a nemine vi-
debatur. Nemo autem sicut dicit Gregorius
pulchras vestes portare appetit
ubi a nemine videri se credit. Nec ferebat
eas primo propter humanam naturam quia ve-
stes de pilis camelorum facte cum sint fri-
gide ad frigus compellendum ydonee
non inveniuntur. Ferebat autem eas propter
carnis mortificacionem et tamen non indi-
gebat mortificacione qui in utero
sanctificatus fuerat qui nunquam peccatum commi-
serat qui angelicam vitam ducebat.
Quomodo ergo dicturi sumus nos qui in
mundi natum qui peccata multa commit-
timus qui sepe vitam brutalem gerimus
et tamen nullam molestiam carnis pati vo-
lumus. Et tercio fuit magnus in
Johannes dicitur cum fuisset propheta et plusquam
propheta. Cum enim quidam prophete fuerint
de preterito ut Moyses. Quidam de futuro
ut Ysaias. Quidam de presenti occulto
ut Elizabeth. Johannes autem omnes istas
tres prophetias habuit de preterito quidem
quia de nativitate Christi de spiritu sancto factam esse
cognovit Joh. iii. Qui de terra est de
terra loquitur qui de celo venit super omnes est. De
presenti autem quia novit ipsum esse filium dei
Joh. primo. Ego vidi et testimonium perhibui
quia hic est filius dei. Et de futuro cum ipsum
dixit in ara crucis immolandum Joh. primo.
Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi.

Circa hoc autem sciendum quod quidam sunt prophete
dei quidam sunt prophete diaboli. Sed prophete
sancti sunt dei. Et quidam sunt prophete diaboli.
Prophete dei sunt qui instar Johannis
sunt prophete quantum ad tempus presens
preteritum et futurum. Qui scilicet tempus preteritum
bene compenderunt et presens bene compen-
dunt et futurum bene compendere intendunt.
Alii sunt prophete diaboli quantum ad tempus
preteritum quod totum in vanitatibus con-
sumpserunt sed primo modo sancti sunt prophete
dei quia et presens tempus dant deo et
futurum dare promittunt dicentes cum Bernardo.
Quem ne penitet esse de tempore nichil
perdit quia et preteritum recuperat per satis-
factionem et presens tenet per bona opera
et futurum per inmobilem voluntatem. Alii
sunt prophete diaboli qui preteritum male
consumpserunt et presens male compen-
dunt et futurum autem quod omnino dubium
est dare deo nolunt dicentes adhuc
penitenciam agam. Talis propheta fuit
Balaam de quo dicitur Num. xxiii. quod
ait Moriatur anima mea morte in-
storum et fiant novissima mea horum
similia. Non enim desiderabat habuisse
bonam vitam preteritam iustorum nec habere
bonam vitam presentem sed tantum futuram. Et
quarto fuit in vita magnus sancte
Johannes dicitur cum fuisset angelus in angelo
autem sunt ista scilicet primo excellencie puritas
secundo fulgens caritas tercio obediencie
velocitas. Quantum primo enim in angelis invenitur
excellencie puritas unde de hiis dicitur
dicitur in psalmo Qui facis angelos spiritus
Ecce quanta puritas Quia ei spiritualem
dedit puritatem Et in secundo ait Ignis
Ecce quanta obediencie velocitas Igne
ardente Ecce quanta fulgens caritas.
Tam purus erat autem angelus quod a beato
Dyonisio purum speculum vocatur.
Sic Johannes tam purus extitit
quod omnes animas impuritates in eo
speculari possumus. Ibi enim anima

2m
3m

pcclar' fuit fuc cupidit' de for-
tate q' oīa terr' ɔtempsit. Ibi sup-
bi de formitate fuc supbie q' p
fimde se x°. humiliauit. Ibi i mdi
de formitate fuc ɔtupie cū ia virgo
ɔtatit. Ibi gulosi de sc̃itate fuc
voracit' q' valde abstines fuit.
Ibi vana glori de for̃ abitois
fuc q̃ua vestes de pilis camelorū
portauit. Vn° fuit fuctē caritatis
ipē qua oīa despexit. Cat' vin°.
Si dedit in hō omem sbaz dom'
fue p dilectōe q' n̄ despiciat. Io
pt sibi q̃uētur. Ie. xij. Reliq
domū meā dimisi hereditatē meā
dedi dilectā aīam meā in manū
inimicor eius. Cū ei esset suum sacerd'
filius et vnicus pris sui ipe tū do
mū pina dimisit hereditatē sibi de
bita ɔtempsit et heremū intrauit et tādē
aīam suā posuit in morte dedit.
X° fuit q̄ppta obe. Est aūt
q̄dam obedia in pspis Et h' nō
debet hre aliq de suo Quedā in
adūs Et h' dz hre aliq de suo q'
dā in mediis Et h' nihil dz hre
de suo Et aliq dz hre de suo Ꝓsp'
uag' fuit Johi quedā magna ho
noris uel oneris scilz ut x' baptizaret
Et h' obe n̄ fuit de suo q' hu
milit' recusauit. Ꝓspyj' s' fuit a
spū sco quedā mag' difficultat'
scilz ut hoies fuget et desertū intraret
Et h' obe media fuit de suo q̃ua
ptiu' obediuit. Ꝓsp' et fuit s'
quedā q' hebat dignitat' et diffi
cultate scilz offi' pdicādi. Quod
quidē et est dignissim q'a fuit offi'
x' et laboriosm. Johs ac' offi'
noluit s' ympare cū eēt offi'
dign' et tāde nolūt recipe cū eēt offi'
laboriosm. Nō ei seipm mittere
voluit s' missus ad aliū tempus ...

pccaunt. Et hic deo papiedi obe'
vn° dr̄ luc. iij°. factū ē vbm sup Johēz
zacharie filiū in deserto. Et venit i oēz
regione iordanis pdicans baptismū
pnie in remissione pccorum. De eo
Cum audisset Johes dein serm
in vinculis opa x' mo tus
Multi audierūt vba x'pi
et eis nō psunt quia sibi credere nolu
erūt. Hebr. iiij°. Nō psunt eis sermo
auditus nō admixt' fidei. Alij vide
rūt miracula x'pi et eis nō psunt
quia ea puterunt luc. xi. In belze
bub pncipe demonior eicit demonia.
Alij viderūt scitate et opa x' et eis nō
psunt quia eū imitari ɔtempserunt.
Bap. iij°. Grauis ē nob etiā ad vide
dū q'm dissimilis ē alijs vita illi'.
Johes aūt in carcere positus et vba x'
referri audiebat cū reuerētia et
miracula eius cū admiratōe multa
et scitate et opa eius cū deuotōe ma
gna. Et ideo fuc incarceratōis oblit'
et de salute discipl' sollicitus discipl'
ad eū misit ut audirent vba illi' q'bz
instruerent'. Viderent mirac'la eius q'bz
ɔuerterent'. Et scitate et opa eius q'bz
edificarent'. Notandū aūt q' btūs Johis
in quadruplici carcere inclusus fuit.
Pm' carcer fuit desertū. Scds fuit
corp' pprium. Tc's fuit mūd'. Quart' fuit
carcer tyranni. Pm' carcer fuit
desertū in q° nullo tpe pp' deū se in
carcerauit ut sensus suos mūdos seruaret
quos in x' obsequiū debebat suo tpe
mancipare. Sciebat eī q' i mūdo sensus
suos ɔseruare nō potuisset illesos. Ca
pit' ibi sepe corrupi videndo vani
tates audiendo vba dectatoria
factus varios odores adhibendo
et adorando. Cibos vana sepe lo'do. Et
iniurus sepe eas ad illicita cōcedē
do. Voluit i' in desertū intrare et corpus
fuge ut mūdos seruaret oculos
quibz et spm scm in specie colube

et dei filium erat confitens Aures quibus
vocem patris erat audiens Os quo xpi
testimonium erat prolatus Olfactu
quo xpi odorem erat percipiens Et manus
quibus xpm erat baptizatus et digi
to ostensus Quinto sensus suos corpora
les diligenter custodit quia omnes magis
utilitates inde acquirit quas ponit propheta
dicens Si mei non fuerint dominati tunc im
maculatus ero etc Vocat enim sensus
suos pueros meos qui tunc non dominan-
tur quando subditione domino coherent Prima
utilitas est preservatio a maculis futuris
Secunda utilitas est emundatio a delictis
preteritis Tertia utilitas est quod orationes ta
lium sunt deo placite Quarta utili
tas est quia meditationes eorum sunt
deo accepte Prima scilicet utilitas est pre
servatio a maculis futuris quod dicit Si
mei non fuerint dominati tunc immaculatus
ero quod sciens Job ut abstineret ma
culis futuris se preservavit dicebat Job
xxxi Pepigi fedus cum oculis
meis ut non cogitarem quidem de virgi
ne etc Quia sicut dicitur Jeremie ix Ascen
dit mors per fenestras nostras ingressa
est domos nostras Secunda utilitas est
emundatio a delictis preteritis non tantum
parvis et magnis sed etiam maioribus quod
subdit Emundabor a delicto maximo
quod de ipso propheta qui contaminato aspectu
in delictum maximum cecidit sensus suos
postmodum custodivit Et ideo mundari
promeruit Sed quia ipsos per se custo
dire non sufficit a deo custodiendos
esse petit dicens Averte oculos meos
ne videant vanitatem Tertia utilitas est
quod orationes talium sunt deo placite
quod subdit Et erunt ut complaceant
eloquia oris mei Propter hoc monet nos
dominus ut in cubiculum scilicet cordis meum
et hostia scilicet sensuum foris claudamus

Ysa xxvi Vade populus meus intra
in cubicula tua et claude hostia tua
super te Quarta utilitas est quia
meditationes eorum sunt deo accepte
quod subdit Et meditatio cordis
mei in conspectu tuo semper Quod sancti
viri nocturnum tempus eligunt ad medi
tandum quia non distinguntur nec
impediuntur distractione sensuum Psalmus
in matutinis dicit meditabor in te
etc Et meditatus sum nocte cum
corde meo etc Et sic primus carcer
est carcer deserti Secundus est carcer
corporis ipsius dominus ei animam clausit Gº
in carcere corporis quo ipsam probat
spiritualem carnem vivunt Quia ma
xime cum dominus de carne fecit carcerem
pennas duas ponit Gregorius Na
turam Una prima est ut anima in carne
et per carnem merita multa acquireret
Prima ei sunt in quibus anima per carnem
meretur in quibus ipsa sine carne
mereri non possit sicut est contra carnales
concupiscentias decertare et ieiunare peregri
nationem facere et martirium sustinere
Secunda est ut anima ipsam carnem tamquam
fidelis sponsa custodiret et eam in
supernis sedibus collocaret Caro enim
per se beatitudinis susceptiva non est
et nisi mediante anima stola immorta
litatis non induetur Tertia est ut deus
universum suum perficeret Cum enim quedam
sit creatura pure corporalis sicut crea
tura insensibilis et quedam pure
spiritualis ut angelus oportuit ad
hoc ut dei universum compleret quod alia
creatura fieret que carne et spiritu
esset composita ut est homo Deut xxxi
dei perfecta sunt opera Absit tamen
carcere corporis sancti viri educi deside
rant etc quare de carcere Item secundus Psalmus Educ
de carcere animam meam ut confitear
nomini tuo domine Propterea enim sancti viri corpore
desiderant ut assequantur meliorem

Tercio ut assequantur amicorum et propinquorum
societatem. Quarto ut assequantur posses-
sionum et domorum suarum et totius
hereditatis plenam facultatem. ¶
Primo quidem sancti viri de carcere cor-
poris educi et exire desiderant ut assequa-
ntur mentis iocunditatem. Iusto enim carce-
re sunt semper in tristicia sed exeuntes
semper erunt in leticia. Et ideo psalmista post-
quam dixit Educ de carcere animam
meam statim subiungit ut confitea-
tur nomini tuo id est ut laudet et glorificet
nomen tuum. Ysa. xxxv. Gaudium
et leticiam obtinebunt fugiet do-
lor et gemitus. Tercio ut assequantur
amicorum et propinquorum societatem.
Unde subdit me expectant iusti.
Sunt enim quidam sancti viri qui morientes
ad patres suos sunt appositi sive ad populum suum
dicuntur apponi. Unde Gen. xxv. Mor-
tuus est Abraham in senectute bona
et appositus est ad populum suum. Quarto
ut assequantur possessionum et domorum
suarum et totius hereditatis plenam
facultatem. Unde subdit donec re-
tribuas mihi. Psalmus: Tu es qui resti-
tues hereditatem meam mihi. ¶ Clamans
est carcer mundi de quo sancti viri quasi
drupus (?) de eo exire desiderant
dicentes: Heu me quia incolatus meus
prolongatus est. Primo quia ista pereg-
rinatio nimis est longa. Quamvis non
tamen dicitur Heu me etsi liceat enim vita
sit brevis tamen amanti nimis longa
esse videtur. Unde dicit Glossa ibidem: Et
si tempus sit breve tamen desiderium
nimis longum esse videtur. Secundo quia
sancti viri sunt hic hospites immo
sancti (?). Quamvis non tamen dicitur habitavi cum ha-
bitantibus in tabernaculis cedar.
Istam enim litteram exponit Glossa:
Et dicitur tabernaculum a taberna
sicut dicit Hugucio eo quod non sit do-
mus stabilis sed ad tempus durans
stare sicut in nundinis. Sic et sancti viri
non habent hic manentem civitatem sed
futuram inquirunt sicut dicitur Hebr. xiii.
Tercio quia mundus est sicut via tenebrosa.
Quamvis non tamen dicitur Cedar qui interpretatur tene-
bra. Job xxxvii. Nos quippe involvimur
tenebris. Quarto quia sunt pa-
cate (?) [illegible]. Quamvis non tamen dicitur Cum hijs
qui oderunt pacem eram pacificus. Sunt enim malos
socios scilicet mundum carnem et dyabolum,
quorum quilibet eos perturbat per oppressionem.
Ioh. xvi. In mundo pressuram habebitis,
in me autem pacem etc. Caro repugnat.
Gal. v. Caro concupiscit adversus
spiritum et spiritus adversus carnem etc. Et
dyabolus immittere disponit. Matth. xiii.
Superseminavit inimicus homo et superseminavit
zizania. ¶ Quintus est carcer tyranni
in quo Johannes positus fuit propter tres
virtutes quas habebat. Primo propter virtutem iusticie
quam defendebat. Secundo propter virtutem doctrine
quam predicabat. Tercio propter virtutem vite
quam tenebat. Primo propter virtutem iusticie
quam defendebat. Dicebat enim Herodi
Marci vi. Non licet tibi habere uxorem fratris
tui etc. Secundo propter virtutem doctrine quam
predicabat. Unde sicut dicit Josephus videns
Herodes populi multitudinem ipsum sequentem
eum in carcere posuit. Tercio propter virtutem
vite quam tenebat. Sicut enim odorem
vinearum serpentes fugiunt et nocturne
luce solis non sustinent, sic mundi
vitam Johannis non valentes sequi ipsam
diabolo ascribebant. Matth. xi. Venit Johannes
non manducans neque bibens et dicunt
demonium habet. Istum autem carcerem tyranni
nostri sancti viri patienter portant sicut
qui tribulationibus presentis vite eterna
bona acquirunt. Primo dei imaginem conformantem (?).
Secundo dei gratiam dulcorantem. Tercio
dei gloriam letificantem. Primo enim acquirunt
dei imaginem conformantem. Gregorius: Quod
lima fabro quod flagellum servo quod

fornax auro et sic patet tribulacio vid. in isto
Secundo acquirunt dei graciam dulcoratiue
unde ipsi persecutores apes vocantur ps.
Circuierunt me sicut apes etc.
Apes cum licet pungat tamen mella
componit Sic et tribulatio iustis consumens
tribulationibus tamen eius tamen via dulce
dine gratie saginatur Tercio acquirunt
dei gloriam letificatiue Vnde Aug. in
li. l. omeliarum persecutores vocat
torcularia et molas Omnes autem qui
persecucionem paciuntur vocat vinum et
oleum Postmodum in fine concludit dicens
Considera qui te persequuntur apud deum
vel mole vel torcularia reputantur
Tu vero quasi oliua et quasi vua legiptima
pro tue pessima malorum sustine co
geris Illis vero peccata sine fine ob
probrium remanebit Tu felici consumma
tione transibit ad regnum dei Dnica
Miserunt iudei ab ierosolimis sacerdotes et leuitas ad iohannem
tercia aduentus Joh. primo
ut interrogarent eum Tu quis es
Et confessus est et non negauit
Et confessus est quia non sum ego
xpistus Et interrogauerunt eum Quid
ergo Helias es tu Et dixit non
sum Propheta es tu Et respondit
Non Dixerunt ergo ei Quis
es ut responsum demus hijs
qui miserunt nos Quid dicis
de te ipso Ait Ego vox clamantis
in deserto dirigite viam do
mini sicut dixit ysayas propheta
Et qui missi fuerant erant ex
phariseis Et interrogauerunt
eum et dixerunt ei Quid
ergo baptisas si tu non es
xpistus neque Helias neque pro
pheta Respondit eis Johannes dicens Ego baptiso
in aqua Medius autem ve
strum stetit quem vos
nescitis Ipse est qui post
me venturus est qui
ante me factus est cuius
non sum dignus ut sol
uam eius corrigiam cal
ciamenti Hec in Betha
nia facta sunt transior
danem Vbi erat Iohan
nes baptisans Joh. primo c.
In isto ewangelio plura possumus
[illegible] reuita secundum que [illegible] opia
bantur iudei potius de Johanne
quod esset xpistus quam de domino nostro ihesu xpisto
Ad hoc videt Crisostomus quod hec fuit cau
sa Primo ex eius aspiritate Secundo
victus paritate Tercio generis nobilitate
Primo ex eius aspiritate vestis ei defe
rebat vestes quia Johannes erat vestes
de pilis camelorum factas Secundo ex
victus paritate Quia xpistus et panem
et vinum et cum peccatoribus comedebat
Johannes autem dimissis cibis herebat et vi
tabat consorcia peccatorum Tercio ex
generis nobilitate Quia xpistum de fabro
progenitum esse credebat et de paupe
cula etc nata ipsum sciebat Johannem
autem summi sacerdotis filium esse cogno
uerat Questio quomodo est Quia Iohannes
negauit se esse Helyam Cum dominus
dicat Math. xi Et si vultis recipe
ipse est Helias etc. Respondetur quod dominus
dixit illum non in re ipsa sed
figura virtus et opacio Johannes autem non fuit
Helias quantum ad personam Fuit autem Hely
as quantum ad virtute et operacionem habu
erunt enim ambo easdem virtutes scilicet
penitencia in abstinendo fortitudinem
in constanter reprehendendo audaciam
in predicando iusticiam integritate
defendendo Quia Johannes instituit

usque ad mortem defendit. Et helyas usque ad mortem comminacionem
(sic) sustinuit per Jezabel. iij°. R. xix. ca. Je
zabel enim morte comminata est Ba
bucat et ambo eandem operacionem
id est officium. Omnia utique fuit perfecior
Sed ille in celum adductum est. Iste
in carcere fuit. Tercia (sic) quo Tercium est. Tercium (sic) se
negavit esse prophetam cum dominus dicat
eum esse prophetam et plusquam prophetam.
Ad quod dicendum quod propheta hic est potest
accipi sed aut generaliter aut specialiter
aut singulariter. Primo quod
potest hic accipi propheta generaliter
pro quolibet propheta. Et tunc dixit se
non esse prophetam sed tantum. Tamquam
si aliquis dicat de imperatore quod non esset
rex tamen sed plusquam rex quia imperator. Et tamen in veritate est rex quia
omnis imperator est rex. Sed non omnis
rex est imperator. Sic Johannes dixit
se non esse prophetam quia erat plusquam
propheta. Et tamen in veritate erat propheta.
Omnia omnis plusquam propheta est propheta.
Sed non omnis propheta est plusquam propheta.
Secundo potest accipi propheta specialiter pro
propheta promissa in lege prius (sic)
de quo dicitur Deuteronomium xviij. Prophetam
suscitabit vobis dominus de fratribus
vestris ipsum sicut me audietis. Et quantum
ad hoc vicit dominus qui se non esse prophetam
asseruit. Tercio potest accipi propheta
singulariter. Et sic pro ipso Helyseo accipitur
pro Helyseo propheta qui apud iudeos
antonomastice dicebatur propheta et omnium
prophetarum prophete plenitudinem. Spiritus
sancti quam in duplo acceperat ab Helia.
Ipse eciam baptismum figuravit quando
Naaman in Jordane septies la
vari fecit. Credebant igitur iudei Jo
hannem Helyseum esse. Tamen quia bap
tizabat Et quia plenitudinem Spiritus
sancti habebat. Et quantum ad hoc verum
dixit quando prophetam se esse negat.

Non erat igitur Johannes Helyas vel Helyseus
sed utrisque maior. Nam in Helya fuit Spiritus
simplex. In Helyseo Spiritus duplex. Ut habetur
iiij°. R. ij°. In Johanne non tantum quia prophetavit
in utero quando Christum cognovit. Immo quando
Christum digito demonstravit. Et in limbo
quando sanctis patribus adventum Christi nunciavit.
Maior igitur fuit quam Helyas vel Helyseus.
Omnia Helias habuit spiritum prophecie tamen
in vita. Helyseus in vita et in morte
tamen sed quando mortuus mortuum suscitavit.
iiij°. R. C. xiij. Mortuum prophetavit
corpus eius. Johannes autem habuit ante vitam
et in vita et post vitam. Tercia (sic) quo est
Quare Johannes vocatur propheta et plusquam propheta.
Ad quod dicendum quod prophetarum quidam habuit
spiritum prophecie tamen de preteritis. Quidam de
presenti occulto. Quidam de futuro. Johannes
autem habuit de omni tempore spiritum prophecie. Unde
dicit Johannes primo. Ipse est qui post me venturus
est. Ecce propheta de futuro. Qui ante me factus
est. Ecce propheta de preterito. Cuius non dignus ut
solvam corrigiam calciamenti eius. Ecce propheta
de presenti occulto. Vel potest dici quod Johannes
dicitur plusquam propheta. Omnia ceteri prophete ha
buerunt spiritum prophecie tamen in vita. Iste au
tem ut dictum est habuit ante vitam et in vita et
post vita. Quarta quo est Quare Johannes
appellavit se vocem. Cuius prima racio est quia
verbum est in corde sed manifestatur per vocem di
centis et ponitur in corde audientis. Et sic
nichilominus remanet verbum adhuc in corde
dicentis et audientis et vox transit. Sic eciam
Christus qui est verbum in corde patris ad nos venit
et Johannes nobis ipsum manifestavit. Et sic
Christus remanet in corde patris per eternam
generacionem et in cordibus nostris per fidem. Et
Johannes transivit per mortem. Secunda racio est
quia sicut verbum prius est quam vox et tamen vox
venit et post verbum. Sic Christus fuit ante
Johannem unde ipse Johannes primo. Prior me erat.
Et tamen Johannes precessit Christum. Luce primo. Ipse
precedet ante illum in spiritu et virtute Helye.

Ecia id e qa sicut vox giucta e
vbo ut tn e vbu Sic iohs multa
sitate giunctus fuit xo. no tn fuit
Ita xo. fuit sponsus Iohes amicus
sponsi ut dr Ioh iiio. xo. fuit sol
Iohs lucifer ut dr Iob xxxviiio
xo. fuit ignis Iohes facula ut dr
Ect xlviii. Ecce quita similitudo fuit
Iohs ad xm ut tn fuit xps.

Sextum
Sexta qo e que dixit iohs de xo
qui in post me venturus e cui tn iam ve
nisset Et qre dixit qui ante me factus e
Aut ergo intelliguntur magis ... et tc non
vr esse verum qa xo. no e factus ... ante
Iohem sz equus Aut intelligitur ... Et tc
sic no vr esse verum qr ... no e factus
... at e qr xo. post iohem erat ventu
rus post ipm erat predicaturus 2 bapti
saturus 2 moriturus Quod at dr ante
me factus e pt intelligi magis ...
2 magis ... Ita magis ... factus e
ante eu no tpe sz dignitate ut dicat ante
eu factus i. platus magis ... at e ...
ante eu factus e 2 tpe qr abetno 2
dignitate qr e sup oia ... ymo e 2
ante Abraham Ioh viii. Antequam ab
raham fieret ego sum ymo 2 ante luci
ferum pd ... ante luciferum genui te Et
tunc factus impppe accipitur qr no est
factus sz genitus

Septimum
Septima qo est
quae dixit medius at vestrum stetit
qm vos nescitis Ubi glosa dicit qr caro
humana in nobis e terra Ecce iiio. de
terra facta sunt oia 2 in terra pit ...
Ihs xo. at e medium terre pos ... ante
secula iam ante secula operatus e salutem in
medio terre i. in hac ... terra humana
at ... sunt duo coia ... quorum
fuit sub innocentia Et a. qr fuit sub
miseria Caro at xo. cum utrumque coiune
participavit Et id medium terre fuit
Ita de primo statu accepit innocentiam
de secundo penalitatem 2 miseriam Et

nondum qd dr Stetit quia non
cecidit vel sedit vel iacuit Ca
dit eni qs per peccatum sedit potius
iacet per consuetudinem 2 in malum Ihs xo.
at nullum istorum fuit Et io perse
stetit

Octavum
Octava qo e qualiter
intelligitur id qd dixit Non sum di
gnus ut solvam corrigiam calciamenti
eius Ubi glosa dicit ... qr pt intelligi
ad litteram quia ipse xo sub humilitate
2 sui pravitate no reputabat
se dignum 2 infimum ... ...
de xo. Vel per hoc voluit misterium
incarnationis designare Ihs xo. eni
sicut ta sunt divinitas caro 2 aia p
posse quidem significat divinitas qr
sicut pes totum corpus sustentat
sic 2 divinitas oia portat Heb. i
ps. portans oia verbo virtutis sue
Per calciamentum significatur eius cado mor
talitatis suscepta 2 quo damno divinitas
vestis effecta sui Ergo dr sic
ad nos divinitas calciata Per cor
rigiam significatur eius aia Illa sic
pcorrigiam calciamentum pedi astringitur
sic mediante aia carni divinitas
sociatur Cui i. no cognoscit medium
no cognoscit aliquod ... In hoc
i. qr dixit se no esse dignum vel
sufficientem xo. aiam cognoscere dat
intelligere quod no fuit sufficiens cogi
tatione de virgine genita vel divinitas
eterna Vel in hoc qr dixit se no esse
dignum corrigiam calciamenti eius solvere
dat intelligere se no ee dignum sponsam
sponsam xo. i. ecclesiam usurpare Et i
stud dr secundum morem legis quod ut
dicitur Rut. xxv. Calciamentum de
trahebat ab illo qui de licita propin
qui in sponsam ducere recusabat
Et i. qr se detrahebat ipsam sibi in
sponsam accipiebat etc.

Sermo secundus de eodem

Ego vox clamantis in deserto
dirigite viam domini etc. Apud
iudeos tres opiniones vide
bantur esse de iohanne. Quidam enim
dicebant ipsum esse christum propter nimi
am sanctitatem et baptizandi auctorita
tem. Alii autem dicebant ipsum esse helyam
propter habitationem deserti abstinentiam
cibi asperitatem indumenti et fervorem
zeli. Alii dicebant ipsum esse aliquem
magnum prophetam de prioribus propter sancta
tem propter gratiam prophetandi sicut Glo.
In hunc vero. Sed ut adipsum incertos di
rexerit ut super hiis que ab eo dixerunt
et dixerunt veritatem. Et cum indignissime
se non esse christum vel helyam vel prophetam
dixit se esse vocem. Ego inquit vox
clamantis in deserto. Ubi adverte quod
se esse missum scilicet ad preveniendum et
ad precedendum ad clamandum et dirige
dum. Propter quinque ad preveniendum et ad pro
cedendum cum dicit. Ego vox. Sicut
enim verbum vox precedit verbum sic Io
hannes precessit christum. Quoad clama
dum cum dicit. Clamantis in deserto etc.
ad dirigendum cum dicit. Dirigite viam domini.

pm Primo igitur dicit se esse missum ad preveniendum
et ad precedendum quia christum baptizando et predi
cando precessit cum dixit. Ego vox
de voce enim sic dicit propheta. Ecclesiastici. Ista
vox debet esse alta debet esse clara et debet
esse suavis. Alta ut in publicum
sufficiat. Clara ut aures adim
pleat. Suavis ut animis audien
tium blandiatur. Et propterea dicit propheta. Si
aliquid oboriens desunt vox perfecta
non est. Talis fuit vox predicationis
iohannis. Primo enim fuit alta quia primus
de altis et celestibus predicavit cum dixit
Agite penitentiam. Primam agite appropinquabit
enim regnum celorum. Nunquam enim in tota

sua scriptura auditum fuerat nominari insi
gnis. Primo ipsum nominavit. Secundo fuit clara
Clara predicatio enim observatur quod sit bonis verbis
et observatione malis operibus. Et hec autem in iohanne
fuit vox clara et predicatio famosa quia vi
xit sanctissime et eius doctrina et quantum fecit et eius
passio. Nam eius doctrina fuit clara quia
predicabat fidem veritatis. Conversatio enim predi
cabat magnam sanctitatem. Sed mors predi
cabat magnanimitatem. Tertio fuit su
avis maxime cum loquebatur cum bonis. Chri
sostomus. Homo totius sanctitatis et lenis
fuit. Nam cum pharisei iudeorum multi et
audacte et suavis cum rege audacter
cum pauperibus dispensare levius officiebat. Talis
debet esse vox cuiuslibet predicatoris scilicet
alta quia non debet despicere ad terrena id est ad
terrenum comodum vel ad favorem humanum
sed sursum elevari ad deum. Talis erat
vox apostoli qui dicebat primo. Thessalonicenses
2. Neque enim aliquando fuimus in sermone
adulationis sicut scitis neque in occasione
avaritie deus testis est. Clara quia non
despiciebat ad terrenum comodum neque
querentes ab hominibus gloriam. Clara quia non
despiciebat ad favorem humanum. Sed fi
mus parvuli in medio vestri. Clara quia
intendebat tantum honorem dei et fructum
animarum. Tertio debet esse suavis ut predicatio
sua sit quo ad perfectos dulcis quo ad
devotos sapida quo ad omnes. Sed in enim
prophetarum voces fuerunt note carum passionum
quasi sonti metria. Bolter enim notio significatur
quia suum cor erat inflammatum igne caritatis
sive dulcoratum melle devotionis in
tus et illustratum lumine sapientie suprime. Hec
est quod in archa moysi erat virga manna
et tabule. Sic in predicatore debet esse virga
correctionis quo ad corruptos. Manna dulcis
exhortationis quo ad devotos. Et tabule
distinctionis quo ad omnes. Tertio vox debet esse clara

2m

ptes cum vocis voces sunt ut sunt silla
be quia sciencia que sunt in predicatore
debet esse predicata aliter eius vox
sine doctrina non est clara. Bernardus. Thi. iiij.
capitulo esto fidelium in verbo in conversacione
et in caritate. Iohannes super Exo. Ubi lo-
quitur de veste sacerdotis. Tercia in quantum sacerdotis
debet esse vocalia ut vocem qui inte-
grapit bonum respondet ut quicumque agit
quicumque loquitur de eius. Secundo ideo
sunt missi ad clamandum. Ideo dicit
Clamans in deserto. Dicit autem Rengius
et Crisostomus super illud locum quod ubi de tan-
tis clamantibus sed qui loquitur longe po-
sitis aut surdis aut qui loquitur
contra. Predicatores autem debet clamare
non tam oris sed maxime cordis fervore
Primo enim debet clamare quia loquitur peccatoribus
qui recesserunt longe a deo. Et
ideo peccatores debet clamare et dicere
Ysa. xlvj. Redite prevaricatores
ad cor. Et licet dicatur Psalmo xv. Longe
est dominus ab impiis deus tamen magis elo-
gat se ab homine sed homo a deo. Et super
hoc dyonisius ponit exemplum. Sicut navis
impingat in petram petra videbitur elo-
gari et tamen petra manet imobilis et na-
vis se elogat. Et quanto forcius impin-
git tanto magis se elogat. Peccator
cum contra deum impingit cum peccatum mortale
committit. Et tunc a deo se elogat sed
deus imobilis stat. Et quanto gravius
peccat tanto gravius se elogat. Psalmus Longe
a peccatoribus salus. Et tamen peccator se elo-
gando appropinquat ad deum. Sicut volens
se elogare a celo appropinquat ad celum
quia si elogat se ab occidente appropinquat
ad oriente et si ab austro appropinquat ad
aquilone. Et quasi occidens et oriens in deo
sunt eius ira et misericordia. Auster et aquilo
eius gracia et potencia. Qui enim se elo-
gat ab eius ira appropinquat ad eius

misericordia. Et qui se elogat a sua
gracia appropinquat ad sua potencia.
Sicut patuit in Iona qui voluit
fugere deum per apicem et invenit
deum puniente. Psalmus Quo ibo a spiri-
tu tuo et quo a facie tua fugiam. Qui enim
se vult redire ad deum oportet quod
redeat a deo ad deum non peccati tamen
imitacionem id est a deo irato ad deum
placatum a deo puniente ad deum
miserante. Secundo predicatores debent
clamare quia loquuntur surdis. Qua-
tuor tempore audit aut qui intelligit
aut qui intellecta approbat et diligit
aut qui intellecta et approbata ope-
re perficit. Peccator autem est surdus quia
non verba dei vult intelligere. Psalmus
Noluit intelligere ut bene ageret
aut si intelligit non ei placent
sed displicent. Ecclesiastici xxi. Audiet
luxuriosus et displicebit ei et proiciet
illud post dorsum suum. Aut obedire
non complet. Et ideo talis reprehenditur
Ysa. xlviij. Nonne apertas aures
habes nonne audies. De talibus dicitur
in Psalmo. Sicut aspidis surde et
obturantis aures suas. Aspis
enim ne audiat vocem incantantis
unam aurem claudit cum terra et
aliam cum cauda. Avarus claudit
aurem suam cum terra terrena nimis
diligendo. Contra quos dicitur Iere.
xxij. Terra terra terra audi verbum
domini. Et tunc dicitur terra quia avarus habet
terram in ore de terrenis loquendo. In corde
de terrenis meditando. In mani-
bus omnia opera sua terrena faciendo.
Et si dicat propheta O tu avare
qui habes terram in corde in ore et
in manibus precor terra ipsam peccatorem
et verba dei audire intrare permitte.
Claudit eciam aliam aurem cum
cauda id est cum spe longioris vite
Contra tali spe sepe decipitur quia

quia vita sibi subito abreviat
Job xxi Ducunt in bonis dies
suos et in puncto ad inferna
descendunt etc. Tercio predicatores
debent clamare quia debet loqui
contra peccata. Ps. Zelavi super
iniquos pacem peccatorum videns
Debemus tamen ad peccatores habere
amorem aliquid et compassionem In
peccatore autem ista considerantur scilicet natura
culpa et pena tamen eius natura est
obligata Considerando tamen naturam
debemus ipsum diligere Considerando
eius culpam debemus ipsum odire
secundum Aug. Cum dico hominem malum
duo dico scilicet homo et malus In
quantum est homo est diligendus In quantum
malus est odiendus Considerando
nos eius penam tamen est obligatus
et eius peccatum inquantum est punitus debemus compati et condolere. Ps.
Vidi prevaricantes et tabescebam. Tercio Johannes dicit se missum
ad dirigendum cum ait dirigite viam
domini Sicut ait Ex. Deus tempore
mortis scilicet tribulationis obliquus et tortuosus
Ecclesiastes. Possumus dicere quod
est via scilicet tribulationis obliqua et ita
Per viam tribulationis incedunt
... ambulatores Ps. In circuitu impii
ambulant. Glo. ibidem i. tempore
rerum temporalium quam in septem diebus per
petitionem volvuntur. Tercio magi
venerunt ad ortum dicens i. ad gloriam
que dabitur in orta. Per viam ob
liquam vadunt vanagloriosi qui
in hiis que faciunt obliquam intentionem
habent volentes ab hominibus videri
et laudari. Mt. xxiii Omnia faciunt
ut videantur ab hominibus. Per viam
rectam vadunt humiles et mansueti quia omnia a deo tamquam a principio

recto quod sumunt et adipiscuntur tamquam ad finem
reducunt De quibus dicitur quod dirigite viam
domini Unde Ysa. xl. Unde ista verba Johannes
assumpsit dicitur Rectas facite se
mitas in solitudine dei nostri Rectitudo
enim est tamquam medium non potest ab omnibus
deus enim est Alpha et o principium et finis
sicut dicitur Apoc. Ps. Ille i. abisus
omnibus non potest qui omnia sic a deo
habere se novit sic adipiscens omnia opera
sua dirigit et sibi solum modo placere
intendit etc. Sermo tercius

Dirigite viam domini. De eodem

Dicitur etc. Cum aliqua persona
honorabilis in proximo hospitari
quamquam facere consueverunt scilicet primo dirigere
viam Secundo hospitium preparare Tercio epu
las ordinare Quarto vestes pulcras
assumere Et quia hospitaturus in proximo
salvatoris adventu sumus ecclesia rep
resentationis ista quatuor studeamus
spiritualiter exhibere. Primo namque debemus sibi viam dirigere et preparare Quia
autem ista via preparanda sit docetur Ysa.
xl. Vox clamantis in deserto parate viam
domini omnis vallis exaltabitur et omnis
mons et collis humiliabitur et erunt prava
in directa et aspera in vias planas. Ex
quibus verbis colligitur quod via dei quadrupliciter
preparatur scilicet primo de fossa elevando Secundo tu
mentia deprimendo Tercio tortuosa recti
ficando Quarto aspera removendo In aia
enim mea nimius timor inducit aliquid
magnam fossam i. vallem desperationis
Nimia non spes et fiducia inducit in
animo timorem presumptionis per montem
presumptionis et elationis voluit ire lu
cifer et cecidit in vallem desperationis
et diffidentie incidit Cayn et reprobatus est
Elevandus est i. nimius timor ad spem
et deprimenda est nimia presumptio ad
timorem Ps. Ille de spectatibus animo quasi

quidam anticipitres qui aves non
capiunt nisi in aere Et sic quidam
qui non capiunt nisi in terra Columba
non habet nasi cognoscit Et ideo si fugatur
ab anticipitre capiente in aere statim ad
terram se reddit Si non ab anticipitre
capiente in terra in aere se tenet et sic
evadit Sic et anima quando temptatur ab anti
cipitre infernali de nimia presumptione
vel fiducia statim se debet ad terram deducere
per timorem et humilitatem Si autem temptatur
de diffidentia debet se sublevare per fidem
et spem psalmus Ascendunt usque ad celos
et descendunt usque ad abyssos etc. Secundo
debemus viam preparare tortuosa rectifican
do ut scilicet tortuosam intentionem non ha
beamus sed in rectum finem id est in deum et
ad deum omnia dirigamus Coll. iii Omne
quodcumque facitis in verbo vel in opere omnia
in nomine domini nostri ihesu christi facite Tertio
debemus viam preparare omnia superflua inde re
movendo scilicet lapides superbie Superbia
enim instar lapidis cor durum facit Job
xli Cor eius indurabitur quasi lapis
Et lutum luxurie Eccli. ix Omnis mulier
que est fornicaria quasi lutum in via con
culcabitur Et spinas avaricie que huic semen
spirituale in anima suffocant Luc. viii Et
simul exorte spine suffocaverunt illud
etc. Quarto debemus domum dignam
et hospicium preparare scilicet cor nostrum Ambrosius
sermo in libro sermonum Domos mag
narum adornantes bonorum operum fructi
bus eas repleant pretiosis castitatis odore
In ista domo sunt tres camere que debent
esse pure et munde scilicet memoria intelli
gentia et voluntas In memoria habitat pater
in intelligentia filius in voluntate spiritus sanctus
Memoria enim ut dicit Aug. est mater intelli
gentie Intelligentia enim nichil cognos
cit nisi memoria sibi influat Sic

voluntas quasi a memoria et intelligentia
Nemo enim aliquid vult nisi primo quod
illud habeat et nisi intelligentia id est aliqua
liter cognoscat Et sic memoria
est mater intellectus et intelligentia proles
memorie Voluntas non procedit ab
utroque Et ideo per quandam appropriationem pater
habitat in camera memorie Filius
in camera intellectus Spiritus sanctus
in camera voluntatis In camera
igitur memorie habitat pater per beneficiorum
dei continuam recordationem psalmus Me
mor fui dei et delectatus sum etc.
Maxime autem in memoria tria habere
debemus scilicet dei beneficia ad regrati
andum peccata nostra ad dolendum
Et mortem nostram ad providendum
Deut. xxxii Utinam saperent
id est cum sapore cognoscerent dei be
neficia et intelligerent scilicet peccata
sua ac novissima providerent
scilicet mortem Ista autem talis medi
tatio cameram istam scopat et
mundat psalmus Meditatus sum nocte
cum corde meo exercitabar et
scopebam spiritum meum In camera
intelligentie habitat filius per fidem
veram et sapientiam divinam Ephe.
iii Christum habitare per fidem in cordibus
nostris etc. In ista autem domo in
telligentie non debemus ponere
sapientiam diabolicam que est mors anime
Ro. viii Sapientia carnis mors
est Jere. iiii Sapientes autem sunt ut
faciant mala bene autem facere nesci
erunt Nec sapientiam mundanam
quia vanitas est Sap. xiii Vani
sunt omnes homines in quibus non sub
est scientia dei Debemus autem ibi ponere
sapientiam divinam que vita anime
est que secundum Aug. in duobus con
sistit scilicet in cognitione dei et in cognitione sui

Unde in libro Soliloquiorum ait Deus spo
use mi: monere te noveris me. Ista
ait sapientia que cum perfecte domum intel
ligentie purgat et mundat. Aecc.
xv. Fide purgans corda eorum.
Incitamenta non voluntatis habitat
sponsus sanctus pacis amator. Unde potest quod
dixerit dominus Joh. xiiii°. Si quis
diligit me sermonem meum servabit
et pater diliget eum et ad eum veniemus et mansionem
apud eum faciemus scilicet pacis amatores.
Abiiciat ab camera vobis omnes perturbationes
et tollenda quia iste non habitat
nisi in domo pacifica et quieta.
Unde tempus sit perturbatio. Una scilicet inve
recunda qua quis turbatur contra vicia
et peccata propter zelum. Clamet super iniquos etc.
Alia prohibita de qua dicitur i. Jac. iii.
Ira viri non operatur iustitiam dei. Alia p
missa ut subitus motus animi
sive qua prius vita non ducitur. Ita
sicut dicit Gregorius. Cum nulla animi perturbatione
moveri ut semper dicat aut
deus aut lapis est. Sed prima est tollenda
secunda in ista tamen voluntate
debemus servare. Secunda scilicet prohibitam
debemus abiicere. Tertiam scilicet permissam
debemus in quantum possumus reparare.
Tertio debemus cibos parare scilicet primo
materiale. Secundo spirituale. Tertio celeste.
Primo debemus parare cibum materiale
et hoc in pauperum refectione. Christus
enim in paupere se reputat esurire
et pasci. Mt. xxv. Esurivi et dedistis
mihi manducare. Secundo cibum scilicet
spiritualem debemus parare in iu
stificatione de quo dicitur Joh. iiii. Meus
cibus est ut faciam voluntatem patris mei
qui in celis est. Istum cibum desiderat hospi
tium vadit quando dominus Apoc.
iii. Ego sto ad hostium et pulso.
Si quis aperuerit mihi ianuam
intrabo ad eum et cenabo cum illo
et ipse mecum. Hoc est ponet ad scutellam
vel ad simbolum. Iuxta enim tenera pecca
tor debet tres partes ponere scilicet contri
tionem confessionem et satisfactionem. Deus
autem tres alias partes ponit scilicet remissi
onem culpe infusionem gratie et colla
tionem glorie. Sed multi sunt similes sociis
tabernis qui volunt se tenere de
alieno et numquam ponere de suo. Sed etiam
sunt multi tales qui libenter vellent
quod deus partes suas apponeret et ipsi
nichil vellent apponere. Tertium cibum
scilicet celeste debemus parare in dei lau
datione. Unde propheta. Numquid manducabo
carnes taurorum etc. Sequitur ibi. Et
redde altissimo vota tua. Et dicitur
cibus celestis quia sancti in vita eterna
tali cibo pascuntur. Propheta. Beati qui ha
bitant in domo tua domine etc. Augustinus in
libro de civitate dei. Ipse erit finis desideriorum
nostrorum qui sine fine videbitur sine fa
stidio amabitur sine fatigatione laudabitur.
Si quis aliquid sibi libet videt illa
visio quandoque finitur. Si quis amat sepe
amor quandoque in fastidium vertitur. Si quis
laudat vel cantat sepe corporali actu
fatigatur. Sed tunc nec visio una habebit
finem nec amor fastidium nec laus fa
tigationem. Sed continuum fervorem. Quarto
Quarto debemus assumere vestes sponso
convenientes. Cristus enim habuit quasi
paria vestium scilicet vestes albas. Apoc.
iii°. Ambulabunt mecum in albis. Sunt
enim digni etc. Quare rubrum est
indumentum tuum. Item vestes varias
vias. Unde propheta. Astitit regina a dextris tuis
in anima quod corpus similiter laudabitur. Ita et
in vestitu deaurato. Sponsus similiter in morte
et sponsa id est quelibet anima fidelis debet
habere vestes albas pudicitie etc.
Apoc. iii°. Vestitus albis induatur et
non appareat confusio nuditatis tue. Rube
as per inte passionis meditatione
in °. Unde propheta. Vestiebat eos coccino

in delicijs etc. Caritas perfundentem
talitate p[er]d In fimbrijs aureis
circumdata etc. Varietas virtutum multi-
plicitate Eze. xvi. Vestivi te dis-
coloribus etc. Dominica infra octavas

Erat ioseph et nativitatis primo
maria mater ihesu mi- primus luc.
rantes super hijs que dice- ii.
bantur de illo. Et benedixit illis sy-
meon et dixit ad mariam matrem
eius. Ecce positus est hic in ruinam
et in resurrectionem multorum in israel
et in signum cui contradicetur. Et tuam
ipsius animam pertransibit gladius ut
revelentur ex multis cordibus cogita-
tiones. Et erat anna prophetissa
filia phanuel de tribu aser. hec
processerat in diebus multis et vixe-
rat cum viro suo annis septem a vir-
ginitate sua. Et hec vidua usque
ad annos octoginta quatuor. que non
discedebat de templo ieiunijs et
obsecrationibus serviens die ac
nocte. Et hec ipsa hora veniens
confitebatur domino et loquebatur de illo
omnibus qui expectabant redemptionem
israel. Et ut perfecerunt omnia secundum
legem domini reversi sunt in galileam in
civitatem suam nazareth. Puer
autem crescebat et confortabatur
plenus sapientia. Et gratia dei erat
in illo. Non solum verba ista verbis
nobis sunt in documentum et ea que
facta sunt nobis in exemplum sed etiam ea
que circa eum et propter eum facta sunt magnum
nobis preferunt misterium sicut patet
in ewangelio hodierno ubi septem persone
ponuntur que sunt nobis ad instructionem
et informationem. Nam ibi instituuntur
primo coniugati Secundo vidue Tertio vir-
gines Quarto senes Quinto pueri
Sexto parentes Septimo filij.

Primo quidem instituuntur coniugati et   P[rim]o
hoc in maria et ioseph inter quos
fuit verum matrimonium tamen sine commix-
tione corporum. Maria quidem ho-
norabat sponsum suum eum sic appel-
lando luce ii. Ecce pater tuus et
ego dolentes querebamus te. Et sic
obediens erat sicut cum ea pergebat
et secum in bethleem ivit. Et
postmodum in egiptum properavit. Ioseph
vero honorabat sponsam suam tamquam
matrem domini sui. Uxor igitur debet viro
suo obedire. Petri. iii. Mulie-
res subdite sint viris suis Sicut
Sara obediebat abrahe dominum
suum eum vocans. Viri autem debent
uxores suas honorare. Ibidem. Viri
similiter cohabitantes secundum scientiam
quasi infirmiori vasculo muliebri
impartientes honorem. Ambo autem
scilicet vir et mulier debent se invicem
precordiali amore diligere. Quod enim
vir uxorem suam diligere debeat ostenditur
in prima formatione mulieris
que mulier formata fuit de costa viri
iuxta cor ad innuendum quod vir
debet suam uxorem diligere precordiali
amore. Quod autem mulier virum suum di-
ligere debeat precordiali amore ostenditur
ex ecclesie institutione que ordinavit
quod in quarto digito sponse anulus
imponatur. Dicunt enim naturales quod quedam
vena a corde procedit que in quarto
digito venit. Ideo igitur in quarto
digito anulus ponitur ad innuendum
quod uxor virum suum diligere precordiali
amore tenetur. Secundo instituuntur vidue   S[ecund]o
Et hoc ostenditur in anna prophetissa
vidua. Dicit autem Augustinus in libro de vita
christiana. Que pie casta vidua viduarum
Vera inquit quam viduarum non ignorat
te credo. Hec magna est professione
et celesti premio destinata que
die et nocte deditam se ieiunijs

Alleluia [illegible] super
ille [illegible] involuit [illegible]
Adducit [illegible]
Mater virgo Verbum patris
[illegible] involuit [illegible]
Verbum dei magis [illegible]
[illegible]
Rethoris | 1024 [illegible]
ad [illegible]
1742 [illegible] Januarij
[illegible]
[illegible] die [illegible] XX | post [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] decembris [illegible]

et ordinibus de quibus Apostolus prima Thimo.
v. Viduas honora que vere vidue
sunt. Aliud quod intendit cure do-
mus et filiis alendis et tamen peccatis
obnoxiam. Aliud quod intendit corpora-
libus et delicijs quod est via pene et
mortis eterne. de quibus prima Thimo. v.
Vidua que in delicijs est vivens mor-
tua est. Et quamvis omnibus ad omnes
spectet in presenti perpetue tamen hoc quod
illis que vere vidue sunt sicut dicit
Augustinus episcopus in Epistola ad probam
de orando deum c. xo. istius autem
vidue de qua dicitur quod non discedebat
de templo ieiunijs et obsecrationibus
serviens deo die ac nocte. Et quod eo
altius vidue importune cuidam
iudici ut eam vindicaret de adu-
ersario suo quam dominus comendavit
dum ad ... orandum et numquam deficere
dominus nos admonuit ut habetur luc.
xviii. Hoc etiam dicit Augustinus
auctoritate Apostoli qui dicit prima Thi. v.
Que vere vidua est et desolata
speret in deo et instet orationibus
die ac nocte. Ideo autem Apostolus dicit
vidua desolata secundum Augustinum ibidem
quia non deum apprehendit illam
vitam ubi est unum et verum et unum
2m solacium. Tercio inferius virgi-
nes insistere quia ista anima virginitatis
inter admirationes dicitur consuevisse. Et
quod datur intelligi quod talis inter
admirationes corporalis sive spiritualis
virginitatis sua debet custodire
Et tunc sponso Christo sive spirituali
illibata fide servare. Est enim virgi-
nitas preciosus thesaurus. Et ideo
cum cautela et diligentia est servandus.
Et hoc maxime propter vasis fragilitatem.
Ideo enim est thesaurus iste in vase
vitreo sive fictili ii. Cor. iiii. Ha-
bemus thesaurum istum in vasis

fictilibus. Ubi est istius thesauri inp-
reciabilitas quia non potest in ... ...
lius comutari. Eccli. xxvi. Non est digna
ponderatio anime et castitatis continentis. Ubi
est istius thesauri irrecuperabilitas
Quamvis enim Christus multa miracula fecerit
et multos suscitaverit tamen virginitatem perdi-
tam nulli umquam restituere voluit. Ideo
Jeronimus Cum omnia possit deus virginem non potest
suscitare post lapsum. Illud autem dicitur quia hoc
semper non posse facere quod numquam fecit quamvis
posset. Et sic et deus hoc non posse facere
dicitur quia numquam hoc facere voluit. Quarto 4m
inferius senes et hoc per Symeonem se-
nem de quo in textu dicitur quod erat timora-
tus. Illi enim qui in tota vita sua serviunt
deo sunt deo multum grati. Illi enim
qui tamen in senectute sunt deo multum
timent. In veteri enim lege deus precepit quod
sibi animal immolatum offerretur quantum ad
caput et corpus et caudam. Caput hoc
est ipsa prima etas scilicet adolescentia sive iu-
ventus. Cauda est etas ultima scilicet ipsa
senectus. Corpus est etas media inter-
has scilicet etas virilis. Qui ergo dat deo
suam iuventutem virilem etatem et suam
senectutem isti sunt qui offerunt deo caput
corpus et caudam. Isti deo sunt multum
grati. Qui non dat mundo suam iuven-
tutem sed post modum deo etatem virilem et se-
nectutem isti auferunt caput. dant tamen cor-
pus et caudam. Isti sunt grati et timere
timent quia caput hostie detraxerunt. Con-
fidunt quia corpus et caudam obtulerunt. Qui autem
dat deo solum caudam isti sunt multum
timere possunt. Sunt enim duo in timore et consulta-
te et in timore. Quia dicitur Vos qui tota
etate deo dedistis estis sine timore in leticia.
Vos qui etatem virilem et senectutem deo
obtulistis cum leticia et cum timore
quia iuventutem ei abstulistis. Sed vos
qui tamen senectutem deo dedistis estis in
tremore et timore. Quinto inferius 5m
pueri ... quod dicitur puer crescebat
etc. Dicitur enim puer crescere etate

sic debet crescere per virtute. Si enim dies
post auroram non cresceret inutilis esset.
Anima enim aurora est cum gratia incipiens
sicut aurora crescit in luce et de luce
perfectam in die. Sic anima de gratia incipiens
te debet crescere in perfectione et de perfectione
in perfectam. Proverbiorum iiii°. Iustorum semita
quasi lux splendens. Ecce aurora gratie in
cipientis procedit. Ecce lux gratie perficientis
Crescit usque ad perfectam diem. Ecce dies
gratie consummans. ¶ Sexto instruuntur
parentes qualiter ad filios debeant se habere
In hoc scilicet quod parentes Christi ipsum puerum ad
templum portaverunt. Per quod ipsi parentes
instruuntur quod filios suos a prima infantia instruant
ut ad ecclesiam vadant et dei man
data custodiant. Puer enim tamquam cera
mollis ad omne bonum ducitur. Sed postquam
quam in malitiis induratur vix ad bonum
reducitur. Proverbiorum xxii. Adolescens
iuxta viam graditur etiam cum senuerit
non recedet ab ea. Sed in proverbia in persona
puerorum et iuvenum dicitur Factum est cor
meum tamquam cera liquescens in medio
ventris mei. Sed in persona illorum qui ia
indurati sunt subdit Aruit tamquam
testa virtus mea. Tales enim ab hoc
gratie comparantur. Ideo dicitur Aruit tamquam
testa virtus mea. Et nunquam aut raro
convertuntur. Et ideo subdit Et lingua
mea adhesit faucibus meis et cetera. Et
sepe in suis malitiis moriuntur. Ideo
subdit Et in pulverem mortis dedu
xisti me. ¶ Septimo instruuntur filii
quod propter amorem et dolorem parentum non dei
servitia derelinquant qui deo serviat. Quod notatur per hoc
quod dixit Symeon matri Christi. Tuam ipsius
animam pertransibit gladius. Filius enim
dei non dimisit quin templum ascenderet et
qui in ea usque ad mortem perstaret quamvis
sciret quod gladius doloris matrem suam
perforaret. Mater etiam sua se absentat
ut operibus dei insisteret quamvis sciret
quod de sua absentia mater sua multum doleret

Luce ii°. Pater tuus et ego dolen
tes querebamus te. Per hoc enim filii in
struuntur quod non debent ministerium dimittere
quin prius templum ascendant et quin in ea
usque ad finem vite sue id est usque ad
mortem perstent et quin et spiritualia
et dei opera terrenis utilitatibus pa
rentum semper preponant. Iheronimus in e
pistolis licet parvulus ex collo pe
deat et nepos licet sparso crine
et scissis vestibus ubera quibus
te lactaverat ostendat licet in
limine iaceat pater per calcatum
perge patrem siccis oculis ad ve
xillum crucis evola. Solum pietatis
genus est in hac re esse crudelem.
Gladium tenet hostis ut me peri
mat et ego de matris lacrimis co
gitabo et cetera. De eodem sermo
secundus.
Et dixit Symeon
ad mariam matrem eius. Ecce
positus est hic in ruinam et in
resurrectionem multorum in israel et
in signum cui contradicetur et tuam ipsius
animam pertransibit gladius et cetera. ¶
Symeon spiritu dei plenus prophetat
de Christi passione et de resurrectione
et de maximo quo futura erat beata
virgo dolore. In quibus verbis quatuor
tanguntur. Unum quod spectat ad nos scilicet
intuitio magni timoris. Et tria que
spectant ad virginem scilicet titulus magni
honoris. Affectus magni amoris.
Et gladius magni doloris. Primo
igitur computetur nobis intuitio magni
timoris cum dicitur. Ecce positus est hic
in ruinam. Christus enim sunt in ruinam
scilicet malis qui salubribus documentis
ad perditionem utuntur. Tales enim compa
rantur columbe moriuntur comedere
et infirmatur comedit cum ne. Ista
ta colla adducuntur a sanis. Proverbiorum ad
ducat. Cuius glossa. Et quod lux sple
det et sol radiat oculos debiles
conturbat. Augustinus. Oculis egris odio
sa lux est que puris est amabilis

Sextum

Pu.

Septimum

Pu.

Tales sunt sicut noctue et vespertiliones que obcecantur a luce. Hiis ad
dicit Apostolus 2 ad Cor. ii. Cristi
bonus odor sumus deo. Alijs qui salvi fiunt et alijs qui pereunt. Alijs quidem
odor mortis in mortem. Alijs
odor vite in vitam. Tali odore mori
ebatur iudas qui dixit Ioh. xij. Cur
hoc vnguentum non venit ccc denarijs. Iste
moritur bono odore de quo alij vivunt.
Tertium quod adducit Gregorius dicens
Celestis medicus egros non respicit
quos per medicamento fidei deteriores
videt de talibus dicitur Ier. li. Curavimus
babilonem et non est curata derelinquamus
eam etc. Et eciam Insanabilis fractura
tua pessima plaga tua. Homines
similes sunt vespertilionibus qui obcecantur a luce. Debiles sicut bufo-
nibus et serpentibus qui odorem vinee
ferre non possunt set fugiunt. Unde proprie
pter virginis ponitur titulus magni
honoris Isaie. Que inter nova magnus
honor est eidem. Esse eam dei magnus
honor est illius matrem esse matris. Cuius
pater deus est in celis. Ipse autem filius
eius tamquam matrem legitimam honoravit
in sua nativitate quia salva virginitate
de ea nasci voluit quod numquam ulli
alteri fuit concessum. Unde dicitur in prosa
Sicut sydus radium profert virgo
filium pari forma. Item in vita sua quia
sibi obediens fuit Luc. ij. Erat sub-
ditus illis. Item in morte sua quia
eam beato Iohanni evangeliste sollicite commendavit ut dicitur Ioh. xix. Item
post resurrectionem quia primo ei apparuit
unde dicitur Sedulius Semper virgo ma-
nens hinc se mirabilis astans luce
palam dominus prius obtulit. Item post
ascensionem suam quia eam in suam gloriam
deduxit et ad dexteram suam suscepit et collocavit. Ps. In voluntate tua de-
duxisti me et cum gloria suscepisti
me. Tercio ponitur propter virginis
affectum magni amoris. Cum dicitur
Tuam ipsius animam pertransibit gladius etc.
Quod exponitur modis potest intelligi. Primo sic. Tuam
ipsius animam id est ipsam animam tuam vel
animam ipsius que est tua vel animam tuam que
est ipsius. Et hoc non propter animam individue sibi
sed per unitatem et vinculum caritatis unde scriptum est Depo-
sita est anima beate virginis dici potest quod sit
filij et econverso quia numquam fuit nec esse
potuit due anime tam singulari amore
iuncte. Erat enim anima beate virginis anime
filij sic per amorem unita quod tota in filij
amore erat conversa. Sicut enim ferrum
missum in igne totum ignis efficitur
sic mariae anima caritate succensa tota
effecta est caritas quod tota erat liquefacta.
Sicut enim aurum ad calorem ignis totum
liquefit. Sic eius anima igne amoris in-
flammata tota erat liquefacta. Cant. v.
Anima mea liquefacta est ut dilectus locutus
est. Ita tota erat languida amore et
spiritualis facta animam languidam et infirma
in amando terrena set forte et robusta
in amando celestia. ij. Cor. xij. Cum
enim infirmor tunc fortior sum et potens.
Et quia anima beate virginis tota ab amore
mundi defecerat et dei amore plena erat
ideo languidam se esse dicebat. Cant. v.
Nunciate dilecto meo quia amore
langueo etc. Secundo propter virginis
ponitur gladius magni doloris. Cum dicitur
pertransibit gladius. Iuxta quod dicitur gladius
audi quod dolor fuit magnus. In eo
quod dicitur animam audi quod dolor fuit intimus.
In eo quod dicitur pertransibit audi quod fuit transitorius quia in gaudium est conversus post
Adventum. Demorabitur fletus et ad matutinum leticia. Et quoniam non potest aliquid sine
multo dolore amitti quod fuerat cum multo
amore possessum ideo videamus quantus
matris ad filium fuit amor. Et videbimus
potius quantus eciam fuit eius dolor.
Magnitudo in Christo fuit sua scilicet eius
anima et divinitas. Erat enim inter matrem
et filium Christum quedam singularis ad
carnem secundum naturam anime ad animam
per amicitiam spiritus addimitur secundum

gladium amabat et virgo beata filium suum
deum tamquam filium suum amore naturali. Amore
amicicie tamquam amicum suum. Amore gra-
tuito tamquam creatorem suum diligebat, et virgi-
nitas videns carnem Christi tam crudeliter lani-
ari ululabat; eius anima videns animam
Christi tam fortiter contristari lacrimabatur; eius
spiritus videns Christi divinitatem tam ignominiose
tractari. Iste est gladius qui eius animam
pertransivit. Primum Ambrosius. Fuit gladius
divini sermonis de quo Hebr. iiii.
Vivus est enim sermo dei et efficax et pene-
trabilior omni gladio ancipiti. Istum
gladium profundius et intimius habuit
quia dei iusticia profundius ceteris penetrabat.
Et verba dei ipsa in corde medullitus
portavit. Luc. ii. Maria autem conservabat
omnia verba hec conferens in corde suo. Secundum
autem Hugonem iste gladius fuit gla-
dius amoris unde ait super Cant. Est
sagitta electa amor Christi que animam Marie
non tantum transfixit sed pertransivit ut nullam
in pectore virginali particulam vacuam amore
derelinqueret. Tercium ait Beda. Iste gladius
fuit gladius doloris quem tempore dominice pas-
sionis sustinuit. Gladius doloris
dominice passionis eius animam pertransiit quia
non potuit filium videre crucifigi sine ma-
gni doloris affectu etiam si speraret resur-
recturum. Hugo. Tuam animam pertransivit
vis doloris ut te plusquam martirem
non immerito predicemus namque minimum
spiritum corporee passionis affectu excessit
compassionis. Damascenus. Dolores quos
effugit pariens tempore dominice passionis
sustinuit etc. De eodem sermo

Ecce positus est hic in ruinam etc. Tercius
et in resurreccionem
multorum in Israel et in signum cui
contradicetur etc. In deo sunt duo scilicet
iusticia et misericordia. Ps. Duo
hec audivi quia potestas dei est et tibi
domine misericordia. In hominibus autem peccatis
est multa malicia quia nec iusticiam
dei formidat nec eius iram despiciant

In verbis enim premissis tria continentur
videlicet quia scilicet primo dei iusticia cum dicitur
Ecce positus est hic in ruinam etc.
Secundo conceditur dei misericordia cum additur
Et in resurreccionem multorum in Israel.
Tercio ostenditur hominis malicia cum sub-
iungitur Et in signum cui contradicetur. Circa
primum notandum quod iustum est quod mali
homines corruant. Primo ex parte sua quia
nimis se honerat. Secundo quia debiliter
se appodiat. Tercio quia per viam tenebro-
sam et inclinatam ambulat. Primo
quidem dignum est quod homines mali cor-
ruant quia nimis se honerant scilicet onere
divitiarum et peccatorum et tribulacionum. Ergo
cum divicie honerent et aggravent. Di-
Abacuc ii. Ve ei qui congregat non
sua usquequo aggravat contra se densum
lutum. Ergo peccata onerant. Ps. Ini-
quitates mee supergresse sunt caput
meum. Et tribulaciones et ire malorum
sunt onera. Job xxvii. Grave
est saxum et onerosa est harena et
ira stulti utroque gravior. Istud triplex
onus deponendum monet apostolus dicens
Hebr. xii. Deponentes omne pondus
quo ad primum. Et circumstans nos peccatum
quo ad secundum. Ut per pacienciam curramus
ad propositum nobis certamen quo ad tercium.
Secundo dignum est ut ruat quia debiliter
se appodiat. Appodiando enim se modo
appodiat se rei flexibili. Ideo iste
mundus assimilatur flumini ii Reg.
xiiii. Omnes morimur et quasi aqua di-
labimur que non revertitur etc. Appodiat
se rei debili ideo assimilantur baculo
harundineo Ysa. xxxvi. Ecce con-
fidis super baculum arundineum. Item
appodiat se rei opposite casui
ideo assimilantur parieti inclinato
et macerie depulse. Qui autem
appodiat se Christo talis non possunt
quia appodiat se petre firmissime
et stabilitate. Ps. In petra
resilgunt eius maceries i. diviciis hec

Rom

pctorib3 Appodiat se tui scripte
qr debili[tas]. Psu. xxxvij. Cuius
fortitudo nolite dīm. Appodiant
se nota qr capus vari[tas] pbs C
consistit in duo sicut mos syon
rēt. C°. Signum ē ut vivat quia
p via lubrica et tenebrosa am
bulant. ps. ffiat vie illo[rum] teb[re]
z lubricum rēt. No ē g° mi[n]o[r]i ta
les corruunt quia cecitas cordis
interius sunt. Ro. p°. Obscuratum
ē insipiens cor eo[rum] rēt. Ideo d[icitu]r
ffiat vie illo[rum] tenebre rēt. Pu.
iiij°. Via impio[rum] tenebrosa ne
sciunt ubi corruant rēt. Odus
sunt lubricum carnis. Jo. subdi[tu]r. Et
lubricum. Jere. iiij°. Lubricaue[runt]
vestigia mea in itinere platearum
nostrarum. Je. xxxviij. Demerserunt
in lubrico et ceno pedes tuos. In
ternis z sunt impulsum tepora[n]tis
Jo subdi[tu]r. Et angelus dñi perseque[ns]
eos. Istum impulsum z sunt vnu si
s dns eos defendit. ps. Impulsus
et euersus sum ut caderem z dns sus
cepit me. Ps. Comedat. Di
ma tu subdi[tu]r. Et in resurrectionem
multo[rum]. Resurrectio at d[icitu]r v[er]o cad
g° persistit. Illud ei repugnat qd
plus cecidit. Magna ei di[ffi]c[u]ltas
dicit[ur] qu[ia] illu[m] qui in peccatum cecid[it]
resurge[re] fa[cere]. Quia ho pt pse i
peccatum ire s[ed] no pt a peccato pse redi
re. ps. Spus vades z no rediens.
Crisost[omus] Nisi dns valida manu
sic iure absoluit peccatorem usque
ad mortem in priorum peccatorum vinculis
permanebit. Ex inde fit q[uod] i peccatis
volunt semper dormire quos Apostolus
increpat dicens Ephes. v. Surge
q[ui] dormis et exurge a mortuis
z illuminabit te xpc. Alij sunt q nolunt
semper pedes i. ab operibus bonis torpe[re]
z nunq[uam] nolunt ambulare i. per
bona opa se exercitare. Joh. xij.

Ambulate dū lucem habetis ut tenebre
vos non comprehendant. Alij sunt q nolunt
semper manducare z delicijs vacare. Je.
xxxi. Usque dissolueris filia vaga. Ista
est gula reprehendit dauid dicens Surgite
postquam sederitis qui manducatis panem
doloris ac si dicat Surgite postquam
satis dormistis in peccatis postquam diu se
distis vacantes delicijs z° amodo vi
gilate qui tamdiu dormistis Amodo
ambulate q[ui] tamdiu sedistis Amodo
ieiunate q[ui] tamdiu comedistis. Et
d[icitu]r panem doloris. Quia dicte carna
les q nunc videntur delectabiles in futuro
in amaritudinem et dolorem conuertentur.
Job. xx. Panis eius in utero illius vertetur
in fel aspidum intrinsecus rēt. Tercio — Cm
subdi[tu]r. eo[rum] malicia eius d[icitu]r in signum
cui contradicetur. Ubi attendenda z videnda
sunt duo. p°. qd ē istud signum. 2°.
qualiter ei contradicitur. P°. est videndum
ē qd ē istud signum. Istud at signum
ē xps. de quo d[icitu]r. Ysa. xiij. Super montem
caliginosum leuate signum. Mons cali
ginosus erat mundus q[ui]a erat excecatus
propter mundi tamquam vera bona appetebat
et adversa tamquam vera mala fugiebat. Sed
super istum montem caliginosum leuatum est
signum in quo sunt tria depicta z scripta
scz humilitas paupertas z carnis aspe
ritas de quo signo d[icitu]r Luc. ij. Hoc vobis
signum inuenietis infantem. Ecce quanta
humilitas. Qui enim erat sine principio
et sine fine infans unius diei esse vo
luit. Ysa. ix. Paruulus natus est nobis rēt.
Pannis inuolutum. Ecce quanta paup
ertas. Bulgar. Dei filius in cuius arbitrio
erat eligere tempus elegit qd molestius
ē z presertim paruulo z matris filio pauperis
q[uod] vilis pannos sunt ad involucrum
Et ecce cui tanta necessitas est nullam
audis s[ed] pellium mentionem. Et positum
in presepio. Ecce quanta carnis aspe
ritas. Bulgar. Christus qui non fallit[ur]
elegit quod carni molestius est

Cm

Id g° quod melius est et id g° quod utilius
id magis eligendum Et quicquid alius
docuit vel predicat ab eo tamquam a perdi-
tore timendum est Et sic xpistus verbo et
exemplo docuit bona temporalia scilicet divi-
cias delicias et honores non esse vera
bona nec esse amanda Paupertatem vero
molestias corporales et sui contemptum non
esse vera mala nec esse timenda Augustinus super
illud Hebr. xii Qui proposito sibi gau-
dio sustinuit crucem confusione contempta Vide
Omnia bona temporalia et terrena contempsit
homo xpistus ihesus ut ea contempnenda monstraret
Et omnia mala terrena sustinuit que sustinenda
precipiebat ut nec in illis quereretur felicitas
nec in istis timeretur adversitas Ergo videas
est quales isti sunt qui contradicant Sig. de humilitate
que in xpisto fuit et vexillo est depicta contradicunt
superbi Eccl. xiii Sicut abhominatio est
superbo humilitas sic execratio est diviti
paupertas Carnis molestie contradicunt
voluptuosi Eccl. xxi Audiet luxuriosus
opus et displicebit ei Paupertati contradicunt
avari Mt. xix Cum audisset adolescens
verba hec abiit tristis Erat enim habens
multas possessiones etc. Dominica infra

Luc. ii Cum factus esset ihesus octavas
annorum duodecim ascen- epyphanie
dentibus illis secundum consuetudinem sermo
diei festi consummatisque diebus
cum redirent remansit puer ihesus in
ierusalem et non cognoverunt parentes eius
Existimantes autem illum esse in co-
mitatu venerunt iter diei et require-
bant eum inter cognatos et notos
Et non invenientes regressi sunt
in ierusalem requirentes eum Et factum
est post triduum invenerunt illum
in templo sedentem in medio doctorum
audientem illos et interrogantem
eos Stupebant autem omnes qui eum
audiebant super prudentia et responsis
eius Et videntes admirati sunt

Et dixit mater eius ad illum Fili
quid fecisti nobis sic Ecce pater
tuus et ego dolentes querebamus
te Et ait ad illos Quid est
quod me querebatis Nesciebatis
quia in hiis que patris mei sunt
oportet me esse Et ipsi non
intellexerunt verbum quod locutus
est ad illos Et descendit cum illis
et venit nazareth et erat subditus
illis Et mater eius conservabat
omnia verba hec conferens in corde
suo Et ihesus proficiebat etate et
sapientia apud deum et homines

Secundum beatum Augustinum Non solum
dei verba sunt nobis documenta
sed etiam verba facta sunt nobis exempla
Vnde que hic dicta sunt et facta sunt a verbo
eterno et de ipso verbo non solum nobis
sunt in documentum instructionis
sed etiam sunt nobis in exemplum imita-
tionis Inprimis igitur ewangelium instruit
matres qualiter se debeant habere
ad filios Secundo filius instruit filios qualiter
se debeant habere ad parentes Tertio
et filius instruit omnes alios
qualiter debent habere ad sponsos ¶
Primo igitur mater instruit matres quo-
modo et qualiter ad filios habeant discretum
amorem et timorem et correctionem
Vnde etiam amor matris ad filium est
discretus cum a pueritia eum imbuit
salutaribus disciplinis Sic beata
virgo filium imbuebat deum ipsum
a sua pueritia ad dei festa ducebat
Preceptum enim fuit filiis israel Exo.
xxiii quod ter in anno scilicet in aprili
Iunio et Septembri tria festa ce-
lebrarent scilicet Pascha Penthecosten
et Scenophegia Et quamvis
longe a duabus festivitatibus positi
parentibus tamen posset remanere
a festo tamen pasche nullus poterat
se excusare nisi infirmitas vel causa
aliqua inevitabilis interveniret Et
quia ista erat paschalis festivitas

et sollempnitas. Ideo ioseph et beata
virgo ierosolima ascenderunt et puerum
ihesum secum ad templum dei duxerunt.
Sed multe matres sunt que filios suos
et filias suas ducunt citius ad casar-
as quam ad ecclesias. Nolunt eum eas
ducere ad choreas dei que sunt in celis.
Vos inveniunt principes quanti psal-
lentibus in medio iuvenclarum tympa-
nistriarum. Ducunt autem eos ad cho-
reas mundi ubi puella saltavit
et Iohanne decapitari fecit. Tales
ducentur ad choreas inferni ubi de
calore nimio ad frigus nimium
et de frigore ad calorem perpetuo sal-
tabunt. Iob. xxiiii. Transibunt ab
aquis nivium ad calorem nimium.
Et intelligitur convalescunt choreis
celi de quibus dicitur in tympano et choro. Cant. pa-
stus inter lilia septus choris virginum.
Secundo mater debet habere de filio magnum
timorem ne secundum impetratem diaboli
deciciat. Beata enim virgo maria secundum
Glo. dicit timuit ne sicut herodes
occidere voluit filium suum infantem
sic filium iam puerum alius occideret.
Timebat igitur et dolebat ne forte
in potestatem archelai filii herodis
devenisset. Sed multe sunt matres que
sinunt filios suos absorberi, id est a de-
mone vel occisos et parum timent vel
dolent videntur. Dolet mater si lupus
asportat porcum suum et non dolet
si lupus infernalis aufert filium
suum. Dolet si asinus suus cadit. Et
si filius suus cadit non dolet. Ber-
nardus. Cadit asina et est qui sublevet
perit anima et non est qui curet. Sed ta-
les multum dolebunt cum filios suos
coram oculis suis ad infernale sup-
plicium duci videbunt. Et tunc eis di-
ci potest illud luc. xxiii. Filie ie-
rusalem nolite flere super me sed
super vosmetipsas flete et super filios
vestros. Flebunt quidem super xpistum ut
inducat ipsum ad compassionem. Flebit
super ipsas quia erga filios non adhi-
buerunt debitam correctionem. Flebunt
super filios suos quos videbunt ductos
in eternam dampnacionem. Primas quasi lacri-
mas dominus removet ne secundum super eum
plorent quia non possunt ipsum ad miseri-
cordiam inclinare. Alias duas concedit secundum ut
super ipsas et super filios suos plorent.
Ac si dicat dominus. Nolite flere super me
quia magis me ad ministrandum filios
vestris inclinare potestis. Sed flete su-
per vos quia eos non correxistis et super
filios vestros quos in tormento perpetuo
videbitis. Tertio debet habere mater
ad filios debitam correctionem quod notatur
in hoc quod beata virgo dixit filio. Fili
quid fecisti nobis sic. Non enim filium
maledicit nec conviciatur sed leniter
corripit. Quod est contra multos parentes
qui filios suos nimis exasperant
super eos nimis clamant nimis eos
vituperant. Ephes. v. Et vos patres
nolite ad iracundiam provocare filios
vestros. Magister enim filii sunt corripi-
endi cum lenitate. Mali cum severitate. Boni
non cum inertis tranquillitate et cum discretio-
ne. Tertio in arguendo obiecta matris pa-
tronum patientia et doctrina. Mali sunt
increpandi et arguendi. Boni obsecran-
di cum aut cum patientia tollerandi
et cum doctrina id est discretione mediandi.
Quarto filius instruit filios quali-
ter debeant ad parentes. Hoc autem sed habere
tres parentes scilicet celestem spiritualem et car-
nalem ad quos ergo sed se habere filius.
Sapientem reverentiam et obedientiam. Puer
autem ihesus ad patrem celestem se habuit re-
verenter quia ipsum et eius negotia parentibus
temporalibus preponebat dicens. Quid est
quod me querebatis nescitebatis etc. Augustinus
non contemptor sed preponendus est creator. Secundo
ad patres spirituales id est legis doctores se
habuit sapienter. Et hoc in rebus in quibus
volentes adiscere instruunt et informant.
Primo secundum mores quod tamen neque eos
audiebat. Ecc. vi. Si dilexeris audire

sapiens erus Secundo meo q tanquam discre
cupiens eos interogabat deut. o.
xxxij. Interoga patrem tuum et annun
ciabit tibi Tercio meo q tanquam coram
dictis et interogatis sapienter rndebat
Eccl. v. Si cum est tibi intellectus re
sponde proximo tuo. Tercio ad parentes
carnales sicut fecit obediendo eis d[icitu]r
Et erat subditus illis Luce ij.
Quis quibus. deus hominibus. Aug[ustinu]s
Erubescat homo esse superbus quia
humilis factus est deus Ex hiis in
struimur quod ad patrem celestem debemus
nos habere cum reuerencia Ad patres bo
nos carnales cum obediencia Ad spirituales
i. prelatos cum subiectione deuota In
hoc reprehenduntur quidam scioli qui
habentes prelatos minus peritos eis subi
ci dedignantur. Petrus qui inperitia
agnoscens summo pontifice amputauit
auriculam quia sciencia in clerico et reli
gioso sepe aufert obedienciam. Tercio
iuuenis et filius instruunt nos omnes multi
pliciter. Primo ut ad ecclesiam libenter
eamus Secundo ut ibi usque ad finem persi
stamus Tercio ut turbas fugiamus Quarto
ut verba dei in eodem retineamus Quinto
ut de bono in melius semper proficiamus
Primo quidem iuuenis et filius nos in
struunt ut ad ecclesiam libenter eamus
Vnde notatur pro hoc quod xpc ad templum
fuit ductus et in templo inuentus
libenter cum filius in domo patris sui
manebat Vnde et iuuenes in xij
anno ad templum ibat Crisost[omus] ...
erat boni filij ut iuuenes iam pro
curent ad domum patris sui Ille scilicet
qui libenter stat in ecclesia signum est
quod est filius dei qui stat libenter in
domo patris sui Ille non qui libenter
stat in taberna signum est quod est filius
dyaboli quia in domo patris sui mo
ratur. Secundo ut usque ad consumacionem
sacri misterii persistamus Vnde notatur
pro hoc quod dicitur Consummatisque die
bus etc. Sed multi sunt contrarii sa

ciones. Refert gregorius in dyalogo
de monacho qui in oracione stare non
poterat. Cum sanctus benedictus vidit
dyabolum qui in forma pueri nigri
ipsum per fimbriam vestimenti de ecclesia
extrahebat Sicut enim angelus deuotos
ad ecclesiam adducit adductos custodit
et eductos ad propria reducit. Vnde
Judith. xiij. Custodiuit me angelus
domini hinc euntem et ibi commorantem
et inde huc reuertentem. Sic dyabolus
quosdam adducit ad ecclesiam ut inu
tiles compleat quosdam vero retinet
ut variis rumoribus infirmat quos
dam retrahit sicut nec officium usque ad
consumacionem audiat. Tercio ut turbas
fugiamus si xpm amittere nolumus
Beata enim virgo in turba puerum perdidit
Luce ij. In vitas patrum quod quidam sanctus
pater consuluit in oracione qualiter saluus
fieri possit Et audiuit vocem dicentem
Fuge tace et quiesce. Fuge scilicet
homines. Luce xix. Zacheus
in turba xpm videre non potuit sed domo
sua quietus perspexit Interogatus quidam
philosophus quid esset homini ma
gis inimicum Respondit Alter homo Quarto
ut verba dei in corde retineamus. Vnde
notatur pro hoc quod dicitur Maria autem conseruabat
omnia verba hec conferens in corde suo Verba
enim dei a peccatis nos retrahunt Psalmista In
corde meo abscondi eloquia tua
ut non peccem tibi Ad inclinat eciam
i. ad finem operandum nos pungunt
Eccl. xij. Verba sapientum quasi stimuli
et ad amorem dei nos accendunt Psalmista
Sagitte potentis acute cum carboni
bus desolatoriis Quinto ut semper de
bono in melius proficiamus Vnde notatur pro
hoc quod dicitur Et ihesus proficiebat etate sa
piencia et gracia apud deum et homines Sic
et nos sicut proficimus etate debemus
proficere de virtute in virtutem debemus eciam
proficere in sapiencia i. in sapida sciencia ut
spiritualia nobis sapiant et terrena despi
ciant Eccl. vj. Sapiencia enim doctrine secundum
nomen eius est et non multis est manifesta Debemus eciam proficere apud deum et apud
homines in gracia i. in graciosa fama Eccl. v.

Iste Luce ii

Sic luceat lux vestra coram hominibus
ut videant opera vestra bona etc.
Sermo quo ad nos. Capitulum quo
ad deum. Et gratia quo ad proximum etc.

Remansit puer Ihesus in Ierusalem
Luce ii etc. Sermo
Multi sunt qui perdunt presentiam
Christi Ihesu non utile est scire ea per que
perditur ut caveatur. Utilius est scire
ea per que recuperatur. Utilissimum est
scire ea per que recuperatus custoditur.
Sunt ergo quedam per que Ihesus amittitur
et illa sunt quatuor. Primo amittitur per in-
ceptam leticiam. Secundo per dissolutionem et
distractionem nimiam. Tercio per vanam fi-
duciam. Quarto per ignorantiam. Primo amittitur
per inceptam leticiam quod non patet quod
beata virgo dextera sua expulsa et in
egiptum fugata in tanta tribulatione
posita filium non perdidit. Sed postquam
ad festivitates venit ipsum amisit. Per
quod datur intelligi quod Ihesus sepe
in adversitate custoditur et in prosperitate
perditur. Ecce david a Saul persecutus
deum non deseruit. Postmodum autem regno
potitus vel regno potitus in adulterium
et homicidium cecidit. Prosperitas enim mun-
dana est sicut vinum purum quod cito
inebriat. Sed adversitate admixta est
sicut vinum mixtum quod sobrietatem generat.
Adversitatem [illegible] et in magnis festivitatibus
Ihesus sepe perditur. Cum enim instituta
fuerint ad utilitatem animarum variis hodie
ea convertunt ad corporis voluptatem. Ta-
les enim festivitates a deo reprobantur. Amos
v. Odivi et proieci festivitates vestras
quas dicit vestre sunt et non mee. Unus
[illegible] in quodam abbatia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] sollempnitatem [illegible] etc.
A demonibus deridentur. Treni primo. Vide-
runt eam hostes et deriserunt sab-
bata eius. Secundo amittitur per dissolutionem
et distractionem nimiam. Quod non pa-
tet quod parentes sui eum amiserunt eo
quod ab invicem recesserunt et se turbis
immiscuerunt. Quando enim cecidit a

tranquillitate cordis et dat se tumultui mun-
dane conversationis de facili Ihesum perdit.
Lc. in o. R. xvii. quod delicias mundi
in sollicitudine delicate a deo pascebatur.
Sed ad terras se transferens vix aqua
et buccella panis obtinuit. Certum quod
dum Ihesus est in [illegible] pascit delecta-
tione. Sed in mundi conversatione tali vi-
sitatione privatur. Hinc est quod filii Israel manna
recipere non potuerunt nisi prius [illegible] cessa-
verunt. Quia nullus potest recipere spiritualem
dulcedinem nisi cessaverit mundi conversationem.
Tercio amittitur per vanam fiduciam. Viri et
adolescentes seorsum ibant et mulieres seorsum
pueri autem poterant ire cum utroque. Putabat
[illegible] Ioseph credebat quod esset cum matre
et mater credebat quod esset cum Ioseph. Et per
ipsum [illegible] fiducia amiserunt. Unde
sunt quidam qui nimis confidunt in suo sensu
et in sua sapientia. Sed nec sapientior Salomone
qui tamen deceptus fuit. Quidam nimis in
sua fortitudine et constantia. Sed nec sapien-
tior fortior nec perfectior constantior quam dixit
Luc. xxii. Tecum paratus sum et in
mortem et carcerem ire et tamen negavit.
Quidam in temporalium divitiarum opulencia. Sed
nec dives illo qui induebatur purpura et
bysso temporali divitior. Nec quidam spirituali
locupletior et tamen cecidit. Quidam
nimis confidunt in sua vita vel de sua
iusticia cogitantes. Tales sepe veniam
multa peccata committunt sic a deo quod confidunt
[illegible] sue se posse veniam obtinere. Contra
tales dicit auctor. Ieremie ix. Non
glorietur sapiens in sapientia sua quantum ad primum.
Et non glorietur fortis in fortitudine sua quantum ad
secundum. Et non glorietur dives in divitiis suis
quantum ad tercium. Sed in hoc glorietur qui gloriatur
scire et nosse me. Contra quintum. Tu dominus qui
facis misericordiam iudicium et iusticiam in terra
quantum ad quartum. Contra debet unum cognoscere
non tamen [illegible] et [illegible] sed iustum iudicem.
Quarto amittitur per ignorantiam. Quod non patet
[illegible]. Et non cognoverunt parentes eius. Contra
parentes eius cognovissent numquam eum ami-
sissent. Sic peccator sepe deum amittit
quia suum peccatum non cognoscit [illegible].

v. pp(ro)pt(er) captiuus ductus e(st) pp(o)l(u)s m(eu)s
quia no(n) h(ab)uit sc(ienti)am. Nulla p(er)iculosior
infirmitas q(ua)m i(ll)a q(ue) no(n) cog(no)sc(itu)r 2 no(n) se(n)
tit(ur). Peccator ei(us) infirm(us) e(st) usq(ue) ad mor
te(m) 2 t(ame)n no(n) cog(no)scit. Et io(hannes) medicum
no(n) req(ui)rit. Est ei(us) sic freneticus q(ui) ri
det 2 p(ar)entes ei(us) plorat. Vn(de) peccator
leta(tu)r 2 angl(u)s lac(ri)ma(tu)r. Ysa. xxxiij.
Angli pacis amare flebunt. Est etia(m)
peccator sic litargic(us) t(ame)n p(er)mis sop(itu)s
vi(detu)r dulc(is) 2 t(ame)n e(st) mortifer(us). Job xx.
Cu(m) ei(us) dulce fuit i(n) ore ei(us) malu(m)
abscondit illud sub lingua. Tales
s(un)t si(mi)les illi de q(uo) l(egitu)r i(n) Barlaa(m) qui
ad ramum arbor(is) pendens 2 s(u)btus sc(e)lera
rat(um) vid(en)s co(m)estioni mellis i(n) arbore
pendent(is) se d(e)d(it) 2 de suo p(er)iculo no(n) tima
bat. Gaudium sc(ilicet) q(uo)dda(m) p(ro)p(ter) x(risti) amiss(io)nem re
cupa(tu)r. Et i(ll)a s(un)t qua(tuo)r gra p(ec)c(a)t(or)is p(ro)
dict(a). P(rimu)m recupa(tu)r p(er) q(u)andam gaudij
co(n)clusionem. Sc(undu)m p(er) cord(is) pacificacione(m).
T(erciu)m p(er) deuota(m) orac(i)o(n)em. Q(ua)rtu(m) p(er) vera(m) satis
factione(m). P(rimu)m ei(us) recupa(tu)r. x(ristu)s p(er) q(u)andam
gaudij co(n)clu(sion)em. Q(uo)d no(tat) p(ro)ph(et)a q(uan)d(o) d(icitu)r de
lentes q(uer)ebam(us) te. Hic ei(us) incepta
leti(ci)a fa(cit) x(ristu)m p(ro)de. Sic salubris est ira
fac(it) ip(su)m i(n)uenir(e). Bulgar(us) Q(uo)mo(do) inue
n(i)a(m) te a bone i(esu) i(n) gau(di)o q(uo)d in dolore
vix inu(eni)e(ba)t. Joh(annes) vlt(imo). Maria stabat
ad monum(en)tum foris plorans. Et q(ui)a plora(ba)t
io(hannes) inu(eni)e(ba)t. Je(remia)e vj. Luctu(m) vnigeniti fac
tibi planctu(m) amaru(m). Nullus g(ra)c(ias) p(er)p(e)t(ue)
se invenire x(ristu)m gaudendo q(ui) mr inu(eni)e(ba)t
dolendo Magdalena lacrimando ob tanq(uam)
vnigenitum lugendo. Sc(undu)m recupa(tu)r p(er)
cord(is) pacificatione(m). Q(uo)d no(tat) p(ro)ph(et)a q(uan)d(o) d(icitu)r
in ulla q(ua)m incip(it) viso pacis redier(un)t.
Q(uia) ei(us) x(ristu)s amisit p(ro)pt(er) cord(is) turba(ci)o(n)em recu
pa(ra)t p(er) p(ri)m(u)s pacificacione(m). Deus
ei(us) cu(m) sit amator pacis no(n) h(ab)itat n(isi)
in corde pacifico. Ps(almus). Factus e(st) i(n) pace
locus ei(us). Hic e(st) ei(us) q(uia) i(n) aq(ua) t(ur)bida no(n)
co(n)sp(ic)itur ymago vel i(n) aq(ua) co(m)mota s(ed)
aq(ua) lympida 2 tranq(ui)lla. Et ita d(eu)s no(n) vi(detu)r
a corde t(ur)bato s(ed) pacifico 2 q(ui)eto. Hic

e(st) etia(m) q(uia) ap(osto)li receperu(n)t sp(iritu)m s(an)c(tu)m
sedentes i(n) a tumultib(us) q(ui)escentes.
T(erciu)m recupa(tu)r p(er) deuota(m) orac(i)o(n)em. Q(uo)d
no(tat) p(ro)ph(et)a q(uan)d(o) Maria filium p(er)ditum
recupa(vi)t i(n) te(m)plo q(uo)d erat domus
orac(i)o(n)is. Ch(risti) xxij. Domus mea dom(us)
orac(i)o(n)is vocabi(tu)r. Sc(iendu)m ei(us) aliq(ui)d p(er)d(itu)r
p(er) p(e)cc(atu)m q(uo)d fit pig(ri)c(i)a. Sic amisit
cu(m) paulus q(ui) d(icitu)r p(ro)p(ter) Thes. i(n) Igno
rans feci in incredulitate. Aliquando
p(er) p(e)cc(atu)m q(uo)d fit p(er) p(ro)p(ri)am infirmitate(m).
Sic amisit cu(m) petrus q(ua)n(do) d(omi)n(u)m nos
tru(m) ie(su)m x(ristu)m nega(vi)t. Aliq(ua)n(do) p(er) p(e)cc(atu)m
q(uo)d fit p(er) certa(m) malicia(m). Sic amisit
cu(m) dau(i)d q(ui) adult(eriu)m 2 ho(m)icidiu(m) co(m)
misit. Sed os isti p(er) orac(i)o(n)em cu(m) re
cupa(ve)run(t). Nam paulus t(ri)b(us) diebus
2 t(ri)b(us) noctib(us) ora(vi)t. Vn(de) dix(i)t i(pse)
Ananie. Act(uum) ix. Ecce ei(us) orat.
De petro d(icitu)r ch(risti) xxvj. Egressus foras
fle(vi)t amare. Dauid ora(vi)t cu(m) psalt(er)io
fe(ci)t et mag(is) p(ro)mer(ui)t. Gen(esis) ij A. H.
xxi(i)o. Q(ua)rtum recupa(tu)r
p(er) vera(m) 2 co(m)pleta(m) satisfac(i)o(n)em. Q(uo)d
no(tat) p(ro)ph(et)a q(uan)d(o) ih(esu)m p(ost) t(ri)d(uu)m i(n)uenit.
Pr(im)a dies e(st) co(n)tricio. S(ecund)a co(n)fessio.
T(erci)a e(st) satisfacc(i)o. Exo. iij. Ibim(us)
via(m) t(ri)u(m) dier(um) ut sacrificem(us) d(omi)no
d(e)o. Tertium fuit q(uo)dda(m) p(er) q(uo)d ih(esu)s re
cupat(us) custodi(tu)r ut s(em)p(er) nobisc(u)m
inh(ab)itare digne(tu)r. Ipse ei(us) h(ab)itat in
desp(er)su in nazareth q(uia) sec(undu)m cu(m) Ma(ri)a
2 Joseph. Vn(de) d(icitu)r. Et desc(en)d(i)t cu(m)
illis 2 ve(ni)t i(n) nazareth h(ab)itat q(ui)d(em)
ih(esu)s in nazareth i(n) desp(er)su 2 in
valle humil(itati)s. Ps(almus). Valles i(n) hu
miles h(ab)undabunt fru(men)to. Illos s(ed)
fru(men)to de q(uo) d(icitu)r Joh(annes) xij. Nisi g(ra)nu(m)
fru(men)ti cadens in t(er)ra(m) mortu(um) fu(er)it.
H(ab)itat etia(m) i(n) nazareth .i. i(n) flore
p(ur)itatis. Ps(almus). Tu aut(em) i(n) s(an)c(t)o habitas
laus isr(ae)l. Rom(anos) ei(us) ib(idem) e(st) q(uia) p(ur)u(s)
Cant(icum) ij. Ego flos campi. Ecce q(uia)
diligit flore(m) puritatis et lilium
co(n)vallium. Ecce q(uia) diligit valle

similiter habitat cum ioseph .i. cum illis
in quibus est augmentum sanctitatis prius
habent de virtute in virtutem. videbitur deus
deorum in syon. Habitat cum maria .i. cum
illis qui habent lucem fulgidam conversa
tionis Maria maria interpretatur illuminatrix
vel illuminata Mathei v. Sic luceat lux
vestra coram hominibus ut videant opera vestra
Deus est lux et tenebre non sunt in
eo prima Joh. primo deus lux est et tenebre in
eo non sunt ulle. Et ideo non habitat cum
tenebrosis quia lux cum tenebris stare non
potest ij. Cor. vj. Que societas lucis
ad tenebras etc. **Sermo tercius**

Pater tuus et ego dolentes quaerebamus te etc. De

Multi sunt qui christum querunt sed
non inveniunt quia non querunt eum suo
tempore loco et modo. Est enim primo quidam
suo tempore quia post mortem non invenietur propria
enim dies est tempus ante legem et tunc
patriarche eum quesierunt sed eum in
venire non potuerunt unde dicebat
unus eorum Ysa. iiij. Obsecro domine
mitte quem missurus es. Alia dies fuit
tempus sub lege. Et tunc quesierunt eum
prophete sed eum invenire non potuerunt unde
dicebat unus eorum Ysa. lxiiij. Utinam
disrumperes celos et descenderes
Tertia dies est presens tempus. Et in ista iste
invenitur. Ysa. lv. Querite dominum dum
inveniri potest invocate eum dum prope
est. Quarta dies est tempus post hanc vitam
et tunc dampnati eum invenire non poterunt
quantumcumque eum querunt. Sicut enim qui
sitis vel pruinas certo tempore querit non in
veniret sic illi qui certo tempore presens
deum querunt invenire non possunt Joh.
vij. Queretis me et non invenietis
etc. Dampnati quidem deum invenient et non
invenient invenient dampnati deum tamquam
in iudice torquente. Sed non invenient
eum tamquam patrem misericordem. Reg. ij. Rex
xiiij. Absolon mansit Jerusalem duobus annis
et faciem regis David videre non potuit. Ingratis
et duo ipsum inveniunt sed tamquam lanceis
vulnerati sunt et perforati interiit
sic quidem deum non invenient tempore legis divine
in tempore legis scripte sed tamen in tempore legis gratie
Ingratis autem quia sunt post hanc vitam mali
deum non invenient ad premium sed tamen ad
penam Quare et tunc videbunt lanceas vulnerabun
tur lancea et unius gratie Ysa. Ignis
gehenne Ysa. lxvj. Vermis eorum non mo
rietur et ignis eorum non extinguetur. Tercia
lancea est pena visionis divine Ysa. xxvj.
secundum aliam translacionem. Tollatur impius ne
videat gloriam dei. Secundo quidam
ihesus suo loco Joseph enim et maria non
potuerunt eum invenire apud propinquos nec
in comitatu hominum mundanorum nec inter
cognatos et notos sed postea in templo dei
Est enim quadruplex amor. Amor privatus
Amor mundanus Amor domesticus Amor
divinus Primus quidem est amor privatus Non
potuerunt ihesum ioseph et maria ihesum invenire
apud semetipsos quia non invenitur in amore
proprio vel privato Talis enim amor sui amor
sui est valde periculosus quia multorum malorum
est effectivus ij. Thimo iij. Instabunt tempora
periculosa et erunt homines seipsos amantes
cupidi elati etc. Secundo non invenitur in com
itatu hominum mundanorum quia non invenitur in
amore mundano sed potius mundus impedit ne
inveniatur Joh. xiiij. Spiritum veritatis quem mundus
non potest accipere etc. Et inventum perdit facit
Exemplum est de sancto facto pecunia. Aggei j. Et
mercedes congregat mittit eas in sacculum pertu
sum etc. Tercio non invenitur inter cognatos et notos
quia non invenitur in amore domestico .i. in amore puro
vulgari. Quomodo bone invenit inter cognatos me
os te inveniam qui inter tuos inimicos es
invictus dicit. xxxiiij. Qui dixit patri
suo et matri sue nescio vos etc. Inveni
tur in templo dei .i. in amore spirituali et divino
Joh. xiiij. Si quis diligit me sermonem
meum servabit et pater meus diliget eum
et ad eum veniemus et mansionem apud eum fa
ciemus etc. Prius autem tres amores religiosos et
quartum retinendum admonet dominus Luc.
xiiij. Si quis venit ad me et non odit patrem
suum et matrem et hoc refert ad amorem domesticum
Mutuus enim concedi sunt quod sunt mali
quando filios a servicio dei avertunt Exemplum
est de quodam nobili quo iuvenili habitu domestici eius

Et sc^a. Adhuc 2 aiam sua h^c. refer^r. ad
amore ppm et pnati Vnulla dz dilig^e
aiam sua .i. aialitate 2 carnale uita
s ea odire Joh. xij. Qui odit aiaz sua
in h^c mudo in vita eterna custo^t. ea Sec^a.
Et q̄ no baiulat cruce sua h^c. refer^r. ad
amore mudam Ille eni cruce baiulat
q̄ crucifixus e mudo 2 mudus ei Gall' vi^o.
michi mudus crucifixus e 2 e^o mudo Ter^a.
Et venit p^o me h^c refert^r. ad amore
spuale 2 diuinu Veniut mch post me
no amado terr̄ s desidando celestia
sic ego amo 2 desidaro no sic Adaz
amauit qui terr^e dilexi^t 2 celestia de
seruit p^r. Cor p xv. Primus ho sz Ada
de terra terrenus Secudus ho sz x^c. de celo
celestis. Tercio quecunque e istis no
ne. Qui q̄ de mos cp^e x^e 2 ho^o. dz qui
portati Quo^o. lacrimabili q^o desid^a
rabili. ho^o. eni dz qui portati Quod
no^r. in eo qd d^r. ipi timo 2 c^a. Joseph
ei mtp^r. augmetu et signt opa bo^a.
q̄ debet augeri aiala no mtp^r. illu
minata 2 signt fide q̄ e illuia^o. mte
Jntp^r. ecia stella mai^r 2 signt cari^tez
Que eni cetis stellis occidetibz illa
no occidit Sic cetis virtutibz deficietibz
caritas no deficit p^r. Cor p xiij. Ca
ritas nuq̄ excid^t. Cu tali c^r. portare
ist^s 2 quecuq̄ Et tr inue^r sz cu fide
vel opacoe solliciata 2 carit^te succesa
Si eni alteri istoz defuit inueniri
no potit Na sine fide no sut opa
ma deo accepta Heb^r. xi. Sine fide
impo^le e place deo Sine opibz aut
fides mortua e Ja. ij^o. Fides sine opibz
mortua e Fides at 2 opa sine cari^te
inutilia sc^t p^r. Cor p xiij. Si distribu
ero i cibos paupm omes facultates
meas carit^tez at no habuero n^l m
p^dsit Quo^o. dz qui lacrimabili Quod
no^r. ecce q̄ beta vgo dixit. dolentes
querebam^t te Luc^e ij. Et cu beta virgo
sic dolebat h^o. qa spm virgo time
bat ne ipaz desperes ad celos re
diret Quo^o. timebat spm alios
ne loge adpres rediturs abiret
ut aliqs natoibz p dicer^e. Et ideo Et tu^c debet
spm Glo. ne i maius patre se pbaret
deuerse aliis rebz de causa sui sepe
lacrimabilr cu querit Et p^o. cu
lacrimis deuocois qui sz deuocoez
spiritu eis adeps sorbuit 2 q̄ dam^o
eos despicius in celu ascendit Cuius
reuspone desidant diceres cu
psa Redde m leticiaz salutaris tui
etc Quo^o. cu querit cu lacrimis contri
cionis quas fundut ppe pecta q̄
aliquid comiserunt ppe q̄ se abeis
tuc totali^r elogauit psal. xv. Longe
e dns ab impiis Prov^s longe a pecca
toribus salus Tercio cu querunt
cu lacrimis copassionis que fundut
pmiseriis et maliciis peccatorum q̄
igitur in maius ipm dis .i. demonis
tradut Et g^r. sp^s e in eis occidunt
Heb^r. vi. Rursum crucifigentes sibimet
ipsis filium dei Tercio dz qui desid^a
rabili qd no^r. in eo q̄ d^r. Querebam^t
te 2 n^l. a^d. qd te spm eni habetes
oia bo^a. in ipso possidemus Sap. vij.
Venerunt m oia bo^a. pariter cu i^a. Sed
delicias et honores cu no inuenit
s potius a aduit Job. xxviij. Non
inue^r. in terra suauiter viuetiu .i. car
nalium et deliciosorum abissus d^c. no
e i me .i. scia^m. cupiditas q̄ psundu
vus no implebi^r. pecunia Et mac
Sup^bz eni instar maris se contra
alios erigut se intumescere se est
i motu turbacoim Usa. lvij. Cor
impii q̄si mare feruens

Nuptie facte sunt
in Chana galilee
Et erat
mr ihu ibi Vocatus e at ihc
2 discipuli eius ad nupcias Et

deficiente vino dicit mater ihesu
ad eum Vinum non habent Dicit ei
ihesus Quid tibi et michi est
mulier Nondum venit hora
mea. Dicit mater eius ministris
Quodcumque dixerit vobis facite
Erant autem ibi lapidee ydrie
sex posite secundum purificationem
iudeorum capientes singule
metretas binas vel trinas /
Dicit eis ihesus Implete ydrias
aqua Et impleverunt eas usque
ad summum Et dicit eis ihesus Hau
rite nunc et ferte architriclino
Et tulerunt Ut autem gustavit
architriclinus aquam vinum factum
et non sciebat unde esset ministri
autem sciebant qui haurierant
aquam Vocat sponsum architri
clinus et dicit ei Omnis homo
primum bonum vinum ponit et cum
inebriati fuerint tunc id quod dete
rius est Tu autem servasti vinum
bonum usque adhuc Hoc initium
signorum fecit ihesus in chana ga
lilee et manifestavit gloriam suam
Et crediderunt in eum discipuli eius
Quarto Beda Deus voluit inte[resse]
nuptijs ut statum matrimonialem
sua presentia approbaret Approbavit
autem primus statum virginalem in eo quod
de intemerata virgine nasci voluit /
Approbavit autem duo statum vidu
alem in eo quod a vidua benedici
gnatus est scilicet ab anna Nono quod resta
bat mihi ut statum coniugalem ser
approbaret ut per hoc daretur intelligi
quod in quolibet istorum trium statuum per
fecto salvari Tres sunt conditiones in hijs
tribus statibus secundum Beda Bona
est namque castitas coniugalis melior
continentia vidualis Optima per
fectio virginalis Nuptie autem iste
de quibus in hoc evangelio agitur quia
spirituales fuerunt commendabiles Et
primo commendatur a loco Secundo a quo

nio Tertio a quiminis Et quarto a ministe
rio Primo autem commendantur a loco Quidem illo
co notatur magna ministerij condictas Secundo pro
pietas magna vini in commitis Tercio a dig
nitatibus magna nobilitas Quarto a ministe
ribus magna sanctitas Primo itaque iste
nuptie commendantur a loco ubi fuerunt
celebrate in quo notatur magna ministerij
condictas quod notatur in eo quod sicut dicitur
in chana galilee Chana est nomen
ville in provincia galilee Chana enim
interpretatur zelus per quod nobis magis insinuatur
ministerij commendatio Ex hoc enim innuitur quod
vir et uxor debent mutuo se zelare
Est autem triplex zelus scilicet nimius tepidus
et discretus Primo enim est zelus nimius / Bm
Iste zelus nimius est zelotipia et talis
zelus est reprehensibilis tam in viro quam
in muliere Ecclesiastici viij Non zeles mulierem
sinus tui Et quod etiam in uxore Ecclesiastici xxvj
Dolor cordis et luctus mulier zelotipa
Refert Valerius maximus quod cum quidam
quidam nobilis viduus haberet uxorem
alteram generosam sed intra tamen viro nimis
litigiosam atque zelotipam quam vir a se
compulit et eiecit Cum reprehenderetur quod
uxorem sic generosam compulisset ille pedem
protendit dixit videtis hic calciamentum alterum
quidem multum et pulchrum sed tamen nemo me
scit calciamentum quidem videtis formosum tamen
doctiorem sed non videtis mea molestia in
terrore Refert Seneca quod Socrates duas
habuit uxores nimis zelotipas et contenti
osas adeo quod quadam die in ipsum impetum
facientes adeo illum deiecerunt alia
tertia vice cum una illarum multa in eum in
tulisset convicia comminationum sed ille dissi
mulans abijt et in domo daemon et pariete
domus sedere cepit Illa non aqua immunda
super caput eius fudit Socrates nichil
dixit compassatus caput tergere cepit dicens
Sciebam quod post tonitrua sequitur pluvia
Cum autem alia eius compulerit ut eas co
pelleret Respondit quod dixit in domo quales
sunt in foro habeo et dixit in domo pacatam
ut foram in foro cohibeam Secundo est
zelus tepidus quando scilicet uxor scit virum
fornicatorem et tamen sustinet dissimulat
et tacet Et iste zelus tam tepidus est

valde nocivus debet cum mulieres vi
ros suos fornicarios quatuor modis
cohercere ut dicit Aug. in li. de con.
1° eos ammonendo 2° eos abiur-
gando ut si non possunt caritative a-
monitiones faciant duras obiur-
gationes 3° ecclesiam interpellando
Si enim nec per ammonitiones viri nolunt
resipiscere nec per obiurgationes abstine-
re debet uxor ecclesie vel episcopi auxilium inter-
pellare maxime si peccatum est notorium 4°
Quarto ad deum recurrendo Si enim nichil
valet horum actio debet mulier in sua domo
punire debet uxor ad viros spirituales
et ad oracionem confugere Quando autem mu-
lieres sunt quod tempore debent tacere ut aug.
dicit ibidem scilicet ante liore periculum quia
a viro timent flagellari debent pro ... debet
timore deum precipere quod virum flagel-
lantem aut blandis adulacionibus
emollire quia eos viri laudant qui
pacienter eos portant Prov. Tu patientia
est mala et saluti virorum contraria Aut
falsa racione seducere Viri enim et ebri-
etatibus convenientes uxores ad tacitum
inducere ut ibidem dicit Aug. Una est quod
dicit Nos sumus viri et vos femine Et
tunc dicit Aug. Impera ... ut faciat ad
ulterum virum qui non vult facere adulterium
uxore Cave inquit quod est ... vir Si
vir es vince in te libidinem tuam Alia
est quod dicit Nos sumus domini vos ancille
Ad quod respondet Aug. Ancille estote an-
cille non ... virorum sed ... sunt ad
hoc quod dicit Apostolus Vir non habet potestatem
sui corporis sed mulier clamate pro via
Tertia est qua dicunt Nos sumus capita
et vos membra Ad quod respondet Aug.
Si caput es duc sed vide quo eas Noli
ire quo tu non vis ut sequantur te pedis-
secta tua Et quia possunt aliquando uxores
dicere Ego quoque virum meum in fide non servat
nec ego servabo Respondet Aug. Nolite
... fidem imitari viros vestros
aut vobiscum vivant aut soli pereant
Impudicos viros mulier non debet sequi pu-
dicicia sed Christum Tercius et zelus ordinatus

et discretus quo scilicet vir et uxor ordinate
se diligunt Ephe. v. Viri diligite v-
xores vestras sicut Christus dilexit ecclesiam
Prov. Cap. vii. Viri debent diligere
uxores suas ut corpora sua Ephe.
v. Unusquisque uxorem suam ut seipsum
diligat Debet enim vir diligere uxo-
rem suam sicut Christus dilexit ecclesiam
ut si quid fornicatur et peccaverit ipsam
recipiat sicut et Christus animam peccatricem
recipit et graciam ei reddit Sicut
corpus suum ut nunquam corpus suum alteri
diligat dividat sic corpus suum vel
seipsum ut precordiali amore eam di-
ligat Ex.m Hoc iste impare sunt commen-
dabiles a quinis in quo fuit mag-
num prosperis Creditur enim quod illud
vinum fuit magis preciosum quam unquam
fuit ab aliquo vite productum Dicit
enim Crisos. quod miraculum quod fecit Christus
sunt admiracione digna quod non facere
posset deus si Christus panes multiplicat
si visum restituit si aquam in vinum mu-
tat et huiusmodi sed melius fecit quod non fa-
cere potuit Mutata est igitur aqua in vinum
quantum ad saporem colorem et odorem
Aqua pudica est carnalis condicio in qua
viri porcium commoratur in Prov. ...
Canis revertitur ad vomitum suum et
sus lota in volutabro luti et cetera
Ex.m Unde quidam castimus iuvenis
dicitur Pittagoras sicut malle eum im-
... quam eum ... Et sicut
... Pittagoras libertas in ...
... in aqua pura moratur Vinum vero
... et ... legittime sancto Si
igitur ista aqua pudica fuit ab infectis
postquam in matrimonio conuncta mu-
tat aqua carnalis condicio in
vinum matrimonialis pudicicie
Convertitur igitur aqua quantum ad substanciam ut
eam non habeat in more convertitur quantum
ad saporem ut iam eam non habeat
in voluptate nec in delectatione Contra fa-
ciebat illi qui carnes de egipto pec-
cati recepisse quantum ad operacionem

tum adhuc videbantur. Et rectius quoniam
ad votum Num. xi. Invenite nobis
venit cucumeres et pepones et
cepe et allia etc. Contrarium quoniam ad co-
lorem ut non habeat causam in mala prez-
thidos sed cum aliquibus suspecta faciant te
pro. Eccli. v. Ab omni specie mala absti-
nete vos. Contrarium quoniam ad odorem
ut vitet mali occasionem id est malorum
societatem. Sicut enim malorum odor inficit
sic mala societas mores corrumpit. i.
Cor. xv. Corrumpunt bonos mores
colloquia prava. Sexto iste nuptie
fuerunt commendabiles a commensalibus in
quibus fuit magna nobilitas. Fuerunt
enim ibi Ihesus Maria et discipuli. Causa
quod sciendum quod quatuor de causis potest quis
uxorem ducere. Prima est propter officium. Secunda
est propter solatium. Tertia propter remedium.
Quarta propter voluptatis vicium. Prima
quidem est propter officium id est propter prolis propa-
gationem. Et sic matrimonium fuit institu-
tum in paradiso ante peccatum quando dominus
dixit Gen. i. Crescite et multipli-
camini et replete terram etc. Secunda est
propter solatium et vite familiaris adiuto-
rium sine aliqua commixtione corporum.
Et tale fuit matrimonium inter Mariam
et Ioseph. Tertia est propter remedium unde
dicit apostolus i. Cor. vii. Melius est nu-
bere quam uri. Quarta est propter voluptatis
vicium quod comparatur est iumentis
insipientibus et similis factus est illis.
Primum licet aliquando contingat matrimonium propter offi-
cium inter eos qui sunt virgines
pluries. Secundum propter solatium inter eos
et Mariam que fuit propter eadem causam
matrimonium contraxit. Tertium propter remedium
inter eos sed dispensatio quorum fuit disciplina
matrimoniali seipsos tolerent. i. Cor.
vii. Propter fornicationem unusquisque suam
uxorem habeat. Quartum propter carnalem
voluptatem inter eos est quos diabolus qui dicitur
Asmodeus. Thob. vi. Hii enim qui con-
iugia ita suscipiunt ut se libidini
vacent sicut equus et mulus quibus non est
intellectus. Septimo iste

nuptie fuerunt commendabiles a ministris in quibus
fuit magna sinceritas et maior in archi-
triclino qui erat princeps aliorum ministrorum.
Triclinum enim dicitur domus habens tres ordi-
nes mensarum. Voluit enim dominus ut de illo
vino ipse gustaret. Primo quia non erat malus
sed miraculose factum. Et quoniam adhuc fuerunt
testes ministri qui ydrias impleverunt
aqua et vinum effuderunt. Secundo quia id
vinum erat vinum erat verum. Et quoniam
adhuc voluit quod ydrie essent testes.
Sicut enim dicit Crisostomus in vasis vinariis hoc
miraculum fuisset factum forsitan crederetur quod
ibi feces remansissent et quod non esset verum
vinum sed aqua colorata. Et tertio quia esset
vinum bonum. Et quoniam adhuc voluit habere testem
architriclinum qui erat iuvenis et sobrius.
Et ideo de sapore vini poterat melius
iudicare etc. Sermo secundus

Nuptie facte sunt in Chana Galilee etc. De eodem

Quamvis
heretici nisi nitantur carnale
matrimonium illicitum esse dicentes corporum
falsitas manifeste apparet pluribus.
Sicut enim illicitum esset nunquam deus in paradiso
ipsum instituisset nec de virgine matre despon-
sata nasci voluisset nec ipsum sua et matris
sue et discipulorum suorum presentia decorasset.
Notandum autem circa hoc quod est duplex matrimonium scilicet
primum est carnale. Secundum est spirituale. Primum
est quoddam medium. Primum quidem matrimonium est
carnale quod est inter virum et uxorem
quod humanum genus est valde utile si non
debito eius contrahitur. Propter hoc enim Deus approbando
confirmat i. Cor. vii. Propter fornicationem
unusquisque suam uxorem habeat. Propter hoc le-
gittima proles suscipitur quam aliam illegit-
timam esse. Gen. i. Crescite et multipli-
camini et replete terram etc. Propter hoc homini obsequium exhi-
betur. Causa sicut dicitur Eccli. xxxvi. Ubi non
est mulier ingemiscit eger. Propter hoc bona
hominis fidei confirmatur. Ibidem. Qui possi-
det mulierem bonam inchoat possessionem.
Bona istud matrimonium celebratum est
in Chana Galilee. Cum ipsi coniuges

se invicem diligere debent et invicem se
zelare. Que quidem ostenditur tripliciter. Primo per
anulum. Secundo per donum. Tercio per sponsalia.
Primo quidem ostenditur per anulum quod dicitur Ecclesiastici
xxx. In tribus beneplacitum est spiritui meo
que sunt probata coram deo et hominibus. Con-
cordia fratrum amor proximorum et vir et
mulier bene sibi consencientes. Ista enim tria
inter eos requiruntur. scilicet amor mutuus in corde
concordia concius in pacifica cohabitatione
et consensus tamen interius quam concius in bona
operatione. Genesis secundo. Tunc de maiori ei
ad minorem debet esse correctio et disciplina
et minoris ad maiorem reverencia et obediencia.
Equalis autem ad equalem mutua amicicia. Si
enim facta fuisset mulier de capite hominis
videretur quod deberet esse maior et vir minor
et quod ad ipsam spectaret virum corrigere.
Si de pede facta fuisset videretur quod viri
deberet esse ancilla et quod viro tamquam an-
cilla deberet in omnibus obedire. Sed facta
est de latere tamquam equalis et socia ut amicicia
inter eos et dilectio perveniret. Ista tamen
equalitas per peccatum ex parte amisit quando
sibi dixit dominus Sub viri potestate eris.
Genesis iii. Tercio hoc ostenditur per quandam
significationem idest per anuli subarracionem.
Ille enim anulus significat quietem viri et
uxoris per verum amorem debet autem ille
anulus esse aureus rotundus et in quarto
digito positus et in eius tamen a sponso positus.
Primo dico quod debet esse aureus ut ostendatur
quod amor ille debet habere excellenciam et maio-
ritatem. Sicut enim aurum excellit omnia
metalla sic et amor iste inter ceteros alios
amores excedit. Genesis ii. Hoc nunc os
ex ossibus meis et caro de carne mea. Quam
ob rem relinquet homo patrem et matrem
et adherebit uxori sue et erunt duo in
carne una. Rotundus autem debet esse ut ostendatur
quod ille amor debet habere perpetuitatem ut numquam
finiatur nisi per mortem. In quarto vero digi-
to ponitur ut ostendatur quod amor ille debet
habere precordialitatem. Dicunt enim phisici
quod quedam vena procedit a corde quod in isto
digito venit. Unus tamen a sponso po-
situs et non duo ut ostendatur inter eos
esse amoris singularitas. In tractatu hoc

pati et velle habere potius nisi in anima
de uxore. Iste autem anulus in matrimonio episcopo
est bonum scilicet fides qua sibi mutuo
servare tenentur. Proles que debet suscipi
et religiose educari. Et sacramentum
idest inseparabilitas et individuitas
quo aspectu cohabitacionem. Contra
primum bonum faciunt adulterantes qui debi-
tam fidem sibi non servant. Contra secundum faciunt
abortum procurantes quod homines sunt cedere.
Contra tercium faciunt iracundi et superbientes
Primus enim vicium hominis est superbia et
mulieris iracundia. Ecclesiastici x. Non enim
creata hominibus superbia nec iracundia
nacionum mulierum. Quando enim vir est superbus
et uxor iracunda non potest simul pacifi-
cari et ideo sepe abinvicem separantur.
Secundum matrimonium est spirituale quod est inter
deum et animam. Et istud matrimonium primo
initiatur. Secundo ratificatur. Tercio consumatur.
Primo quidem istud matrimonium initiatur
per sponsionem et fidem. Osee ii. Sponsabo
te mihi in fide. Ista autem initiatio
fit in baptismo ubi est sponso ex parte
sponse quod dyabolo et pompis eius abre-
nunciatur promittitur. Et est fidei datio
ex parte sponsi idest Christi quia ibi fides per-
cipitur. Sed quia multi autem sponsionem
istam quam fecerunt cum deo frangunt
et faciunt pactum cum dyabolo. Osee x.
Percusserunt pactum cum mendacio idest cum
dyabolo qui est mendax et pater eius. Secundo
istud matrimonium spirituale ratificatur. Et
ista ratificatio fit in pena publica
de peccato quod est contra peccatores qui
nolunt quod sponsalia defuncto sunt. Dicitur
Proverbiorum iii. Ne dicas amico tuo idest Christo
vade et revertere et cras dabo tibi cum
statim possis dare. Ambrosius. Si amor
tibi offertur non in diebus cras veniat
sed id porrigis. Nemo differt nullus
excusat in tempore ante promittitur et
nemo festinat de ista desponsatione
dicitur. Osee ii. Sponsabo te mihi in iusticia
et iudicio et misericordia et miseracionibus.
Iusticia et iudicium debet esse ex parte
penitentis ut quantum offendit deum in peccatis
tantum de se iudicium et iusticiam faciat
in penitencie lamentis. Romanorum vi. Sicut

Bs m

cohibuisti inebria vita fruere cum
dilecta et inquit ita nunc cohibere me
bria vita fruere . iustificationum
Christia et iustificatores sunt corpore dei qui
animam peccantem percipere incipit et
gratiam suam dare restituit / lectio . Nunquid ignis
quod Moyses ethiopissam quandam sumpsit
in uxorem de qua sicut dicitur Numeri xii . Moy
ses ethiopissam duxit uxorem sed eius
non potuit mutare colorem dicit quod
adamas adhuc ignibile et fetida glo
riam dei cohibuit non fuerunt maculam
neque rugam Tertio matrimonium spirituale continua
per gratiam perstans Et sic in matrimonio continuato
est bonum fidei prolis et sacramenti Sed in isto
spirituali matrimonio deest bonum fidei nec
anima dyaboli inquam suscipiat Sed de
multis / de / Ieremia lvii . non meminisse nec
videre et statim depropinquasti te in
votum et conspectum aperuisti et suscepisti
adulterum id est dyabolum Bonum prolis ut
probatum opera sunt contraria / sed Thessalonicenses ii .
Salvabitur mulier per generationem filiorum
si permanserit in fide id est bonorum operum
multiplicatione et fide Unde in veteri
lege erat maledicta sterilis non autem
naturalibus filiis sed ab operibus bonis Bonum
sacramenti ut nunquam anima a deo sic dimittat
Christus eam numquam ab anima separatur nisi prius
anima ab ipso dimittatur Ieremie ii . Quid
invenerunt in me patres vestri iniquitatis
quod elongaverunt se a me etc. Primo si
ab ipso separatur mox a deo reconciliatur
Ieremie iii . Si dimiserit vir uxorem
et recedens aliena alteram duxerit numquam
revertetur ad eam ultra Tu autem forni
cata es cum amatoribus multis tamen re
vertere ad me dicit dominus Et secundum matri
monium est quod medium quod est inter
deum et humanam naturam Et sic in matrimonio
carnali est corpus unus sed una quod est persona
secundum anima Quarta quod est per commixtionem
corporum Tertia quod est per indivisibile
cohabitationem amborum Sed et isto spir
ituali matrimonio ista corpus unus recipit
Est enim deus copulatus ex pietate
carnis Ecclesiastes xxxvi In incarnatione pietate
dilexi te in aeternum ideo attraxi te miserans Et
per hanc conformitatem Hebreos ii . Nusquam enim
angelos apprehendit sed semen Abrahe ap
prehendit etc. Et per inseparabilitatem quia
ut Christus cum vobiscum sum omnibus diebus
usque ad consummationem seculi etc. Nunquam
enim nec divina separata est ab humana Primo
etiam in morte divinitas erat coniuncta
carni in sepulchro et anime in limbo etc.
Nuptie facte sunt in De eodem ser
Chana Galilee etc. mo tertius
Scribit Ambrosius etc. Iohannis
phrastus philosophus vetus sapiens in
deberet ducere uxorem Et eo diffinisse
si pulchra esset si bene morigerata Si
honestis parentibus nata et si ipse sanus
et dives sit sapientem aliquando posse in
ire matrimonium statim intulit Hec autem raro
in nuptiis universa concordant Ideo ergo
uxor ducenda sapienti Hostius genus theca
quod sapiens autem non debet ducere uxorem autem
debet ipsam ducere bonam et honestam
Cura hic ergo sex sunt videnda Primo qualis
uxor sit ducenda Secundo qualiter ab uxore
sit cognoscenda Tertio qualiter sit diligenda
Quarto qualiter sit custodienda Quinto qualiter
sit castiganda Sexto qualis vita ab ipsa
post mortem viri sit eligenda Circa primum
notandum est quod multi illorum qui acceperunt sunt
uxores eligunt scilicet lascivi et vani Secunda
cupidi et avari Tertia sapientes et
discreti / lascivi et vani non querunt in u
xore nisi pulchritudinem quod tamen pulchritudo
in muliere est periculosa Proverbiorum x . Circulus
aureus in naribus suis mulier pulchra
et fatua est deceptoria et vana Proverbiorum
ult. fallax est gratia et vana est pulchritudo
etc. Quesivit super dicens Aristoteles philosophus
prout refert Ieronimus ad Iovinianum Si
vir ducere debeat uxorem pulchram aut
turpem et fetidam et respondit Pulchram cito ad
amatur turpis facile contempnitur difficile est
custodire quam omnes amant molestum est
quando possidere quod nemo dignetur habere
Igitur minori tamen miseria deformis habetur
quam formosa servatur Lectio de hoc est eius

xv. Et ipsa viso colore et mutatis
oculis ad regem intrauit credens quod sic
regem posset placare et animam et pietatem
ipsius inclinare. Sed rex eam videns in
furore maiori est commotus. Tunc regina
corruit et in pallore colore mutato
fuit. Rex uero videns eam pallidam depo-
suit iram et ipsam recepit in gratiam. Per hoc
datur intelligi quod mulieres que se colorant
deo displicent. Et quia ab eo abstinendo palli-
de efficiuntur deo placent. Cupidi et aua-
ri non querunt nisi diuitias in vxore. Crisostomus
super Mattheum. Tu inimicus quam vxorem ducere
vis noli querere diuitem sed bonis moribus ornatam
quia boni mores frequenter diuitias acquirunt
diuicie autem numquam bonos mores faciunt. Et
gloriosior est paupertas fidelium quam diuicie
peccatorum. Unde legitur quod Themistocles in-
terrogatus cui vellet filiam suam libentius daret
in vxorem an pauperi sed sancto et moribus
ornato an locupleti parum probato. Respondit
Malo virum hominem pecunia indige-
rem quam pecuniam indigentem viro. Item
super dictum Arrolg philosophi. Quanto sit melius
an ducere vxorem pauperem an diuitem.
Et videtur pauperem nimis esse difficile
et diuitem fit tormentum. Salomon [illegible] di-
cit quod melius sit ducere vxorem
pauperem et pacificam quam diuitem et liti-
giosam. Prouerbiorum xxi. Melius est sedere in an-
gulo domatis quam cum muliere litigiosa
in domo communi. Sapientes autem respiciunt
in vxore ad sapientiam eius secundum illud Prouerbiorum
xiiii. Mulier sapiens edificat domum
suam insipiens constructam manibus destruet.
Ecclesiastici xix. Domus et diuicie dantur a
parentibus, a domino autem proprie vxor prudens.
Respiciunt et ad bonitatem eius. Ecclesiastici xxvi.
Mulieris bone beatus vir. Nota diuersi
mulieres pulchras vel diuites sed bonas. Secundo
videndum est qualiter vxor bona sit custodi-
enda. Istud dicit Crisostomus super Mattheum.
Id est quis vult vxorem accipere debet considerare
si habeat ambos bonos parentes vel ambos
malos vel unum bonum et alterum malum.
Si ambos sint boni secure eam accipi-
at. Si autem ambo mali cito eam dimittat.

Si uero alter est bonus alter est malus quod
securius sit dicat. Unde Hieronymus. Si sit pater
bonus et mater mala magis [illegible] timeo
Si non equaliter minus. Et ideo est quia
puelle magis conveniunt [illegible] cum
matribus quam cum patribus. Et ideo magis
consueuerunt imitari mores matrum
quam patrum. Tertio videndum est qualiter
sit diligenda. Cauendum est enim amor ni-
mius et inordinatus. Hieronymus. Amor
forme [illegible] est et vanus obliuio est
et insanie proximus. [illegible] confusa al-
tos et generosos spiritus frangit id est a ma-
gnis cogitationibus ad humilia deicit.
Refert idem Hieronymus cognouisse se quemdam
honoratum virum qui continue in publico
cum fascia vxoris se colligabat et
non in puncto quod [illegible] presencia eius ca-
rere poterat. [illegible] vel non altius
tacta [illegible] vir et vxor [illegible]
bat. Et subdit Hieronymus. Origo quidem
amoris honesta sed magnitudo deformis.
Nichil autem interest quam ex honesta
causa quis insaniat. Unde Sextus in
sententiis. Adulter est in suam
vxorem amator ardentior. In alie-
na quippe vxore omnis amator turpis est et
in sua nimius. Nichil turpius quam amare
vxorem quasi adulteram. Quarto videndum
est qualiter vxor sit custodienda. Item
super dictum Arrolg philosophi. Si vxor sit
custodienda. Et videtur. Quando perfecte dili-
gens custodia vxoris cum finaliter impudi-
ca non possit pudica non debeat.
Certum est autem quod vxor pudica et proba-
ta non indiget custodia. Refert Hieronymus
contra Iouinianum. Quidam Duellius qui primus
Rome nauali certamine triumphauit, iam
senex erat audiuit [illegible] ob-
fetidum os. Qui [illegible] vxori sue quod [illegible] esset
quare numquam se monuisset ut huic vicio
mederetur. Fecissem inquit nisi putassem
omnibus hominibus sic os olere. Ita ma-
gna sua pudicitia [illegible]
numquam sic alium hominem faciem aspi-
cit ut discernere posset fetorem odoris.
Talis non indigebat custodia. Re-
fert idem ibidem quamdam virginem Thebanam

q[uod] cu[m] a q[ui]da[m] violata fuiss[et] iugulauit
ip[su]m dormiente[m] et p[ost]ea in[ter]fec[it] se ip[s]a[m]
Narrat Aug[ustinus] in li[bro] de ci[uitate] dei. De
lucrecia qua[m] Sextus tarquin[ius] fi
li[us] regis ro[man]or[um] violau[it] qua[m] cu[m]
viri [con]f[e]c[t]o[rum] inuenisse[t] et ea[m] salutasse[t]
Respondit Quo[modo] salus e[st] mulier amissa
pudicicia. Vestigia corp[or]is e[st] violata
no[n] animus. Et ne vlla impudica q[ua]e [exemp]lo
lucrecie viuat cultellu[m] arripuit et
se interfec[it]. Tales s[unt] q[ui] se h[ab]ebat si
mu[l] p[ro]p[ri]a castit[atis] custod[ia] no[n] erat
Ille a[utem] q[ui] suspecte fuit custod[ie] f[uit]
Et q[uamu]is impudica o[mn]i[n]o custodiri
no[n] possit t[ame]n p[ro]p[ter] sepe a multis
malicijs impediri Vn[de] dixit d[omi]n[u]s
mulieri fornicarie Osee ii[o]. Ecce se
piam vias tuas spinis et sepiam
tuas et no[n] inueniet et sequet[ur] amatores
suos et no[n] app[re]hendet eos Ille d[icit]
impudice vxoris vias spinis sep[it]
q[ui] multas cautelas et impedime[n]ta ei
opponit. Ecc[lesiastic]i xxvi. In filia no[n] auerte
te se firma custodia ne inuenta oc
casione abutat[ur] se. Septimo vid[endum] e[st]
q[ua]lit[er] sit castiganda. Istud docet Crisost[omus]
sup[er] ep[istola]s d[omi]n[i]cas Tercio inq[ui]t mod[o] vxor
male morigerata castigari d[ebet] Pri[m]o
docendo p[ri]m[u]m deu[m]. Si a[utem] timore dei
no[n] sentit imp[er]ando ut vel ho[m]i[n]es
erubescat Si a[utem] nec pudore sentit
vel fre[que]nt[er] co[n]fusa faciat id q[uo]d [facere] p[er]ci
pit Salom[on] Cor du[m] p[ro]p[ter] in baculo
pente. Pr[imo] inq[ui]t Crisost[omus] timore
q[uia] sepe p[ro]ficit doct[ri]na iust[icie] Deinde
co[n]fude[re] q[uia] fre[que]nt[er] pudor frenu[m] e[st]
vic[i]or[um] Tercio iustu[m] e[st] ut castiget[ur]
ta[n]q[uam] ancilla q[ue] erubesce[re] nescit
ut libera. Sexto vid[endum] e[st] q[ua]lis
vita sit eligenda p[ost] morte[m] viri eli
genda Ad q[uo]d d[icendu]m e[st] q[uod] tuci[us] e[st]
q[uod] eligat vita[m] viduale[m]. Mortuo
eni[m] viro mulier se d[ebet] semimortua re
putare cu[m] alio fuerit vna caro
Et io[tam] ta[m]q[uam] semimortua a plu[r]ib[us] un
de no[n] debet in aliq[ui]b[us] eciam ambi

h[ec] inuice[m] ut q[ua]n[do]q[ue] vna mori[tur] reliq[ua]
alt[er]i no[n] socia[tur] Hug[o] Pudeat adhuc
gentiu[m] honestate[m] vincere no[n] potuisse in
hoc q[uo]d n[on] p[otes]t in volu[n]t[at]e Sup[er] hoc
Ieronim[us] in li[bro] [contra] Iouinianum adducit
exe[m]pla de t[ri]b[us] matronis romanis q[ue] post
amissio[n]e[m] p[ri]mi viri noluerunt s[ecundu]m. Quar[um]
vna dicebat[ur] Marthia cathonis q[ue] cu[m]
rogata q[ue]re p[ri]m[u]m no[n] acciperet viru[m] [respondi]t
se no[n] inuenire viru[m] q[ui] vellet ea[m] p[ro]p[ter] se
s[ed] p[ro]p[ter] sua q[uia] forte erat [tem]p[or]is et diues
S[ecund]a dicebat[ur] valeria q[ue] cu[m] rogare[tur] ut
p[ri]m[u]m acciperet viru[m] respo[n]d[it] h[oc] se facere no[n]
posse q[uia] vir suus no[n] erat mortuus
s[ed] viuus. Q[uia]ndi[u] ei ipsa viueret vir
suus p[er] r[e]c[ordationem] in corde suo viueret. T[er]cia
vocabat[ur] Aldama q[ue] cu[m] a p[ar]entib[us] roga
ret[ur] et ab eis vrgere[tur] ut s[ecundu]m acciperet
viru[m] eo q[uod] iuuenis et diues erat [respondi]t
se h[oc] facere no[n] posse q[uia] bo[nu]m habuerat
viru[m]. Et io si s[ecundu]m acciperet aut s[ecundu]s esset
bon[us] aut mal[us]. Si bon[us] s[em]p[er] esset in
timore ne p[er]d[er]et eu[m]. Si mal[us] s[em]p[er] esset
in dolore eo q[uod] p[ost] bonu[m] viru[m] inue
nisset malu[m] etc. Dn[i]ca t[er]cia p[ost] octauas Epy[phanie] s[er]mo
Cum descendisset
ihesus de monte secuti
te sunt eu[m] t[ur]be multe. p[ri]mus M[athe]i viii[o]
Et ecce leprosus veniens adora
bat eu[m] d[icen]s Do[mine] si vis potes me
mundare. Et extendens ihesus manu[m]
tetigit eu[m] d[icen]s Volo mundare Et
co[n]festim mundata e[st] lepra ei[us] Et ait
illi ihesus Vide nemini dixeris Sed
vade ostende te sacerdoti et offer mu
nus q[uo]d p[re]cepit moyses in testimo[niu]m
illis Cu[m] a[utem] introisset capharnau[m]
accessit ad eu[m] Centurio rogans
eu[m] et d[icen]s Do[mine] puer meus iacet
in domo paraliticus et male torq[ue]t[ur]
Et ait illi ihesus Ego veniam et cura
bo eu[m] Et respondens Centurio ait Do[mine]
no[n] sum dignus ut intres sub tectu[m]
meu[m] s[ed] t[antu]m dic v[er]bo et sanabitur
puer m[eu]s Na[m] et ego ho[mo] sum sub

potestate habens sub me milites Et dico huic vade et vadit et alii veni et venit Et servo meo fac hoc et facit Audiens autem ihesus miratus est et se quentibus se dixit Amen dico vobis Non inveni tantam fidem in israel Dico enim vobis Quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abra ham et ysaac et iacob in regno ce lorum Filii autem regni eicientur in te nebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium Et dixit ihesus Cen turioni Vade et sicut credidisti fiat tibi Et sanatus est puer in illa hora ¶ Per istum leprosum sanatum possumus intelligere quemlibet peccatorem iustificatum Circa cuius curacionem tria po nuntur videlicet Primo species morbi Secundo modus curandi Tercio peritia medici Pri mo namque ponitur species morbi Species quidem morbi fuit lepra per quam peccatum intelligitur Leprosus enim habet omnes sensus corporis vici atos et corruptos Habet enim visum caligi nosum auditum surdum et obstrusum Odoratum obtusum Palatum inordinatum in flata et debilem manum Sicut enim lepra corrumpit omnes sensus corporales sic et peccatum corrumpit omnes sensus et virtutes anime spirituales Primo corrumpit virtutem intellectivam Secundo peccatum claudit in anima virtutem auditivam Tercio peccatum ob turat virtutem memorativam Quarto de ordinat virtutem affectivam Quinto debi litat virtutem operativam Primo ergo peccatum corrumpit virtutem intellectivam que est visus anime Capitulo ii Abscondita enim est a malicia eorum Et fides enim est oculus dexter anime quem peccatum excecat Legitur enim Regum primo xi Quod naas dixit filiis iabes galaad In hoc feriam vobiscum pactum ut eruam omnium vestrum oculos dextros Habens enim oculum dextrum erutum non est aptus ad pugnandum quia non potest videre oculo dextro cum sit erutus nec cum sinistro cum sit clipeo tectus Sed si sinistro habens erutum adhuc posset pugnare quia cum dextro videre posset Oculus dexter anime est fides ut dictum est Sini ster non sunt opera bona Opera autem spi ritualia sine fide sunt inutilia Hebreorum xi Sine fide impossibile est placere deo Fides autem sine operibus in capite valere potest quando scilicet non est operandi facultas est tamen operandi voluntas Cum fide quidem sine operibus potest homo aliquando contra dyabolum pugnare Cum operibus autem sine fide non potest pugnare Unde dicit apostolus admonens nos ut contra dyabolum assumamus arma id est opera sed praecipue fidem Ephe. vi In omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere Secundo peccatum claudit in anima virtutem auditivam ut vocem domini prophetis vel amonentis au dire non possit Sicut enim anima dicitur videre quando per se aliquid intelligit Sic dicitur audire quando ab alio aliquid cognoscit Auditus autem in homine ali quando impeditur ab inunctione sicut quando nervi audibiles opilantur Aliquando ab apercione sicut quando obstaculum in aure ponitur Aliquando per eam apercionem et per ab inunctionem sicut quando ex acre apercione corrupto in infundo au ditus aliqua corrupto generatur Su perbia autem in anima impedit spirituale auditum ab inunctione quia superbie ime te Superbis enim non vult audire vo cem dei nisi a tergo Ieremias vii Verterunt ad me tergum et non faciem Ypocrita non audiet vocem preter tergum monentis Avaricia vero impedit ab apercione quia ponit in terra cupiditatem Ista terra remonenda amonet dominus dicens Ieremias xxii Terra terra terra audi sermonem domini Luxuria impedit per ab inunctionem et per apercionem Spu cum grupia internus radicatur et in anima sed foris apparet pugna inpudica Eccli. xxiii Fornicatori

mulieris in concupiscentia oculorum
et in palpebris illius capiatur. Tales
ei voce dei contempnunt audire. Ecc.
xxi. Audiet luxuriosus et displi-
cebit ei. Secundo peccatum obturat vir-
tutem incorporativam que est quasi olfactus
anime cum enim ei odorare deberet divinas sua-
vitates odorat fetores carnali-
tatis. Ysa. iii. Erit pro suavi odo-
re fetor. Cum deberet esse in memoria
beneficia dei est in memoria iniurias pro-
ximorum. Cum tamen dicatur Ecc. x. Omnis
iniurie proximi ne memineris.
Cum deberet esse in memoria peccatorum suorum
ad dolendum in memoria i. Ysa. xxxviii.
Recogitabo tibi omnes annos meos
in amaritudine anime mee. est po-
tius ad delectandum. Tertio peccatum
decordat virtutem affectivam que est
quasi palatum anime quia non sapiunt sibi
spiritualia sed terrena. Prov. xxvii. Anima
saturata calcabit favum. i. anima
amore terrenorum repleta calcabit
dulcem amorem celestium. Ysa. v. Ve
qui dicitis bonum malum et malum
bonum ponentes tenebras lucem et
lucem tenebras ponentes dulce in
amarum et amarum in dulce. Illi di-
cunt malum esse bonum et bonum malum
qui divitias dicunt esse bonas que
multorum malorum sunt cause. Et pau-
pertatem dicunt esse malam quam Christus do-
cuit et servavit. Unde Secundus philosophus
interrogatus quid esset paupertas
respondit. Odibile bonum. Et illi dicunt
tenebras esse lucem et lucem tenebras
qui opera virtuosa vituperant et opera
viciosa laudant. Ro. xiii. Abiciamus
opera tenebrarum et induamur arma
lucis. Illi non ponunt dulce in amarum
et amarum in dulce qui malunt esse
conscientiam turbida quam clara et quieta.
Gregorius. Nisi sentiret mala conscientia semper
se i. non recedit a se. Unde pro ali-
quo forsan esse remedium quam minus
est volens in medio sui. Quarto peccatum de-
bilitat virtutem operativam que est quasi quedam
manus anime et facit eam ipsam pigram

ad operandum. Prov. xxvi. Abscondit piger
manus suas sub ascellas suas et
laborat si ad os suas convertit eas. Et
cum dicit xi. Manus in manum non erit
innocens malus semen autem iustorum salva-
bitur. Et tamen ubi in non sunt manus ab
invicem separate cum una manu contra
diversos preliantes cum alia bene operantes.
Neemie iiii. Una manu sua facie-
bat opus et altera tenebat gladium. Piger
autem habet eas coniunctas quia non vult pre-
liari nec operari. Iusticia autem habebunt
eas ligatas. Mt. xxii. Ligatis manibus
et pedibus mittite eum in tenebras exteri-
ores etc. Tertio ponitur modus curandi. Cum
dicitur Et extendens manum tetigit eum dicens
Volo mundare. Ubi notandum quod Christus habuit verum
corpus veram animam et veram divinitatem. Ista enim
ostendit contra istum leprosum secundum tactum. Tetigit
enim eum affectu dicens volo. Et potesta-
tivo effectu in eo quod dicit mundare. In tactu
ostenditur quod habuit verum corpus. Contactus enim non
est nisi duorum corporum. In affectu ostenditur quod ha-
buit veram animam. Affectus enim et compassio-
nis est in anima et non in corpore nec in divinitate.
Unde dicit Anselmus. Cum nos compatimur
nos sentimus compassionis affectum tu non
sentis affectum. In potestativo autem effectu
ostenditur quod habuit veram divinitatem quoniam quia in-
stanti curavit eum quod nulla creata virtus
facere potuisset. Ista autem secundum corpus et animam
et divinitatem sunt portata. Sit de his tria
remedia facit per que tres hominis infirmitates
curavit. Homo enim peccabat tumore
superbie vulneratus mortalis culpe et
fetore conversationis prave. Ysa. i. Vulnus
Ecce vulnus mortalis culpe. Et livor
Ecce putredo conversationis prave. Et plaga
tumens Ecce tumor elationis superbie.
Non sunt circumligata nec fota oleo nec
curata medicamine etc. Sed Christus fecit emplastrum
de carne sua contra tumorem superbie frangendum
et maturandum. Emplastrum enim fit de herbis
et floribus. Et caro Christi fuit et in ea fuit
herba et flos. Ysa. xl. Omnis caro fenum
et omnis gloria eius quasi flos feni etc. Augustinus
Ecce herbis similiter contra superbie medi-
camentum de anima sua fecit vas

unguentarium m q. oia gnra vnguentorum
reposuit ut aliud ista sanaret ps
impleat te deus de tuis oleo leticie ecc
Ecc. xxxviij. unguentarius faciet pig
menta suauitatis / Sinu tez ad sunt tanq
balsamum precium ut suo odore omnes repellet
omnes fetores Ecc. xxiiij. Sic cynamo
mum et balsamum odorem dedi ut iste
odorem dedit in sua passione q mortui
et putridi fetentes quasi resurrexerunt
Tercius po. propria medici infirmi et con
sistit propria ut infirmum iam sanatum inst
at q caueat sibi a contrariis et ista confirma
tiue. Contrarium spirituali sanitati est fauore
mundanum appetere. Istud xpus ab isto in
firmo sanato prohibet quando dicit Nemini di
xeris. Conformatiuum sanitatis spiritualis est omnia
deo attribuere et sacrificium laudis sibi offer
re. Istud precipit ei dominus Offer munus
tuum i. sacrificium laudis. Laus sicut sac
rificium laudis / de quo dicit ipse Sacrificium
laudis honorificabit me ecc. Nichil
ei pro vana gloria de bonis nobis attribuere
sed omnia deo offerre. Deus enim et opibus suis
deus vult ut habeamus totum meritum pro
nobis habeat bonum. Vnde vult laudem
et gloriam. Illa ei specialiter reseruat. Deus
et nulli nisi comunicare voluit sicut gloriam
ysa. xlviij. Gloriam meam alteri non dabo
ecc. Vindictam Ro. xi. Michi vindictam
et ego retribuam ecc. Et potestatem iudici
andi. Joh. v. Potestatem dedit ei iudicium
facere quia filius hominis est. Gloriam sibi aufert
vanaglorius / de quo dicit Joh. v. Quomodo po
testis vos credere qui gloriam ab inuicem acci
pitis. Vindictam sibi aufert superbi et na
cundi qui de iniuriis sibi illatis vindicare
se volunt. Contra quos dicitur Ecc. xxviij. /
Qui vindicari vult a deo inueniet vin
dictam. Iudicium sibi aufert temerarii et
presumptuosi qui de occultis cordium aliorum
iudicare volunt. Contra quos dicitur j. Corin
iiij. Nolite ante tempus iudicare quousque
veniat dominus et illuminabit abscondita te
nebrarum et manifestabit consilia cor
dium ecc. Sermo feria v. de eodem mathei viij.

Domine si vis potes me mun
dare ecc. Infirmus iste per istum
morbum medico aperuit et se
te sanari postulauit. Ad medicum pertinet
scabiem infirmo exhibere suffragium
Ad utrumque pertinet tamen veriorum
ut sicut et medicus infirmo et infirmus
sibi ipsi caueat ne recidiuum incurrat
Infirmus iste infirmum signat peccatorem. Ad
Ad bonum curationem tria sunt. Primum sunt
ex parte sua sicut infirmi sicut morbi insi
nuatio et sanitatis postulatio. Secundum sunt
ex parte medici sicut benigna curatio. Tercio
ex parte medici infirmi sicut cautela ne re
cidiuet. Circa primum. Primum ei sunt
ex parte sua sicut infirmi morbi insinu
atio et sanitatis postulatio cum dicit Domine si
vis potes me mundare me sicut leprosum
Signatur autem peccator per leprosum ecc. De ca
pe. quia lepra est morbus contagiosus. Secundo
quia lepra est morbus periculosus. Tercio quia lepra
est morbus fetidus. Primo dico quia lepra
est morbus contagiosus. Sicut enim peccatum
Sicut enim leprosus generat leprosum corporaliter
Sic vnus peccator generat alium spiritualiter.
j. Cor. xv. Corrumpunt bonos mores
colloquia mala. Quamuis enim sani stant cum
sanis sani ecc. mutua se conseruant Cum
non leprosi stant cum leprosis magis ac magis
se inficiunt et viciant de quo medicus
est curandus. Cum autem sani stant cum lepro
sis vel econuerso sani sepe inficiuntur. Alle
prosis leprosi non in multo adiuuantur
a sanis. Ideo non est periculum leprosis stare
cum sanis. Sed periculum est sanis stare
cum leprosis. Sic et quando boni stant cum
bonis mutuo se adiuuant / prouocant
Vnus enim ab alio discit humilitatem / ab
alio pacienciam / ab alio patientiam / ab alio obe
dienciam. Proverbiorum xxvij. Ferrum ferro acu
itur et homo exacuit faciem amici sui. Cum
autem mali stant cum malis mutuo se ad
malum incitant. Ps. Dies diei eruc
tat verbum i. bonus dat bono bonum / ad
cumulum et nox nocti indicat scienciam
i. malus dat malo mala doctrina.
Et sic peiores efficiuntur. Ideo dicit

Ps(almus) cu(m) p(er)v(er)so p(er)v(er)teris

instru(m) e(st) p(er) q(uo)d sanati (con)tep(n)unt. Apok.
xxii. Qui in nocet noceat adhuc
et q(ui) in sordibus e(st) sordescat adhuc.
Cu(m) n(on) bonu(m) stat cu(m) mal(o) et (con)v(er)so
n(on) e(st) p(er)iculu(m) mal(o) s(ed) valde q(ui)a sepe
melioratur. Est a(u)t(em) p(er)iculu(m) bonis
q(ui)a sepe viciatur. Pv. xiii. Qui cu(m)
sapientibus g(ra)di(tu)r sapiens erit amicus
stultorum efficie(tu)r similis. Jo. n(on) dixit
d(omi)n(u)s babilonijs et caldeis ut re-
cederent de me(di)o p(o)p(u)li sui s(ed) dix(it) p(o)p(u)lo
suo ut recederet de me(di)o babilonis
et de t(er)ra caldeorum. Je. l. Recedite
de me(di)o babilo(n)is et de t(er)ra caldeorum.
Se(cun)do p(ec)c(atu)m p(otes)t sig(ni)ficari p(er) lepra(m) q(ui)a
lep(ra) e(st) morbus p(er)iculos(us). Ceteri ei
morbi corrumpunt p(ar)te(m) cor(por)is iste a(u)t(em)
inficit to(tu)m corpus. Et id abhorribil(is)
valde e(st). Sic p(ec)c(atu)m e(st) p(er)iculosius
q(ui)a a(n)i(m)am et corpus inficit et corrumpit.
Et id timendu(m) e(st) et fugiendu(m). Ecc(lesiastic)i
xxi. Q(ua)si a facie colubri fuge p(ec)-
catu(m) et si accesseris ad illa suscipiet
te. Dentes leonis dentes ei(us) interfici-
entes a(n)i(m)as ho(m)i(nu)m q(ua)si rumphea bis
acuta o(mn)is iniq(ui)tas. Et assimilatur
h(oc) p(ec)c(atu)m colubro dentib(us) leonis et
rumphee bis acute. Pro colubro
designat(ur) luxuria. D(icitu)r ei coluber q(ui) colens
umbra(m) vel colub(er) q(ui) lubricus. Luxu-
riosus ei(us) et umbras et tenebras amat.
Job xxiiii. Oculus adulteri observat
caliginem dicens n(on) videbit me oculus
et operiet vultu(m) suu(m) etc. Et de p(ec)c(at)o
in p(ec)c(atu)m labitur. Tren. iiii. Lubrica(verun)t
vestigia n(ost)ra in itinere platearu(m) n(ost)rarum.
Pro dentes leonis intell(igitu)r avaricia. Illud
e(ni)m q(uo)d e(st) in ore leonis nu(m)q(uam) reddit(ur).
Sic e(ti)am q(uo)d rapit avarus vel usura-
rius vix aut nu(m)q(uam) restituitur. Et
Nota(n)d(u)m a(u)t(em) q(uod) p(ri)mi dentes dicuntur
precisores s(e)c(un)di dentes canini sed
ultimi d(icuntu)r molares. Sunt e(ni)m q(ui)da(m)
q(ui) bona paup(er)u(m) precidu(n)t. Isti eis
q(ui)da(m) auferunt s(ed) p(ar)tem dimittunt et
partem tollunt. Isti s(un)t dentes preci-
sores. Alij s(un)t q(ui) p(er) p(e)c(uni)am et (con)tra

iusti(ci)am et v(er)itatem lacerant. Hic mali ad
notati isti d(icun)t(ur) dentes canini. Alij
s(un)t q(ui) universa comminuunt et (con)molunt
sic(ut) tyranni et usurarij. Isti d(icun)tur den-
tes molares q(ui)a o(mn)ia atterunt et co-
molunt. Ysa. iii. Q(ua)re atteritis p(o)p(u)lu(m)
meu(m) et facies paup(er)um (com)molitis. Sed
sic d(icitu)r in Ps. D(omi)n(u)s (con)teret dentes eo-
ru(m) in ore ip(s)orum molas leonu(m) (con)fringet
d(omi)n(u)s. Pro rumphea bis acuta intell(igitu)r
sup(er)bia. Et d(icitu)r bis acuta q(ui)a affligit
ho(m)i(n)em in corp(or)e opprimendo et in reb(us)
spoliando. Sive q(ui)a odiosa e(st) d(e)o et ho-
minib(us) sup(er)ba. Ecc(lesiastic)i x. Odibilis e(st) cora(m)
d(e)o et ho(m)i(ni)b(us) sup(er)bia. Sive q(ui)a occidit
a(n)i(m)am morte culpe et morte gehenne.
T(er)cio p(ec)c(atu)m signat(ur) p(er) lepra(m) q(ui)a e(st) morb(us)
abhominabilis et fetidus. Et id ab alijs
separant(ur) leprosi. Et q(ui)a abhominabiles et q(ui)a
fetentes. Sic et p(ec)c(at)ores s(un)t abhominabiles
et fetentes. Id separant(ur) a bonis et q(uo) ad
locu(m) et q(uo) ad m(utuu)m et q(uo) ad (con)s(or)tiu(m).
Q(uo) ad locu(m) q(ui)a d(omi)n(u)s qua(n)t(u)m loca
s(un)t sc(ilicet) celu(m) t(er)restre paradisu(m) mu(n)du(m)
et infernu(m). In t(er)tio t(antu)m tales leprosi stare
n(on) p(ossun)t q(ui)a q(ua)n(do) lep(ro)si p(ec)cata p(er)p(etra)ta s(un)t in
p(ri)mo angelis invecta sunt de celo ejecti
sunt. Nec in paradiso t(er)restri q(ui)a q(ua)n(do)
in Adam invecta sunt lep(ra) p(ec)c(at)i de paradiso
(com)pulsi sunt. Nec e(ti)am i(n) isto m(un)do tales
leprosi stare p(er)mittunt(ur) s(ed) tand(em) om(n)es eiciu(n)t(ur).
Ps. Ut lutum platearu(m) delebo eos. Et
id n(on) restat n(isi) ut i(n) inferno q(ui) e(st) leprosa(ria)
eoru(m) includant(ur). Ysa. xxiiii. Congrega-
bunt(ur) in congregac(i)o(n)e un(ius) fascis in lacu(m)
et claudent(ur) ibi in carcere. Sic s(un)t sepa(r)ati
a bonis q(uo) ad m(utuu)m q(ui)a nulla(m) p(ar)tem pa(rti)cipac(i)o(n)is
h(abe)nt meritoru(m) q(uae) fiunt a s(an)c(t)is viris i(n) eccl(es)ia
militante. Et id n(on) d(icu)n(tu)r p(ossu)nt resurgere.
Et si cadunt n(on) p(ossu)nt resurgere. Nec in
bono se p(ossu)nt mutuo confovere. Ecc(lesiast)es iiii.
Melius e(st) duos sim(u)l e(ss)e q(uam) unu(m) q(ui)a si
un(us) ceciderit ab altero fulcietur. Et si q(ui)spia(m)
p(re)valuerit adv(er)sus alteru(m) duo resistent
ei. Et si dormierint duo fovebunt(ur)
mutuo. T(er)cio separabunt(ur) a bonis

q^m ad corporalem lepram. Judicat de vita lex sunt
separati q^m ad inicium non tamen q^m ad cor
poralem quia mixti sunt boni et mali. Sed
in futuro fiet separacio. Et q^m ad corpo
rem et q^m ad locum et q^m ad premium Mt.
xiij. Exibunt angeli et separabunt ma
los de medio iustorum. Ecce separacio quantum
ad corporalem. Et mittent eos in caminum
ignis. Ecce separacio q^m ad locum. Ibi erit
fletus et stridor dencium. Ecce separacio q^m ad
premium. Illi enim sunt cruce in luctu. Se
ab se in gaudio. ¶ Secundo oportet medici
sunt benigna curacio. Cum dicit Extendens ma
num tetigit eum dicens Volo mundare et quasi
lepram corporalem quam modo loquimur esse
curata Primo per ablucionem. Sic iiij Reg.
v. de Naaman. Et signat lacrimarum effu
sione. Ps. Lavabo per singulas noctes
lectum meum lacrimis meis etc. Secundo per ostensionem
sionem. Sic patet Luc. xvij. de x. leprosis quibus
dixit dominus Ite et ostendite vos sacerdotibus.
Et sic cum irent mundati sunt. Et signat con
fessionem. Ps. Dixi confitebor adversum me
etc. Tercio per separacionem. Sic patet Num. xij. Maria
na soror Moysi que murmuravit contra Moysen
que septem diebus separata fuit. Et signat con
quiescentiam que instar carceris est medicina
lis. Sic patet per. Cor. v. De. i. fornicario
quem apostolus excommunicavit. Quarto per inclusionem.
Sic patet in manu Moysi que de sinu eductus
apparuit leprosa. Exo. iiij. Sed in sinum
reposita curata fuit. Sic multi quod in
seculo erant leprosi spirituali mundati quando
claustrum ingrediuntur. Quinto per tactum sicut
patet hic. Est autem duplex tactus spiritualis et primo
corporalis secundum quod primo quod tangit et quod
tangitur est corpus. Et iste sunt in x. valde
variosus Luc. vij. Omnis turba querebat eum
tangere etc. Secundo et parti corporis et parti spiritua
lis in quo quod tangitur est corpus et quod tangit
est spiritus. Et iste est tactus tribulacionis in
flicte. Sic patet Job ij. Tange os eius
et carnem eius etc. Tercius tactus est pure
spiritualis in quo quod tangit et quod tangitur est
spiritus. Et iste est tactus inspiracionis interne
Ps. Et x. Abiit cum dominus per conceptum

quo tetigit deus corda. Iste tres leprosi
sunt tacti tactu pure spirituali et parti
corporali quo ad primi correctorem sunt
ad leprosos perventus. Tactu pure cor
porali quo manus Christi eius carnem tetigit
et mundavit. Tactu pure spirituali quo
deus salubrem gracionem sibi infudit
et sanavit corpus et animam. Inspexerunt. ¶
Tercio oportet medici et infirmi de ce
tera commissio ne incidamus peccata
revelabat. Et ad hoc tamen sunt necessaria. Primum
est quod laudis vitacio unde dicitur Vide
neminem dixeris. Aliud est prima con
fessio ut dicitur. Vade ostende te sacerdotibus
Tercium est elemosinarum largicio. Ideo sub
iungitur. Et offer munus tuum etc. Bi
dentes conceptus laudis servat animam con
servat in multo Mt. v. Pater tuus qui
videt in abscondito reddet tibi etc. Con
fessio animam custodit. Ad ij. Ps. Ne tradas
bestiis animam confitentem tibi etc. Elemosina
graciam conservat in corde nostra. Eccl. xxvij.
Elemosina viri quasi sacculus cum ipso
et graciam hominis quasi pupillam conservabit.

¶ Puer meus iacet. Sermo
in domo paraliticus etc. Tercius.
Sicut per lepram ita per paraliticum de c
lectum peccatorum signatur. Cura curatur. Ad
autem istius paralitici tamen novantur. Primo enim
oportet infirmi notare magnam miseriam.
Secundo oportet mediatoris instanciam. Tercio
oportet medici notare magnam omnipotencie
potenciam. ¶ Primo enim oportet infirmi notare
magnam miseriam quia erat paraliticus.
Est autem paralisis dissolucio membrorum
per quas ipsa membra aliquando q^m ad
sensum tamen aliquando q^m ad motum tamen
aliquando q^m ad utrumque. Et ideo per pa
raliticum recte peccatorum designatur. Sunt autem
quidam paralitici q^m ad sensum quoniam non
q^m ad motum. Sic heretici qui deo de
dederunt recte non sentiunt per fidem veram tamen
movet. q^m ad aliquem simulatum operationem
dicitur. Ro. primo. Tradidit illos
deus in reprobum sensum etc. Sap. xiiij.

vani et sunt spiritus hominis in quibus non sunt
est sancta dei. Alij sunt paralitici quorum
ad motum tamen licet non quorum ad spiritum
sic mali vani qui de deo concedere licita
sciunt. Sed non probo opera sic monent.
Tales sunt similes fictes qui pedes
habent sed se non monent. Ps. Pedes
habent et non ambulabunt et ps. Ypa. vel
Quemadmodum quo statuat simulacra que
non monentur. Alij sunt paralitici quorum
ad motum qui nec fidem habent nec opera
Isti sunt tamquam arbores autumpnales
bis mortue ut dicitur Jude i. Tunc
i. paralitici sanatur per fidem quando spiritus
membrorum perfecte restituitur motibus
debitis et in sanus perfecto confirmatur. Sic et
peccator qui paraliticus dicitur perfecte sanatur
quando habet spiritum dei verum motum bone opera
cionis sollicitudo et in huius perseveran
tia et fine debitum de quibus temporibus
dicitur Act. xviij In ipso vivimus et
movemur et sumus. Ecce quia habes a
deo vitam motum et essentiam. Illi ha
bent vitam qui habent fidem veram quia ut
dicitur Ro. primo Justus ex fide vivit. Illi
habent motum qui habent opera sollicita
Illi habent esse spirituale qui in huius con
servatur perseverantia constantia. ¶ Secundo ex
parte mediatorum i. [illegible] notatur
magna orantis instantia. Ista quidem eorum
oratio habent scitum ancora fidei. Unde
dominus dixit de eo Non inveni tantam
fidem in Israel. Sic ut dicitur Secundum quem usque
[illegible] ut si quis intrat domum aliquam
cum aliqua potestate si ullus in invenit
dicit Non inveni aliquem in domo ista.
Sm
Ita tali modo loquitur non continuat sermo ve
nientes. Sed et dominus dicens Non inveni
tantam fidem in Israel non comprehendit di
scipulos sive prophetas. Secundo habent humili
tatem primam humilitate dixit sic non
esse dignum ut Christus subiret tectum. Unde
Augustinus dicendo sic non esse dignum ut
fieret sic dignum non intrans parietes
sed intrans cor Christus intrat. Crisostomus Gratia in
dignum sic fecit ad suspiciendum Christum in domo
dignus factus est vel rex. Unde et cum sic
micius celestis que ad deum destinamus
postea intrat in corpore tuo dico mea
Glossa. Ideo magister vero oramus et quando quis
quidam pro aliquo intrat et mandatum
peragit quo caro puerile nescit. Unde
et aliquo proficere non potest nisi habeat
duos comites superiores fidem sed ad eos
quarto xi. Omnia quecumque orantes petitis
credite quod accipietis et fiet vobis humi
litatem a sinistris. Eccli. xxxv. Oratio
humiliantis se nubes penetrabit. Unde
i. hereticorum ad deum non ascendit quia non
habent fidem catholicam nec oratio superborum
quia non habent humilitatem nec vanorum
malorum quia non habent fidem fortem. Unde
et istius centurionis meruit exaudiri
et propter constantem fidem et propter assistentem
humilitatem et propter impellentem caritatem quam
ea effundebat pro servo salute. Crisostomus
super quarto. Propter duas venit et palam quia
ipse orat necessitas vero cogit palam
et caritas firmius hortatur. Dulcem
et aliud deus oratio non quia necessitas vero
transmittit sed quam caritas firmius hor
tatur. ¶ Tercio ex parte mediati notatur
Sm
magna curationis potentia quia solo verbo
curavit. Ita tamen verba Christus dixit que sunt
causa curationis et benevolentie et sapientie
Primo sunt verba humilitatis. Secundo sunt verba
virtutis. Tercio sunt verba virtutis et potestatis. Primo
sunt verba humilitatis et benevolentie. Cum dixit
Ego veniam et curabo eum. Glossa. Magna
humilitas quia servum dignatur visitare.
Ad filium autem reguli nolunt descendere
ne divitias honorare videretur. Ad servum
mox ire consentit ne servilem conditionem
spernere videretur. Glossa. Quemadmodum stultus
est qui equum empturus non ipsum aspiciat
sed stratum et frenos. Sic stultus est qui
hominem aut ex veste aut ex conditione
estimat. Secundo sunt verba virtutis et sapientie
Cum dixit Multi venient ab oriente

et occidente etc. Ista sunt eius preparatoria ma-
gna quia vidit et previdit multos sal-
vandos ab oriente et occidente ab aquilone
et meridie. Ab oriente quidem veniunt qui in
sua iuventute primam agunt. Ab occidente
qui in sua senectute. Ab austro qui sunt
inter prospera et tamen non sunt temperati. Ab
aquilone qui sunt inter adversa et tamen ibi sus-
tinent pacienciam. Unde sub typo ecclesie sunt
dicta ista Genesis xxviii. Dilataberis
ad orientem et occidentem septentrionem et me-
ridiem. Tercium sunt verba virtutis et potestatis
cum dixit: Vade et sicut credidisti fiat
tibi. Et sanatus est puer in illa hora etc.
Circa vii. Primo illius potestate plenus est
deus et facit omnia verbo suo. Psalmus: Ipse dixit
et facta sunt, mandavit et creata sunt. Verbo sua
etc. Psalmus: Omnia quecumque voluit dominus fecit in
celo et in terra. Differt enim multum creator
et creatura in operacione sua. Alie creature
aliud operantur cum mora et labore sicut homo
et cetera animalia. Aliud cum mora sine
labore ut sol et cetera luminaria. Deus
autem operatur sine mora et labore et sine mo-
tu corporis solo verbo suo et voluntate. Quod autem ipse
solo verbo operatur testatur ipse centurio dicens:
Domine, dic tantum verbo et sanabitur puer me-
us. Quod sola voluntate testatur leprosus dicens: Domine
si vis potes me mundare. Nos autem non
sanamur quia verba sue potestatis non timemus.
Cum tamen dicatur Ieremie x: Quis non timebit
te o rex gentium. Nec adeo sapientiam e-
rubescimus quod omnes cogitationes nostras et omnia
opera nostra videt et conspicit. Hebreorum iv:
Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Et
eius benignitatem contempnimus. Romanorum ii: An
divicias bonitatis eius et paciencie et longanimitatis
contempnis. Iste autem centurio iuste meruit
commendari a Christo quia et verba sue po-
tentie in timore et verba sue sapientie habuit in
honore et verba sue benignitatis et bonitatis ha-
buit in amore etc. Dominica tertia post
Ascendente Ihesu octavas epyphanie. Sermo
in naviculam secuti primus
sunt eum discipuli eius. Et Mt. viii
ecce motus magnus factus est in mari
ita ut navicula operiretur fluctibus. Erat

autem illis contrarius ventus. Ipse vero
dormiebat. Et accesserunt et
suscitaverunt eum dicentes: Domine salva
nos perimus. Et dicit eis: Quid ti-
midi estis modice fidei. Tunc sur-
gens imperavit ventis et mari. Et
facta est tranquillitas magna in mari.
Porro homines mirabantur dicen-
tes: Qualis est hic quia venti
et mare obediunt ei. Sepe
contingit quod quando quis primam inchoat
conversionem temptacio eum pulsat ut dominus
eum liberat. Ideo vertitur se ad dominum in
perfectione ordinem et tanto fervencius et per-
severanter instat donec impetret
dei inspiracionem. Tanta autem gracia se-
pe eum comprimitur quod eciam ipse in admiraci-
onem concitatur. Ista autem possunt in
isto ewangelio comprehendi. Primo enim ponitur
prime assumpcio cum dicitur: Ascendente Ihesu
in naviculam. Secundo ponitur quomodo primam
assumptam sepe sequitur magna temptacio
cum dicitur: Et ecce motus ma-
gnus etc. Tercio in ipsa temptacione sepe
sit auxilii divini subtractio cum non
cum dicitur: Ipse vero dormiebat. Quarto
in ipsa tribulacione et temptacione et
auxilii divini subtraccione debet fieri clamo-
rosa oracio cum notatur per hoc quod accesserunt
ad eum discipuli eius et suscitaverunt
eum dicentes: Domine salva nos. Quinto
post clamosam oracionem sequitur divina miseracio
cum notatur per hoc quod surgens imperavit
ventis et mari etc. Sexto consolata
mens in illa mari tranquillacione causatur
magna admiracio cum notatur per hoc
quod dicitur: Porro illi homines mirati sunt etc.

Primo ponitur prime assumpcio cum dicitur: Ascen-
dente Ihesu in naviculam. Iste
in naviculam ascendit quando ipse
salutem animarum primam agere incipit.
Per naviculam quidem prima designatur
quia ipsa ipsum ad portum salutis
adducit. Et quicumque istam navem
ingreditur ad portum salutis non per-
veniet sed ipsum unda involvet.

Pe[?]

Ideo signata e(st) p(er) Martham noe. Quia
illi qui in Martha adheserunt sunt
saluati. Qui aut(em) no(n) adheserunt
sunt submersi. In h(oc) t(ame)n differt ista ar-
cha ab illa s(ecundu)m suam Crisostomum in li(bro)
de laudibus pauli. Quia in i(lla) archa
et lupus intrauit et lupus exiuit leo
intrauit et leo exiuit. Coruus intrauit
et coruus exiuit. Homines intrauit et
homines exiuit. Sed i(n) ista n(ec) lupus potuit
custodire suam rapacitatem nec leo suam
feritatem nec coruus suam voracitatem nec in
h(ab)itatoribus i(n)mutate sua(m) h(um)anitatem. Quia s(ecundu)m
eunde(m) Crisostomum ecclesia mutat in hac
archam prius si erat lupus mutat(ur)
in agnum. Quia si erat raptor uel auarus
dimittit rapinam et induit innocentiam
q(uia) nulla nocet s(ed) o(mn)ibus p(ro)dest. Qui erat
leo mutat(ur) i(n) ouem q(uia) si erat elatus
p(er) sup(er)biam efficit(ur) mansuetus p(er) humilitatem
Qui erat coruus mutat(ur) i(n) co-
lumbam q(uia) si appetebat carnes nunc
appetit puram g(ra)tiam i(d est) si appetebat
carnales volup(ta)tes nunc appetit spiritu-
ales refectiones. Qui instar corui
differebat suam conuersionem p(ro)testatur dicendo
Cras i(d est) Crophes(?) n(unc). Vox catat in
fenestra coruus in superliminari ...
n(unc) ca(n)tat gemendo et gutturibus ad deum
clamando. Cras i(d est) ysa(ias) lix. Quasi co-
lumbe meditantes gemens ... Un(de)
Aug(ustinus). Ista est vox que multos occidit
dicendo. Cras cras et claudit ho-
stium et remanent foris cum voce cor-
uina q(uia) noluit h(abe)re gemitum colu-
binum. Item homines s(ecundu)m eunde(m) Crisostomum
in ista naui prius mutat(ur) in angelos
Angeli ei conuenit sunt conformes pu-
ritate. Quorum officia aut(em) sunt deo assi-
stere et nobis ministrare. Hoc et sunt deus in
naui prius ingressi ad seruitium auctoris
pariter ... et cor(poris) ... Sicut
ei p(ro)?? q(uo)d sunt ... ...
et deo assistunt p(er) contemplationem
omnes et proximo ministrant ...
ei p(ro)ponitur dispensationis ii Cor v.
Omnes enim excedimus deo siue sobrij
sumus nobis. Hoc p(ro)p(ter) assumpta

tempore fer(tur) maris tempestas. Qu(ia) no(n) ut d(icitu)r Et
ecce motus magnus factus est in mari. Sic et
n(unc) filii accedentes ad seruitutem dei stat in
iustitia et timore et prepara aiam tuam ad temptationem
Commotiones aut(em) tempestatis de ea quiescunt accidere
Aliquid a causa superiori. Aliquid a causa inferiori
Aliquid a causa media. Aliquid enim accidit
commotio a causa superiori hoc est a stellis
et maxime circa ... s(ecundu)m Aug(ustinum) in li(bro) de vita
beata. Ista enim causa innuit(ur) i(n) ep(istu)la Jude.
n(unc) Fluctus feri maris despumantes su-
as confusiones sidera errantia quibus
procella tenebrarum conseruata est. Aliquando
no(n) accidit a causa inferiori s(icut) est a(b) abysso
profundo maris quod nimis fouet et bullit
Ista causa tangit(ur) Job xli. vbi d(icitu)r de leuia-
than. Feruescere faciet quasi ollam profundum
mare et ponet quasi cum vnguenta bulliunt
Aliquando no(n) accidit a causa media s(icut) est a
vento agitante vehemente et vndas maris
concitante. Ista causa tangit(ur) Dan. vii. Vide-
bam in visione mea nocte et ecce quatuor
venti celi magni pugnabant in mari ma-
gno. Tunc bene r(ecte) et tempestatem in fine dei
Aliquid accidit a causa superiori i(d est) deo per-
mittente ad probationem humilitatis et gratie conserua-
tionem. Sicut accidit in paulo q(ui) d(icitu)r ii Cor.
xii. Ne magnitudo reuelationum extollat
me datus est mihi stimulus carnis mee etc.
Aliquid a causa inferiori i(d est) a tyranno aliquo
persequente. Act. xii. Sic illis accidit et
ecclesie et persequi ... Aliquid
accidit a causa media i(d est) a demone ferui-
ente qui in isto aere caliginoso moratur.
Sic patet Job i. Egressus sathan a facie
domini percussit Job ulcere pessimo. Ista causa
sumitur ... de qua d(icitu)r Mt. vii. Descendit plu-
uia et venit flumina et flauerunt venti et
irruerunt in domum illam et non cecidit
Per pluuiam que de celo descendit intellig(itur)
aduersitas a deo immissa uel permissa
Per flumen quod per terra currit et fluunt intelligitur
persecutio alicuius tyranni i(n)flicta. Per
ventum qui abacet volat(ur) temptatio dyabo-
lo confirmata. Ista aut(em) ecclesia nauis tempestuosa
fuit ut enim nauicula coram pluctibus
Remigius in omel. Huius procelle tempta-
tionem et tribulationem solet excitare fides
spes et caritas quas procellas si deus
permittit insurgere ut pene splendor

Q 37

fidei obtenebrescat spei celsitudo
tota habescat in flamma caritatis refrige
scat. Tertio in ipsa tribulatione et temptatione
sepe fit amplius diu substractio. Marci
iiii°. cum dicitur: Ipse non dormiebat. Ubi
notandum quod deus alicubi spiritualiter dormit et
alicubi spiritualiter vigilat. In inferno quidem
spiritualiter dormit quia dampnatos perpetue oblivi
oni spiritualiter tradidit. Job xxiiii: Obliviscatur
eius misericordia etc. In celo spiritualiter vigilat quia sanctos
spiritualiter custodit et coronat. Dan. iiii°: Ecce vigil
et sanctus descendit de celo etc. In purgatorio enim
spiritualiter vigilat super nos suos a tribulationibus
et temptationibus custodiendo. Ideo dicit propheta:
Ecce non dormitabit neque dormiet qui cu
stodit Israel etc. Aliquando dormit cum tribu
lationibus exponendo. Ideo dixit idem propheta:
Exsurge quare obdormis domine, exsurge etc.
Quarto per ipsa tribulatione et temptatione et anxi
etas diu sortitur, dicitur fit clamosa oratio.
Marci iiii°. patet quia accesserunt et suscitaverunt
eum dicentes: Domine salva nos perimus. Crisostomus
Crisostomus: Christus fecit in mari magnam
tribulationem. Marci iiii°. patet quod dicitur:
Porro illi homines mirati sunt etc. Ut
magna tribulatio discipulis magnum incuteret
terrorem et terrore et magnus timor induceret
eos ad clamosam orationem et clamosa oratio in
duceret Christum ad magnum miraculi operationem
et magnum miraculum induceret homines ad
fidem et ad admirationem. Est igitur Christus tempore
temptationis clamosis precibus excitandus.
Augustinus: Excita Christum in corde tuo, vigilet
fides tua, tranquillabitur mens et conscientia tua et
liberabitur navis tua. Ideo propheta premunit insti
in terra ut possint clamet clamantes ex
audiatur et exauditi glorificent deum. Iste
est clamor non tamen oris sed et esse in vocem
Jeronimus: id est per vocem meam ad dominum clamavi
non tamen corde. Item id est per: Clamavi in
toto corde meo, exaudi me domine. Et est
opere ut insistat ieiuniis et clamoribus
et maceratione corporis. Jone iii°: Homines
et iumenta boves et pecora non gustent
quicquam etc. et clament ad deum in fortitudine.

Quinto post clamosam orationem fit divina
misericordia. Marci iiii°. cum dicitur: Cum sur
gens imperavit vento et mari et facta
est tranquillitas magna etc. Ipsa enim
tribulatio et temptatio est sicut quedam tempe
stas que generat merorem. Est sicut quedam
pluvia quia multas lacrimas generat.
Est et sicut quoddam nubilum quia men
tem obscurat. Sed Christus in ris cla
ribus precibus compellit omnem tempe
statem et procellam magnam et mirat tran
quillitas. Compellit omnem pluviam
lacrimarum et remanet mira iocun
ditas. De his duobus dicitur Thobie iii°:
Post tempestatem tranquillum facit et post
lacrimationem et fletum exultationem infundit.
Compellit omne nubilum et remanet
mira serenitas. Mathei xvi.: Facto vespe
re dicitis serenum erit rubicundum enim est
celum. Post vespere prius vita penalis
non incoacta vite eterne significatur.
In vespere et primus vite in sanctis viris
est celum rubicundum id est cor multis tribu
lationibus laceratum. Sed in mane vite
eterne habebunt serenum id est cor a multis
iocunditatibus consolatum. Sexto
de tanta maris tranquillitate causatur ma
gna admiratio. Marci iiii°. patet quod
dicitur: Porro illi homines mirati sunt
etc. Admirantur enim hic de tanta tempesta
te et de tanta subsecuta tranquillitate.
Ecclesiastici xliii: In sermone illius siluit
ventus. Post Qui navigant mare
etc. Admirantur de precedenti tanta ama
ritudine et subsecuta tanta dulcedine.
Psalmus: Secundum multitudinem dolorum meorum
in corde meo consolationes tue leti
ficaverunt animam meam. Admirantur de pre
cedenti difficultate et subsecuta facilitate.
Augustinus in sermonibus: Turbatur aliquis
vehementer seu corporali carnis incommo
do seu tribulatione aliqua corporali
et temporali seu accidia spiritus et animi

quadam defectione languescens ad
temptandum incipit super quam valeat su-
stinere arbitror saluo tamen meliori iudicio
malis mediocriter ab aliis supportari
ut quidam non sentientes tristantur
quam tanto opere formidat ne paruum in-
veniatur primo propter posteriorem fra-
gilitatem quam super priorem difficultate etc.
26 Ascendente ihesu in naui Sermo
culam etc. ¶ Olim feria
fecerat deus nauem in modico
terre in qua posuit homines scilicet adam
ut cum illa ad celestem patriam tenderet
Sed ista nauis naufragium pertulit
quando adam peccauit Deinde fecit nauem sy-
nagoge qua tamen ceteris nationibus
orientibus quia iudeis tamen erat promisit
Sed ista nauis naufragium pertulit
quando gubernatorem eius scilicet christum in cruce
occiderunt Modo fecit tertiam nauem scilicet fratrum
quam ad modum nauis in principio fuit arta
quia paucos habuit credentes In fine
tempore antichristi erit augusta quia tunc
pauci erunt fideles In medio non est
lata quia modo fides multum est dilatata
De ista dicitur naui est [illegible] dicit Crisostomus
super quod Nauigat ecclesia instructa si-
cut gubernaculo felici tempore presentis seculi
mare habens deum gubernatorem angelos
remiges portans omnium sanctorum choros
erecta in medio ipsa salutari arbore
crucis in qua euangelice fidei vela suspen-
dens flante spiritu sancto ad portum paradi-
si et securitatis eterne electos deducit Hec
Crisostomus describit nauem ecclesie quantum ad
octo scilicet quantum ad mare Ad guberna-
torem Ad remiges Ad omnes Ad
arborem Ad uelum Ad uentum Et
ad portum ¶ Primo describit eam quantum
ad mare quod est tempus seculi dicit Crisostomus
nauigat presentis seculi mare Quod
enim iste est sicut mare et dicitur mare pe-
riculosum quia in eo multi naufragium
patiuntur In mari sicilie ubi est

cylla et caribdis ymo de directo nauibus
perit vna In isto autem mari scilicet mundi
ymo de quattuor nauibus euadit vna Augustinus
Animas scilicet absorbebunt te amatores
suos uolare nouit non portare Iob rogat
pro eis dominus Non me demergat tempestas aque
neque absorbeat me profundum neque urgeat
super me puteus os suum Ubi tamen tria rogat Aut scilicet quod non demergatur Aut
quod non absorbeatur aut quod non includatur
Illi demerguntur in aqua tempestuosa qui
cadunt in mortale culpa sed tamen adhuc
possunt liberari Illi absorbentur a profundo
qui per longam consuetudinem profundati sunt in pec-
cato Et isti cum magna difficultate aliquando
liberantur Iob Dormit dominus cor balene cum
iuxta gutta in profundo maris Sed tunc
puteus urget et claudit os suum quando
profunditas peccatorum trahit in desperationem
Dicit Gregorius Augustinus Hinc verbo alludens
Non urgeat super te puteus os suum si
tu non clauseris confitendo os tuum ¶ Secundo
describit nauem quantum ad gubernatorem ad
quem habens deum gubernatorem non pe-
naufragium sustinere Non est enim timenda
tempestas quia per uiam mari scilicet in manu
sua consilies cum cum uideret dependitur
Iob xxxviii Claus concludit hostiis ma-
re etc. Augustinus Cuiuscunque semper tribula-
tio putes te derelictum sed incunctanter cogites
esse Christum ipso suum in tribulatione ista Psalmus
Cum ipso sum in tribulacione etc. Et
Aliquando tamen iste nauta permittit hanc
nauem temptacionum fluctibus operiri ne
homo de se securus se reddat sed spem de se
tolleat et spem suam in deo ponat Augustinus
in sermonibus Nusquam est securitas fratres neque
in celo neque in paradiso multo minus in
mundo In celo angelus cecidit sub presencia diuinitatis
adam in paradiso de celo voluptatis Iudas
in mundo de scola saluatoris Dicit Gratia eam
fuit in periculo in presencia gubernatoris
Nota et dici quod ista nauis ecclesie habet
quattuor gubernatores scilicet quattuor virtutes
cardinales Nam prudentia prima regit ab in-
teriori quia a prora quia eius caput a periculis
vetustis Iustitia a posteriori quia a puppi
quia eius est satisfacere de preteritis Unde et est

que aliquid exiguntur in navi audiunt
et indicantur in puppi. Temperantia
a dextris ne nimis repleatur vel penuria
se reddat in prospis. Fortitudo a sini
stris ne frangatur et perturbat in adversis.
Quartum [margin: Quartum] describitur eadem quantum ad remiges qui
sunt ea deducere. Gradus autem remiges
remigant autem et etiam deducitur eadem
tribus ordinibus remorum scilicet eadem purgativa
illuminativa perfectiva. Ista scilicet tres ordines
angelici sunt. Nos purgare illuminare et perficere.
Tunc etiam autem navem ecclesie versus portum
paradisi tribus istis ordinibus remorum tra
hunt. Quod purgat a culpa. Alias il
luminant in fide. Vel alios perficiunt in
operatione sollicita. Ista ecclesia nominatur. Actus
xvij. insinuatione petri. Dicitur enim quod angelus
astitit et lumen refulsit in habitaculo
carceris et quod cathenas confregit et expurgavit
excitatur. Quis purgatur velociter. Tunc angelus
habitaculum illuminat quod cor nostrum per donum
fidei illuminat et irradiat. Tunc cathenas
frangit quod nexus peccatorum dissolvit.
Tunc velociter excitat quod ad bonum ope
randum sollicitat. Quinto [margin: Quintum] describitur
eadem quantum ad omnes quos ipsa defert. Et habet
portas thoros suorum sociorum. Isti autem tho
ri sociorum quod ad navem ecclesie portantur in tribus
statibus distinguntur scilicet virginali vidua
li et matrimoniali. Qui enim non est in aliquo
istorum statuum non est in navi ecclesie quantum
admitto. Ezechiel. Et ideo submergitur. Isti
enim tres tres thori et status salvandorum
signantur per illos qui in ista navicula con
tinebantur. Ibi enim erat ihesus et discipuli
eius et homines admirantes. Per istum enim illi
homines intelliguntur qui sunt virginales innocentia
Per discipulos intelliguntur illi qui sunt
continentia. Per ceteros alios homines intelliguntur
illi qui sunt in vita matrimoniale. Isti
sunt tres viri de quibus dicitur Ezechiel xiiij. Si
fuerint tres viri isti in medio eius Noe
Daniel Iob ipsi in iustitia sua libera
bunt animas suas. Per Noe qui cum
uxore rexit archam intelliguntur

coniugati qui sua regunt familiam.
Per danielem intelliguntur qui virginalem
servant indicatur. Per Iob intelliguntur et
significantur penitentes quod servant con
tinentia. Quinta [margin: Quintum] describitur eadem quantum
ad arborem que in navi erigitur. Quo
Erecta in medio ipsa salvatoris arbo
re crucis de ista arbore dicitur Ezechiel xx
vijo. Cedrum de libano tulerunt
ut facerent tibi malum. Sunt autem duo
genera cedrorum scilicet cedrus que nascitur
in libano que est valde alta et odori
fera. Et significant eternum quod a deo sunt
alta quod eius virtus in celum ascendit.
A deo sunt odorifera quod pater recon
ciliavit. Est et alia cedrus mari
tima que poma producit tempore suo tempora
habentia. Quarum prima est calida. Media
temperata ultima non frigida. Ista
non cedrus maritima est crux sancta
que protulit pomum id est christum. Ipsa sunt
tempora scilicet divinitas anima et caro
Prima scilicet divinitas sunt valde
calida omnium vitiorum consumptiva et amorum
cordium inflammativa. Hebre. xij.
Deus in ignis consumens est. Media
scilicet anima sunt valde temperata quia omnes
virtutes in ea sunt temperate. Medium
non virtutis aliquam ad finem declinavit
communem. Ultima scilicet caro sunt frigida
quia ab omni concupiscentia penitus aliena.
Sexto [margin: Sextum] describitur quantum ad velum quod
in ea suspenditur eadem dicitur. Insignia christi
fidei vela suspendimus. Velum enim in
hac arbore suspensum est ipsa doctrina
evangelica. Et quia vela regalia consue
verunt esse diversorum colorum. Ideo quod
evangelii velum istud texuerunt et diver
sos colores apposuit. Mattheus
enim a parte egit de christi incarnatione que
facta est consumata dicitur cantica. ij et
xxxi. In caritate perpetua dilexi te
ideo attraxi te miserans. Et ideo
Mattheus apposuit ibi colorem

rubeo per que ignita caritas designatur
Lucas apertius egit de Christi passione
in qua Christus fuit totus denigratus Apoc.
vi. Sol factus est niger tanquam saccus
cilicinus. Et ideo Lucas apposuit in
colore nigro. Marcus apertius egit
de Christi resurrectione in qua Christus totus
fuit candidus et fulgidus. Unde angelus
qui eius resurrectionem nunciavit
in candida veste apparuit. Et ideo
Marcus apposuit ibi colorem album.
Iohannes apertius egit de Christi divinitate que
est aurea. Unde Iob. i. Cant. v. Caput
eius aurum optimum. Caput autem Christi
est deus. Unde i. Cor. xi. Caput
viri Christus est deus. Et ideo Iohannes apposuit in
colorem aureum. Septimo dicendum cuius

Septm

gratiam adiunctum quo impellitur eius dicit
Psalmista Spiritus tuus bonus
deducet me in terram rectam. Et
de isto vento spiritus dicitur iii Re. xix.
Ecce spiritus grandis et fortis subvertens mon-
tes et petras non in spiritu dominus et
post commotionem ignis non in igne dominus et
post ignem sibilus aure tenuis et ibi
dominus. Est et quidam spiritus malus qui preest
superbis scilicet lucifer. Et iste est de quo dicitur
spiritus grandis et fortis etc. Est et alius
qui preest avaris scilicet mammona. Et iste
est de quo subditur et post spiritum commotio scilicet
avarorum. Est et alius qui preest carnali-
bus scilicet asmodeus. Et iste est de
quo subditur. Et post commotionem ignis. Diabolus
enim primo mentem occupat per superbiam. Deinde
ipsam illaqueat per avariciam. Tandem ipsam
inflammat per malam concupiscentiam. Habet igitur
dyabolus naves suas. Una est navis
superborum que ducitur a lucifero. Alia
luxuriosorum que ducitur ab asmodeo. Alia
avarorum que ducitur a mammona. In nulla
istarum est dominus. Sed deus habet navem lenium
mitium et pauperum et humilium que ducitur
a spiritu sancto qui est sibilus aure tenuis.
Ipse enim delectat eum sicut sibilus et re-
frigerat eum sicut aura et tranquillat

eum sicut tenuis. Octavo dicendum cuius gratiam Octa
ad portum adque deducitur eum dicitur ad portum
paradisi et securitatis quietis et tunc deducitur.
In portu enim navis sit secura a piraticis
et ventis. Sunt tranquilla et quieta a laboribus
pristinis. Sunt opulenta commerciis de porta-
tis. Unde portus a portatis mercibus nomen
accepit. Sic et illi qui sunt in portu ce-
lestis patrie sunt securi a temptationibus hostis.
Sunt quieti a laboribus pristinis. Et sunt
opulenti commerciis et multis bonis. Ysa.
xxxii. Sedebit populus meus in pulchritudine
pacis. Ecce quod quieti. In tabernaculis
fiducie. Ecce quod securi. Et in requie
opulenta. Ecce quod opulenti etc. Ser-

Ascendente ihesu in navim mo ter-
etc. Mat. viii. Et evangelium hodiernum tius de
[illegible] morgmali eodem ser-
supra. Quotienscumque turba diu comprime-
bat ipsum tria refugia habebat scilicet desertum
montem et navem. De refugio deserti
dicitur Luc. vi. Venite seorsum in desertum et
requiescite pusillum. Erant enim qui veniebant
et redibant multi et nec spatium manducandi
habebant. De refugio montis dicitur Mat. v.
Videns ihesus turbas ascendit in montem. Et
de refugio navis dicitur Luc. v. Cum turbe
irruerent in illum. Et sequitur ascendens autem in
unam navim que erat Symonis. Et tu clericus
sic oppressus a tumultibus per cogitacionum
vel temptacionum vel sollicitudinum debes
refugere ad desertum patrie quia ibi invenies
quietem et refectionem. Ioh. xvi. In mundo
pressuram habebitis in me autem pacem. Mat. xi.
Venite ad me omnes qui laboratis et one-
rati estis et ego reficiam vos. Ad montem
contemplationis superne de quo monte dicitur in ps.
Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis
requiescet in monte sancto tuo. Ad illum
montem debemus refugere desiderio et conver-
satione. Philip. iii. Nostra conversatio in
celis est. Ad navem autem tribus divine de qua
dicitur in istis ascendente ihesu in navim
clam id est in navem suam per quam mare
puri sunt turpiter discipuli et in omnibus

fidelis cui debet serui Iuo^e i^o. Ca^t xvi.
Si quis vult post me venire abneget
semetipsum et tollat crucem suam et sequatur
me Crista at namicula crucis quinque
fuit videlicet primo quod fuit causa Secundo
quod fuit arbor Tercio quod fuit eius velu
Quarto quod fuit eius victor Quinto quod
fuerit eius victus ¶ Circa primum no
quod eius causa fuit quadruplex scilicet causa efficiens
causa materialis causa formalis et causa finalis
Causa efficiens fuit ipsa beata trinitas scilicet
pater quod ibi posuit suam potenciam inquantum
per baculum crucis hostem potentem prostrauit
Ysa. xxx. Virtute domini pauebit assur
virga percussus Num. xxiiij. Consurget
virga de israel et percuciet omnes duces
moab etc. Filius posuit ibi suam
sapienciam magnam, dyaboli astucia prout
multiplex decepit Aug. Venit re
ceptor et victus est deceptor Et quod
fuit receptor captiuatorum nos re
demit multiplex scilicet cruce sua et po
suit in causa eciam sanguinem suum quod valde
licet nollent rape sanguinem non debito
res Ipse quod rapuit a debitoribus
Spiritus sanctus posuit ibi suam magnam
caritatem Ro. corporibus instruit quod sicut
eius nos per primum suam magnam saluos
nos fecit. Causa materialis fuit
ipsa crux quod de quatuor differentibus li
gnorum fuit compaginata Pes cru
cis crucis siue truncus quod in terra figebatur
fuit de cedro Stipes quod in altum
erigebatur fuit de cipresso Brachia
siue lignum transuersale fuit de palma
Thabula super posita fuit de oliua
Ista quatuor ligna significant quatuor vir
tutes efficacia primo et quod malas
cogitaciones fugat quod significatur per cedrum
cuius odor fugat serpentes Secunda est
quod in tribulacione constancia prestat quod
significatur per cipressum quod nullius venti im
pulsu comam perdit vel amittit

Tercia est quia de hoste triumphat quod
significatur per palmam qua victores co
ronantur Quarta est quod caritatem operat
quod significatur per oliuam cuius liquor
dolores vulnerum dulcorat Insuper
quatuor capitibus conuenimus nos crucis
signaculo communire Vt cum ma
la aliqua cogitacio se ingerit Vel
cum aliquod fantasma dyabolicum
sensibus nostris se obicit Vel cum
aliquis dolor nos arripit Causa
formalis est quod ad instar nauis in
principio fuit angusta in medio fuit
lata in fine non fuit strata Quod
fuit angusta in principio crux ut
caput suum ibi locum non habebat
vbi sustentaretur Quod fuit artam
fine ut pes super pedem ingereretur
Quod fuit lata in medio ut manus
et brachia in longum protenderentur
Causa finalis fuit ut humanum genus
pendere eius scilicet securius transiret
istud cum mundus et vallis fluminis et
mare Ideo Christus parauit nobis crucem
tamquam nauiculam scalam et pontem Terra
et mundus et mare inquo multi pericli
tantur ideo dedit nobis crucem tamquam
nauiculam ut per eam securius transeamus
et saluari possimus Cap. xiiij.
Dignum lignum crucis dum homines animas
suas et transeuntes mare periculorum
liberati sunt Terra et vallis dedit nobis
crucem suam tamquam scalam ut de valle
miserie possimus ascendere ad montem
claritatis eterne Ista scala fuit si
gnificata Gen. xxviii. Vbi di
citur quod iacob vidit scalam stantem super
terram et cacumen eius tangens celum et
Terra non et fluminis dedit nobis crucem
tamquam pontem sine baculo quo secure
transuadare possimus Hebr. lxx.
assistens pontifex futurorum bonorum
Et sunt eius pontifex id est pontem
faciens inquo ponte ipsa crux fuit

ptrabe. Caro x[pist]i suspensa fuit p[er]
thabula apposita quatuor clavis
firmata. Est etiam baculus. Iuxta
illud Gen. xxxii. In baculo meo
transivi iordanem istum. Secundo
2m videndum est quis fuit arbor in ista
navicula. Arbor quidem eius fuit x[pist]us.
Crux enim in navi stat arbor erec-
ta. Crux et in ea caro x[pist]i stetit. De qua
tempore de ista arbore dicitur Eze. xx-
vii. Cedrum de libano tulerunt
ut facerent tibi malum. Appellatur enim
x[pistu]s cedrus non tantum propter sui sublimitatem
sed et propter fructus qualitatem. Poma enim ce-
dri in aliqua parte sunt dulcia in
aliqua acetosa in alia vero dulce et
acetosum sunt media prout sequitur tres
in x[pist]o [illegible]. Eius namque divinitas fuit
dulcissima. Eius caro fuit adversitate
plena. Ysa. i. A planta pedis usque
ad verticem non est in eo sanitas.
Eius anima etiam fuit dolore plena
[illegible] sue ne relicta patiebatur.
Et fuit dulcedine repleta in quantum
fruebatur. Iob. Custodisti factum meum
Ecce [illegible]. Et [illegible] dedisti me
3m leticiam. Ecce fructus. Tertio videndum
est quid fuit velum. Cristus enim qui fuit
arbor fuit et velum. De isto velo dicitur
Eze. xxvii. Byssus varia de egip-
to contexta est tibi velum. Istud tamen velum
dicitur fuisse varium quia contextum est de co-
lore albo rubeo et aureo. Color
albus fuit eius caro candidissima et
mundissima. Color rubeus fuit eius anima
caritate succensissima. Color aureus est eius
divinitas preciosissima. Can. v. Dilectus
meus candidus et rubicundus electus
ex milibus. Dilectus meus candidus per
eius puritatem rubicundus per anime cari-
tatem electus ex milibus per divinitatem.
4m Quarto videndum est quis in ista
navicula fuit mercator. Iste sunt x[pist]us
de quo dicitur Prover. ult. Facta est quasi navis
institoris de longe portans panem suum. In
ista navi iste mercator portat panem
suum i. seipsum qui dicit Ioh. vi. Ego sum
panis vivus qui de celo descendi etc. Et
portat de longe. Istud autem de longe dicitur distan-
tia locorum dicitur quia de celo in terram. Vel dicitur
distantia naturarum quia iste panis condiciona-
tus et creatus consistit quasi in infinitum distat.
Vel dicitur distantia meritorum quia nulla nostra
merita meruerunt ut deus ad nos veniret
et homo fieret. De isto pane dicitur Ie. xi. Mit-
tamus lignum in panem eius i. mittamus panem
celestem in panem lignum eius i. in crucem. Q-
uinto videndum est que sunt merces quas 5m
iste mercator portat. De quibus mercibus sic
dicit Aug. sup. ep. Hebr. ii. liberaret
eos qui timore mortis per totam vitam ob-
noxii erant servituti etc. In hoc seculo ma-
ligno quid abundat nisi nasci laborare
et mori. Hee sunt merces regionis
nostre. Et ad tales merces iste mercator
descendit. Et quia omnis mercator dat et
accipit dat quod habet et accipit quod non habet
Cristus in ista mercatione dedit et acce-
pit. Accepit a nobis quod hic abundat scilicet
nasci laborare et mori. Et dedit re-
nasci resurgere et in eternum regnare. Ex his
patet quod x[pist]us a nobis tres merces accepit scilicet
nasci laborare et mori. De prima merce
dicitur Ysa. ix. Parvulus natus est nobis etc.
De secunda dicitur Ps. Pauper sum ego et in
laboribus a iuventute mea etc. De tertia
Philip. ii. Factus est obediens usque ad
mortem etc. Nobis autem dedit tres merces
scilicet renasci resurgere et in eternum regnare.
De prima Ioh. i. Dedit eis potestatem filios
dei fieri etc. Ioh. iii. Nisi quis renatus
fuerit ex aqua et spiritu sancto etc. De secunda Ioh.
v. Ego resuscitabo eum in novissimo
die etc. De tertia Luc. xii. Nolite
timere pusillus grex quia complacuit
patri meo dare vobis regnum etc. Do-
minica quinta post octavas epyphanie sermo
primus

Simile est regnum celorum homini
qui seminavit bonum semen
in agro suo Cum autem dormi
rent homines venit inimicus eius et
superseminavit zizania in medio tri
tici et abiit Cum autem crevisset
herba et fructum fecisset tunc appa
ruerunt et zizania Accedentes
autem servi patrisfamilias dixerunt
ei Domine nonne bonum semen seminasti
in agro tuo Unde ergo habet zizania
Et ait illis Inimicus homo fecit
hoc Servi autem dixerunt ei Vis imus
et colligimus ea Et ait illis Non
ne forte colligentes zizania era
dicetis simul cum eis et triticum Sini
te utraque crescere usque ad messem Et in
tempore messis dicam messoribus Colligite
primum zizania et alligate ea in
fasciculos ad comburendum Triticum
autem congregate in horreum meum
Ista parabola de seminante bonum semen
et de superseminante zizania dominus per se
metipsum exposuit Circa cuius expositionem
in isto ewangelio precipue videnda occurrunt
Primo quis est iste qui seminat Certe filius
hominis Secundo quis est iste ager certe mundus
Tercio videndum est quid sit triticum Certe
filii regni Quarto que sunt zizania certe
filii nequam Quinto qui sunt homines dormientes
certe prelati negligentes Sexto quis sit
iste inimicus certe dyabolus Septimo que sit
messis certe consummatio seculi Octavo videndum
est qui sint messores quia angeli Circa
primum est videndum quis est iste qui seminat
certe filius hominis Dyabolus quidem in mundo
tria semina pestifera seminavit scilicet
ignoranciam culpam et miseriam Et ideo
de celo venit celestis agricola portans
tria semina illis contraria scilicet sapienciam
graciam et gloriam de quibus dicitur Johannis primo
Vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti
a patre plenum Certe semen gloriae plenum
gracia Certe semen gratiae Et veritate Certe
semen sapientiae Primo dyabolus seminaverat ignoranciam et obscuritatem mundus erat
tenebrosus Johannis x[o] dominus portavit sapientiam
illuminantem Johannis primo lux in tenebris
lucet et cetera Romanorum xiij[o] Nox precessit
dies autem appropinquavit Secundo dyabolus
seminavit culpam Et ob hoc mundus
erat frigidus Jeremie vj Sicut frigidam
facit cisterna aquam suam sic frigidam
fecit maliciam suam Ideo xpistus portavit
graciam inflammantem Luce xij Ignem
veni mittere in terram et quid volo nisi
ut ardeat Tercio seminaverat dyabolus
miseriam Et ob hoc mundus erat ignominiosus
Ideo xpistus quidem ignominiam
et miseriam devenit homo qui inimicus
filius factus fuerat Et ideo xpistus portavit
gloriam exaltantem Ideo quidem homo
exaltavit quia qui erat inimicus filius
fecit cum fratrem suum angelis concivem re
gem celestem Et omnibus creaturis pre
latum et principem Ista tangitur in psalmo
Quid est homo quod memor es eius aut
filius hominis quoniam visitas eum Ac si
dicat licet homo sit vilis condicionis
tamen memor eius fuisti et eum visi
tasti quando eum ipso puerum contraxisti
Et minuisti eum paulominus ab angelis
immortalibus ipse namque corruptibile tamen
eum adeptus eis per gloriam corporum Gloria
et honore coronasti eum Domine quia fecisti
eum regem celestem et constituisti eum
super opera manuum tuarum quia fecisti
eum omnibus creaturis prelatum et principem
Secundo videndum est quis est ager qui
mundus In isto tamen agro sepes sunt prin
cipes malorum concupiscenciarum punc
tiones scilicet curarum sollicitudinum et
destructa est sepes quibus sepium de istis
habetur Proverbiorum xxiiij Per agrum pigri
hominis transivi et per vineam viri stulti
et ecce totum repleverat urtice
et operuerat superficiem eius spine
et maceria lapidum destructa erat
Sit igitur cor nostrum sicut aptus ager

ad penitus extirpandum debemus evellere ur-
ticas male concupiscentie et plantare
myrtum temperantie. Ysa. lv. Pro urtica
crescet mirtus. Urtica proprie vocata
est eo quod tactu adurit et ignem
[illegible] et pruriginem generat. Et ideo carnalem
libidinem corruptionem designat. Mirtus
dicitur primo ysid. amara eo quod in litoribus
maritimis nascitur et est temperantie
et sicut continentie. Tunc enim pro urtica
crescit mirtus quando in carne in qua
oriebatur fervor concupiscentie oritur motus
predicatione debemus etiam eradicare
spinas pungentium sollicitudinum et
partem cordis novare. Ier. iv. Novate vobis
novale et nolite serere super spinas.
Debemus etiam edificare etiam super spinas cordis
sepem custodie. Eccl. xxviii. Sepi aurem
tuam spinis. Eccl. x. Qui
dissipat sepem mordebit eum coluber
scilicet infernalis. Capitulo vi. Et quod sint tri-
ticum. Mat. filii regni. Triticum enim
est potius rubore nitius candore
plenius et delectatio mille cibis ad
mixtum mille saporum erit receptivus
Sic et filii dei potius sunt caritatis
ardore nitius innocentie sunt plenius
consolatione et infinita opera et beneficia
dei infinitum inde habent saporem
Cant. v. Dilectus meus candidus per puri-
tatem et rubicundus per caritatem electus ex mili-
bus propter tam multiplicem saporem. C.
Capitulo vii. et quod sint zizania etiam
filii nequam. Zizania enim sunt in acu-
ta vetorum et venenosum. Augustinus
sunt vinum acuta significat avaritiam
Avari enim valde acuti sunt ad deci-
piendum proximos. Sicut novacula acuta
fecisti dolum. Sic enim novacula acuta
ducta per caput cito et totaliter radit
pilos sic et avarus simplices cito
et totaliter spoliat et decipit. Augustinus
ait sunt vinum vetorum significat superbiam
Prov. x. Qui nititur mendaciis hic
pascit ventos. Idem sicut aves volantes

Superbus autem nititur mendaciis adulationum
et sequitur ventos favorum ambitionum. Ventus
enim dicitur eo quod violenter venit et in subito
deficit. Sic ambitiones saepe in magna
[illegible] veniunt et cito deficiunt. Tales
etiam sicut aves volantes [illegible] desideriorum
animus enim per ysid. dicitur ab a. quod est sine
et via quia sine via quod non habet certam viam
sed per aera vagando discurrit. Sic superbi
per vaga et varia desideria discurrunt et
[illegible] stabile in mente sistunt. Augustinus
ait Zizania vinum sunt venenosum significat
luxuriam Deut. xxxii. Venenum aspi-
dum insanabile. Aspis enim dicitur ab aspergen-
do quod venenum spargit. Et sicut dicitur
quod venenum luxurie spargit quod dicitur insanabile
Aspis autem ne audiat incantatorem vocem
unam aurem in terra figit aliam cum cauda
claudit. Sic est duplex causa quare saepe luxurio-
si non sanantur. Una est quia sunt corporum
et rerum honorum et divitiarum quasi sunt ma-
teria. Alia est quia promittunt sibi longam
vitam. Et hec cauda in aure ponitur. C.
Capitulo vii. est quod sint boni docentes quia
plati negligentes. Tales enim sunt quia [illegible]
quibus periculosum est dormire sicut primi sunt
pastores. Secundo [illegible] sunt gubernatores
navis. Tertii sunt ianitores obsesse in urbis
periculum et licet quod plati dormiunt. Primo quia
sunt quasi pastores unde dicebat Ia-
cob quod sunt pastor Gen. xxxi. Fugiebat
quod somnus ab oculis meis. Luc. ii. Pasto-
res erant in regione eadem vigilantes et
custodientes vigilias noctis. Secundo quia
sunt navis eorum gubernatores Prov. xxiii.
Eris quasi dormiens in medio mari et quasi so-
pitus gubernator amisso clavo. Tertio
quia sunt urbis ecclesie ianitores. Ecclesia enim nunc
obsessa est a demonibus et tyrannis. Et ideo
periculosum esset si isti ianitores dormirent
unde primus ianitor reprehenditur. Mat. xxiii.
Primo Regum iv. quod sicut [illegible] est in secunda Re-
gum ubi dicitur quod Rechab et Banaias in-
gressi sunt domum Ysbosech latenter

et ipse dormiebat super stratum suum
meridie et hostiaria purgans triticum
obdormivit et illi percussum interfecerunt
in ventre eius ¶ Sexto videndum est quomodo [margin: Sexto]
sit iste inimicus homo. Et dicendum est quod est dyabolus
homo. sed Gregorius [Gregorius] inter malos et
dyabolum caput corporis. sicut enim unitas atque
conformitas quod aliquando membra appellantur
nomine capitis. Joh. vi. Unus vestrum dyabolus est
et aliquando caput vocatur nomine membrorum
sic hic ubi dyabolus appellatur homo
Christus inter bonos et Christus caput corporis secundum
Augustinum tanta est unitas quod aliquando membra
vocantur nomine capitis. Ps. Nolite tangere
christos meos. Aliquando caput assumit
nomen et personam membrorum. Act. ix.
Saule saule quid me persequeris. ¶
Octavo videndum est quod sit messis ista communiter. [margin: Octavo]
Psalmus Beati omnes qui timent Dominum. Seminant cum labore
qui labor tantus est quod aliquando fletum in-
ducit. Ps. Euntes ibant et flebant
mittentes semina sua. Expectat enim cum
patientia et timore de patientia dicitur Jac. v.
Ecce agricola expectat preciosum fructum
terre patienter ferens donec accipiat tem-
poraneum et serotinum. Et ut iterum ostendat quod
nulla pietas immineat seminantibus Joel primo Resi-
duum eruce comedit locusta et residuum
locuste comedit bruchus. Metunt non cum
gaudio et exultatione. Ps. Qui seminant
in lacrimis in exultatione metent. Mali
autem metunt in dolore. Job iiii. Vidi eos
qui operantur iniquitatem et seminant dolores et me-
tunt eos flante deo perisse et spiritu ire eius
esse consumptos ¶ Nono videndum est quod sint [margin: Nono]
messores. Christus autem Angelos enim sepelabunt
sic corpus eius. Non colligentur. sed in messe col-
lectis et ligatis. Messio erit in separatione
malorum a bonis tripertita quod secundum Augustinum
cum tanto amore diligunt quod membra sua
ea fecerunt. Et ideo sic dolet homo in membri
abscisione sic dolebunt ipsi in corpore
partiale. Collectio erit in separatione reprobo-
rum a bonis. Act. xiii. Exibunt angeli
et separabunt malos de medio iustorum et
Alligatio erit in associatione reproborum
cum reprobis. Gregorius. Erunt in domo
celestis patris mansiones multe sunt
per diversitatem utique. Ergo dispares deo
supplicio gehenne ignis subiciat dispa-
ritas criminis etc. De eodem sermo secundus [rubric]
Domine nonne bonum [rubric: Evangelium ut supra]
semen seminasti in agro [rubric: xviii]
tuo etc. Ager iste sunt corda
fidelium quod sicut ager Acheldemach hoc
est ager sanguinis quoniam quidem animas corpus
suo sanguine comparavit. Iusto enim agro dyabolus
sepe mala semina spargit. Non enim temptat
malos sed bonos. Gratia sic dicitur Gregorius
illos dyabolus pulsare negligit quos
quieto iure possidere se sentit. Bonos
autem sic alibi dicitur idem Gregorius assidua
temptatione impugnare non cessat ut saltem
tedio vincat. Primo igitur prosequamur. id est
boni prelati et sancti et doctores sunt cultores
agri illud tam care a Christo emptum et
tam bene seminatum et cum videntes in eo semen
contrarium crevit et dicunt Domine nonne bonum
semen seminasti in agro tuo. Ubi tangitur
primo tangitur sponsa quo enim dicitur Domine non-
ne bonum semen seminasti etc. Secundo ponitur
sponse conditio admiratio cum dicitur
Unde ergo habet zizania etc. Tertio tangitur ipsius
conditio et admirationis declaratio cum dicitur
Inimicus homo hoc fecit. ¶ Circa primum notandum [margin: Primum]
quod ager dei sic vocatur corporis et iste mundus
id est Christi dei quod sicut de mundo quoniam adquisitus
mundus est. Joh. xvii. Et hii in mundo sunt
et ego tibi sed in mundo quoniam adquisitus mundus
est. Philip. iii. Nostra conversatio in celis
est. Iste est enim ager de quo dicitur Josue xv.
Quod axa est persuasa a viro suo ut pe-
teret a patre suo agrum et dixit Terram
aridam et australem dedisti michi
iunge et irriguam dedit ergo ei irriguum
superius et irriguum inferius. Ista sunt illa
terra quam petit apostolus. Thess. v. dicens
Ipse autem deus pacis sanctificet vos per
omnia ut integer spiritus vester et anima
et corpus sine querela in adventu domini
nostri Iesu Christi servetur. Ista autem terra cum suspiriis

ardua pecte de bonis. Illi sunt terra
et arrialis qui sunt corporis ardens
i. ab omni concupiscentia carnali concitatus
Gen. j. Congregentur aque i. carnales
voluptates in locum unum i. in utero
et virginibus et continentibus et appareat
arida i. caro ab omni libidine concita
ta. Ille sunt virginum inferius circa aia
penitencia tribulatione afflicta sepe
emittit lacrimas doloris. Joh. xvj.
Amen amen dico vobis quia plorabitis
et flebitis vos etc. Illi sunt virginum
superius qui contemplatorum eternorum la
crimas emittunt. Aug. Ergo pasi
derio eternorum et celestium sepe emittit
lacrimas devotionis. Ps. Fecerunt in
lacrime mee panes die ac nocte etc.
Talis terra ager fertilis in corde sic
virginis inferius circa sic virginis
superius in spiritu apta est ad producen
dum liliam violam et rosam. Nam in corde
arido et mortificato est lilium ca
stitatis et iudicie. Est autem proporcio
talis ariditas quod conjugat fecundi
tas. Ysa. lvj. Non dicat eunuchus
ego sum lignum aridum etc. Et sequitur
Et nomen sempiternum dabo eis. Istud
nomen sempiternum est i. de quo dicitur Sap.
iiij. O quam pulchra est casta generacio
cum claritate. Immortalis est enim memoria illius
etc. In cetera virgina patientie. Peccatorum
nascitur rosa patientie. Circa sic dicit Gre
gorius. Abel esse non valet quem Cayn
malicia non exercet. Aug. Omnis
malus aut ideo vivit ut corrigatur
aut ideo ut per ipsum boni exerceantur.
In spiritu virginis per devotionem nascitur
viola contemplacionis superne. Ysa. xxvi.
Spiritu meo in precordiis meis de
mane vigilabo ad te. Circa. Ev. secundo pro
ponitur contra omnes admiracio. Unde dicitur vn
de ergo habet zizania. Ad istam questionem pe
videri quod per tantum quam post duas
dices inimicus homo hoc fecit. Sunt
alie tres cause ex quibus zizania
oriuntur. Secundo per cultorum negligentiam.
Secundo per vicinos corruptela. Tertio ex terre
malicia. Primo quidem nascuntur zizania ex
cultorum negligentia qui sunt agrum purgare
negligunt. Cum tritico enim crescunt est etiam
zizania sicut dicitur hic et palee quae non sunt ad tri
ticum reducende. Jer. xxiij. Quid paleis
ad triticum dicit dominus. Et spine Mt. xiij. Sed
creverunt spine et suffocaverunt id. Hec autem me
re ita differunt quia zizania non sunt de specie
tritici in herba tamen assimilantur tritico. Palee
non sunt de specie tritici in fructu tamen non assi
milantur. Spine non sunt de specie tritici
nec ei in aliquo assimilantur. Semen dei est fides
dei cognicio enim opera mira bona nascuntur.
Heretici sunt zizania quia non nascuntur ex
specie tritici i. ex fide dei. Assimilantur tamen tritico
i. catholicis in herba i. in falsa quadam specie
Mt. vij. Attendite a falsis prophetis
qui veniunt ad vos in vestimentis ovium etc.
Ista talia zizania sunt comburenda sicut
dicitur hic. Palee sunt falsi christiani qui licet na
scantur ex specie tritici i. fidei tamen non habent
fructum boni operis. Et quamvis palee
premunt tritico non tamen reddunt similem
tritico. Sunt et tales quamvis premunt bonis
tamen quia non sunt boni igne eterno cremabuntur
Mt. iij. Paleas autem comburet igne inex
tinguibili etc. Isti sunt similes illis de quibus
dicitur Judic. xij. Qui non poterant dicere
Sebolech quod interpretatur palea spica sed
Thebolech quod interpretatur palea. Spine non
sunt homines impii quod nec fidem videntur habere
nec opera et in super bonos persequuntur aut in
personis ut tyranni aut in rebus ut usu
rarii aut in vita criminali etc. Et tales
mali prelati. Tales etiam sicut spine com
buruntur. Ysa. i. Ysa. xxxiij. Spine
congregate igni comburentur. Secundo nascuntur
per vicinos corruptela et sequitur malorum
societate que bonos corrumpit. Et ubique
est periculosa et dampnosa scilicet in mundo in celo
et in inferno. Non in celo mala societas
luciferi dampnosa fuit quia fecit alios
consortes privari regnum celi. Apoc. xij.
Cauda draconis trahebat terciam partem stellarum

Una ps sunt illorum ancillorum q deo semper assistunt alia vero illorum q deo ministrant Tercia illorum q noluerunt assistere neque ministrare Et istam partem traxit Ih's cum dampnosis in infernus Illa societas demonum dampnatorum fuit horrida Iob xx Vadent et venient super eum horribiles i. demones Societas principum fuit dolorem Ideo divites volebant ut fratres sui ad infernum descenderent ne ei dolorem augerent Societas omnium et singulorum fuit eis stupori ysa xiiij Universi qui adpropinqui sunt stupebit et facies combuste vultus eorum Tertio est dampnosa et nociva in mundo

Quali cum fuerint in mundo iniquitantes alios Ecc xiij Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea ut Sunt tenebrosi alios obscurant ij Cor vj Que societas lucis ad tenebras ut Sunt corrupti alios corrumpunt et viciant ps i Cor xv Corrumpunt bonos mores colloquia mala Tertio nascitur zyzania contra malicia precedit quidem continet aliquid humor venenosus aliquid grossi aliquid subtilis aliquid purissimus et subtilissimus Secunda i. scilicet quantum continet humor venenosus sicut zyzania Isti sunt luxuriosi unde dicitur de vino quod est luxuriosa de pigritia pu xxiij Et reguli venena diffundet Venenum dicitur a vena eo quod per venas usque ad cor distenditur Vene autem sunt quinque sensus corporis Una vena est visus quando inde venenum ponitur quod contingit per visio aspectu concupiscentia Alia vena est auditus Ecc Sic venenum hauriet qui colloquium mulieris ipsum inficiat Et sic per tales venas istud venenum ad cor vadit et ipsum contingit Alia quantum continet humorem grossum malicia Isti sunt superbi qui nascuntur continet humorem grossum i. corpus superbi sunt inflati de quibus dicitur Apls Cor i Inflatus sensu carnis sue Aug Coll in stata quid est cordis Ofancies fetida

quid inflatus Sed ista pell inflata in morte tumescit et disrumpet Sap iii Disrumpet eos in flatos sine voce Alia quantum continet humorem subtilem sicut milium quod licet sit vile tamen est subtile ac tenue Isti sunt avari qui sunt valde subtiles ad decipiendum Ier iiij Sapientes sunt ut faciant mala bene autem facere nescierunt Tales autem in morte stulti apparebunt ysa xix Confundentur plectentes et texentes subtilia Alia quantum continet humorem subtilissimum et purissimum sicut triticum Isti sunt viri sancti qui a mundo suscipiunt subtilissimum humorem i. purissimum amorem amantes mundum non ad superfluitatem sed ad necessitatem ps Thimo vj Habentes alimenta et quibus tegamur his contenti simus Cf. Tertio ponitur quoniam et admiracionis dicitur eum dicitur Inimicus homo hoc fecit Ubicumque seminat deus superseminat zyzaniam dyabolus Primus Illa seminavit deus in agro supremo i. in celo naturam angelicam mox ibi lucifer superseminatur superbiam Seminavit deus in agro medio i. in paradyso terrestri humanam naturam mox ibi dyabolus superseminat inobedienciam Seminavit deus in agro infimo i. in mundo pacem et caritatem firma mox ibi dyabolus superseminat invidiam et malam voluntatem sicut patet in Cayn et Abel Seminat deus cottidie in agro interiori i. in mente bonorum prava et dyabolus superseminat carnalia desideria Seminat deus in agro exteriori i. in corpore mundiciam et puritatem Superseminat dyabolus immundiciam et carnalitatem Et ideo bene dicitur Pu vj Homo apostata vir inutilis graditur ore perverso et in omni tempore iurgia seminat dyabolus homo dicitur quia homo fuit Sicut abassirica dicitur Sapiens assiriacus ut Et dicitur apostata quia a deo apostatavit Et inutilis i. valde nocivus Et graditur ore perverso quia mendax est et pater eius

Cm

Colligite primum zizania et
alligate ea in fasciculos
ad comburendum etc.
Noluit dominus ut zizania
ante messem eradicarentur. Sed de qua
dicitur eradicatione intelligitur. Et aut
cum intelligitur de eradicatione vindicativa
et eterna que fienda est tempore messis id est in
fine seculi, unde dicit: Sinite utraque crescere
usque ad messem. Aut de eradicatione
precipitata et dubia ut quando non est certum
de aliquo quod sit zizania quamvis quibusdam
signis appareat. Unde dicit Glossa ibidem:
hoc videtur contra verbo apostoli qui ait: auferte
malum ex vobis. Sed intelligitur solum et certum
crimen et in hac parte distat. Ita mo-
net nos dominus ne ambiguo iudicemus.
Aut de eradicatione periculosa ut quan-
do non possunt eradicari zizania sine periculo
tritici. Unde dixit dominus: Ne forte eradican-
tes etc. Aut de eradicatione libidinosa
ut ex libidine vindicte vel motu im-
patientie vellet quis auferre malos
quod est contra patientiam et suadetur Jacobi v: Pa-
tientes estote fratres mei usque ad ad-
ventum domini. Quamvis zizania cum
tritico simul crescant in agro non tamen simul cum
illo recondentur in horreo. Sed triticum
in horreo recondetur et zizania igne
comburentur. In verbis premissis duo po-
nuntur scilicet pena reproborum et gloria beatorum.
Primo reproborum pena, cum dicit: Colligite
primum zizania etc. Secundo ponit gloriam beatorum
cum dicit: Triticum autem congregate in horreum
meum etc. Circa autem reproborum penam
duo tangit. Primo separationem a bonis. Secundo
ordinationem in suppliciis, ibi: Et alligate. Primo in primis
primo de separatione a bonis tangitur cum dicitur:
Colligite id est tollite et auferte eos de
medio ne cum sanctis societatem habeant et
ne faciem dei videant. Utrumque autem est magna
pena, scilicet carere visione dei et societate sanctorum
et angelorum in quibus consistit gloria et beatitudo
ipsorum sanctorum. Unde dicit Augustinus super Genesim
ad litteram quod sancti habebunt triplicem visionem,

scilicet corporalem, spiritualem et intellectualem. Primo
quod sancti habebunt in gloria visionem corporalem qua
videbunt Christum glorificatum et sanctos in corporibus glori-
ficatis et celum novum et terram novam. Item
spiritualem qua videbunt angelos et animas beatorum.
Et intellectualem qua videbunt ipsum deum.
Dampnati autem ista triplici visione carebunt. Loco
tamen eius habebunt visionem corporalem qua videbunt
corpora dampnatorum denigrata et torrida et com-
busta. Et talis visio faciet in eis magnum
stuporem. Visionem quoque spiritualem qua vi-
debunt horribiles et teterrimos demones. Et
talis visio faciet in eis iracundiam ma-
gnam et furorem. Visionem vero tertiam in-
tellectualem qua videbunt luciferum qui
erit quasi deus et dominus infernalis. Et talis
visio faciet in eis magnum terrorem
et dolorem. Unde dicitur ea tam terribilem
eum se debent demonibus per paucos pos-
t tortores videbunt tamen suppodia. Et
dolor inferni. Ecce quantus furor de tali-
bus fremet. Ecce quantus terror de tam
et habebunt. Ecce quantus stupor. Secundo
dampnati habebunt ordinationem in supplici-
is quod notatur cum dicitur: Alligate ea in fa-
sciculos ad comburendum. Gregorius
in moralibus: Sicut in suppliciis ordo
discretionis cum comburenda zizania
in fasciculis ligantur. Sed numquid fa-
sciculos ad comburendum ligare est hos
qui eternis ignibus tradendi sunt pares paribus
sociare, ut quos similis culpa inquinat par
etiam pena constringat. Et sic videtur quod in
inferno erit ordo. Sed contra videtur quod dicitur
Iob x: Ubi nullus ordo sed sempiternus hor-
ror inhabitat. Sed dicendum quod est ordo
et non est ordo ibi. Primo est ibi ordo
divine iustitie. Secundo est ordo suppliciorum.
Tertio est ordo peccatorum. Primo est ordo
divine iustitie. Augustinus: Peccatoribus in suppli-
ciis ordinatur ut quibus dedecus culpe fit
sine decore iustitie. Et hoc ostendit Augustinus
triplici exemplo: pulcher est vultus gemma
in annulo incarcerata pulchre et latro
pendet in furca pulchre. Primus manet

in cloaca. Est enim magna instancia pulsacionis in carcere
infernali. Licet pulsetur peccator qui est lace-
ratus, sic stat in patibulo dyaboli. Pulse-
tur peccator, stat et iacet in cloaca infernali.
Nono est ibi ordo suppliciorum quia non omnes
eisdem puniuntur. Et secundum mensuram peccati
datur mensura supplicii. Deut. xxv. Pro
mensura delicti erit et plagarum mo-
dus. Decimo est ibi ordo peccatorum. Nam illi qui
fuerunt simul in culpa sociabuntur in pena.
Zacharia xii. Plangent terra secundum infernalis
familie et familie seorsum. Nam peccatorum fa-
ciet familia superborum seorsum. Et familia
avarorum seorsum. Et familia luxuriosorum
seorsum. Et sic de singulis. Dicitur autem ibi non esse
ordo quantum ad tria. Primo quia electi et reprobi talia
non fuerunt in distinctione sua. Secundo omnia sunt ibi
commixta et confusa preter ignes sulphur et spes
procellarum pars calicis eorum. Et ideo chaos
ibi vocatur. Luc. xvi. Tercio quia dampnati
non fuerunt in loco suo. Reges enim dicuntur in ordi-
nata quando frequenter mutant locum suum. Sic
dampnatis ait dicitur Job xxiiii. Transibunt
ab aquis nivium ad calorem nimium.
Quarto quia electi non fuerunt in proprietatibus suis.
Nam proprietas ignis est glaciem et nivem resol-
vere. Tunc autem non resolvet. Sap. xvi.
Nix et glacies sustinebat vim ignis
et non tabescebat. Proprietas aque est ignem
extinguere. Tunc autem non extinguet. Sap.
xvi. Ignis in aqua valebat supra virtutem su-
am. Et aqua extinguentis naturam obliviscebatur.
Proprietas aeris est lumen recipere.
Tunc autem ullo modo recipiet. Sap. xvii.
Nec siderum lucide flamme illuminare po-
terant illam noctem horrendam. Proprietas
terre est infimum locum tenere. Tunc autem
peccatorem habebit terra sursum et deorsum a
dextris et a sinistris. Impius enim circumdatur
in centro terre ubi undique peccator terra
vallatur. Job xx. Revelabunt celi
iniquitatem eius et terra consurget adversus eum.
Tunc autem terra adversus peccatorem consurget

quando neque ipse evadat eum custodiet.
Quarto dampnati habebunt diversitatem in penis.
Quia non eisdem sed pro suis sceleribus punientur.
Imperfectio eius est calix ut plenus Apok.
xvi. Babilon ira magna venit in memoriam
ante deum dare calicem vini indignationis
eius. Et est ibi flumen igneum Dan. vii.
Flumen igneus rapidusque egrediebatur
a facie eius. Ideo calicem ibi vini quidam
bibunt tamen in superficie quia sequitur non sunt gravi-
ter peccantes. Alii usque ad medium quia
gravius deliquerunt. Alii usque ad fundum
et usque ad feces quia semper fuerunt perseverati
in sceleribus peccatorum usque ad finem. Primo usque ad
fundum calicis Ieremias bibisti. Est
etiam ibi flumen igneum in quo non eisdem
puniuntur vel ponuntur. Quod significa-
tum est Ezech. xlvii. Ubi dicitur quod mensus
est mille cubitos et transduxit me per
aquas usque ad talos. Rursus mensus
est mille et transduxit me per aquam usque
ad genua. Rursus mensus est mille et
transduxit me per aquam usque ad renes.
Et rursus mensus est mille et transdu-
xit me per torrentem quem non potui per-
transire quam intumuerat aqua torren-
tis profundi quod non potuit transvadari.
Et est sensus quod in isto flumine quidam
dampnati mensurantur. Alicubi enim est
primus et attingit usque ad talos. Ali-
cubi attingit usque ad genua. Alicu-
bi usque ad renes. Alicubi usque ad
caput et super caput. Intalis autem est
primus et incohatio in genibus est de-
ambulatio in renibus et carnalis delec-
tatio in profunditate stumposo. Unde
quidam qui de novo peccare inceperunt et
sine penitencia decesserunt isti ponentur
in isto flumine usque ad talos. Alii sunt
qui de malo in peius ambulaverunt et perse-
verunt isti ponentur usque ad genua.
Alii sunt qui per peccata spiritualia ut per
superbia et invidia et per peccata spiritua-
lia ut corrupta addiderunt car-
nalia. Isti ponentur usque ad renes

Alij sunt qui in ora petra per longam
conversacionem sine in iuventute consti ponuntur
in profundo habentes istud semen in
ipsis ad caput et super caput Quia
et petra super capita corporum ascendit
quando est pes Unde tenetur super quosdam sunt
capud meum Iustus et etiam ut petra
super capita corporum ascendat E Ez.
postea gloria bonorum tum dicitur Triticum de
congregate in horreum meum ut Mathei
Ez. ac quod triticum post tempus comparatur sed prius ponitur
in agro Ez. ponitur et in area Et
ponitur in horreo Iob quod triticum post
conteritur ponitur in agro Et significat
electos qui servant dei precepta Triticum
autem in agro fructum facit aliud tricesimum
aliud sexagesimum et aliud centesimum ut
habetur Mathei tertio decimo Tales autem fructum tre
simum reddunt qui fidem per dominum
et dei precepta dei observant Tales fa
ciunt fructum sexagesimum qui servant
dei precepta et sex misericordie opera Tales faciunt
fructum centesimum qui omnia ista fa
ciunt perlaude videtur quod pergla di Ceter
simus nos de primis tempore i devotus
Ez. comparatur triticum ponitur et in area
Et significat viros perfectos qui non solum
precepta dei sed etiam consilia dei bene
servant Area et religionem significat
Triticum et in area a bonis purgatur scilicet
a paleis aberistis et a pulvere co
mixtione Multi etiam sunt religiosi qui
nimia simplicitate sunt tamquam palari
bus Et hoc est triticum cum paleis
Iob secundo purgari Ieremie xxiij Quid pa
leis ad triticum dicit dominus Alij sunt
nimia morum levitate Et hoc est esse
triticum cum aristis quod sunt leves et aridi
et tales sunt in moribus levitate
cum affectu ariditate Iob sunt purgandi
Luce iij Cuius ventilabrum in manu
eius et permanebit aream suam et cetera
Alij sunt nimia terrenorum cupiditate

Et hoc est triticum cum pulvere Et iob sunt
purgandi Alias dixi quod eos cribrat i. va
tat et terre facit de cupiditate in cupiditate
Luce xxij Ecce sathanas expetivit
vos ut cribraret sicut triticum Cribro
etiam aliquando nomen accipitur eo quod triticum
cribrat primum Item comparatur triticum ponitur
in horreo et significat sanctos ponitur sunt in gloria
sed quieti Et avertis temptacionum et
tempestatibus persecucionum securi Ita autem
sunt nectara vite humane sed triticum vinum
et oleum Ista tria dabuntur sanctis pro conflictu
frumenti vini et olei sui multiplicata sunt
frumentum quod reficit Oleum quod delectat
Et vinum quod iocundat Beati reficiantur
in visione divina et delectabuntur in contemplacione
divina et iocundabuntur in patria tam bene
societatis et cetera **Dominica in septuagesima**
Simile est regnum **sermo primus**
celorum homini patrifamilias **Mathei**
qui exiit primo **xx°**
mane conducere operarios in vineam **c°.**
suam Convencione autem facta cum operarijs
ex denario diurno misit eos in vineam
suam Et egressus circa horam terciam vidit
alios stantes in foro ociosos et dixit
eis Ite et vos in vineam meam Et quod
iustum fuerit dabo vobis Illi autem abie
runt Iterum autem exiit circa sextam et
nonam horam et fecit similiter Circa
undecimam vero exiit et invenit alios
stantes et dicit eis Quid hic statis tota
die ociosi Dicunt ei Quia nemo nos
conduxit Dicit illis Ite et vos in
vineam meam Cum autem sero factum esset
dicit dominus vinee procuratori suo Voca
operarios et redde illis mercedem in
cipiens a novissimis usque ad primos
Cum venissent ergo qui circa undecimam
horam venerant acceperunt singulos
denarios Venientes autem et primi
arbitrati sunt quod plus essent accep
turi Acceperunt et ipsi singulos
denarios Et accipientes murmurabant

adversus patremfamilias dicentes hii
novissimi una hora fecerunt et pares
illos nobis fecisti qui portavimus
pondus diei et estus At ille respondens
uni eorum dixit Amice non facio tibi
iniuriam Nonne ex denario convenisti
mecum Tolle quod tuum est et vade Vo
lo autem et huic novissimo dare sicut
et tibi An non licet michi facere
quod volo An oculus tuus nequam est quia
ego bonus sum Sic erunt novissimi
primi et primi novissimi Multi enim
sunt vocati pauci vero electi ¶
Dominus ac salvator noster sepe ad tur
bas in parabolis loquebatur ut boni et
humiles intelligerent mali autem et superbi
intelligere non possent Ad intelligentiam
autem istius parabole septem per ordinem sunt
videnda scilicet primo que sit ista vinea Secundo
quis sit iste paterfamilias Tertio qui sunt isti
operarii Quarto que sunt iste hore Quinto
quis sit iste denarius Sexto quis
sit iste murmurator Septimo que sit ista
murmuratio ¶ Primo igitur videndum est que sit ista
vinea Et dicendum quod ista vinea significat ecclesiam
sive unumquemque fidelem Ysaias v. Vinea
domini sabaoth domus israel Ista autem vinea
tot palmites protulit quot fideles habuit
Distinguit autem dominus tria genera palmitum
ut habetur Johannis xv. Quidam enim sunt pal
mites qui viti id est christo per fidem adherent
sed non fructificant operatione Quidam pal
mites sunt qui nec viti id est christo adherent
per fidem nec fructificant operatione Tertii
sunt qui viti per fidem adherent et faciunt fructum Primi
igitur palmites sunt viti id est christo adherentes
per fidem sed non fructificant operatione
De quibus ipse dominus dicit Johannis xv. Omnem
palmitem in me manentem scilicet per fidem
et non ferentem fructum scilicet operatione
tollet eum scilicet pater meus de consortio
bonorum et ponet in consortio raptorum
et talibus dicitur Sapientie iiii Adulterine pla
tationes non dabunt radices altas
vocantur autem adulterine plantationes
palmites ad radicem vitis existentes
qui sunt infructuosi et inutiles Secundi
palmites sunt qui nec viti id est christo
adherent per fidem per fidem nec fructifi
cant operatione De quibus dicitur Si quis
in me non manserit mittetur foras sicut
palmes et arescet et colligent
eum scilicet angeli et in ignem mittent et
ardet Isti sunt heretici et scismatici qui
abscisi sunt penitus Tamen isti palmites
primi scilicet infructuosi quam secundi scilicet pre
cisi ad nichil sunt apti nisi ad ignem
Ezechielis xv. Fili hominis quid fiet lig
no vitis ex omnibus lignis nemorum Numquid
tolletur de ea lignum ut fiat opus
Aut fabricabitur ex ea paxillus ut
dependeat ex eo quodcumque vas Ecce
datum est igni in escam etc. In talibus
enim herbis non est lignum alicuius virtu
tis per quod possit fieri aliquod ornamen
tum vel paxillus id est vita eminens
ad quam possint vasa predicatorum pe
dere procedendo Et ideo quia non sunt
utiles propter miseriam nec aliis propter
culpam non sunt apti nisi ad incendia
Tertii palmites sunt qui viti per fidem adhe
rent et fructum faciunt De quibus dicitur Qui
manet in me et ego in eo hic fert
fructum multum etc. Tales autem multum
fructificant Tum quia aspicit quis est agricola
purgantur De quibus ibidem Omnem qui fert
fructum purgabit eum scilicet pater meus ut
fructum plus afferat Tum quia a filio
qui est vitis vel humor infunditur Ier. xvii.
Erit tamquam lignum quod transplantatur
super aquas quod ad humorem mittit ra
dices Tum quia a spiritu sancto qui est solaris
radius uve maturantur et coquuntur
Cant. primo Botrus cypri dilectus meus
michi in vineis engaddi Ad litteram
enim dicitur quod sol suo radio locum illum
engaddi respicit Et ideo uvas co
quit et vinum optimum et preciosum facit
¶ Secundo videndum est quis est iste paterfamilias

Et 2m e q e de binis q ista
palacia i qb(us) h(abe)t tres filias p(ri)m(u)m e
celu(m) 2m e mu(n)d(us) 3m e inf(er)n(us) dico
q p(ri)m(u)m palaciu(m) e celu(m) ubi e filia
filior(um) p(s). (con)filij tui s(un)t nouelle
plantaciones in circuitu mense tue 2m
e mund(us) ubi e filia militacio Job
vij milicia e vita ho(min)is sup(er) t(er)ram
3m e infern(us) ubi e filia incarce
ratorum ysa. xxiiij Congregabu(n)t(ur) in
congregac(i)o(n)e unius fascis in lacum et clau
dent(ur) in carcere Vel p(otes)t dici q iste
tres filie s(un)t tres status saluandor(um)
s(cilicet) (con)iugati (con)tinentes et v(ir)gines Cum
us no(n) e in aliq(uo) istor(um) tu statim
no(n) e de familia dei s(ed) dy(aboli) Tercio
3m vi(dendu)m e q s(un)t isti op(er)arij et 2m e q s(un)t
fideles hor(um) t(ame)n s(un)t t(ri)a g(e)n(er)a de quib(us)
Apoc. iij Utina(m) calid(us) esses a(u)t fri
gidus s(ed) q(uia) tepid(us) es incipia(m) te
euomere de ore m(eo). p(ri)mo. Quida(m) op(er)ant(ur) fidel(ite)r
et p(ru)dent(er) 2o. Quida(m) op(er)ant(ur) neglig(en)t(er) 3o
Quida(m) op(er)ant(ur) neglig(en)t(er) p(ri)mo. et s(un)t quida(m)
q(ui) op(er)ant(ur) fidel(ite)r et p(ru)dent(er) Isti s(un)t cali
di et boni op(er)arij p(ro)p(ter) Cristus sup(er)
a(li)os. t(ame)n sic p(ro)q(ue) boni op(er)arij distingu(un)tur
a malis p(ri)m(u)m e q(uia) bonus op(er)ari(us) p(ri)us
aspicat op(us) q(uam) cibu(m) malus a(utem) p(ri)us
aspicit cibu(m) q(uam) op(us) i incetu(m)
Sic et fi(lii) dei in op(er)ib(us) suis p(ri)us atte(n)
dunt gl(ori)am dei et p(ro)ximor(um) utilitat(em) s(ed) fi(lii)
mali a(utem) e(con)t(ra). 2m e q(uia) bon(us) op(er)a
rius totu(m) die (con)sumit c(i)rca op(us)
ficiendu(m) m(od)icu(m) a(utem) t(em)p(u)s (con)sum(it) c(i)rca
cibu(m) malus a(utem) vellet op(er)ari paru(m)
et toto die comedere et inebriari Sic
et fi(lii) dei et s(er)ui d(omi)ni n(ost)ri ih(es)u x(risti) toto
t(em)p(o)re deb(e)nt (con)sumere c(i)rca sp(irit)ualia
p(er)agenda modicu(m) c(i)rca (cor)p(or)alia agere
sed mali n(on) e(con)t(ra) faciunt 3m e q(uia)
bon(us) op(er)ari(us) si forte op(us) n(on) p(er)
p(er)ficit erubescat merc(e)de(m) petere mali
a(utem) siue p(er)ficiat siue n(on) impudent(er)

se ingerit et merc(e)de(m) petit Sic et fi(lii) d(e)i
si forte aliq(ua) fragilit(at)e carnis impedi
ti aliq(uo)d op(us) dei p(er)ficere n(on) p(ossun)t app(ar)ere
cora(m) deo erubescu(n)t in oracionib(us) et p(ro)
illo op(er)e merc(e)dem a deo sp(er)are p(re)sumunt
mali a(utem) et si nichil boni faciat audact(er)
se ingerunt et de(bitam) p(re)mia (et) s(u)ffragia inut(i)l(ite)r
nimis p(re)sumunt Alij op(er)ant(ur) neq(ui)t(er)
Isti s(un)t frigidi et mali op(er)arij de quib(us)
sic d(icit) Aug(ustinus) sup(er) ps(almum) diat ho(mo) miser
nolo me a malo (con)tinere et nolo videre
dies bonos Si op(er)arius tuus t(ibi) diceret
In vasto vinea(m) ista(m) Adduxisti me
ad vinea(m) ut facia(m) ea(m) et pute(m) Et ego
(con)cida(m) o(mn)ia ligna utilia ut q(uo)d colli
gas no(n) h(ab)eas Et cu(m) ista fecero red
ditur(us) es in laborem meu(m) Done(c) in
sani(am) illa(m) dices et de domo tua illu(m)
expelles an(te)q(uam) ad falce(m) manu(m) mit
tat Tales s(un)t ho(min)es q(ui) et facere volunt
mala et vid(er)e dies bonos Alij sunt
q(ui) op(er)ant(ur) neglige(n)t(er) Isti s(un)t tepidi o
pe(r)arij q(ui) s(un)t peiores q(uam) sunt frigidi
Aq(ua) en(im) calida q(ua)n(do) (con)gelat(ur) forcius
congelat(ur) q(uam) frigida co(n)tra q(uod) frigus
maiore(m) resistencia(m) i(n)uenit Et ideo
virtute(m) sua(m) ibi forci(us) imp(ri)mit Sic s(un)t fr(igi)
dorum et frigidu(m) p(ro)p(ter) ca(lidita)te(m) ca(ritati)s for
cius igni(tur) q(uam) stipula Eode(m) m(od)o qu(am)
boni efficiu(n)t(ur) mali peiores s(un)t ceter(is)
q(uia) diab(olu)s in eis forci(us) imp(ri)mit sua(m) ma
licia(m) p(ro)p(ter) maiore(m) qua(m) i(n) ip(s)is inuenit
resistencia(m) Mali a(utem) s(un)t p(er)uersiores s(un)t
tepidis qu(am) (con)u(er)t(un)t(ur) q(uia) d(iabolu)s forci(us) in
illis imp(ri)mit sua(m) g(rati)am Ideo d(icitu)r Ecc(lesiastic)i
xl(ij)m(o) melior e iniq(ui)tas viri q(uam) be(ne)
faciens mulier q(uia) q(ua)n(do) (con)u(er)t(un)t(ur) vir iniq(u)us
s(er)uencius op(er)at(ur) q(uam) mollis et tepidus
Quarto vi(dendu)m e q(ui)s sit iste ho(m)o Et 4m (?)
q(uod) si vinea accipi(tur) allegorice p(ro) eccl(es)ia
et p(ri)m(u)m Exigo(?) Mane fuit ab Ada
usq(ue) ad Noe Tercia fuit a Noe usq(ue)

adabraha. Sexta ab abraham usque ad
moysen. Nona a moyse usque ad adventum
x. Vndecima ab adventu dni usque ad fine
mudi. Si no vincat accipiat moralit p
aia tue frm eiud. Breg. Mane ẽ intell
ligeta pueroz q paz clarit sic lux
matutia. Tcia ẽ intellca adolescentu q
pficit in calore etatis 2 splendore cogicois.
Sexta ẽ intellca iuuentu q plene ca
let et lucet sic sol in meridie. Nona
ẽ intellca senu q incipit decrescere 2 in
calore et 2 in cognicoe. Vndecima ẽ in
tellca decrepitoz q ẽ minos. octauu eterna
r admiru btam. Alij in pueria alij
in adolescentia alij in iuuentute alij
in senectute alij in decrepita etate p
duci. Io dns hois operarij in vineam
vocauit. Quartu vidẽ ẽ eius prctr
denarius. Et dcm frm Raign. q pcte
vnus denarius ẽ q omibz dat. Et sigt
illam vnam vitam btam q ab oibz pci
pieta. inq no vincet vnus alio minus
vel plus. Et tn i erunt multe diuersitates
mitoz. Dr ac denarius q diuisa vone
Pro vone nois. Sco vone ymagis. Tcio
vone sicutur. Quarto vone spire sigr.
Pro ei dr denarius vone nois denarius
ei dr a dece quo q dece vsuales va
lebat. Et io fr vita denarius qr quia
p obsuatoe decalogi dat. Mt. xix. Si
vis adire ingredi sua madata. Sco
vone ygis ymago ei dei inbtos imp
met passilacom addẽu 2 tussformacoz
in ipm. ij. Coz iij. Nos at reuelata
facie glam dni contemplantes i ead
ygine tussformm et. Tco vone sicture
qr i erit plena sua 2 cogito. vid p
Coz xiij. Nunc cognosco cooperte tunc
cognosca sic 2 cognitus sum. Quarto vone
spire sigr qr i erit plec 2 vera possio
eterni. Joh. xi. Ego vita eterna do
eis. Sexto vid ẽ qs sit ltr por.
Et dcm ẽ q ẽ xc iug. Io Nam
ingrm deus ẽ pi sunilias q9 vincc
cu pre. Est i pat. qr sic Judic
dr. Pro oia q dedo in mau sua
scz celestia terrestria 2 infnalia
Ita celestibz pauat insta remu
neracom. Mt. xxv. Venite bndti
pris mei pcipite paratu vobis
regnu ic. Terrestribz pauat prima
pricacoz. p. Joh. ij. Aduocatu
hemus apud prem ihm xpm iustu
et ipe ẽ ppicacio p pctis nris.
Infnalibz pauat eterna puncioz
pts Regres cos in vga ferrea ic.
Septio vid ẽ q sit ista muna.
Et dcm ẽ q munacio pomalis con
sist pt sz. Pro gomatu in pacie.
Sco gomag depravij intepore.
Tco. cologa copstacoe. Quarto go ad
miracoe diuc clemecie. Quinto go
admiracoe diuc pacie. Pro i. in
macio cat. gomatu in pace dcq.
dr. p. Coz x. Neqz munatus sic
sic quida coz munauit ic. Ista
talis munacio no erit inter btos
et scos. Breg. Regn. celoz nulls
munans accipit. Nullus q accipit
munare pt. Sco munacio cali pe
gomag depravij intepore magna
ei intepo depdij ẽ qda cordis
munacio. Et tal munacio erat i anti
qs pribz q nimis intepc sua libe
racom affectabat. Vnde vns coz
dicebat ysa. lxiiij. Vtinam disru
pes celos 2 descenderes. Ista tale
munacom hnt aie scoz q dicunt
apoc. vj. Vsqz dne scus 2 verus
no vindicas sanguie nrm. Tco
cali pt munacio cologa copstacoe
2 cordis suspensioe. Et ista eciam
erat in antiqs pribz. Breg. Anti
pres munabat qr antiq pres
in infnu descendetes angla dila
ti st. Quartu go. ps munacom deua
rio accipiunt q ps langa i infnu

Excep[ti]o

cpa ad gaudia celest regni pue
nerunt. Quarto pt caur iuiia. ex
admiracoe diuie clemetie. Et ista
iuiia. e aliqn int sctos viros qui
videtes q ds tam copiose remune
rat tarde venietes et remunerat
aliqn eos eciam qui tpe fine
tes quodam modo iuiiant dei sup
liberalitez et magnam admiracoes. Et
petrus iuiiare potuisset q latro
cius ipso ad regnum puenit. Et de
tali iuiiacoe intelligi pt qd dr qui.
Quinto caur pt iuiiato ex admi
racoe diuie pacie. Et hac fuit cetia
sci q videtes malos in hac vita
florere quodam modo iuiiant dei sup
hac paciam admiracoes. Jer. xij.
Justus quidem tu es dne. si disputem
tecum verumptamen iusta loquar ad te. Quare
via impiorum prosperatur. bene est omnibus qui
praue et inique agunt etc. Abacuk p.
Quare respicis contemptores et taces
conculcante impio iustiorem se. Vel pt
accipi ista iuiia. pro quadam suppoz
qui dicit dato quod sic iuiiiarent
tales videtur eis. Ite et vos in vinea
meam etc. Sermo secundus de
Ite et vos in vineam meam eodem
et qd iustum fuit dabo vobis etc. Ista
verba dixit dns vinee illis qui stabant
ociosi in foro. Magister qdem precium
e ocium peccati quia dicitur qd ociosos
inuenit mox ad peccatum assuit opus vbi
inueniat. Ideo dns. Ierony. aliquid boni
facito ut dyabolus te inueniat occupa
tum. Aliquid tm dns dyabolus pueniet. et
ociosos ad laborandum mittit. Hic
qui dixit. Ite et vos in vineam. Et
intelligitur quod magister dei mea labor
ei fuit inflictus ppter peccatum homi
nis. Ideo Gen. iii. In sudore vultus
tui vesceris pane tuo. Et tn hunc
laborem nob conuertit in meritum psalm.
Labores manuum tuarum quia ma-
ducabis etc. Dei. De ineffabili mia dei
ipsa pena viciorum transit in arma virtutum
et fit iusti meritum supplicium peccatorum. In
verbis iam premissis tria sunt videnda. Pro quod
vinea significatur. Quomodo dr. Quare ipsi quos
operarios in vineam mittit. Qui nos. cum dr.
Ite et vos in vinea meam. Tercio quod merces
eis promittitur. Qui nos. cum dr. Et qd iustum
fuit dabo vobis. Circa vinea ista sciendum
est quod sicut nos p vinea ista significamur
Augustinus. Alia fuit gracia dei significatur. In vi
nea enim anima maxime laborandum est ut ani
putemus palmites luxuriantes carnalis
concupiscentie. Can. ij. Tempus putacionis
aduenit. Sicut peccatum lapides super
ipsa. v. lapides elige et eiecta. Et ut
postea possemus spinas auariciae Vnde dr.
ibi de vinea malorum ascendet sup
eam vepres et spine. In tali enim vinea
sic putata nascuntur bone gemme boni
flores bone vue et bonum vinum de quibus
dr. Gen. xl. Videbam coram me vitem
in qua erant tres propagines crescere paula
tim in gemmas. Et post flores vuas ma
turescere. Calix quoque vinas et expressi in ca
licem et porrexi et dedi pharaoni etc. Bone
enim gemme sunt bone cogitaciones. Hic enim gem
me sunt principia et origo omnium virtutum
et bonorum operum in anima. Postquam enim quod homo
aliquid boni faciat. id est cogitat. Peccatum
Ecce. iiij. Cogitaui in corde meo ais
abstrahere carnem meam ut animum meum
transferrem ad sapienciam deuitareque stulticiam
etc. Et tm istud principium a nobis habere non
possumus sed adhuc petere debemus. ij. Cor.
iij. Non quod simus sufficientes cogitare aliquid
a nobis quasi ex nobis etc. Flores autem boni
sunt bone voluntates. Cant. Hic enim sunt bone
voluntates apud deum placentes quadam modo
apud homines odoriferi flores. Sicut
autem ex gemmis nascuntur flores sic ex
bonis cogitacionibus bone voluntates.
Et sic flores sunt Canticum non pue

pecc(at)o nisi p(re)cedat gemme. Et n(on) q(ui)s
p(otes)t h(abe)re bona vo(lunta)te(m) n(isi) p(ri)us h(ab)eat cogi
tac(i)o(n)es bona(s). Dicu(n)t(ur) a(u)t(em) flores a pla
nomo qui (est) vetus qui (a)b eo simone
zaphu(s) appella(tu)r qui flores ge(ne)rat
et (con)s(er)uat et venit abortiu(m). Et i(de)o
morte (et) occasione(m) ho(min)is reputat. Vel
d(icu)ntur flores s(ecundu)m ysid(orum) q(uasi) fluendi eo q(uo)d ci
to fluunt (et) resolvu(n)tur. et maxi(me) aban
su (pro)pt(er) a(qua)r(um) h(u)miditate(m). Vn(de) auster
q(uasi) h(abe)nt eas a(qua)s d(icitu)r. P(ro)p(ter) q(uo)d da(tur) intell(igi)
q(uo)d bone vol(unta)tes gen(er)antur (et) (con)s(er)uantur. p(ro)p(ter) mo(r)tu(m)
incorrupt(am). Resolvu(n)tur a(u)t(em) et dissipantur
a(n)i(m)i(s) vero h(u)miditate. Vn(de) a(u)t(em) bone
sunt fructu(s) bono(rum) op(er)u(m). Sic e(ni)m vue
nascu(n)tur ex floribus. Sic bona op(er)a na
scu(n)t(ur) ex bonis voluntatib(us). Ecc(lesiastic)i xxiiij.
flores mei fructu(s) ho(n)oris et honestatis.
Dicu(n)t(ur) a(u)t(em) vue s(ecundu)m ysid(orum) q(uasi) humid(e) eo
eo q(uo)d int(er)i(us) humore sint plene. Sic op(er)a
bono(rum) d(ebe)nt (et) debet esse humida .i. hu
moc(?) devoc(i)o(n)is (et) carit(at)is plena. Jer(emie)
xxxi. Inebriabo a(n)i(m)as sacerdotu(m) pingue
dine. Vinu(m) a(u)t(em) signat gaudiu(m) cordis q(uo)d
etia(m) in p(rese)nti ex bonis op(er)ib(us) gen(er)atur. Dicit(ur)
a(u)t(em) vinu(m) s(ecundu)m ysid(orum) q(uo)d vena eo q(uo)d ve
nas sanguine replet. Vn(de) a(u)t(em) s(ecundu)m po(etam)
a(n)i(m)o chorea(?) ei reple(tu)r gau(dio) qu(ando) recco
lit bo(na) q(ue) fecit. Intell(igi)t(ur) q(uo)d in statu
salutis se esse cog(noscit). Vo(lun)tas q(uo)q(ue) a bonis
op(er)ib(us) s(e) p(ro)venire intend(it). De isto gau(dio)
q(uo)d in p(rese)nti ex bonis op(er)ib(us) gen(er)a(tur) dicit(ur)
Eb(r)e(os) sup(er) c(apitulo) p(ro) o(mni)b(us) In custodiendis illis
retribucio multa. No(n) tu(m) redd(et)(ur) p(ro) eis
p(re)miu(m) in futu(r)o s(ed) etia(m) q(uo)d in corp(ore) custo(di)a
mag(n)a (est) gau(dium). ¶ Circa s(e)c(un)d(u)m (pro)p(ter)
q(uo)d op(er)arii in vinea(m) mittu(n)tur. no(tandum) q(uo)d op(er)a
rii in vinea(m) mittu(n)tur (et) mitti (con)sueverunt
ad tria v(idelicet) p(ri)mo ad putand(um). S(e)c(un)do ad fodie(n)
d(um) t(er)cio ad in(?)ruand(um). P(ri)mo (er)go op(er)arii
mittu(n)tur in vinea(m) ad putand(um). Sic et
nos vinea(m) n(ost)ram (con)s(ue)uit putare debem(us)

cu(m) vinea respectado d(ict)o et dubio
ad simplicitatem. Vinea recisa fructi
ficat s(ed) inputata frondescit neglec
ta luxuriatur. Vinea .i. a(n)i(m)a n(ost)ra bo(n)a
recisa (et) putata ab o(mn)ib(us) viciis (et)
p(e)cc(at)is fructificat p(er) op(er)a bo(na). Joh(annis) xv.
O(mn)e(m) palmite(m) q(ui) fert fructu(m) purga
bit eu(m) ut fructu(m) plus afferat. Osee
x. Vitis frondosa ipse fructus ad
eq(ua)t(us) (est) ei. Illa e(ni)m (est) optima vinea
in q(ua) fructus foliis (et) folia fructib(us)
adequant(ur). Illa (est) optima a(n)i(m)a i(n) qua
op(er)a v(er)bis (et) v(er)ba op(er)ib(us) assimilant(ur).
Iste a(u)t(em) fructu(s) attendi(tur) (et) s(ecundu)m ho(mi)nis (et) s(ecundu)m
(con)s(ci)entiam p(ro) bona fama m(ul)tu(m) p(ro) bona
(con)s(ci)entiam. P(ro)v(erbiorum) xxiiij. P(re)para foris
op(us) tuu(m) et diligent(er) exerce agru(m)
tuu(m) (et)c. Dicit e(ni)m d(ominus) Cesarius(?) q(uo)d s(icut)
ei q(ui) s(er)vit ei potiora m(ul)ta possidet
sementis (et) meliora tempestas. Vinea
a(u)t(em) semiputata .i. a(n)i(m)a neglige(n)ter
purgata frondescit q(uia) multa v(er)ba p(ro)
paucis op(er)a gignit. Tal(is) vinea (est)
maledicta h(ic). a(u)t(em) figuratu(m) (est) i(n) Ma(thei) xxi.
Vbi d(omi)n(u)s ficulnee habenti solu(m) folia
maledixit. Ymo talis vinea est
eradicanda (et) comburenda. Ma(thei) iij.
O(mn)is arbor q(ue) no(n) fa(cit) fructu(m) bonu(m)
excidet(ur) (et)c. Vinea a(u)t(em) neglecta lu
xuriat .i. palmites de(ge)n(er)es (et) silue
stres et insup(er) oriu(n)tur v(e)l spine et
vepres. Vn(de) d(icitu)r ysa(ie) v. No(n) putabit(ur)
(et) no(n) fodiet(ur) et ascendet sup(er) eu(m) ve
pres (et) spine. Vepres e(ni)m s(ecundu)m ysid(orum)
d(icu)ntur q(uasi) vi p(re)datores. Spine dicu(n)t(ur)
asp(er)a (pro)pt(er) acuitate(m). Cu(m) e(ni)m (con)s(ci)entia
no(n) purgat(ur) et oriu(n)tur cogit(acion)es (et) tempta
tiones carnales a(n)i(m)am vi p(re)dantes
.i. violenter rapientes. Oriu(n)tur etia(m)
ibi tempta(cion)es spirituales acute a(n)i(m)am
(com)pu(n)gentes. Talis (et) vinea efficit(ur)
silvestris q(uia) no(n) p(ro)fert uvas s(ed) la
bruscas ysa(ie) v. Expectavi ut faceret

vnas et fecit labirintas et dicitur
ait labirinta a labys q̄ viarum quia
tales ar̄e et efficiuntur plures sacres
ut nil spirituale sapiat p. Corpus ani
malis ho non percipit ea que sunt
spūs dei Et efficiuntur deomb' per
inē ut peccas incedat Job. xix.
Venerunt latrones et fecerunt sibi viam
per me Ergo debemus ipsam vineam
nostram fodere Sunt autem huius vinee fos
sores quatuor scilicet primus est pudor
Secundus est dolor Tercius est timor Quartus
est amor Primus fossor istius vinee
est pudor qui scilicet terram cordis mollificat
tante Cum enim ho peccator cogitat sui
status horribilitatem inde totus sta
gnum rubore Ro. vi. Quem ergo
fructum habuistis tunc in illis in quibus nunc
erubescitis Talis enim rubor terram
aīe duram efficit emollire Job. xxiii.
Deus emollivit cor meum et omnipotens con
turbavit me. Secundo attenditur secundus fossor
scilicet dolor quo cor emollitur est studens
Unde sic enim terra dura emollita sit
facilius fundi Joel ii. Scindite
corda vestra et non vestimenta vestra scilicet vi
Cum enim scindit corda scinditur et vestimenta
i. exteriora opera sed non econtra. Tertio
attenditur tertius fossor scilicet timor qui eos la
pides i. omnia peccata que in corde sunt fossa
et defossa invenit evertit Unde pellit pu
re. Timor domini expellit peccatum.
Quarto attenditur quartus fossor scilicet amor
dei qui eos palmites infructuosos abra
dit vel inferiores i. eos arbores inu
tiles ejicit evellere et eradicare Augustinus
Qui bibit de flumine paradisi cuius una
gutta maior est oceano restat ut
in eo mundi sitis penitus sit extincta Tertio
debemus ista vinea vindemiare i. opera
nostra recolligere et deo offerre Sed
hodie sunt tres mali vindemiatores
scilicet avaritia luxuria et superbia Per vindemiat
ea omnes qui per eam gradiuntur viam Ho

tundant eam aper de silva et ambula
tes per viam sunt avari qui non cessant
dispalare et thezaurizare ut divitias posse
augere Et est mirabile quia in via pedo
quanto quis est senior tanto debilior In via
autem avarorum quanto quis est senior tanto ardē
tior Aper de silva est porcus silvestris
Et signat luxuriosum qui efficitur porcinus
et immundus Singularis ferus est superbus
qui vult singularis esse et supra se nullum habere Et
est ferus i. crudelis quia certos vult opprimere
et humiliare Isti tres vindemiatores vinde
miant vineam istam ita quod in ea vix vix pos
sit aliquis racemum invenire Michee vii.
Ve michi quia factus sum sicut qui colligit in autumpno
racemos vindemie Tertia terra scilicet vinee
dei que operariis promittitur non quia tres po
nuntur differentie operatorum Primus denarius est illorum
quibus deus promisit dare denarium diurnum
illis scilicet qui in mane i. in pueritia deo servi
erunt et post perseveraverunt Denarius enim di
urnus dicitur in eis quod debetur et datur per laborem
diurnum i. per totam diem ergo est per totam etatem
exhibitum Est enim labor matutinus illorum
scilicet qui in prima pueritia vel iuventute deo
servire incipiunt et postea desistunt Osee
vi. Misericordia vestra quasi nubes matutina et quasi
ros mane pertransiens Est et labor vesper
tinus illorum scilicet qui in prima senectute toto
corde ad deum redeunt quorum sacrificium deo est
acceptum Ps. Elevatio manuum mearum sa
crificium vespertinum Est et labor nocturnus scilicet
illorum qui male agunt Johannis iii. Omnis qui
male agit odit lucem etc. Talia opera
nocturna sunt abicienda Ro. xiii. Abiciamus
ergo opera tenebrarum etc. Est labor diur
nus scilicet illorum qui tota vita sua habent cla
ram et lucidam i Thess v. Omnes vos
filii lucis estis et filii diei Secunda merces est
illorum quibus deus promisit dare quod iustum
est sicut illis qui in tertia sexta et nona hora
venerant quos dominus remunerat sicut iustum
est et iustitia requirit quod pro. inde. Operis
per Ps. Opera manuum tuarum et cetera illis

Et itm Gg mlti^te manu meaz v^e
Sic in ex Radice can^t q^z d's no respi
ci^m s coq^to sicut patuit in vidua q
plus dedit etc q^z cu maiori affcu ded^t
ut h^et luc xxi Dintm^te laboris Sunt
isti q^rebat dicetes Hii portauimus po
dus diei et estus Sap xi Oia i nu^o
et pond^e et mesura disposuisti d's cu
in termina^c attend^t mesura tpis m
opis et pondus amoris Ca^a dica e illoz
s^z quibz dus nichil p^umisit illoz s^z
qui in vndecia hora h^c e in etate decrepi
ta c^uenit Tales eni quodlibto n^t pote
sut Oz q^r^p d's eis donat q^ogra donat
Suffic^t eni talibz sembz q^p a dno rogaui^t
pro^s c^o luc ij Senex puerz portabat
puer at seme regebat Cr^d a dno no debt
expuat^z ps Visz in senecta z seniu^m deus
ne derelinqs me Cr^d a dno no piaa^z ps
Ne picias me in tpe senectutis cu defecit
virtus mea etc De eodem sermo ter

Quum at sero fcm eet dicit dus vinee pcuri suo etc Pistia
vinea intelli^t possumus p^umaz i
q p diusas horas opary q^ducut^z Quum
alij in p^uicia alij in iuuetute alij in se
nectute c^uitu^z Ad ista at p^umaz assume
da ecclia nos admonet in officio hodier
ne misse Et inducit vbis c^olis z p^umiss
Ita in epla nos vbis exhortat ad ce^t^dd
p p^ume opa Adeptanda q^e diui^ci tepstame
ta In euu^io exhorta^z ad laborandu in
vinea i in gra Scdo nos inducit ex
emplis adducens nob in c^old tres ma
gnos peccatores q^ toto offi^o misse expo
sunt s^z dauid qui expossuit introitu ne
q's de spet ype pcm luxe Paulu q^ ex
posuit ep^la ne q's de spet ype pcm sup^e
Et mattheu ne q's despet ype pcm aua^e
T^o ecctia inducit nos ad p^umaz p^umiss
p^umittit ei laboranti denariu eterni
bratu^s z pugnati corona Istud ecia tpe
hod^ie reputat tpe p^uaricatois ad^e
Et tpe in^e p^ume etna ei reputat tpe
p^uaricatans ad^e Jo ecctia depont cantica
leti^c s^z alla Gla in excels deo Et te

deu laudamus Alla quide e canticu
celestis p^urie Thob xiij p^u omnes
vicos eius alla cantabit Gla in
excelsis deo e cantica leti^c angelice
q^z aut^a in xpo nativit^te e cantaueru^t
Te deu laudamus e canticu vniuersal
tiratur q^z omes cante ad laudandu
deu illuc inducunt^z Jo ^z i^a ta canti
ca subtrahet^z Ad ondendu q p^u spo pp
catu e p^uuati patria celesti socie^te
anglica z laude diuia Istud etiam
tempus reputat tps in^e p^ume in
quo quide imitare debemus leti^as
in salubre estu^as Ecc^o iij Tempus
e flendi z tps ridendi Viri ei pfti
hnt tres leticias q^ p illa ta cantica
supius posita designat^z hnt eni
leta corda leta vba z leta opera
Sed viri penitetes debent h^ere
leti^as cordis in amaru c^otrom leti^as
oris in peccatoz c^ofessione leticiam
opis in laboriosam satisfactione
Ipsi ei penitetes p labore p^ume
a dno recipiunt in corde salutis et^e
De q intelli^z vbu supius positu Cu
sero fcm eet etc Vbi sero ponit^z
p^o tpis optimitas Scd^o vocat eq
alitas Ter^o remuneratoz dignitas
Quarto debiti p^otestas Quinto peni
tencium mag^s consolacio Sexto p^u
niecium mag^s tiroris incussio C
Pr^o i^z p^o tpis optimitas Cu d^z
Cu sero fcm eet etc Per sero eni
intelli^z finis mudi ul tuors c^otilibz
horis In sero ei dies finit^z hoc i
domini p^ua mu^ndi^z z ab oibz c^octa^z
Sic z tuc finiet^z dies mutabilita^s
pps adesse festinat tpa Dicunt^z
at tpa a tepedo s^z yprid Vocat^z
ecia eccla q^z in q^u stat Inpruti
ei hoc^es sct tepidi in caritate sic una
z tuetes ad vicia et peca q^t xx
iiij^o Habundauit iniquitas Ecce qui
cuetes ad vicia Et refrigescet ca
ritas multoz Ecce q^u tepidi in
caritate sicut Tunc at ipsa tpa ad
esse festinat q^z tc sti eiute sta^les

p^o

ancetur et in amore fuerit. Unde
etiam homo nunquam dicitur in domum suam eternus
Eccl. xii. Ibit homo in domum eternitatis
sue. Unde et homo creatur ad laborem
Apoc. xiiii. Amodo iam dicit spiritus ut
requiescant a laboribus suis. Quartum potest
4m vocari qualitas. Unde dicitur vocata quasi de-
novo competentes que ipsi mercedi postulant
secundum eas vocata ad quietem, ad cenam
et admiracionem. Justa enim ea operacione
fuerunt vocati. Ista secundum Hugonem.
Cena erit in fine scilicet quies a labo-
re. Et hoc est vocari ad quietem Ysa.
xxxii. Sedebit populus meus in tabernaculis
fiducie in pulchritudine pacis et
in requie opulenta. Iocunditas decentur
et tam iocunda fuerit. Et hoc est vo-
cari ad cenam que erit tam nova et
tam iocunda Apoc. xix. Beati qui ad
cenam nupciarum agni vocati sunt etc.
Eternitas decentur. Et hoc est vocari
admiracionem id est ad denarium in quo ioue(?)
5m iocunditas eternitas designatur. Quintum potest
remuneratorum dignitas. Unde dicitur operarios
Idem cum digni sunt eterna remuneracione
quia non fuerunt ociosi sed in continuo labore.
Ociosis enim non competit eterna remunera-
cio sua nec in inferno. Ideo enim competit
eis esse in mundo qui est locus laboris Job
v. Homo nascitur ad laborem etc. Nec esse
in celo quia datur laborantibus sed prius
hic. Prov. ult. Laudent eam in portis
opera eius etc. Nec esse in terrestri pa-
radiso quia homo ibi positus fuit ad operandum
Gen. ii. Ut operaretur et custodiret
illum etc. Nec esse in purgatorio quia
ibi non purgatur nisi laborantes post
in laborem homines non sunt etc. Relinquitur
ergo quod erunt in inferno qui non est ad
operandum aptus sed ad recipiendum
Eccl. ix. Quodcumque potest manus tua
instanter operare quia nec opus nec ratio etc.
6m Sextum potest debiti preciositas. Unde
dicitur Redde illis mercedem scilicet dena-
rium id est eternam vitam que per denarium significatur

multiplex ratione. Primo quia ibi erit apta cla-
ritas. Secundo quia ibi erit dulcis suavitas.
Tertio quia ibi erit plena copiositas. Primo quod
vita beata per denarium significatur quia ibi erit
apta claritas. Io. dicitur Quia nichil adyan
quam clarum [illegible]. ii Cor. iii. Nos vero omnes
revelata facie gloriam domini contemplantes
in eandem ymaginem transformamur a claritate
in claritatem. Illa de clara visione speramus
inebriari in clara contemplacione domini,
de clara contemplacione domini transibimus ad
claram visionem speramus. Secundo significatur
per denarium vita beata quia ibi erit dulcis su-
avitas. In hac enim vita nichil dulcius amatur
a beatis quam nummus, et in vita beata nichil
dulcius amabitur quam deus. Aug. de doc. xpiana.
Quid nos sic clare pecuniam ut inde
amor pecunie superpiat labores [illegible]
tollerent nunc cupiditas vetera fluctibus
vos committatis sic iure amare sicut nolo
amari aut deus. Tertio vita beata significatur
per denarium quia ibi est plena copiositas.
Illa secundum opinionem vulgi vita pecuniam ha-
bentium. Unde quia in pecunia omnia continentur,
sic et in deo omnia continentur. Et ideo eo habito
omnia habentur. Hoc xxxiii. Ego audiui
et [illegible] etc. Anselmus. Anima unum bonum
in quo est omne bonum et sufficit ei. Iste autem de-
narius sufficit cuique quia omnes habebunt
idem celum ad habitandum, sed tamen ibi sunt diverse man-
siones Joh. xiiii. In domo patris mei
mansiones multe sunt. Omnes habebunt eandem
claritatem ad contemplandum, sed tamen stella
differt a stella in claritate sic et in resurreccione
mortuorum ut dicit Paulus i Cor. xv. Omnes
habebunt eandem suavitatem et dulcedinem ad fru-
endum, sed in alia est dulcedo sicut alia
lactis alia mellis. Istam autem dulcedinem
deum tangit etiam cum dicit In illa die
stillabunt montes dulcedinem scilicet dulce
vinum et colles fluent lac et mel. Et est
proprie de [illegible] Joel ult. Sic enim in illis
est deus in dulcedine. Secundo et [illegible]

primum

in divina perdurant. Quinto potest peteri
cum magna consolacione. Unde dicitur Erunt
primi novissimi et novissimi primi. Exemplum
de illis qui ad penitenciam tarde veniunt tamen
remunerantur quam illi qui venerunt tempestive
quia tamen devocius currere [illegible] tamen remunerati
sunt latro quam Petrus. Vel illi qui sunt novissimi
in oculis suis sunt primi in oculis dei. Ysaie
xv. Nonne cum parvulus esses in oculis
tuis caput in tribubus Israel factus es. Vel
illi qui sunt novissimi in dicto hominum sepe
sunt primi in iudicio dei. Regum. Deus non con
siderat exteriora cordis sed interiora cordis
Reg. xvi. Homo videt que foris patent deus
autem intuetur cor. Vel potest dici quod erunt no
vissimi primi quia sepe illi qui tarde ad pe
nitenciam veniunt tempore precedunt alios in
fervore. Seneca. Conficiamus quod in tempore
fuit consumere ut quod tardius cepimus velo
citate compensat mora. Beda. Erunt primi
novissimi et novissimi primi. Multi prius
sunt fervidi postea torpent. Alii sunt prius
frigidi postea inardescunt. Alii sunt in
hoc seculo despecti qui in futuro sunt glorificandi.
Alii sunt apud homines gloriosi qui in futuro
sunt dampnandi. Sexto potest presumi in
magnificationis intrusio (?). Unde dicitur Multi enim
sunt vocati pauci vero electi. Ad quid enim
sumus vocati? Primo scilicet ut in celestes reges
et episcopos eligamur. Secundo sumus vocati ut
in stadio certe militantes per viam manda
torum dei curramus. Tercio ut in acie milita
ntis ecclesie pugnemus. Quarto sumus vocati ut
in domos celestes tanquam lapides vivi
edificemur. Quinto ut in celestem patriam
intremus. Primo quod sumus vocati ut in
celestes reges et episcopos eligamur. i Pe.
ii. Vos estis genus electum regale sacerdo
cium gens sancta etc. Videmus enim quod ad elec
tiones regum et episcoporum multi vocantur
sed tamen unus solus eligitur. Sic multi vocantur
ad fidem pauci vero eliguntur ad celestem
et regalem dignitatem. Secundo sumus vocati ut
in stadio certe militantes per viam ma
datorum dei curramus. Videmus enim quod
vocantur multi ad stadium sed tamen unus
accipit bravium ut dicit apostolus. Cor. ix. Sic
et multi sunt vocati ut per viam fidei
et mandatorum dei velociter currant sed
tamen pauci perseverant. Unus enim id est perse
verans solum. Glossa. Accipit bravium id est preci
pium celestis victorie et dignitatis
corone. Tercio sumus vocati ut in acie mi
litantis ecclesie pugnemus et eundem Luce
iii. Cuius ventilabrum in manu eius
et permundabit aream suam etc. Videmus
enim quod multum de palea in area relinquitur
et parum de tritico in horreum reconditur.
Sic eciam multi sunt qui bonis operibus
vacui existentes relinquuntur et comburentur
igni infernali. Pauci autem in horreum
dei reconduntur. Luce iii. Congregabit triticum
in horreum suum paleas autem comburet
igni inextinguibili. Quarto sumus vocati
ut in domos celestes tanquam lapides
vivi edificemur. i Pe. ii. Ipsi tanquam
lapides vivi superedificamini in do
mos spirituales. Domus autem celestis
non edificatur nisi de lapidibus preciosis
dicitur Thob. xiii. Ex lapide precioso cir
cuitus murorum eius. Videmus enim quod
multi sunt lapides communes sed lapi
des preciosi sunt pauci. Sic ad edifi
candum domum celestem multi sunt vocati
sed tamen communes id est illi qui tenent tamen fidem
et non opera relinquuntur et de eis domus
infernales edificantur. Pauci autem sunt
lapides preciosi qui fidem tenent et opera
qui in celeste edificium assumuntur.
Quinto sumus vocati ut in celestem
patriam intremus. Videmus enim quod multi
filiorum Israel ad terram promissionis vocati
sunt sed pauci ad introeundum sunt electi.
Et ideo dicitur quia via que ducit ad
perditionem nimis est lata. Que autem ducit
ad vitam nimis angusta. Matthei vii.
Lata porta et spaciosa via est que ducit ad
perditionem et multi sunt qui vadunt per eam. Quam
angusta porta et arta via est

que ducat ad vitam et pauci sunt qui
inveniunt eam etc. Dnica in lx. Sermo iiii.

Exiit qui seminat seminare semen suum.
Et dum seminat aliud Luc. viii.
cecidit secus viam et conculcatum
est et volucres celi comederunt illud.
Et aliud cecidit supra petram et natum
aruit quia non habebat humorem.
Et aliud cecidit inter spinas et
simul exorte spine suffocaverunt illud.
Et aliud cecidit in terram bonam et
ortum fecit fructum centuplum. Hec
dicens clamabat Qui habet au-
res audiendi audiat. Interroga-
bant autem eum discipuli eius que
esset hec parabola. Quibus ipse dixit
Vobis datum est nosse misterium regni dei
ceteris autem in parabolis ut videntes non
videant et audientes non intelligant.
Est autem hec parabola. Semen est verbum
dei. Qui autem secus viam hii sunt qui au-
diunt deinde venit diabolus et tollit
verbum de corde eorum ne credentes sal-
vi fiant. Nam qui supra petram qui
cum audierint cum gaudio suscipiunt
verbum. Et hii radices non habent quia
ad tempus credunt et in tempore temptationis
recedunt. Quod autem in spinas cecidit
hii sunt qui audierunt et a sollicitu-
dinibus et divitiis vite euntes suffo-
cantur et non referunt fructum. Quod
autem in terram bonam hii sunt qui in corde
bono et optimo audientes verbum
retinent et fructum afferunt in pa-
tientia. Consuetudo fuit domino lo-
qui sepe in parabolis ad turbas ut
more palestinorum ubi predicabat gerit(?)
ut doctrina misteria indignis non pan-
deret ut bonis et humilibus occultata se
ocius(?) [illegible] et quod dicebat melius(?)
melius imprimeret. Est autem parabola sicut
dicit [illegible] rerum [illegible] sibi dissimilium
[illegible] facta comparatio. Et subdit
[illegible] parabola grece similitudo dicitur

la. ut quid quod intelligere volumus per ali-
qua comparationem meditamus ut fortius diligere
durare et velocius [illegible] et audire capiamus.
In ista autem parabola mentio fit de tribus scilicet
de seminatore de semine et de terre varie-
tate. Primo autem primo agitur de seminatore. In secundo
de semine. Et in tertio de terre varietate. Se-
minator est ipse christus. Predicator ac pauci(?)
et cooperarius seminatoris est seminator. Aug.
in li. de doc. christi. Ego quid ille seminat quid
sum in cooperarius seminans. Ille est in me
ponens digitum est quod spargo vobis. Nolite
attendere ad vilitatem cophini sed ad caritatem
seminis et ad potestatem seminatoris. Debemus autem
seminatorem quatuor [illegible] que fuerunt in christo
et in [illegible] denotantur. Primo magna
magna dilectio quod notatur cum dicitur Exiit. Secundo
et magna [illegible] quod notatur cum dicitur Seminare
semen suum. Tertio et magna prudentia quod no-
tatur cum dicitur Aliud cecidit in terram bonam et ortum
fecit fructum centuplum. Quarto et magna patientia quod
notatur cum dicitur Et fructum afferunt in patientia.
Primum est quod magna dilectio quod notatur cum dicitur
Exiit. Bonus autem seminator debet exire non
debet ocio torpere sed ad agros suos seminandos
frequenter exire. Eccl. xi. Tanquam bonus seminator
exivit multipliciter. Primo de sinu patris et
venit in uterum virginis. Secundo exivit de utero
virginis et venit in mundum. Tertio exivit per
resurrectionem suam de mundo et nunc in celum.
Quarto exivit de sinu patris et venit in
agrum [illegible] [illegible] et ibi terra seminat(?)
scilicet semine et in [illegible] antiqua et Novum id est di-
vinitatem suam que est [illegible] Carne sua que est
antiqua id est ab Adam traducta. Et aliam suam
que de novo fuit creata. De his tribus
tanquam ex tribus farine satis [illegible] antiqua
et nova factus est id est panis celestis qui
dicit Ioh. vi. Ego sum panis vivus qui
de celo descendi. Quod figuratum est Gen.
xviii. Accelera tria sata farine simile
commisce et fac subcinericios panes

Tunc est pura .i. virgo beata tu sacra proles
qui inistitit quod xpus cum te in thronis celestibus sedes
de spiritus gaudent virtutibus. Tercio convenit
deuoto virginis et vocatur in mundo portans
secum tria secundum Bernardum doctorem. Bernardum
gratie et Bernardum vitae. Primo portatur secum sermo
doctorum. Mundus est erat multis erroribus
tenebratus. Et erat dei inimicus et dyaboli seruus.
Iesus xpus de paradiso attulit sermone doctrine ut
omnes errores dyaboli dissoluet. Prima Joh. iii.
In hoc apparuit filius dei ut dissoluat opera
dyaboli. Propter hoc est officium venit in mundum ut
secundum sermone doctrine predicando peregit lucas iiii.
Oportet me et aliis civitatibus euan
gelizare verbum dei quia ideo missus sum. Secundo
attulit secum gratie ut mundus dei inimicus
vivificauit et reconciliaret. Ephes. ii.
Gratia dei saluati estis per fidem. Tytum iii.
Iustificati gratia ipsius heredes simus secundum
spem vite eterne. Tercio attulit secum vitae ut
mundus de seruitute dyaboli redimeret. Psalmus
Quoniam apud dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio.
Tytum iii. Secundum suam misericordiam saluos nos
fecit. Iesus dei filius celestibus dedit primo Corinthios primo. Qui
factus est nobis a deo sapientia et iustitia et sancti
ficatio et redemptio. Sapientia magistri mundi
illuminatur. Iustitia et sanctificatione magistri mundum
iustificatur et reconciliauit. Et redemptio
magistri mundi redemit. In signum significatus
de xpo corde eius exierunt tres fontes
emanauerunt secundum aqua et sanguis et
lacrime. Per aquam est intelligitur eius sapientia
sive doctrina qua mundum ab erroribus ab
luit. Eze. xxxvi. Effundam super vos
aquam mundam et mundabimini etc. Et effu
dit sanguis quo nos redemit. Apocalypsis. v.
Redemisti nos domine in sanguine tuo etc. Et
effluxerunt lacrime quibus nos patri recon
ciliauit. Heb. v. Cum clamore valido et
lacrimis offerens exauditus est pro sua re
uerentia. Tercio per suam resurrectionem
conuenit deuoto et vitae in celum. Et licet

in agro celesti plantasset tunc lilia au[...]
post ascensionem tamen ibi plantauit ro
sas martirum. Ecclesiastici xxiiii. Quasi pla
tatio rose in Jericho. Et violas confes
sorum et lilia virginum. Canticum primo. Ego
flos campi et lilium conuallium ad primos. Et lilium
conuallium quo ad secundos. Vel potest dici quod
deus est quasi agros secundum celum et terre
siue paradisum et mundum et virginis utero
in celo quidem seminatur. Nam angelicam
sed aliquorum corporum fecit fructum tamen tota secum una
die superbe cogitationis per eos tunc secum fecit
cecidit. Et sic malus voluntate .i. superbia
illud deuorauit. In terrestri paradiso seminatur
primos parentes. Sed quia non habebat alti
tudinem terre .i. plenitudinem gratie comparatur
in orto post temptationis dyabolo aruit
in agro mundi seminatur genus humanum
sed sicut omnes a spinis diciarum et solli
citudinum suffocatur. In agro uteri
virginalis seminauit semper ibi fuit clau
sura custodie custodis. Altitudo terre compu
tata gratia et multe fuit spine
sollicitudinis mundane. Et ideo eius terra fecit
fructum trecentesimum in quo fuit virgo. Quinta
sexagesimum in quo fuit primo mox vidua
delicta. Et centesimum in quo fuit virgo per
petua. Quinto nascitur in puro et bono
seminatore magistro pura corde. Unde eum
dicit. Seminare sermone sum. Pura autem
seminator non acquirere eo vivo actu secundum
conceptu vero seminatur. Lucas. At
apostolo mundi seminare incipit. Seminauit
autem patriarchas prophetas prophetas deinde
apostolos deinde martires deinde confesso
res deinde virgines. Et insuper sua semina
seminatur in suis. Nam in patriarchis se
minauit magnam fidem et in magistris in
prophetis magnam sapientiam. In apostolis magnam
plenitudinem gratiae et plenitudinis gratiam. In
martiribus magnam constantiam. In con
fessoribus magnam continentiam. In virginibus

Om

magna inedicia. Ista significatur
Ysa. xxviii. Numquid tota die arabit
arans ut serat, proscindet et sarriet hu-
mum suam? Nonne cum adequaverit faciem
eius seret gith et ciminum sparget
et ponet triticum per ordinem et ordeum
et milium et viciam in finibus suis.
Gith secundum Glo. est genus leguminis
simile cimino insipidum sed nigri coloris
et in pane dulcorando spargitur. Cimi-
num est species aromatica et semine aromatico
et medicinale. Triticum secundum ysidorum dicitur
a terendo eo quod in area teritur et purum
in horreis collocatur. Vicia secundum eundem
dicitur a victoria eo quod victores te inde
coronabantur. Milium secundum eundem dicitur a multi-
tudine vel secundum quosdam dicitur a mille eo
quod unum granum seratum sepe componitur in
mille. Ordeum dicitur quasi aridum. Tunc cre-
dens seriat gith qui prelatos de-
dit qui tedio insipidum sua fide dul-
corant. Tunc seriat ciminum qui prophe-
tas produxit quorum medicinalia verba egre-
scentes infectos sanant. Tunc seriat
triticum qui apostolos dedit qui tribulacionibus
triti reponi in horreis celestibus premis-
sum meruerunt. Tunc seriat vici-
am qui martires dedit qui victores
coronam vite acceperunt. Tunc
seriat milium qui multitudinem confessorum
adduxit que est tanta ut numerari non
possit. Apoc. vii. Vidi turbam magnam
quam dinumerare nemo poterat. Tunc seriat
ordeum qui virgines protulit que ab omni
humore male concupiscentie sua corpora desicca-
verunt et arida fecerunt. Potest etiam
iste seriator corda nostra seriare non ces-
sat et sua desideria seriat. Unde pervenit
Ysa. xxviii. Numquid tota die arabit
arans etc. ¶ Tercio requiritur in bono
seriatore magna prudencia ut scilicet terram
diligenter colat. Quod notatur cum dicitur aliud
cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum
etc. Terre cum agros dedit deus nobis

scilicet corpus animam et pauperes. Ut scilicet corpus
sicientius puniatur et iudicia animam puniat
et devocione interna pauperes pascat et
una. Et si isti agri tali fuerint seriati
centesimum fructum reddent. Centesimus est
fructus debitus virginibus quorum corpus pure dilec-
tioni concoluerunt. Hic cum numerus centenarius de
leva transit ad dexteram et circulum facit. Sic
virginitas hominem de condicione humana trans-
ire facit ad dignitatem angelicam et celestem
acquirit coronam que debetur contemplativis. Unde
dicitur. Gen. xxvi. Seminavit autem ysaac in terra
illa et invenit in ipso anno centuplum. Ysaac
qui interpretatur risus significat virum contemplativum qui
facit risum deo gaudium angelis et ipse etiam
gaudet in corde suo. Debetur etiam pauperibus
qui omnia relinquunt propter deum et pauperibus
dederunt. Mat. xix. Omnis qui reliquerit domum
etc. Et sequitur. Centuplum accipiet et vitam
eternam possidebit. Quod sic dicit Lincol. Non
videtur sufficere prudencia serendi in via vel super
petram vel inter spinas seriasse. Et addit
cum hoc assignare. Quia id est quod sic ille
qui seriat sine discrecione mittit semen.
Sic predicator non debet indicare inter divitem
et pauperem studiosum et desidiosum. Ro.
i. Grecis ac barbaris sapientibus et insi-
pientibus debitor sum etc. Glossa id est quia
quantum ad seriacionem materialem secundum eundem Lincol.
non est prudencia in tali terra seminare
quia non est possibile via non esse via petram si-
ve terra vel spinas non esse spinas. Quantum
autem ad seriacionem spiritualem prudencia est quia
ille qui erat via potest non conculcari. Ille non
qui erat petra potest pinguis terra fieri. Et in
illo in quo erant spine potest ipse spine e-
radicari. Glossa id est obprobriatorum con-
solacionem ut non conficiatur si semen suum
in multis perire conspexit quia in Christo hoc
accidisse videt. Mat. x. Non est discipulus
super magistrum etc. ¶ Quarto requiritur in bono
seriatore magna paciencia. Quod notatur cum dicitur.

Et fructum afferunt in paciencia luc. Jaco. v.
Ecce agricola paciens exspectat preciosum
fructum terre paciens ferens donec accipiat
temporaneum et serotinum Sepe enim deus ali
cui innittit aliquod bonum propositum vel per
suam predicacionem aliquod bonum verbum et tamen
paciens expectat donec fructum accipiat
aut per temporaneum in iuventute vel serotinum
in senectute Sic significatum est luc. xiii
in ficulnea quam per tres annos fructum non fe
rebat Et eam succidenda esset rogat agrico
la ut adhuc annis expectaretur primus annus
est puericia Secundus iuventus Tercius est maturi
tas Quartus est senectus ysa. xlvi. Usque
ad senectam ego ipse et usque ad canos
ego portabo etc. Deus enim portat pecca
tores usque ad canos id est usque ad maturi
tatem et usque ad senectam id est usque ad se
nectutem etc. Sermo secundus de eodem

Semen est verbum dei etc. Ista quidem verba
sunt desideratiue dicta et hic de semine
Est enim semen verbum dei quod christus de ce
lo attulit et in terra seminavit Nisi enim hoc
semen christus attulisset totus mundus in peccatis ste
rilis permansisset ysa. primo Nisi dominus
exercituum reliquisset nobis semen quasi sodoma
fuissemus etc. Est autem modo notandum quod duo
semen unum quod seminat christus scilicet verbum suum
Aliud quod seminare debet homo scilicet largitio ele
mosinarum Secundo primo videndum est quare verbum dei
dicitur semen Et primo quare dicitur semen
vocatur Dicitur autem verbum dei semen ratione
primo quia in semine est calor naturalis quo planta
fovetur Secundo quia in semine est humor nutritiue
talis quo planta nutritur augetur et aug
mentatur Tercio quia est in eo spiritualis quedam vis
seminis ordinalis generatiua Dicitur quoque verbum dei
semen triplici ratione Primo eo quod habet virtutem calefac
tiuam Secundo quia habet virtutem nutritiuam Tercio quia
habet virtutem generatiuam Primo quod verbum dei dicitur
semen eo quod habet virtutem calefactiuam et
inflammatiuam Psalmus. cxviii. Ignitum eloquium
dei ignitum clippeus est sperantibus in se

prouerbiorum Ignitum eloquium tuum vehementer
Et si sermo dei est ignitus tamen peccatores
sunt frigidi Jere. v. Sicut frigidam
facit cisterna aquam suam sic fecit maliciam
suam Quare ad verba dei non pertinens inflam
matur Respondeo Dicendum quod accidit triplici
de causa Primo racione elongacionis Secundo
racione oppositionis Tercio racione congela
cionis Primo quod dico peccatores ad verba
dei que sunt ignita non inflammantur quia
ad istum ignem non appropinquant sed aut
corde aut corpore se elongant Qui
autem appropinquant corpore attente audiendo
et corde deuote intelligendo isti il
luminantur et inflammantur psalmus Accedite
et illuminamini Deutero. xxxiii. Qui appro
pinquant pedibus eius accipient de doc
trina illius luce. Ita illi duo discipuli
qui appropinquabant inflammati erant
luce. vltimo dicentes Nonne cor nostrum
ardens erat in nobis dum loqueretur etc.

Secunda causa est quia inter se et ignem istum
ponunt magnum obstaculum et impe
dimentum scilicet peccatum mortale Treno. iii.
Opposuisti nubem tibi ne transeat oracio
Eze. iiii. Sume tibi sartaginem ferream
et pones eam murum ferreum inter te
et ciuitatem peccatum enim mortale dicitur nubes
quia facit animam tenebrosam Et dicitur mu
rus ferreus quia facit animam obstinatam
Et dicitur sartago quia facit animam ignem
male concupiscencie inflammatam Tercia causa est
quia per longam consuetudinem peccata dicit sunt
congelati et non liquefiunt per timorem
tortis Calefieri autem non possunt in presenti
igne spiritualis Ecclesiastici xliii Frigidus
ventus aquilo flavit et congelavit cristallus
ab aqua Aquilo dicitur quasi aquas ligans
Et est ventus gelidus et peccatum Cristallus
quasi lapis dicitur glacies Peccatum igitur
congelatum non dissoluitur dum liquet de malo
procedit Jere. v. Aperuit adolescencia sua de die
dum malum Et quod dicitur ysa. xiiii.

Sedebo in lateribus aquilonis. Iste
s. aquilo ligat aquas quia corporis ne
fluat in animam suam. Quamvis animam al
tiorem devotionis sicca et inspi
ritualem dei amorem extinguere facit. Eo
tota frigida. Et dicitur ypocritis quia terra ma
iori gelu constringitur. In secundo quod stom
acho quia bonus quod incipit congela
ri fortius congelatur. Quia mali. Secundo v
erbum dei dicitur semen dei quia habet virtutem
nutritivam. Matthei iiii. Non in solo pane
vivit homo etc. Et tamen ipsi peccatores ista
istud cibum vivum et quod quamvis cibum
non sumunt. Secundo et quod quis cibum re
tinere non potest. Tertio et quod quis cibum
non digerit. Quarto et primo peccatum et
quod quis cibum non sumit. i. verba dei
fastidit. Psalmus. Omnem escam abhominata
est anima eorum etc. Sed tales potius
mortem quam vicium timeant ne efficiatur
in eternum. Secundo peccatum est quod quis cibum
retinere non potest. Gregorius. Certe mortis
peccatum fornicandi si cibum sancte confor
tationis accipimus sed in ventre memorie
commendando non retinemus. Tertium peccatum est
quod iste cibus non digeritur. Tunc autem verbum
dei non digeritur sed in stomacho memorie
crudum moratur quod opere non impletur.
Iacobi primo. Estote factores verbi et non
auditores tantum etc. Et secundo. Verbum dei dicitur
semen quia habet virtutem generativam. Iacobi primo.
Voluntarie enim genuit nos verbo veri
tatis. Est autem quintuplex generatio quia non potest fi
eri publica. Prima est naturalis. Secunda legalis.
Tertia spiritualis. Quarta sacramentalis. Quinta
est supersubstantialis. Prima dico quod naturalis est
que fit per carnis propagationem. Nullus
enim filius potest legitime generari per verbum
i. non mere generaciones pudentes inveniat
corporis verbi. Unde etiam dicitur. Viri accipio te
in meum. Et mulier dicit accipio te in meum.
Secunda est legalis quia fit per adoptionem.
Et ista fieri debet fieri per verbum i. per principis
imperium vel rescriptum. Codice de generatione. Ex ea generatione

qua in filios dei adoptamur debet fieri per verbum
patris. Romanorum viii. Non accepistis spiritum servitutis sed spiritum adoptionis. Ver. vero
Ioh. Tertia est spiritualis que fit per baptismum rege
nerationis. Et ista fieri debet fieri per verbum. Unde ad
dicitur. Ego te baptizo in nomine patris et filii
et spiritus sancti amen. Augustinus. Accedit verbum ad
elementum et fit sacramentum. Iohannis iii. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto etc. Et po
test ... illud quod ... matris
sed aqua ... Et illud quod habet ...
mulieris ... Sed ...
... verbum. Quarta est sacramentalis
que panis transsubstantiatur in corpus Christi. Et ista
fieri debet fieri per verbum cum dicitur. Hoc est enim corpus
meum. Eusebius. Invisibilis sacerdos vi
sibiles creaturas verbo dei secreta potestate com
mutat. Quinta est supersubstantialis quia filius dei
generatur a patre. Et ista fieri debet fieri per verbum
patris. Psalmus. Eructavit cor meum verbum bonum
etc. Tunc enim verbum bonum pater eructavit
quod filium de prima substantia generavit. Tertia autem
istud semen verbi dei ipsi peccatores et cauda
Primum est ne quis seminet bonum semen et recol
ligat malum. Tales sunt predicatores qui fu
erunt quod seminant verba vite et recolligunt
spinas cupiditatis. Iere. xii. Seminaverunt triticum
et spinas messuerunt. Secundum est ne alius
seminet et alius metat. Tales sunt predica
tores vana gloria quia verba seminant de quibus
auditores congruentur utiliter et ipsi sterilitate
sicut cymbalum quod alios provocat et se non excitat.
Corinthiorum. Tu seminabis et non metes. Tertium
est quod quis seminat multum et recolligit parum.
Tales sunt predicatores verbosi qui seminant
alys multa verba et ipsi recolligunt pauca
opera. Et ideo recolligunt pauca premia.
Aggei primo. Seminastis multum et intulistis
parum. Ysa. v. Triginta modii sementis
faciunt modios tres. Tales enim in mandatis
verbis seminant triginta modios monent
ut faciant fidei tenentes decalogo per
... et ipsi vix fidem tenent observant.
Secundo videndum est quare cleropia semen dicitur.

Assimilatur autem largitio elemosinarum semi-
nationi tempore vere. Primo vere seminatis
Secundo die seminis. Tertio vere tertie seminande. P-
rimo quidem vere seminans quia dum seminat
sapiens fidelis et privatur insipiens se-
minator esset qui post tergum semen iacta-
ret. Sapiens autem sciat quod ad faciem suam
semen iactat. Est autem elemosina instar can-
dele lumen preferens. Et ideo dicitur in Tobia
non pati. Tob. iiij. Ubi loquitur de elemo-
sina Non patietur animam ire in tenebras.
Est instar pupille animam diligentis. Eccli.
xvii. Ubi loquitur de elemosina Gratiam hominis
quasi pupillam conservabit. Est instar semi-
nis recipientis fructum reddentis sic dicitur quod quarto i.
vult tamen post mortem elemosinas facere tamen
eius anima de terra congregatur lumen lucet post tergum
suum. Et ideo videat quod iter incertum non potest clare
videre oculos sed post caput suum. Et ideo sepe
contingit ipsam in fovea purgatorii incidere.
Sciatur post tergum suum. Et ideo non potest re-
colligere tam copiosum fructum. Secundo debet
seminare et recolligere fidelis. Ille seminat
et colligit fidelis qui de quo suum est accipit
et domino suo ... reddit. Secundo Genesis
xlvii. Et Joseph dixit egipciis Accipi-
te semina et serite agros quintam partem regi
dabitis reliquas quatuor permitto vobis.
De omnibus autem operibus bonis vult deus ut quintam
partem habeamus. Primo est iocunditas conscientie. Psalmus
Justicie domini recte letificantes corda. Secundo
est remissio culpe. Tertio est vitatio mortis
eterne. Quarto est acquisitio glorie. De hijs dicitur Thob.
xij. Elemosina a morte liberat et ipsa est
que purgat peccata et facit invenire vitam eternam.
Quinta autem pars est gloria. Illa enim non nobis sed
deo dare debemus. Psalmus Non nobis domine non nobis
sed nomini tuo da gloriam. Vulgare. Qui semen
iactum in terra bona fructum attulisse vult
illius est gloria qui dat semini proprietatem fecun-
ditate terre et pluvie incrementum. Tertio debet
seminare perseveranter. Eccl. xi. Mane semina
semen tuum et vespere ne cesset manus
tua hoc est in iuventute et in senectute

et prosperitate et adversitate. Quarto assimilatur
elemosina seminationi vere seminis.
Oportet enim elemosinam instar seminis
esse occultam puram et irriguam. Oc-
culta quidem absque mundana laude. Eccli.
xxix. Conclude elemosinam in sinu
pauperis et ipsa orabit pro te. Matth. v. Te
autem faciente elemosinam nesciat sini-
stra tua quid faciat dextera. Pura sine admixti-
one zizanie i. rei aliene. Eccli.
xxxiiii. Qui offert sacrificium ex sub-
stantia pauperis quasi qui victimat filium
in conspectu patris sui. Irrigua compas-
sionis lacrimis sicut qui ibant
et flebant mittentes semina sua.
Job. Flebam quondam super eum qui afflictus
erat et anima mea compaciebatur pauperi.
Quinto elemosina comparatur seminationi vere
tertie seminande quia non debet committi
terre ... i. malis ac-
... qui sunt ... et
malis temptationibus ... Nec
terre petrose i. superbis et in malo
obstinatis Nec terre spinose i. ...
... Sed debet
committi terre bone i. bonis et mansue-
tis et egenis. Ysa. xxxii. Beati
qui seminatis super aquas omnes immit-
tentes pedes bovis et asini id est pau-
peres cum et divitem ... ...
et ... ...
Et divites boves dei ... portant
iugum prime. Et divites asini dei et
iumenta dei ... sicut mansuetudine
et simplicitate innocentie. Cum igitur
... tales seminant sunt boni et ...

Sermo tertius

Quod autem cecidit in terram bonam hij sunt qui in corde bono et optimo etc. Quia in ... de seminatore et semine videndum est de terre qualitate et varietate. Terra autem ista duplex est. Prima enim est bona alia est mala. Terra non mala triplex est. Prima est terra via. Alia est petrosa

Alia est spinosa Tertia ia. q̄ e strictus
via si nō claudit͛ efficit͛ via Tertia pe
trosa si nō cōpluit͛ efficit͛ arida et
in modū petre dura Tertia spinosa
si nō colit͛ efficit͛ spinis plena Est
ergo pa terra q̄ efficit͛ via ⁊ signat luxu
riosos qui nullā clausurā hn̄t in
mēbris suis quia libent͛ vidēt illi
cita Nec in auribz suis qꜫ libent͛ au
diūt carnalia Nec in ore suo quia
libent͛ loquit͛ vba scurrilia Nec in
corde suo qꜫ libent͛ cogitat in munda
Et qꜫ nulla hn̄t clausura io de
mones corp corda frequent͛ perambulant
Job xix. Omnis mea formicacio q̄
stetit in via conculcabit͛ Venerunt
latrones et fecerunt sibi viam prime
libent͛ ea conculcant Item vo. Omnis
mea fornicatura q̄ stetit in via con
culcabit͛ libent͛ ea inhitat Sunt
enim demones sicut porci Et io libe
tius stat in corde immūdo q̄ in ster
quilinio ii. pe. ii. Sus lota in volu
tabro luti Sunt sicut corvi Et io
libencius stat in cadavere q̄ in flore
Sunt p3 de corvo q̄ noe de archa
emisit qui devoratorem carnium se
dedit Sunt sicut species infernales
Et io libencius stat in squamis spe
cierum q̄ in flore iudicie Serpentes
enim fugiunt odorem vinearum ⁊ delec
tantur in squamis pulverum ⁊ in meditacionum
In cordibus enim luxuriosorum nulla
bona semine crescere sunt qꜫ volucres
celi .i. demones qui corp corda p
ambulant qui ea conculcant qui ea
inhitant om̄ia asportant dicunt͛
at volucres demones celi sive spe
cies inhitacōm sive spē natura
celeste sive spē velocitate adma
lum Sed ut luxuriosi nullū bonū
appetere sunt ondit Crisostomus sup ap
p talē comp̄m Si leonem videas carne(m)
pan vincere nō cociatur eius appetitus
qꜫ nō e in natura sua cameder sed ...
cias sed carnes Sic et anima luxuriosi
si nō cociatur ad desiderandum celestes

amicicie sed carnes voluptates. In Corpore ei
malis bonū nō percipit ea q̄ sunt spūs dei
Quarta est terra petrosa ⁊ signat superbos Supra
eā facta cor ponderosū frigidū et durū
fruticat supra cor tam ponderoso ut
celum ipm̄ nō potuit sustinere Luc. x.
Videbam sathanā sicut fulgur de celo
cadentem Item Tam frigidum ut nullus igne
divini amoris ipm̄ possit calefacere
ps. Ante faciem frigoris eius quis sustinebit
Item Tam durum ut nullus malleus divini
timoris ipm̄ frangere possit nulla vnctio
divini amoris ipm̄ emollire possit Hugo
ad Eugenium Cor durum e quod nec cōpunctione
frangitur nec scinditur nec precibus mollitur nec
movetur precibus nec minis cedit flagellis
induratur In corde ergo superborum sic ponderoso
sic frigido sic duro nullum bonum semen
crescere potest Hemius comp̄at Crisostomus v. 8.
Si pluvia mitt͛ sup lapidem descendat
lapis a foris balneatur intus at sicut
consistit Sic et pluvia verbi dei vel inspi
racionis divine cor superbi attigerit foris
quidem remanet intus at interius nō penetrat
Quinta e terra spinosa Et signat avaros
divicie enim spine dicunt͛ sive quasi lati
bulū specierum infernalium pa. thim. vi.
Nam volunt divites fieri incidunt in
temptacionem et in laqueum diaboli ⁊ desideria
multa ⁊ voluptates q̄ mergunt homines in in
teritum et in perdicionem Item Sunt qꜫ sunt
materia ignis infernalis ysa. xxxiiij
Spine congregate igni comburentur Item
Sunt qꜫ subfloret inanes glorie pungunt
laborem acquirendi timore conservandi et
dolore perdendi In corde ergo sic spinoso
i. sic latibulum demonum effecto sic materia
ignis repleto sic laboribus doloribus
et timoribus laterato semine dei fructificare
nō potest Hemius comp̄at Crisostomus v. 8.
Si enim vasi aceto pleno gutta mellis
infundas ⁊ mel perdes ⁊ acetum non
mutabis Mel sunt verba dulcia ps.
Quam dulcia faucibus meis eloquia tua

suppunct ei in meo Sunt asto spiritui ipsa
ta ipsa Vapa accepta sunt avarorum cor
da anxietatibus plena iniquitatibus et collecte
dent. pdi. et dura inspiratio suffocatur.
Set terra scilicet bona fidelium tempore est una que
profert fructum centesimum. alia sexagesimum
alia tricesimum. Greg. Mt. xiii. Et sunt
quidem ad centesimum ad sexagesimum porro ad
tricesimum. Ista autem terra dicitur fructum potest
considerari scilicet primo quantum ad tres status fidelium
Secundo quantum ad tres status salvandorum Tertio quantum
ad tempus victorie mundi. Primo quod dico
quantum ad tres status fidelium. Primi sunt incipi
entes sunt tanquam terra que profert fructum tricesimum
quia sufficit eis servare fidem trinitatis cum imple
tione decalogi. Proficientes sunt tanquam terra
que profert fructum sexagesimum quia non solum tenent
servare fidem trinitatis et facere decem precepta sed etiam
exhibere sex misericordie opera. Perfecti sunt tanquam
terra optima que profert fructum centesimum quia
servant duplicem perfectorum sanctos veteris legis
precepta et evangelica consilia. Iste triplex gradus scilicet
incipientium proficientium et perfectorum Marc. iiii.
ubi dicitur Ultro enim terra fructificat primum herbam
deinde spicam deinde plenum frumentum in spica
Greg. ubi exponens Gregorius super Ezechielem dicit
Cum desideria bona concipimus semen in terra
mittimus Cum vero opera recta incipimus
herba sumus Cum autem ad profectum boni operis
crescimus ad spicam pervenimus Cum vero in eiusdem
operis perfectione solidamur plenum fructum
in spica proferimus. Secundo potest considerari quantum
ad tres status salvandorum scilicet coniugatos
viduas et virgines. Istum vero assignat
Augustinus in sermonibus communibus (?). Tricesimus
enim fructus pertinet ad coniugatos. Nam et
ipsa digitorum connexio quasi se molli osculo
complectens et federans maritum pingit et
uxorem coniuge. Sexagesimus pertinet ad vi
duas quia in tribulatione et angustia sunt posite
unde in superiori digito deprimuntur. Centesimus
autem fructus pertinet ad virgines qui numerus de
sinistra transit ad dextram et circulo facto
exprimit virginitatis coronam. Tertio potest considerari
quantum ad tempus victorie mundi. Ista ratione
assignat Augustinus ibidem Quidam enim sunt qui pugnant
cum amore mundi ut eos amor non vin
cat. Isti sunt tricesimi. Alii sunt qui pugnant
et sic superant ut si demum resurre
xerint facile reprimantur. Isti sunt
sexagesimi. Alii sunt qui omnino extinguunt ut
sic omnino nulla pre eo moveat. Isti
sunt centesimi. Vel potest dici quod secundum Vir
gilium et Palladium terra bona potest co
gnosci. Primo possessione et repletione
Si enim defecerit erit reproba Si certa
fuit erit mediocriter bona Si super
habundaverit erit optima. Illi deficiunt
qui multa mala committunt et pauca bona
opera faciunt. Isti sunt terra reproba. Hebr.
vi. Proferens terra spinas et tribulos
reproba est et talibus dicitur. Dan. v. Appe
nsus es in statera et inventus es mi
nus habens. Illi adequantur qui quantum peccave
runt deo satisfaciunt. Ro. vi. Sicut exhi
buistis membra vestra servire immundicie
et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibe
te membra vestra servire iustitie in sancti
ficationem. Istis dicitur. Appensus es in
statera et inventus es satis habens.
Illi superhabundant qui opera perfectionis
faciunt servantes mandata et consilia
Luc. x. Quodcumque supererogaveris ego
cum rediero reddam tibi etc. Istis dicitur.
Appensus es in statera et inventus es
multum habens. Secundo colore. Pro colore
quia pinguedini terre nigredo attes
tatur. Illi sunt bona terra qui se deni
grant id est qui se despiciunt et humiliant
Niger autem color visum congregat
albus minus (?) se ponit magis colorat
et pupilla oculi illuminat. Magis
lucet pupilla que est nigra quam si esset
alba. Sic et humilitas animam mun(dat?)
se cogitat ut vilem se ut vile se non
estimat pro Deo. Non est exaltatum
cor meum etc. Humilitati admittat (?)
magis ipsam ... honorat. Eccl. iii.
Quanto magnus es humilia te in omnibus
et coram deo invenies gratiam etc. Bernardus
Non est magnum in abiectione esse hu
milem magna prorsus est humilitas

honorata. Humilitas etiam in conspectu
dei facit animam clariorem. Et ideo quanto
quis est nigrior .i. humilior in conspectu
suo tanto maior est in conspectu dei. Prover.
xv. Donec eum pulchriores sunt in
oculis tuis caput in tenebris ipsos
factus es etc. Ut b° bo. terra cognoscitur
per saporem quia de gleba terre apposi-
ta aqua et si exit sapor ibi amarus vel
salsus mala est. Si dulcis bona.
Amaritudo autem est ira. Jaco. iii. Quod
si zelum amarum habetis et contentiones
sunt in cordibus vestris nolite gloriari etc.
Salsugo autem est avaritia. Ps. Terram
fructiferam in salsuginem a malicia
etc. Salsugo enim est salsus humor terre
quae ipsam sterilem facit. Nichil autem
magis animam sterilem facit et reddit quam
avaritia. Ecc. x. Est mala terra autem
que vel est amara per iram vel est salsa
per avaritiam. Illi autem sunt bo. terra qui
sunt dulces .i. qui habent dulcia cor-
da. Prov. xvi. Dulcedo autem est sanitas
ossium. Omni habent dulcia verba.
Eccl. vi. Verbum dulce multiplicat amicos
et mitigat inimicos. Omni habent dul-
cia et mansueta opera. Eccl. xi. Bre-
vis in volatilibus apis et initium
dulcoris habet fructus illius. Eccl. iii. In
mansuetudine opera tua perfice et super ho-
minum gloriam diligeris etc. Dominica in quinquagesima.

Assumpsit ihesus xii.
discipulos suos et ait
illis. Ecce ascendimus Jerosolimam et consummabuntur
omnia que scripta sunt de filio hominis.
Tradetur enim gentibus et illudetur
et flagellabitur et conspuetur. Et
postquam flagellaverint occident
eum et die tertia resurget. Et ipsi
nichil horum intellexerunt. Et
erat verbum istud absconditum
ab eis et non intelligebant que
dicebantur. Factum est autem cum

appropinquaret iericho. Cecus quidam sede-
bat secus viam mendicans. Et cum
audiret turbam pretereuntem interroga-
bat quid hoc esset. Dixerunt autem
ei quod ihesus nazarenus transiret. Et clamavit
dicens. Ihesu fili david miserere mei. Et
qui preibant increpabant eum ut taceret. Ipse
vero multo magis clamabat. Fili david
miserere mei. Stans autem ihesus iussit illum
adduci ad se. Et cum appropinquasset
interrogavit illum dicens. Quid
tibi vis ut faciam. At ille dixit.
Domine ut videam. Et ihesus di-
xit ei. Respice. Fides tua te sal-
vum fecit. Et confestim vidit. Et
sequebatur illum magnificans
deum. Et omnis plebs ut vidit
dedit laudem deo. Scribitur Luce
xviii°. nichil deficit propterea nisi.

Dominica in quinquagesima

Dicit dominus beatus Gregorius. Redemptor im-
prudens corporis sua discipulis suis prenun-
tiandos eis longe ante et passionis sue penas
et resurrectionis gloriam predixit ut cum morientem
eum cernerent etiam resurrecturum non dubi-
tarent. Et tamen ipsam verbum passionis intellige-
re non potuerunt. Cuius triplex causa attendebatur
ut dicit Beda. Prima est quia eum nimis ama-
bant. Et ideo eius mortem audire non pote-
rant. Sicut mater que filium suum nimis
tenere diligit non potest audire verbum de eius
separatione. Secunda vero est quia credebant eum verum
deum esse. Et ideo suspicari non poterant ipsum
mori posse. Tertia est quia credebant ipsum parabo-
lice loqui sicut eis sepe solitus loqui. Duo
... dixit ... sua ... scilicet sua passio
et sua triumphum. Circa passionem autem suam
quinque ponuntur scilicet traditio illusio flagella-
tio conspuitio et occisio. Tradidit autem ... quod est
... illuditur ... quod est dei sapientia. Fla-
gellatur ... quod est prima misericordia. Conspuitur
dei gloria. Et occiditur vel vita ista autem

quęq; que x. passus a iudeis tolleri patitur
ab hominibus malis Ps. nam e tradicio
fuit ab eodem a iuda q eum tradidit salu
tando amplexando osculando 2 pecu co
medendo Sic etiam mala in ista q degentia
salutabunt eum ore ordine diuina supplica
do Quociens ei pr in dig diaius tociens
dedo salutamus ab hultis 2 xpm amplexabitur
brachio amoris 2 brachio timoris Dignus
ab q ho amplexatur xpm brachio timoris
est qui vitat peccata Prov. xv. per timorem
dni declinat ois ho a malo Dignus ab
q ho amplexatur xpm brachio amoris e qui
sancte bos 2 seruat diuina mandata Ioh. xiiii.
Si quis diligit me simonem meum seruabit
2c abhulti 2 ista xpi xpm osculabitur
2 xpc cos Quos id ps thia 2 ueritas ob
uiauit sibi iustitia 2 pax osculate sunt
Veritas et dz ee propter peccatoris mia
no propter dei Si ei pecca de se diat
veritatem peccata sua uacat confitendo mox
mia dei ob uiat indulgendo Si ista
propter peccatorem dz ee iustitia 2 propter dei
pax Si ei pecca de se satis iustitiam
se per primam puniendo mox de ipsum
osculatur iusticia sua ipsum recipiendo
abhulti etiam eum xpc tradere qui corpus xpi
in pascha recipiet Et tunc ad plenitudinem
inde xpm sic salutatio sic amplexatio
sic osculatio sic i mensa associatio prodi
tore tradidit dum ad peccata redeunt 2 xpm
de corde suo expellunt et diabolo introdu
cunt fuit ab xpc traditus a tribus scilicet a iuda
qui eum pauca traditit vnde dicitur ch. xxvi.
Quid vultis mi dare 2 ego eum vobis
tradam Ite a iudeis q eum tradiderunt per ma
licia 2 per inuidia ch. xxvii. Sciebat
et q per inuidiam tradidissent eum Ite a py
lato q eum tradidit crucifigendum propter timore
2 pusillanimitatem quam illa sic scriptum
luc. xix. Cum iudei dixissent pylato
Si hunc dimittis non es amicus cesaris pyla
tus timore ductus eum tradidit Sic autem
peccatum aut fit ex cupiditate male in

flamante per Thio. vi. Radix omnium
malorum e cupiditas Isti tradunt
xpm cum iuda Tales sunt Symoniaci
auari 2 vsurarii Aut fit per ma
licia scilicet inuidiam quam peccate Isti
tradunt eum cum iudeis Tales sunt in
uidi 2 maligni qui dona sibi spiritus
in alys perimunt Aut fit per pusil
animitate quam aliquotiens inducere
Isti tradunt eum cum pylato Tales sunt
timidi 2 pusillanimes q plus ti
ment hominem mortalem q deum Sic
e illusio Illuditur ab xpc 2 iuda
maxime a tribus generibus hominum scilicet per a
duris et obstinatis Sic accedimus
Tcº a cupidis 2 auaros Prº q sunt illu
ditur xpc a duris 2 obstinatis Pri
Reatum 2 remisse eum Et io deus
cos in fine irridebit vnde subditur
Ego q in interitu vro ridebo 2c P
ubi iussi Illusores ipse deridet
Duris Alii putant sicut qui uocando
perdiat propter ipse ridendo loquitur apli
xpc infatiliter quemet per loci non sunt
nisi tormenta intraduntur ysaias
ferra ferratur Daniel denotatus leo
nibus exposuit Petrus cruce desursum
suspenditur Si uocandi sunt passi est dominus
2 uocando locuti Sic tunc sides ma
portus sunt uocabit temporum Tunc
uocando non saluent 2 irridebat
ipse de nobis accedimus Secundo e
quitar in celis irridebit eos Sic
illuditur xpc a accedimus ypocri
sor 2 non vere penitere e q aliquid
agit quod peccat Cum talibus eum
diabolus ludit sic cattus cum mure q
aliquantulum abscedere permittit 2 mox
super ipsum ascendit 2 interimit Sic
diabolus aliquando dimittit peccatorem peccatore
per modicum eum facere in peccatum re
dire Prov. xxiii. Stultus illuditur
peccatum i diabolus qui fuit inuentor
peccati Tcº illuditur xpc a cupidis 2
auaros Tertio per Viderunt eam hostes

et destruxerunt sabbata eius. Et dixit
sabbata in psalmo meo. Tales autem
faciunt sabbatum quo ad deum vacantes
ab oratione. Faciunt quo ad seipsos vaca
ntes a viciorum mortificacione. Faciunt
insuper quo ad proximum vacantes ab ope
bono. Et quia tales Christo illudunt da
ntes ei aquam tepidam ad bibendum
idest hostes .i. domus sabbata corrum
pendo. Notandum autem quod quater vicibus
Christus fuit illusus. Primo in domo Cayphe
sacerdotis cum velamine capitis ut habetur
Luc. xxii. Secundo in domo Herodis regis
cum veste alba ut habetur Luc. xxiii.
Tercio in domo Pylati cum purpura ut habetur
c. xxvii. Quarto a iudeis in cruce quando
eius verba pervertebant dicentes c.
xxvii. Vah qui destruis templum dei et
in triduo illud reedificas etc. Et eius fidem
deridebant dicentes Math. Si rex
ysrael est descendat nunc de cruce etc. In
hiis quatuor modis factis videbantur
Christo illudere. Primo cum capipha parte
capitis cum ipsum accepto in capite
assumunt quod designat spem celestium.
Ephe. vi. Galeam salutis assumite etc.
Ipsi autem non sumunt in ecclesia pro celesti
veritate sed pro terrena cupiditate. Secundo
illudunt ei in veste alba cum Herode
cum ipsam albam induunt quod significat mun
diciam. Psalmus i. Ps. Lavabis me et super
nivem dealbabor etc. Ipsi autem non sunt
mundi sed mente et corde impuri. Tercio in
purpura cum militibus cum induunt capu
tam purpuream quod significat caritatem et suo
rum carnis sed sanguinea rancoris.
Quarto cum iudeis in cruce quando eius verba
pervertebat et eius fidem deridebat. Et
ipsi verba dei pervertunt et contempnunt cum sto
lam quod significat graciam .i. verbum dei indigne
assumunt et scutum fidei quod significatur per
manipulum despiciunt. Ephe. v. In
omnibus sumentes scutum fidei etc. Item
est flagellacio. in qua flagellacione sanguis

de omnibus Christo membris ponit. Flevit cum
prius oculis sed tunc flevit omnibus membris
Christus enim in passione quadrupliciter flevit. Primo
corde pro immensitate doloris. Trenorum primo
O vos omnes qui transitis per viam etc. Secundo la
crimosis verbis c. xxvii. Deus meus deus meus
ut quid me dereliquisti. Tercio oculis placationem
effusionis. Hebr. v. Cum clamore valido
et lacrimis etc. Et tale cum omnibus membris
per sanguinis emanacionem quando scilicet fuit tam
crudeliter verberatus et flagellatus. Notandum
autem quod quater vicibus iudei Christum flagellaverunt.
Primo in capite ipsum harundine percucientes
ut habetur c. xxvii. Secundo in facie eum ve
lantes et percucientes ut habetur Luc. xxii.
Tercio in collo eum cedentes ut habetur c. xiiii.
Quarto in toto corpore ipsum flagellantes ut
habetur c. xv. Flagellat Christum in capite
qui persequitur prelatos ecclesie. Flagellat eum
in facie qui contemplativos qui sunt pulchrior
pars ecclesie in sua quiete perturbat. Flagel
lant in collo qui predicatores impediunt
a dei sermone. Flagellat in toto corpore
qui activos et inferiores molestat in
sua operatione. Sed de tali flagello dicit
Aug. Quando superbit impius si de ipso
flagellum facit pater meus. Pater flagello
filium corripit et postea flagellum ad co
mburendum in igne mittit. Quintum est con
spuicio. Significat autem conspuicio magnam vili
tatem et vilipensionem. Unde super illud Job xxx
Faciem meam conspuere non verentur dicit Glossa. Fa
ciem conspuere est iniustos et in pura conuitationes
et in corpore contumelias verba fluxa qui flu
entes salivas emittere. Ista conspuicio
.i. vilipensio aliquibus est ad suffocacionem et
perturbationem. Sicut legitur de quodam viro ma
tre sororis Moysi quod iudeorum spinis suffo
catus est aliquibus est ad correctionem. Sic figu
ratum est Deut. xxv. ubi dicitur quod quando homo volebat
accipere uxorem fratris sui in facie eius conspu
ebatur. Et quid est uxor fratris nisi persona
quam Christus pro nobis accepit quam personam qui accipere
noluit tenuerit de ipsum sinus dimis

flagellis affligit quibus licet sepe cor-
rectionem accipit. Aliquibus non est adsimilandum.
Unde legitur quod Diogenes philosophus fuit invi-
tatus a quodam qui habebat speciosam faciem et pul-
chram domum. Et cum diu ille philosophus spuere
vellet in faciem illius spuit dicens se non
vidisse in tota domo aliquem turpiorem locum quo
spuere posset. Hoc autem fecit philosophus ut licet se recto
[illegible] et de pulchritudine domus non super-
birent sed de turpitudine proprie humiliarentur. Sunt ali-
qui qui sunt ad illuminationem et perfectionem virtutum sicut
tota natura sic habetur Job v. Tales erant
apostoli de quibus Actus v. Ibant apostoli gaudentes
a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine
Jhesu contumeliam pati. Unde et Cassiodorus. Ha-
buit autem Christus quedam vulnera que fuerunt [illegible]
post mortem. Io. et fuit flagellatus in tantum
quod inter illa flagella aliquis compunxisset.
Deinde fuit in manibus et in pedibus perforatus.
Et tandem cum esset mortuus fuit in latere vul-
neratus. Per corpus [illegible] illi de cetera qui
adhuc sunt infirmi et corporalibus dediti. Isti
occiduntur quando eis temporalia auferuntur. Eccl.
xxxiiii. Qui aufert in sudore panem quasi qui
occidit proximum suum. Romanus [illegible] activi
isti occiduntur cum in suis operationibus impedi-
untur. Prov. iii. Noli prohibere benefacere eum
qui potest; si potes et vales ipse benefac. Per
pedes [illegible] contemplati qui suis orationibus
terrena cetera [illegible] istos illi occidunt
qui orationes vel in ipsis [illegible] impedi-
unt. Unde et in ceteria [illegible] mortui sunt
viri perfecti. Coll. iii. Mortui estis
et vita vestra abscondita est cum Christo in deo.
Istos illi occidunt qui perturbant eos non de-
sinunt. Tertio post letitiam resurrectionis
cum dicitur: Et tertia die resurget. Ille enim qui
est mortuus per peccatum tertia die resurgat.
Prima dies est contritio, secunda confessio, tertia
satisfactio. Vel tres dies sunt delectatio
consensus et opus. Et quando non resurgit a delec-
tatione resurgat a consensu. Et quando non re-
surgit a consensu resurgat ab opere. Et si
in quarta die in consuetudine se addiderit

resurgere vix valebit. Hoc figuratum est
in Lazaro quatriduano. Tres quidem
mortuos resuscitavit Christus, scilicet [illegible]
istum autem suscitavit orando lacrimando et
clamando ut dicitur. Ita illi qui
sunt in peccatis inveterati indigent multis
orationibus magnis cordis clamoribus longis
et diuturnis fletibus etc. De eodem

Cecus sedebat secus — sermo primus
viam mendicans etc. Per — feria
istum cecum significatur genus — dominica
humanum quod magna miseria [illegible] — Luce
ceca [illegible] illuminari meruit per Christum. — xviii
[illegible] Et in isto ceco duo tanguntur
scilicet infirmitas cecitatis et remedium [illegible]

Cecitas prima nostra [illegible] quod sunt quedam peccata que spiritu- — P.m.
alem cecitatem inducunt. Primum est tumor
superbie. Secundum est pulvis avaritie. Tertium est ignis
[illegible] et fetor luxurie.
Quartum est nimia habundantia divitiarum.
[illegible] Dico quod primum quod inducit spiritualem
cecitatem est tumor superbie. Gregorius: Tumor
mentis est obstaculum veritatis. Et iste tumor
totum genus humanum occupat. Primo ha-
buit ortum in celo quando lucifer contra
deum intumuit. Et in superbia est
celestis id est celestes quia invadit deum.
De celo descendit in paradisum terrestrem
venit et ibi primos parentes invasit quia
se ipsos se elevaverunt et quando deum [illegible]
[illegible] de paradiso venit in mundum
et nunc per totum mundum iste morbus superbie
est diffusus. Superbire est esse super alios.
Sic lucifer et superbivit quia super deum
esse voluit. Adam superbivit quia supra seipsum
[illegible] deus apparuit. Hi super-
biunt qui supra alios esse volunt. Et sic
superbire [illegible] quam supra alium esse non valens
[illegible] Secundum est pulvis
avaritie. Avaricia [illegible] portat [illegible]
in oculis. Psalmus. Oculos suos statuerunt
declinare in terram. [illegible] dicitur de talibus
quod sunt nimia cupiditate ceci. Et sicut
superbia totum genus humanum occupat sic

et aia^a. Ie. vj. Amore q̄pe ip̄s
ad maiore ōs aia^e studet. Sut mi
nores at 2 maiores s̄t mediocres
p̄minores at m̄t^m carni p̄me^are
tici p̄maiores at plati. Aia^a. i^r.
ē amore ip̄s ad mediores 2 maiores
Ca mc^r. i hijs cf viget i dilcc̄ 2 vr
gt i plat. Vl pt dici q̄ i domo aie
s̄t tres famle s̄z minores 2 h^e s̄t co
gita^es. Mediores 2 h^e s̄t intencones
maiores 2 i^e s̄t affectoes. Que igi^r.
q̄da q̄p aia^a. ē i cogitacoib; q̄ina
die ac nocte cogi^r. no cessat q̄lit
lut^r possit acq̄re 2 pecunias suas
auge^b. Ecc^s. ij^o. Cuncti dies ei^s labo
rib; pleni s̄t 2 erumpnis, ne p noctē
mente requiescit. Alij s̄t q̄p aia^a. ē
m̄ intencoib; q̄r i oib; q̄ dicut 2 fa^ut
s̄p aliqd lucr̄ ul emolumentu tpale
intedut. p̄u. xvij. Oculi stultor
i finib; t̄re. ecc̄. Oculi stultor p̄s^t in
terreis corp q̄ d̄ fine p̄cedunt s̄p
tpale lucr̄. Alij s̄t q̄p aia^a. ē s̄
i affectoib; q̄r tpalia arde^r diligu^t
2 sp̄ualia puipedut. vn̄ bn̄ dcm̄
ē. Amore ip̄s ad mediore 2 ma
iore ōs aia^e studet. Qd alij t̄re^n
lut^r cogi^r. no desinut. Alij i oib;
q̄ agut tpale q̄modu intedut. Alij
t̄re^n ardet dilu^t. 2 sp̄ualia q̄tep
nut. Tr̄^m. ē ig̃s nacu^r p̄s. Supcari
dit ig̃s 2 no vide^ut sole. Lepar^s. Due
mēt huine nacu^s q̄cerat. Sicut
ei oc̄ls q̄ceta^r ad p̄c̄lm ardēte s̄t
tco q̄ceta^r p̄naci^a2 i flama^r. Eij
ci damasceni. Ira ē ebullico sag
uis cca cor. Ebri^a at ebullicoe su
mos^tr^s ascedut q̄ oclm mēt^s obnu
bilat. Ca ira impedit ai^m ne possit
c̄ue vi^{tj}. Qu at vas aliq^d nimis
ebullit t̄b; remedijs sonet^r. Aut
p̄ vas aliq^d deposicom. Aut p aque
frigide infusiom. Aut p̄ ligno^r s̄b
tractom. Sit 2 qn aliqu^s p̄ira
q̄t alio nimis ebullit. Ille q̄t

que nasa^r a^d dz sc alii^o. tota^r. dimi^de
p̄u. xx. Hoc ē lgni q̄ separat se a cogi
tacoib; ōs at stulti inspect. q̄tuelis
ecc̄. Aut dz p̄ula dulcia 2 resp̄gerativa
vide. p̄u. xv. Respo moll frag^e. ira
s̄mo dur^s suscitat furore. Aut sale
dz tace 2 nichil d̄ inde l̄ba ei q̄ ira
cudo vide^ur. s̄t lig q̄b; nutr^e. ig̃s ap̄ls
i flama^r. Ecc̄. xxviij. S̄m lig silue s̄c
ign^s q̄ardescit. Qn at lig subtr
a^rhut^r. tc i^c. ig̃s q̄tigui^r. p̄u. xxvj.
Cu defecerit lig tuc q̄tigue^r. ig̃s
ecc̄. Ebtu ē fetor luxurie h^c figat^r
ē Thob. ij. v. d^r. Ex q̄ stercore irūdinu
q̄cecat^s sint thobias senior. Sut at
i india anis ē despectiva. Et q̄d p^c
catu mag^s ac mag^s despitat q̄ luxa.
Ho q̄d quat^or. l; s̄z corp^s aiaz fama
2 tpalez sbaz. Est i^r. q̄dc̄a pctm̄ q̄d
despitat corp^s s̄z nimia esca^a. p̄u.
xviij. Opimis esce q̄spitat ossa t̄g.
Est 2 a^d pctm̄ q̄d despitat aiaz s̄z i
vidia. Na sc d^e. pocta. Invid^s alti^s
macresat reb; opimis. p̄u. xiiij. Sita
carnium sanitas ossiu putredo ossium invi
dia ecc̄. Est 2 a^d pctm̄ q̄d despitat fa
ma s̄z sup^a. Ecc̄. x. Odibil cora deo
2 hoib; ē sup^a. Est 2 a^d pctm̄ q̄d despe
cat t̄rena sbaz s̄z p̄digalitas 2 ecia
vicui^u gule. Ecc̄. xxi. Qui dilig^e epu
las i egestate erit 2 q̄ amat vi^m 2 pinguia
medicabit. Luxu^a at despitat 2 q̄sumit
corp^s q̄r fac^t ip̄m cito insenesce 2 in
morte venire. p̄^u. Cor vj. Q^r at fornica^r.
i corp^s suu peccat. i. i cor^t. Sui dimi
ucor 2 q̄sup̄cor. Consumit aiaz q̄r oia
bo^a p̄ opera admichilat 2 dissipat. p̄^u.
Cor ij. Aialis ho no p̄cipit ea q̄
s̄t sp̄us dei. Consumit bona fama. Vn
d^r. de Salome. Ecc̄. xlvij. Inclinasti
femora tua mulierib; 2 dedisti macla
in glia tua. Consumit 2 t̄rena sbam
lut^r. xv. dissipa^r. sbaz sua vivedo

luxorie. Multo e nimia humiditas
et crassitudo terre sicut Job. xv. Operuit
faciem suam crassitudo. Hinc est quod ezechi
as percussus est in apostemata quod interpretatur
multa humus ut legitur iiij Reg. xx. Cum a
multis istorum spaliud fat homines cetera hic
est et quod essay et manasses fuerunt fratres. Essya
interpretatur fertilitas et manasses oblivio
sus. Quia nimia fertilitas facit inducat ob
livionem dei. Exiuit et pisces aliquid quod
nimia pinguedine corrumpitur. Et sic in an
imalibus ceteris contingit ut conmultitudine terre
visorum altum pinguedine vestiantur. Hec homines
cum nimia terre humiditas in aia corrumpitur.

¶ Post quod visum est de imperfecte terre et
de terre pars de qua in principio eius sicut
spalis. Cuius est quod quedam medicina portat
quibus terre scilicet corpus et sanguine et aiam
et spiritus tamen et diuina. Illa de terre fecit
emplastrum quo tumor superbie sanatur. Fuit
emplastrum de herbis medicinalibus quod inadu
natur et de terre et liquore alio perfundi.
Hec herba medicinalis est caro xpi. Ca sic dicitur
ysa. xl. Omnis caro fenum. Ista herba
in terra fuit incisa de mundo in mortariolo crucis
fuit pistello penis attrita de hiis duobus
dicitur ysa. liij. Vulneratus est propter iniquitates nostras
attritus est propter scelera nostra. Demde in furno crucis
temporis igne decocta fuit scilicet igne amoris Joh.
xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet. Et
igne doloris. Trenorum primo. O uos omnes qui transitis
per uiam attendite. Igne passionis pedes Ossa mea
sicut cremium aruerunt. Deinde sanguine perci
sa fuit aspersa ysa. lxiij. Quare rubrum
est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantium
in torculari. Istud est emplastrum sic
factum de xpi carne sic incisa sic attrita sic
decocta sic perfusa si super apostema superbie
apponatur. Statim sanati mature mollifi
catur et frangetur. Lugdunensis. Ecce homo humilitatis
quod in super medicamentum. Ideo quod superbia sa
nari potest si humiliter fili dei nunc non sanatur.
Os. De sanguine fit collirium quo ignis inatur
separatur. Nichil est sicut odium sicut natiuitas
separare dicit quod constituitur quod sanguis xpi primus contrariis

sic orat. Ose(e) v. orat pro eis ubi dicitur
luc. xxiiij. Pater dimitte illis quia nesciunt
quid faciunt. Orat cum lacrimis Heb. v. Cum
clamore valido et lacrimis offerens exau
ditus est pro sua reuerentia. Orat sanguine
Heb. xij. Accessistis ad sanguinem aspersionis
melius loquentem quam abel. Orauit
morte Heb. ix. Noui testamenti media
tor est ut morte intercedente in redemptionem
earum preuaricationum que erant sub priore
testamento repromissionem accipiant eterne hereditatis.
Tale est collirium tale prout et tale
calidum in uos refrigerat de oculis igitur
vauturi. Et est quod inimicos suos dete
tero odium tenebit quod uos primas
suis verbis sanguine lacrimis et morte
orauit. Et secundo de carne fit vas vngueta
rium quo pulsus aiam corripit. In isto
est vase tam vnguenta preparata conti
nentur de quibus dicitur Joh. primo. Vidimus gloriam
eius gloriam quasi vnigeniti a patre plenum
gratia et veritatis. Ibi est gloria id est gloria
dei in uia. Ibi est gratia id est caritas. Ibi
est veritas id est infallibilis sapientia. Quare
est quod habet oculos plenos puluere aiam
vadat ad istud vas vnguentarium et
vngat oculos suos vna gratia et sapientia.
Cum autem vngitur vnguento vna quidem
inclinatur ad compassionem fratris miserie.
Cum vngitur vnguento gratie quidem in aspectu
respectu abiciunt terrorem et in amorem
celestium in ardescit. Cum uero vngitur
vnguento sapientie quidem sciunt sapiunt atque
iterum sapientes reddunt et sapiunt corpore de
(
Tertio de spiritu suo humano fit alui
mellissimum quod crassitudo terre contem
nitur. Ecclesiastici xxiiij. Spiritus meus super mel
dulcis. Item mel est et dulce in superficie
dulcius in medio dulcissimum in fundo in
xpo quidem est triplex scilicet caro que est
superficialis diuinitas que est profunda et
aia que est media. Mel id est dulce
in superficie quia sicut cogitationes carnis
eius homines delectat. Sicut amores est
dulcius in medio. Ecclesia cogitationes aiam eius
hamines delectans primamoribus est

dulcissimum in fundo quia gogsto(re) dimittit
hauriunt delectaciones p(er)amissimas. Tal(is)
l(iquor) dulcedo omnem dulcedinem quandam facit
insipidam. Cypri(anus): Vere non est facile tran(s)
q(ui) amet quod donum celeste gustauit.
Quanto de dulcibus fit balsamum quia fetorem
luxurie pelleret. Eccl(esiastic)i xxiiij. Quasi balsamum
non mixtum odor meus. Odor autem istius
balsami talis est quod non tantum infirmi non
tantum mortui non tantum corrupti sed et feti
di sentire debent. Hic figatus est in
lazaro quadriduano et fetido qui ipsius
odore sensit et reuixit. Hug(o). Dices
est delectacio et tunc anima est infirma. Secunda
est consensus et tunc est mortua. Tercia est ma
lum opus et tunc est corrupta. Quarta est ma
la consuetudo et tunc est fetida. Qui autem istum
odorem non sentit est infirmo periculosior
mortuo insensibilior corrupto mar
cidior et fetido abhominabilior etc.

Omnis plebs ut vidit de — *De*
dit laudem deo etc. Ex(...) q(ui) — *eo*
dus erat illuminatus. Omnis — *dem*
plebs que ibi aderat dedit — *sermo*
laudem deo. Greg(orius) da(m) mentis — *tercius*
quia vere illuminatus est qui deum laudat
ille est cecus qui deum blasphemat per ma
la verba uel per mala opera uel per mala
vita. Instus autem dicebat hos: vani non
solum non laudant deum sed et per suas
vanitates ipsum blasphemant et laudant
inimicos dei scilicet dyabolum mundum et carnem.
Ys(idorus) de xo pa(tre) in isto c(apitul)o fit men(cio)
ut gogsidatore pa(tr)ibus dum homines
abstineat a tanta vanitate. Laudant
quod de et honorant mundum concedendo diuersos
ludos et diuersas et ineptas leticias
laudant et honorant corpus ipsum pascendo
ipsum per diuersas epulas laudant et
honorant dyabolum ducendo diuersas choreas
as. Instus autem hiis vanitatibus gogse
dum homines dicens istos. Et ideo non
sunt illuminati sed cecitate involuti. Q(uia)
Hugo. Cum vani hos cum debent deum
laudare ipsi tamen laudant mundum per diuersos
ludos et ineptas leticias. Leticia enim mundi
est sicut vinum purum quod cito inebriat
non salubri leticia temporali. Isyd(orus) i. Ecc(lesiastic)i vi.
Anchelus et non addominum laudent quam ad domi
num. Refert autem tullius quod quando aliqui
consules romani redibant victores extra
honor eis fiebat triplex et quia omnis populus
eis obviam ibat. Secundus quia omnis captiui
quos ceperat eius circa victis manibus
sequebantur. Tercius honor erat quia ipse victor
indutus tunica iouis in curru sedebat quem quatuor
equi albi usque ad capitolium deducebant.
Ne non ipse isto honore nimis extolleretur elevata
ret ipsum extra trahebat. Primo quia vilis homo simi
lis condicionis in secto currum ponebatur ut
cuilibet daretur spes pervenendi ad talem
honorem si probitas mereretur. Secundo quia i. similis
colaphis eum cedebat dicens Cognosce teipsum.
Tercio quia cuilibet licebat in illo die in ipsum in
ferre omnia obprobria que volebat. Sic in pagani
ni suas leticias trahebat multo forcius
nos christiani eas reprimere et trahere debemus
et maxime ex tribus de causis scilicet primo quia hoc non competit
loco. Secundo quia non competit tempori. Tercio quia
non competit statui. Primo quod dico quod debemus
trahere ineptas leticias quia hoc non competit
loco. Omnimus enim in exilio quod debemus esse
in celo. Et ideo nobis est flendum non gaudendum.
Aug(ustinus). In valle miserie sumus ubi eo ma
gis flendum est quanto minus flemus. Psalmus. Quomodo
cantabimus canticum domini in terra aliena.
Et Gi. Viuis scis dure est cantare in exilio
canticum domini quod dominus est de illis quibus cantat
cantica dei. Secunda in primus in exilio in cis
iudaica leticia. Sed est nobis importuna. Ecc(lesiastic)i
xxij. Musica in luctu importuna nar
racio est. Secundo non competit tempori tantum cum
tempus vite presentis non est nisi quedam transitus ad mortem
sicut dicit Aug(ustinus) nequaquam uel uel facere uel tar
dius ut permitti. Sed omnes pari motu
vrgentur. Stultus autem esset si qui ad mortem
supplicium cum leticia et solacio duci vellet.
Tales sunt pisces cigno qui quando moritur
primum cantare perhibetur. Tercio non non competit

statim. Statim non homines et pueri sed populus et dolo
rosus quia concupiscens se videt pueriliter et do
lore inficitur. Ita si sursum respiciat videt
celum quod amisit. Si deorsum videt infernum
quod os devorare appetit. Si a sinistris
videt adversitates quas vix unus de mille
evadit vel evadere valet quin non cadat per im
patientiam. Si a dextris videt prosperitates in
quas vix unus de decem milibus evadit qui
non cadat per intemperantiam. Psalmus. Id est psalmus Ca
dent a latere tuo mille et decem milia a dex
tris tuis. Si post se videt multitudinem peccatorum
que commisit. Si ante se videt terribile
dei iudicium in quo districtam rationem reddere
oportebit. Unde legitur in vitis patrum quod quidam
sanctus pater cum quendam vane ridentem videret
dixit ei Reddituri sumus de vita nostra
rationem coram deo et tota terra et curia cele
sti et tu rides. ¶ Secundo vani homines cum
laute debent deum laudare et honorare
corpus proprium pascendo ipsum per optimas epu
las. Istud autem vitium gule et homini facit
magnam iacturam et deo facit magnam in
iuriam. Homini quidem facit triplicem iacturam. Prima est
quia in corpore inducit magnam deformitatem.
Secunda est quia inducit multam infirmitatem. Tertia
est quia inducit insatiabilitatem. Prima est quia
in corpore inducit magnam deformitatem eo
quod facit ventrem nimis tumescere. Dicitur autem
venter a vento eo quod est sicut uter vento
plenus. Gulosus autem quanto maiorem ventrem
habet tanto maiorem vesicam vento plenam et
maiorem saccum plenum stercoribus possidebit. Sicut enim vesica vento plena acu punc
ta cito destruitur. Sic venter gulosi punc
tus acu febrili cito per mortem evanescit.
Stultus est ille qui omne [illegible] quod cum
multo labore acquisivit in cista poneret
in qua in lutum quotidie putresceret. Et quia
venter gulosi est saccus stercorum stultus est qui
ita ei splendida sunt eo quod ea que cum
multo labore acquisivit in ventrem ponit
in quo in lutum fetidum et quotidie convertit. Secunda est quia inducit multam infirmitatem

et aliquando mortem. Ecclesiastici xxxvii. In
multis escis erit infirmitas. Propter
crapulam multi perierunt. Qui autem
abstinens est adiciet vitam. Pinguia
enim corpora ut medici [illegible] quod est ca
lore. Calor enim naturalis per nimiam pin
guedinem suffocatur. Ita et spiritus
admodum saepe animam pinguedine
impedit. Et sic mors sequitur. Tertia est quia
inducit insatiabilitatem. Proverbiorum viii.
Venter impiorum insaturabilis. Psalmus.
Famem patientur ut canes. Canis
enim cum pecia devoraverit mox ad
aliam devorandam suspensus anhelat.
Sic gulosus postquam multa fercula de
voravit adhuc alia concupiscit. Immo
insatiabilior est quam canis et quam cetera
alia sunt quia anima conspoliat electa. Ita
a terra aufert [illegible] sensibilia aquatilia
tilia et aves volatilia. Plinius. Tam
paucorum virgultorum pastus alimentum.
Unica silva pluribus elephantibus sufficit.
Homo non in mari et in terra non pascitur.
Ambrosius. Quid insatiabilius ventre humano
homo suscipit et aves congregit. Et tamen
plenus sunt disputat de ieiuniis cum
digessit vale de virtutibus et quieta lu
xuriam. Inter pocula philosophia predicatur. Inter
psalmos vina laudantur. Secundo facit deo in
iuriam eo quod gulosus ventrem deificat.
Philippenses iii. Quorum deus venter est. Ut dicit
Augustinus Hoc abusione colitur quod pecus
amatur. Huius rationem assignat Hugo de
sancto victore. Psalmi [illegible] dicit venter gratiam.
Solet enim templa diis gentium altaria
erigi ministri ad sacrificium ordinari pecu
des immolari thimiama cremari. Sic siquidem
venter est templum et coquina altare mensa
ministri coci immolate pecudes cocte
carnes fumus incensorum odor saporum.
Ista autem ydolatria peior est quam illa quando
quidem ydolatria paganorum quia ibi adora
bat argentum et aurum. Gulosus autem ado
rat saccum stercorum. ¶ Tertio vani homines
cum debent laudare deum laudat [illegible]
diversas divitias coram [illegible] valde

fatuum est ipse qui a(d) vores (?) Primo quia tales
corree mundi sepe ducunt ad coreas
inferni. Secundo fatuum est quia privat coreis
celi. Tertio fatuum est quasi cecum quia cadunt in in
iuriam dei. Quarto fatuum est quasi cecum quia talis co
ree sunt arma dyaboli. Primo dico quod fatuum
est coreas mundi facere quia sepe ducunt
ad coreas inferni. In inferno quidem erunt
multe processiones peccatorum id est congregationes
superborum luxuriosorum et avarorum qui
canticum lugubre decantabunt. Iob
xii. plaget terra secundum infernales fatue
et fatue sororum cantabunt ad invita
cione sociorum suorum lugubres concinentes
dicentes: Ve mihi quia deum offendi. Ve mihi
quia dyabolo consensi. Ve mihi quia natus fui. Ve
mihi quia male torqueor. Ve mihi quia mori
valeo. Ve mihi quia numquam liberabor. Ad tales
coreas infernales iste coree mundiales
sepe perducunt. Iob xxi. Tenent tympanum
et cytharam et gaudent ad sonitum organi.
Ducunt in bonis dies suos et in puncto
ad inferna descendunt. Secundo fatuum est quia
iste coree reddunt ad simistram. Proverbiorum iiii.
Vias que a dextris sunt novit dominus perverse
autem que a sinistris sunt. Secundo fatuum est quia
privat coreis celi. Ibi enim sunt coree sanctorum
deo iubilantium. Ypocras (?) Cum pastas me(?)
filia sepe coreis vigilis (?). Istis coreis
celi privatur qui coreis mundi delectatur.
Unde refert Gregorius de quadam puella in
dyalogo nobili romana que diu iocis
et cantilenis dedita nimis esset. Beata
virgo cum multis speciosis puellis albis
indutis ei apparuit. Et eam in puel
la tam decore processioni associare vel
let prohibuit beata virgo dicens quod donec
sic esset vana et vaga tali processioni
associari esset indigna. Precepit igitur ei ut
a iocis et vanitatibus se abstineret et sic
die tricesima ad ipsorum processionem veniret.
Que cum et vanitatibus subito immutata
fuit et sic tricesimo die beato fine decessit.
Tertio fatuum est quasi cecum quia cadunt in iniuriam
dei. Cum quia pactum in baptismo initum et
factum frangunt quo omnibus hoc abre

nunciare dyabolo et pompis eius promiserunt.
Tum quia maiorem contemptum committunt quam si
in eum simili tribuerent. Augustinus Melius est die
bus dominicis arare et fodere quam coreas du
cere. Tum quia festa sanctorum suis vanitatibus
polluunt. Magnam iniuriam deo faciunt coree
mundi quia prophanum carissimum suum scilicet beatum Iohannem
baptistam occiderunt. Iniuria enim quae istis sanctis
fit redundat in deum. Luce x. Qui vos
audit me audit et qui vos spernit me
spernit. Quarto fatuum est quasi cecum quia iste coree
sunt arma dyaboli. Tribus enim modis facit dyabolus
in peccatum luxurie homines corruere scilicet modo per
collocucionem modo per tactum modo per visum. In coreis
autem omnia ista conveniunt. Nam ibi sunt verba lubrica
et modulaciones cantuum. Ibi est fixa visio
facierum. Ibi est tactus manuum ignitarum
et id est totali vicinitate et appropinquacione modo
per collocucionem modo per tactum modo per visum ignis
sepe accenditur et mala concupiscentia inflamatur.
Et quantumcumque homo sit fortis durus sicut ferrum
vel sit naturaliter frigidus sicut lapis vel sit
candidus tamquam murus dealbatus non tamen
confidat nec de sua fortitudine nec de sua frigi
ditate nec de sua sanitate. Quia durum ferrum in
igne positum emollescit. Sic homo firmus
in suo proposito igne concupiscencie mollescere facit.
Iovinianus (?) Spiritus metere libido domat. Ex
confrictione enim duorum lapidum frigidorum
ignis concutitur. Sic enim communia facta
virorum ac mulierum licet ambo videantur
frigidi sepe per concupiscentiam inflamantur. Quis
frigidior esse poterit quam qui in omnibus labo
rabat de quo refert Gregorius in dyalogo.
Qui cum quedam mulier ei cum faciem appropinquaret
ut sentiret si adhuc spiraret in voce qua
potuit proclamavit Recede mihi recede.
Tolle paleam adhuc viget igniculus quia min
ius et dealbatus quamvis candela non
conlumine (?) tamen denigratur. Sic enim quamvis ali
qui non comburantur concupiscencie igne tamen con
vivia faciant mulierum denigrantur
in fama vel aliquo modo in consciencia quando
non tenent ad deum fiducialiter. Ieronimus

Agmandus (?)

Credit in eo quod est cum deo toto corde am-
bulare qui sermonem a terrestribus contemplatur.

Ductus est ihesus in desertum (Dominica prima in xl^a, sermo primus contra)
a spiritu ut temptaretur a
dyabolo. Et cum ieiunasset
quadraginta diebus et quadraginta
noctibus postea esuriit. Et accedens
temptator dixit ei: Si filius dei
es dic ut lapides isti panes fiant.
Qui respondens dixit: Scriptum est non
in pane solo vivit homo sed in omni verbo
quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit
eum dyabolus in sanctam civitatem et statuit eum
super pinnaculum templi et dixit ei: Si
filius dei es mitte te deorsum. Scriptum
est enim quia angelis suis mandavit
de te et in manibus tollent te ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum. Ait
illi ihesus rursum: Scriptum est non temptabis
dominum deum tuum. Iterum assumpsit eum dyabolus
in montem excelsum valde et ostendit ei omnia
regna mundi et gloriam eorum et dixit illi:
Hec omnia tibi dabo si procidens ado-
raveris me. Tunc dixit illi ihesus: Vade
sathanas. Scriptum est enim: Dominum deum
tuum adorabis et illi soli servies. Tunc
reliquit eum dyabolus. Et ecce angeli
accesserunt et ministrabant ei.

Dubitabat dyabolus per signa et prophetas dei
filium in mundo esse venturum et de presenti
dominium ablaturum. Audiens autem secundum Crisostomum
in eius nativitate angelum pastoribus pacem
annunciasse, angelorum multitudinem iubi-
lantem, Iohannem digito demonstrantem, pa-
trem in baptismate testificantem, spiritum
sanctum in ipsum in columbe specie descendentem.
Et tunc quadraginta diebus et quadragin-
ta noctibus ipsum ieiunantem eum esse filium
dei suspicatus est. Sed postmodum videns eum
esurisse ipsum esse filium dei penitus du-
bitavit. Non enim credebat dei filium esu-
rire posse. Volens igitur experiri utrum

esset dei filius vel homo purus et sicut
glossa, per homines tales tres pestes
cogitavit eisdem telis istum aggredi-
endum. Et si quidem vinci posset homo purus
apparebit. Si autem vinci non posset dei
filius esse videbitur. Ita sicut dicit Gregorius
in omelia. Dyabolus primum hominem de tribus sicut
temptavit et vicit: de gula cum de fructu
ligni vetiti ipsum manducare suasit;
de vana gloria cum dixit: Eritis sicut dii;
et de avaricia cum ait: Scientes bonum et
malum. Sed et avaricia est immoderatus
appetitus pecunie sicut et est immoderatus appe-
titus scientie. Eodem modo primo temptavit ipsum
de gula cum dixit: Si filius dei es dic
ut lapides isti panes fiant. Cogitavit enim intra se
dicens: Si lapides in panes converterit po-
terit dei filius esse. Si autem non poterit
purus homo apparebit. Sed Christus secundum Glossam
vincit talem temptationem quod ipsum esse dei filium
non cognovit cum ait: Non in solo pane
vivit homo etc. Ac si dicat secundum Glossam:
Cum homo constet ex duplici substantia scilicet anima
tanquam superiori et corpore tanquam inferiori et
cibus anime sit verbum dei et cibus corporis
sit panis materialis et tu suadeas me
tamen de cibo corporis inferiori et non superiori,
patet quod tua persuasio non est bona. Sed est
temptatio mala et perversa. Sed quia eum dyabolus
vincere non potuit cogitavit apud se dicens:
Sicut ait Crisostomus homo iste sed esse
videtur. Si enim vincitur et si non vincitur de
vicio gule sepe tamen vincitur de aliquo
motu vane glorie. Et ideo ipsum assumpsit
et eum super pinnaculum templi statuit.
Hec sunt verba secundum Gregorium. Si pun-
xit se assumi quod permisit se crucifigi.
Et alia glossa dicit: Non in eo quod permisit
se assumi non fuit infirmitas sed pa-
tiencie. In dyabolo autem hic facere non fuit
virtus sed superbia. Sed ipsa assumptio potest in-
telligi de ductu. Dicit autem auctoritas Glossa
quod visibile et dyabolo in humana specie apparuisse

Sed tamen xpc sic egit ut a nemine
videretur. Erat autem pinnaculum locus
eminens ubi erat cathedra doctorum
Et ideo secundum Glosam putavit dyabolus
istum in sede doctorum positum inanem
gloriam posse extolli ubi multos fecerat
elevari. Et ideo dixit ei Si filius
dei es mitte te deorsum. Hoc ideo dixit
ut eum tali precipitacione et nulla preci
ta lesione iactanciam incurreret. Vel ut
ex hoc dyabolus quid potestate agnosceret.
Sed xpc sic temperavit responsum ut eum re
linqueret dubium dicens Non temptabis
dominum deum tuum vel dicitur Glosa. Sugge
bat ut aliquo signo exploraret
quantum posset apud deum. Sed non debet
temptare deum qui habet consilium unde
quid faciat. Nunc autem potuit descen
dere aliter descendens quam per iactanciam se
precipitare. Sed postquam defecit huma
na commendet se deo non temptando
sed devote confidendo. Tamen postquam non per
hanc temptacionem vicit per terciam eum ex
quorere potuit cupiit ad terram in
saltem ipsum posset de avaricia superare. Du
xit ei eum in montem excelsum valde
et omnia regna mundi illi ostendit. Non autem
ista ostendit carnali eius oculis sed monstrando
adducendo vel visum eius ampliando
vel ea que nesciebat sed indicando. Quod
dicitur ostendisse et cetera. unde secundum Crisostomum
ostendit ac si in loco excelso positus
manum extenderet dicens Ecce ex illa
parte est ytalia et ex illa grecia et ex illa
affrica. Vel secundum Rabanum ostendit quam
vanitatem pompe mundane quam ipse dyabolus
diligebat quasi speciosa et desiderabilis
sit urbis demonstravit ut ad cupiditatem
illa ipsum induceret. Vel secundum Glosam
ostendit quod regnabat in mundanis per diver
sa vicia in quibusdam per superbiam in
quibusdam per avariciam in quibusdam non plu
xuriam ut eo ulterius posset adeo
sentiendo facilius inclinari. Cum autem
omnia regna mundi et gloriam eorum illi osten

disset dixit ei Hec omnia tibi dabo si cadens
adoraveris me Luce iiii dicitur Quia michi
tradita sunt a patre meo et cui voluero
do illa. Plane mentitus est dyabolus quod dei
sunt omnia et ipse eorum dominus universa. Et quia ipse
contemnebat iniuria creatoris qui solus
debet adorari ideo dyabolum repulit dicens
Vade sathana unde Iohannis viii vade in ignem
qui paratus est ei et angelis tuis. Notandum
post quod dyabolus a minimis et procedendo ad ma
iora. Minima temptacione videbatur temptare
de pane in fame magis. Maior fuit temptare
de vana gloria. Maxima de avaricia. Hoc figuratum
est Iob primo v. dicitur A planta pedis usque ad
verticem non est in eo sanitas. A planta pedis
id est a minimis peccatis usque ad verticem id est usque
ad maiora procedit dyabolus. Cum et mayoribus a
minimis quasi a planta et procedit usque ad
verticem id est usque ad consummationem. Sed quia de
ac temptacio fuit sunt in xpo tamen exterius non in
tus unde Gregorius ait in omelia Tribus
modis temptacio agitur per suggestionem de
lectacionem et consensum. Et nos cum temptamur
plerumque in delectacionem et consensum labimur
Xps ei temptari potuit per suggestionem
sed eius mentem peccati delectacio non momor
dit. Atque ideo omnis illa dyabolica temptacio foris
non intus fuit. Nota autem quod xpc superatis
temptacionibus tribus vicit. Unde primo sapienter viden
do. Secundo fortiter resistendo. Tercio principiis
obviando. Primo quod sapuit vidit xpc eum
terra scripture testimonia allegavit. Hoc fuit in
victoria qua vicit david de Golia primo Regum
xvii. Unde dicitur Glosa. David interfecit
golia cum lapidibus de torrente. Et xpc
dyabolum lecius testimoniis de lege prostravit
ei dyabolus ut xpc lapides in panes converteret
Sed xpc ex paucis sacre scripture convertit in
lapides quos contra dyabolum iaceat et ipsum
prostravit. Secundo xpc malis inimicis de
bemus vincere per paciam et sapienciam non
per potenciam vel vindictam. Ille vincit per
sapienciam qui inimicos suos sapuit et vindi
vide. Capitulum v. meliorem sapientie quam

vices et vir prudens melior est quam fortis. Prov. xxiv. Rursum: stulto iuxta stultitiam suam responde ne sibi sapiens videatur. Ille vincat per sapientiam qui scit dissimulare et iram suam restringere. Prov. xvi: Melior est qui patiens viro forti et qui dominatur animo suo expugnatore urbium. Et eiusdem xxvi: Ne videas stulto iuxta stultitiam suam sed in patientia ne efficiaris ei similis. Ille vincit per potentiam qui non attendit ad iustitiam sed tantum ad potentiam per quam iniuste opprimit innocentes. Sap. ii°: Sit autem fortitudo nostra lex iustitie; quod enim infirmum est inutile invenitur. Ille vincit per vindictam qui effundit totam iram suam. Et licet talis potius vincatur quam vincat, unde legitur de Allexandro quod licet fuit victor orbis terrarum tamen a vitiis se vinci permisit, scilicet a concupiscentia et a violentia et ab ira. Et quamvis in propriis iniuriis patientem esse sit laudabile, in iniuriis tamen dei patientem esse est valde vituperabile. Unde super illud: Vade Sathana, dicit Crisostomus: Ecce vir distantibus patienter et equanimiter suas iniurias sustinuit, dei autem iniurias nec usque ad auditum sustinuit. Et ita in propriis iniuriis esse quemquam patientem laudabile est, iniurias autem dei dissimulare nimis impium est.

Quinto vincit temptationes eius fortiter resistendo. Sic et nos fortiter resistere debemus. Unde secundum Gregorium dyabolus cui resistitur est debilis sicut formica; cui autem eius suggestio recipitur est fortis ut leo. Jaco. iiii°: Resistite dyabolo et fugiet a vobis. Dyabolus autem dicitur a dya quod est duo et bolus quod est morsus: vult facere duos bolos, corporis scilicet et anime, devorando. Et bene dicit: fugiet a vobis. In quibusdam enim dyabolus non comedit sed ibi requiescit et dormit, scilicet in superbis, avaris et luxuriosis. Job xl: Sub umbra dormit: ecce umbra avaritie; in secreto calami: ecce vanitas superbie; in locis humentibus: ecce luxuria. Temptando. In aliquibus non comedit sed non recedit sed ibi de spe cooperatur, sicut ab illis qui sepe patiuntur recidivum ad peccata sua post cito recipiunt. Luc. xi: Revertar in domum meam unde exivi. Ab aliquibus non comedit et recedit sed non fugit sed lento passu incedit, sicut a tepidis quos non plene deserit. Ab aliquibus autem comedit, recedit et fugit, sicut a viris perfectis et sanctis qui scuto fidei et galea spei, lorica iustitie, gladio verbi dei muniti fortiter illi resistunt et ipsum in fugam convertunt. Ps.: Persequar inimicos meos et comprehendam illos. Ps.

Sexto vincit temptationes eius in primis initiis obviando. Unde mos erat ut dyabolo cum temptationes inferebat eas repellebat. Sic et hic qui scit primas suggestiones mox ipsas in suo initio debet repellere et nullum in animo eius locum dare. Ephes. iiii: Nolite locum dare dyabolo. Jeronimus: Lubricus serpens antiquus hostis est cuius si capiti, id est prime suggestioni, non resistitur, statim in intimis cordis non sentitur totus illabitur. Serpens quoque infernalis caput habet, scilicet suggestionem; habet corpus, scilicet consensum; habet caudam, scilicet operis consummationem. Ubi autem post caput suggestionis statim post corpus consensus et cauda operis. Et ideo in suo capite est conterendus. In aliquibus autem est iste serpens quantum ad caput, corpus et caudam, scilicet in illis qui habent malas cogitationes, consensus et opera. Aliqui non iuxta illud xl dimittunt mala opera, sed tamen ad eadem post pascha redeunt in cedunt. Isti amputant caudam serpenti sed tamen adhuc vivit in eorum cordibus quantum ad caput et corpus. Alii dimittunt et deserunt peccata quantum ad consensum et opus. Isti amputant corpus et caudam, vivit tamen in eis adhuc in capite per malam suggestionem. Cum autem suggestioni resistitur tunc caput amputatur. Et tunc non potest nocere nec quantum ad corpus, id est consensum, nec quantum ad caudam, id est opus malum, nec quantum ad caput, id est suggestionem, quia contrito capite contritus est totus. Unde dicitur Gen. iii: Ipsa conteret caput tuum, id est suggestionem, quod dicitur caput non tamen quod est principium

secunda dicitur caput accipiendo quia diabolus
perpetue pena omnis capit. Et tunc in
pedibus calcaneo eius i. morti eius
quod dicitur calcaneum non tamen quia est finis homi-
nis. Et quia calcaneum dicitur calcatus pedis
intelligitur mors bonorum que est calcaneum ut
vel dicitur callo quod est duricies pedis
per quod intelligitur mors malorum que fuit in
peccatis durabilis et impedicionibus ut eos
capiat et bonis si forte aliquod
nisi in eis inveniat etc. De eodem

Ductus est ihesus in desertum a spiritu ut temptaretur a dyabolo etc. In Mattheo
sermo secundus dominica in quadragesima
quarto. Quatuor est spiritus. Spiritus compri-
mitur scilicet spiritus divinus, spiritus humanus,
spiritus angelicus et spiritus malignus.
Sed spiritus divinus christum in desertum deduxit.
Spiritus humanus eum esurire fecit. Spiritus
malignus eum temptavit. Spiritus angelicus
ei ministravit. Primus id est spiritus scilicet divinus
christum in desertum deduxit. Unde dictum est
ihesus in desertum a spiritu etc. Et Lucae iiii. iste
spiritus divinus nos in desertum deducat dum
primam nos inchoare facit. Istud desertum
significatur per desertum in quod deus filios israel
deduxit cum eos de egypto eduxit in
quo quidem deserto habuit quidam asperam
itineris fatigacionem et quidam primam
manne refeccionem. Sic et filii dei exeun-
tes de egypto peccati debent venire
in desertum penitentiae salutaris in quo quidem debet
habere asperitatem. Iubiis non habent divine
consolacionis primam. Primo itaque debet habere
primam asperam eo quod talis pena me-
lius curat peccata sicut dicitur. Crisostomus super
Matheum capitulo quarto sicut medici curant
humores corruptos. Secundo agricole ra-
dices viciosas eradicant. Tercio arti-
fices nodos lapidum prescidunt. Sic ita
quod aspera medicina humores corruptos
melius evacuat. Rastrum fortius radi-
ces viciosas melius eradicat. Ferrum
durum nodos lapidum melius recidit.

Pectora cum aliquis est plenus humoribus corruptis
luxurie post primam cepit corrupte sed curat
eos modo etc. Aliquis habet malas radices
cupiditatis et avaricie. Prima ad Thimotheum vi. Radix omnium
malorum est cupiditas etc. Aliquis habet no-
dos timoris superbie. Job xv. Quid tumet
contra deum spiritus tuus. Contra ista tria sunt
tria remedia. Primum est carnis mortificacio.
Secundum est omnium terrenorum despectio. Tercium est
mortis meditacio. Dico quod primum est carnis
mortificacio quod est tamquam medicina amara
purgans et evacuans omnes corruptos
humores luxurie. Ecclesiastici xi. Malicia unius
hore oblivionem facit luxurie maxime. Malicia
dicit vocatur ibi pena que nunc videtur esse contraria
et mala. De hac medicina amara dicitur
Ysaie xxiiii. Amara erit potus bibenti-
bus illa. Secundum est omnium terrenorum despectio
quod est tamquam rastrum fortem evellens radices
malarum cupiditatum. Qui enim vult cupi-
ditatem abscindere et divicias retinere tam
rastro de palea habet uti facere. Sed qui
contra eas abicit fortem rastrum apponit.
Istum modum docebat dominus Matthei xix. Si
vis perfectus esse vade et vende omnia que habes
et da pauperibus etc. Tercium est mortis meditacio
Et istud est tamquam malleus fortis prescidens
omnem timorem superbie. Sed ei ascendendo
vel ascenditur nomine accipitur choris gradus dicitur.
Certa sunt quia anima vitia feriat et domet
Ecclesiastici vii. Memorare novissima tua et in eternum
non peccabis. Sunt quia est dura et inple-
xibilis eo quod nulli parcit post. Quis
est homo qui vivet et non videbit mortem.
Quamvis autem filii dei habent eciam primam
asperitatem tamen in isto deserto primae recei-
piunt divine consolacionis et allocucionis
primam. Osee ii. Ducam eam in solitudinem
et loquar ad cor eius. Hoc significatum est in
deo est in filiis israel qui licet in deserto ha-
buerunt dolorem et laborem diutissimum
habuerunt tamen ibi manna dulcissimum. Prius
tamen manna recipere non potuerunt filii israel
quam donec exierint de egypto. Exodi xvi.
defecit eis farina egypti. Tunc dominus

tiſpiciut mare egipti Pſo. no po
tuerut filij iſrl' tempe in(n)a ma do
qrierit de egipto Pegiptu q' te
nebra inter' mt'. aia p(er) ptam tenebo
ſa ⁊ nigra Qm i. vlt tempe ma
na dulcedmis .m tunc cocat depti te
nebroſitate Vn(de) ſup i° ps Cmi dat
immdz eſtd ſpozz ſt' gº Glo dum
dm pulli coruoz ħent plumas
albas apuilz relinqu(n)t ⁊ te rore
celi paſcunt Ǫrd at mgſſe mapuit
tuc corui eoz paſcut Ǫr ⁊ corui
inſfuales paſcut aias qu ſt ingre
pti inſfecte Cuis at aiaz paſcit qu
eſt undita ⁊ puit(a)te candida Qz no
pt quis mana dei in deſto pmtie at
tpe niſi abiciat farma egipti q' e
delectac(i)o ⁊ 9cenſ(us) pti Tales erant
illi de q(ui)bz d(icitu)r. Nu(m) xi. Ǫm fragſtat
deſiderio carnm .i. carnalitatu in egypto
metes ſepe vertebant porri cepe ⁊
allia Porri at dnr a porrigendo
eo q' porrigunt .i. longe extendunt.
Cepe at dnr a cephas qd' e caput
Allia no dnr qz olida abolendo p
porros ſigf(ica)nt' ana(ri)cia qz loge extē
dit' mu(n)do illud Ysa .v. Ǫmis et amo
re iuſſi adinuic(em) ⁊ pte ana(ri)c(ia) ſtudet
Per cepas int' ſupbia q' e caput et
inicii pctoz Ecc(l)i. x. Inicii oīs pti
ſupia Palia int' lux(ur)ia q' e fetida
Eccl(ic)o ix Ois mlr q' e fornicaria
qz ſtercus in via 9culcabit'. Illi g no
lut redire in egiptu ut comedat por
ros cepas ⁊ allia q' diuitias dilectos
adhuc mdu appetut honores abiut
⁊ carnalitatib; delectat'. Fo no pt
quis iſtud mana celeſte in deſto p(er)
uenire tempe niſi tu(r)piat mar' egipti
.i. niſi abiciat ebrietates ⁊ fluctuationes
aiui Hinc e q' hoc facit ſua t aq
ſpeculari no pt aut qu aq' e turbida
aut qu aq' e inqeta aut qu homo
ſe no inclinat Ǫr ⁊ t'. aia deu

9templari no pt Ǫſt qu e ple' tta
tione ul qu agitat' inqetudie ul
qu ſe no inclinat p humili(ta)tis Iſta tria
tanguit' Yſa .xxvi. ſm alia tra(n)ſla(ti)o(ne)z
Ǫnp que requieſcet ſpus meus niſi
ſup humilez ⁊ quietu ⁊ tremete ſmoes
meos Nā humilitas fac(it) in aia inclina
tione quies facit tranquilli(ta)tez timor
adducit purificatone Vn(de) i° Ecc(l)i .i.
Timor dni expellit pctm Ǫo ſpe Ǫ37
e ſpus humanus qui .xvi. fecit euire
Nota at q' .x. quatuor vitalz euiuunt
in anaaz vite euiuuit ⁊ no hunt
quod comedat niſi lapides ſicut hic
Lapides int' hoies duri q' no
ſunt ad penitenciaz frangi hoies frigidi
qui no ſunt igne diui amois inflā
mari hoies pti ⁊ aridi qui non
ſunt rore diuine gre humectari Ta
les ei no ſunt a xo. ſz adyabolo incor
porari Yſe ei tru ſt lapidibus la
pides incorpat Job. xli. Cor ei
indurabit' qz lapis ut Alia vite e
uiuuit ⁊ no hnt quod comedat niſi
folia ſicut Euiunt pz in ficulnea de
qua hetr' Mt' .xxi. Et ſic ipe xo
no comedit lapides .i. corda dura ita
nec folia .i. nc vba Arbor aut pdu
cit folia gemmas flores ⁊ fructus
Folia ſt bona vba gemme ſt bone
cogitac(i)o(n)es flores ſt bone volu(n)tates fructus
at ſt bone opac(i)o(n)es Euiunt t'. xo no
paſcit' de folijs gemmis ul de florib;
ſz de fructib; ſic nec deus paſcit' de bonis
vbis nc de bonis cogitacōib; ſi no e
ibi ad' nc de bonis volutatib; qn
ope no imple(n)t' ſz de bonis fructib;
.i. de bonis opib; Can. iiij. Fructus
meus dulcis gutturi meo Tercia vi
te euiuunt ſz in ore Et ei data e
ſunt fel acetu ⁊ ab ipuiuetu Tali
tibo eu paſcut qui opa de genere
bonoz in mortali pcto fac(iun)t Cu
ei tres ſut ptes ſatiſfactionis ſcz

elemosine orationes et ieiunia. Elemosina
facta in prima est tamquam mel facta autem
in peccato mortali est tamquam fel. Orationes facte
in prima sunt tamquam vinum optimum facte non
in peccato mortali sunt tamquam acetum. Ieiunia
facta in prima sunt tamquam balsamum facta vero
in peccato mortali sunt tamquam absinthium.
Hec autem intelligenda sunt comparative propter hoc cum
valet elemosine et orationes et ieiunium
unius diei facta in prima quam centum annorum
in peccato mortali cohibita. Certe Christus esu-
rivit et sitivit [?] nostram conversionem
et salutem. Corpus Christi incomparabile
est nobis commode sit Christus salvator. Iste cibus
minime Christus desiderat quia etiam hospitacionem
ipsum mendicat Apocalypsis iii. Ego sto ad
hostium et pulso. Siquis aperuerit mihi
ianuam intrabo ad illum et cenabo cum
illo et ipse mecum id est ponemus ad scotam [?]
sive ad simbalum. In ista cena debet
peccator penitens ponere tres partes de
parte sua scilicet contritionem confessionem et sa-
tisfactionem. Deus autem ponit tres alias
ex parte sua scilicet remissionem culpe colla-
tionem gratie et promissionem glorie. Sed
quidam sunt de numero ioculatorum qui pro
volunt cenare de alieno et numquam de suo.
Omnia vellet quod deus et peccata sua dimitteret
et gratiam conferret et gloriam conferret.
Ipsi non volunt contritionem habere nec con-
fessionem facere nec satisfactionem impendere.

Em

Tamquam spiritus est spiritus malignus quod Christum
temptavit. Voluit autem Christus temptari tribus
de causis videlicet. Primo ut temptatis consola-
tionem daret. Secundo ut depugnando spiritua-
li certos nos redderet. Tertio ut temptatis
et tribulatis melius compati et misereri
sciret. Primo voluit Christus temptari ut
temptatis consolationem daret. Fuit autem
statim temptatus quando fuit baptizatus
quando a patre filius fuit appellatus quando
spiritus sanctus in specie columbe super eum
mansit quando ieiunio peracto sibi fuit
quadraginta diebus et quadraginta noctibus et

muniant ut dicitur Matthei quod si autem temptatur
non est minus a peccato propter hoc immunis
Ideo non est minus filiatione dignus non est
minus spiritu sancto plenus non est minus celo
dignus non est minus in prima primo accep-
tus. Secundo voluit temptari ut depugnando
spirituali certos nos redderet. Pugnavit enim
cum hoste nostro sicut habetur et ipse vicit. Samuel
Tunc magis impugnatis quando impugnari
te nescis. Possumus autem dicere certi
spiritum. Primo preparatum aspectum. Iob vii. Militia
est vita hominis super terram. Ephesios vi. Non
est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem.
Tertio Secundo per dominum temptatur. Omnia si temptatis
dominus temptabitur et spiritus. Iohannis xiii. Non est
servus maior domino suo. Tertio per
temptationis frequentem apparitionem. Nam
beato Martino apparuit in forma cruente
bestie. A sancto Anthonio in specie pueri ni-
gerrimi visus est. Quidam etiam sancto patri
se monstravit ferens diversas ampullas
dicens. Si autem noluit de una propinabo
ei de alia. Tertio temptari voluit ut temp-
tatis et tribulatis melius misereri et compati
sciret. Nemo enim movetur per ad compas-
sionem et miseriam aliorum nisi aliorum cogno-
scat miseriam. Hoc quidem per cognoscit
aut audiendo aut videndo aut experi-
endo. Si enim audio dicta quod passio sit
fluca [?] sit magis propter ea sicut est pandiendo [?]
Si autem video aliquem dictam passionem
patientem et in magna agonia constitu-
tum horribiliter agitari et querulosis
vocibus clamare scio illud perpessio
Si non illam passionem in corpore meo
patior scio illud propriato [?] Et ista
cognitio est certior quam duce [?] Ihesu
manifestum est genus nostras omnium tempta-
tiones et miserias patiebatur. Et ideo
ad deum clamabat et totum celum cla-
moribus et gemitibus implebat. Et e
deus eius miserias quodammodo sentit
pandiendo. Exodi ii. Ingressi sunt filii
Israel ipse opera vociferati sunt et ascendit

clamor eorum ad dominum et audivit gemitum
eorum. Igitur dominus eorum clamoribus concita-
tus de celo descendit et cognita [?]
anus nobiscum mansit et sic nostras mise-
rias vidit. Et ita est quod sequebatur post
audiendo postea sequitur videndo. Exo.
iii°. Vidi afflictionem populi mei qui est
in egipto et clamorem eorum audivi et
descendi liberare eum de manibus egiptiorum.
Tandem nostras miserias et temptaciones
sentit per experienciam quia eas in se as-
sumpsit. Hebr. iiii. Non enim habemus pon-
tificem qui non possit compati infirmita-
tibus nostris temptatum autem per omnia etc.
Assumpsit autem paupertatem esuriem dolo-
rem et mortem ut sic nobis fieret similis
et nostras miserias melius cognosceret
et nobis miseris melius succurreret. Hebr.
ii°. Debuit per omnia fratribus similari ut
misericors fieret etc. Ibidem. In eo enim in quo
passus est ipse et temptatus potens est et
eis qui temptantur auxiliari. Tercio [?]
spiritus et spiritus angelicus qui Christo ministra-
verunt. Triplicem cibum sibi angeli mini-
strasse. Primo cibum materialem qui consistit
in corporali refectione quod Christo esurienti
ministrasse creduntur. Sicut et Helie mi-
nistravit ut habetur iii Reg. xix. Secundo
cibum spiritualem qui consistit in spirituali
delectacione. Quia enim Christus pascitur et delectatur
in puritate bonorum. Iuxta illud Cant. ii°. Qui
pascitur inter lilia iusto scilicet in pu-
ritate angelorum. Tercio cibum celestem qui
consistit in dei laudacione. Iuxta illud
Ps. Numquid manducabo carnes tau-
rorum aut sanguinem hircorum potabo.
Immola deo sacrificium laudis etc. Istum
cibum angeli Christo ministrant. Job xxx
viii. Ubi eras cum me laudarent astra
matutina et iubilarent omnes filii dei.

Et cum ieiunasset quadraginta de
diebus et xl noctibus eodem scilicet
postea esuriit etc. In isto textu
isto evangelio fit mencio de Christi scilicet de Christi
ieiunio et de dyaboli temptacione et de
angelorum ministerio. Christus enim quadraginta
diebus et xl noctibus ieiunavit. Ieiunium
enim quadragesime approbatum fuit per legem
mosaycam per legem propheticam et Christus
ipsum approbavit per legem ewangelicam.
Moyses enim legislator et Helias
omnium prophetarum in isto numero ieiunavit.
Ideo ista duo soli in transfiguracione
apparuerunt. Christus autem noluit
ieiunare plus quam illi ne prima fides
putaretur. Et quia secundum Gregorium omnis
Christi accio nostra est instructio. Ideo et nos
instruimur ut quod Christus in isto numero simili-
ter ieiunemus. De quo ieiunio tria nobis
videnda sunt. Primo de numero dierum istius
ieiunii. Secundo de divisione et specie ieiunii.
Tercio de efficacia et utilitate ieiunii. Circa
primum notandum quod istud ieiunium in numero
quadragenario observamus multiplici
racione. Quarum una sumitur a parte Christi.
Alia a parte nostra. Prima sumitur a parte
Christi. Christus enim istum numerum quadragenarium
multipliciter consecravit scilicet sua concepcione
quia quadraginta septimanas fuit
in utero virginis. Sua predicacione quia circa
quadraginta mensibus predicavit in mun-
do. Sua ieiunii observacione quia
quadraginta diebus ieiunavit in deserto.
Sua passione quia xl horis ia-
cuit in sepulchro. Et sua resurreccione
quia xl diebus post resurreccionem
suam fuit cum discipulis in mundo. Alia
autem racio sumitur a parte nostra. Nos
enim sumus debitores deo de corpore nostro
de anima nostra de tempore nostro et de operibus
nostris et de operibus nostris. Sed quia de
hiis sepe negligentes deo sumus ideo
per hunc numerum ieiunii satisfacere sibi de-
bemus. Primo namque per hunc numerum sumus
deo de corpore nostro. Istam racionem assignat
Gregorius in omelia dicens. Quia istud mortale
corpus ex quatuor elementis subsistimus
per eius voluptates preceptis dominicis contra-
imus que per decalogum sunt accepta.
Cum ergo per carnem precepta decalogi
mandata contempsimus dignum est ut
eandem carnem quater decies affligamus

Bis plsime iiij dd sumus decima
in ista via mta nra sut septe v
tutes sz tres theologice z quatuor car
dinales p quas deu time et vim co
gnosce et amare debemus Quadra
ginus at p quatuor tpa ani pritem
vita designat Ita l3 nro septenalo
ale dd eni in tota vita nra no
sumus ideo dignu e ut inst qua
dragenalis nro ieiunemus Decies
plsime iiij dd sumus de tpe anno
ista vom assignt Gregorius quod a
dnica xlme usque ad pascha sex
ebdomade veniunt quarum dies xlta
duo sut ex quibus du sex dies dnici
in abstinencia subtrahunt. Restita sex
in abstinencia remanet Du nos p
trecentos sexaginta sex dies anno
duci. qs ani nri decima deo damus
Decito sumus dd plsime iiij de opi
bus nris Opa enim nra debet de
cta obseruaciam dece mandatorum
et complecim quatuor evangelior. Ista
vom assignat Gregorius dns Cu
in abstinencia quadragesimus imus
custodi. u qz vtq decalogi p quatuor
libros sti euangeli adimplet. Sic
videtis e de dnica et spe ieiunii
quinde sut sex spa. e abstinencia
abissus que in se z sm se st mala
sz amicus et pccis Ysa. lviij
Nonne hic e magis ieiun quod elegi
dicit dns dissolue colligaciones
impietatis. Et pcca ei st quodam
colligata quia vnu trahit ad aliud
et vnu no remitti. sine alio Ideo
subdit. colligaciones impietatis
Et ei hec homo qui pccatorum tot
het diuisitates fasciculorum qui mete
deprimunt Ideo subdi. Solue fa
sciclos deprimentes Pcca enim cor i
diuisas ptes frangunt z insumunte
redigunt Io d. Dimitte eos q con
fracti sut liberos Parum e. p deest
homi abstinere a cibis nisi ipe ab
stineat a pccatis Iero. Quam pre
clara est apud deu abstinencia

corporis tu anime ieiunat a vitiis
Quid eni pdest corpus attenuare
abstinencia tu animus intumescit sup
bia. Pan acibis abstinet z mala
cetra agunt demones imitatur. Qz
esca sp abest z culpa sp adest Sz
abstinencia e abissus qui e occasio
mali sz a castima seruu de. hec
de. Ysidorus in smone xl. Si sola
gula peccat sola gula ieiunet
Si at peccauit cetera membra cur no
ieiunet z ipa Ieiunet fideliter Ieiunet
oculus a curiosis aspectibus Ieiunet
auris a fabulis et rumoribus Iei
net lingua ad detractione z murmuracione
Ieiunet manus a malis opibus Iei
net pes a malis gressibus Iei
net aia a vitiis et ipa vo. Ista
abstinencia e abissus quiue mali
p. Tessalonic v. Ab omni specie mala ab
stinete vos Et hic maxime pre stada
la proximorum Specim mali habent
vba scurrilia sepe dicere z i iudicias
notare lingua hebraica sm Ysid.
fuit prima et erit vltima Et d. Rabi
moyses q in illa lingua nullu vo
cabulu e ad nominandum aliquid inho
nestu Hoc. ta clemente Plus q
vocabula turpitudinum no fuerunt
abusiti tuae dnia sz abominacione
humana Sic q multu displicent
deo vba scurrilia qui ea imponere
nolunt in lingua qua homines com
aunt Sic e q ille sz lingua cele
stem qui se talibus sunat i inunie
Ita abstinencia e abissus que
sut simul z spes mali z occasio
mali Sicut e vanus ornatus et
suspecta familiaritas mulierum et
nunc nro vanus enim ornatus z sz spez
mali quia vr. q tales mulieres
no sut pudice sz lasciue Et est
occasio mali qz sepe multos in
tantos decipiunt Suspecta etiam
familiaritas mulierum z sz spez mal

et est occasio mali. Vulgar. Cum inni
cibus proprie corporis et sic minime ser-
uare mallis est quam mortuum suscitare
quod minus est non potes et quod maius est
non vel vivo curando. Bruta abstinencia
est ab hiis que licita sunt licitum quod
est ab uxore ac a debitoribus repetere
alias comessationes venacionem venac
Quod in quadragesimali tempore debemus a ta
libus abstinere. de quo dicit Ambrosius. Nullus
cum uxore in xla. uxori sue ante octauas
pasche iungatur. Item Augustinus in sermone de
quadragesima. Estote hiis diebus et crebrius
ieiunantes et largius pauperibus eroga
tes et a nobis nobismetipsis imperantes
et a coniugali copula abstinentes. Ideo
Quod dicit Gregorius exponens illud verbum
Ysa. lviii. Ecce in die ieiunii vestri in
venitur voluntas vestra et omnes debitores
vestros repetitis. Neque enim qui debitorem
suum hoc quod debet repetit aliquid iniustum
facit. Sed dignum est ut quisque se in pe[ni]tencia
maceriat etiam id quod sibi iuste competit
sibi interdicat. Et ideo dicit propheta. Ieiunii
consolari animam meam etc. Vulgar. Rela
ta est dura comessatio et non datur admit
tentibus alienum. Requisito dicit Ambrosius.
Nam illud ieiunare putas quod primo diluculo
non ad ecclesiam vigilat sed pisces sumi
los congregat retia disponit canes produ
cit saltus siluas quam perlustrat. Sexta
abstinencia est a cibo et potu. de qua sicut dicit
Ambrosius. Moneo et contestor ut nullus ve
strum nisi forte infans et infirmus sit
usque in pascha domini nisi diebus dominicis
ante nonam manducet aut bibat. Augustinus.
Aliis diebus ieiunare aut remedium
aut premium est in xlma non non ieiunare
peccatum est. Alio tempore qui ieiunat accipit
indulgenciam in xlma non qui potest et non
ieiunat sentit penam. Tales qui ieiunare
contempnunt in futuro famem et siti desiccat
Ysa. lxv. Ecce servi mei comedent
et vos esurietis. Ecce servi mei bibent
et vos sicietis. Vespere et tunc quod primo ha
bebunt sal diaconum et venenum spectum

Denteronomii xxxii. Fel draconum vinum
eorum et venenum aspidum insanabile
etc. Propterea habebunt ignitum calcu
lum pro pane. Quanis et hoc panis
mediatis et postea implebitur. os eius
calculo etc. Talis panis non pote
rit masticari quia durus ut lapis
nec poterit interius portari vel tol
lerari quia ignitus est nec ab eo po
terit exiri quia eius implectus
est perpetua habebunt perpetuum in
teritum post mortem depascet eos etc.
Tercio videndum est de utilitate ieiunii quod est
triplex videlicet. Prima est quia peccatores deus
reconciliat. Secunda est quia per illud homo ad
patriam celestem reducitur. Tercia est
quia per hoc dyabolus superatur. Dico
quod prima utilitas ieiunii est quia peccatores
deus reconciliat. Huius exemplum habemus
Ione iii. Ninivite. Ubi dicitur quod homines
et iumenta et boues et pecora non
gustabunt quicquam etc. Unde dicit Ambrosius.
Quale est quod christianum non facere quod
pecudes fecerunt nisi quod stolidior est
pecude qui indictum ab a sacerdote
ieiunium non ieiunat. Per hoc quod deum
tat fomenta cauet. Papinianus. Cum de
non vis offendere ieiunando peccatum
quod emis de peccatis gemis et tunc
manducare tu ieiunare debeas tu vi
de et gaude tu debeas deplorare
Secunda est quia per hoc homo ad patriam cele
stem reducitur. Unde Ieronimus. Quemadmodum ieiunare in paradyso stetit
sine corporis nos posse redi
re ad paradysum aque per saturitatem sumus
eiecti. Gregorius in omelia. A paradysi
gaudiis per escam cecidimus ad hoc
per abstinenciam resurgamus. Tercia uti
litas est quia per hoc dyabolus superatur
dyabolus et est specus et piscis et canis
et lupus. Sicut enim sicut Ambrosius.
spiritum erroris ieiunium frequens interficit
sic dyabolum ieiunium occidit. Et sicut
piscis natat in flumine et moritur
in sicco sic dyabolus delectatur in aquis

delicias et natat in flumine voluptatum moritur aut in fletu abstinentiarum. Et sicut fames compellit filium prodigum de sua (?) ... compellit diabolum de corde. Et sicut aqua bulliens fugat canes de coquina sic oratio fervens diabolum de anima. Mathei xvii: Hoc genus demoniorum in nullo potest eici nisi in ieiunio et oratione.

Quarto in eorum fit mencio de dyabolo temptatione. Distinguit autem Augustinus super psalmum Qui habitat in adiutorio altissimi quatuor genera temptacionum: una levis et occulta. Unde notatur: Non timebis a timore nocturno. Alia levis et aperta. Unde subditur: A sagitta volante in die. Tertia gravis et occulta. Unde dicitur: A negotio perambulante in tenebris. Quarta gravis et aperta. Unde subditur: A ruina et demonio meridiano. Istis quatuor modis voluit diabolus temptare christum sed non prevaluit. Prima temptatio levis et aperta cum dixit: Dic ut lapides isti panes fiant. Ista enim temptatio et fuit levis quia de pane. Et fuit aperta quia de cibo spirituali nullam faciebat mentionem. Secunda temptatio levis et occulta quando statuit eum super pinnaculum templi. Tunc enim de alis motu vane glorie ipsum temptare voluit. Et ideo fuit temptatio levis. Sed tamen per suam potestatem eum cognoscere intendebat. Et ideo fuit occulta. Tertia temptatio gravis et occulta quando eum temptavit de avaricia. Talis enim temptatio et fuit gravis quia de gravi peccato et fuit occulta quia aliud pretendebat et aliud intendebat. Pretendebat enim suam sublimacionem et intendebat eius propriam deieccionem. Quarta temptatio gravis et manifesta quando eum temptavit de ydolatria dicens: Hec omnia tibi dabo si cadens adoraveris me. Et cetera.

Quinto in eorum fit mencio de angelis ministrantibus. Hec autem ministratio potest intelligi tripliciter. Una est de adoratione vel congratulacione vel corporali sobrietate (?). Ita ministrabant id est suppliciter adorabant. Et hoc respectu divinitatis. Vel ministrabant id est pugnanti congaudebant. Et hoc respectu anime que sic pugnabat et vincebat. Vel ministrabant id est sibi esurienti in materiali cibo subveniebant. Et hoc respectu carnis. Sicut et olim angeli helie ministraverunt ut habetur iii Regum xix. Sed tamen helie ministraverunt ad suum quadragenarium perficiendum, christo vero ministraverunt post suum quadragenarium celebratum. Et cetera. Dominica iia in xla. Sermo primus.

Egressus ihesus secessit in partes tyri et sydonis. Et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamavit dicens ei: Miserere mei domine fili david, filia mea a demonio male vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes: Dimitte eam quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait: Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus israel. At illa venit et adoravit eum dicens: Domine adiuva me. Qui respondens ait: Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus ad manducandum. At illa dixit: Etiam domine, nam et catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens ihesus ait illi: O mulier magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.

Dominus ihesus christus multos viros ad penitentiam adduxerat, multos in suis peticionibus exaudierat, multos in anima et corpore curaverat. Ideo ne mulieres apud ipsum viderentur excludi, istam mulierem chananeam ad penitentiam adduxit. Unde dicitur cetera

Mulieri chananee et publicano vocati
sunt ad primam ipsam in sua petitione ex
audivit eius scilicet filiam malam et corpore
sanavit ut prior dicitur in textu quod ad
ventus primus non tamen fuit propter salutem
hominum sed etiam mulierum. In isto est totali
evangelio de quibus personis fit mentio videlicet
Primo de Christo in quo erat magna misericordia
Secundo de muliere chananea in qua erat
instans postulatio. Tertio de filia eius
in qua erat magna vexatio. Quarto de
diabolo in quo erat magna malicia et
eppssio. Quinto de discipulis Christi in quibus
erat magna compassio. Primo quo ponitur
Christus in quo erat magna misericordia. Jo
dixit ei mulier miserere mei domine fili
David. Quamvis autem fuerit eius potentie
sapientie et iustitie non tamen recurrebat ad
eius potentiam non ad eius sapientiam non
ad eius iustitiam sed ad eius misericordiam quia sciebat
ipsum esse pium et propitium ad miserandum.
Nam quidem propitiationis mee et misericordie
deus et misericors ihesus hic unde ista mulier
utramque misericordiam ponit cum dicit misericors
deus est dicit miserere mei domine. Et quod
dicit misericors ihesus est subdit fili David.
Misericors et iustus est deus causam in eo una
actibus. Primo ama dina. Secundo aduersus
longa. Tertio abeius aspo. Primo dico quod
Christo misericors est deus causam dina dina cum
pro est misereri semper et parcere. Sicut enim
ignis nalis est calere sic deus nalis
est proprie misereri et bonitatis. Unde dicitur Glo.
Joh. 1º. deus non inmutabiliter pacis est
salvare per gratiam et clementiam quos non
est salvare per iustitiam. Secundo causat a
consuetudine longa quia a principio mundi usque
in finem non cessavit nec cessabit misereri
Ps. Misericordia eius a domino ante et in fine
miseriam suam abscidit quod dicit non
Et quod longa consuetudo vertitur in naturam
sicut dicitur de aliquo qui semper consuevit
esse liberalis iste nescivit facere aliter
sic deus ipse est quodammodo misericors
incommutabilis ver. Tertio causatur in
eo una abomipo. Dico enim quod deus

omnipotens misericors invenitur. Quanto
enim quis est magnanimior tanto ad mi
sericordia pronior invenitur. Ambrosius. Perit
est a magnanimis cupiditas ulciscendi.
Quanto enim quis est infirmior tanto ad vin
dictam pronior unde mulier magis appetit
vindictam quam vir. Cum igitur deus est tam ma
gnanimus et potens Jo est tardus ad vin
dictam et pronus ad veniam. Cap. xi. mi
sereris omnium domine et nichil odisti eorum
que fecisti. Et item Augustinus. Deus qui
omnia potens. Oratio. Deus qui omnipotentiam
tuam parcendo maxime et miserendo mani
festas etc. Misericors autem est ihesus et filius David
est propter tria misericordie et clementie primo ab
unitate mentis. Secundo a progenie ipsa. Tertio
ab opinione. Primo dico quod Christus misericors ihesus
est propter misericordie et clementie. Et causa est ideo
una ab unitate mentis propter unde te
david est tunc oleo letitie. Sicut enim
res rigida ex unitate efficitur mansue
ta sic deus qui prius erat durus factus
est ex tali unitate mansuetus ipse legem.
Ipse domine supra me eo quod unxit me etc.
Secundo causatur in Christo una a progenie ipsa
quia fuit de stirpe David qui fuit homo
magne misericordie et mansuetudinis Primo Machabeorum
2º. David in sua misericordia consecutus est sedem
regni in secula. Tertio causa ab opinione una
in Christo quia ex eo tempore dicitur alius misericors
Ecclesiastici xxxi. Ex eo tempore misericors quod fuit prior
tum Hebreorum v. didicit ex hiis que passus
est obedientiam. Secundo fit mentio de
muliere chananea in qua fuit instans
petitio petivit autem ista chananea mul
tipliciter. Primo ut sapiens. Secundo ut instans. Tertio
humiliter. Quarto ut prudens. Primo quidem ista mulier
chananea petivit sapienter petendo
scilicet quod sibi erat necessarium et deo gratum
Non enim petivit divitias licet omnibus bonis
ancillis fuisset expoliata nec vindictam
inimicorum licet terra sua esset expulsa
nec libertatem licet cum ceteris chananeis
in servitute Judeis esset subjugata
Sed petivit demonis expulsionem a quo

filia sua tenebatur obsessa. Et est multe mulieres sunt que parturiunt de copulatione dyaboli ut dicitur aut de habendis divitiis de vindictis iniuriis et de nobilitate generis. Ergo petit perseveranter quia sepe repulsa non destitit. Et id quod petebat obtinuit. Crisostomus. Sunt quanta est instantia orationis quia quod apostoli non obtinuerunt ipsa perfecit. Victoria quippe est in oratione instantia et perseverantia. Sicut patet per parabolam mulieris vidue Luce vii. Deus autem aliquando differt dare. Primo de causa scilicet primo ut desideria sanctorum augeantur. Ut sancta carius possideantur. Et ut possessa cautius custodiantur. Gregorius. Sancta desideria dilatione crescunt; si autem dilatione deficiunt desideria non fuerunt. Augustinus. Si aliquando deus dat tardius commendat dona non negat diu desiderata dulcius obtinentur. Cito autem data vilescunt. Servat tibi deus quod non tibi cito vult dare ut tu discas magna desiderare. Tertio petit humiliter. Respexit
3° orationem humilium etc. Humilitas enim orationi committit tota bona facta. Unde in Ecclesiastico ... est quod eam in celum deducit. Unde augustinus: Scit quod ipsam appropinquare usque ad deum faciat et non est quod donec compleat et quod postulat non recedet ..., Ista tamen non. Ecclesiastici xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Ecclesiastici primo. Et donec appropinquet non consolabitur. Ecclesiastici primo. Et non discedet donec respiciat altissimus. Item
Cam Certo petit desideranter. Quod non in clamore vocis sed magnitudine cordis. Iste est clamor cordis de quo dixit dominus Moysi Exodi xiiii. Quid clamas ad me de isto clamore. Dicit psalmista. Clamavi in toto corde meo exaudi me domine. Et bene dicit in toto corde. Quoniam cum in corde sunt duo scilicet intellectus et affectus ille clamat in toto corde qui in sua oratione habet attentionem et devotionem. Primo Corinthiorum xiiii. Orabo spiritu orabo et mente. Ille clamat in medio cordis qui habet attentionem sed non habet devotionem. Osee vii. Non

clamaverunt ad me in corde suo sed ululabant. Ille clamat in nullo corde qui nec ibi habet intellectum per attentionem nec affectum per devotionem. Matthei vii. Populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me. Tales sunt de numero ranarum que clamant ore sed tamen sunt in palude in mundicie. Quarto fit mentio de filia Chananee: unde erat male a dyabolo vexata. Unde dicit: Filia mea male a demonio vexatur. Anima hominis est filia dei per creationem sed a dyabolo vexatur per temptationes. Male autem vexatur per mala opera talium. Et sic que erat filia dei efficitur filia dyaboli. Maior autem quam habet in se superbiam avaritiam et luxuriam. Quia tres filie dyaboli nuncupantur. Dyabolus enim tres habet uxores que generant, scilicet vanitatem, cupiditatem et carnalitatem. Et de hiis habet tres filias. Quia perversitas generat vanitatem de vanitate generat superbia. De cupiditate avaritiam. Et de carnalitate luxuriam. Has autem tres filias maritavit. Unde superbiam maritat tyrannis principibus et prelatis. Avaritiam maritat peritibus advocatis et mercatoribus. Luxuriam non maritat mulieribus petulantibus et vinee potantibus. Istorum autem tres per eos genera scilicet superbos avaros et luxuriosos dyabolus vexat per diversa vitia in presenti et in futuro male vexabit per diversa supplicia. Clamet igitur peccator et dicat: filia mea male a demonio vexatur. Dyabolus enim ab eorum vexatione non cessat nisi prius tres supradictas suas filias perversitas occidat. Occidat igitur superbiam superbiam avaritiam avaritiam luxuriam luxuriam et sic a demonio liberabitur. Sicut figuratur Exodi xiiii. Ubi dicitur quod pharao populum Israel noluit dimittere donec primogenita sunt occisa percussit unde quod dicitur omne primogenitum a primogenito pharaonis usque ad primogenitum captive que erat in carcere. Per primogenitum pharaonis intelligitur superbia. Per primogenitum captive intelligitur avaritia que facit hominem servum pecunie. Per primogenitum iumentorum intelligitur luxuria que facit hominem bestialem. Quinto fit mentio de dyabolo qui erat malitiosa oppressione dyabolus cum opprimit corpus ut sic vexat ad

oppressione ait. Id quod vinc[itur] sexto iacul
sc[ilicet] suggestione delectacionis consensu ope
operis et usu. Contra ista sex iacula
fideles debet vincere per sex arma p[rimo]
porum. Secundo picium. Tercio p[er] fidem. Quarto
p[er] confessionem. Quinto per elecosinaz. Sexto
per humilitatem. Primo quidem dyabolus vincitur per
oram quod est sagitta dei. ii Regum iii. Sagitta
salutis domini. Sagitta ionathe nunquam abiit retrorsum
Que sagitta orationis vere vadit
quod acutam et debili corde procedit quia
talis dicitur debilitare dyabolum. Ponitur iuxta
illud Psalmus. Sagitte parvulorum facte sunt
plage eorum. Secundo vincitur picium quod est
tiriaca dei. Sicut dicitur Plinius libro Sanguis
hircus leonem et venenum precii pieciorum
et venenum dyaboli et tacta hoc leonem
iii. xvii. Hoc genus demoniorum non eicitur
nisi piecium et oram. Tercio vincitur per fidem
que est scutum dei. Ephesios vi. In omnibus sumen-
tes scutum fidei in quo possitis omnia tela
nequissimi ignea extinguere. Et dicit
extinguere quia fides et dat et mittit aquas
baptismi. Et in ipsa dicta tela ignea extin-
guntur. Quarto vincitur per confessionem que est
malleus dei quia cum peccatore sacerdos
absolvit tunc dyabolus mactatur vel. Quinto
de multis dicitur in Psalmus. Sicut aspidis sur-
de et obturantis aures suas. Quinto
vincitur per elecosinam que est lancea dei quod
dicitur de elecosina Eccl. xxix. Super scutum
et lancea adversus inimicum tuum pugnabit
etc. Sexto vincitur per humilitatem que est gladius
dei quod ipsum superbum humiliat et vulnerat.
Psalmus. Tu humiliasti sicut vulneratum superbum etc.
Quinto sit mencio de dyabolis in quibus fuit
magis confessio. Et ideo rogabat peccata dei
certos dicere eam quia clamat pro nobis. Ideo
quod sperare debemus quod sancti pro nobis orant
si eorum suffragia devote petamus. Ideo
quidem potest audire testis ratio sacrata tunc et
revelatione. Primo hoc audire sacra ratio que
dicitur. Ier. Machabeorum xv. Hic est qui multum
orat pro populo et universa sancta civitate. Hic
est fratrum amator et populi Israhel. Orant

cum parvulis sancta i. sancta ecclesia. Orat et
pro populo. Ideo dicitur: Hic est qui multum
orat pro populo. Orat pro electis quos saluti.
Et universa sancta civitate i. sancta ecclesia.
Orat pro religiosis quos saluti. Hic est fratrum
amator. Orant pro contemplativis quos
saluti. Et populi Israhel. Secundo hoc audire
ratione. Quia cum sancti tanto sunt quo ora-
bant pro nobis cum essent in miseria
manifestum est quod nunc pro nobis orat cum
sunt in gloria cum eorum caritas non sit
diminuta sed potius augmentata. In
patria enim est ignis amoris. Ysaie
ait erit caminus eius in Ierusalem. Ysaie xxxi.
Ignis est in Syon et caminus in Ierusalem.
Tercio hoc audire revelatione. Nam in
festo omnium sanctorum quidam vir sanctus per
revelationem vidit quod beata virgo et omnes
ordines sanctorum ad deum pertinentes ali-
accedebant et ipsum pro suis generis
supplicationibus exorabant etc. Sermo

Est etiam michi thamaraca secundus
a finibus illis egressa clamavit. Decor
iuvabat domine miserere mei. Dicitur
de eo etc. Solent aliquis ad aliquem re-
currere dum decet libenter sentiri i. pia
placere. Ducat illos quos amicos regis
esse cognoscunt. Ista i. michi ad Christum ac-
cedere et familiariter consilia obtinere valeas
illas virtutes secundum assumpsit quas
vere magis gratas esse cognovit scilicet
humilitatem pacientiam fidem et compassionem.
Quidem humilitas fuit mater Christi. Pacientia
fuit soror Christi. Fides filia Christi. Compa-
ssio et faciens Christi. Primo i. accessit
cum humilitate que fuit mater Christi. Et dicit
humilitas mater Christi quia sicut dicit Bulgar.
Beata maria virginitate placuit sed
ex humilitate concepit. Quantumque ergo fuisset
virgo si non fuisset humilis deum in eius
utero non venisset. Ista humilitas mater
ista sunt quia verbo et ferre audit factum
ipsum adorando verbo tacellis sic eo
pando mitas postulando fideles

C3m

duos suos vocando et se indignum me-
rito filiorum reputando. Humilitas autem mul-
tum valet ad optinendum quod petit, unde
Respexit in oracionem humilium etc. Huius
autem mulieris humilitas multum fuit commen-
dabilis quia cum ipsa esset alienigena
et mulier superbi fuerunt humiles. Comparatur
enim mulier superbis et humilis cum viro
humili. Duo quidem humiles ad invicem
conservari et pacificari possunt. Unus
humilis et unus superbus ad invicem pa-
cificari possunt. Duo enim superbi pacifi-
cari non possunt. Duo enim corpora plana
possunt ad invicem applicari. Corpus
spiritum et corpus eciam recipit inter
se spiritum. Duo autem spera ad invicem
applicari non possunt nisi in puncto. Sic
et duo humiles et mansueti possunt
ad invicem pacificari. Psalmus Audiant
mansueti et letentur. Unus humilis
et unus superbus possunt ad invicem pa-
cificari quia humilis inter se cum hu-
militate recipit et supportat illorum
tumiditatem. Psalmus Cum hiis qui oderunt
pacem eram pacificus etc. Duo vero superbi
ad invicem pacificari non possunt. Pugna-
re quidem inter se et pungere se possunt.
Proverbiorum xiii. Inter superbos semper iurgia
sunt. Quarto assumpsit secum pacienciam
que fuit soror Christi quia ipsum numquam deseru-
it sed in morte et in vita eum sociavit.
Ysa. xlii. Tamquam sic filii pacientes fui-
stis etc. Ista autem pacientia in tribus consistit. Primo
est homini aliquam iniuriam irrogari
in temporali substancia sicut faciunt raptores.
Et ista est pacientia magna. Aliquid in fa-
ma sicut faciunt criminatores. Et ista
est pacientia maior. Aliquid in persona ipsa
sicut faciunt oppressores et ista est pacientia
maxima. Istas tres iniurias non inferen-
das docet Iohannes Baptista Luce iii. Ne-
minem concutiatis, id est non sitis oppressores
in persona. Neque calumpniam faciatis, id est non
sitis criminatores in fama. Et contenti
estote stipendiis vestris, id est non sitis rap-

tores in temporali substancia. Istam triplicem pacientiam sta-
tim habuit. Videbat enim tres ini-
micos scilicet Christum Iudeos et diabolum. Christus
et quedam verba sibi dixit que quantum ad
apparenciam videbantur sonare infamiam
quod ipsam canem vocat. Sed istam talem
iniuriam ipsa libenter audivit quia scie-
bat Christum dixisse non causa iniuriandi
sed causa probandi. Unde se amplius humilia[vi]t
quod se catulam appellat. Hec fuit inimi-
cos inimicos qui fuerunt de iniuriati in
temporali et eterna substancia quia eam omnibus suis
bonis spoliaverunt. Unde dicit Hylarius quod Cha-
nanei terras in quibus illi sedes
invaserunt qui ultimo bello [illegible]
vel in placata victima [illegible] vel in permuta-
cionem [illegible] nomen suum contulerunt.
Hostilis ergo ista Chananea et quia mulieris
admixta creditur cognovisse prologum Christi
preceptum David natum esse. Matthei vii.
legitur quod cum [illegible] prophecia [illegible]
[illegible] et phenicibus orta. Ista autem
iniuriam scilicet bonorum suorum ablacionem
paciens portabat ad illorum [illegible]
ad Hebreos x. Rapinam bonorum vestrorum
cum gaudio suscepistis etc. Secundo fuit ipsum
dyabolum inimicum qui ei in persona iniuriam
inferebat dum filiam suam male vexabat,
quam vexacionem suam propriam reputabat.
Sed istam talem iniuriam non libenter sicut
primam, non paciens sicut secundam, sed valde
moleste ferebat. Sed si Christus eam reprehendit
de hoc fuit magna leticia. Si homo
bona sua rapuit de hoc fuit paciens.
Sed quod in domo sua dyabolus habitabat de
hoc paciens esse non poterat. Et ideo
ad Christum clamabat domine miserere mei
domine fili David etc. Hoc est contra multos
qui in adversitatibus dei contra ipsum mur-
murant et in persecucionibus eciam blas-
phemant. Sed si dyabolus in domo eorum
habitat de hoc non curant nec ad deum
clamant. Quia non ista mulier sic pa-
cientes sunt ideo obtinere merentur quod
petunt. Et [illegible]. Sed sepe in tempore sustine-
bit pacientes et postea reddicio sanitatis

Tercio assumpsit fidem que est filia xpi. fides
enim filia xpi dicitur quia ab ipso in nostris cor
dibus generatur. Ista autem fides ista muli-
eris fuit magna unde dixit ei dominus O
mulier magna est fides tua etc. Tunc autem
magna est quando est cum obtinendi fiducia
quando est cum operibus coniuncta. Quando est caritate
admixta. Quando est perseverans et firma
quamvis sepe repulsa sit et tamen perse-
veranter. Fides enim si non est cum obtinen-
di fiducia habet dubietatem. Et ista est
fides debilium de qua dicitur Mathei xiiii. modice
fidei quare dubitasti. De hac fide
per magna dicitur Mathei xxi. Si habueritis fidem
et non hesitaveritis non solum de ficulnea
facietis sed et si monti huic dixeritis etc.
Si non est operibus coniuncta habet ociositatem.
Et ista est fides malorum christianorum. Jaco-
bi ii. fides sine operibus mortua est. Si
non est caritati admixta habet inutilitatem
unde dicitur prima Corinthiorum xiii. Si habuero fidem
ita ut montes transferam caritatem autem non
habeam nichil sum. Et ista est fides demonum
qui caritatem habere non possunt de quibus dicitur Jaco-
bi ii. demones credunt et contremiscunt. Si
non est perseverans et firma habet pusillanimi-
tatem. Et ista est fides instabilium
de qua dicitur Luce viii. Ad tempus credunt
et in tempore temptationis recedunt. Ista
autem mulieris fuit fides magna. Hec quatuor
modis fuit enim cum obtinendi fiducia
qua firmiter credidit et speravit quod filiam
suam sanare posset. Fuit operibus admixta
quia vacabat et operibus nunc corporalibus
ministerii filie sue insistere sinebat et
spiritualibus ministeriis orationi insistebat. Fuit
etiam caritati admixta. Tanta enim
caritatem habebat quod miserias filie sue
propria reputabat. Fuit et perseverans
et firma quia sepe repulsa fuit et tamen
perseveravit. Quarto assumpsit petitionem
compassionis que fuit socia et familiaris Christi
[illegible] ei [illegible] familiariter [illegible] et
et de utero Job xxxi. Ab infantia
crevit mecum miseratio et de utero
matris mee egressa est mecum. Ista autem
compassio debet radicari in corde per compassionem
et affectionem. Et debet audiri in ore per compassi-
bilem exhortationem. Et debet impendi
in opere per compassionis exhibitionem. Ista
tria compassionis audi Ysaie lviii. Cum
effuderis esurienti animam tuam ecce com-
passio cordis. Et animam afflictam reple-
veris verbis scilicet bonis et consolatoriis
ecce compassio oris. Frange esurienti pa-
nem tuum ecce compassio operis. Ista triplex
compassionis ista mulier fuit magna quia de
compassione fuit in corde quod filie miseri-
am suam propriam reputabat. Magnam in ore
quod ipsam a diabolo male vexatam quibus-
dam vocibus clamabat. Magnam
in opere quod eius curationem importunis
vocibus expetebat etc. De eodem

Miserere mei domine fili Sermo
David etc. Si deus per tercius
poneret in oratione viri fortes quod nos
perfecerint forsitan se excusarent et
dicerent Nos possumus fortes imitari
quia tot donis spiritus sancti fuerunt preventi
Rursus si poneret femine in oratione alios
viros fortes deo similes sicut fortis
excusaret et diceret Nos tam fragiles
sumus viros imitari non possumus. Nunc
vero ablata est excusatio utriusque scilicet viri
et femine dum ista mulier alienigena
debilis et infirma in oratione tanta et tam
adducit. Videlicet primo in oratione ordinis
sinceritatem. Secundo in oratione similiter perfudit. Tertio
in oratione fidei magna. Quarto in oratione fuit
et constancie. Primo igitur proposuit nobis in
oratione ordinis sinceritatem. Tunc autem oratio est
sincera quando effunditur ab anima que nullo peccato
mortali est infecta. Talis erat oratio
istius mulieris de qua dicitur quod egressa est a fi-
nibus Tyri et Sydonis. Tyrus enim interpretatur
angustia. Sydon autem venatio. Ex quo
per peccatum fit angustia conscientie et ducit
ad eternitatem pene eterne. Fines non peccati
sunt occasiones peccati sicut malorum
familiaritates locorum opportunitates
respectus inanium conversationes consuetudines

et huiusmodi aquibus et secundum. Sunt autem quatuor peccata que maxime oracionem impediunt. Et ideo tam abrupte quam ab eorum finibus est secundum. Primum est inmundicia luxurie. Secundum est inordinata passio auaricie. Tercium est rancor odii. Quartum est contemptus verbi dei. Primum igitur quod impedit oracionem est inmundicia luxurie. Sicut enim aliquis claudit oculos a spurcitiis, sic deus claudit oculos ab oracionibus factis ab inmundis. Ysa. i. Cum extenderitis manus vestras auertam oculos meos a vobis; manus enim vestre sanguine plene sunt, id est inmundicia luxurie. Secundum est inordinata passio auaricie. Sicut enim auarus claudit aures suas a petitionibus pauperum, sic deus claudit aures suas a petitionibus auarorum. Prouerbiorum xxi. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis et ipse clamabit et non exaudietur. Unde dicit Crisostomus: Cor tuum pauperes stant ante fores ecclesiarum ac si dicant: Si vultis quod deus exaudiat vos in vestris oracionibus, et in vestris petitionibus exaudite nos in petitionibus nostris. Tercium est rancor odii. Qui enim cor suum claudit ab aliquo nolens ipsum diligere, et deus claudit ab ipso cor suum non infundens sibi medelam gratie. Ecclesiastici xxviii. Homo homini seruat iram et a deo querit medelam. Ysidorus: Sicut nullum proficit in vulnere medicamentum si adhuc in eo sit ferrum, ita nichil proficit oracio illius qui liuorem seruat in pectore. Quartum est contemptus verbi dei. Qui enim a verbo dei claudit aurem corporis et cordis ad audiendum, merito admittendus deus claudit aurem et cor ab ipso ad exaudiendum. Prouerbiorum xxviii. Qui declinat aurem suam ne audiat legem, oracio eius erit execrabilis.

Secundo propono ista mulier in quo similiter prefigurat magna humilitas apparuit in ista muliere in hoc quod non tantum canem sed catulam se nominauit. Peccatores se ex integro cognoscunt quod non solum canes sed catula etiam se esse asserunt. Sed postquam fuit iustificata, ex ea non canem sed mulierem vocat. Augustinus: Prius negauit postea concessit quia cordis

inspectorem deus eam esse inuitatam vidit qua laudatur. Et ideo dicit: O canis magna est fides tua, fiat tibi sicut vis. Vocabulum canina mutatum vidit affectum. Dicitur autem canis peccator multiplici ratione. Primo propter impudentiam. Secundo propter iracundiam. Tercio propter insaciabilitatem. Quarto propter mordacitatem. Quinto propter reiectorum deuoracionem. Primo enim peccator dicitur canis propter impudentiam. Sicut enim canis etiam coram rege non erubescit facere sua feditate, sic peccator non erubescit coram deo sua perpetrare iniquitates, cum tamen deus omnia videat et omnia intueatur. Ecclesiastici xxiii. Oculi domini multo plus lucidiores sunt super solem circumspicientes vias hominum. Secundo propter iracundiam. Canis enim si auribus tangitur statim irascitur. Prouerbiorum xxvi. Sicut qui apprehendit auribus canem sic qui transit et impaciens commiscetur rixe alterius. Verbis non canis blanditur, mox caudam applaudit. Si autem baculo vel virga minatur, statim fugit. Sic et stultus homo in reprehendente irascitur et ipsum odit. Amos v. Odio habuerunt corripientem in porta. Sed tamen blandientem et applaudentem diligit. Et tamen dicit Ysa. iii. Popule meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt. Comminate non et flagellate timet et sic tamen flagellatione et timore corripitur. Prouerbiorum x. Virga in dorso eius qui indiget corde. Tercio propter insaciabilitatem. Propter famem paciuntur ut canes. Peccator enim insaciabilis. Ita superbi famem paciuntur ambicionum, auari famem diuiciarum, luxuriosi famem deliciarum. Quarto propter mordacitatem quia mordet et detrahit. Os enim detractoris est fetidum quia aliorum inmundicias portat more. Psalmus: Sepulchrum patens est guttur eorum. Et est nocivum quia more canis rabidi diffundit venena. Psalmus: Venenum aspidum sub labiis eorum. Quinto propter reiectorum deuoracionem. Peccator enim cum reuertitur post confessionem iterum repetit peccatum. Prouerbiorum xxvi. Sicut canis qui reuertitur ad vomitum

suum sicut impius deus qui videt stultitiam suam
in prouerbiis ii. Canis reuersus ad uomitum
suum. Tales canes cauendi sunt ab
omnibus philipp. iii. Videte canes vi
dete malos operarios. Tales sunt a perpetua
ciuitate beatorum amouendi. Ecclesiastici xiii.
Que communicatio homini sancto ad canem.
Unde tales canes sunt a ciuitate celesti
penitus excludendi. Apocalipsis xxii. Foris
canes et impudici et venefici et cetera.

Tercio proponitur nobis in ea magne fidei
mulier, cui magna fuit fides quod
petiit impetrauit. Unde dixit ei dominus:
O mulier, magna est fides tua, fiat tibi
sicut petisti. Unde et plus obtinuit
quam petiuit. Una petiuit filie sanitatem
corporis et obtinuit sanationem corporis
et mentis iustificationem et sibi ipsi plena
riam remissionem. Exemplum ei deus propter
magnam petentis fidem plus exaudiuit
et plus concessit quam petiit. Sciendum
quod aliquos exaudit ad uotum sed non ad
utilitatem, sicut medicus infirmos de
speratos exaudit ad uotum quia quicquid
volunt eis concedit. Per istum modum deus
exaudiuit demones petentes mitti
in porcos Mathei xv. Habuerunt quidem
suum uotum sed nullam eis hoc contulit sue
utilitatem. Taliter exaudit deus aliquos
in hac vita de quorum salute desperans
dat eis cuncta que volunt. Et ideo timendum
est quando ad uotum homini succedunt ne
hoc signum sit eterne reprobationis. Gregorius:
Continuus successus temporalium euidentissi
mum est reprobationis indicium. Aliquos
non deus exaudit ad utilitatem sed non ad
uotum, sicut medicus infirmo petenti
uinum de cuius salute sperat non concedit.
In hoc enim procurat suam utilitatem licet non
compleat suum uotum. Per istum modum exau
diuit dominus Paulum petentem a se stimu
lum amoueri. Est ei exauditus et non
exauditus. Non est ei exauditus ad uotum
quia non est factum quod volebat. Est autem
exauditus ad utilitatem quia obseruatrix
humilitatis hoc quod utile fuit. Aliquos non

deus exaudiuit utrumque, scilicet ad utilitatem
et uotum. Sicut medicus infirmo qui iam
conualuit petenti uinum et carnes ex
audit et quia ista concedit. In hoc enim et suum
complet uotum et suam procurat utilitatem
quia ei utile est ut detur ei et vino utatur
et carnibus reficiatur. Sic exaudiuit deus
apostolos qui inter ascensionem et pentecoste
orationibus vacabant ut eis spiritum sanctum
mitteret. In hoc enim et completa est uotum
eorum et multiplex procurata utilitas.
Aliquos autem deus exaudit et quantum ad uotum
et quantum ad utilitatem et ultra postulationem.
Et sic exaudiuit Salomonem. Ipse enim
petebat sapientiam et deus ei concedit
eam et super hoc dabat et insuper diuitias
et gloriam cumulabat ut habetur iii Regum iii.
Aliquos deus nec uno modo exaudit nec quantum
ad uotum nec quantum ad utilitatem, sicut patet in
Anthiocho de quo dicitur ii Machabeorum ix. Scele
ratissimo quem instanti calamitate invadit
ut carnes effluerent et vermes de eius
corpore scaturirent. Unde sequitur: Orabat
autem scelestus dominum a quo non esset misericordiam
consecuturus. Quarto proponitur nobis in
hoc sermone constancie. Christus ei ad pri
mum sic fuit durus quod ei nichil respondit
ac si esset cogitata. Secundo sic fuit
durus quod dixit ei quod non esset de o
uibus domus Israel. Tercio relinquitur quod esset de
omnibus domus Israel. Tercio sic fuit durus sed
quod eam canem appellauit. Que est autem
mulier tam patiens quod non plurimum turbaretur
si quis ei tam cogitare tam vellet.
Si quis eam cum domus Israel appellaret.
Si quis eam canem diceret. Gregorius: Talis
[illegible] apud se latitat illata contume
lia probat. Ista autem a domino tali repre
hensa est. Luce vi. Turbatum cordis
sed potius reprehendenti consensit dicens:
Etiam domine. Nam et catelli edunt de
micis que cadunt de mensa dominorum suorum.
Sunt enim quidam qui cum reprehenduntur
sunt tamquam cera mollis. Alii tamquam lapi
des. Alii tamquam spine. Primo dico quod sunt
quidam qui cum reprehenduntur sunt tamquam
cera mollis. Nam cera mollis statim

cedit quod tangitur et sic duci permittit
Sunt multi sicut agni mansueti qui si tan
guntur id est reprehenduntur statim obediunt
et ad omne bonum se duci permittunt
Iuxta illud psalmi dicit propheta Factum est cor meum
tanquam cera liquescens Alii sunt sicut la
pides lapis enim si tangitur non cedit sed
tamen tangentem non ledit Sunt etiam multi
qui reprehenduntur non cedunt id est se non
corrigunt sed iniuria dicta consistunt iux
ta Iob xl Cor eius indurabitur quasi
lapis unum tamen bonum habent quia se rep
rehendentes non ledunt id est verba maledic
tionis non inferunt Alii sunt sicut spine
que si tanguntur non cedunt et insuper tangen
tes pungunt Sic sunt multi sicut duri
et impacientes qui si reprehenduntur non
se corrigunt et insuper verba contumelie
in reprehendentes inferunt Et ideo oportet
quod reprehendentes se armet forti paci
encia passione divina et caritate ignita
Iuxta expositionem armatam qui istos viros spi
nosos tangit ii Reg xxiii Prevarica
tores autem quasi spine evellentur universi
que non tolluntur manibus et si quis eas
tangere voluerit armabitur ferro et ligno
lanceato igneque succense comburentur
usque ad nichilum Tales enim viri spinosi
si non tolluntur manibus id est non sustinent
quod reprehendantur ab aliquibus Et si quis
voluerit eos tangere id est reprehendere oportet quod
armet se lorica ferrea id est forti pa
ciencia quod dicitur armabitur ferro Oportet
etiam quod armet se memoria divine passionis
quod dicitur et ligno lanceato quod fuit
crux lignum et Christus de quo dicitur in psalmo Erit
tanquam lignum quod plantatum est secus Istud
lignum fuit lanceatum id est in cruce lancea
perforatum Oportet etiam quod armet se
caritate succensa per quam comburantur et ad
nichilum redigantur verba maledictionis ab
illis viris spinosis prolata Et ideo
sequitur igneque succense comburentur usque
ad nichilum Ista itaque multa tale sunt
pacientie atque constancie quod licet sepe
fuit conculcata et repulsa tamen nec

admodum spine maledicentis verba pertu
lit sicut admodum lapidis dura contulit
sed admodum cere a Christo se duci permisit et
Erat Ihesus eiciens demonium Do
et illud erat mutum Et minica
cum eiecisset demonium locutus tercia in
est mutus et admirate xl^a Sermo
sunt turbe Quidam autem ex eis primus Luce
dixerunt In Beelzebub xi. capitulo
principe demoniorum eicit demonia Et
alii temptantes signum de celo querebant
ab eo Ipse autem ut vidit cogitationes
eorum dixit eis Omne regnum in se
divisum desolabitur et domus supra domum
cadet Si autem et sathanas in se
ipsum divisus est quomodo stabit reg
num eius Quia dicitis in Beelzebub
eicere me demonia Si autem in Beelzebub
eicio demonia filii vestri in quo eiciunt
Ideo ipsi iudices vestri erunt Porro
si in digito dei eicio demonia profecto
pervenit in vos regnum dei Cum fortis
armatus custodit atrium suum in pace
sunt ea que possidet Si autem fortior
illo superveniens vicerit eum universa
arma eius aufert in quibus confidebat
et spolia eius distribuet Qui non
est mecum contra me est Et qui non col
ligit mecum dispergit Cum immundus
spiritus exierit ab homine ambulat per lo
ca inaquosa querens requiem et non
inveniens dicit Revertar in domum meam
unde exivi Et cum venerit invenit sco
pis mundatam et ornatam Et tunc vadit
et assumit septem alios spiritus nequiores
se Et ingressi habitant ibi Et sunt novis
sima hominis illius peiora prioribus Fac
tum est autem cum hec diceret extollens vocem
quedam mulier de turba dixit ei Beatus
venter qui te portavit et ubera que
suxisti At ille dixit Quinimmo
beati qui audiunt verbum dei et custodiunt
illud ¶ Quia diabolus maxime isto
tempore fideles temptare non desinit
Ideo in hiis verbis duas cautelas contra eos

sollicitos et attentos reddit ut ab
eius astucijs et insidijs caveant
Eorum autem quos temptavit quidam sunt
qui eciam quosdam nec temptat quia nequaquam
superat Sicut sunt viri spirituales et for-
tes contra tempta[cionem] fugientes temptaciones Christi
Hunc quidem dyabolus temptavit sed non po-
tuit superare Alios temptat et superat
et pessima vita vexat sicut in pecca-
toribus Horum temptacio significatur per temp-
tacionem mulieris Chananee de qua dicitur
filia mea male a demonio vexatur Alios
temptat superat et vincit sed per eorum
confessionem et satisfactionem eiectus fugit
sicut sunt viri penitentes Horum temp-
tacio significatur per filium demoniacum de quo dicitur Cat-
ulus eiectus de domino est Alios temp-
tat superat et vincit et ab ipsis post-
modum eicitur sed tamen adhuc revertitur ad
eos Sicut sunt recidivantes Horum temp-
tacio significatur per hoc quod dicitur Cum immundus spiritus
exierit ab homine etc. Circa autem istud miracu-
lum quatuor tanguntur Sed primo demonis eiec-
tio Secundo calumpniatorum confutacio Tercio
periculosa recidivacio Quarto vera mulieris
vite informacio Circa primum nota quod iste
demoniacus non tantum erat mutus sed et cecus
ut dicitur Mathei xij Et fuit Cecus et
surdus et mutus Anima sua cum omnes talis
mutus et surdus Et fuit dyabolus admo-
dum latronis qui aliquam domum spoliare de-
siderat Vadit ipsam domum et claudit ingredi
ne quis eum audiat lumen extinguit ne
quis eum videat et os obstruit ne quis cla-
met vel auxilium petat Sic dyabolus
in domum anime ingressus claudit auditum
cordis ne audiat verbum dei lumen ex-
tinguit fidei Et os obstruit ne clamat
confessionem peccati Et sic iste fuit ingredi-
ens et furatur de anima bona opera Et
egreditur furas et furatur omnia bona opera Sec-
undo fuit ingressus et spolias latrones
fortis etc. Circa secundum scilicet confutacionem
calumpniacium quod dicebat Christum in Belze-
bub principe demoniorum eicere demonia

Nota quod Christus per quatuor rationes ostendit non
esse verum quod dicebant videlicet Prima sumitur a parte
demonum Secunda sumitur a parte apostolorum et
iudeorum Tercia sumitur a parte Christi et ipsius
dyaboli Quarta sumitur a parte Christi et ipsius
dyaboli Prima ratio sumitur a parte demonum
Et est talis Si in aliquo familia tam
vel regno divisio oritur oportet quod cadat
et ad nichilum redigatur Sed si demones
mutuo se expellunt sibi ipsis contra-
rij sunt Et cum ita fuerit plagas quibus
multa eorum quod fuit tanti ita debu-
isset esse destructum et ad nichilum
redactum Sed videmus quod stat in malici-
is suis regnum Non ergo demones in ipsis sunt contra-
rij nec mutuo se expellunt Ista ratio adiu-
vatur per id quod dicit Iohannes Concordia
parve res crescunt discordia maxime
dilabuntur Secunda ratio sumitur a parte apostolorum
et iudeorum Et est talis filij vestri id est apostoli
de vobis progeniti demones expellunt vel te-
neris mei filij et vestri id est exorciste
vestri demones expellunt virtute exor-
cismi Ego autem eicio in digito dei id est
in virtute spiritus sancti Si ergo illorum eiec-
tionem deo attribuitis meam quoque similiter
et deo attribuere debetis Ista ratio adiuva-
tur per hoc quod dicit magister in hystoria scolastica
Salomon fecit quosdam exorcismos
per quos exorciste iudeorum demones ex-
pellebant Unde refert Iosephus se
vidisse quendam exorcistam iudeorum cap-
tum et Vespasiano imperatore ad-
ductum cum esset in obsidione urbis
quendam demone eiecisse et ut hoc com-
probaret pelvim aqua plenam eadem fecit
precipiens demoni quod eam everteret ea cu[m]
tet etc. et sicut est Item dicit Christus ipsi
filij vestri iudices vestri erunt Nam iudi-
ces eorum erunt apostoli propter sue appella-
cionem et exorciste propter eorum vite com-
paracionem Sed si vos tardetis quod ego
in digito dei id est in spiritu sancto eicio de-
monia profecto talis fides esset

Salamon fecit
quosdam exorci-
smos

nob una pcipua advergum dei pre
uit. Dic. at sps scus digitus qa
in hoie e corp9 est brachiu cu
manu et est digitus. Corp9 at
est pse brachiu at cu manu p
cedit atq digitus at pcedt ab
utroq. Et tn oia st eiusd nate
Pr 1. e tanq corp9 qr annello
pcedt filius e tanq brachiu et
manus pris qr ab illo pcedit
et pr pillu oia opa. Sps
scus e tanq digitus qa pcedit
a pre et filio z q9 oia dona do
nat. Et tn oms st eiusd ecnae
Tca scd sunt a pte x9 z ipi9 dy
dyab9 tanq forte nudu tanq castru
tenebat z pacifice possidebat
qr nlls s9 9dice potat. Sz ego
fortior illo fui z ideo ipm supa
in castro cepi z ipm alligam a
pia i. tep tameta gfregi spolia
i. scos pres q9 erat in limbo eripui
z dinis mansionibz eos distribui
Hoc 1. su fortior eo z eu victu
z ligatu teneo eius famoc ul au
xilio no indigeo. Ista vo adima
p1d u. pe. u. Aquo qs ei supaty
e tm9 z sums e. Ite p1d e. xl
vij. fortis impegit in forte z am
bo pit corruerut. Cecidt x9
s mox resurrex. Cecidt dyab9
s nunq resurgre valebit. Tca
vo sunt filii opte x9 z opte
ipms dyab. Et e tal. Ego et
dyab9 hem9 qra vo z qra
opacom hem9 qd vo qtraz
qr q no e mecu qt me e. Ipe
ei in nullo mecu in v9 qmit
Sz qra wlt q ego nolo. Ego
ei volo z amo oe bo9. Ille oe
malu. Ego amo humili. ille su
pbia. Ego diligo casti. ille lu
xuriaz. Hem9 etia qra opacoz
Tnia q no colligit mecu disp

git. Ego ei colligo hoes z qgo eo
ad fidei v9 z unit. Ille disp9git p
errore s z scisuratu varie. Ego
qgo ad univeltn pacis. Ille dispgit
pcedu iracons z litis. Ego qgo
ad v9tes. Ille dispgit ad vicia. Ista
vo adimia p1o qd d9 q9 vi. Nec
pt duabz dmis suire s qrys z qra
prpietatibz. Scdo pont q sit picle
sa retidiuaco. Cu d9. Cu i mdus sps
exierit ab hoie etc. Et pt mts deud
et qumat ad supiora ut sit sesp
Vos dicit q ego eicio doma i bte
domu. Sz ego posse dice d vob q
vos pus habebat unu doue s
au legz q9 vos faciebat ydolatrae
Modo ac hetis septe. i. omes q vob
suadet ut me debeat pqui z oc
de. Vl pt mts d retidiuatibz vt
sit ps9. Quamis dyab9 d vicat tn
unltq d se qfidat qr ultaz adhi
hce ptate. Qua qn i mdus sps e
erit alhoc. pemtete vadit ad alii
ul ad alios pfectiors z inveniet
eos sine honore vicoz redit adp
qs invet mdatos mts poteroz z ci
otius pfatisfactoz. Et tn assunt d
modos teptadi z eu mage eos tept
q sepe vincat z supat. Dicunt ac d
nes spus i mdi ul affectoe qr dil
i mda vl suasoe qr suadet i md
vl hitacoe qr hitat corda i md
Tcio eta istud miracln pot in
instructo. Iustum eni q sicut d
tt cecitas e corpali. Sic ipm a
ciciam9 spuali. Pricin ei e qu
punittum9 donez i mis cordib
hitac. Sic ei d9. Innocen9 tem
in qdd dectali. Ubi lo9 d incdis e
sanacoeus. Tria ei st q mala
immicacom i reddut z ohiben
hospitibz suis s cayus in per
Igms i fum z fpces i frum

Primum significat peccatum superbie. Iste ignis
superbie accendit in celo et in angelis.
Sic omnia bona corrosit quod demones eos
fecit. Peperit autem tres filias scilicet vanam
gloriam accidiam et invidiam. Prima scilicet va
na gloria misit in paradiso ad primos pa
rentes. Et sic eos corrosit quod nichil
boni in eis dimisit. Alia scilicet accidia
misit ad eos [illegible] deus eos posuerat eos
in paradiso ut operarentur et custodirent
illum. Sed diabolus eos inveniens ociosos
ipsos aggressus est. Tercia scilicet invidia mi
sit in mundo inter duos fratres. Et sic in
Cayn omnem fraternum amorem corrosit
quod ipsum occidit. Tandem mater et filie
sic totum mundum occupant et corrodunt
quod residuum superbie corrodit vana gloria.
Residuum vane glorie corrodit invidia.
Et residuum invidie corrodit et comedit
negligencia. Joel primo. Residuum eruce come
dit locusta residuum locuste comedit
bruchus residuum bruchi comedit erugo. E
rugo nascitur de oleribus et ea comedit.
Et significat superbiam que nascitur de bonis operibus
et ea consumit. Locusta significat [illegible] quasi
longa hasta. Et significat vanam gloriam
que tanquam longa hasta omnes percutit.
Bruchus est fetus locuste antequam habeat
alas et est minor quam locusta quia iacens
in uno loco omnia consumit radicitus. Et
significat invidiam. Que iacens in corde
invidi etiam si se foras non extendat
ipsum corrodit. Rubigo significat accidiam.
Quia animus hominis dum non exercetur rubigi
nosus efficitur. Per ignem in fine intelligitur peccatum
avaricie. Ignis enim si ligna apponantur
augetur si subtrahuntur diminuitur. Si to
taliter auferantur extinguitur. Sic est
de avaricia. Quanto enim quis divicias magis
multiplicat tanto avaricia eius magis inflam
mat. Ecclesiastici xxviii. Sicut ligna silve
sic ignis exardescit. Quando autem pauperibus
largiendo diminuit tunc ignis avaricie
refrigescit. Istam diminucionem fieri
docebat dominus dicens Luce xi. Quod superest
date elemosinam et ecce omnia munda sunt

vobis. Quando autem quis de toto divicias
abicit et contempnit tunc penitus
iste ignis deficit. Proverbiorum xxvi.
Cum defecerint ligna ignis extinguetur.
Per serpentem in quinto significatur peccatum luxurie. Qui venenum
diffundit frigidum. Et prima vicinitas
serpentis id est familiaritas mulierum.
Ionis [illegible]. Nulla est securitas cum vi
cino serpente dormire. Potest enim fi
eri ut me non mordeat et potest fieri
ut aliquando mordeat. Ideo Ieronimus: Cum
ea [illegible] serpente securus dormit.
Nam et si aliquando non mordeat ti
more tamen sollicitat. Cassianus: Est ap
pure non posse quod in medio picis
non pollui. Tercio serpens iste ve
nenum diffundit quando mala con
cupiscencia accendit. Est enim ve
nenum frigidum anime et cordis
contritivum. Sic luxuria dicitur frigida
quia ignem divini amoris extinguit.
Divina amicicia quia caritati contraria
fit. Dicitur cordis contritiva quia animam
occidit. Quando autem est tale venenum
debet facere sicut cervus qui postquam cum
serpente pugnavit et venenum hausit
ad fontem currit. Sic talis debet currere
ad fontem lacrimarum et placabit de
ponere omne venenum. Psalmus. Quemadmodum
cervus desiderat ad fontes aquarum
ita desiderat anima mea ad te. Ser

mo [illegible] de eodem

Et cum eiecisset demonium lo
cutus est mutus et cetera. Ubi
cumque habundat demonum
malicia ibi superhabundat divina clemencia.
Christus ut demonum malicia demonis
habundabat quia eum tenebat ob
sessum ipsum fecerat mutum cecum et
surdum. Matthei xii. Sed divina clemen
cia in ipso habundavit quod demonium
de obsesso eiecit loquelam ei restituit
lumine reparavit et auditum reseravit.
Per hunc ergo hominem sic curatum intelligere
possumus peccatorem iustificatum tria
dona spiritualia quorum beneficia perdiderat
recuperantem. Primum est quia diabolus ab
eo expellit. Secundum est quia de peccatori

lingwa apud Ier.m quia de peccatori
linee vestis Ier.m et quia de peccatori
circuitu vestis. Ecce primum i. bufonem
et quia de aliis dyabolus compellit pec-
catorem cum in domo sua fuerit dyabolus
commitit Sed vero cum tam malis pe-
sionarius compellit Sicut autem quatuor
tamen primum una pre quas pt quis
de domo conducta compelli scilicet aut
quia pensionarius pensionem non solvit
Aut quia domum in pravo officium convertit
Aut quia domus ruinam minatur et
reparatione indiget Aut quia dominus
domus habitatione caret Propter istas
quatuor causas dyabolus iuste de domo
dei pt compelli Primo quia peccator prohi-
bet ne pensionem persolvat Deus enim
dedit homini ea de quibus vult pensionem
habere scilicet corpus animam et res temporales
Nam de corpore vult habere ieiunium de anima
devotionem et devotas orationes de
rebus temporalibus elemosinarum largi-
ciones dyabolus autem prohibet ieiunium quia est
contra venenum Sicut enim dicit Ambrosius
Sputum hominis ieiuni est venenum
serpenti prohibet orationes quia sunt contra
adversarium Thob. vi. Cordis eius
particulam si super carbones posueris
fumus eius extricat omne genus demoniorum
prohibet elemosinas quia sunt contra lanceam
et iaculum Unde dicitur de elemosina Eccl.
xxix Super scutum potentis et super
lanceam adversum inimicum tuum pugnabit
Cui autem non potest solvere istas tres
pensiones saltem solvat duas sicut
dicit Aug. in li. l. amel. Non dicat
christianus comedamus et bibamus cras
enim moriemur Sed dicat ieiunemus
oremus et donemus cras enim mori-
emur Cui autem non potest dicere
ieiunemus saltem dicat oremus
et donemus Ista enim duo elemosina
et ieiunium deducunt orationem in celum
unde dicit Aug. super ps. Vis ad celum
volare orationem tuam fac illi duas
alas scilicet ieiunium et elemosinam Secundo
dyabolus compelli quia domum in tempore officium
convertit Facit enim de ea stabulum quia ponit
in ea inmundicias omnium peccatorum unde in apoc.
xviij. facta est babilon habitatio demoniorum
quo ad peccatum avaricie Sicut enim demones
non cessant animas decipere Sic avari non
cessant pauperes defraudare Et custodia
omnis spiritus inmundi quo ad peccatum luxurie
Et custodia omnis volucris inmunde quo ad
peccatum superbie Istud autem significatur Act. xi ubi
dicitur quod petrus vidit lintheum in quo erant
quadrupedia et serpentia terre et volucres
celi Per quadrupedia intelligitur peccatum luxurie
qui in [illegible] quatuor [illegible] opere Per
serpentia terre intelligitur peccatum avaricie quia avari
se inclinant terris Per volatilia celi
intelligitur peccatum superbie quia superbi super alios ire
et volare volunt Tercio dyabolus compelli quia
domum dei destruit Et ideo oportet quod reparetur
Deus enim edificavit domum hanc de lapi-
dibus quadris et in quadro Ysa. ix. Lateres
ceciderunt sed quadris lapidibus edificabimus
Apoc. xxi. Civitas in quadro posita est
etc. Ista quadratura sunt fides spes et
caritas et bona opera Gregorius Quantum credis
tantum speras et quantum credis et speras tantum
diligis Et quantum credis speras et dilig-
tantum bene operaris Istam quadraturam dyabolus
nititur destruere quia fidem spem et caritatem
et bona opera nititur dissolvere Et ad hoc
laborat maxime i. Iob primo Ventus vehemens
a regione deserti percussit quatuor angulos
domus Sed debet resistere et de fide fa-
cere scutum Ephes. iiij. In omnibus sumentes
scutum fidei etc. de spe galeam de caritate
loricam Primo Thess. v. Induti loricam fidei
et caritatis et galeam spem salutis Opera
autem debet ponere super omnia arma tanquam regis
insignia Ro. xiij. Induimini dominum ihesum
christum i. conversationem et opera domini nostri ihesu christi
Quarto dyabolus compelli quia deus ipsam domum
anime vult inhabitare Domus autem anime habet tria
solaria Unum superius scilicet spiritum Aliud
inferius scilicet corpus Tertium medium scilicet animam
de hiis tribus solariis dicitur primo Thess. v.
Ipse autem deus pacis sanctificet vos per omnia
ut integer spiritus vester et anima et corpus sine
querela in adventu domini nostri ihesu christi
servetur Deus in superiori solario i. spiritu

habitat quando ipse spiritus vacat super con-
templacioni. Unde et aliud ad eum venit
et mansionem apud eum facit. Ioh. xiiii.
Ad eum veniemus et mansionem apud eum
faciemus. Habitat in solario medio, id est in
anima quando ipsa anima intendit interne medi-
tacioni. Cap. vii. [illegible] [illegible]
stas se [illegible]. Item et iste est quando
habitat in solario tercio, id est in corde quando ipsum
corpus cogitatur et intendit mortificacioni
suo. Ad Gal. v. Qui autem sunt Christi carnem
suam crucifixerunt cum viciis et concupiscen-
tiis. Gal. vi. Ego enim stigmata domi-
ni Ihesu Christi in corpore meo porto. Prima Cor.
vi. Glorificate et portate deum in corpore
vestro. Ipse ista tamen dicit in psalmo: Meditatus
sum nocte cum corde meo. Ecce spiritus
supra contemplacio. Et exercitabar. Exerci-
tacionis maceracio. Et scopebam spiritum
meum. Ecce anime intima mundacio. Cap. iii.
bustiam est quia dicitur peccator linguam
aperit deus et dedit homini linguam ad
tria officia scilicet ut deum laudaret. Ysa.
xliii. Populum istum formavi in laudem meam
narrabit. Ut proximum edificaret. Eccli.
l. Dominus dedit mihi linguam eruditam
ut sciam sustentare eum qui lapsus est verbo.
Et ut coram deo se reprehenderet et accusa-
ret. Iob xlii. Ideo me reprehendo et
ago penitenciam etc. Peccator enim ad ista tamen
officia lingua sua non utitur. Et ideo
recte mutus vocatur. Primo quia deum non lau-
dat sed per mala opera blasphemat. Secundo est
mutus quia proximum non edificat sed potius
scandalizat. Tercio peccator est mutus quia de
suis peccatis in confessione se non accusat.
Primo enim peccator deum non laudat sed per
mala opera blasphemat. Unde propheta ad
laudandum deum invitans omnes creaturas
inter ceteras invitat dracones [illegible]
et serpentes dicens laudate dominum de terra
dracones et omnes abyssi. Item serpentes
et volucres pennatas. Nusquam autem invitat
ad laudandum deum peccatores avaros
et luxuriosos quia tales deum non lau-
dant sed blasphemant. Et ideo videntur
esse peiores quam serpentes et dra-
cones et quam [illegible]. Secundo est mutus

quia proximum non edificat sed potius
scandalizat. Eccli. xxviii. Lingua
tercia multos commovit et dispersit de
gente in gentem. Tres enim sunt lingue.
Prima est divina, secunda humana, tercia dya-
bolica. Prima lingua est divina cuius est loqui
ea que ad salutem eternam pertinent. Unde
dixit Petrus Ioh. vi. Verba vite eterne
habes. Et ista est lingua predicatorum.
Secunda est lingua humana et mundana cuius
est loqui de mundo et de hiis que requirit
humana utilitas. Ioh. iii. Qui de
mundo est de mundo loquitur et mundus
eos audit. Et ista est lingua imp-
fectorum. Tercia est lingua dyabolica cuius
est loqui mendacia dicere et detrahere.
Ioh. viii. Cum loquitur mendacium ex propri-
is loquitur. Cuius lingue est discor-
dias seminare. Ipse enim dyabolus discor-
dias seminavit inter se et deum, discordias
inter deum et hominem. Cotidie ac seminat
discordias inter hominem et hominem. Et ista
est lingua detractorum et malignancium.
Illi enim loquuntur lingua prima scilicet divina
quod proximum edificat. Illi lingua
secunda scilicet humana quod negocia secularia
tractat. Illi lingua tercia scilicet dyabolica qui
discordias seminant. Ista enim lingua
tercia non solum proximos conturbat sed
et sepe [illegible] separat. Eccli. xx-
viii. Lingua tercia mulieres viratas ejecit
et privavit eas laboribus
suis. Tercio peccator est mutus quia de
suis peccatis in confessione se non ac-
cusat. Cum tamen dicatur Prov. xviii.
Secundum aliam litteram: Iustus in principio ac-
cusator est sui. Peccatum enim et quod prius
scilicet malas cogitaciones et delectaciones habet,
et medium scilicet malum consensum habet,
et finem scilicet malum opus. Iustus autem
non tantum confitetur mala opera sed eciam
malum consensum et malas cogitaciones
et malas delectaciones. Cap. iii. bustiam
est quia dicitur peccator linguam restituit.
Digitus [?] ac quia illuminatus est et qui
videt eum et vetus adversis et conspicere iii

Sicut dicitur Apoc. iiii. De quatuor
sanctis animalibus que plena erant oculis
ante et retro et in circuitu, id est a dextris
et sinistris. Ille habet oculos retro
qui considerat et recogitat peccata sua
que fecit. Ysa. xxxviii. Recogitabo
tibi omnes annos meos in amaritudine
anime mee. Ille habet ante se qui videt
et cogitat dei iudicia et inde habet
timorem. Ps. A iudiciis enim tuis
timui. Ille habet a dextris qui videt
et cogitat mundi prospera que sunt ca-
duca et vana et ideo non allicitur
per amorem sed resistit per aspernationem.
Mich. iii. Omnis qui viderit te re-
siliet a te. Ille habet a sinistris qui
videt mundi adversa que sunt brevia
et utilia. Et ideo in eis non frangitur
per impatientiam vel desperationem. Quia
sunt ac brevia et utilia. dicitur ii.
Cor. iiii. Id enim quod in presenti est
momentaneum et leve etc. Sic filii
Israel ut habetur Exo. xiiii. Cum egyp-
cios fugerent habebant retro nubem
quandam et ante se nubem lucidam
a dextris et a sinistris mare stans
tamquam murus. Que i. W^e cuade per
tinues egyptiorum, id est demonum habeat
post se nubem tenebrosam, id est peccatorum
suorum consideracionem continuam. Peccata
enim et sunt tenebrosa quia animam obscurant.
Psalmista. Et sunt nubes quia oraciones nostras
ne ad deum perveniant impediunt.
Tren. iii. Opposuisti nubem tibi
ne transeat oracio. Habeat ante se celum
igneam, id est divinorum iudiciorum consideracionem
assiduam. Illa enim columpna et erat alta
quia a celo usque ad terram pertendebatur
et erat vera. Sic et dei iudicia et sunt
profunda. Ps. Iudicia tua abyssus
multa. Et sunt iusta et vera. Apoc.
xvi. Vera et iusta sunt iudicia eius.
Habeat a dextris et a sinistris mare
stans tamquam murum. Hac sibi mundi
que sunt tamquam murus a dextris quando
non per prospera alicitur vel movetur ad in-
temperantiam. Et sunt quoddam murus
a sinistris quando non per adversa alicitur

movetur per impatientiam. Sic muniri do-
cebat apostolus ii. Cor. vi. Per arma
iusticie a dextris et a sinistris. Quintum
bonum est quod verbum patris auditum reficit
peccatorem cum est sine dubio quia non audit verbum
ammonitionis vel verbum beneficentie vel verbum
inspiracionis vel verbum comminationis. Per ista
quatuor convertitur dominus pater, id est deus, vocavi
et renuistis. Ecce quia non audit verbum am-
monitionis. Extendi manum meam multa
scilicet beneficia largiendo et non fuit qui aspiceret.
Ecce quia non audit verbum beneficentie. De-
spexistis omne consilium meum quod vobis
scilicet inspirabam. Ecce quia non audit verbum in-
spiracionis. Ego quoque in interitu vestro ridebo et
subsannabo vos. Ecce quia non audit verbum
comminationis. Luc. Et iste sine dubio auditum
recipit quod verbum sic loquentis audit. Primo
i. Ps. Audiam quid loquatur in me dominus
deus meus quia loquetur pacem in plebem
suam. Et super sanctos suos et in eos qui con-
vertuntur ad cor etc. De eodem sermo

In beelzebub principe sermo tercius
demoniorum eicit demonia. Luce xi.
capitulo.
Mirandum est hominum
invidorum super proborum vitam infa-
mare aut verba pervertere aut opera
denigrare. Ideo isti pharisei quod Christus muni-
debat intendebant eius vitam infamare
dicentes Ioh. vi. Nos scimus quia hic peccator
est. Laborabant eius verba pervertere. Sicut patet
Mat. xxii. quod dixerunt ei magister scimus quia
verax es etc. Contendebant eius opera deni-
grare. Sicut patet quia sibi eiectionem demonum
quam Christus in virtute dei faciebat Belzebub
attribuebat quem principem demonum appel-
labat. Nota quod cultus ydolatrie
primus. Ninus a primo rege assiriorum ortum
habuit qui de morte Beli patris sui intimum
doluit quia in honorem suum statuam erigi fecit
et divinos honores ei exhiberi instituit
ac omnem offensam ad ipsam statuam
fugientibus remitti consuevit. Ad cuius similitudinem
diversi diversas statuas erigebant et
divinos honores ei impendebant et sic
ydolatrie cultum ceperunt et eas secundum sua
ydiomata quibus vocabant. Ita Ba-
bilonii dicebant Bel, palestini Baal.

Belzebub autem nullius ydoli nomen
erat. Quia iudei unius dei cultores propter
vicium et ydola accharitarum de-
risionis causa sic eum vocabant et signat
vir muscarum ob sordes ymolationis
sanguinis que musce sectantur. Assimilabant autem
iudei istis ydolis principem demonum
[illegible] Unde dicitur [illegible] capitulo hic quia sic prin-
cipes inter demones. Et quare appellatur.

Circa primum notandum quod demones sunt sua
officia valde ordinata in malo. Est
enim unus demon qui preest superbie et vocatur
lucifer de quo dicitur Ysa. xiiii. Quomodo ceci-
disti de celo lucifer qui mane orieba-
ris ut sol qui dicebas in corde tuo
in celum conscendam super astra celi exalta-
bo solium meum etc. Ecce quanta superbia.
Et iste habet multos satellites qui eum
iuvant et multos subditos quibus principa-
tur scilicet omnibus superbis Job xli. Hic est enim
rex super omnes filios superbie. Alius est
qui preest luxurie. Et iste vocatur Asmodeus
de quo habetur Thob. iii. Qui interfecerat
septem viros Sare cuique adeo accesse-
runt. Iste est demon odiens legittimum matrimonium.
Et ideo prohibebat nolebat esse hanc
puellam ad fornicationis vicium ut sic
ipsa non posset legittimo matrimonio uti eam
gerens in fornicationem labi. Et iste demon
multos habet satellites qui ei assistunt et
multos habet subditos scilicet omnes luxuriosos
quorum multi sunt quia sic dicitur prima Johannis v.
Totus mundus in maligno positus est id est in malo
igne concupiscencie. Tercius est qui preest avaricie. Et vocatur
Mammona Luc. xvi. Non potestis deo servire
et mammone. Mammona autem sic dicitur Glosa.
Nomen est demonis qui preest divitiis non quia in
eius dicione sint posite sed quia eis utitur ad
decipiendum. Et iste multos satellites
qui eum adiuvant et multos habet subditos
super quos regnat scilicet omnes avaros quorum multa
sunt genera. Ieremie vi. A minore usque ad
maiorem omnes avaricie student. Quartus est
qui preest in mundo cogitationibus odiis et
rancoribus invidiis et malis affectionibus.
Et iste vocatur Belzebub id est vir muscarum.

Bel enim vir dicitur et zebub musca.
Ipse mittit enim muscas id est cogitationes
inmundas odia et voluntates malas que
dum musce circa et ad aures circu-
volant et ipsum conquinant. Iste
ac demon multos habet satellites qui
eum adiuvant et multos subditos scilicet
omnes predictos sicut dicitur [illegible] xx. Omnis
[illegible]

Secundo videndum est quare isti Ez 7
principes et ipsorum tortores satelli-
tibus appellantur. Circa quod sciendum est
quod diversis nominibus vocantur ut dicitur Ezech.
iii. Principes autem malis pluribus ap-
pellantur videlicet primo predones vineas
florentes. Secundo perforatores hominis inim-
natis. Tercio spoliatores hominis. Quarto
pecarunia(?) imitationis. Primo quidem
principes appellantur predones vinee flo-
rentis Psalm. Et odit odorem vinee
et abyssa fugit. Quasi quidam vinee
sunt florentes vivant innocentes ibi
aliqui principes reperiunt. Secundo appel-
lantur perforatores hominis inimici. Unde
dicitur Ambrosius in exameron. Talia est
[illegible] inimici ut morra principes si gu-
staverint perforatores hominis inimici. Tercio ap-
pellantur propter denudationem et spoliationem
hominis. Unde sicut dicitur in historia scolastica.
Serpentes id est hominem vestitum insilit et
nudum fugit. Et ideo assignatur ibidem
causa quia deus posuit inimicicias inter
serpentem et mulierem et prime erat homo
nudus creatus. Et ideo hominem nudum tamquam
de inimicum fugit. Quarto appellantur per
carmina incantationis unde quidam incantatum
serpentem unam aurem in terra figit
et aliam cum cauda claudit ne vocem
audiat incantantis Psalmo. i. pacis. Sicut
aspidis surde et obturantis aures
suas etc. Licet prima quasi spiritualiter
intellecta superbia quarto demones
appellantur. Primus scilicet lucifer qui preest
superbie appellatur predones vinee
florentis id est pravarum humilitatis inter
humilitates et ad [illegible] et adorisset qui dicitur

trahit et demones expellit. Cant. i°
Cum esset rex in accubitu suo nar
dus mea dedit odorem suum. Nar
dus est herba odorifera calida
et parva. Et sic significat humilitatem que facit
cor odoriferum coram deo. Unde dicitur
sentiens odorem humilitatis beate marie
in ipsius uterum descendit. / Legitur
de unicorne quod sit animal valde fe + ancte
rox ita quod a nullo capi possit. Sed
in sinum puelle virginis caput re
clinat et dormit et sic capitur. Et hoc
Sic etiam deus ab eo esset durus
quod a nullo sancto admiracione poterat
inclinari. Sed tamen humilitate virginis
in eam venit et descendit. Est et
nardus herba calida quia humilitas
facit cor calidum et fervens contra dyabolum
sive contra dyabolum quia ipsum totum ad
ignem incendit atque expellit. Unde
legitur in vitis patrum quod dyabolus dixit
sancto Antonio Si tu vigilas ego
sompnum non capio. Si ieiunas ego
cibum non sumo. Si divicias contempnis
ego nichil bonum possideo. Unum est
quod valde me terret scilicet humilitas
tua per quam adversum te prevalere
non possum. Est et nardus herba
parva. Tamen humilitas facit cor parvum
coram seipso. Unde dicitur i° Reg. xv Nonne
cum parvulus esses in oculis tuis
in tribubus Israel caput te constitui.
Ac si dicat deus Cum parvus eras
coram te magnus fuisti coram me quando
deo autem quia magnus es in oculis tu
is parvus a me reputaris. De hoc
ponit Richar. in pupilla oculi
quod quanto est minor et nigrior tanto
est lucidior. Sic homo quanto est coram
se despectior tanto coram deo subli
mior. Secundus demonis quod pestem luxurie
scilicet Asmodeus expellitur per spiritum
hominis renovatum i. per ieiunium et corporis
mortificacionem. Mat. xvii Hoc genus de
moniorum in nullo potest exire nisi in
ieiunio et oratione efficaciter. Agitur
de corpore nostro sicut fit de equo agro et
apibus. Equus enim si nimis delicate

te pastus recalcitrat. Si pabulo
nimis subtrahitur non laborat. Si pru
denter est pastus et recalcitracionem dimittit
et laborem intendit. Similiter et ager si
nimis impinguatur viciosas herbas
producit. Si nichil impinguatur fructum non
facit. Si prudenter componitur impinguatur bonum
fructum reddit. Similiter et de apibus legitur
quod si nimis de melle eis dimittitur dat
se impinguacioni; si nimis parum ... si
indigentie dat se inhercie et vacacioni.
Si non temperate dat se operacioni. Eodem
modo est de corpore nostro. Hugo de sancto
Victore Qui super modum carnem suam
affligit cives occidit. Si plus quam oportet
alimentis reficit hostem nutrit. Corpus
nutriendum est ut serviat et sit domanda
ut non superbiat. Tercius demonis scilicet mam
mona quod pestem avaricie expellitur per elemosinarum
dacionem i. per temporalium abiectionem. Ista
autem demendacio aut totaliter fit sicut eam
faciunt perfecti de quibus dicitur Mt. xix Si vis
perfectus esse vade et vende omnia que habes
et da pauperibus etc. Aut fit particulariter
sicut eam faciunt illi qui de sua habunda
tia diminuunt et pauperibus largiuntur
de quibus dicitur luc. xi Quod superest date
elemosinam. Aut nullo modo fit sicut faciunt
illi qui nichil pauperibus dare volunt.
Aug. Cernis est quod dicas Ego dives
ille pauper ubi ego honoratus i. clemens
Sarcinam tuam commendas i. pondus
tuum laudas. O honorate o ligate quid
te laudas quid te iactas solue vin
cula tua minime de sarcina tua da
comiti tuo et illi adiuvas et te re
levas. Tales i. sic divites sarcinatos per
pervius insidiator invadit. / Ap. Ephes. vi. Qui
volunt divites fieri incidunt in temptaciones et laqueum
dyaboli etc. Totaliter ab demendatos totali
ter fugit a billis. Et a billis quod particulariter
se demendat et de superfluis elemosinas
dat plerumque fugit. Elemosina enim expellit
demones i. vicia quia expellit peccatum ex
pellit demonem. Eccli. iii. Ignem ardentem
extinguit aqua et elemosina resistit peccatis

Compellit in morte quia qui dyabolus anima
plena bonis operibus inuenerit ab ea
confusus recedit Sicut patet in beato martino
Compellit post mortem quia ecclesia et
scrutinia et lacrima qui cum est. xiiij Sup
scriptam potestatis et supplantando aduersus
inimicum pugnabit Quartus demon est
belzebub qui interpretatur vir muscarum qui
pest odiis et cogitacionibus immundis Com
pellitur per mutacionem i. professionem quam
sicut at super carbones mortuos residet
super tepidos volitat ignitos non fugi
unt Quia male temptaciones presidunt
super cor in dei amore frigidum Volitant
autem circa tepidum Sed fugiunt cor in dei
amore inflammatum Iste demon necdum
est compellitur per mutacionem i. per sacerdota
lem absolucionem Mutacionem Sed dicit
ipsi confessores qui sprete in speciale in
catat qui super caput peccatoris absolu
cionem et benediccionem dat Et quod dyabolus
sit sic compelli in ipsam confessionem multis
impedimentis Hospitum et lupi non cap
one i. hominem per pedem sed ducit ipsum ad
ecclesiam ut Nec pauit sed permittit ipsum
verba dei audire Nec precium sed ducit
ipsum ad pauperes manum porrigere Sed
recapit ipsum per gulam quod impedit ne
confessionem possit exire sicut qui propriam
confessionem compellitur primo et vltimo Aug
Nec et dyabolus acioris dolores infligunt
qui eos plagas peccatorum nostrorum peruersorum et
confessio sanauimus etc. Dominica quarta
in quadragesima

Abiit ihesus transmare galilee quod est tyberiadis Et sequebatur eum
multitudo magna quia videbat signa que faciebat super hiis qui infirma-
bantur. Subiit ergo in montem ihesus Et
ibi sedebat cum discipulis suis Erat autem
proximum pascha dies festus iudeorum
Cum sublenasset ergo oculos ihesus et
vidisset quia multitudo maxima venit
ad eum dicit ad philippum Vnde e
memus panes ut manducent hii Hoc
autem dicebat temptans eum Ipse enim scie
bat quid esset facturus Respondit ei
philippus Ducentorum denariorum pa
nes non sufficiunt eis ut vnusquisque
modicum quid accipiat Dicit
ei vnus ex discipulis eius Andre
as frater symonis petri Est pu
er vnus hic qui habet quinque pa
nes ordeaceos et duos pisces
sed hec quid sunt inter tantos Di
xit ergo ihesus Facite homines discumbere
Erat autem multum fenum in loco
Discubuerunt ergo viri numero quasi quinque
milia Accepit ergo ihesus panes
Et cum gracias egisset distribuit
discumbentibus Similiter et ex piscibus
quantum volebat Vt autem impleti
sunt dixit discipulis suis Col
ligite que superauerunt fragmenta
ne pereant Collegerunt ergo et
impleuerunt duodecim cophinos
fragmentorum ex quinque panibus
ordeaceis que superfuerunt hiis qui
manducauerant Illi ergo homines cum
vidissent quod fecerat signum dice
bant Quia hic est vere propheta qui ve
turus est in mundum Istud ewan-
gelium bis in anno in ecclesia recitatur scilicet vl
tima dominica ante aduentum domini Et
hoc propter finem ewangelii vbi dicitur Hic est
vere propheta qui venturus est in mundum
Et in ista quarta dominica xl. Et
hoc propter principium ewangelii vbi dicitur Erat
autem tunc proximum pascha dies festus
iudeorum Vocatur autem ista dominica du
pliciter scilicet dominica de rosa Et dominica
de panibus Causa autem prime appel
lacionis est quia in hac die summus
pontifex in vrbe portat rosam auream
musto et balsamo intus plenam
quam post missam dat prefecto vrbis
Quare autem ista rosa portatur
pre tempore racio assignatur triplex scilicet prima
est litteralis alia est spiritualis
tercia est moralis Prima racio est

litteralis. Ro aut litteralis, put
dicitur. Innocencius tercius in quodam
sermone. Quoniam corruptibile corpus
diu continuo labore et fatiga
cione deficeret nisi ipsum quibusdam ali
quod recreacionis remedium releua
ret. Vnde dicitur. Interpone tuis interdum
gaudia curis. Quod caret alterna requie
durabile non est. Vnde et frater anto
nius post longum laborem solitus erat
ducere fratres ad aliquam recreacionem. Et
cum hoc cuidam sagittario displicuisset
dixit ei frater antonius. Per
arcus nimia contencione oportet
interdum relaxare vigorem. Ecclesia
igitur pluribus ieiuniis fatigatum corpus
refectionis initio hodie releuat. Primo verbo
letificante. Secundo cibo confortante. Tercio
quodam solacio recreante. Primo dico
quod ecclesia hodie releuat pluribus ieiu
niis fatigatos verbo letificante.
Vnde eciam quod sit in hodierna missa
tam in introitu quam in epistola quam et in
toto officio sit gaudiosa. Et ideo cibus qui
sit in prima et laborat fortificat et
confortat. Gracia delectabilis perficit et for
tificat operacionem et operatorem ut dicitur
in ethicorum. Secundo releuat cibo conforta
te sicut patet in ewangelio. Illud enim miraculum
de quinque panibus sicut tunc refecit cor
poraliter sic nos hodie reficit spiritualiter. Tercio
quodam solacio recreante scilicet rose de
portacione. Vnde dicitur. Mandat Innocencius. Vnde
ipse papa asperitate quadragesimalis
obseruancie subiectionis labore deficit
in hac mediana dominica rose sola
cium interposuit ut anxietas quadra
gesimalis et leuius sufferatur. Hec autem rosa
est spiritualis. Per rosam enim eam pietatis ar
tificialem quam et naturalem Christus figuratur.
Nam ei rosa artificialis ita fuit
scilicet auro mixta et balsamo. Et hii
in mixto tres sunt sibi scilicet aurum que
significatur ... quod corrumpi non
potuit. ... Non dabis sanctum tuum
videre corrupcionem. Aliud quod fuit plenum

mixto id est odore omnium virtutum et graciarum. Cant.
primo. Trahe me post te curremus in odorem
vnguentorum tuorum. Et diuinitas que significatur
per balsamum. Eccl. xxiiii. Quasi balsamum
non mixtum odor meus. Diuinitas enim fuit
carni vnita sed non admixta. Cum igitur
vult labore penitencie leuiter ferre debet hanc
rosam in corde portare. Significat
eciam Christum per rosam valens quia pre ceteris flo
ribus magis delectat visum suo colo
re magis recreat olfactum suo odore
magis confortat gustum suo sapore.
Sic eciam Christus est delectabilis admirandus.
Primo Petri primo. In quem desiderant angeli prospicere.
Est suauis ad odorandum. Cant. primo.
Trahe me post te curremus in odore vn
guentorum tuorum. Est dulcis ad degustandum.
Primo Petri ii. Si tamen gustastis quoniam suauis
et dulcis est dominus. Ideo debent igitur fideles
fatigari labore penitencie considerando hanc
rosam in qua receptum sit visionem tante
claritatis odore tante suauitatis et refecti
one tante sacietatis. Eciam ideo est moralis.
Per hoc enim significatur quod per eam spine viciorum
conuertuntur in rosas virtutum. Vnde dicit
Ambrosius in sermonibus. Cum per abstinenciam
spine viciorum in rosas producuntur cum
namque per eum libido castitatem superbia
humilitatem et ebrietas sobrietatem. Vincit
enim intellectus quod vicia precesserunt vel opposite sequun
tur virtutes tamen contraria non sunt coalescentes.
Ideo quod per eum fiat ut qui prius erat li
bidinosus efficiatur castus. Cum qui prius erat
superbus efficiatur humilis et mansuetus.
Cum qui prius erat ebriosus efficiatur sobrius.
Ysa. lv. Pro saliunca ascendet abies
et pro urtica crescet mirtus. Saliunca
est herba spinosa dicta a saliendo eo
quod se calcantes salire facit. Abies dicitur
abeundo eo quod pre ceteris arboribus longe
eat et in excelsum promineat. Per saliuncam
igitur intelligitur amor mundi qui est spinosus. Vnde
dicitur Mathei vii. Numquid colligunt de spinis
vuas etc. Et eius contrarium. Sed hanc
replicat ab eius amore. Vnde ... qui
quod videtur se salire ... per abietem

mit. amor dei qui fit. eciam apud deum
usque ad celum Urtica sit. prurigine
armatus non sed frigiditate Est ergo
sensus quod per pruriginem amor mundi vertitur in
amorem dei et prurigo carnalis concupiscencie
vertitur in refrigerium castitatis Ysaie
xxxv. In cubilibus in quibus dracones
prius habitabant orietur viror calami et
iunci Cor enim avarorum quod erat prius cubi
le draconum efficitur per pruriginem humile
et flexibile ad omne bonum et ibi nascitur
viror virtutum Quinque sunt dicta vobis
dicta de panibus Et hec ipse quinque pa
nes quibus dominus saciavit quinque milia
hominum Nondum erat quod illi homines et erant
multi et erant famelici quod inde colligitur
quod tunc erat hora prandendi unde dicitur capitulo
viii. desertus est locus et hora iam
preterit etc. Panes erant illi erant pauci
quia tantum quinque Erant et aspri et insipidi
quia ordeacii Sed erat tam multos et tam fa
melicos sic saciavit ut pleni fierent
unde dicitur Et sunt enim impleti sunt etc. Pa
nes paucos sic multiplicavit ut etiam
supersunt Panes asperos sic dulco
ravit ut dulcem et suavem saporem ha
berent Quod est tam multos et tam famelici
cos sic saciavit ut pleni essent Quod est
eos sic saciavit quia prius esurierunt Homi
nes dei qui hic sunt in esurie in futuro erunt
in saciete Mali autem qui hic nolunt ab
stinere et ieiunare erunt in perpetua esurie Ysa
lxv. Ecce servi mei comedent et vos e
surietis etc. Occupant enim se tales a
ieiunando multis modis Quidam ob
racione temporis Quidam subtractione ciborum
qualitatis Quidam ob racione complexionis
Quidam ob racione laboris Quod est qui ideo
occupant se a ieiunio ob racione temporis Contra
quos sic dicit Ambrosius Estivis mensibus
dum dies longa et torrentior sol est
poculis nos refrigerare debemus Hye
mis non tempore dicunt Grave frigus est et ri
goris pessimum sunt estas talis facit nos
operis Cum domini a ieiuniis occupant
se et racione creatoris accusat Non
fallat te ista occupacio quia non te

occupabit sed pocius accusabit Alii
se occupant subtractione qualitatis ciborum
Contra quos sic dicit Bulhardus. Sed tam
leguminum inquit veterum sunt potum
aqua non sustinet pectus tamen les in
tument inde lac et colia porri coleram
accendunt pisces de stagnis sive
de aqua lutosa nec pectus compl
exioni non conveniunt Quidam dicunt
ciborum observatores morum negligen
tores non decent nos vos ut in hiis
has divicias legistis Alii se
occupant ob racione complexionis Con
tra quos sic dicit Ieronimus Multo melius
est stomachum dolere quam mentem in
pace tori quam fame quam usu vacil
lare quam pudiciciam Augustinus Epi
curus atque yponias ale corporis
voluptatem ale bona habitem sit prefert
ager autem mens vero usque vel con
temptum perdiat Alii se occupant
subtraccione laboris Contra quos sic
dicit Ambrosius Dicunt plerique non pos
sumus laborare et ieiunare Quod est non
possunt quia nolunt saltem laborent
minus Quod est panes paucos sic
multiplicavit ut et supersunt Quod
enim multiplicat semina in terra ipse
multiplicat panes in manu sua
Terra autem bona fecit fructum centuplum
ut dicitur capitulo viii. Fructus autem cente
simus debetur virgini martiri et pre
dicatori Cum igitur Christus fuit virgo
martir et predicator non fuit mirum
si panes multum multiplicat Multum
autem multiplicati fuerunt quia xii. cophini
supersunt in numero iuxta xii. apostolorum
Voluit autem dominus ut ipsa fragmenta
recolligerent tum sunt. de causa prima est lit
teralis quam ponit Crisostomus dicens Quia
Christus fragmenta colligi precepit non fuit
ostentacio superflua sed ne fantasiam
estimarent quod factum est. Hoc quod etiam
confirmetur materia miraculi fecit
Secunda est spiritualis quam ponit Augustinus dicens

Et fragmenta que pre plus non potuit manducare sunt sententie quas multitudo capere non potuit que illis committenda fuit qui idonei sunt et alios docere. Secundo est moralis. Cum enim multe rapine sunt collecte et quia multos qui de suis sermonibus nullas voluit reliquias facere sed totum quod cogitaverat voluit effundere gravantes corda auditorum prout dicitur Proverbiorum xxix Totum spiritum suum profert stultus, sapiens differt et reservat in posterum. Tertio ipsos panes [illegible] sic dulcoravit ut dulcioris saporis fuerint. Unde credo est quod numquam fuerunt panes vel pisces melioris saporis. Et ideo [illegible] esse quam aliquis [illegible] tribus modis [illegible] aut primum aut parte aut primaculum. Illud enim quod fit primum melius est in eodem genere et in eadem specie quam id quod fit partificum. Illud non quod fit primaculum melius est quam illud quod fit primum et arte. Aurum de alkimi[illegible] parte hominis sunt ut est pro[illegible]. Sed aurum naturale radiis solaribus in terre visceribus generatum est preciosius. Si non [illegible] miraculose aliquam materiam convertit in aurum id esset preciosissimum. Sicut Iohannes evangelista legitur fecisse. Vinum et artificiose factum videtur esse bonum sed in vite naturali generatum est melius. Vinum autem miraculose factum est optimum. Sicut fuit vinum quod in nuptiis Christus fecit. Panis etiam quod [illegible] et est opus nature magnum quia naturali [illegible] fuit producta. Et est opus artis magnum quia [illegible] et in farinam redigitur, farina fermentatur, panis efficitur et coquitur. Cum
tertio isti panes fuerint miraculose producti et panes quos [illegible] sunt opus nature et primum fit opus artis et opus miraculi fit super naturam et artem, manifestum est quod isti panes et pisces fuerunt melioris saporis quam aliqui qui unquam fuerunt manducati etc.

De eodem sermo secundus

Cum sublevasset oculos Ihesus etc. In isto evangelio describitur prandium quod fuit factum scilicet de v. de ordeaceis et de duobus piscibus. In hoc autem convivio tria commendabilia inveniuntur. Primo enim commendatur in Christo pietas in compassione. Cum dicitur: Cum sublevasset oculos Ihesus. Secundo in ipso commendatur humilitas in collatione. Cum subditur: Dixit ad Philippum unde ememus panes etc. Tertio commendatur in Christo potentia miraculi in operatione per quam quinque panes multiplicavit. Primo enim commendatur in Christo pietas in compassione. Cum dicitur: Cum sublevasset oculos Ihesus etc. Deus enim habet duos oculos scilicet oculum sapientie, Ecclesiastici xxiii: Oculi domini [illegible] oculus illius. Et habet oculum misericordie, Sap. iiii: Gratia dei et misericordia est in sanctos eius et respectus in electos illius etc. Istos duos oculos olim deus videbatur habere clausos. Et oculum sapientie quia nullam viam salutis cognoscebat propter quod via [illegible] non inveniunt. Et oculum misericordie quia nullum reconciliare volebat. Unde conquerebatur Iob xxx: Domine clamo et non respicis me [illegible]. Sed [illegible] oculum sapientie aperuit quando populo iudeorum legem dedit. Oculum autem misericordie eis non aperuit quia nullum ad se recipiebat sed omnes ad infernum descendebant. Modo autem ambos oculos aperuit scilicet oculum sapientie per quam nobis viam salutis ostendit. Et oculum misericordie per quam ad gloriam suam nos admittit. Iohannis i: Lex per Moysen data est, gratia et veritas per Ihesum Christum facta est. Gratia quia nobis aperuit oculum gratie. Ideo dicitur: Cum sublevasset oculos Ihesus etc. Beda: Cum sublevasse oculos Ihesus et venientes ad se multitudines vidisse perhibetur, divine pietatis indicium est quia cunctis ad se venire querentibus gratia sue celestis occurrere consuevit. Secundo in Christo commendatur humilitas in collatione. Cum dicitur: Dixit ad Philippum unde ememus panes ut manducent hii etc. Magna humilitas et benignitas quod dominus [illegible]

cum suis fratribus conversabatur. Christus enim ipsa facta, i. inter apostolos aliquid exhibebat se superiorem. Unde Ioh. xiii. Vos vocatis me magister et domine et bene dicitis. Quid enim aliquid non ministrare. Luc. xxii. Ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat. Aliquid autem equalem. Unde Ioh. xv. Iam non dicam vos servos sed amicos. Amicicia enim non est nisi equalium. In hoc autem dat exemplum cuilibet prelato qui inter suos subditos aliquid debet esse maior aliquid minor aliquid equalis. Maior quantum ad correctionem. Unde dicit apostolus. Timotheo prelato. Tit. ii. argue cum omni imperio. Et minor quantum ad humilitatis reputationem. Proprium enim hoc [illegible] quibus preest se reputare inferiorem. Talem se minorem reputabat apostolus qui dicebat i Thess. ii. Facti sumus parvuli in medio vestrum. Et equalis quantum ad caritatem compassionis. Eccli. xxxii. Rectorem te posuerunt noli extolli. Esto in illis quasi unus ex ipsis. Et ista tria tangit Augustinus in regula dicens. Honore coram vobis prelatus sit vobis. Item [illegible] auctoritatis. Timore coram deo substratus sit pedibus vestris. Item reputatione humilitatis. Circa omnes se ipsum bonorum operum prebeat exemplum. Item quantum ad affabilitatem. [Pro]ximo. Quidam dicunt quod in miraculo operacio Christi quo panes multiplicabantur multiplicabantur autem ipsi panes in manibus Christi dum frangerentur. In manibus discipulorum dum apponerentur. In ore comedentium dum comederentur. Istud autem miraculum cottidie fit et tamen non miratur. Augustinus. Quid multiplicat de paucis granis segetes nisi in manibus suis multiplicat quinque panes. Ideo notandum quod sunt quedam miracula que habent tamen utilitatem sed non admirationem eo quod eo frequenti usu viluerunt. Unde dicit Augustinus. Quamvis miraculum est gubernatio totius mundi quam saturatio quinque milia hominum de quinque panibus. Et tamen hoc nemo miratur. Illud mirantur homines non quia maius est sed quia rarum est. Quedam autem miracula sunt que habent tamen admirationem sed nullam utilitatem sicut miracula magorum et antichristi. Apoc. [illegible] cum faceret sicut fecerunt magi

statuas facere loqui, ignem de celo descendere et huiusmodi que faceret antichristus quod esset ad admirationem habent sed utilitatem non habent. Quedam autem sunt que et si habeant aliquam admirationem et aliquam utilitatem tamen non habent necessitatem. Et talia miracula quandoque Christus fecit. Malorum dampnatorum qui dicunt Mat. vii. Domine nonne in nomine tuo prophetavimus et in nomine tuo demonia multa eiecimus etc. Non enim fiunt ad aliquam necessitatem ut scilicet infideles convertantur vel fideles confirmentur sed propter ostentationem ut ipsi sancti reputentur. Quedam autem sunt que habent admirationem quia sunt preter ordinem nature. Et habent utilitatem quia sunt pro utilitate proximorum. Sicut enim illuminare cecos et curare infirmos et huiusmodi. Et habent necessitatem quia sunt quando munitur veritas fidei vel aliquis periclitatur. Et talia sunt miracula Christi et apostolorum. Et talia sunt miracula que faciunt sancti viri in virtute nominis Christi.

Quinto fit mentio de discipulis quibus videtur fuisse tres diverse. Quidam enim eorum habebat adhuc fidem tardam de quo numero erat Philippus de quo dicit Alchuinus. Cum propheta et cantor Philippus intelliget de eo potentia [illegible] non diffideret. Alius habebat fidem imperfectam de quo numero erat Andreas de quo dicit Crisostomus. Maior Andreas quam Philippus sed nondum totum. Audierat enim quod Heliseus propheta panis ordeaceis et viginti panibus centum saturaverat et inde credidit quod et istos quinque panes posset multiplicare. Sed in hoc fides sua fuit imperfecta quia credidit quod de pluribus plura et de paucioribus pauciora fieri possent. Crisostomus dicit. Sed hic quam fuit inter eos alius autem erat qui habebat devotionem sollicitam et operosam sicut erant discipuli circa panes Christo receptos et recollectos distribuebant. Sicut dicitur Mat. xiiii. Non est ergo mirandum si in aliqua congregatione aliqui inveniantur tardi, aliqui imperfecti, aliqui magis

deuoti. Alia tardi sunt deuoti in
cipientes. Imperfecti sunt deuoti in me
lius proficientes. Deuoti sunt perfectorum
apprehendentes. Prouerbiorum iiij. Iustorum se
mita quasi lux splendens. Ista respiciat
statum incipientium. Procedit. Hec
respicit statum proficientium. Et cre
scit usque ad perfectum diem. Hec respi
cit statum perfectorum. Tertio sciendum
in celo de tribus in quibus tamen summe
dicitur videlicet primo in sedendo magna
equalitas. Secundo in cenando magna
satietas. Tertio in laudando magna io
cunditas. Primo dico quod in celis sunt
in sedendo magna equalitas quia sede
runt super fenum. Erat enim multum fenum
in loco. Qui enim vult refici
pane gratie spiritualis oportet quod se
deat super fenum id est ut ducat corpus
suum et mortificet carnem suam. Ita
sicut dicitur xl. Omnis caro fenum. De
ista mortificatione dicitur Gal. v.
Mortificate membra vestra que sunt
super terram. Non dixit que sunt sub terra
vel in terra sed super terram. Subterra
est homo in morte. In terra est homo in senec
tute. Unde et homo senex dicit comparatur
Ego sum in terra. Super terram est homo in
iuuentute. Unde de aliquo iuuene forti
dicitur comparauimus. Iste est super se.
Sedeat id est super fenum id est mortificet
corpus suum quia dum est sub terra est impo
tens dum est in terra inutilis dum est super terram
est victoriosus et salubris. Secundo sunt in
cenando magna satietas. Unde dicitur Ut autem
impleti sunt etc. In inferno quidem
est esuries magna tamen magna quidem
quod linguas suas manducabunt.
Apocalipsis xvi. Commanducauerunt linguas
suas. Et brachia sua et brachia
aliorum deuorabunt. Ysa. ix. Unus
quisque carnem brachii sui vorabit
Manasses Effraym et Effraym Ma
nasse. Quia in penuria fame deum
blasphemabunt. Ideo sequitur Cum
ipsi quod in die iudicii cum incepta

confitentes. Et sequitur saturati sunt qui deum lauda
bunt. Capti cum erunt quod deum confitentes
quia deum non laudabunt sed blasphemabunt.
Ysa. viij. Cum esurient irascentur et ma
ledicent regi suo et deo suo. In celo autem
est satietas plena. Psalmo. Saciabor cum ap
paruerit gloria tua etc. In mundo est satie
tas semiplena. Quia cum viri refectione
per celestium pregustationem et tamen impediuntur
per corporis corruptionem. Ysa. primo. Vinum tuum
mixtum est aqua etc. Psalmo. Calix in manu
domini vini meri. Ecce plena satietas
celi plenus mixto. Ecce semiplena sa
tietas mundi. Verumtamen fex eius non est exi
nanita bibent omnes peccatores terre.
Ecce miseria famis inferni. Tertio in
laudando magna iocunditas. Unde notandum
dicitur Illi autem homines cum signum vidissent
quod fecerat dicebant Quia hic est vere propheta
etc. Ante quidem istam refectionem premittitur
quod Christus gratias egit post refectionem dicitur
quod turba deum laudauerunt. Item Iohannes mirum
quod ante refectionem et post peracte benedictionis
ad cibi sanctificationem. pr. Thi. iiij. Omnis
creatura dei bona et nichil reiciendum quod cum
gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per
verbum dei et orationem. Lucas. Si primo i. ca. Gratias
egisset. Erudit nos ne nos non plus
tangere mensam donec plus gratias egerimus
ei qui dedit cibum. Unde dicitur Dyabolus intrauit
in stomacho que lactucam sine benedictione
comedit. Ex. ex contrario lecto ad spiri
tualem refectionem. Aug. in regula. Cum
accedis ad mensam donec inde surgatis
quod nobis secundum consuetudinem legitur sine tumultu et contentione
audite nec vobis sole fauces sumant
cibum sed et aures esuriant verbum dei. Tertio
de sequitur laus ad gratiarum actionem. pr. Cor.
x. Siue ergo manducatis siue bibitis
vel aliud quid facitis omnia in gloriam dei facite.

Est puer unus — De eodem ser
hic qui habet quinque — mo ternus
panes ordeaceos etc. Joh. vj.
Dicit dominus Aug. Non est magna pascere

vetres iterum mortuos sed magis et
pascit animas in eternum victuras. Iohannis
scilicet istud quinque milia hominum exceptis mu
lieribus et parvulis tunc refecit. Sed
quinquies millies spiritualiter quam per istud significatur multo
plures pascit. Sicut autem in mundo cor
porali quinque panes sunt sic in mundo spiri
tuali quinque. Quinque panes distingui pos-
sunt. Primus est panis penalis. Secundus est panis
sacramentalis. Tertius est panis materialis. Quartus
est panis spiritualis. Quintus est panis cele
stis. Primus scilicet panis est panis penalis
de quo dicitur in psalmo: Cibabis nos pane la
crimarum et potum dabis nobis in lacrimis
in mensura et in mensura et super men
suram. In mensura quidem proportionis quantum
quis delectatus est in peccatis tantum debet se affli
gere in penitentie lamentis. Dicitur autem super men
suram abundantis quia panis lacrimationis
et tristitie ... panis non consolationis quia in
tantum erit petimus. Dicitur non super men
suram moderatus quia ille panis lacrima
tionis moderate et temperate sumitur et
mensurate. Panis non est consolationis sed
mensura datur. De isto pane dicitur in psalmo
Surgite postquam sederitis qui manducatis
panem doloris. Ac si diceret propheta: Vos
qui diu dormitis sopore culpe, qui diu
sedistis torpore negligentie, qui diu ma
ducastis voracitate gule, amodo surgite
et manducate panem doloris et penitentie. Iste
autem panis penalis conficitur quando peccata mi
nutatim confitentur vel conteruntur. Granum
cum integrum panis non conficitur. Granum autem
fractum et si conficiatur sed non delicatus. Sed
granum cum minutatim contritum et in farinam
redactum panis conficitur delicatus. Sic et
de corde humano. Quando cor est integrum
et durum quod per primam scilicet non potest. Sed talis
quippe corde non conficitur panis dei sed panis diaboli.
Et tale cor quod scilicet non sunt fractum per
dolorem in fine frangetur per deum in malleo
Apocalypsis xxiv. Parata sunt derisoribus
iudicia et mallei percutientes stultorum
corporibus. Alii sunt qui cor suum frangunt
et peccata sua viriliter plangunt et quidam

superficialiter contriti in corde gerunt.
Tales etsi de corde suo panem dei
faciunt sed non delicatum conficiunt. De quibus
dicitur Ioel ii. Scindite corda vestra
et non vestimenta vestra etc. Alii sunt qui peccata
sua sigillatim plangunt et minutatim
conterunt et omnem circumstantiam peccatorum
et etiam peccata minuta dicunt. Et tales
de corde suo delicatum panem conficiunt
de quibus dicitur in psalmo: Cor contritum et
humiliatum deus non despicies. Animus
dicitur et plus significat id est multum acceptabilis
et de hoc multum gaudebis. Sicut et
videmus in specie aromatica. Species enim
aromatica diu et integra non redolet
confracta parum contrita multum. Sic cor
integrum et per dolorem non scissum cum
diu non redolet sed fetet. Superficia
liter autem fractum parum odorem reddit.
Comminutum non contritum magis odorem
emittit. Potest etiam adduci terrum quod
de terra Nam terra integra et nullo vomere
scissa nullum fructum facit. Terra autem
in transversum peccatis scissa parum fructum
reddit. Comminuta non contrita et cul
ta magis fructum producit. Sic et de cor
de humano etc. Secundus est panis sa
cramentalis qui est panis eucharistie
quo fideles in festo pasche reficiuntur
sunt de quo dicitur Iohannis vi. Ego sum panis
vivus qui de celo descendi. Iste panis
in archa uteri virginalis fuit formatus
de duabus farinis scilicet de veteri
sed farina veteri id est deitate. Antiqua
id est eterne a deo traducta. Et no
va id est ... de novo creata. Iste panis
sic factus fuit et in igne coctus
scilicet igne divini amoris quo ad farinam eternam
de qua igne dicitur Hebreos xii. Deus
ignis consumens et igne passionis
quo ad farinam antiquam. Psalmus Igne me
examinasti etc. Et igitur amoris quo ad
farinam novam. Anima enim eius tota
fuit igne amoris inflammata de quo
igne dicitur Luce xii. Ignem veni mittere
in terram etc. Iste panis sic factus et sic
excoctus per quinque frusta id est quinque vulnera

fuit mapus ut dicitur vulicus pretz re
conciliavit Ro. v. Cum enim inimici
essemus reconciliati sumus deo per mortem
filii eius etc. Ut per ipsum celeste ianuam
aperiret Heb. x. Per proprium sanguinem introi
vit semel in sancta. Ioh. Sanguis X est ia
nua paradisi. Et ut tertio ruinam an
gelicam repararet Coll. i. Pacificans
per sanguinem crucis eius que in celis et que in ter
ra sunt. Et ut quarto suos pios de limbo
educeret. Zach. ix. Tu in sanguine
testamenti tui eduxisti vinctos tuos de
lacu in quo non erat aqua. Et ut quinto
omnes homines ad amorem suum totali
ter inflammaret hic figuratur primo Machab.
vi. Ubi dicitur quod elephantis ostenderunt
sanguinem uve et mori ad acuendum eos
ad prelium. Iste panis sic factus et coctus
et sic incisus non restat nisi ut mandu
cetur. Manducatur autem iste panis tripliciter.
Aliquid sed spiritualiter tamen sic manducant
eum boni cottidie per fidem et amorem de qua
manducatione dicit Aug. ut quid paras
dentem et ventrem crede et manducasti. Ali
quid sacramentaliter tamen sicut manducant
eum mali de qua manducatione dicitur primo
Cor. xi. Qui manducat et bibit indigne
iudicium sibi manducat et bibit. Aliqui
sacramentaliter et spiritualiter sic manducant
eum viri perfecti de qua manducatione dicitur
Ioh. vi. Qui manducat meam car
nem et bibit meum sanguinem habet vitam eter
nam. Quintus est panis materialis
quem cottidie in oratione petimus dicentes
Panem nostrum cottidianum da nobis
hodie. Iste panis pauperibus et quibusdam
aliis est in ieiunio. Deo non placent
nisi elemosinis ornata erunt unde prius
quod dixit dominus Ysa. lviii. Nonne hoc
est ieiunium quod elegi. Subditur frange
esurienti panem tuum etc. Et ideo Pe
trus Raven. Quod elemosina est ieiunio
sic oleum lucerne sic sol diei et
sic anima corpori. Sicut lucerna ex
tinguitur cum oleum deficit sic ieiunium
[illegible] suum perdit cum elemosina de
ficit unde Greg. dicit Talia sunt

pm

sine caritate. Nam ieiunia quelibet sine oleo et
lucerna extinguitur quia deficit lucerna et
fetet sine oleo sed lucet dum non fetet. Et
etiam elemosina ieiunio sicut sol diei. Sicut
enim sol tenebras et nubes expellit et
glaciem dissolvit sic elemosina iuncta ieiunio
omnia peccata consumit. Etc. Item elemosina
pauperis non erit in oblivione et sicut in
sereno glacies solvitur peccata omnia. Est
etiam elemosina ieiunio sicut anima corpori. Sicut
enim corpus moritur cum anima recedit. Sic ieiunium
meritum perdit cum anima deficit elemosina. Et sicut
redeunte anima corpus vivificatur. Sic ieiunio ad
iuncta elemosina ipsum ieiunium sanctificatur. Ioel i.
Sanctificate ieiunium. Ille autem ieiunium sanctificat
qui elemosinis ipsum adornat. Si ergo volumus
ut nostrum ieiunium in celum ascendat duas
alas faciamus eidem. Sicut dicit Gregorius
due ale sunt ieiunio elemosina et oratio. Sed Petrus Ray.
due ale sunt ieiunio scilicet elemosina
et vitas? sicut [illegible] et elemosinas faciat et desi
in confessione vitam dicat. Nos omnia et vitas
abominavit. Et iustitia et pax osculate sunt.
Tale ergo ieiunium elemosina et oratione et confessione
sic ornatum facit hominem dignum paradiso
conservat a peccatorum diluvio et protegit a co
tinuo incendio. Unde ait gule contrarium est.
Ista tangit Petrus Ray. dicens Adam quidem
ieiunare noluit in paradiso mansit sed gula
inde eum expulit. Noe ieiunabat in archa
a fluctibus servatus fuit quod postmodum ebrietas
spoliavit. Loth pietatem [illegible] in medio
evasit et inebriatus in medio incestus
admixtus fuit. Sextus panis est infirma
lis de quo dicitur primo in Ecclesiastico. Comedunt panem
impietatis et vinum iniquitatis bibunt. Istum
panem peccati peccatores debent fugere et
abhorrere. Papa ei per [illegible] ieiunii ac
bis nisi homo abstineat a peccatis. Unde
dominus omnes ieiunium sibi acceptum dicit Ysa.
lviii. Nonne hoc est ieiunium quod elegi dis
solve colligationes impietatis solve fasci
culos deprimentes. Et iudas ei secundum
impietatis colligatas de quibus sit una
corda cum sex filis per quam diabolus
animas trahit ad supplicium infernale. Pro

filius est cogitatio. Quartum mala delectatio. Quintum malus consensus. Sextum mala opera. Septimum mala consuetudo. Secundo utilitas predicta debet autem quilibet fasciculos de punctis eos solvere i. peccata abicere. Tertio scilicet quidam qui eos debent de isto fasce diminuere ipsi volunt peccata peccatis addere. Legitur in vitis patrum quod angelus dixit Arsenio: Veni et ostendam tibi opera hominum. Et vidit quendam incidentem ligna in nemore et fascem facientem. Et cum elevare non posset iterum incidebat ligna et ad fascem addebat. Deinde vidit quendam aquam de puteo haurientem et in cisternam perforatam refundere. Deinde vidit duos homines volentes trabem inter ecclesiam inferre non in longum sed in transversum ipsam. Et exposuit angelus dicens: Primi sunt qui peccatis peccata addunt et tam magnum fascem faciunt quod ipsum ferre non possunt. Cum tamen non deberent addere sed diminuere. Ecclesiastici xvij. Convertere ad dominum et relinque peccata, precare ante faciem domini et minue offendicula. Secundi sunt qui habent animas suas perforatas cisternas perforatas quod si aliquid de bonorum faciunt omnia amittunt. Aggei primo: Qui mercedes perforata misit eas in sacculum pertusum. Tertii sunt superbi. Cum enim porta paradisi sit angusta ipsi tamen nolunt incidere trabem sed transversum. Nec volunt se inclinare sed se elevare. Et ideo intrare non possunt in templum dei sed foris manent exclusi. Mathei vij. Quam angusta et arta via est que ducit ad vitam etc.

Quintum est panis celestis de quo dicitur Luce xiiij. Beatus qui manducabit panem in regno dei. De ista manducatione dicitur Luce xxij. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo. Secundo debet vobis habere quia in convivio habebit ministrantes sollemniter. Luce dicitur: Ego Non aliquis angelus Non petrus apostolus non alius sanctus sed ipse dominus. Luce xij. Amen dico vobis quod precinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis etc. Secundo habebit in convivio ordinata bibere. Luce dicitur dispono vobis i. in diversis mensis pono Non in una mensa erunt patriarche in alia prophete in alia apostoli. Et sic de singulis. Johannis xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt etc. Tertio habebit cibi et potus dulcedinem et suavitatem. Luce dicitur ut edatis et bibatis etc. Ecclesiastici xxiiij. Qui edunt me adhuc esurient et qui bibunt me adhuc sitient. Quarto habebit mense prosperitatem quia confert in caritate mensa eorum de deo. Luce dicitur super mensam meam. Psalmista: Filii tui sicut novelle olivarum in circuitu mense tue. Quinto habebit loci amenitatem. Luce dicitur in regno meo. Illa enim domus dei et erit pulchra et amena. Numeri xxiiij. Quam pulchra tabernacula tua iacob et tentoria tua israel etc. Et erit magna et lata. Baruch iij. O israel quam magna est domus dei et ingens locus possessionis eius etc.

[Dominica de passione sermo primus]

Quis ex vobis arguet me de peccato. Si veritatem dico vobis quare vos non creditis mihi. Qui ex deo est verba dei audit. Propterea vos non auditis quia ex deo non estis. [Johannis viij] Responderunt iudei et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos quia samaritanus es tu et demonium habes. Respondit ihesus: Ego demonium non habeo sed honorifico patrem meum et vos inhonorastis me. Ego autem non quero gloriam meam, est qui querat et iudicet. Amen amen dico vobis Si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in eternum. Dixerunt ergo iudei: Nunc cognovimus quia demonium habes. Abraham mortuus est et prophete et tu dicis Si quis sermonem meum servaverit non gustabit mortem in eternum. Numquid tu maior es patre nostro abraham qui mortuus est et prophete mortui sunt. Quem teipsum facis. Respondit ihesus: Si ego glorifico meipsum gloria mea nichil

72

est Est pr meus q glificat me
que vos dicatis quia deus vr e
et no cognovistis eu Ego autem
novi eu Et si dixero quia no
novi eu ero similis vobis mendax
Sz scio eu et simone eius servo
Abraham pr vr exultavit
ut videt die meu et vidit et
gavisus e Dixerunt ergo iudei ad
eu Quinquaginta annos nondu
habes et abraham vidisti Dixit
eis ihus Amen amen dico vobis
Antequam abraham fieret ego sum
Tulerunt ergo lapides iudei ut ia
cerent in eu Ihus aut abscondit
se et exivit de templo
Ista dnica vocatur dnica de passione
no q tali die fuit passus xps Sz
quia p9 lazari resuscitacom fuit
ad morte piatus Ut hetur Joh xi
Illud aut miraculu de resuscitatoe
lazari lr fca fore. perdeere istam
dnica Illa ei resuscitatio creditur fca
fuisse 2a luna marcij cui9 luna
quadragesima crucifixus e dns Et qr
p9 illa pmam sinata ista dnica
2a occurrit Ideo in ista dnica eccia
officium de passioe incipit Sz aut
Aug9 dicit q comendat martiru
sz pena et ca dat ei nsli de pacia
Cu videris pati aliq9 gma noli
gtinuo laudare paciam qua no
ondit ii ca paciendi Cu ca bona
e tuc ista va e Invenio hoc
dicimus pot ca passionis In epla
no pot pena et efficacia passionis
Causa aut passionis eius quantum sz iudei xm
occiderunt fuit dupx sz Castitas vite
Et veritas doctrine Castitas q de vite
q iudeos incitabat ad invidiam
cui9 scitas no e cu dr Qs ex vobis
arguet me de peccato Cu ei quis mo
dis fiat pctm sz corde ore opere
omissione et origine nullo istorum
modorum xps peccavit No corde q
sp fuit cogitaces eius Idas I pal.
so Caput aut et capilli eius erat

candidi tanq lana alba Capilli capitis
sunt cogitacoes mentis q in illo fuit candide
atq purissime No ore q fuit sermones
districtas et utilissimas No ope q fuit
operaciones scitas de hijs duobus dr p pe
y Qui pctm no fecit n inventus e dolus
in ore eius No omissioe q nullum bonum
obmisit qd facere debuit ysa v Qd
e qd ulterius facere debui vinee mee et no
feci No origine q nullum pctm origi
nale contraxit Sz scus fuit i conceptu scus in
ortu luc p Ideoq et qd nascetur ex te
scum vocabitur Sa ca fuit veritas doctrine que
iudeos incitabat ad inimicicia Qa ve
ritas odiu parit Et hoc notatur cu dicit
Si ego veritate dico vobis quare vos no
creditis m Contingit aut de veritate sic contingit
de luce odore et sapore Lux ei e ama
bilis habentibus oculos sanos sz odiosa ha
bentibus oculos lippos Aug9 Oculis
egris odiosa e lux q puris e amabilis
Odor e gtus homini q recreat et co
fortat sz odiosus e sperpenti quia ipm occi
dit et fugat Palato sano panis e pi
anis et sapidus qui palato infirmo e
insipidus et penosus Aug9 Palato no
sano pena e panis q sano e suavis
Veritas ita e odiosa superbis sic lux e
odiosa oculis lippis Si ei pdicatur
superbis de veritate humilitas talis veritas ta ful
gens et clara e odiosa Eccl xiij Abho
minacio e superbo humilitas Ca est superbie
e lippitudo que obsistit ne ista lux ful
geat in oculis aie Grege Tumor mentis
e obstaculum veritatis Ide Ca quippe qua no
invenit humilem veritas fugit mente Sc
e odiosa luxuriosis sic odor sperpenti Si
ei pdicatur eis de odore puritatis et mundicie
talis odor eis displicet Eccl xxi Au
dict luxuriosus et displicebit ei Campa
luit sicut sus in fetore luxurie q in odore
mundicie Unde cu quida lascivus audiret
pittagora dicere se malle cu mulieribus
q cu pueris conversari Et sicut pit
tagoras in sterco libencius q in aqua
clara moratur Tercio e odiosa avaris
Sicut panis palato corrupto Si ei

pdicatur eius contemptus et renovatur appetitus
celestium talis panis dicitur licet in se sit
suavis eis tamen est contemptibilis Ecc. xiiij. Exce
cavit divitiarum et paupertas Causa autem est quia
habent palatum corruptum ideo non possunt sen
tire saporem celestium p. Cor. ij.o Animalis
homo non percipit ea que sunt spiritus dei Aug.
Palatum febricitantis habet tam mel celi
insipidum et absentibus autem palatum sanum
dicit Crisos. Ve non habet homo super terram qui
amet cum donum celeste in veritate gusta
verit [E]t in Epistola autem ponitur pretium et effi
cacia passionis et sanguinis ihesu xpi. Ubi
ostenditur quod sanguis xpi habuit efficaciam et virtutem
In celo in mundo et in inferno In celo quidem
habuit duplicem efficaciam Prima est quia celum
aperuit Secunda est quia deum reconciliavit
Prima quidem efficacia est quia celum aperuit
quod non cum dicitur per proprium sanguinem introivit semel
in sancta etc. Celum enim clausum erat cuius
clausura figurata fuit in clausura vite pa
radisi terrestris quod et bene clausa erat ut dicitur
Gen. iij. posuit Angelicam custodiam et flamam appo
sitam Et rumpheam bis acutam Ut custodia
angelica hostium clausum teneret Ut flama
apposita hominem ab ingressu arceret Et ut
rumphea bis acuta homines deterreret Et ideo
sanguis xpi fuit clavis dei et aqua dei et
precium dei Judicium et fuit clavis dei hostium
aperuit Ysa. xxij. dabo clavem david
super humerum eius aperiet et non erit qui
claudat etc. Ad dicendum secundum Glo. totum
accipitur quia xpus super humerum baiulavit
Jonis. Sanguis xpi clavis paradisi est
Judicium fuit aqua dei ignem infernale quam ad
bonos contingerit Ecc. iij. Ignem ardentem
extinguit aqua etc. In hunc significationem
aqua de xpi latere emanavit Ista duo tangit
Jonis dicens flammea illa rumphea et fo
ribus presidentia cherubim xpi extincta
et reserata sunt sanguine Judicium fuit pre
cium dei rumphea bis acuta abstulit
Pilla enim rumphea bis acuta iusticia
dei figurabatur que bis acuta erat quia
corpus et animam incidebat vel quia require
bat satisfactionem de omissis et de commissis
Ista satisfactionem xpus fecit quando suum sanguinem
preciosum dedit unde canitur Et pro nobis

eterno patri adam debitum solvit Secunda
efficacia fuit quando deum reconciliavit Ad
Hebreos cum dicitur Et ideo novi testamenti media
tor est Erat quidem controversia inter deum
et hominem Ideo xpus mediator factus fuit
P. Tim. ij.o Unus est enim mediator dei
et hominum homo xpus ihesus qui redemptionem se
metipsum dedit pro nobis omnibus Sepe autem
contingit quod quando aliquis inter duos rixa
tores se interponit ab utroque vulneratur
Sic xpus vulneratus fuit ab homine Zach.
xiij. His plagatus sum in medio
eorum qui me diligebant Et a deo
patre Ysa. liij. Propter scelus populi mei
percussi eum Ibidem disciplina pacis
nostre super eum etc. Homo quidem debebat
disciplinari sed xpus ipsam disciplinam
recepit Et sic patrem pacificavit
Ista autem disciplina fuit multum fortis
et dura Illa autem disciplina que fit
cum virgis est fortis quia carnem flagit
Illa vero que fit cum spinis est fortior
quia usque ad ossa perforando pungit
Illa vero que fit cum ferreis instrumentis
est fortissima quia actualiter animam occidit
Ista triplici disciplina xpus fuit disciplinatus
Primo cum virgis quando ad columpnam fuit
flagellatus et illa disciplina totum
corpus eius vulneravit et sanguine re
plevit Secundo cum spinis quando spinis
fuit coronatus Et illa disciplina secundum
Bulhar. ossa capitis perforavit et
usque ad cerebrum pervenit Licet dicat quod
hoc esse impossibile quod spine fragiles
ossa dura capitis potuerint perfora
re quia omnis credit illa ubi adest volun
tas divina Cum enim xpus voluit sustinere du
rissimam cruciatum voluit ut spine per
tingerent usque ad cerebrum Licet est
contrarium ei quod dicitur Joh. xix. Os non
comminuetis ex eo etc. Unde i. os
capitis non fuit comminutum licet
fuit perforatum Tertio cum instrumentis
ferreis i. cum clavis acutis Et ista
disciplina animam eius a corpore
excussit Joh. xix. In
clinato capite tra
didit spiritum Secundo

sanguinis xpi fuit vere in mundo Et
ista e duplex Ideo quidem erat fumus
et mundus Causa r. erat fumus
Ideo xpc sanguinem suum fudit in pretium
redemptionis Vnde vnde tamen dicitur Cuius re-
demptione inventa Et fecit xpc in ista
redemptione sicut liberalis mercator facere
consuevit Cum invento lapide precioso
quem diu desiderat saccellum pecunie stu-
diose ligatum non dissolvit sed laxat
pecuniam non numerat non ponderat non
mensurat sed venditori proponit ut ac-
cipiat quantum velit Cristus quidem fuit
saccellum pecunie i. corpus ipsius precioso
sanguine plenum Ysaie vii. Saccello
pecunie secum tulit Ideo autem opportebat
ut iste saccellus dissolveretur i. quod in
morte finiretur sed in quinque partibus
ipsum laxari voluit ut precium lar-
giter effunderetur et ideo cito redimeretur
Certa quidem deus fecit in pondere numero
et mensura ut habetur Sap. xi Sed
tempore operis nostre redempcionis ibi ei
non sufficit numerus Vt scilicet vna gutta
vel duas sanguinis sui daret cum vna
sola suffecisset Ideo sufficit pondus
ut scilicet vna vncia vel vna libra
effunderet Ideo sufficit mensura ut
scilicet vnum calicem mensuraret sed totum
dedit et totum effudit quia Copiosa
apud eum redempcio Bulhar. Ipsius
copiosa quia non gutta sanguinis sed
vnda fluxit per quinque partes corporis emana-
vit Ideo ibi erat inundus Et
ideo xpc sanguinem suum in lavacrum emun-
dationis effudit Vnde vnde eum dicitur
Sanguis xpi emundabit consciencias nostras
etc. Ideo solum autem consciencias nostras mun-
davit sed eciam omnia elementa purgat.
Erat enim infectus aer ex volatilium
contrificacione Infecta terra ex commo-
tione sanguinis effusione Infecta
aqua ex hostiarum lotione Infectus
ignis ex sacrificiorum crematione
Ideo xpc in aere pati
voluit ut aerem
sanctificaret

Ideo Capi...

Sanguis eius in terram cecidit ut terram
mundaret Aqua de latere exivit ut aquam
purificaret Tandem spiritus suus in ignem
apparuit ut ignem sanctificaret Ideo fuit vere
in inferno quia ipsum confregit et sanctos patres
inde eduxit Ideo ipse prevaricacione
primorum parentum quia adhuc durabat in veteri
testamento omnes ad limbum descendebat Sed
xpc omnes per suam mortem eripuit Vnde non
tantum dicitur Vt morte intercedente in redempcionem
earum prevaricacionum que erant sub priori te-
stamento etc. Legitur in hystoria Scolastica quod Sa-
lomon habebat strucionem habentem pullum
quem pullum Salomon in vitrea vasa in-
clusit Cum non posset pullum habere non posset
vivere dedit ... attulit et de sanguine eius
vitrea ipsam linivit et confracta facta
sunt et sic pullum inde eduxit Iste vermis
e xpc quod dicitur in psalmo Ego sum vermis et non homo
Vermis enim nascitur de humore terre sine virili
calore ... et sic vermis sine patre in
celo scilicet solem et matrem in terra scilicet humorem
terre Sic et xpc in celo habet patrem sine matre
et in terra habet matrem sine patre pulli in-
clusi in camera erant sancti patres inclusi
in infernali camera sine caverna Sed vere
iste vermiculus et vere sui sanguinis camera
illam confregit et inde sanctos patres eduxit
post Cantica portas ereas et vectes
ferreos confregit Zach. ix Tu quidem in sanguine
testamenti tui eduxisti vinctos tuos de la-
cu in quo non erat aqua etc. De eodem

Viderunt quoque lapides mundi premio
ut iacent in eodem etc. Quidam petrus
iste erat tanquam mare tempestuosus Deus
opus et tanquam flumen rapidus et profundus
in quo periclitabantur omnes Ideo deus quendam
pontem ibi posuit per quem omnes ad patriam
celestem secure transiret Est autem considerandum
quod cum pons construitur primo lapides iaciuntur
et pile fundantur deinde super pilas pons
ipse construitur In exemplo i. hodierno agi-
tur de pilarum fundacione Vnde dicitur Tulerunt la-
pides mundi etc. In epistola non agitur de
ipsius pontis fabricacione Vnde dicitur Cristus
assistens pontifex i. pontem faciens

Tercia p(ro)p(ri)e(ta)s no(str)i (christ)i ... xpo. morte(m) mi(ni)
tauit eo(rum) ip(su)m lapidare volu(er)u(n)t Tribz
eni(m) viribus xpo. morte(m) mi(ni)tata fuit
p(rim)o p(er) hebreos q(ui) ip(su)m volu(er)u(n)t occid(er)e Sc(ilicet)
p(er) suos op(er)ac(i)o(n)es q(ui) ip(su)m volu(er)u(n)t p(re)ci
pitare ut h(abe)t(ur) luc. iiij. T(er)cio p(er) iudeos
q(ui) ip(su)m volu(er)u(n)t lapidare Multi e(ti)a(m)
adhuc hodie ip(su)m lapidare vide(n)t(ur)
de quibz d(icitu)r d(ixi)t Beda Cetis malas
cogitac(i)o(n)es q(ua)s assu(m)u(n)t q(ua)si tot lapides i(n)
ip(su)m mittu(n)t Et de(in)de q(uonia)m ad se p(er)
se ad deliberac(i)o(n)e(m) t(ra)hu(n)t ip(su)m co(n)tingu(n)t

Q(ua)rta p(ro)p(ri)e(ta)s no(str)i q(uod) xpo. d(icitu)r pontifex p(ro)p(ter)
quatuor causas P(rim)o p(ro)p(ter) vocabulu(m) S(ecundo) p(ro)p(ter)
h(ab)itu(m) T(er)cio p(ro)p(ter) vnctionis mist(er)iu(m) Q(ua)rto
p(ro)p(ter) offi(ciu)m P(rim)o quide(m) xpo. d(icitu)r pontifex
p(ro)p(ter) vocabulu(m) Na(m) sic d(icitu)r et pontifex
d(icitu)r q(ua)si ponte(m) fac(ie)ns I(n) mari eni(m) h(uius) mu(n)di
o(mn)es fere p(er)iclitab(antu)r et naufragiu(m)
sustinebant Ideo d(eu)s q(uan)d(o) istud naufragiu(m)
c(er)nit de(di)t adiutoriu(m) s(cilicet) nave(m) tabu
la(m) et ponte(m) Navis e(st) innoce(nt)ia in q(ua)
posit(us) fuit ada(m) s(ed) ista navis fracta
fuit p(er) peccat(u)m In hac navi fuit v(ir)go
b(ea)ta q(ue) navis nu(n)q(uam) ad portu(m) p(er)disi
p(er)venit In hac navi s(un)t o(mn)es baptizati
q(ui) diu s(er)uat innoce(nt)ia(m) baptismale(m)
S(ed) q(ui)a o(mn)es fere frangu(n)t nave(m) inno
ce(nt)ie ideo d(eu)s parat s(e)c(un)d(u)m adiutor(iu)m
s(cilicet) tabula(m) p(enitenti)e Na(m) s(ecundu)m Ieronimu(m)
P(enitenti)a e(st) s(ecund)a tabula p(ost) naufragiu(m)
In hac tab(u)la p(enitenti)e fuit maria mag
dale(n)a q(ue) ista tabula ad portu(m) p(ar)adisi
p(er)venit ymo e(ti)a(m) multas alias v(ir)gines
q(ue) erant in navi innoce(nt)ie t(ra)nsc(e)dit
Et q(uonia)m adiutoriu(m) et q(uonia)m ad p(ri)m(u)m i(n) Luc.
Sicut d(eu)s no(n) p(ro)vabit bonos eos q(ui)
ambulat in innoce(nt)ia ita no(n) p(ro)vabit
bonos eos q(ui) ambulat in p(eniten)tia sive
in pacie(nt)ia Q(ui)a no(n) s(un)t multi q(ui) p(ro)ficiu(n)t
tabula(m) p(enitenti)e Ideo d(eu)s parat t(er)ciu(m)
adiutoriu(m) s(cilicet) ponte(m) i(d est) lignu(m) d(omi)nice pas
sionis Tunc e(ni)m xpo. pons fact(us) e(st) nobis
eni(m) p(er)ile(re)t d(icitu)r et hodie s(un)t fundate
In pas(sio)ne ac quatuor trabes fueru(n)t
supp(ro)ducte Quaru(m) vna fuit de palma
Alia fuit de oliva T(er)cia de cedro Q(ua)rta

de cypresso Prima de h(uius) quatuor lignis
fuit facta crux xpi de(in)de sup(er) h(ui)us t(ra)
bes posita fuit tabula et facta
e(st) i(d est) titulo p(re)missa q(ue) quatuor clavis
fuit clavata Ideo no(n) restat n(isi) ut
q(ui)s sup(er) h(un)c ponte(m) asce(n)dat et ad pa
t(ri)a(m) celeste(m) p(er)gat S(ecund)o d(icitu)r pontifex
p(ro)p(ter) h(ab)itu(m) Sunt e(ni)m a(m)ictu(m) q(uo)d fuit
velat(us) Alba q(uo)d fuit ab h(er)ode
c(ir)cu(m)dat(us) veste alba Planeta q(uo)d
fuit veste p(ur)p(ur)a indut(us) Cingulu(m)
et stola q(uo)d ad colu(m)pna(m) fuit liga
tus Manipul(um) q(uo)d in manibz fuit
clavis p(er)forat(us) Mitra q(uo)d sp(in)is
fuit coronat(us) Baculu(m) pastorale(m)
q(uo)d harundo fuit sibi data i(n) man(i)
bus Sandalia q(uia) q(uo)d clavos ha
buit in pedibz T(er)cio d(icitu)r pontifex
p(ro)p(ter) vnctionis mist(er)iu(m) Solet e(ni)m
pontifices q(ua)n(do) co(n)secra(n)t(ur) inungi S(ic)
Cristus i(n)t(er) fuit inunct(us) a patre
a m(at)re a magdalena et a mulie(r)ib(us)
A patre quide(m) fuit inunct(us) vnctio(n)e
talis matris p(ro)p(ter)ea Vnxit te d(eu)s d(eu)s
tuus oleo leti(ci)e p(re) co(n)sortibus tuis
Oleu(m) eni(m) erat d(omi)n(u)s homi(ni) d(i)u(er)s(u)s
s(ecundu)m m(odu)m et vnct(us) Et io fact(us) e(st) flexi
bilis et mansuet(us) Io d(icitu)r vnxit te
d(eu)s d(eu)s tuus (etc.) Erat vnct(us) s(ecundu)m m(odu)m
fact(us) et letus Ideo subdi(tu)r Oleo
leti(ci)e Erat amat(us) s(ecundu)m m(odu)m et largus
Ideo subiungi(tur) p(re) co(n)sortibz tuis d(e)b(e)t
eni(m) d(ixi)t xpo. sp(irit)u(m) sine mensura de
cui(us) plenitu(din)e accipiu(n)t vniv(er)si
S(ecund)o fuit vnct(us) a m(at)re vnctio(n)e la
crimaru(m) q(uo)d s(cilicet) ei(us) corp(us) de pati(bu)lo
fuit depositu(m) s(ecundu)m q(uo)d p(re)dicti de ea q(uo)d
d(icitu)r de anima Iob. x. fflebat igi(tur)
i(n) irremediabilibus lacrimis atq(ue)
dicebat Heu me fili mi lumen
oculoru(m) meoru(m) solaciu(m) vite mee
baculu(m) senectutis mee Erat quide(m)
lumen oculoru(m) suoru(m) q(ui)a eius in
tellect(us) illu(m)i(n)abat divina sapie(nt)ia
Eius affect(us) celesti gr(aci)a Erat so
lati(u)m vite sue q(ui)a to(tu)m gaudiu(m) suu(m)
erat stare cu(m) filio loqui cu(m) eo
ire cu(m) eo et vide(re) eu(m) Erat et ba
cul(us) senectutis sue q(ui)a t(un)c videt(ur)
fe(re) q(ui)nq(ua)genaria Ideo fili amor(e)

Maria flens

indigebat. Cristus tunc loco sui
dimisit. Nota Joseph civitatem quam in
qua erat baculus harundineus et
inspinus. Tertio fuit unctus a Magdalena
que ipsum unxit in capite in pedi-
bus et etiam in toto corpore In unge-
ntis volunt quod admonimentum eum aro-
matibus unxit. Per quod datur intelligi quod
illi Christum ungunt in capite qui eo de-
vote assistunt in sua divinitate. Illi
ungunt in corpore qui assistunt in sua hu-
manitate sine passione. Illi ungunt
in pedibus qui misericordes sunt pauperibus.
Quarto fuit unctus a Iudeis qui
ipsum in toto corpore unxerunt quando totum
corpus sanguine repleverunt. Unde
angeli admirantes eum sic in unctum
dixerunt Ysa. lxiij. Quis est iste qui
venit de Edom tinctis vestibus de
Bosra. Ibidem Quare rubrum est
indumentum tuum et vestimenta tua sicut
calcantium in torculari etc. Secundo dicitur
pontifex propter officium. Est autem officium
pontificis triplex. Unum est pro populo orare
Secundum officium pontificis est sacrificium of-
ferre. Tertium officium pontificis est plebem
donis et beneficia distribuere. Primum
est officium pontificis pro populo orare
Levit. v. Rogabit pro eo sacerdos
et pro peccato eius et dimittetur ei etc. Christus
cum orant pro nobis multipliciter. Nam
oravit verbis Joh. xvij. Non pro eis
rogo tantum sed pro omnibus qui credituri sunt
per verbum eorum. Sine peccatis in me.
Oravit lacrimis Hebr. v. Qui
in diebus carnis sue preces supplica-
tionesque ad illum qui posset eum sal-
vum facere a morte cum clamore va-
lido et lacrimis offerens exauditus
est pro sua reverentia. Orat sanguine
Hebr. xij. Accessistis ad sanguinis
aspersionem melius loquentem quam Abel.
Sanguis enim Abel petebat vindictam
sed sanguis Christi petit veniam. Orat
cotidie caritatem representando
Hebr. ix. Introivit in ipsum ce-
lum ut appareat vultui dei pro
nobis. Psalmus Respice in faciem Christi

tui. Unde dicit sanctus Antonius Si non vis o pater
respicere in nos propter nos saltem respice in
faciem Christi tui propter nos alapis cesam sputis
illitam morte pallidam. Deus enim in faciem
filii sui respiciens et quam carus nos Christus emerit
videns in nos respiciat et nos parat. Bernardus
Securum accessum habes o homo ad deum ubi
stat mater ante filium et filius ante patrem
Mater ostendit filio pectus et ubera filius
patri cicatrices et vulnera. Nulla ergo pote-
rit esse repulsa ubi tot occurrunt caritatis in-
signia. Secundum officium pontificis est sacrificium
offerre Hebr. v. Omnis pontifex ex hominibus
assumptus pro hominibus constituitur in hiis que sunt
ad deum ut offerat dona et sacrificia etc.
Cristus igitur dicitur pontifex quia seipsum obtulit
sacrificium deo Hebr. ix. Per spiritum sanctum
semetipsum obtulit immaculatum deo. Non
autem solum in sacrificium sed in holocaustum
Hebr. x. Holocaustomata et pro peccato
tibi non placuerunt. Tunc dixi ecce venio
ut scilicet de me faciam holocaustum. Dicitur autem
holocaustum totum incensum ab olon quod est
totum et cauma quod est incendium. Cristus
enim in passione sua totus fuit incensus et inflammatus
quod patet per quatuor signa. Primum signum est quia
valde sudavit. Secundum signum est quia valde sitivit
Tertium signum est quia totus in corpore rubuit. Quartum
signum est quia vestes in tempore ferre non potuit
Primum signum est quia Christus totus fuit inflammatus
quia sudavit Luce xxij. Factus est sudor eius
sicut gutte sanguinis decurrentis in terram. Videmus
quod quis stat ad parvum ignem sudat in facie. Qui
non stat iuxta fornacem sudat in toto corpore
Magnus ergo ignis amoris in pectore Christi
erat quando in toto corpore sudabat quando sudor
eius in terram decurrebat quando humor flegmaticus
in humorem sanguineum conversus erat. Secundum signum
erat quia valde sitivit Joh. xix. Sitio.
Homo enim valde inflammatus consuevit esse valde
sitibundus. Bernardus. Sitio ait Christus Non doleo
O dulce quid sitis fidem vestram salutem vestram
gaudium vestrum plus animarum vestrarum quam corporis
me cruciatus me tenet. Et si non mei passio-
nis vestri miseriam. Tertium signum est quia totus in corpore ru-
buit eo quod totus sanguine plenus fuit. Homo
enim stans ad parvum ignem rubet in facie
sed stans ad fornacem rubet in toto corpore

Rogo videntes quod magnus ignis adurebat in corde virginis fervebat quod ipsum sic rubere in toto corde faciebat. Corpus quidem eius quod album fuit et candidum propter mundiciam et puritatem propter mundiciam suam et rubicundum per sanguinis effusionem et tandem nigrum per mortem palloremque. De his ergo dicitur Cant. v. Dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus. In hoc ergo quod dicitur candidus notatur sua mundicia et puritas. Per hoc autem quod dicitur rubicundus notatur sua perfecta caritas. In hoc vero quod dicitur electus ex milibus notatur nigredo sue mortis. [illegible] ipsa sua nigredo fuit sua speciositas et pulchritudo. Certo signum est quod vestes in cruce ferre non potuit sed nudus ascendit. Nec si ipse fecit dicere. Tanto igitur caritatis ardore quod vestes aliquas ferre non voluit. Hoc figuratum est in II Reg. vi. Ubi dicitur quod David nudus ludebat ante archam Domini. Patriarcha enim [illegible] figuratur in qua [illegible] nuditas [illegible] coram qua David ludebat quia cum multo gaudio crucem sustinuit. Et nudus ludebat quia nudus crucem ascendit. Tamen officium pontificis est prebendas et beneficia distribuere. Sic Christus in cruce omnes prebendas diversas distribuit diversis sicut dicit Ambrosius. Auctor humani generis in cruce omnes pietatis officia dividebat persecutoribus apostolis pacem discipulis corpus iudeis patri spiritum virgini paranimphum latroni paradisum peccatoribus infernum christianis penitentibus crucem [illegible] delegat. Prebenda igitur quam Christus dedit apostolis fuit iniurie et persecutio. Joh. xv. Si me persecuti sunt et vos persequentur. Prebenda quam dedit apostolis discipulis qui non erant adeo fortes fuit pax et tranquillitas mentis. Joh. xiiii. Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis. Prebenda quam dedit iudeis fuit corpus suum ut ipsum cruci figerent vulnerarent et penis affligerent ut sic mala voluntas perficeretur. Job ix. Terra id est caro Christi de terra matre assumpta data est in manus impii id est iudei. Prebenda quam dedit patri celesti fuit spiritus suus quem in manibus commendavit. Luc. xxiii. Pater in manus tuas commendo spiritum meum. Prebenda quam dedit matri fuit Johannes evangelista quem ei paranimphum et custodem commisit. Joh. xix. Mulier ecce filius tuus etc. Prebenda quam dedit latroni fuit paradisus. Luc. xxiii. Amen dico tibi. Ecce quanta securitas quia hoc dicit [illegible]. Quia hodie. Ecce quanta celeritas quia non dixit usque ad iudicium vel usque ad [illegible] mecum. Ecce quam beata [illegible] in paradiso. Ecce quanta loci amenitas. Prebenda quam dedit peccatoribus fuit infernus. Matt. xxv. Discedite a me maledicti in ignem eternum etc. Prebenda quam dedit peccatoribus penitentibus fuit crux penitentie. Luc. ix. Si quis vult post me venire abneget semetipsum et tollat crucem suam et sequatur me etc.

Iesus autem abscondit se et exivit de templo etc. De eodem. Dominus noster Jhesus Christus si aliquid dicebat verba hoc ordinabat ad nostram instructionem. Si aliquid faciebat miracula hoc ordinabat ad nostram confirmationem. Si aliquid sustinebat adversa hoc ordinabat ad nostram consolationem. Unde dicit Bern. Videntes angustias domini nostri levius portabimus nostras. Si faciebat aliquod factum hoc faciebat ad nostram informationem. Unde in hoc facto quod scilicet Christus se abscondit informavit nos ut nos a furentibus subtrahamus. Notandum autem quod dominus aliquando fugiebat aliquando occurrebat aliquando se occultabat. Fugiebat quidem honores sicut patet Joh. vi. Ubi dicitur Ihesus autem cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum et facerent eum regem fugit in montem ipse solus etc. Occurrebat autem suis crucifixoribus sicut patet Joh. xviii. Ubi dicitur Surgite eamus scilicet obviam eis ecce appropinquabit qui me tradet etc. Abscondit vero se a iudeis furentibus ut scilicet ab ipsis subtraheret occasionem furendi sicut patet hic. Prima igitur eius actio dat nobis exemplum salutifera doctrina scilicet ut fugiamus mundi prosperitatem et despiciamus. Per secundam pati adversa. Et tertiam vitemus iniuriam. Nos autem contrarium facimus quia honores appetimus et querimus, adversa fugimus et vitamus. Et litigiis nos inmiscemus. Capitulum. Christus fugit honores ut doceret nos mundanos honores esse fugiendos. Ita et cum de honoribus mundanis sic de vanis. Si enim hec verba

Pr

paupertatem vult insequi ipsam non ap-
prehendit. Et si umbram subsequitur
velociter fugere ipsam non evadit. Sic etiam
honores mundani fugiunt suos appeti-
tores et insequuntur suos contemptores. Eccl.
xi. Si secutus fueris non apprehendes et non
effugies si praecucurreris. Item sicut pauper
est honore privatus et honore impatiens
quia instar umbrae cito transire et esse
desinunt. Sap. v. Transierunt omnia tamquam
umbra. Nec semper transeunt sed cum periculo
ipsos habentium transeunt. Quanto enim maior
est ascensus tanto est periculosior casus. Qui enim de
plano et infimo loco cadit cito resur-
git. Qui autem de alto cadit frangitur necesse.
Nam etiam arbores prout dicit Crisostomus quae
sunt in summitate cito a vi ventorum franguntur
quae autem sunt ad radicem conservantur. Unde et ait
Avianus auctor quidam dixisse alloquendo
quod licet arbor magna diu constet tamen una
hora corrumpitur. Et licet leo sit et superbus
tamen praedarum animalium aliquando esca.

Qm Quinto paupertas quia vocibus cum frequentibus obvi-
amit dat nobis consilium quod adversa non debemus
fugere sed propter eum pati et desiderare debemus.
Et hoc ipse nobis consuluit et verbo cum dixit
Luc. ix. Si quis vult post me venire abne-
get semetipsum et tollat crucem suam et sequatur
me. Et ideo contra carnis molestiam sua ipse
elegit et in nativitate et in vita et in mor-
te. Aug. Omnia terrena contempsit homo Christus ut
contempnenda monstraret. Et omnia adversa su-
stinuit ut sustinenda doceret ut nec in istis
timeretur adversitas nec in illis quaereretur
felicitas. Tali enim consilio i. bono credendo
est quia nec fallere potest nec falli. Sunt autem tres
stulti consiliarii quibus omnes homines magis
credunt scilicet diabolus mundus et caro. Diabolus
enim consulit ut appetamus honores et sub-
limitates. Mundus consulit ut appetamus divi-
tias cupiditates. Caro consulit ut appetamus
carnales voluptates. De his tribus consiliariis
dicitur Eccl. xxv. Tres species odivit anima
mea pauperem superbum divitem menda-
cem et senem fatuum et insensatum. Pauper
superbus est diabolus quia est pauper in nativitate
quia nudus nascitur. Pauper in vita quia
alienis indumentis et alimentis sustentatur.
Pauper in morte quia cum vili alias
suscipitur. Pauper enim dicitur quasi parum potens

vel parum impetrans vel parum patrans. Est
enim talis in nativitate pauper i. parum potens
quia puer quando nascitur est omnino impotens et
insufficiens. In vita autem dicitur esse parum impetrans
quia non dicitur impetrare bonum sed sibi subiectum.
In morte non est parum patrans quia de omnibus
divitiis suis nichil secum affert secum. Et
quamvis talis sit pauper tamen saepe superbit quia
bonum contendit. Dives mendax est mundus.
Est enim dives magnus quia omnia temporalia possidet
sed est mendax quia non attendit quod promittit.
Nam in divitiis promittit satietatem et dat
vacuitatem. Eccl. v. Avarus non implebitur pe-
cunia. Item in deliciis promittit delectationem
et dat amaritudinem. Unde dicitur de carnali voluptate
Prov. v. Novissima illius amara quasi absinthium.
In honoribus promittit sublimitatem et dat sub-
itam deiectionem. Job xxx. Elevasti me et quasi
super ventum ponens allisisti me valide. Et

Senex fatuus et insensatus est caro. Diffe-
rt autem fatuus et stultus. Fatuus enim dicitur quasi fando
et loquendo suam stultitiam manifestat. Stultus autem
dicitur quasi stolidus. Vel dicitur stultus quasi stu-
pidus quia secundum ea quae videt et audit stupet
et dicit et intelligere nescit. Senex autem dicitur proprie
vir quasi sine spe v. Et subdit ista philosophia
dicit stultos esse homines frigidioris sanguinis
quibus non calidi sanguis aut quibus frigidus
est sanguis et pueri in quibus non dum calet
minus sapiunt quia non dum in eis sanguis in-
caluit. Senes desipiunt quia in eis iam frigescit
sanguis. Iuvenes et aetate viriles autem sa-
piunt quia sanguis in eis incaluit. Quamquam enim
habent corpus maturum quia corpus eorum nec est fri-
gidum nec est calidum sed est temperatum. Unde dicitur Job
xii. In antiquis est sapientia et in multo tempore prudentia.
Est igitur diabolus senex fatuus et insensatus se-
nex propter antiquitatem. Unde sicut dicitur Job xl.
Ipse principium viarum Dei. Fatuus quia suam stul-
titiam fando manifestat quando dixit Ysa. xiv.
In caelum conscendam super astra caeli exaltabo
solium meum etc. Insensatus quia bonum quod adeo ca-
pit servare nescivit. Sexto paupertas quia vocibus
se abscondit dat nobis consilium quod a fumo tabernae
debeamus nos subtrahere ne contingat corpus
in nos amplius inflammare. Unde quae fumi
ignem et non inducere voce quae requiritur conti-
nuerunt. Septimum sunt patientiam vanum fundere.
Qm sunt sic tacendo Sextum sunt pacifici

verba vindicando. Quartum sunt obiciens vere
dendo. Quintum sunt benigna largiendo. Primum
quidem remedium quod valet contra furorem
et iram in dolore sunt pacata verba suadendo
contra eum qua oritur. Glossa super Proverbiorum xv. Responsio mollis
contra cum manifestatur contrarium signat. Tales
est quod ostenditur in vitro verbo. Contrarium quando con-
citatur in contentionem factis. Isti enim quando intus
et exterius ponitur. Capitulo v. Audistis quia dictum
est antiquis non occides. Ecce ira in facto.
Omnis qui irascitur fratri suo. Ecce ira in corde.
Qui autem dixerit fratri suo racha. Ecce ira in signo.
Qui autem dixerit fatue. Ecce ira in verbo.
Nullo autem istorum modorum vincunt sunt eo
modo quo dicitur Ysaie xlii. Non erit tristis neque
turbulentus. Iste non eum sunt impacatus in corde,
ideo dicitur non erit tristis. Nec in contractu signorum,
ideo dicitur non turbulentus. Neque in verbo, ideo dicitur
Non clamabit. Nec in facto, ideo dicitur Calamum
quassatum non conteret. Illos enim qui sunt conquassati
diversis temptationibus non conterit sed reparat illos.
Eum in quibus sunt conticitus et ignis divini amoris
non extinguit, sed vivificat et inflammat. Se-
cundum remedium quod valet contra iracundos
furentes sunt eos tacendo. Sicut patet quod coram
Herode et Pilato et aliis iudeis tempore passio-
nis tacebat. Sciens quod oportet fuisse am-
plius inflammari. Ysaie xlii. Tacui semper
silui patiens fui. Et iste est optimus modus
extinguendi ignem furoris quando scilicet furenti
lignum non apponitur. Sicut enim ignis deficit quando
cessat quando verba non redduntur. Proverbiorum xxvi.
Cum defecerint ligna extinguetur ignis et
susurrone subtracto iurgia conquiescunt. Quando
non est qui litigat tunc lingua pacat et furentis
non inflammat. Ecclesiastici viii. Non litiges cum
homine linguato et non struas in ignem illius
ligna. Dicit enim Crisostomus. Cum quo aliquis irasci-
tur si resistere invenit valde genitur. Si
autem non invenit pacis dissolvitur. Sic etiam
iracundus si resistere invenit amplius
inflammatur, si non invenit tranquillatur. Ecclesiastici
xxviii. Sicut ligna silue sic ignis exardescit. Et
sicut et pacis virtute hominis sic iracundia illius.
Gregorius. Similitudo enim dei glorius est
non tacendo fugere quam vindicando superare.

Etiam remedium quod valet sunt
verba pacifica reddendo. Sicut patet hic:
Cum enim verbum tam iniuriosum iudei ei
dixissent quod scilicet demonium haberet, ille
humiliter et pacifice respondit eius: Ego de-
monium non habeo et cetera. Et vide quod sibi
duo imponebat, unum in quo non erat
magis vis facienda et portat sustinere,
scilicet quod esset samaritanus. Samaritanus
custos interpretatur. Et ipse est custos iuxta
illud Psalmi: Nisi dominus custodierit civitatem
et cetera. Aliud quod continebat infamiam
et non potuit sustinere, scilicet quod demonium
haberet. Ideo dominus ad primum nichil respondit,
sed secundum. Ad se humiliter excusavit. In hoc
dans nobis exemplum ne ad omnia que de nobis
dicuntur respondeamus. Sed si talia sunt
que tollerari possunt dissimulemus. Si autem
infamiam importat nos humiliter ex-
cusemus. Beda. Duo vero illa sunt
unum negavit et aliud tacendo consensit hic.
Igitur dominus nos semetipsos plurimum con-
patiente ut eo tempore quo a proximis nostris fal-
sitate contumelias accipimus corpore
vera mala taceamus. Et iste est etiam
optimus modus extinguendi iram furentis
verba scilicet pacifica reddendo. Cor enim
iracundi instar olle ebullire consuevit.
Proverbiorum xv. Os stulti ebullit stultitiam.
Sicut enim cessat ebullicio olle quando
aqua frigida apponitur, sic cessat
ebullicio ire quando verba pacifica
redduntur. Proverbiorum xv. Responsio mollis frangit
iram, sermo durus suscitat furorem.
Tertium remedium quod valet contra
iracundos furentes sunt labiciis verecundiam
dando sic patet hic. Gregorius. Ecce nos
dominus laboravit ut cum etiam resistere possimus
iram supplicium declinemus. Et iste
est alius modus extinguendi iram furentis
ut scilicet in contra quod furentem aberis propria
verecundat. Sic enim quando vas forte
bullit si aliquid elevatur cessat eius
ebullicio. Sic quando in contra que furit

cessat 2 elogat' cessat illi9 ure in
flamato Pu· xx· Hor e hoi q spe
rat se a(?)toccomib3 oibs ac sulle
misse' rixis Multo remediu q'
fuit x° q' medos surtes fuit busti
langue(?)do Sp(?) p9 q' medi ei dixe'unt
domino h'es ipe talia impera eis
impende saluatiua docu'. Amen Amen
amen dico vob Si qs smone meu
suauit morte no gustab' imet'm
Glo. hic dictas a bo les malu
p malo no redde' s3 bonu Botalib3
at busicijs peiores st' effti ducties
Hinc cognimi9 q'a dominu h'es be
da Sicut accepta cautela bonu
fit melior ita mali de bnficijs sunt
deteriores Alij tn ex bnficijs meliores
sunt vnd dr Ro. xij. Si esurierit
inimicus tuus ciba illu si sitit potu
da illi Hoc ei fac'ns carbones ignis
ogeres sup caput ei9 Carbones isti
s'm Glo. st' ul s'uor cant' ad qua
amplius incitat' ul amor spu sti
ad q' inflamat' Vl ardor pnie
ad qua puocatur &c Dnica in ra
mis pal ma4 xxj°

Cu appinquasset iherosolimis 2 venisset Bethfage ad montem oliueti Tunc ihus misit duos discipulos dicens eis Ite in castellu qd' contra vos est Et statim inuenietis asinam alligata et pullu cu ea Soluite et adducite michi Et si quis vobis aliquid dixerit dicite qr dns hys opus het Et confestim dimittet eos Hoc at factu e ut adimplet' qd' dcm e p ysaiam ppham dicete Dicite filie syon Ecce rex tuus venit tibi mansuetus et sedens sup asina 2 pullu filiu subiugalis Euntes at discipuli fecerunt sicut pcepit illis ihus Et adduxerunt asina et pullu et imposuerunt sup eos vestimenta sua et eu desup sede fecerunt Plurima at turba strauerunt vestimenta sua in via Alij at cedebat ramos de arborib3 et sternebat in via Turbe at q pcedebant 2 q sequebant' clamabat dicentes Osanna filio dauid benedictus qui venit in nomine dni

Appinquante die passionis appropiare voluit x° loco passionis ut voluntarie se pati ondet Et cu9 sepe ubi ante deuit im(?) tn honore aliq' s' oblati deu volunt ii uc eu ad passionem ibat ut gl'e daret intelligi q' in morte scor virorum no e dolendu s3 potius congaudendu Et q' sua passio sibi cedit in gaudiu 2 i mag'm festu Et q' p sectatores ipe v'i debemus gaudere appetere Exsudandos at honores vitare sic fecit x° qui regiu honore fugit ut het Joh vj Adlocu at passionis hoc gaudere accessit In h° eu(?) elimo ad eu instrum 2 informu videlic Pro ut carne mam mortificemus 2 eius vicijs ducim Qr crudimi ut opib3 2 offitijs q nobis mag' competit in sistamus Tercio erudimur ut p spitate mundana salubri efficia recipim9 Pro° qd' instrum 2 informu in h° eum ut carne mam mortificamus 2 eius vicijs ducim qd no' p h° q x° sup asina ascedit asina e caro mam s' qua ascedimus cu ea com subicimus et ea mortificamus Et ista mortificaco het trplex gdu Prima ei sic mortificat q cu pub vincunt s' ap petitu sensualit' tanq bestiales p9 mod' vive incipiunt s'm impetu rois tanq hoies rōnales Et ista e mortificaco mag' Alij sic mortificat q omnia actu carnale contempnunt 2 magis polc' e pur'a anglice se coniungunt Et ista e maior Alij sic ob passio vincunt ut oia carnalia et terrena contempnat 2 sola spualia contemplat et deo p amore se uniat et intima

tant⁹ cingat. Et ista est maxima. Et qm quatuor sunt quadruplex ... videlicet primo est status brutalis. Secundo est status racionalis. Tertio est status angelicus. Quarto est status diuinus. Primo dico quod status brutalis. Ille enim est brutalis qui viuit more bestiarum. Bestia enim secundum ... adtendere. Tales sunt auari qui terrena sunt concupiscunt. Post oculos suos statim declinare in terram. Bestia una femina non est contenta sed plures inuadit. Tales sunt luxuriosi qui uxore propria non sunt contenti. Jeremie v. Unusquisque ad uxorem proximi sui hinniebat. Ideo eos amatores infernales et emissarios esse sunt. Bestia non regitur racione sed statim impetu sue nature. Tales sunt superbi qui non reguntur racione sed impetu sue voluntatis et propria voluntate dicentes: Sic volo, sic iubeo, sit pro racione voluntas. Juuenal. Ecce non tibi videtur bestia bestialior esse quam racione uiges et racione non uteris. Homo racionalis est qui viuit secundum imperium racionis qui tamen inter contraria quasi inter diuicias et honores discrete se habet. De talibus dicit apostolus Corinthiorum vii. Qui habent uxores sint tamquam non habentes. Et qui vtuntur hoc mundo tamquam non vtantur. Et qui gaudent tamquam non gaudentes. Ille enim habet uxorem tamquam non habeat qui ea utitur non ad voluptatem concupiscencie sed ad liberorum procreacionem. Ille utitur hoc mundo tamquam non utatur qui diuicias retinet non ad vanitatem sed ad utilitatem et ad pauperum sustentacionem. Ille gaudet tamquam non gaudeat qui inter prospera non effertur. Prelacione sed humiliter recognoscit sue infirmitatis imperfectione. Status angelicus est qui ab omni actu carnali abstrahitur. Unde Luc. xx. Filii huius seculi nubunt et traduntur ad nupcias. Illi autem qui digni habebuntur illo seculo neque nubent neque ducent uxores. Equales enim sunt angelis. Ille est eciam status angelicus qui cuncta inferiora despiciens solo dei amore pascitur. Unde Thob. xii. Et cum eis videbar quidem manducare et bibere sed cibo illo inuisibili et potu utor qui ab hominibus non potest videri. Status diuinus est quo totaliter est quasi in deum conuersus. Deus quidem est cari-

tas. Ignis et amor. Ille igitur est status diuinus qui totus est quasi in caritatem versus sicut Petrus et Paulus. Sicut enim ferrum missum in igne totum efficitur ignis. Sic Paulus caritate succensus totus effectus est caritas. Ille est status diuinus qui totus fuerat pre ardore quo ardere petebat. Augustinus dicens: O amor qui semper ardes et numquam extingueris, caritas deus meus accende me. Ille est status diuinus qui totus liquescat pre amore. Cant. v. Anima mea liquefacta est ut dilectus meus locutus est. Dico adire languens. Et

Quarto misticum⁹ eruditur ut operibus et officiis que nobis mag... competunt insistamus. Non enim ... omnia omnibus competunt. Ambrosius i. li. de offi. Sepe quod alium decet alterum non decet. Aliud munere aptum est, aliud seni aliud in periculis, aliud in rebus secundis. Unde eciam secundum philosophum verecundia in iuuene est laudabilis, non in sene. Uilescit eciam magis est laudabile in muliere quam in homine. Et timor secundum Augustinum in nobis est laudabilis, quam tunc ... pone esset blasphemia ... dampnabilis. Ideo in ista processione ... omnia non ... sufficiebat. Quidam alii adducebant asinam. Alii vestimenta in via sternebant. Alii ramos oliuarum et palmarum cedebant. Alii vestimenta iumento imponebant. Alii iubilabant. Unusquisque enim circa officium debet assumere ad quod se magis videt esse ydoneum. Quidam enim sunt quibus magis competit assumere opera penitencie. Sicut sunt viri peccatores de quibus dicitur Luc. iii. Facite fructus dignos penitencie. Ille fructus dignos penitencie facit qui et in corpore per maceracionem et in corde per contricionem. Isti signantur per illos qui asinam et pullum ad Christum adducebant. Sicut enim per asinam caro sic per pullum animus designatur. Ille igitur ad Christum asinam et pullum adducit qui et carnem suam dat deo per mortificacionem

et animam per contritionem. Ps. Cor meum
et caro mea exultaverunt in deum vivum.
Tunc caro exultat quando primo indu-
itur. Tunc cor exultat quando gaudens
convertitur. Unde Aug. Semper doleat
et de dolore gaudeat. Alii sunt quibus
magis competit assumere opera virtutum
colorum. Et tunc hii sunt viri perfecti. Isti
significantur per illos qui vestimenta sua in
via sternebant. Vestimenta autem diversorum
colorum sunt virtutes diversarum varietates
de quibus dicitur in Ps. Astitit regina a dex-
tris tuis in vestitu deaurato circum-
data va[illegible] varietate. Est caritas
cum [illegible] colore aureo, humilitas
nigro, [illegible] puritas albo, compassio
pa[illegible] rubeo, contemplatio cele-
stino. [illegible] Ista vestimenta sternunt
in via [illegible] qui ea in exemplum aliis
proponunt. Cesarius. Si videat anima
tua humilitas alterius confundit
superbiam tuam, patientia proximi contristat
iracundiam tuam, obedientia pigritiam alterius
tacite increpat, tuus fervor inerciam
alieni te[illegible] pons suscitat quod pro-
ximi [illegible] beatum pura oculorum
[illegible] gra[illegible] illuminationis altius
illuminationis edi[illegible]ficat. Alii
sunt quibus magis competit certe
se ea opera [illegible]. Isti significantur per illos
qui ramos olivarum ferebant. Oliva
est signum pacis. Unde romani quando
pacem dabant ramum olive mitte-
bant. Oleum fomentum est luminis et cibi
[illegible] liquoribus [illegible]. Sed quibus per se ipsa
una valet [illegible] vita [illegible] sibi
pacificare. Hoc fuit figuratum Gen.
viii. Ubi dicitur quod columba attulit ra-
mum olive in signum divine clementie.
[illegible] in morte [illegible] lumine via
illuminat ne anima in tenebras cadat. Tob.
iiii. Elemosina ab omni peccato et a morte
liberat et non patitur animam ire in tenebras.
[illegible] post mortem [illegible] anima [illegible] sole-
[illegible] dominus de monte oliveti in ce-
lum ascendit. Alii sunt quibus magis competit

intendere contra victoriam temptationum sicut sunt
de novo conversi qui multas patiuntur temptationes.
[illegible] ideo oportet quod sint parati ne conversio
frustretur, et habeant timorem dei tamquam
scutum, iusticiam bonorum operum tamquam
gladium. Isti ea tangunt. Eccl. ii. Fili
accedens ad servitutem dei sta in iusticia
et timore et prepara animam tuam ad temptationem.
Isti significantur per illos qui ramos palmarum
ferebant. Palma sicut dicit Ysidorus Ethimologiarum
a fulmine feriri non possunt. Unde tales
a fulmine temptationis feriri non possunt.
Unde dicitur Apoc. vii. De martiribus. Pal-
me in manibus eorum etc. Alii sunt quibus ma-
gis competit intendere circa expositiones
scripturarum. Hii sunt predicatores devoti. Isti
significantur per apostolos qui vestimenta sua iumen-
to imposuerunt. Unde dicitur Glo. ibid. Ve-
stimenta que iumento supposuerunt vel doctrina
virtutum vel distinctio sive dispositio scripturarum
intelligi potest sive ecclesiasticorum dogma-
tum varietates quibus nisi anima instituta
fuerit et ornata sessorem habere dominum non
meretur. Alii vestimenta iumento supposuerunt
quia per suas exhortationes animas erudiunt,
a peccatis abstrahunt, virtutibus ornant
et componunt ut Christus ibi sedeat et quie-
scat. Alii sunt quibus magis competit circa
devotionem orationis intendere sicut sunt viri
contemplativi. Isti significantur per illos qui cla-
mabant dicentes Osanna filio David.
Ubi nota quod in nostris orationibus debet esse triplex
conditio videlicet prima cum magno desiderio inten-
sio. Secunda cum magna spei confidentia. Tertia cum
magna distinctio. Prima quod cum magno desiderio
intensio quod notatur in hoc quod clamabant.
Intensum enim desiderium dicitur magnus
clamor in auribus dei. Unde dominus dixit
Moysi nichil loquenti Exo. xiiii. Quid
clamas ad me etc. Secunda cum magna spei
confidentia quod notatur in eo quod dicitur filio Da-
vid. Confidentiam enim debemus quod nostras ora-
tiones exaudiat. Tertia quia [illegible] misericor-
diam [illegible] Reg. quod dicitur [illegible] i. David
in sua anima contemptus et [illegible] regni ista
[illegible] quia fuit [illegible] esse voluit deum de stirpe

dauid carnē assumpsit. Ambr. pro eo
quod iam ī me spiritus nō potest os de os
sibus meis et caro de carne mea
&c. Magna distinccio quod nō cū dicit
Osanna in excelsis. Et est osanna primum ste
nugi corporis corrupto et mortali
qui osianna. Osanna est i. salua obsecro
osi i. salua anna est interiectio obsecrantis
sic pape admirantis. Distinccio est oracionis
nostre in hoc quod dicit osanna in excelsis. Qui
enim petit salutem corporalem petit in infimis
ideo nō distincte petit. Qui autem petit
celestem petitur in excelsis. Math. vi. Querite
primum regnum dei et iusticiam eius &c. Sextus
errandum ut prosperitate mundana salubri
ter utamur. Quod nō. primo. quod dus
tato honori et letitiae laetitias animi
strit quid videns timentes flevit super illam
ut dicit Luc. xix. Mundana enim prosperitas
est sicut vinum purum quod cito inebriat et
infamiam facit nisi contemperatione alicuius
adversitatis tepetur. Eccl. vii. Cor sapientis
ubi tristicia est et cor stultorum ubi leticia est.
Refert lactancius quod poete tres furias
esse dixerunt scilicet libidinem cupiditatem et
iram quia deus istis tres tribus dedit. ut
scilicet hominem ira ad supplicia ad filiorum procreacionem
cupiditatem ad necessariorum provisionem Et ira
ad subditorum correccionem hoc est. ideo vo
cantur furie quia non reprimantur tamquam
furiose et insane se gerunt. Illa libido
adeo insanit quod trahit ad cupiditates
illicitas. Sap. ii. Vino precioso et
ungentis nos impleamus ut nos nō
preteat flos temporis nullum pratum sit quod nō
transeat luxuria nostra. Cupiditas trahit ad rapinas
usuras et fraudulencias. Sap. xv. Ex
timaverunt ludum esse vitam nostram et conversacionem
vite compositam ad lucrum et oportet etiam
undique ex malo acquirere. Ira trahit ad
vindictas et iniurias multas. Ibidem
Opprimamus pauperem iustum et nō par
camus vidue nec veterani revereamur
canos multi temporis. Sit autem fortitudo
nostra lex iusticie. Reprimende sunt iste
furie. Prima furia scilicet libidinem rep
mebat qui dicebat Thob. viii. Tu
scis domine quod nō luxurie causa accipio
uxorem sed sola posteritatis dilectione.
Eccl. xxv. A carnibus tuis abscinde
illam ne semper te abutatur &c. Secundam furiam
scilicet cupiditatem reprimebat apostolus qui
dicebat primo Thim. vi. Habentes ali
menta et quibus tegamur hiis contenti
simus. Tertiam furiam scilicet iram reprime
re docebat Iob. xxxvi. Non te su
peret ira ut aliquem opprimas. Pro
verbiorum. Pacientis stati indulget. ira sua
Qui autem dissimulat iniuriam cal
lidus est &c. Sermo secundus & eodem

Ecce rex tuus venit tibi mansuetus &c.

Et tamen in ipsius xpi in hoc mundo
venientis et ubique dilexit paupertatem
et humilitatem scilicet in nativitate in vita in
morte et post mortem. In nativitate
fuit humilis et pauper. unde In
vita paupertatis Secundo. In morte fuit
pauperrimus scilicet tale quod adeo fuit
strictus quod duos pedes ibi ponere nō
potuit sed unum super alium fuit confi
xus. Post mortem nō fuit pauper
sepulturam quia nō in proprio sed in alieno
sepulchro positus fuit. Ita etiam fuit
fuit pauper constitutus scilicet asina
et pullus. ideo dicit propheta Ecce rex
tuus venit tibi mansuetus ubi dicit
quatuor in isto rege fuisse. Primo enim fuit
in eo divina sublimitas cum humana
infirmitate cum dicit Ecce rex tuus. Secundo
fuit in eo immensa caritas cum mag
nitudine cum subditorum. Venit &c. Tertio in
isto rege fuit mansuetudo cum beni
gnitate cum dicit mansuetus. Quarto in
isto rege fuit humilitas cum levitate
cum additur sedens super asinam &c.
Primo i. fuit in xpo divina sublimitas
cum humana infirmitate cum dicit Ecce rex tuus
Fuit enim xpc rex magnus et summus
et timens magnus et summus et ipse infimus
Beda. Hic est qui descendit et a de
divina sublimitate usque ad humanam infirmitatem
Ideo enim apostolus defendere potuit quod
inde manifestatur Rom. in terra vitam
divinam et nō angelicam in terra vitam
humanam et penam in terra penam et culpam Primum

Iusta no culpa ul' e qz ul' inficit
e pcto Cristus no descendit inf' naz
diuinaz qz minor seipso factus e Phi
lipp. ii. Semetipm exinaniuit formam
serui accipiens etc. Sc'o descendit inf'
naz angelicam qz paulominus ab an
gelis minoratus e magis sz angli
sunt naz impassibile z ipse sumpsit
passibile Ps. Minuisti eum paulo
minus ab angelis T'o descendit infra
naz humanam magis obprobrium hominum
e factus Ps. Ego aut sum vermis et
no ho etc. Videbatur ei esse minor
cu alio hoie q' fuit sic despectus
sic humiliatus Ysa. liii. Non e ei species
neqz decor vidimus eum z no erat
aspectus vn' ul' reputavimus eum
Q'rto descendit usqz ad penam Certa
pena tis e ep' gog' Est ei quedam
pena multum ignominiosa Sic e sus
pensio in patibulo ubi latrones pu
niunt' Est qda pe' multum dolo
rosa sic fuit decollatio quam passus
fuit btus Bartholomeus et ad
ustio quam fuit passus Laurencius
Est qda q' utroqz sic e crucifixio
Erat ei ignominiosa qz erat pe' latro
Et dolorosa tum ppt' innocenciam q'a
sit in loco innos z max'e sensibilis
tum ppt' prolixitatem qz ipm pondus
corporis continue auget dolorem tum
ppt' diuturnitatem qz tales no statim
moriunt' sic illi q' gladio feriunt'
Usqz ad culpam no descendit
tum qz ds e i q' peccatum cadere no po
terat tum qz debebat ut ulli...
peccatum q' iam veniebat auferre pecca

C3 Sco fuit i eo i(n)mensa caritas tum
magna utilitate eius dr. Vel e. i. ad
utilitatem tuam Iustic' ei' audit' eius in
finita caritas Ga to ad nos vet'
ut p sua passione nram penam ac et
salute deq. caritate dr. Io. xiiii.
Maiorem hac dilectionem nemo hz ut
aiam sua ponat qs p amicis suis

Et ponit' h' ulti'm sign' adi' Amor ei
p quatuor sig' manifestat' Sz p'o p verba
Sc'o p collata beneficia T'o p obsequia
p sonalia Q'rto p adversa p'o quide
amor manifestat' p verba Qd ei cor
e plenum amore tunc os loquitur i sermo
ne Luc. vi. Ex habundancia cordis os loq'
Sc'o p collata benefa Et istud e mai'
q' p'm multi ei sunt de verbis q' no
sunt de rebz suis Greg' Probacio di
lectionis exhibicio e operis T'o p obse
quia p sonalia Et istud adhuc e mai'
multi ei s' qui sunt de sba sua
qui no sunt de p so sua Gen. xx
ix. Seruiuit iacob p rachel septe
annis etc. Q'rto p adversa Et istud e
ulti'm ult' q' aliud no invenit' multi
ei darent p sona sua ad fines q' no
darent aiam sua admoriendum de isto
signo dr. ii. Cor. xii. libent' impendam
et sup impendar ego ipse p aiabz uris
Ista aut sig' amoris dei humano generi
diuisis t'pibus ondit' Tpe ei legis et
p phetarum ondit' amore p verba qz ut hoi
dant' deus p q ad vitam puenire potuit
Leui. xxviii. Custodite leges atqz
iudicia q' faciens ho vivet i eis Ba
ruch. iiii. Beati sumus isrl qz q' deo
placent manifesta s' nobis Ad me om
nobis amorem p benefia et hc' i lege au
lege z p' legem Gra ei tpe benefa sua
dedit sz beneficia tpalia corpalia et
sp'ualia z pmisit ecia dare celestia
Mt. vi. Nonne aia plus e q' esca et
corpus plus q' vestimentu Quite g' p'm
regnu' dei etc. Ita nonne aie intelligu't
bona sp'ualia Nonne corporis bo' corpalia
Nonne no vestimenta bo' tpalia Sz noie
regni dei bo' celestia Est g' sensus
Nolite esse solliciti querere nisi bo' celestia
qz p'm iii q' vult dare nobis bo' celestia
dabit bo' sp'ualia dabit z corpalia
z si dabit corpalia dabit z tpalia
Ga qui dat maiora dabit z mi
nora Tande ad nos xo' vet' z sig'

amoris qd' est porbsta ppolia nobis
ondit qui pponati p eginta tres anos
nos fuiunt infirmos sanado mortuos
suscitado demones expellendo Ide. x. et
pcessit benefado et sanado omes oppssos
a dyab°. qm deus erat cu illo vltimo
ondit sig'm amoris qd' e pacientia enima
sua. Sustin' pro nob passio e dura vba du
riora vbera z dursisima ottis tormenta.
Certo in isto rege fuit mansuetudo cu beni
gnitate cu d'. Mansueta q' manum assuetus
sine am's domestica d' mansueta qz ad
ompone fructi carnis status vt ad
manum. Deus et olim erat valde durus
qz qi tantuqz votare no veniebat. Exod.
x°. ita factus e mansuetus q' admodum
despiciud vt ad eos intra Lap. vi. p
occupat q' se conspiciunt ut illis se p
os ondat. Multi ac sunt tanq' aues qui
mates z silvestres qz licet ds ad eos
veiat bo. pposita inspirado ipi tm ad
eu ire nolunt suis inspirationibz obediedo
Job. xxiiij. Ipi fuunt rebelles mei zc.
Nondum ac q' ctz de causis aues ad dnos
suos no redeunt. Aut quia sunt nimis esca
replete. Aut quia sunt in deuotione pde
occupate. Aut quia no sut bn domestice.
Prime i. e. q' adv'm no veniunt quia
sunt diuitijs nimis repleti deut° xxxij.
Incrassatus e dilectus z recalcit int alij
qz spiritibus pctorum sunt pleni plenos cor
uos q' ad archam no redijt qz deuora
tioni cadauerum se dedit. Alij qz adhuc
no sunt bn domesticati. Et alia ac sunt
aues multiplr domesticant. Quedam cum fla
gellatione aliena sic leo q' domesticat
qn catulus corā eo flagellat. Vel sepa
sic catulus q' domesticat. qui sepius vbe
ratur. Quedam domesticant. ex longa co
habitatione cu hoibz ut domesticas aialibz
Quedam ex vini supfluitate sic pueri dat
aialibz bibe vinum quod volunt adloqndo
doce. Quedam ex blanditiarum impensione. No
ei e aial ita siluestre qd' ex blanditijs
no fiat leue. Certe tm aliq' adeo sunt silue
stres q' domesticari no pnt n° ex consi
deratione flagellati leonis .i. xpi luc.
xxiij. Si in viridi ligno h. fit. i. ando
quid fiet. Nec ex commissione alicuius ad
visitatis Ie. vi. Frustra conflauit co
flator malicie eorum no sunt consumpte.
Nec ex longa cohabitatione cu viris sctis
ymo qd' deterius aliqui bonos contama
clauit. Lose vi°. In domo isrl vidi
horrendu ibi fornicationes effraym
contaminatus e isrl. Nec ex potu diuina
sapientie q' xc. nob dimisit deut°.
xxxij. Sanguinem vue biberunt meracissimum
Nec ex assiduis beneficijs
Ie. xxxij. Ceruicē ad eis pactu sempiternum
et no desinam eis benefacere.
Certo in isto rege fuit humilitas cu
benignitate cu d'. Sedes sup aspidem cha
gna humilitas fuit quod sup aspidem
sedere voluit qd' ex ibus de causis fecit
videlicz p° ut multorum platorum sup'b q3
confunderet. Sc° ut sup mansuetos se esse
demonstraret. Tertio. ut in q° statu ipso
erat ondit. Primo. q' dr ut platorum mul
torum superbiam confunderet q' delectantur
in multis equs insignibus argenteis i
pellis depictis in calcaribz deauratis
et in alijs pompis vnd ps. id. Sedes
sup aspidem subditur. Zach. ix. Et
dispgam quadrigam de effraym. z equum
de ihrlm. Buthar. Ministri xpi sunt
z fuunt antixpi. Honorati incedunt
de bonis dni q' honorem dno no deferunt
inde 18 q' cotti' vides incedere meretrici
histrionicus habitus regius apparatus
plus calcaria q' altaria fulgent. Sc°
minor de clericis qz a. ce a. videri
volunt habitu milites gestu rustici
actu ueterum cohibet qz n. ut mi
lites pugnant n°. ut clerici evange
lizant z dum vtroqz appetunt vtroqz
confundunt. Sc°. ut sup mansuetos
se esse demonstraret. No ei esse
sup dextrarios .i. supbos neqz sup
palefredos .i. vana glosos sz sup
aspidem .i. animam mansuetam. Cripostomus
No sedet in curru aureo pcioso p
pura fulgens no ascendit sup fer
uidum equum discordie z amatorem
litis sz sup aspidem tranquillitatis z pacis amicum

Ctas in q° statu ho erat audiret
Sana pulus erat bestijs et immete
h° figatio e dan. iiij°. vnd d° de Na
buchodonosor Eiciet te de abhoibz
et cum bestijs atque feris erit habitatio
tua fenum ut bos comedes septem q°
tpa mutabuntur sup te Unde at dicitur
in histo. scol. Istam non e passus formam
corporis i mutatione s(ed) formam met alie
natione et ablatus e ei sensus et vsus lingue
Et videbatur sibi q(uod) esset bos sine thau
rus in anterioribz in posterioribz vero
leo Daniel q(ui) pro eo orabat ita q(uod)
septem tpa. i. septem anni ad preces suas
in septem menses mutati sunt In quibz
septem mensibz p(er) quadraginta dies in
saniam patiebatur Palios vero xl
ad cor reuersus flebat et orabat ita
q(uod) pro magnis fletibz ocli ei(us) ut cando
facti sunt Multi at ad eum ibat
et eum videbat Completis at septem
mensibz renouatus e Voluit at statu
regnare s(ed) usque ad septem annos penitentiam
egit panem et carnem non comedens
et vinum non bibens Ecclesiastes at quam
diciuntur Ps° glo e ho i statu pcti
q(ui) silis e bestijs p(ost)q(uam) ho cum i honore
esset non intellexit comparatus e iumentis
insipientibz et silis factus e illis
Buhar. Ecce quo de ggte sta est
nobilis creatura puto iumenta dicent
si loq(ui) possent Ecce adam q(ua)si vnus
ex nobis factus e Glo. q(ua)si sint i(n) pcca
quidam assimilant bestijs et q(ui)de
(pro)pter luxuriam et ferocitas nimia Hoc
sig(nifica)tur Eclesie q(uod) s(ibi) videbatur q(uod) esset
bos sine thaurus in anterioribus
et leo in posterioribz Illa i talia fuces
luxuria in leone effrenata sup(er)bia sig(nifica)tur
Tertio glo de e ho i statu penitentie q(ui)
de orationibz et fletibz insiste et aliorum
sanctorum suffragia implorare quantum
valent sunt p(ro)t q(ui)a Daniel p(er) suas
orationes quiuit septem annos in
vij. menses Iaco. vlt. multum valet
deprecatio iusti assidua Ulti(mo) est

qualiter debeat ho se habere p(ost) peracta penitentiam
quia scilicet debet sp(iritu)s tunc et usque ad mortem
in bonis operibus perseuerare Ecclesiastici v.
De propiciatu peccatorum noli esse sine metu
Eiusdem xviij Ne verearis usque ad mortem
iustificari quia merces dei manet i eternum

Plurima at ebra straverunt de
vestimenta sua in via etc.   **De eodem**
Maiore at sultantes   **sermo**
in vita sua vero sp(iritu)s sunt cum **tercius**
pauperibus humilibz et sim **Ch°. xxj°**
plicibz q(ua)si cum diuitibz potentibz et sapie
tibz Primo de oibz diuitibz non habuit ali
quem nisi vnum scilicet zacheum de q° habetur
luc. xix Et de oibz potentibz nisi vnum
solum scilicet centurione de q° habetur ch° vij°
Et de oibz sapientibz nisi vnum solum scilicet
Nicodemum de q° habetur Ioh. iij° Hic
e q(uod) hodierno die quia diuites potentes
et sapientes i. scribe et pharisei de
morte eius tractabat Et pauperes humiles
et simplices i. turbe eum honorabat et ipsum
in urbem processionaliter deducebat Nota
at q(uod) hac die cristus processio celebratur
videlicet prima processio e q° vero a monte oliueti
usque in urbem honorabiliter sunt associatus
Secunda processio e q(uando) a urbe usque ad montem
caluarie ignobiliter e deductus Tertia processio
e qua hodie sancta facit mater ecclesia in qua
multa notantur misteria Circa primam processio
e q(uando) vero a monte oliueti usque in urbem
honorabiliter e deductus et associatus de
q(ua) processione agitur in euangelio hodierno In
q(ua) processione sicut Luh. tempore obsequium
vero sunt exhibitum Primum animento cum
insedit Secundum ablutis q(ui) vestimenta i via
sternebat Tertium ablutis q(ui) ramos de ar
boribus cedebat Postremum et addi
tum q(uo)d sunt ei exhibitum a pueris
qui eum laudabant Per ista significatur
q(uod) debemus deo sine et obsequium exhi
bere deuotibz q(uae) i nobis sunt vel q(uae) erga nos
sunt Primo debemus deo sine deuotibz
iuris Secundo debemus ei sine deuotibus

Luxuria efferentes quid faciunt

nris. Tertio debemus ei fumare de quolibet nris
Quarto debemus ei fumare de cordibus nris
Quinto debemus ei fumare de corporibus nris
Primo debemus deo fumare de vocibus nris
ut scilicet deum laudemus. Istud significatur in puero
qui xpm laudabat. Et istud thus obtulit
valde gratum et acceptum deo. Ps. Sacri
ficium laudis honorificabit me. Debet
autem ista laudatio fieri tripliciter: corde ore
et opere. Augustinus in ps. L. omnes. Et non
sufficit laudare deum vocibus, laudet
bonis operibus assiduis orationibus
et bonis cogitationibus. Sunt autem quidam
qui deum laudant ore sed non corde. Ysa.
xv. Populus hic labiis me honorat cor
autem eorum longe est a me. Alii sunt qui lau
dant ore sed non opere. Augustinus v. sermone. Si
male vivis et bona dicis nomine
laudas. Si cepis bene vivere et meri
tis tuis tribuis non me laudas. Rur
sus si fueris qui iustus et deiustificatus
in factis meis fueris et alios in tri
bulatione conspexeris non me laudas.
Secundo debemus deo fumare de rebus nris
scilicet ut nunc opera faciamus. Quod significatur
in illis qui ramos olivarum ferebant. Per
olivam enim misericordia significatur. Quod sex ramos habet
quia sex opera misericordiae continet. Que sunt: vestio,
poto, cibo, tecto do, visito, solvo.
Et ista opera misericordiae facimus quasi tot ramos
de hac arbore incidimus. Quibuslibet aut
ramus huius arboris deum adinvicem incli
nat. Math. v. Beati misericordes quoniam ipsi
misericordiam consequentur. Tertio debemus deo fumare
de operibus nris ut scilicet bona opera ponamus
procamus. Isti significantur in illis qui vesti
menta sua in via sternebant. Vestimenta enim nostra sunt
ipsa bona opera. Apok. xvi. Beatus qui vigi
lat et custodit vestimenta sua ne nudus
ambulet. Illi igitur vestimenta sua in via sternunt
qui proximo sua opera consilia bene vivendi
exhibent. Sunt tamen quidam qui ista
vestimenta nolunt in via sternere sed semper in
dorso tenere volentes coram aliis ali
qua bona facere timentes motum vanae

gloriae incurrere. Quod tamen dicatur. Math. v. Sic
luceat lux vestra coram hominibus ut
videant opera vestra bona et glorificent patrem. Item
Augustinus. Si times inspectores non ha
bebis imitatores. Debet tamen amare
vitare tenere intentionem mercatorum et ostentius
unde bona opera aedificantur. Gregorius.
Sic sit opus in publico ut tamen in
tentio maneat in occulto. Alii
sunt qui non sternunt vestimenta sua sed aliena
qui scilicet habent bona verba sed mala opera
de quibus dicitur Math. xxiii. Quaecumque dixe
rint vobis servate et facite, secundum autem
opera eorum nolite facere. Alii sunt qui non
ponunt vestimenta sua in via sed laqueos
et retia sicut prelati qui habent malam
vitam et pessimam doctrinam qui sunt aliis
in scandalum et in ruinam. Osee v.
laqueus facti estis speculationi et rete
expansum super Thabor. Quarto debemus deo
fumare de cordibus nris ut scilicet corda
viridia et florida semper geramus.
Quod significatur in illis qui ramos palmarum
ferebant. Palma enim viret in vere
in estate autumpno et hyeme. Per
ver significatur iuventus ubi omnia florent.
Per autumpnum non significatur senectus
ubi folia cadunt. Per estatem prosperitas.
Per hyemem non adversitas intelligitur.
Illi igitur sunt sicut palma quorum cor nunquam
arescit sed semper viret et in iuventute
per fervorem et in senectute per perseveran
tie vigorem et in prospera per temperantiam
et in adversa per patientiam. Ps. Iustus
ut palma florebit etc. Quinto
debemus deo fumare de corporibus nris
ut scilicet xpm in corpore nro per mortificationem
portemus. Isti tales significantur per iumen
tum cui xpc insedit. Quin dicunt cum
propheta. Sicut iumentum factus sum apud
te etc. De talibus dicitur sequitur. Corpus vestrum glori
ficate et portate deum in corpore nro
etc. Coll. iii. Mortificate membra
vestra quae sunt super terram etc. Et nota quod
non dicit vivificate vel attendite
sed mortificate. Illi vivificant qui

corp9 suu in delicijs nutire 2 i me
bris suis vita vegete puniuerit
de qbz d'. sp'. Thi· v· Que in delici
is e viues mortua e rc. Illi oc'i
dut qui pnimia abstinencia se
se debilitat q' eu vicijs naz necat
Ideo monet aplš ibide Noli adhuc
aquā bibe' s; modico vino vte pp'
stomachu 2 frequētes tuas infirmitates
Illi mortificat qui naz intimit
et vicia cotigunt de qbz d'. Ro· xij·
Exhibeat cor' vra hostia viuete
sctam deo placete rc. Vbi d'. Gregori9
Hostia que 2 ymolat' 2 viua e qu
et absq' vita hō nō deficit 2 tn
desiderijs carnalibz se occidit· C
Qm Tercia passio e q' a ierlm usq3 ad
monte caluarie vo'. ig bili· e deduct9
de qua legi' in passione q in missa
hodie recitat'. Ab ista passione q̄da
recesserunt s; postea redierunt Sic
apli q' relicto eo fugierunt 2 fide
amiserunt s; p'ca fide recuparūt
2 ad eu redierunt Quida ei recess
erunt 2 nunq' redierunt sic fuit Ju
das q' abiens laqo se suspendit
Quida no nunq' recesserunt sic
fuit virgo maria [illegible] mulieres q
[illegible] Secūda p'a
passio magne fuit leticie et ista
sit magne tristicie que utraq; cecilia
cungit sz leticia 2 tristicia legens
eu. [illegible] q' e tanti gaudij 2 honoris
2 passionis q fuit tanti ludibrij 2 do
loris Et pt dici q' hic fit tbz de tribus
Pa. e ut cuda'. quia i vo'. huana
2 digni'. mudana sit breuitas et
instabilitas Sa. e ut cudat'. q'd
tpanda e mudana pspitas Ta. e
ut cuda'. quia in hijs q honore
appetunt 2 querunt sit fatuitas Pa.
i. tca e ut cuda'. quia in vo'. hua'.
2 digni'. mudana sit breuitas et
instabilitas Hugar. Abeod ipso
in eodem loco ipse xpe sz paucis
diebz interpositis p'. cu tato honore 2
triupho susceptus e p'ca crucifixus
Qui dissit e Tolle tolle crucifige
eu Et videt9 qui velit i noie do'.

Quu dissit e vero isrl Et no heni9
rege nisi cesare Quu dissit e re
gim et crux flores et palme Cui
p sternebat'. vestita alie' eius suis coin
lit' 2 flores mittit'. sup ea Cui dixerunt
Osanna i· Salua obsecro· tuc dixerunt
Alios saluos fecit seipm no pt saluu
face Sa. eu e ut cuda'. q' tpanda
e mudana psptas meditacoe [illegible]
mortis ul alicui9 adusi de facili con
tinget Ideo ei nimia psptas Salo
mone infatua'. q' ipam tpac nescivit
Istud mudana psptate 2 leticia hodie
xo'. 2 cecilia tpauit / xo'. dup'. Pa. quia
q' honore [illegible] cohibitu in tantu humiliter
suscepit q' nō sup palefridu sed
sup asinu sede voluit Sa. insup q'
tanto honori lacrimas admiscuit dn
sup ierlm fleuit ut hetur'. luc· xix
Cecilia ei mudana psptate tpanda
docet du leti'. pcessionis adiungit
tristicia passionis Hugar. Optime
pcessioni passio e iuncta ut dicta9
in nulla leticia hui9 sclt fiduciam
here sciētes q' extrema gaudij luctus
occupat Tercia ca e ut cuda'. quia
in hijs q' honore appetunt 2 querunt sit
fatuitas [illegible] q' eu honore ad
morte duci vellet fugit xo' i vita
honore regnu ut het'. Joh· vi· Nunc
at ad morte vadens suscepit honore
innuens q' eadē vita sit q'da
cursus ad morte tale e in hac vita ho
nore appete 2 que [illegible] ad morte
cu honore velle pcedere Gregori9 Qui
puti suauitate capit'. q' p amena sca
adiutoriu duci'. Nobis t'. adueniens
ondit fatuu [illegible] pspitates ul honores
mudanos appete Fatuu e ei tot di
uicias [illegible] eu no posset ho insi
pcu 2 aliam portac Job· xvij· Saccu
consui sup cute mea rc Fatuu e ei
corp9 in delicijs enutrire qd p'mo'
vmes in cibu debet here Eiusd' xvij
Putredini dixi pr' me9 es mr mea
2 soror mea vmibz Fatuu e sup
alios velle exaltari q' in breui co
tingit a bestijs conculcari Eccl'. x·

Cum enim moritur. Hoc bedinabit(?) iuvenes
bestias et serpentes. Tercia processio est
qua hoc fit ecclesia. nunc plana notatur
iustitia domini est quod ordinate designatur
Si ei aliquid subsistit sicut revertitur videri
vel sicut vivus esset processionem celebra
vit. Subsistunt tepidi et neglige
ntes Apoc. iii. Utinam frigidus esses
aut calidus sed quia tepidus es
incipiam te evomere ex ore meo. Luc.
retardant retardatores Luc. ix. Nemo
mittens manum suam ad aratrum et re
spiciens retro etc. Currunt premittentes
Psalmus xiii. Substracta festinata mi
nuuntur. Sed unde est quod ramos palmarum
et olivarum ubi haberi possunt debet defer
re potius una designat. Ambrosius in
li. sermonum. Omnis qui ramum olive
portat qui opera misericordie amat
Per palmam significatur victoria. Unde quia
illa arbor dedicata erat marti eo
quod victores inde coronabantur. Ambrosius
ubi supra. Omnis qui vult palmam portat
qui diabolum decipiendo superat. Unde est
quod cruces portantur et campane pulsantur
ut demones videant vexilla dei et au
diant tubas dei. Et sic territi fugiant.
Post hec cum campane pulsantur et cruces
desinunt qui expectantes gaudent.
Tertium est quod versiculi clausis ianuis de
cantantur. Quod fit duplici de causa. Prima
una est litteralis quia quidem sunt primitus
a clausis decantati. Theodulphus enim
aurelianensis episcopus falso apud ludovi
cum imperatorem ab invidis accusatus
ab ipso est in custodia andegavis incar
ceratus quod in ramis palmarum illos
versus a se editos posuit imperatore et
processione clausis in carcere aperta tamen fe
nestra decantavit. Qui intantum placuerunt
imperatori quod mox ipsum a vinculis libe
ravit. Secunda est mistica quia designat
signat tempus veteris testamenti in quo ianua
regni celestis clausa erat et velamen
legalium adhuc positum erat. Sed in
passione et ianua sunt aperta scilicet

ad pedes(?) solucione et velamina tem
pli quorum ad misteriorum reponitur(?)
Et ideo tunc usque Alios in aperto de
cantatur et cortina que velabat
altare penitus removetur. etc.

Maria magdalena *In festo*
Et maria iacobi *resurrectionis*
Et Salome *sermo primo post*
emerunt aromata *Marci ulti*
ut venientes ungerent ihesum. *mo*
Et valde mane una sabbatorum
veniunt ad monumentum orto iam
sole. Et dicebant ad invicem. Quis
revolvet nobis lapidem ab hostio
monumenti. Et respicientes vide
runt revolutum lapidem. Erat quippe
magnus valde. Et introeuntes
in monumentum viderunt iuvenem
sedentem in dextris coopertum stola
candida. Et obstupuerunt. Qui
dixit illis. Nolite expavescere. Ihesum
queritis nazarenum crucifixum. Sur
rexit non est hic. Ecce locus ubi po
suerunt eum. Sed ite dicite discipulis
eius et petro quia precedet vos in
galileam. Ibi eum videbitis sicut
dixit vobis. Pauci sunt qui
amicum diligunt in vita quia omnis
sed amicum diligunt propter sua et non
propter se. Eccli. vi. Est amicus socius
mense et non permanebit in die necessitatis.
Pauciores qui diligunt in morte
unde filii sepe adversantur parentibus
quorum in morte volunt aliquid ordinare.
Paucissimi qui diligunt post mortem
quia post modicum cum oblivisceretur
Ps. Oblivioni datus sum tamquam mor
tuus a corde. Sed iste sancte mulieres
domini dilexerunt in vita quia sequebantur
cum predicante Luc. viii. Sequebatur
autem eum maria magdalena de qua septem
demonia exierant et iohanna uxor
Chuze procuratoris herodis et alie
multe que ministrabant ei de facultatibus
suis. Dilexerunt eum in morte quia
associaverunt eum in morte predictam
Ioh. xix. Stabat iuxta crucem ihesu

mr eius et soror mris eius maria
cleophe et maria magdalena Salome etiam
etiam post mortem Et ideo unguenta pa
raverunt et portaverunt ut corpus eius un
gerent Et hoc est quod dicitur in ewangelio maria
magdalena et maria iacobi et salomee
Tunc hic tangitur ewangelio de hiis fit mencio scilicet
primo de statu mulierum devocione Secundo
de monumenti apercione et clausione Tercio
fit mencio de angelica visione
pm Primo igitur fit mencio in isto ewangelio de
statu mulierum devocione quarum devocio
ostenditur quantum ad acta primo quantum ad mini
sterium Secundo quantum ad operis devocionem Tercio
quantum ad operis festinum Primo ostenditur
istarum statum mulierum devocio quantum
ad ministerium describuntur autem hic tres
persone scilicet maria magdalena et maria mater
iacobi minoris et maria filia salome.
Prima itaque non attendebat in fide et devo
cione Dure propterea erat eius mater
unde dicitur Ioachim cleopha salome
tres anna maritas Quas iuxit
Ioseph Alpheo et Zebedeo Primus
hec una hec quatuor illa duorum iuncta
est ioseph scilicet beata virgo fuit mater
unius scilicet christi Iuncta vero alpheo fuit
mater quatuor scilicet Jacobi minoris Symo
nis et iude et ioseph Iuncta zebedeo
fuit mater duorum scilicet Jacobi maioris
et Johannis ewangeliste Secundo ostenditur earum
devocio quantum ad operis devocionem Cum dicitur
Emerunt aromata id est unguenta aro
matica Consuetudo enim erat iudeorum un
gere corpora mortuorum ut conserva
rentur a fetore a vermiculacione
et a nimia corrupcione Sed licet mu
lieres erant decepte quia tale corpus
non erat imbalsamatione dignum tamen si
per mille annos stetisset in terra non
potuisset putrefieri vel vermiculari
vel inde vermes generari per illud Da
bis sanctum tuum videre corrupcionem Tercio
ostenditur earum devocio quantum ad operis
festinum cum dicitur Et valde mane
etc Sed si erat valde mane quomodo
ortus erat sol Et dicendum quod iste
mulieres stabant in civitate Se
pulchrum autem erat extra civitatem

Et sic valde mane venerunt id est vesp
incipiunt Sed ortus erat sol quando per
venerunt Vel sol dicitur duplex ortus Vel
quantum ad fulgorem suum qui dicitur aurora
Vel quantum ad speram suam Primo modo erat
ortus sol unde dicitur Angelus ortus iam
sole id est cum celum albescit per te iam al
bescit Vel nove solis xpc intelligitur qui
duplex fuit ortus scilicet de iunis uta per
nabatur penosa Et de sepulchro
per naturam gloriam Et quod fuit valde
mane venerunt Sed tamen verus sol id est xpc
qui prius fuit ortus in mundo nativitate
carnali iam ortus est natura celesti
Quod autem dicitur una sabbatorum intelligitur est prima
die a suo sabbato que nunc dicitur dies dominica
Dies enim alii nominant iudei aliter romani
aliter ecclesia Iudei nominant ipsos a sab
bato dicentes prima sabbati secunda sabbati
et sic de aliis Et hoc propter reverenciam
sabbati in quo deus requievit mq opa
sua perfecta et que sanctificavit Romani autem
dies nominant a planetis et maxime ab
illo qui prime hore illius diei dominatur Et
quia sol dominatur prime hore diei ideo illum
diem vocabant diem solis Et sic de aliis
diem autem sabbati vocabant diem saturni
quia prime hore illius diei dominatur saturnus
Ecclesia denominat dies a feriis dicens
feria prima feria tercia et sic de aliis Et est
feria quod cessacio Unde antiquitus dies solemp
nis feria appellabatur quia ab opere
servili cessabat Vel feria dicitur a feriendo
victimis quia in diebus festivis sacri
ficia offerebat modo autem quilibet
dies ecclesia appellat feria quia omni tempore
a viciis est cessandum Vel dicitur feria a fieri
quia omnes dies sancti sunt perfectiat et sanctum
est Secundo primo perficiat lux et sanctum est lux Et
sanctum est vespere et mane etc Sed quare beata
virgo cum istis mulieribus non venit ad mo
numentum potest dici quod non venit tribus
de causis Prima est quia non potuisset sustinere
videre sepulchrum filii sui qui gladius
doloris eius animam pertransisset Secunda est
quia in pascene et sabbato se tantum

macerauerat et afflixerat quia feminina
debilitas sustinere non valebat vnde fuit
turbata. Oportuit quod de loco passionis
intra manus dispositione tamen feminina ad
domum propriam deferretur. Aug. Illa quippe
prima inter manus dolorem eiulans et pectora
delicata contundens ita ipsa visitando animas
fatigauerat membra ut iam super desistens
vix puellae potuisset adhuc fuisse. Eva est
quod sciebat quod Christus resurrexerat et qui primo
inmunito corpus non erat. Et prius esset dicendum
est quod ante omnes ita ei apparuerat. Eod. ep.
ondi pt prius paruerit. Sedulius ei agens
de Christi apparitione dicit. Semper virgo manens
hic sensibus astans luce pala dum prius ob
tulit. Hoc etiam romana ecclesia approbatam
apparitionem. Eciam ei pontifex in die pasche
ad sanctam mariam maiorem primo facit stacionem
pro eo innuens fuisse stacionem primam apparitionis
tionem beate marie. Et ideo quidam moralem
iam vero et pecus honorauit prius eos quibus
honora prius tum et inter tua. Et qualis
honor esset si ad ultimam matrem veniens
prius donatas prius visitaret et adimitem
sua de sua absentia desolatam ultimo
visitaret autem dicit. Sic Christus inter non
melius honorasset si prius alios de sua re
surrectione letificasset et tandem matrem despe
rate apparuisset. Sexto fit mentio de
monumenti apertione et clausione. Luce 24.
Quis revoluet nobis lapidem ab hostio
monumenti. Et monumentum autem etc. erat clausum
sub gradibus lapidis advolutione. Sigilli
appositione. Et militum deputatione. Et
io milites non sperabat se posse intrare
quod et lapidem eam grandem non possent remoue
re et milites eos fugarent et sigillum
presidis frangere non auderent. Christus igitur
qui exiuit de clauso utero virginali intrauit
et qui intrauit ad discipulos ianuis clausis
ipse de sepulcro exiuit saluis sigillis.
Unde in historia scolastica. Et anno domini mo
co xxo. Cuidam monacho sancti laurentii
cum miraretur verbis in ... de cingulo suo
quo cinctus erat insoluto et precepto dicente
eum vox matris facta est. Sic potuit Christus
clauso prodire sepulchro. Septimo fit

mentio de angelica visione. Luce 24 viderunt
iuuenem etc. Ubi describitur angelus quantum
ad quatuor. Scilicet primo quantum ad situm. Secundo quantum
ad habitum. Tertio quantum ad etatem. Quarto quantum
ad locutionem. Primo quo ad describitur in cuius
quantum ad situm cum dicitur. Sedentem in dextris.
Gregorius. Quid per sinistram nisi vita
presens quid per dexteram nisi vita perpetua
designatur. Quia igitur redemptor noster iam
vite presentis corruptionem transierat recte
angelus qui nunciare eius perhennem vitam ve
nerat in dextera sedebat. Secundo quantum
ad habitum. Luce 24 cooperto stola candida.
Remigius. Stola ista non est corporis
vestis sed comitatis vite splendor celesti
... non terreno colore ... indumenti
micans sicut vestis. Et de iustis
dicitur. Tunc fulgebunt iusti sicut sol. Gre
gorius. Stola candida cooperta apparuit
quia festiuitatis nostre gaudia nunciauit.
Candor enim vestis splendorem denun
ciat nostre festiuitatis. Matheus ait. Erat
autem aspectus eius sicut fulgur et vestimenta
eius sicut nix. Fulgur enim de celo nix
de terra procedit. Damascenus dicit quod in Christi
ortu terrena celestia sunt coniuncta. Gre
gorius. In fulgure est terror timoris
in niue blandimentum candoris. Propterea
dicitur. Interea quod Christus in iudicio terribilis
erit peccatoribus et blandus iustis.
Tertio describitur quantum ad etatem cum dicitur
viderunt iuuenem. Ad innuendum quod omnes
in etate iuuenili resurgemus. Ve
nerius. Viderunt iuuenem qui fuit nuncius
nostre resurrectionis etate que nescit
resurrectio senectutis. Et ubi mori
et nasci nescit ibi etas non admittit
detrimenta nec indiget incrementis. Unde
iuuenem non senem non infantem sed
iocundum viderunt etate. Quarto describitur
quantum ad locutionem. Alloquitur enim eis mu
lieres. Ecce. Illa frustra eas confortat dicens
Nolite expauescere. Unde dicitur 2. Cor.
xi. Sathanas transfigurat se in ange
lum lucis. Inter tamen bonus angelus a malo
distinguitur. Quia bonus angelus in principio
terret ex suo fulgore in medio confortat
ex sua allocutione sed in fine letificat

corotunda visione. Sz p^m mali an^l
e imp^us copia apparicionis inlud^e
vere. In medio copia allocucionis ma
gis vere. In fine v^o copia terribili vi
sione vere maxime. Ex^o ipas confortacio
et divine visitatis ad aplos desti
navit dns ite dicite dis^lis z pet
que. petro at plurimo nominavit expliā
de ea una assignat. Cur^e dns petro
vocat co^n noie uc de spet con negacio
ne. Et ei nominati eu no co^pmict q^d ma
gistro negaverat veniē int dis^los
no audet. Iohs. Gregor^i dr pet^o
quia indignu se iudicabat dis^ci
pulati du ter negavit magistro
Ez petra no novit q^o no placent
Ex^a ea e ut au^c o^ tanq^m p^mo po
tifici deferret. Ei ei qz pape et
collegio cardinalium litas mittet
papam nominatim co^pmict cardinales
no in generali pferet. Au^g. v^r nominati
co^pssit petro tanq^m p^mum pontifice
dis^los at generali tanq^m collegiu.
Tra ea e. Qnia petro inter^t agstes
p^gd da^r intelligi q^d illi x^m inveni
qui deu et se vacat ca^gstic. T^o x^i
apparicionem z visione aplis p^ceas
predicat eu ait. Precedet vos in galileā.
Apparicio at ista in galilea licz fuit
octaua tn pōt in isto spali hic
nominat^r. Galilea ei inter^r transmig^o.
Cristus enim du esset in hac vita mor
tali tp^e defectus paciebar. Unu
q^m ad corpus sz mortalitas. Aliud q^m
ad aiam sz passibilitas. Tercium q^m
ad utraq^z sz mltp^ce miseria z pena
litate. Ez in resurreccione facta e
transmigracio. Eo quod transmig^t corpus
de mortalitate ad immortalitatem. Aiam
de passibilitate ad inpassibilitatem. Corpus
et aiam de miseria z penalitate ad eternam
gloriam et felicitatem. De hijs tbz d^r Leo
p^r. Post passionem x^i rupta vinculis mortis
infirmitas in virtute mortalitas in
eternitate. Contumelia transiit in gloriam.

Ihm querit na de eodem scdm mo
zarenum crucifixum secundus
surrexit no est hic. Ecce locus

Cristus in vita sua nobile hunt soci
etati. Aplos z quasdam scas mulieres
horum at tpe passionis quedam abeo recess
serunt z q^m ad corporalem associacionem
z q^m ad fidē z q^m ad amorē sicut
iudas. Alij q^m ad associacionem corporalem
z fidē sz no q^m ad amorē sicut ceteri a
postoli qui eo relicto fugierunt z fidē
perdiderunt sz no amorē. Alij q^m ad fidē
tm sz no q^m ad associacionem corporale
nec q^m ad amorē sicut scē mulieres
q^e iuxta crucē stabant z ipm etiā defunctu
amabant. Virgo at beta nung^m a filio
recessit nec quo ad associacionem corpa
lem quia iuxta crucē i mobilis stabat
nec quo ad fidē quia ipam retinuit
nec quo ad amorē q^r ipm sp^e dilexit.
Istud representa^r in xv candelis q^e ma
tutinis paulatim extinguntur. Et rep
sentat xij aplos z tres marias q^i
omes in x^i passione q^o ad lumē fidei sunt
extincti. Una tn reserua^r candela i sūpu
la q^e representat beatam z gloriosam virginē
mariam in q^a lux fidei nung^m fuit ex
tincta. Quamvis at iste mulieres fidem
amisissent tn p^pt amorē z devocionem
ipm querebat z eius corpus ungere
volebat. Ideo dixit eis ang^s. Ihm
querit nazarenum etc. In qbz vbis tria
auduntur. P^o q^d in istis scis mulieribz
fuit magna studiositas in querendo eu
dr Ihm querit etc. Sc^o q^d in x^o fuit
sūma iocunditas. Cu dr Nazarenum.
Tercio ponitur resurgentis felicitas. Cu
dr surrexit no e hic. Pr^o p^o i. in istis
mulieribz fuit studiositas in querendo
eu dr. Ihm querit etc. q^d ea sunt vi^da
P^o sz qre potius mulieribz iste sole
venerunt. S^o qre in spāl tres venerunt
T^o vi^dm e p^pt q^d venerunt. P^o quod
vi^dm e qre iste sole potius mulieribz
venerunt. Et dm q^d p^pt multa beneficia
iste plus q^m ceteri tenebat^r x^o. Maria
de magdalena septē demonia eiecit et
martha sorore sua a fluxu sanguinis
liberauit fratre suu lazarum de suscitavit

supitat cu pp dulcat coopat. sz apd
pharisei qui dicebat ipam i munda
et apd servire q dicebat ipam ee ociosa
et apd iuda q dicebat ipaz pdiga. Sca
maria sz mr iacobi minoris multu tene
bat xo tu qz nepos suus erat tu quia
tres filios suos sz iacobu symone et
iuda cardiales i aplos fecerat. Tcia ma
sz filia salome ei sibi multu teneba
tur qz nepos suus erat tu qz duos filios
suos sz iacobu z iohem aplos fecerat. Sco
vid e qre in sepl tres venerut. Et dr q z
q iste qua or causis pmo iste maiore testion
simuliz ut maiore tu testiu staret ore vbu
Sco iste decencia z honestate decet ei
matruas ire bn associatas. Tco iste mi
stica significaz ut congr daret intell q
illi ad xpm venerut q tenet fide spem z
caritatez. Qrto iste comendanda ggaz
Tuca9 ei e simile ds in pacte q i singu
laritate. Et rt mo melius e ei i sepl duos
esse q vnu rt. Tales ei aliqd mcio
societat liberat a malo culpe pcibz
eo subdit. Si vnus ceciderit ab alio fulci
et. Aliqn a malo culpe pcibz eo
subdi. Si q sup pualuerit adusus alm
duo resistet ei. Aliqn mutuo se accendit
in amore dei eo se iungit. Si dormierit
duo fovebunt mutuo q vnus quo cale
fiet. Aliqn pteguit a temptacoibz dyabo
vnde dr Eccl iiii. Funiculus triplex difficile
rupit. Dyabolus ei no pt rupe suos dei
in sepl ggatos qz no pt invade nisi
solos vnde i ps xv. Eligite vobis
viros z descendat ad pugnam. Tamen Tcio
vid e iste quod venerut ut sz vngerent
corpus eius. Ad ei pus magdalena vnxerat
pedes eius ut hr luc vii. Vnxerat ca
put eius ut hr mt xxvi. Modo ipa
cu aliis volebat vnge corpus eius pq
significat triplex vnguentu spuale qd dis
tinguit bulgar sup cant. Contricois
devocois et copassionis. Spes vn
guenti contricois ut idem dr pp pcta
ipa. Spes vnguenti devocois sit dei
beneficia. Spes vnguenti copassionis sunt
proximorum calamitates z indigentia sup
plicia. Tunc ei cu magdalena pedes xpi
vnguimus z lacrimas fundimus cu de
pctis nris dolemus. Tunc capud vn
guimus qn de eius beneficiis gracias
agimus. Gracia ei actio simpliciter
sicut z gaudium impinguat. ps. Im
pinguasti in oleo caput meum.
Tunc corpus eius mortuum vnguimus
qn afflictos z pene mortuos oleo
copassionis et mie delinimus.

Sco in xpi sunt festiua iocunditas
cu dr Nazarenum q interptatur floridus
Ipsi eni resurrectoe oia florent
et gaudent. Vnde in dicitur dies velit dies
tua in q reflorent oia rt. Et ideo
in sua resurrecione gauisi sunt oms carcere.
Pmo gauisi sunt carcere superiores. Sco
gauisi sunt carcere inferiores. Tcio gauisi
sunt carcere medie. Pmo gauisi sunt
in xpi resurrecione carcere superiores. Sicut
q maiori luce resplenduit. Vnde
dr quod in resurrecione oia electa gloriatur.
Vnde z sole ipm arbitror in hac die
solito clariorem reluxisse ut sol
ipse resurrecione gauderet in cuius passione
condoluit. Cum at tunc sol maiore
q vnq fuit passus e obscuritatem
in signu tristicie qz credit q fuit vnu
vnsalis ad mr dz recipe maiore
claritatez in signu letie. Sco gauisi
sunt carcere inferiores i patres q erant
in limbo valde gauderunt q de carcere
satractionem euaderent. Multu eni
gauisi sunt qn educti sunt de
carcere tenebroso vbi diuina visione
carebat de carcere horrendo vbi de
monu innumitate ridebat de carcere
infirmorum qua sb eram in lacu ia
cebat de carcere tam longo qz pmulta
milia annorum ibi remanserunt spa
cium xxxv. Gaudium z leticiam obtine
bunt fugiet dolor z gemitus. Habu
erunt ei gaudium qz assecuti sunt diuine
visionis aspectu habuerunt leticiam
qz euaserunt tam horribile carcerem

C37

Fugit ab eis dolor q̄ habebat ꝑte ca
ig inopia latro Et gētes ꝑte carcez
tam dimisim Ubi at gra̅ ubi sc̄i pa
tres de inferno educti sunt usq̄ ad
ascensionē ipe deus nouit q̄ eos edu
xit Ul sic de duo o sunt in ꝯōnis
mare i sup amplissimos fines orb
Ul forte sunt in padiso terrestri ubi
nunc ē enoch et helias Ecōs gani
sc̄ sc̄ tales medic i hōies hom at
quidā erāt ꝑiti i mortui isti sunt
v ve in vivificat ꝯ xxvij chsta
corā saxo q̄ dormierūt surrexerūt
Alij erāt putres ꝛ viui isti sunt in
iustificati Rō inſ Traditus ē ꝑte
delicta nr̄a ꝛ resurrexit ꝑte iustific̄oz
nr̄am Alij sc̄ sunt ꝛ nascituri istis
sunt adilluiacum Joh p̄ Illumiat
omē hōiē venientē in hunc mundū zc
Maxime in finiē de vrme letem
in hac die q̄ et viuis ꝯsulit
ꝛ mortuos vivificat ꝛ venturos il
luiat Comx at quibꝰ ista duo vs
sc̄ nazarenum et ꝯtinuo adinue
dū q̄ q̄ vult florē in gla ꝯsigat
sc̄ in pnia sc̄lij ei istud agnus cū
lactuce agrestibꝰ comedūt Et distil
vo piste assū cū pane mell dedūt
Et magi vo i cū mala invenerūt

Exm

Cui ei pueme vult adesse agui
celest assumat lactucas amare
ꝯtrictionis Cui vult ꝑfrui celesti dul
cedine assit igr̄ pnie Cui vult
in vene ꝑuin in gla habeat semꝑ pec
cata Ecōs potuit resurgentis
felicitas cū sc̄dr Surrexit non ē
hic Uō ei erāt ibi mortuus q̄ iam
surrexerat glosa Nos at ē q̄ers
resurrectio ē figā nrē spualis
viuus ut sic vc velocit resurre
xit sic ꝛ nos adeam velocit ꝯu
tam Debemꝰ ei adeam ꝯūti in
iuventute q̄ talis ꝯūsio ē facilis
Tales ei sc̄ sic mollis cera q̄ de
facili ad bonum deducitur ꝑs sc̄m
ē cor meum tam̄ cera liquescens zc
Sunt sic vetus testa q̄ i bono
odore usq̄ in senectute ꝯfundat
ꝑu xxij Adolescens iuxta viam

sua q̄ dr̄ etiā ad senectute no recedet
ab ea Sunt sic ꝯtalis virgula quā de fa
cili ꝯūtur ad deum ꝛ de facili ad ipm
flectitur ꝑs Sicut nouelle filij sic nouelle
plantationes a iuventute sua zc Uō
at debemꝰ nr̄am ꝯūsionē differre nec
usq̄ ad senectutē nec usq̄ ad morte
nec usq̄ post morte Pō ei no debemꝰ
differre nr̄am ꝯūsionē usq̄ ad senec
tute quia talis ꝯūsio ē difficultate
difficile ꝯūtur q̄ in ꝑeō i veterā
Sunt ꝑ pha p̄ap̄ dix in ꝑꝭ invenim
Sicut ē cor meum tam̄ cera liquescens ꝯtido
in ꝑs seim Arunt tam̄ testa vtr mea
zc Tales i malo indurat ꝛ ab humore
ꝯre ꝯspitat Jo dr̄ Arunt tam̄ testa
vtr mea Et vo aut nunq̄ ꝯstituntur
Et io ꝑbdit Et lingua mea adhesit
faucibꝰ meis Et sepe in ꝑeis suis
moriuntur Jo subdit Et i puluē mortis
deduxisti me Os no debemꝰ nr̄am co
ūsionē differre usq̄ ad morte q̄ talis
ꝯūsio ē dubitabilis Aug in li l omel
fidelis bn̄ viuens secūs hic exit Agere
pniam adulti et reconciliatꝰ ꝛ si sc̄
cunꝰ hīnc exit ego no sū secūꝰ pe
nitentia dare possū securitatē dare no
possum Nunq̄ dico dampnabitur nunq̄ no
dico saluabitur Uis de dubio liberari
age pniam dū sanus es ꝛ secūꝰ es
q̄ pniam egisti eo tpe q̄ peccare potu
isti Si at vis age pniam qū peccare
no potes peccata te dimiserūt no tu
illa Ergo tene certū ꝛ dimitte incertū Jo
sc̄s Augꝰ dubitat de pnia illoꝝ
qui in extremis penitent q̄ cū quedā
penitētia tn̄ timore pene q̄dā amore
iustitie quedā ꝯsideratione utriusq̄ caus
Et tales in extremis ꝯstituti videntur
penitere potiꝰ timore pene q̄ amore
iustitie Ideo eoꝝ pnia dubia esse vz
Eo no debemꝰ differre nr̄am ꝯūsionē
usq̄ post morte q̄ talis ꝯūsio ē impos
sibilitate Talibꝰ ei dr̄ duo prou ꝑs
vocaui ꝛ renuistis zc Et infra
Ego q̄ in interitu vr̄o ridebo et
subsannabo cū vobis qd timebatis aduenit

Tunc invocabunt me et non exaudiam
mane consurgent et non invenient me etc.
Invenient quippe dampnati deum et non
invenient deum eis esse inimicum penam in
celo per gloriam in inferno per iusticiam. Non
poterunt inveniri ut miseratorem quia
hoc nunc invenitur in hoc mundo. Nec ut glo
rificatorem quia hoc nunc invenitur in celo. Sed
ut iudicem et tortorem quia hoc modo invenitur
in inferno. Mulierum significacio resurrectionem
in qua dicitur quod ecce consurgens Jo. in mane
abiistis mulieribus que de facili invenerunt
Iohanne at invenerunt significat. Quo ad duobus
discipulis in vespere euntibus in emaus qui
tarde et difficulter invenerunt unde dixit eis
O stulti et tardi corde ad credendum etc. Per
vespere ac senectus accipitur. Tercio discipulis
in domo congregatis qui dubitaverunt ... eos
ipsum esse spiritum ut dicitur luc. ult. per sero ac
quod est ultima pars mortis accipitur. Custodia
nocte a militibus ad custodiam deputatis
qui nunquam invenerunt per noctem ac significatur
obscuritas infernalis etc. De eodem
Ite dicite discipulis eius et sermo
Petro quia precedet vos in galileam
etc. Prima multi sunt me tercius
dia inter spectere et hominem tres ipsum
ad predicatorem. Secunda multi scilicet virgo beata fuit
media inter deum et hominem et deum faciens
nobis reconciliatam. Iste ac mulieres
fuit medie inter angelum et apostolos annun
ciantes eis nunciam salvacionis. Ita ei hoc
non potest comparari de muliere quia si prima dampnatur
secunda salvatur tercia mittitur. Si prima fuit causa
mortis inter secunda fuit causa vite tercia fuit
initiatrix salutis etc. Et io angelus inducens
istas secundum iniciatrices virtutis dicite discipulis
Ite dicite discipulis eius et petro etc.
Certa ac ipsam virtutem Christi quam contemplare
debemus quod etiam certa spiritualem nostram nunc
contemplare sibi valemus videlicet primo velocitatem
Secundo virtutem Tercio proprietatem Quarto integritate
Primo quidem surrexit velociter quia tercia
die Sic et nos saltem tercia die resurgamus
Tribus diebus fuit prima delectatio consensus
et opus. Si enim quis non resurgit ad delec
tatione vel consensu saltem resurgat ab
opere. Et hoc est resurgere tercia die Circa

dies est consuetudo et absque cum difficul
tate resurgi. Istud figuratur in tribus
mortuis quos Christus resuscitavit. Nam
de facili resuscitavit puellam in domo
ut habetur mat. ix. De facili resuscitavit
adolescentem delatum extra domum ut
habetur luc. vij. Lazarum ac quatriduanum
cum difficultate voluit suscitare scilicet cum
sui turbacione cum oracione cum lacrimarum
et cum clamore ut habetur Ioh. xi. Tunc
enim mortuus est in domo quando peccatum
est adhuc in corde aut per delectacionem
aut per consensum. Tunc mortuus est extra
domum quando peccatum exit foras in actum.
Tales ergo de facili suscitari possunt
Tunc non mortuus est quatriduanus
quando homo per longam consuetudinem in peccato est
inveteratus. Tales ac vix aut nunquam
suscitantur nisi deus manum sue pi
etatis apponat. Secundo surrexit ℞ 37
veraciter scilicet in anima et in corpore. Quod autem
homo vere vivat duo sunt signa scilicet
sensus et motus. Spiritus quidem coniungitur
corpori aliquando coniungitur quantum ad motum
sed non quantum ad sensum sicut quando spiritus bonus
vel malus aliquod corpus assumit. Con
iunctus est enim illi corpori quantum ad motum
quia movet ipsum de loco ad locum
et movet membra ipsius corporis sed non
quantum ad sensum quia tale corpus non videt
nec audit nec odorat nec sapit nec
sentit. Et ideo tale corpus non est vivum.
Aliquando coniungitur quantum ad sensum et non quantum
ad motum sicut dicit Augustinus quod spiritus mali
sunt coniuncti igni infernali non dantes
igni motum sed recipientes ab illo
sensum. Et tale corpus scilicet non est
vivum. Aliquando coniungitur quantum ad
motum et quantum ad sensum sicut anima coniuncta
est corpori organico quod quidem movet
ad suas operaciones et in eo sentit
per sensus corporeos. Et tale corpus est
vivum. Est enim aliquod corpus quod omnino
caret sensu et motu. Sicut corpus quod
nec sentit nec per se movetur nisi ab alio
moveatur. Cristus enim audiens quod corpus
suum vere vivebat quia spiritus suus
iunctus erat corpori quantum ad motum quia

monebat ipsum ut apparendo mu-
lieribus admonuit ut irent in
castellum emaus ut irent ad disci-
pulos in urbem ut de urbe irent
in galileam. Quando de galilea irent ad
montem oliveti. Quando a monte oliveti
irent in celum. Comedit etiam christus post resurrectionem
ad signum quia videbat audiebat et co-
medebat. In comestione autem sunt quatuor
scilicet masticatio traiectio digestio et di-
minutio. Christus ad ista quatuor ante
passionem vere comedebat. Post resurrectionem non
comedebat tamen quantum ad prima duo quia
et cibum masticabat et traiciebat
in corpus. Sed non quantum ad duo sequentia
quia nec cibum in stomacho digerebat
nec ad membra derivabat. Quid ergo
de illo cibo fiebat. Potest dici quod virtute
divina assumebatur sicut aqua missa in
igne aliquando assumitur. Unde dicit Glo.
Luc. ult. Manducavit potestate non
necessitate. Aliter enim absorbet aquam terra
sitiens aliter radius solis candens
illa indigentia iste potestate. Si quis
ergo vult scire utrum peccator sit suscitatus
et videat utrum vivat videat si sit
motum et signum. Sunt quidam qui habent
signum id est fidem vite de deo sentientes sed
non habent motum scilicet bonorum opera vo-
cantes sed mali christiani. Isti non sunt
vivi sed mortui. Unde dicit Jaco. ii°
Fides sine operibus mortua est. Alii
sunt qui non habent signum quia de deo non recte
sentiunt. Videntur tamen habere motum quia
aliquid de genere bonorum faciunt sicut
heretici. Isti etiam sunt mortui quamvis ali-
quibus videantur vivi. Apoc. iii°.
Scio opera tua quia nomen habes quod vi-
vas et mortuus es. Alii sunt qui habent
signum fidei recte et motum operationis bone
sicut boni christiani. Isti videntur surrexisse
et vivunt. Ad Tyt. ii° Sobrie et iuste et
pie vivamus in hoc seculo etc. Isti enim
vivunt pie quantum ad deum sobrie quantum
ad seipsos et iuste quantum ad proximos.
Alii sunt qui nec habent signum nec habent
motum. Sunt sicut plerique qui falso
nomine dicuntur christiani qui nec de fide

vita fide sicut nec bonorum opera se movent.
Similes lapidibus et statuis qui nec
sentiunt nec movent. Ps. Simulacra gen-
tium argentum et aurum. Os habent et non
loquentur etc. Item surrexit potest ex
virtute propria. Invenimus enim quod aliquis vi-
vus suscitat mortuum sicut petrus tabi-
tam ut habetur Act. ix. Aliquis mortuus
suscitat mortuum sicut corpus helisei su-
scitavit quendam defunctum in sepulchro
suo positum ut habetur iiii° Reg. xiii. Sed
Cristus autem et vivus suscitat mortuum
sicut lazarum. Et mortuus suscitavit
mortuos quia in passione sua multa corpora
sanctorum qui dormierant surrexerunt. Et
mortuus suscitavit seipsum. Unde Joh.
ii° Solvite templum hoc et in tribus diebus
excitabo illud etc. Per hoc datur intelligi quod
sancti viri qui sunt vivi possunt suscitare
mortuos in peccatis. Mortui autem non sic
alios suscitare possunt. Si enim carbo-
nes vivi ponantur cum vivis multo
amplius se inflammant. Si autem carbo-
nes vivi ponantur cum mortuis eos
accendunt et vivificant. Si autem mortui
ponantur cum mortuis amplius se deni-
grant. Ita si boni cum bonis morantur
in amore dei se amplius inflammant. Unus
enim ab alio discit patientiam ab alio tem-
perantiam ab alio [illegible] et sic de singulis
aliis. Prov. xxvii. Ferrum ferro acuitur
et homo exacuit faciem amici sui. Si vero
boni cum malis morantur ipsos sepe vi-
vificant et inflammant [illegible]
Ps. Carbones
succensi sunt ab eis etc. Ro. xii. Si esu-
rierit inimicus tuus ciba illum si sitit
potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres
super caput eius etc. Inimicus enim est peccator
quem tunc pascimus quando sacra doctrina ipsum re-
ficimus. Et tunc potamus quando per lacrimas
vinum sancti spiritus sibi propinamus. Et tunc
carbones super caput eius congerimus
quando ipsos in dei amore accendimus.
Si autem mali morantur cum malis tunc
amplius se denigrant. Osee iiii°.
Sanguis sanguinem tetigit. Tunc sanguis

sanguine t

sanguie tangit qd vnus pto insflat
aliu ¶ Et sic spuali intellig~ quia
deposita omni miseria Nichil et insco
sunt qd glificatu no sunt Ergo nos
intellig~ resurgamus ut nichil in nob
remaneat qd a pcto no resurgat In
hoie quod intelle st po sz potencia in
tellectiua meditatiua affectiua z opa
tiua Sunt ir quedam qd pozz intellectiua
dat do meditatiua pcto Affectiua mudo
Et opatiua dyabolo In talibz tres pces
sunt mortue z grta vivit Et io intellig~
no resurgunt Vivunt ei qd ad intellec
tiua qz ipam dat do p fide talr ei
vivunt demones Jaco ij. Tu credis quia
vnus est deus z bn facis demones credunt
et contremiscunt Sunt at mortui qz med
itatiua dat pctis de aliquibz insudicijs
z iniurijs z carnalitatibz sepius meo
rando Sicut illis qui dixerunt Nu. xi.
Recordamur pisciu qs comedebamus in
egipto in mentez nob pepones z cucu
meres porri cepe z alia etc. Affectiua
dat mudo Amat ei divicias delicias
et honores Cu tn dicatur p^a Joh. ij^o Nolite
diligere mudu neqz ea que in mudo sunt
etc. Opatiua etia dat dyabolo qz facit
opa placita dyabolo et grta Joh. viij^o
Vos facitis opa patris vri Ille homicida
erat ab inicio et in vitate no stetit qz
vitas no e i eo Cu loquitur mendacium ex
ppris loquitur etc. Sap. ij^o Invidia di
aboli mors intravit i orbe terrarum etc.
Job xli Ipse e rex sup omes filios
supbie etc. Quibz vbis habetur q opa
dyabolica st occidere mendacia dicere invidere
et supbire Et io qui talia opa agunt
opa dyabolica faciunt Opt igr hoiem integralr
resurgat optz qz do totum cor suu tri
buat ut sic vivat intellectiua i deum
videndo i deo Vivat i meditatiua xpi
passionem z eius beneficia meditando reti
nendo Vivat in affectiua deum sup omnia
diligendo Et vivat in opatiua pye
opa faciendo Et sic integraliter resurgat
Cum esset sero Dnica in octa
die illa sabbatorum pasche s^o p^a
et fores essent clause ubi erat
discipuli congregati ppter metum
iudeorum Venit ihus et stetit in
medio Et dixit eis Pax vobis
Hoc cu dixisset ondit eis manus
et latus Gavisi sunt ergo discipuli
viso dno Dixit ergo eis iterum Pax
vob Sicut misit me pr z ego
mitto vos Hoc cu dixisset insuf
flavit et dicit eis Accipite spm
scm Quorum remiseritis pcta re
mittuntur eis Et quorum retinueritis
retenta sunt Thomas at unus
ex duodecim qui dicitur didimus no
erat cu eis qn venit ihus Dixerunt
ergo ei alij discipuli Vidimus dnm
Ille at dixit eis Nisi videro
in manibz eius fixura clavorum
et mittam digitu meu in locum
clavorum et mittam manum meam
in latus eius no credam Et post
dies octo iterum erant discipuli
eius intus et thomas cu eis Venit
ihus ianuis clausis et stetit in
medio et dixit eis Pax vob
Deinde dicit thome Infer digitu
tuum huc et vide manus meas
et affer manu tua z mitte
in latus meu et noli esse incredulus
s fidelis Rndit thomas z dixit
ei Dns meus et deus meus Dicit
ei ihus Quia vidisti me credi
disti Beati qui no viderunt z crediderunt
Multa quidem et alia signa fecit ihus
in conspectu discipulorum suorum que
no sunt scripta in libro hoc Hec
at scripta sunt ut credatis qz ihus
e xpus filius dei Et ut credentes
vitam habeatis i noie eius Joh. xx^o
¶ Post pa^m xpi discipuli remanserat
in multo merore iuxta id Joh. xvj.
plorabitis z flebitis vos etc. Vnde
cantat de eis ecclia Tristes erat
apli de nece sui dni etc. In multo
timore Ideo tenebat fores clau
sas ppter metu iudeorum In multo
errore qz xpm i ii nez aplis no spe
rabat vnde dixerunt vnus de eis luc
ult. Nos at sperabamus qz ipse esset

redemptionis isr(ae)l. Sed x(ristu)s resurgens
et eis apparens mestos letificat.
Joh. xvi. Iterum autem videbo vos et
gaudebit cor v(estru)m. Timidos (con)forta(vi)t
Luc. ult. Ergo singulariter tunc erro-
neos illuminavit (ibid.) Tunc aperu-
it illis sensum ut intelligerent scripturas.
Tres istos effectus ea ponit(ur). Videlicet
p(ri)mo po(nitur) qualiter mestos letificavit
cum dicitur: Venit ihesus et stetit in medio et
d(ixit): Sanasti sunt discipuli viso d(omi)no et cetera.
S(ecund)o po(nitur) qualiter timidos (con)fortat, cum
dixit eis pax vob(is) et cetera. T(er)cio po(nitur) qualiter
discipulos errone(o)s in fide (con)firma(vit), cum
fecit p(ro)mis quoque suis corporis. Circa
p(ri)mo quod in isto evv(angeli)o po(nitur) quali-
ter discipulos mestos letificat(ur) cum dicitur:
Venit ihesus et stetit in medio discipulorum
suorum et cetera. Et sequitur: Sanasti sunt discipuli
viso d(omi)no et cetera. Ideo in ipso die resurrectionis
quinquies eis apparuit scilicet quod maiore
tribulati erant et quod (con)solatione maiore
indigebant. Illa p(ri)mo apparuit marie
magdalene quae se fletibus macerabat ut
habetur Joh. xx. S(ecund)o apparuit ei et
aliis mariis quae anxie multum erant ut
habetur ca. ult. T(er)cio apparuit petro
qui propter negationem in tribulatione erat ut
habetur Luc. ult. Ubi dicitur: Surrexit d(omi)n(u)s vere et apparuit Symoni. Et no-
ta nisi forte tunc quando admonitus
fuerit ut habetur ibidem. In histo-
ria scholastica legitur quod petrus cum christum negasset
in quadam fovea que galli cantus dicitur
fugit et ibi per tres dies in lacrimis
fuit et ibi forte (Christus) apparuit. Quarto
duobus discipulis euntibus in emaus
qui multum tristes erant ut habetur
ibidem. Quinto discipulis (con)gregatis et in
multo timore positis ut hic dicitur hic.
Due prime apparitiones et due ulti-
me fuerunt manifeste. Media vero eis
fuit occulta. Hoc representat sacerdos
in missa quando quinquies populo se manifestat
ita quod due prime et due ultime ma-
nifestationes fiunt voce aperta, media
vero fit voce submissa. Nichilominus
tamen hoc tunc apparuit qui in merore
erat in quo magis pietas xpi de-

monstratur qui propter unum solum vel cetera. Crisost(omus):
Considera dominatoris piissimi clementiam,
qualiter et quanta cura ostendit se ipsum ultra
fere et attendit ut salvet unum. Boetius(?)
post quilibet x(ristu)s deposuit passibilitatem suam non tamen
compassionem suam. Et tamen honores (con)suevit ma-
la inducere (con)suetudines scilicet. Primo oblivionem.
S(ecund)o elationem. T(er)cio morum mutationem. Circa
compassionem. Primo quod honores inducunt
oblivionem. Unde legitur Gen. xl. Et prin-
ceps pincernarum prosperitatis succedentibus prosperis oblitus
est interpretis sui. S(ecund)o elationem. Gregorius:
ad regiminis culmen quis ascenderit in elatione
pravitatis punitur. Unde Saul qui indignum
se prius considerans fugerat mox ut re-
gni gubernacula suscepit intumuit. T(er)cio
morum mutationem. Unde dicitur: honores mutant
mores. Qui enim prius habebat mores
mansuetos incipiunt habere pompaticos.
Quarto incompassionem. Recolite duobus se-
nioribus. Optimates capita populorum
ingredientes pompatice domum d(omi)ni et cetera.
Et sequitur: Et nichil compatiebantur super con-
tritione ioseph et cetera. Crisost(omus): ab exaltatione
vero suorum pauperum sunt obliti sed eos
benigne visitavit. Nec super eos elatus
sed fratres eos appellat. Joh. xx. Vade ad
fratres meos et cetera. Nec in moribus immutatus
sed humiliter cum eis comedit et bibit. Nec dum
incompassibilis factus. Ideo discipulos in
merore et timore et errore positos visitat
et dulciter consolatus fuit. S(ecund)o po(nitur)
qualiter timidos (con)fortat, quod quinque
utique fecit. Primo exhibendo verbum (con)so-
lationis cum dixit: Pax vobis. S(ecund)o eos
(con)fortat ostendendo gratie (con)sortium cum dicitur:
ostendit eis manus et latus et cetera. T(er)cio eos
(con)fortat promittendo quod de auxilio cum
dixit: Sicut misit me pater et ego et cetera.
Quarto eos (con)fortat dando quod de solatium
cum dixit: Accipite spiritum sanctum. Quinto
eos (con)fortat dando super inimicos gratiam
d(omi)nii cum dixit: Quorum remiseritis
peccata et cetera. Sexto eos (con)fortat promitte-
ndo quod de premio cum dicit: Beati qui non viderunt
et crediderunt. Primo igitur (con)fortavit discipulos
timidos exhibendo eis verbum

consolatorum. Unde dixit: Pax vobis. Luc. xxiiii.
Nonne ardore refrigerabit vos. Secundo et v-
bi melius quam datur etc. Et potest hic tribus
rationibus pax admirando quia christus pax
a xpo nobis datur: scilicet pax temporis, pax pecto-
ris et pax eternitatis. Cuius significationem
in missa pontificali ter pax nominatur.
Sed prima vice nominat eam vertendo se ad
populum quia pax temporis iustiorum secundo
virorum aliquid datur. Secunda vice se non ver-
tendo. Prima pax temporis non acquiritur
tumultibus populorum se immiscendo sed sibi
soli vacando. Tertia vice a toto clero can-
tatur quia ab omnibus pax eternitatis deside-
ratur. Hic eos confortat ostendendo gaude-
dum. Unde dicitur: Ostendit eis latus et manus.
Et Luc. ult.: Ostendit eis manus et pedes
ut consultum eius milites [illegible] quando
vere forti dimicatione videt. Sic disci-
puli [illegible] debebat videntes eum tam
fortiter dimicasse et vicisse. Si quis igitur
frigidus est in amando videat latus xpi
[illegible] cor perforatum et inflammabitur ad amo-
rem. Cant. viii. Pone me ut signaculum
super cor tuum etc. Si tepidus in operando
videat eius manus perforatas et incita-
bitur ad laborem. Ysa. xlix. Ecce in mani-
bus meis descripsi te. Si remissus in
adversa sustinendo videat eius pedes per-
foratos et animabitur ad supportationem
[illegible] pes tuus [illegible]. Tertio
eos confortat promittendo gaudere auxili-
um. Dixit: Sicut misit me pater et ego
mitto vos, id est sicut pater me misit ad pa-
tiendum et tamen mecum semper fuit. Joh. viii. Qui
me misit mecum est. Sic ego ad patiendum
vos mitto et tamen vobiscum ero. Mt. ult.
Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus etc.
Ps. Cum ipso sum in tribulatione etc. Deus
ei tribulationes malas supportat. Et ideo
dicit: Cum ipso sum in tribulatione. Ibi ipse nos
liberat. Ideo dicit: Eripiam eum. Et ipsis re-
muneratur. Ideo dicit: Et glorificabo eum. Quarto
confortavit eos dando gaudium solacium. Unde
dixit: Accipite spiritum sanctum scilicet vos consoletur.
Ideo vocatur paraclitus id est consolator. Ps. Secundum
multitudinem dolorum meorum in corde meo consola-
tiones letificaverunt animam meam. Animo magis tam
consolationes divine superat tribulationes. Unde Se-
neca. Punctum hora momentum dies hora

Annus dies de duobus post dicit Ysa.
liiii. Ad punctum in modico dereliqui
te et in miserationibus magnis congrega-
bo te. In momento indignationis abscon-
di faciem meam parumper a te et in misericordia
sempiterna misertus sum. Tertio potest perpendi
quod dicit Aug. Sicut dominus quadraginta horis
iacuit in sepulchro quod fuit tristicie
Et resurgens cum discipulis quadraginta
diebus mansit quod fuit leticie. De quo
dicit Ysa. lxi. Predicare annum placabilem
domino et diem ultionis deo meo. Ecce pro die
ultionis reddit annum placabilem. Quinto
eos confortat dando super [illegible] gaude-
dum. Unde dicit: Quorum remiseritis peccata
remittuntur eis etc. Sic ei aliquis rex
mitteret aliquem [illegible] dat ei potestatem
mittendi in carcerem et liberandi. Sic
est quod dicit dominus: Quorum retinueritis peccata
etc. Greg. Ecce non solum de se securi
ipsis securitatem sue sed et principatum superni
iudicii sortiuntur ut vice dei quibusdam
peccata retineant quibusdam relaxent. Horum
locum tenent episcopi. Grandis honor
sed grave pondus honoris. Durum quippe
est ut qui nescit tenere moderamina vite
sue iudex fiat vite aliene. Crisos.
Sacerdos et si bene disposuerit propriam
vitam aliorum non vite curam condili-
genter habuit cum reprobis in gehennam
vadit. Sexto eos confortat promittendo
gaudium premii. Unde dicit: Beati qui non vi-
derunt et crediderunt. Et nota de fide
formata quod sit secum caritatem et opera. Sicut
enim uterque fides ne opera sunt deo ac-
cepta. Hebr. xi. Sine fide impossibile
est placere deo. Caritas debet esse cum
fide ne fides sit vana. prima Cor. xiii.
Si habuero omnem fidem ita ut mon-
tes transferam caritatem autem non habuero
nihil sum. Opera cum fide ne sit mor-
tua. Jac. ii. Fides sine operibus
mortua est. Tertio potest quali-
ter discipulos [illegible] in fide confir-
mavit quod quidem fit. [illegible]
[illegible] pandiculum [illegible]
[illegible]
[illegible] pandiculum. Unde
dicit: Pax vobis. [illegible] [illegible] nobis [illegible]

Rm

ut ipsi sequamur verba pacis et non divi
sionis et dissensionis. Contra detractores dicitur
Eccl. xxviii. lingua tertia multos com
movit et dispersit illos de gente in gentem.
Contingit aliquando magis in monstris scilicet
quod unius caput tres linguas habet. Una
est adulationis que blanditur in facie. Secunda
detractionis que mordet in absentia. Tertia
dissensionis que seminat iurgia. Omnes
iste lingue esse abscidende. Prima quia
decipit. Ysa. iii. Popule meus qui te
beatum dicunt ipsi te decipiunt. Secunda quia
infamat. Unde sapiens admonet nos
ne cum talibus assidui simus. Eccl. xxiii.
Ne sit assiduitas tua infatuatis
in reverentia patrum et maluisses non
nasci. Tertia quia generat. Eccl. viii. Ca
lumpnia generat sapientem. Secundo proposito
cum dicitur ostendit eis manus et pedes. Quia
ei corporis credebant ipsum esse spiritum
ideo dixit palpate et videte etc. Alii
credebant ipsum alienum corpus assumpsisse
sed non suum ideo dixit Videte manus
meas et pedes meos etc. Alii cre
debant ipsum assumpsisse corpus non ve
rum sed fantasticum ideo dixit habetis hic aliquid
quod manducetur etc. Tertio palpacio pre
cipiens in sufflamine statim ei [illegible] erat
valde odorifera. [illegible] ab illo pertrans
procedebat quod apostata omni cum [illegible]
erat. Ita erat cum odor myrre magis
procedebat a carne mortificata. Secundus
odor thuris magis procedebat ab anima
devota. Tertius odor balsami magis pro
cedebat a divinitate [illegible]. Quarto
pro gustu magis pisce asso manducat
et favum mellis. In favo et cera lu
minosa et mel. In hoc non sunt tres
[illegible] scilicet caro anima et divinitas. Illi re
cedunt pisce asso quod delectatur caro
eius carne crucifixa. Illi cedunt favum
mellis quod delectatur caro eius autem luci
dam et divinitatem dulcissimam. Quinto pro
tactu cum dixit Infer digitum tuum huc
Iohannis. Dicit nobis [illegible] ut verbum pec
catorum dictamus tangi id est reprehendi.
Sed sunt quedam animalia que non permittunt
se tangi quia superba ut leo. Quedam
quia sunt hispida sicut ericius. Quedam

que sunt silvestria sicut lupus. Superbi enim
non permittunt se reprehendi propter suam arro
gantiam. Tales erat videtur pati ipsi apostoli
quod dicitur nolimetangere. Exo. xix. Omnis qui
tetigerit montem morte morietur. Avari et
qui sunt hispidi et spinis divitiarum pleni non
sustinent reprehendi. Ut Reg. iii. Qui spi
nas tangere voluit armabitur ferro et lin
guo lanceato etc. Oportet quod sit munitus
armis ad pungendum scilicet lorica ferrea
id est impenetrabili patientia. Et ad feriendum
scilicet lancea id est obiurgatione severa. Luxuriosi
qui non sustinent reprehendi quia silvestres
sunt et nichil quod sit dei et salutis pre
possunt. [illegible] Cor. ii. Animalis homo non per
cipit ea que sunt spiritus dei etc. De eodem sermo
Venit Ihesus et stetit in
medio discipulorum suorum
etc. Magna dignatio est quod
deus ad suos servos venire dignatur
et cum eis morari. Ioh. xiiii.
Ad eum veniemus et mansionem apud eum
faciemus. [illegible] quod cum eis [illegible]. Apoc.
iii. Cenabo cum illo et ille mecum. Si
quis igitur vult recipere deum venientem ma
nentem et reficientem seipsum disponat. Non
enim ad omnes venit ut cum aliis mansionem
faciat ut omnes reficiat sed tantum quosdam quia
prosperos [illegible] devotarum. Primo
venit ad perseverantes quod notatur cum dicitur
Cum esset sero. Secundo venit ad quiescentes
quod notatur cum dicitur Una sabbatorum. Tertio
venit ad clausos quod notatur cum dicitur Et
fores erant clause. Quarto venit ad
congregatos quod notatur cum dicitur Ubi erant
discipuli congregati. Quinto venit ad timora
tos quod notatur cum dicitur propter metum iudeorum.
Primo quidem salvator noster venit ad perse
verantes quod notatur cum dicitur Cum esset sero
etc. Sic enim permanet plus operis et
perveniendo medium operis. Sic per sero
finis operis intelligitur. Hora non serotina
est hora terminati laboris et percipiende
mercedis ut habetur Matt. xx. Unde dicitur
Prov. iiii. Iustorum semita quasi lux splen
dens procedit et crescit usque ad perfectum
diem. Lux splendens est opus initium
et in inchoatione lux procedens pertinet
in perfectione. Perfecta dies sunt est

in consummacione. In lege erat preceptum ut
deo tota hostia offerretur scilicet caput corpus
et cauda. Per caput possumus intelligere inventutem
que est prima etas. Per corpus virilem etatem. Per cau-
dam senectutem. Set sunt quidam qui dant
dyabolo suam iuventutem. Isti auferunt de hostia
dei caput. Alij sunt qui dant filij dyaboli suam
virilem etatem et volunt deo dare solummodo
senectutem. Isti auferunt caput et corpus
et offerunt deo solummodo caudam. Nos autem offeramus
deo totum. Et iuvam iuventutem bene incipiendo
et iuvam virilem etatem viriliter progrediendo
et iuvam senectutem feliciter consummando. De
unguento aaron dicitur in psalmo. Sicut unguentum
in capite quod descendit in barbam barbam aa-
ron etc. Per caput iuventus, per barbam etas
virilis, per horam vestimenti senectus intelligitur. Ita
nunc idem sit sponsus deus hoc scilicet ut in iuventute
et in virili etate et consummacione in senectute.

Hic fecit adquiescere. Sed nota circa dictum
una sabbatorum. Sabbatum enim quies inter-
pretatur. Hinc est quod apostoli receperunt spiritum
sanctum sedentes id est a tumultu noxijs quiescentes.
Et filij israel non receperunt mannam nisi postquam
mare transierunt. Gracia nullus potest
recipere mentis dulcedinem nisi habeat mentis
quietem. Sunt tamen quidam qui quiescunt
mente set non corpore sicut filij dei qui carnem
suam crucifigunt mente tamen circa deum quiescunt.
Ecclesiastici xi. In omnibus requiem quesivi. Istud
est sabbatum de quo dicitur leuitici xvi. Sabbatum
requiecionis dum est et affligetis animas
vestras religione perpetua. Alij sunt qui quiescunt
corpore set non mente sicut peccatores. Ecclesiastici xlviij.
Requiescet in sortibus suis. Luce xij. Anima
mea habes multa bona reposita in annos
plurimos requiesce et comede etc. Istud
tale sabbatum abhominabile deo est. Trenorum
primo. Viderunt eam hostes et deriserunt sab-
bata eius. Nota ei pertinet hec verba dicere
ysaie i. Ysaie lvij. Impij quasi mare fervens
quod quiescere numquam potest. Alij sunt qui quiescunt
mente et corpore sicut beati. Ysaie xxxij. Se-
debit populus meus in multitudine pacis in taber-
naculis fiducie et in requie opulenta.
Istud est sabbatum de quo dicitur ysaie ult.
Erit sabbatum ex sabbato quia ex quiete
mentis pervenitur ad quietem eternitatis.

Alij sunt qui nec quiescunt mente nec cor-
pore sicut dampnati. Ysaie xvi. Omnis
ibi dicitur absinthium die ac nocte qui
non dabunt vobis requiem etc. Christo
venit ad clausos sed nota circa dictum. Et
foris erant clause. Set ad duo cor-
pus suum clausis ianuis introduxit.
Hoc fuit miraculum. Augustinus. Queritur
disputat. Si corpus erat quo hostia
clausa intrare potuit. Si comprehendis
modum non est miraculum. Ubi deficit ratio
ibi est fidei edificacio. Hoc etiam fuit divine
potestatis indicium. Job. Omnibus autem et
dicis. Si per hostia clausa intravit
ubi est corporis moles. Et ego inquio
si super mare ambulavit ubi est corporis
ponderis. Sed fecit id dominus. Tamen dominus
Augustinus quod surrexit dedit de duobus
hoc etiam attestatur quod corpus humanum
glorificatum unius nec est ut corpus non gli-
orificatum ei resistere non posset. Gregorius
clausis mirum si ianuis clausis post
resurrectionem ad discipulos suos intravit
qui antea non aperto utero virginis natus prodivit.
Mystice. Ei quod ad clausos venit datur
intelligi quod venit ad illos qui portas sen-
suum claudunt. Spiritualiter autem porte
celorum sunt clause quia magis
sunt periculose. Claudit autem quia oculos
non claudit in adulterium
et homicidium ce-
cidit. Ita autem
has portas qua-
[illegible] consideranda et at-
tendenda scilicet primo ut i-
ficiam oculos non fi-
gamus. Secundo ut for-
mosas magis [illegible] fu-
giamus. Tercio ut videndo pulcras
que fede sunt interius cogitemus.
Secundo ut amplius libidinosa despi-
ciendo iniciemus. Job. Est attende
ut iniciam oculos non figamus.
Augustinus. Oculi enim et si iaciantur
in aliquam feminam in nullam figantur.
Luce. Invenit pater quod quedam ab-
bas sororum quoniam aliquando in hominis aspicere
intravit incentivum dixit.

Et cum quasdam mulieres formosas vi
disset et in eas oculos fixisset mo(na)cho
graviter huiusmodi res esset. Cum abbas
Anfridus fili fuit. Cum quidem ad monasterium
redisset ille flens dixit abbati
Pater da mihi unam de angelis illis quam
amicus meus in amorem illarum conver
sit. Tunc sanctus pater fratres ammonuit
ut a specialis mulierum se caverent
Nam inquit puer iste numquam mulierem
viderat et ecce quam cito aspectu ipsarum
concupiscere cepit. Ideo ut formosas
maxime fugiamus. Unde legitur quod cum Pau
hele nam duxisset uxorem post quoddam
ad eam videndam pergentes et eius pulc
tudine videntes vultum suum operuerunt
dicentes fugiamus fugiamus. Hec enim
magis nocet videntis oculis [illegible] ut
albam valde quam nigram. Hic magis
nocet ac respicere mulierem pulchram
quam fedam. Eccl. ix. Averte faciem tuam
a muliere compta. Et ideo ut videntes pul
chras quae sunt fede intrinsecus cogitemus
qualia enim quae linces vocantur visus
sui subtilitate corpora opaca penetra
re dicuntur. In videndo igitur mulieres
formosas linceos oculos habeamus
ut quod sunt fede interius videamus
et cogitemus. Quid est enim
aliud corpus mu
lieris quam pulcher
rima stercoris. Quamvis
autem recipi possit si vi
deret stercora. Cant. iiij
Pulchra es amica
mea absque eo quod in
trinsecus latet. id est pul
chra es interius sed exterius feda
Quarto ut a muliere libidinosa aspi
ci devitemus. Probabile enim videtur
quod quando mulier vetula libidinose aspi
cit fumus libidinis ad eius oculos
ascendens aerem inficit. Et aer in
fectus similiter inficit oculos viri. Et
sic ista talis infectio ad cor de
scendit. Sicut enim suo visu speculum
mulier menstruosa secundum philosophum inficit

non est mirum si animam inficit mulier libidinosa
Sicut enim basiliscus visu igniculo aves
volantes occidit sic aspectus mulieris igne
concupiscentie inflammatus animam inficit. Eccl.
xxvj. Fornicatio mulieris in extollentia oculorum
Et dicitur fornicatio quasi foris necatio quia foris
necat virum. Secundo valet ad congregatos
Quod notatur cum dicitur Ubi erant discipuli congregati
et Matthei xviij Ubi sunt duo vel tres congregati
in nomine meo ibi sum in medio eorum. Sed
congregationes ac multiplex utilitas acquiritur. Prima
est quia tales non possunt extingui a gratia dei
Secunda est quia non possunt vinci a temptatione diaboli
Tertia est quia non possunt per adunationem amodo frangi
Quarta est quia non possunt amodo propria [illegible]
Prima utilitas quam congregationes acquirit est quia
tales non possunt extingui a gratia dei. Vide
mus enim quod una candela cito extinguitur
Sed multe iuncte extingui non possunt. Sic
enim dei sunt lux mundi Mt. v. Vos estis lux
mundi. Sunt carbones accensi. Ps. Carbo
nes succensi sunt ab eo. Sunt lapides
igniti. Ezech. xxviij. In medio lapidum
ignitorum ambulasti etc. Sicut quod lux
sine igne non melius accenditur quam ig
ni applicando Sic servi dei non melius
inflammantur quam in simul habitando. Et sicut
carbones invicem se accendunt. Sic illi
invicem se calefaciunt. Et sicut commu
tua collisione lapidum ignis excutitur
Sic communia cohortatione ignis spiritus
sancti augetur. Eccl. iiij. Si dormierint
duo fovebuntur invicem. Unus quomodo cale
fiet. Secunda utilitas est quia non possunt vinci
a temptatione diaboli. Videmus enim quod acies
militum iuncte non possunt vinci ab hostibus
Sed si quis acie egreditur cito capitur
Sic est de servis dei in mundo. Cant. vj. Terri
bilis ut castrorum acies ordinata. Unde et
cum Thomas a discipulis victus fuit quia ab aliis
apostolis recessit. Diabolus enim non vult impu
gnare tamen sic dixit Golias primo Re.
xvij. Eligite ex vobis virum et descendat
ad pugnam certamine singulari. Tertia utilitas est
quia non possunt amodo frangi per adunationem
Videmus enim quod una virga cito frangitur
Sed simul plures iuncte frangi non possunt
Legitur quod quidam habuit tres filios [illegible]

morti appropinquaret dedit eis unam virgam
ut frangerent et confestim fracta est. Dedit
eis duas et vix fregerunt. Et dedit
eis tres et frangere non potuit. Et ait
eis: Sic est de vobis. Si enim divisi fueritis
cito ab inimicis superabimini. Si autem uniti
fueritis non poterit superari. Et ergo in simi-
litudine corporis difficile rumpitur. Certa uti-
litas est quia non potest seduci quando
per prophetam. Videmus enim quod cum diu durans fuerit
in grege fortis secure. Sed si aliqua se separat
se a grege cito errat. Sicut consuevit dici a
blandimentis mundi decipi non potest. Tu
es firmamentum pastoris id est prelati tegimen.
Tu es lacteum caput id est doctrina predica-
torum munimen. Tu es costis corporum
quibus sunt fulcimentum. Ille autem qui solus
est cito decipitur. Unde clamat propheta Ecclesiastes
iiii: Ve soli, quia cum ceciderit non habet sublevantem.
Quinto valet
ad timoratos erudiendos. Unde dicitur: Potest
metum multorum. Hilarius super Iohannem. In
Vitis patrum dicitur: Nichil ita efficax ad gratiam
promerendam et retinendam quam si coram
deo omni tempore inveniaris non alta sa-
pere sed timere. Timor et salus ad gratiam
promerendam. Ecclesiastes dicit: Et propter. Qui
sine timore est non poterit iustificari. Sexto
valet ad gratiam consolandum. Unde Ysaias xxxvi:
Nisi in timore domini tenueris te instanter, cito
subvertetur domus tua. Septimo ad gratiam
perditam recuperandam recuperatur et per fal-
sa desideria per falsa suspiria et per falsa et
bona opera. Ysaie xxvi: Sicut alia liciam
a facie tua domine concepimus et parturivimus
et peperimus spiritum salutis. Crisostomus: Respi-
ciat fetum dum est in ventre parturientis dum
est in dolore parturit, dum fetum emisit.
Virtute gratie timoris dei concepimus sancta de-
sideria. Parturivimus sancta suspiria
et parimus bona opera. De eodem.
Infer digitum tuum huc et vide manus meas. Iohannes. Sermo
vicesimus
manus meas. Christus ut dictum est triplici sta-
tus fuit ubi unus fuit in vita alius
est fuit et in morte tertius est fuit co-
rporat in morte ubi est status

Christus discipulos suos dilexit scilicet in vita
sua eis sua secreta manifestando et
amicos eos vocando Iohannis xv. Vos
autem dixi amicos quia omnia que audivi a patre
nota feci vobis. In morte sua pro eis
animam suam ponendo. Ibidem: Maiorem
hac dilectionem nemo habet ut animam suam
ponat quis pro amicis suis. Et post mor-
tem suam eis sepe apparendo. Signa
duo signa amoris ostenderat beato
Thome sicut et ceteris. Primum autem non
dum sibi ostenderat quia non dum sibi
apparuerat. Secundo ostendit apparuit et
tertium provisum quod etiam praestitit eum assistens
vidimus dicens: Infer digitum tuum
huc et cetera. Circa autem istam apparitionem
tria notabilia videri possunt scilicet Primum
quod cicatrices vulnerum Christus in carne ser-
vavit. Secundum quod Christus cicatrices Thome
palpandas exhibuit. Tertium notabile
est quod Christus per passionem multorum vulnerum
Thomam in fide sanavit. Primum
notabile est quod Christus cicatrices vulnerum
in carne servat. Alia tamen de causa ser-
vavit eas post resurrectionem. Alia autem
servat in celo. Alia servabit in iudicio.
Et alia post iudicium post resurrectionem
quidem eas servat ut et in dignitatis
et in nobis fidem afferret. Beda. Ad
dubitantium corda sananda vulnerum
sui servata vestigia. Gregorius in omelia.
Egit namque miro modo superna
clementia ut discipulus dubitans
dum in magistro vulnera palparet car-
nis in nobis vulnera sanaret infide-
litatis. Plus enim nobis Thome infide-
litas profuit ad fidem quam fides disci-
pulorum. Quia dum ille ad fidem
palpando reducitur, mens nostra omni
dubitatione postposita in fide solidatur.
Secundo servat nunc eas in celo. Et
hoc ut patri eas representet et nobis
eum reconciliet. Cicatricum enim rep-
resentatio est quedam apud patrem pro
nobis advocatio. Sicut miles cicatrices

ab imperatore impetrat quod voluerit
que pro eo pertulit sibi demonstrat legitur
in historiis scol. Cum antipater dominus
noster primi magni herodis in quodam
prelio insinuatum imperatoris multis
vulneribus et confossus qui tamen habeamus
accusatus verecundibus vestibus dixit Ego
cesar nolo me excusare verbis apud
te Sed ista vulnera que suscepi pro te lo
quuntur pro me si ego diligo te Tunc
cesar ipsum in graciam suam recepit. Hec
ille. Christus vulnera pro omnibus ut insinuet
quantum nos dilexit Vnde Bernardus Certum
accessum habes homo ad deum patrem ubi
habes matrem ante filium et filium ante
patrem Mater ostendit filio pectus et ubera
filius ostendit patri latus et vulnera Nulla
igitur poterit esse repulsa ubi tot
occurrunt caritatis insignia Secundo servabit
eas in iudicio ut mali videant
quam iuste sunt condempnati Vnde dicit eis
hec verba ubi dicit Crisostomus super Mattheum Ego
propter vos homo factus sum propter vos al
ligatus [illegible] et [illegible] ubi est ca
tenarum mearum [illegible] fructus Ecce
precium sanguinis mei quod dedi in redempcionem
animarum vestrarum Ubi est fructus in [illegible]
[illegible] pro precio sanguinis mei michi
debetis Ego super gloriam meam vos ha
bui cum essem deus apparens homo et
viliorem omnibus rebus vestris me fecistis
Nam omnem [illegible] vilissimam [illegible] aspicis
dilexistis quam me et quam iusticiam meam
et fidem Tercio servabit eas post
iudicium in celo Et hoc ipse se ostendit
suis ipse se quando ut [illegible] defecerat
insignia sue victorie glorie Beda
super lucam Achilles fortiter agens in
prelio et victoriam optinens multis
vulneribus confossus est Dicat cum medici
vis sanari sine omni cicatrice vel
cum cicatricibus sine omni deformitate
puto quod insignum sue victorie ci
catrices servaret Ille enim cicatrices
non sunt in deformitate in Christo

sed ad magnam pulchritudinem Vnde dicit
Crisostomus Que super radios solis erunt luci
diores Dicitur enim honor est militi de prelio
revertenti scutum fractum deferre Sic
et Christus scuta deferet victorie sue glorioso
triumpho Glossa super lucam Non impotencia
curandi cicatrices servavit sed ut perpetuum sue
victorie circumferat triumphum Servavit eciam
eas ipse suis ut videres quam infelices
sunt redempti tacet in eternum [illegible]
nos illud psalmi Confitemini domino quoniam bonus
quoniam in eternum misericordia eius dicat nunc qui re
dempti sunt a domino etc. Non solum autem
circa cicatrices Christi sed eciam circa cicatrices
martirum sic afficiemur Augustinus de civitate dei Et
Nescio quo sit affectu amore beatorum
martirum ut velimus in illo regno videre
cicatrices vulnerum que pro Christi nomine pertulerunt
et fortasse videbimus Non enim deformi
tas in eis sed dignitas et pulchritudo
erit. Secundo notandum est quod Christus cicatrices
thome palpandas exhibuit ut per
illarum palpacionem auferret illius du
bitacionem Vnde mox certificatus dixit
dominus meus et deus meus Per quod datur
intelligi quod vulnera peccatorum nostrorum non
debemus abscondere sed ea per confessionem
manifestare Secundo notandum quod vulnera aliquando
sunt recencia Aliquando putrida Recencia
cum sanantur unctione sine emplastri
apposicione Inveterata adustione pu
trida incisione Tunc enim vulnera peccatorum
nostrorum sunt recencia quando adhuc sunt in volun
tate vel in recenti opere Et tunc sanari possunt
unctione id est prius spiritus inspiracione vel
emplastri apposicione id est levis pene in
posicione Tunc [illegible] languor prolixior
gignat medicinam brevem languorem precidit
medicina Cum sedem vero in unguentis
faciet unguenta suavia et unctiones
conficiet sanitatis Tunc sunt inveterata quando
plaga conversionis sunt iterata post Inveterata
sunt ob meas [illegible] Et tunc indigent
adustione id est ad ustiva [illegible] maxime
post renes meos et cor meum

Zach. xiij. pingue veram eos sic viri
augetur Tunc e pueda qui tā diu stat
homo in peccatis q ipse stetit cora deo
et cora hominibus Iacob p° Concupiscentia
iuncta in statione sua in quorum persona
dicit ps. putruerunt et corrupte sunt cica
trices mee etc. Et tunc indiget incisione
i. incisiva tribulatione Tunc ei sepe cicatr
ices putride auferuntur et ipsi adductu
quatiuntur ps. multiplicate sunt infirmitates
eorum postea acceleraverunt etc. de ista in
cisione dicit Job xvj. Concidit me vulnere
sup vulnus etc. Et tandem est quod xpc per
ostensionem vulnerum vulnerum i. fidem sanat
thoma Ipse quidem erat tribulatus de xpi
passione desperatus de eius resurrectione
Et tepidus factus in eius amore Sed
xpc per suorum vulnerum tribulatum letificat
desperatum certificat Et tepidum inflammat
Ista etiam tria in xpi vulneribus invenimus vide
licet quod ibi tribulati inveniunt consolationem Secundo de
sperati inveniunt spei corroborationem Tercio
in xpi vulneribus frigidi inveniunt inflammationem
Primo namque in xpi vulneribus tribulati inveniunt
consolationem Unde Sicut xpi passio admixta
tribulationi mentis nichil est quod non equo
animo tolleret Hoc figuratum est Exo. xv.
Ubi lignum missum in aquas amaras eas
dulcoravit Omnia mea et omnes tribu
lationes in dulcedinem convertit Refert Alexander
quod si vas cere nove undique clausum
in mari ponatur aqua que subintrabit in dul
cedinem convertitur Istud vas fuit de cera
nova i. corpus xpi factum de carne virginea
Quod undique fuit clausum quia nulli vel
temptacioni pervium Si ei mittimus aquas
amaras i. tribulationes nostras in poros
i. in vulnera istius vasis i. xpi omnes in dulce
dinem convertuntur Unde Augustinus Tua dulcedo
xpe lapides torrentes stephano dulco
rat Tua dulcedo laurencio craticulam
dulcem fecit Per tua dulcedinem ibant apostoli
gaudentes a conspectu concilii Secundo in xpi
vulneribus desperati inveniunt spei corrobo
rationem In passione enim partim sanguinem vel omnibus
venia dari promisit partim enim tibi modo
sanabat Aut manum percussione aut

signi erectione Aut aque effusione de
duobus primis dicit Josue ult. de tercio ha
betur Pro. xi. viij. Sicut enim in aqua effusione
ut dicit aqua remanet neque quantum ad colorem
neque quantum ad saporem sic de illis qui
passionem eius fragrantes nullum debebat
remanere vestigium Christus tamen ut patrem
nobis placaret quod omnibus venia daretur
fuit non tantum in manibus sed etiam in pedi
bus inflatus et in toto corpore percussus
Ysa. liij. ipse scelus populi mei per
cussi eum Fuit in cruce exaltatus Joh.
iij. Sicut exaltavit moyses serpentem
in deserto etc. Eius iij. Sic exaltatus
fuit a terra omnia traham ad me ipsum etc.
Fuit sic aqua effusus quia nichil ei re
mansit nec anima quia eam in morte depo
suit nec caro quia tota attrita fuit nec
sanguis quia totum effudit nec spolia quia
eum dereliquerunt nec vestes quia eis spoliatus
fuit Et ideo potuit dicere cum propheta Sicut
aqua effusus sum etc. Tercio in xpi vulneribus
frigidi inveniunt inflammationem Hoc figuratum
est in ij° machab. p° ubi dicit quod ligna
aqua crassa aspersa fuerunt vehementer
accensa Et quid est ista aqua crassa nisi
sanguis domini qui spiritus sancti dulcedine perfusus
qua si ligna i. corda nostra arida a
spargantur certe inflammabuntur Istud aliter
figuratum est p° machab. vj. ubi dicit
quod elephantis ostenderunt sanguinem vue et
mori ad acuendos eos ad prelium
Sicut mori fructus Ambrosius primo est albus
postea rubens post ea niger Sic
xpc primo fuit albus et purus in toto sua
conversatione Rubeus in cruce Niger in
morte huius mori sanguis dum attenditur
cor nostrum ad bellum et gratis vita to
taliter inflammari etc. Dominica prima post

Ego sum pastor octavas pasche
bonus Bonus pa sermo primus
stor animam suam dat Johannis
pro ovibus suis Mercenarius
autem et qui non est pastor cuius x.
non sunt oves proprie videt lu capitulo
pum venientem et dimittit oves et
fugit Et lupus rapit et dispergit

·6e·

oues. Mercenarius autem fugit quia
mercenarius est et non pertinet ad
eum de ouibus. Ego sum pastor
bonus. Et cognosco meas et co-
gnoscunt me mee. Sicut nouit me
pater et ego agnosco patrem et animam
meam pono pro ouibus meis. Et ali-
as oues habeo que non sunt ex hoc ouili
et illas oportet me adducere et vocem
meam audient et fiet vnum ouile
et vnus pastor.

In puri vita nullus debet seipsum lauda-
re, ab alio velle laudari. Et ideo e-
tiam si cogitat tempus sui peccati vide-
bit quod multa fecit vnde debet dolere. Si
futurum videbit multa iminere vnde debet
timere. Si presens inueniet ipse multos
defectus pro quibus debet erubescere et se
humiliare. Et non tantum debet se laudare
vel velle laudari quod habeat causam tanti
doloris et timoris et ruboris et humili-
acionis. Christus autem non sic est quia de nullo
tamen facto quod fecit doluit quia cau-
tissimus. De nullo futuro eum timere
oportuit quia erat omnipotentissimus. De
nullo defectu in puri vita [illegible] eru-
bescere debuit quia erat perfectissimus.
Si ergo petit a nobis deus laudari
hoc non est propter se sed propter nos. Aug.
super ps. Laudari se vult deus et hoc
non proficias non ut ille sublimetur.
Non hoc amat ut illum augeas sed
ut te ad illum perducat. Sibi quidem
se laudat hoc non facit propter se sed propter
nos. Greg. in moral. Deus qui
nos prohibet ne ipsi ore laudemur
propria sacra laudes suas loquitur
non quia ei ipse indigeat quod preconiis
laudibus mereatur. Sed dum sua magnalia
nobis narrat in nos ad se inspiratum
sublevat et nobis hoc sua edocet
quod dum hoc non cognoscere si de se tacere
voluisset. Unde subdit: Idcirco
quoque laudes suas indicat ut valeamus
cum audientes agnoscere cognoscentes
amare amantes sequi sequentes
adipisci adipiscentes frui ipse nos igitur
non ipse se vult in hoc euangelio commendat se
dicens: Ego sum pastor bonus. In isto igitur
euangelio de quatuor fit mencio scilicet primo de pa-
store. Secundo de mercenario. Tercio de lupo.
Quarto de ouibus. Circa primum pastor bonus
est vnus. Christus tamen ponit signa. Et ista ta-
liatore [illegible] pastore ex quibus
fideliter primum signum est quia pro ouibus animam
suam ponit. Secundum est quia oues cognoscit.
Tercium est quia oues ad ouile deducit. Primum
signum est quod vult esse bonus pastor quia animam
suam pro ouibus suis posuit. Sed tunc ha-
beat tamen secundum res proprias et personam
propria ista pro ouibus sit ponenda. Bernar.
super Cant. Non occurrit totiens repetitum
est pro te animas me in commissione omnium
denique dicat Ihesus Nisi me valde ac per-
fecte amares hoc est plus quam tua plagiis
tuos plus quam te nequaquam suscepisses tunc
dare non te inimicitias de omnibus meis
pro quibus sanguis meus effusus est. Qua
autem non ponit pro ouibus quod temporalia eis non
tribuit. Primo Ioh. iii. Qui habuit substanciam
huius mundi et viderit fratrem suum necessi-
tatem et clauserit viscera sua ab eo
quomodo caritas dei est in illo. Quos non
ponunt quod [illegible] insufficientes per
monetam facere. Sepe autem quod carnaliter vi-
uunt secundum carnem agunt. Ioh. iii. Quod
natum est ex carne caro est et ideo Petrus ductus
est in atrium pontificis per ancillam
Christum negauit quia sepe quod caro quod est ancilla
anime inducit Christum non cognoscit. Prima
non ponunt quod malis non resistunt. Ez.
xiii. Non opposuistis vos murum pro domo
Israel. Christus autem pro ouibus suis ista
tria posuit. Ier. xii. Reliqui domum meam
id est familiam meam secundum alios dimisi here-
ditatem meam id est tota celeste patriam meam
dedi dilectam animam meam in manum inimicorum
eius. Secundum signum est quia oues cognoscit
vnde dicit: Et cognosco meas et cetera. Cognoscit
autem per imaginem suam quam eis impressit
ps. Signatum est super nos lumen vultus
tui domine et cetera. Parma et vestimenta virtutum
quibus fideles ornantur Ro. xiii.

Induam arma lucis et infra. Induimini
dominum ihesum christum etc. Iste per signa honoris
operum quibus eos decoravit ij. thimo. ij.
Firmum fundamentum dei stat habens sigillum
hoc. Cognovit dominus qui sunt eius et discedit
ab iniquitate omnis qui invocat nomen domini
qui dicat. Hoc est signum quod sunt domini quando
a malis discedunt et sancti verbo predicacionis
sue qua eos informavit. Johannes xiij. In hoc
cognoscent omnes quia mei estis discipuli si
dilectionem habueritis ad invicem. Arma non mala
si ista non habuit ideo non a christo immediate
non consecrati. Unde et Crisostomus super math. Sicut
quibus in principio x dicit. Pater cognoscit filios
suos per ymaginem suam. Rex milites suos
per arma sua. Pastor oves per signa
sua. Magister discipulos per doctrinam suam. Ego
autem non cognosco vos tamquam pater filios meos
quia ymaginem meam non habetis. Nec tamquam
rex milites meos quia mea arma abie-
cistis. Nec tamquam pastor oves meas quia
mea signa non portastis. Nec tamquam magister
discipulos meos quia meam doctrinam contemp-
sistis. Tercium signum est quia oves ad ovile
deducit. Ideo dicit. Alias oves habeo que
non sunt de hoc ovili etc. Manifestum autem quod quidam
sunt qui totaliter sunt intra ovile. Quidam boni
xpiani qui sunt de ecclesia et merito et numero. Qui-
dam sunt qui totaliter sunt extra ecclesiam sicut heretici
qui nec fidem habent nec opera. Quidam sunt
qui sunt partim intra et partim extra sicut mali
xpiani. Quia in quantum habent fidem sunt intra et in
quantum habent mala opera sunt extra. Prelatus
itaque oves que sunt intra debet fovere morbidas
non que sunt extra debet effugare. Illas vero que
partim sunt intra et partim extra debet convertere. Istud
episcopus officium … reputat baculus pastoralis
… per reflexionem ad innuendum
quod ea que aliis predicat ad se reflectat
ut sic oves que sunt intra … nutriat.
Acumen autem habet rectitudinem et est
aptum ad pungendum ut sic oves morbi-
das compellat. In fine vero habet stimulum
et punctum ut sic pigros in ecclesiam
introducat. Ecclesiastici xij. Verba sapientum
sicut stimuli etc. Secundo sit mercennarius
de mercennario. Quod autem aliquis sit mercenna-
rius tamen signum ponit dicendum est quod de
omnibus nulla cura gerit quod non est
suum. Dicit. Mercennarius videt lupum ve-
nientem etc. Secundum signum est quod fugit. Unde
subdit. Mercennarius autem fugit. Quia
mercennarius est etc. Tercium signum est quia
tamen lana vel temporalia querit. Primum signum
est mercennarii quod de omnibus nulla
curam gerit quod non est suum. Dicit. Mercenna-
rius videt lupum venientem et dimittit
oves. Augustinus. Si ovis errat non
revocat. Si infirmatur non pascit-
tur. Si devoratur non lacrimatur.
Si subtrahitur temporalia que ipse a-
mavit fugit. Secundum signum est quod fugit.
Unde subdit. Mercennarius autem et qui
non est pastor fugit quia mercennarius
est. Augustinus. O mercennarie lupum vidi-
sti et fugisti. Forte dicis. Ecce hic
sum non fugi. Fugisti quia tacuisti.
Et corpore stetisti et spiritu fugisti. Gre-
gorius. Lupus veniens indicat quis
quisque animo super gregis custodiam
stabat. Aliquando tamen prelatus potest fugere
quod scilicet ipse solus queritur. Sic fugit
Paulus ut habetur ij. Corin. xj.
Mamma … Augustinus … persecucionem
ut fugaret se aliorum utilitati. Ali-
quando debet se opponere quod scilicet persecucio
populo imminet. Aliquando non debet fugere
nec se opponere sed pacienter sustinere
quod scilicet tamen lana vel temporalia diripi-
untur. Math. v. Qui vult tecum in iudi-
cio contendere et tunicam tuam tollere dimitte
ei et pallium etc. Tercium signum est quia
tamen lana vel temporalia querit unde subditur.
Et non est cura de ovibus. Augustinus. Sunt
quidam prepositi in ecclesia dei non deum
querentes sed temporalia commoda
sectantes honores ab hominibus appe-
tentes. Qui sunt tales est mercennarius
… ei. Gen. xxxi. Quando
Laban iniit ad tondendas oves
Iacob fugit. Quia mercennarius prelatus
insubditis tamen querit temporalia etc.

abeo recedit. Tercio fit medio de
lupo. Cuius typus officium ponit scilicet
rape dispergere et mactare. De duobus
primis dicitur hic, de tercio dicitur Io. x. Fur non
venit nisi ut furetur et mactet et
perdat. Lupus id est infernalis dispergit
animas dispersas rapit et raptas
occidit. Primo id est dispergit id est per diversa
vicia spargit. Illa maxime spargit per
superbiam, Mammona per avariciam, Asmodeus
per luxuriam. Tanto autem spargit crudelius
quanto sentit se habere tempus brevius.
Ut in libro de animalibus: cum lupus se
nescit quia non potest predari vadit de
nocte intra civitates et hominibus insidiatur.
Sic dyabolus sciens tempus suum esse breve
iam de hominibus bestialibus non curat
sed bonos devorare festinat. Ysid.
de summo bono. Tunc dyabolus gustat eos quem
possidet acius servit quos se dimittere
sentit ab eo compellendo. Cognoscit
Apoc. xii. Ve terre et mari quia
descendit ad vos dyabolus habens iram
magnam sciens quod modicum tempus habet.
Secundo animas dispersas rapit ad penam
et hoc quadam cathena anulos multos
habente. Cogitatione scilicet mala suggesti-
one delectatione consensu opere consuetudine
et necessitate. Prov. v. Funibus peccatorum
suorum constringitur unusquisque. Quamvis
ei eciam sine sint baliste in corde de
demonis et sagitte et eciam fundes sic la-
pides tamen propriis dyabolus sic eum in castel-
lum vix compelli potest sine per sagittas
eciam sine per lapides. Unde
Iob xli. Non fugabit eum vir sa-
gittarius in stipulam versi sunt ei la-
pides funde. Tercio animas sic raptas
occidit in morte eterna. Ideo mors pec-
catorum pessima. Est eciam mors peccatorum
mala quia animas depascit. Ideo mors
depascet eos. Glo. Sicut dicit ad similitudinem
iumentorum que non radicitus herbas e-
vellunt sed summitates carpunt ut iterum
vastantur ad pastum. Sic et illi ibi
in morte depasti reviviscunt. Quia

non deficiunt. Est peior quia non potest maior.
Aug. de ci. dei. Nulla quippe mors ma-
ior et peior est quam ubi non moritur mors.
Est pessima quia utraque occiditur scilicet corpus
et anima. Idem ibidem. Mors anime fit cum
eam deserit deus, mors corporis cum eam dese-
rit anima. Mors utriusque cum anima a deo
deserta deserit corpus. Ita enim ut nec a deo
vivit ipsa nec corpus ab ipsa. Quarto
fit medio hominibus de quibus tria sic
ponuntur. Et primum est quod pastorem cog-
noscunt. Secundum quod vocem eius audiunt.
Tercium est quod pastorem sequuntur. Primum ibi
sequuntur est quod pastorem cognoscunt ubi dicitur:
Cognoscunt me mee. Homo eciam cognoscit
deum non tamen cognitione innata que est per in-
stinctum naturalem de qua Iob xxxvi. Omnes
homines vident. Non tamen cognitione specula-
tiva que est per fidem de qua I Cor. xiii. Vi-
demus nunc per speculum in enigmate. Sed
maxime cognitione practica que est per mandatorum
dei observacionem. Ps. Intellectus bonus
moralis xi. Item ibidem perveniet ad cognoscendum
que est aperta. Item ibidem. Tunc autem videbimus
facie ad faciem. Secundum est quod vocem
eius audiunt ubi dicitur: Oves mee
vocem meam audiunt. Et Io. x dicitur: Non nove-
runt vocem alienorum. Tres enim sunt voces
alienorum. Est quidem veri pastoris. Prima
est vox lupi. Secunda est vox furis. Tercia est
mercenarii. Quarta est vox veri pastoris.
Prima id est vox lupi id est demonis qui vocat
oves ad occidendum. Gregorius: Lupus est ma-
lignus spiritus qui caulas fidelium insidi-
ans circuit et animarum mortes querit. Secunda
est vox furis id est carnis que vocat ad preda-
dum et ad perdendum vocat de quo fure dicitur
Io. x. Fur non venit nisi ut furetur. Eciam
ei proximum et alios corporis sepius animam de-
perdat. Tren. iii. Oculus meus depreda-
tus est animam meam. Tercia vox est mer-
cenarii id est mundi qui vocat eas ad tondendum.
Licet ei divicias mundus permittat tamen
in morte oves suas tondet et sic at-
tonsas cum nudo mittet. Iob xxvii.

dmes eo dormierit ut fe[cerunt] apost[oli]. Certa
est vox veri pastor[is] i[d est] x[risti] qui eas vocat
ad pascendum Joh. x. Ingredie[tur] et egredie[tur]
et pascua inveniet. De hijs quatuor vocibus
dicit Rabanus: Vocat mundus, vocat
caro, vocat dyabolus et vocat x[ristus]. Mundus
dicit: Ego deficio. Caro: Ego inficio. Dyabolus:
Ego interficio. Cristus: Ego reficio. Que
reficiens [pri]mum sig[nificatu]r e[st] q[uia] pastorem sequitur
et post eum vadunt. Unde posuit dicens: Oves
[mee] vocem meam audiunt. Unde
invenit: Et sequuntur me. Unde x[ristus] assimilatur
se galline Mt. xxiij. Quotiens volui
congregare filios tuos quemadmodum gallina
congregat pullos suos sub alas et noluisti.
Instar enim galline fovet mater eccl[esi]a
sponsa domini parvulos pro eo. Opa et
hic debemus eum sequi regeneratos et
cognoscendo eius doctrinam. Legitur in libro de proprietatibus
animalium quod gallina fovet interdum
ova propria et interdum ova anatis et pavonum
similiter eodem fetus. Sed cum omnes exie-
rint veri pulli matri adherere, a-
nates in aquis se immergunt, pavones
de sua pulchritudine gaudentes matrem
relinquunt. Sic et dominus bonos [et] pravos
fovet et nutrit, sed soli boni adhe-
rent et ipsum sequuntur per imitationem et
gratiarum actionem. Alij non ipsum deserentes
in aquis voluptatis se immergunt. Alij
non de sua superbia gaudentes ingrati
existunt etc. **Sermo secundus**

Bonus pastor animam **de eodem**
suam dat pro ovibus suis. Mercen-
narius autem et qui non est pastor vi-
det lupum venientem etc. Dicitur differen-
tia est inter regem et tyrannum quia rex
intendit utilitatem populi non suam, et
tyrannus autem utilitatem suam non
populi. Sic differentia est inter pastorem
mercenarium et lupum. Officium enim pa-
storis est oves pascere, mercenarii o-
ves tondere, et lupi oves occidere. Sicut
ait Aug[ustinus] de verbis domini: Qui pastor est
diligendus, mercenarius tollerandus
quia tamen domini utilis est, quod diu non vi-
det lupum. Tunc enim fugiet latro. Sunt

lupus est vitandus. Est i[taque] officium pasto-
ris oves pascere scilicet verbo et ex[empl]o et tempora-
li subsidio. Primo quidem debet pascere verbo
per instructionem et correctionem. Jer. iij.
Dabo vobis pastores iuxta cor meum
qui pascent vos scientia et doctrina. Primo
tho. iiij. Argue obsecra increpa in omni
patientia et doctrina. Primi sunt obsecrandi,
mali sunt increpandi et arguendi, ob at-
tendum distinctionem et patientia tollerandi. Hic
est enim quod in archa moysi erat manna,
virga et tabule testamenti ut habetur ad
Hebre. ix. Sic in prelato qui est ar-
cha dei debet esse archa dulcedinis et
dulcis exhortationis quo ad bonos
et debet esse virga severe correctionis quo
ad duros et tabule testamenti i[d est] tha-
bule discretionis quo ad omnes. Hic est
etiam quod salomon fecit sculpi in basibus
templi boves et leones et cherubin
ut habetur iij Re. vij. In bove enim
mansuetudo, sive maturitas; in leone
ferocitas; in cherubin scientia designatur.
Prelatus enim qui debet esse basis i[d est] sub-
stamentum ecclesie debet quoniam ad bonos
esse mansuetus, quoniam ad duros severus,
quoniam ad omnes sapiens et discretus. Secundo
debet pascere exemplo bone vite. Informa
Tyt. ij. In omnibus teipsum prebe exemplum
bonorum operum. Legitur primo R[egum] x. quod
Saul fuit altior omni populo ab hu-
mero et sursum. Quam enim sicut
prelatus alijs eminet officio
sic alijs debet eminere exemplo.
Gregorius. Ille debet hominum du-
catum suscipere qui nescit homines
bene vivendo preire. Sed homo multi
sequuntur vocem iacob per bona doctrina
sed manus esau per operationem malam.
De talibus dicitur Job xl. Ossa bee-
moth velud fistule eris. Sunt
enim ossa dyaboli magistri carentes medulla bene
vivendi. Sed videntur esse fistule
dei magistri, sunt sonum bene docendi.
Tales non vivificant animas sed occi-
dunt. Tripliciter potest dici pastor esse
occisor enim sua per...

manum iniectore primo modo quod eis
dat pascuum venenatum. Alio modo
quando subtrahit eis pascuum necessarium.
Tertio qui videt quod herba venenatam
comedunt et tamen non arcet. Sic et prelati
subditos occidunt. Primo malum exemplum pre-
bendo. Secundo bona temporalia auferendo. Tertio
vicia dissimulando. Primo quod prelati occi-
dunt subditos malum exemplum prebendo. Osee
vi. Principes sacerdotum insidia interfi-
cientium pergentes de Sichem in via.
Interlinearis. Falsi sacerdotes abscondunt
viam et occidunt homines malis operibus
ne perveniant ad vitam celestem. Secundo bona
temporalia auferendo. Ecclesiastici xxxiiii. Panis
egentium vita est pauperum qui defraudat
eum homo sanguinis est. Ibidem. Qui aufert
in sudore panem quasi qui occidit pauperem.
Tertio vicia dissimulando. Eze. xxxiii.
Si dicente me ad impium impie
morte morieris si non fueris locutus
ut se custodiat impius a via sua ipse
impius in iniquitate sua peribit sanguinem
autem eius de manu tua requiram. Ve dicit
negligentes prelatos. Zach. xi. Non pascam
vos quod moritur moriatur et quod succiditur
succidatur. Gregorius. Tot occidimus quot
ad mortem cottidie tepidi et tacentes
ire videmus. Tunc subditus moriatur
sine te qui in tam morte [illegible]
protulerit te. Tertio sed pascere temporali[bus]
subsidiis per subministrationem. Aug[ustinus].
Talis sed est rector quod proponat
verbum doctrine ministrantibus et ne[cessa]-
riam suam [illegible] indigentibus
libere audiatur eius lingua loquen-
tem cuius opera [illegible] porri-
gere. Gregorius. Qui non dat pauperibus
suis substantiam suam quam plures dederunt
et animam suam. Sed multi sunt qui substantiam
suam non tribuunt sed potius bona sua au-
ferunt. Tales videntur predones esse
dyabolo. Cum enim homo habeat duo scilicet res tempora-
les corporis et anime dyabolus non curat
de rebus temporalibus nisi de corpore sed tamen de
anima occidenda. Gen. xiiii. Da michi
animas cetera tolle tibi. Gravius autem

aliquid res auferat et corpus ledat. Hoc tamen
non facit nisi propter animam ut scilicet per rerum ablationem
et corporis lesionem trahat animam in desperationem.
Prelatus autem animam et res aufert indebi-
te rapiendo. Eze. xxxiiii. Ve pastoribus
Israel qui pascebant semetipsos. Et corpus
ledunt iniuste comprimendo ita quod propter oppressionem
pecuniam possit extorquere iniuste. Tertio. Si-
quis non decedit in morte corporis quippe subsi-
stat super eum plaga. Et animas occidunt primo
exemplum prebendo. Zach. xi. Pasce pecora
occisionis. Glossa. Quando doctores mi-
nimos scandalizant ipsi pecora occisi-
onis inveniuntur. Sequitur videre de offi-
cio secundario quod est comedere. Et tamen primo nunquam
dixit Dominus pastori comede quia non erat ne-
cessarium. Nec dixit occide quia non erat lupus.
Sed dixit pasce quia erat pastor verus.
Sed tamen dixit ei occide. Act. x. Cum Pe-
trus vidisset linteum de celo descendere
in quo erant quadrupedia et serpentia terre
et volatilia celi facta est vox ad eum dicens
Surge Petre occide et manduca. Ibi ei
non erant oves quia non dixisset ei occide
sed pasce. Sed erant volatilia per que intelliguntur
superbi. Et serpentia terre per que intelliguntur
avari. Et quadrupedia immunda per que intelliguntur
luxuriosi luxurie enim in corpore agit quod quatuor
elementis componitur vel secundum luxuriam quadru-
pedia quia luxuriosus vadit in immundum
quatuor pedibus. Avarus cum duobus unus
est quia male acquirit alius quia male retinet.
Superbus vadit cum tribus unus est quia bona
que recepit a Deo prius iniuste recepisse se credit.
Alius est quia falso de se sentit et multa pre-
tendit habere que non habet. Tertius est quia in sui
comparatione ceteros despicit. Sed luxu-
riosus vadit cum quatuor pedibus. Primus
est vicium gulositatis vult enim laute co-
medere ut possit suam libidinem excitare.
Secundus est vicium libidinose voluptatis. Iob.
Venter meus estuans cito in luxuriam pro-
vocat. Tertius est vicium prodigalitatis. Sicut
patet in filio prodigo qui dissipavit omnem
substantiam suam vivendo luxuriose ut habetur
Luc. xv. Quartus est vicium rapacitatis
quia postquam consumpsit propria querit se ad
rapiendum aliena. Omnes enim tales prelati

dz occidere ut videlicet superius occidit i(n) superbis. Animas in manans et luxuriam i luxuriosis. ¶ Sequitur videre de officio lupi i(d est) dyaboli. quod est oves occidere. Animas quidem ep(iscop)r. occidit scilicet primo decipiendo pastorem. Secundo frangendo per impacienciam. Tercio alliciendo per speciem vanam. Primo dyabolus occidit oves decipiendo pastorem. Luce ei cum pluries voces aliquas emittit humanas / aliquando latratum canum frangit ut sic pastores et oves decipiat. Aliquando enim dyabolus aliquam suggestionem immittit que habet aliquam speciem boni ut sic homines decipiat. ij. Cor. xi. Timeo ne sicut serpens evam seduxit astucia sua ita corrumpantur sensus vestri. Ibidem. Ipse sathanas transfigurat se in angelum lucis. Tunc enim in angelum lucis se transfigurat quando viro ei suggerit quod bonum aliquid compleverit persuadet. Secundo frangendo per impacienciam. Luce ei quod quando lupus ad domum vadit contra ventum vadit ne canes eius senciant odorem. Sic autem per ventum prosperitas sic per ventum contrarium adversitas designatur. Tunc enim dyabolus contra ventum vadit quando hominem in adversitatibus constitutum iterum temptando invadit. Sepe enim iusticia dei permittit homini tribulacionem ablacionem rerum subtractionem in corpore afflictionem et inde temptacionem immittit ut sic ad impacienciam et desperacionem inducat. Sic patet in Iob cui primo abstulit res deinde filios occidit deinde contra eum uxorem provocavit. Tandem provocavit et alios contra eum temptaciones in corpore eius immisit. Sed ille cum omnibus superavit. Talis enim est natura dyaboli quod si in principio ei resistitur debilis efficitur. Crisostomus super Matheum. In principio gravis et intollerabilis est impetus dyaboli. Sed si quis fortiter sustinuerit / in secundo inveniet infirmiorem. Quanto enim plus repulsus fuerit tanto magis deficit et remissior fit. Tercio alliciendo per speciem vanam. Luce. in libro de animalibus quod lupus valde diligit ludere et si potest capere porcellum et ipsum capere tunc eo ludit et postea eum comedit. Similiter autem cum peccatore dyabolus ludit. Unde Crisostomus in pastorali dicens dyabolus peccata aliorum non grandia modo nichil esse quod peccatum est non pravum se in corde demum facere ... adhuc tempus

sub specie ad primam pollicetur ut dicitur per hoc mes decepta dicitur. abiicit de prima possessione. Job. xxiiij. Stultus illudit peccatum i. dyabolus qui est cum peccatori prius quasi ad eum peccator sic lusit cum comedit. Ambrosius in sermone. Dyabolus non diligit suos filios sed ad hoc eis eos amat ut perdat sic glutto amat porcellum ut comedat. Vel per lupos possunt intelligi tyranni. Crisostomus. Lupus super oves venit cum quibus illibet in vestigia raptores fideles et simplices opprimunt de istis lupis dicitur. Sophonie iij. Iudices eius lupi in vespere non relinquebant in mane. Abacuk primo. Leviores pardis equi eius et velociores lupis vespertinis. Sunt enim lupi matutini meridiani et vespertini / lupi enim matutini sunt qui adhuc non multum esuriunt partem ovis comedunt et partem relinquunt. Tales sunt multi tyranni qui bona pauperum rapiunt sed tamen partem eis dimittunt / lupi vero meridiani i. qui usque ad meridiem non comederunt et quia multum esuriunt et quia tempore estivo multum sitiunt totam ovem comedunt et sanguinem bibunt. Tales sunt multi qui totam suppellectilem auferunt et insuper possessiones quas cum multo labore et sudore acquisierunt diripiunt. Vestes iudices eorum lupi vespere non reliquerunt cuncta diripiunt et vix pauca pauperibus derelinquunt / lupi autem vespertini i. qui usque ad vesperam non comederunt adeo esuriunt quod eciam carnes ovis comedunt et sanguinem bibunt et pellem scindunt et ossa frangunt. Sic eciam sunt multi tyranni qui a pauperibus peticiones exhauriunt possessiones diripiunt domos tollunt domos ... auferunt ... Jeremie li. Comedit me et devoravit me Nabuchodonosor rex babilonis. Hoc quo ad lupos matutinos qui partem carnium comedunt. Absorbuit me sicut draco. Hoc quo ad lupos meridianos qui totam ovem comedunt et sanguinem bibunt. Et super hoc dicitur. Iste novissimus exossavit me Nabuchodonosor. Hoc quo ad lupos

go q. ad lupos vespertinos qui omnia come
dunt et sanguinem bibunt et pellem scin
dunt et ossa frangunt. Jere. xxviij. Leo
rugiens et ursus esuriens princeps
impius super populum pauperum etc. De

Animam meam pono pro ovi co
bus meis etc. Sicut dicitur in
dei prerogativis primo. animam suam primo
posuit et quod propter sanguinem tertio
redarguit [?] conparatur omnibus pastoribus secundo
simplicitas [?] que in ipsis omnibus reperitur
videlicet primo quia omnis est animal multa
simplicitate preditum. Secundo omnis est animal quod
naturaliter fugit lupum. Tertio omnis est animal
utile et fecundum. Quarto omnis est animal
obediens et mansuetum. Quinto omnis est animal
sobrium et modestum. Sexto omnis est animal
pacificum et quietum. Septimo omnis est animal
multa simplicitate preditum. Sic et servi dei
debent esse simplices id est sine plica dupli
citatis. De qua simplicitate dicitur Gregorius in moralibus
Quod abhominantur egyptii hoc israelite
deo offerunt quia mansuetudinem et simplicitatem
deo offerunt ymmolat quam abhominantes
egyptii fatuitatem putant. Et ista sim
plicitas consistit quantum ad tria videlicet
primo quantum ad aspectum. Secundo quantum ad effectum
Tertio quantum ad actum. Primo ergo servi dei debent
habere simplicem aspectum ut tantum ad deum
ipsum dirigat. Et tunc totum corpus id est con
gregatio operum erit lucidum id est deo gratum
Mt. vi. Si oculus tuus fuerit simplex
totum corpus tuum lucidum erit. Istam sim
plicitatem aspectus non habent illi qui cum uno
oculo volunt respicere in celum et cum
alio in terram id est qui volunt simul diligere
deum et mundum. Contra quos dicitur Mt. vi.
Non potestis deo servire et mammone.
Tales enim non habent simplicitatem aquilinam
Aquila enim si pullos suos viderit ad
celum aspicere tamquam proprios nutrit quos
non ad terras tamquam degeneres abicit.
Secundo debent habere simplicem affectum ut
scilicet simplici corde non duplici deum
diligant. Primo Petri primo. Ex simplici corde
invicem diligite attencius. Istam sim
plicitatem affectus non habent illi qui
in ore habent dilectionem sed in corde simulat

latorem. Eccl. xii. In labiis suis indulcat
inimicus et in corde insidiatur ut subvertat
te in foveam. Isti non habent simplicitatem
columbinam que caret felle amaritudinis et
rancoris. Mt. x. Estote prudentes sicut serpentes
et simplices sicut columbe. Tertio debent habere
simplicem actum ut scilicet simplex intencio opus
sinat (?) Ro. xii. Qui tribuit in simplicitate.
Istam simplicitatem non habent illi qui verbis alicui
tribuunt vel ideo tribuunt ut subripiant
sua. Eccl. xiii. Subridens sperans dabit
narrabit tibi omnia bona et dicet Quid
opus est tibi et confundet te in cibis suis donec
exinaniat te bis et ter. Isti non habent sim
plicitatem ovium. Ovis enim nulli ledit
et nescit mala inferre sed illata patienter
tollerat. Ovibus enim similes quia pastor et
duxit unum deum. Augustinus. Qui omnes implet
preceptum dominicum quia de duabus tunicis dat unam
non habenti. Secundo ovis est animal quod naturaliter
fugit lupum. Sic et fidelibus dei fuge peccatum
Eccl. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatum.
Primo multum amplius. Nam inter ea
que sunt infra terram nichil est peius inferno
inter ea que sunt in superficie terre nil est peius serpente
et colubro. Inter ea que sunt super terram id est in aere
nil est peius dracone. Et tamen ista tria indu
cuntur a psalmista ut laudent deum. Laudate dominum
inquit dracones et serpentes et omnes abyssi
et volucres pennate. Augustinus autem dicit quis sim
bi vel amari vel binomia (?) laudent deum
Ergo scilicet quod peccatum est peius dracone in
serpente et serpente. Nec mirum quia infernus laudat
dei iustitiam. Sicut laudat latro iudicem in
patibulo quia ipsum iustum esse demonstrat
Draco propter magnitudinem laudat dei potestatem
Est enim maximum omnium animantium super terram
Serpens laudat dei sapientiam. Ipse enim caput
abscondit et corpus percussioni exponit. Et
in hoc deum laudat quod tantam sapientiam sibi
dedit. Peccator autem non laudat deum sed blas
phemat. Ro. xii. Nomen dei per vos blas
phematur. Tertio ovis est animal utile et fecun
dum. Necesse est autem quod quando oves sunt fete
pastor eas custodiat et portat. Ysa. xl.
Fetas ipse portabit. Liber autem de causis
omnis aliquod abortivum patitur. Primo si pluvia
que est sola. Tunc enim pre nimio timore
sepe abortit quia timet ne inter os lupi de

veniat. Os. xpi tormento ph. q. idem
dr. Tcio qn herbas comedit venenatas
q. 2plex at. poit quare q. max. equas
abortire fac. sz fumus candele extincte
Alia non tuc e pgnans qn sz multa bo.
opera tuc parit qn cplet ea pbo.
opa. Os. peccator qn non sz dicto fetu et
perdit partu... in corpe ecclie 2 qa
e solus non sz q. eu adiuvet 2 sublevet
Ideo fetus boni operis n. in corde pe
rmetre ut ipsum pbo. opa pare. Et sic
uere e q. pgnans abortiu Fetu in ve
soli ex eo cecidit ut non sz sublevatorem
... Quarta ei in corde suo multa sz tormenta
quia simul 2 anxietas in acquirendo A.
timor in custodiendo Aliud dolor i pdendo
Et ista tormenta fetus boni operis contingunt
Ut tot ei anxietates tiores 2 dolores
bo. opera crescere non pnt. Ou. per i spe
qd spine suffocaverunt ut hr. luc. viij.
Lux. 2 herba venenata q. corpus 2 aiam
inficit 2 corrumpit Genus non pt. crescere
in tra conculcata ut hr. ibidem Alia at
luxuriosi ab omibus conculcant. Est. vo omis
mli. q. e fornicaria q. si stimus i via con
culcabitur. Cup. ei e fumus q. in altum
ascendit 2 subito evanescit Iste fumus
fetum boni opera contingunt Germen
ei non pt crescere i tra petrosa i. i. unete
elata q. ad pudam sumendi non pt. Et
Christo omis e aial obedit 2 inspicitur
Illi at pastori oves sequuntur obe. put
q. eas cognoscit dilit. 2 defendit Qui et
verus pastor xpc. cta eas sz sciaz cognoscendi
eas Joh. x. Cognosco oves meas Pro. 2
defendendi Ibidem Ns rapiet eas q.sq.
de manu mea Et vo 3 salvandi Ibidem
Aiam meam pono pro ovibus meis Pulchar.
sup Can. Huic sequitur me etc q. salvare
velit novit 2 possit Dr. in li. de dialibus
Et pastores docet oves sequi am
bulare ad auditum alicuius vocis Sic 2 vi
ri religiosi debet esse velociter velocites
ad obediendum ad voce sui plati Debet
at ista obedia hre tres conditiones sz simpli
citate caritatis 2 concorde volutatis Hoc figurat
e Job. xlij. ubi dr. q. amici Job debent
sibi ove una 2 i aure aurea una

paruit inc. obedia pro in auditu auris
obedivit mi re. Ista obea dz habere
ove aurea quia dz fieri cu simplicitate
2 simili corde Et dz esse aurea qz
dz fieri ... Et dz esse una quia
dz fieri ... 2 concordi vol. Sed
cu non obediunt simpliciter ... Isti non
habent ove auream Alij non non obediunt
... Horum manifesto
e aurea Alij p... apud semetipsos
sua volutate volunt vivere cu vo. plati
horum manifesto e una Et Ite omis
e aial sobrium et modestum qz pnis
pastus e contenta 2 ... modestia sub
fecta. Sic 2 servi dei modico debent
esse contenti Genera vitia sit ... ro
re facile n. ad voluptates ... adcibu
attende palatum tuu fauces ... non
non saporibus desideria tua pro
... Sic ... debes ut
de... Cibus at istorum aium est
in futuro Ille dequo dr. Eze. xxxiiij. In
pastuis uberrimis pascam oves
meas 2 i montibus excelsis erunt pa
scua earum Ibi requiescent in herb
virentibus 2 pastuis pinguibus pa
scentur sup montes isrl. Hoquibus
ubis hr. Et pastua bonorum erunt
uberrima 2 pinguia 2 virentia
Pascentur ei in ... sine vi. Et
ista erunt pastua uberrima Quia
sine ... ad contemplandum divinitatem
sine ... ad considerandum huanitatem
ubiq invenient plena placentia Joh.
x. Ingredietur et egredietur 2 pastua
inveniet Ciuslibet xvij. Hec e vita
eterna ut cognoscant te solum verum deum
2 que misisti ihm xpm Sic pascentur
in delectatione 2 fruitione sume
suavitatis Et ista erunt pastua pin
guia ... fructus frumenti saciat
te Istud frumentum e c. xpi de quo
dr. Joh. xij. Nisi granum frumenti
cadens in tram mortuum fuit 2c
Adeps istius frumenti e suavitas
2 delectatio q. ... dei pro
Sicut adipe 2 pinguedine repleatur
aia mea 2c Tertio pascentur in ...

cxiij

Sex^m

perpetue secum^t. Et ista erunt pascua
virencia. Nunquam enim illa pascua arescet
sed semper virescet et perpetua erunt. Sexto
Sexto omnis est animal pacificum et de-
tur. Sicut et filii dei debet laborare
ut quieti sint. prima Thess. iiii. Rogamus
vos fratres ut habundetis et operam detis
ut quieti sitis. Istam quietem habent illi
qui terrena despiciunt et in dei amore sunt
ponunt. Ioh. xvii. Hec locutus sum vobis
ut in me pacem habeatis. In mundo pres-
suram habebitis in me autem pacem. Tercio
quia nemo quietus qui in mundo appe-
tet quia laboriosus qui terrenis et
devijs estuans. Sicut enim qui in sabbatum
accepit in umbra Egipti periit tam-
men super multitudine. Cum enim tantum sit que
naturaliter quietem appetunt secundum corpus et
et animum in honoribus terrenis deditus ista
quietem non potest. Corpus enim semper est in
labore et fatigacione. Iere. xxxi. labo-
rauit duces in cogitacione. Spiritus enim
enim non potest habere sompnum nec quietem.
Cum enim quies sompni sit sompnus a ta-
libus sompnus fugit. Gen. xxxi. fu-
giebatque sompnus ab oculis meis.
Eccl. v. Saturitas diuitis non sinit
eum dormire. i. habundancia diuiciarum non
sinit eum dormire. Animus autem semper est
in solicitudine. Eccl. xliii. Turbati sunt
in maris solicitudine. quiescere non
potuerunt. Et quia ista tam mala non
potest quietem habere. Ideo dicit Augustinus. Diui-
tias invenisti quietem perdidisti. Cum
vigilas de his cogitas cum dormis
latrones sompnias in die sollicitus
et in nocte pauidus semper mendicus etc.

Modicum et iam non videbitis
me et iterum modicum et
videbitis me quia vado ad patrem. Dominica iii post pascha
Inducitur octaua pars
gloriosi discipulis eius ad ewangelium sermo post
impletum. Unde est hoc Johannis xvi.
quod dicit nobis modicum et non videbitis
me et iterum modicum et videbitis
me et quia vado ad patrem. Di-
cebant ergo. Unde est hoc quod dicit

modicum. nescimus quid loquitur. Cognouit
autem Ihesus quia volebant eum interro-
gare et dixit eis. De hoc queritis
inter vos quia dixi modicum et non
videbitis me. Et iterum modicum et
videbitis me. Amen amen dico vobis
quia plorabitis et flebitis vos
mundus autem gaudebit. Vos autem
contristabimini sed tristicia vestra vertetur
in gaudium. Mulier cum parit tristiciam
habet quia venit hora eius. Cum autem
peperit puerum iam non meminit pres-
sure propter gaudium quia natus est homo
in mundo. Et vos igitur nunc quidem tristiciam
habetis. Iterum autem videbo vos et gaudebit
cor vestrum. Et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.
Nota enim est mentis auctoris qui cupiunt
mutua visione perfrui mutua locucione
refici. Et corporali presencia consolari. Ideo
quod discipuli desiderabant semper Christum videre
eius verba audire et eius presencia refici.
Et ideo nimis tristabantur quando Christus de suo
recessu faciebat mencionem sicut in verbis
premissis dicens Modicum et iam non videbitis
me etc. Circa quod sciendum est quod apostoli fuerunt
in quadruplici statu. Primus status fuit in
quo fuerunt in multo timore et hoc ante passionem.
Secundus status fuit in quo fuerunt in multa
tristicia et dolore et hoc in passione. Tercius status
fuit in quo habuerunt gaudium sed semiplenum
et hoc post resurreccionem. Quartus status est in
quo habent gaudium plenum et perpetuum. Et
hoc in beata dei visione. Primus igitur status
est in quo fuerunt apostoli in multo timore. Et hoc
ante passionem. Timebat enim semper ne Christi presencia
perderent. Et ad hoc pertinet quod Christus dixit
parum supra. Hoc autem vobis ab inicio non dixi
quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum
qui me misit etc. Isto enim timore ge-
nerabat in eis verba tristicia que eis
sepe super hoc replicabat. Ioh. xiii.
Filioli adhuc modicum vobiscum sum.
Eiusdem xiiii. Adhuc modicum et
mundus iam me non videt. Secundus status
est in quo fuerunt apostoli in multa tristicia
et dolore. Et hoc in passione. et in toto

illo tempore duo mensis ipsum non viderunt. Et ad hoc
pertinet illud quod dicit modicum et iam non vide-
bitis me. Et illud quod sequitur: Amen amen
dico vobis quia plorabitis et flebitis vos
etc. Tercius status est in quo fuerunt gaudio
semipleno. Et hoc post Christi resurrectionem. Gau-
debat enim de hoc quod Christum iam apparentem
videbat sed plene gaudere non poterat
quia sciebat quod modico tempore scilicet tantum
xl diebus cum eis moraturus erat. Et
ad hoc pertinet illud: Iterum modicum et vi-
debitis me etc. Et illud: Vos autem contristabimini
sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Cum autem predicta
verba sic fuit intelligenda dicit Alcuinus: modi-
cum tempus fuit quo non viderunt eum id est illud
triduum quo in sepulchro quievit. Et iterum
modicum quo eum viderunt id est illi quadraginta
dies in quibus sepius post resurrectionem suam eis
apparuit. Hec autem verba tamen eis erat
obscura quia ea intelligere non valebat. Et ideo
dicebat quid est hoc quod dicit nobis modicum
etc. Huius autem tempus erat tamen secunda feria post
pasche corporis tristitia quam amonebat amittere
corporis eum quem diligebant. Alia erat secundum eundem
consuetudo quod verba eius in verbis domini
dicentis videbitis et non videbitis. Tertia est
quia credebat quod eis parabolice loqueretur
sicut sepe facere consueverat. Quartus status
est in quo fuerunt gaudio pleno et perpetuo
et hoc in beata dei visione in qua intra-
verunt. Et ad hoc pertinet illud: Iterum autem videbo
vos et gaudebit cor vestrum et gaudium
vestrum nemo tollet a vobis. Quod sic ait Augustinus
Istud intelligitur de gaudio illius beate visionis
de qua dicit primo Johannis iii°: Cum autem apparue-
rit similes ei erimus quia videbimus eum
sicuti est. Istud enim gaudium numquam habebit
finem numquam tolletur nec finietur. Augustinus
ibidem: Ibi enim erit finis qui sufficit nobis
eternus id est. Nec enim sufficit nobis
finis nisi cuius nullus est finis. Istud
autem quadruplicem statum apostolorum ostendit dominus
per similitudinem mulieris pregnantis et parturientis.
Talis enim mulieris quadruplex est conditio.
Videlicet primo parit et pregnans. Et tunc est
in multo timore quia ei timet ne fetus

disparcat. Et huic rudet primus
status apostolorum in quo timebat sed ne
Christus ab eis discederet. Secundo parit et
in partu. Et tunc est in magno dolore propter
veteris creaturam. Et huic rudet secundus
status apostolorum in quo fuit in magna
tristitia propter Christi passionem. Tertio parit et partum
Et hoc dupliciter. Uno modo parit peperit
filiam. Et tunc sed gaudium semiplenum. Et
huic rudet tertius status apostolorum parit
fuit gaudium semiplenum. Alio modo parit
peperit filium masculum. Et tunc habet
gaudium plenum. Et huic rudet quartus
status apostolorum in quo nunc sunt ubi
habent plenum gaudium et perpetuum. Unde
dicit Augustinus ibidem: Pertinens est partus
autem gaudium comparatum quod tunc magis esse
consuevit quando non puella sed puer na-
scitur. Istud autem quadruplicem statum
habent etiam filii dei. Sunt enim in timo- q 37
re et tremore et merore in gaudio
semipleno et gaudio perfecto. In tentatione
quidem sunt ne deum amittat. Unde propheta
conquerebatur se amisisse dominum. Redde
mihi letitiam salutaris tui etc. Sed
notandum quod dominus ab aliquibus recedit
et numquam redit. Ab aliquibus rece-
dit et redit. Ab aliquibus numquam re-
cedit. Et ideo non oportet quod redeat.
Et ista tria dicta fuit in familia
illa qua fuit in hac vita. Fuit
enim unus scilicet Judas a quo Christus recessit
et numquam rediit. Fuit alius scilicet Pe-
trus a quo Christus recessit quando ipsum ne-
gavit sed statim rediit quando amare
flevit. Fuit alius scilicet virgo beata a qua
numquam recessit et ideo redire non opor-
tuit. Ista tria dicta contingunt in
in hac vita. Et persimile consideratur in
sole. Sol enim aliquas partes numquam illu-
minat scilicet regionem infernalem.
Aliquas aliquando illuminat aliquando non. Ut
mundum istum habitabile. Aliquas semper illuminat
sicut celum quod semper est sine ut dicit Dionisius

Oculi et infirmitatibz sunt quidam a qbz
pl'imu' recedit et nuq' redit sicut
sunt duri et obstinati qui deu a se
repellunt et ne ad eos redeat mal'
opibz contradicunt Job xxi dixerunt deo
recede a nob' Et tamen deu repellunt
Sciam viarum tuarum nolumus Et tamen
ne redeat contradicunt Ezech xxiiii
Ipsi fuerunt rebelles lumini Isti sunt q' dicunt
Ysa xxx Auferte a me viam declinate
a me semitam cesset a facie mea
sanctus israel Nolunt eciam q' deus ad eos
redeat nec p' via mandatorum nec p' pre-
tam complexorum nec q' illucet p' inspira-
tionem facie inter eorum Alij sunt a quibz deus
recedit et p'ea redit sic sunt peccatores
a quibz recessit deus p' culpa sed redit
p' penam Ier xviij Si penitenciam egerit
gens a malo quod locutus sum adversus
eam agam et ego penitenciam super malo quod
cogitavi ut facerem ei Zach. p'o Con-
vertimini ad me et ego convertar ad vos
dicit dominus exercituum Tales eciam sunt
viri sancti a quibz ad modicum iocundi-
tas contemplacionis subtrahitur Et hoc ut
fruentius requiratur et forcius teneatur Bern
sup Cant Subtrahitur se quasi ardencius
revocetur et forcius teneatur Patiens
teneri vult et abiens revocari Et
tunc ideo modicum quasi se subtrahit valde
videtur longum eis Ier Quid modicum non
modicum o modicum longum propter hoc
modicum dicit q' non videamus te Valde
enim sit ultimum dum mei longum et mul-
tum et valde nimis Virginis utrique
vie et modicum nimis et non modicum
vero Alij sunt a qbz nunq' recedit sed
sunt eum volentes tenent Cant iij Te-
nui eum nec dimittam Ambros In ista
tenencia duo non compellendo sed flendo
non provocando iniuriis sed lacrimis
postulando Non blasphemando propterea
sed prohibendo in merendo O beata viole-
tia q' non indignacione percutitur sed misericordia
condonatur Gregorius Sunt autem sunt misericordie

Et hoc contingit de ea q' scriptum est Josue xv
et Iudic p'o Suspirauit Axa que se-
debat in asino et dixit pater Terram
arentem et australem dedisti mihi junge et
irriguam Dedit ei ei irriguum superius
et irriguum inferius Axa sedens in
asino est anima presidens corpori suo q' plorat
videlicet p'o quia sepe sed in terra arida
absque ardore devocionis manet Et hoc est
terra arida arens de qua Ysa Sicut
terra sine aqua tibi Et ibidem Alie vero fer-
vent vehementer Gregorius plorat quia corpus
sed adquirit inflamatum igne concupiscentie
Et hoc est terra australis de qua
dicit apostolus Ro vij Infelix ego homo
quis me liberabit de corpore mortis huius
Tercio plorat pro laude celestis patrie Et hoc
est terra irriguum superius de qua Super
flumina babilonis illic sedimus et fle-
vimus etc Quarto plorat pro in solacium
patrie in patria Et hoc est terra irriguum
inferius Tercio Sunt autem qui hic gaudium
et consolacionem suplendam Que figuratur
iij Reg xvij ubi dicitur q' duo corui
mittebant Helye mane et vespere panem
et carnem et bibebat de torrente Ille
panem et carnem vespere qui celesti con-
solatione vivit quia magis commoditate
diuinis et quamvis pascitur Sed ista con-
solacio in istis deficit propterea quia sed imp-
fectionem Secundo quia sed admixtionem Tercio
quia sed terminacionem Primo ista consolacio
deficit quia sed imperfectionem Vnde nostri
patres q' dabatur mane et vespere et
non in meridie In mane et in vespere est
lux et calor sed imperfectus In meridie
non perfectus Beati in meridie pascuntur
id est in perfecta dei cognicione et dilectione Cant
p'o Indica mihi ubi pascas et ubi cu-
bas in meridie In prima autem pascuntur
mane et vespere quia imperfecte diligunt
et cognoscunt p'a Corinth xiij Nunc cognosco
ex parte et tunc cognoscam sicut et cogni-
tus sum Secundo sed admixtionem quia admiscetur
vel corporis corporee vel condi-
abili tempore vel commundi persecucione

Cum nostri patres quod bibebat de torrente
ipsa. psalmo Vinum vini mixtum est aqua. Tertio
quia est extimatum. Cum nostri patres quod
deus leuiter cibum sibi subtraxit. inimicum
quod vade in sarepta sydoniorum. Vbi
cella panis vix habere potuit quia
deus viris suis sepe consolaciones subtrahit
adeo ut admodicum habere non possit
et hoc facit deus sepe ut in similitudine con
fundatur. ii. Cor. xij. Ne magnitudo reue
lacionum extollat me datus est michi
stimulus carnis mee etc. Sine ut
incauta securitas euitetur que est in
negligencie. Gregorius Dum mens secura
redditur in torpore laxatur. Quarto sunt
dei sicut gaudium plenum. Et hoc sunt
sunt in ista vita. Cum quando coram dei vi
sione celi. Et Iohannis dicit Iterum autem videbo
vos et gaudebit cor vestrum et gaudium
vestrum nemo tollet a vobis de qua visione
dicit Iob xxxiii. Videbit faciem eius in
iubilo. prima Petri primo In quem desiderant an
geli prospicere. Mathei xviii. Angeli eorum in
celis semper vident faciem patris mei etc.
Et super Gregorius Omelia in moralibus. Ita
si videt quod desiderat videre. Et si
desiderant videre quod videt. Et videt
desiderium inest anxietas sed anxietas
pena. Saturitas non fastidium. Ne igitur
sit in desiderio anxietas desiderantes
saciantur. Ne sit in sacietate fastidium
saciati desiderant. Erit igitur nobis delec
tabilis in ipsa satis sitis simul atque sacietas
sed longe aberit a siti necessitas longe
a sacietate fastidium. Summa sacietate sa
ciabimur et saciati sitiemus etc. De eodem

Mulier cum parit tristiciam
habet quia venit hora eius etc.
Sunt bonos et malos
hic distat quod mali volunt facere fe
stum an vigilia volentes hic gaudere
temporali. Et in futuro facient vigiliam
quia flebunt eternaliter. Aliqui alii sunt
qui vellent venire de festo in festum
i. de gaudio presentis vite ad gaudium fe

Sermo secundus Dominica [rubricated, margin]

Opere sermonem 2 sermonibus xvij [note below column]

licitatis eterne. Contra quod dicit Iohannis dis[?]
primo in proposito est ut partibus quod et
festis bonis fruatur et ut de delicijs
transeat ad delicias. Et hic vetare et
ibi mente repleat. Et in utrisque sollemp
nis sit primus et in utrisque appareat gloriosus.
Boni non faciunt sic vigilia in luctu
prius. Et leo pervenient ad festum io
cunditatis etc. Et hoc est quod dicitur hic sub
methaphora mulieris. Mulier cum
parit tristiciam habet. Ecce vigilia prius
deinde subditur. Tristicia vestra vertetur
in gaudium. Ecce festiuitas iocunditatis
etc. In verbis autem premissis tria ponuntur
Primum est filiorum mulieris parturicio. Cum
dicitur Mulier cum parit. Secundo ponitur
huius mulieris tristicia salubris. Cum dicitur
Tristiciam habet. Tercio ponitur opportunitas temporis
Cum dicitur Quia venit hora eius. Primo
Primum igitur est filiorum mulieris parturicio
Cum dicitur Mulier cum parit. Ista mulier
significat ecclesiam vel quamlibet fidelem animam
que concipit per bona proposita et parit
per bona opera de qua dicitur Apocalypsis xij Mu
lier amicta sole et luna sub
pedibus eius. Et in capite eius corona
stellarum xij. Et erat in utero habens
et clamabat parturiens et cruciabatur
ut pariat. Sicut ista mulier est amicta
sole quando induta est per compassionem
scilicet pietatis et humilitatis paciencia et
obediencia. Romanos xiij Induimini
dominum Ihesum Christum. Per lunam significatur
mutabilitas rerum temporalium. Sicut
enim luna mutatur quia nunc est ple
na et perplena et nunc est vacua sic
mundus aliquid est plenus quod alicui
dat plenam consolacionem. Aliquid se
miplenus quod ex una parte dat
consolacionem et ex alia tribulacionem
Aliquid est vacuus quod dat omnino
de consolacionem. Ista luna est sicut
sub pedibus quia anima habet sub affec
tibus calcari. At sicut ista luna

R[espice] [margin, right]

in capite q cupidi^te. hūit innūere
animos xv. Aliud in capite ei^9 dr
etiā hr̄e coronā xij. stellarum. Ista
imitari dz doctrinā xij. aplorum.
Parit at pls opa ſz eū ētatim
q in bn̄ opando sustinet adusa
multa Apo. viij°. Ens cātā ingēi
sit ꝛ ptuiit usq adhuc. Cunt
at qdz mlīes q nollet parē
q nollet dolorē ptus sentire
Sic etiā multi sūt qui nolunt facē
opa pnie quia timēt adusa su
stinē. Et ut tetas ptes lilij lc.
q sucq ei^9 pdest mlr ad pturi
endū. Cerua etiā comedit qdā
herba q dragontea dr. q fac. eā
parē. Alit q plinq q aqla pat
in nido qdā lapide ptosū qui
ipam iuuat ad pariendū. Istud
liliu e xs. qui dr Can. ij°. Ego flos
campi et liliū conuallium. Iste ei e
flos orti ſz campi. Ca odor eius nūc
no e clausq ſz apeq. Et no e liliu
montiū ſz valliū q no plantat
in cordibz supborum ſz humiliū. Sucq
ei liliū liliij e sanguis xi. pus baz
dragontea signt. humana mortalitas
ipsa xi. Ens caro semī rēs. Sicut
ei herba pª virescit deinde are
scit postea putrescit. Sic ho pº
virescit in iuuētute arescit i se
nectute et putrescit in morte. Per
lapidē ptosū signt. glā scorum q
ꝛ lapis e magnū e solida ꝛ etiā
ptosa e magnū e inestimabilis ꝛ sup
homi mltā ꝛ lucida e magna il
luiat mētes ꝛ corda. Pes Porsisti
in capite ei^9 coronā d lapide pci
oso. Ista i. tā salute ut ho no dittat
ppe aliq adusa qui parat p bo.
opa p^3 cū e meditacō pa^sis dnice
Seo e meo^a mortis ppe. Tertiu e
meditacō celestis glē. Pmū e me
ditaco pa^is dnice hebr. xij.

Recogitate eū q tale sustinuit a petoribz
aduſū semetipm cōdictōn ut no fa
tigemini aīs vris deficientes. Gregorius
Si pa xi ad memoriā reuocet nichil
adeo dure q no eq^o aīo tollet. Sm
e meo^a mortis ppe. Valde se solli
citat in bono ope q se cogitat de co
mo fine. Tertiu e medita^o celestis glē
Glo. sup p^o Jaco. pº. Ome gaudiu
existiate fres mei cū in temptacōes
varias incideritis. Ne indigni si ma
li in mūdo floret si vos patimini
q no e xdue dignus in qualibz equal
tari ſz potiq depmi. qali nichil ha
bet in celo ꝛ vos nichil i mūdo ſz pro illis
bonis ad qd tendit qsp i via affligat
gaude debet. ¶ Tertio po^r hui^9 mulis
tristicia salubris. Un dr. tristicia sz dr
gaude tristicia caū congaudiui ea vt
dr. Gregorius in moral. scz cū q q considat
vbi fuit vbi erit vbi e ꝛ vbi no e.
Vbi fuit ingt in pecto. Vbi erit i iudicio.
Vbi e i miseria. Et vbi no e i glā
Pº g^o tristari dz q fuit i pcto ex eo
q pdidit deū ꝛ oē meritū suū. Antiochus
pe facta placito veg. draconu ꝛ luc
tū qi sciedū. Camelus draconi
in insidijs ponēs caput eū planta
geret. Et tūc draco magnū placitū
emittit. Struccio oua i puluē relinqs
eorum obliuiscit. q aliqd a bestijs co
culcat. Tandē struccio veniens ꝛ scita
oua inueniens magnū luctū fac. Pctor
i. dz plangē instar draconis q pdidit
caput suū i. deū. Et instar struccionis
q pdidit oua sua i. oia bo opa ꝛ
oia merita sua. Sco. dz hre tristiciā et
tiorē considerādo q erit in iudicio
pº Audientes et eius timui. Ita pmū
Gregorius Sūpmis erit iudex iratus
infeciq inferiq accusans adūtes pcta
accusācia a sinistris demonia ad sup
plicia trahencia. Tertiº dz hre tristicā
considerādo q e in miseria. Ps Heu
me q incolatus meus plongatus est

Nec mirum sicut dicit Crisostomus super Matheum. Anima
in hac vita est potens sed pessima. Caro
autem est infirma sed in domo propria. Cadit sed
quia hic est domestica sepe anime dominatur
quia non quia est potens resistit et sepe tra-
hit eam ad dampnum eternum. In futuro autem anima
erit potens et in domo propria. Caro vero
infirma et pessima. Et ideo tunc anima car-
nem totaliter dominabitur. Et quicquid voluerit spi-
ritus mox complebit corpus. Et ponit exemplum Crisostomus
Si enim aliquis potens in domo pauperis
hospitatur pauper ibi iubet quia in domo
sua est. Dives autem ibi aliquid non agere
fiducia quia potens est. Sed si pauper in
domum divitis intrauerit non est ausus ibi
os suum aperire. Ita quia pessimus tamquam
pauper est. Merito dicit hic istam qui non
est in gloria non superabat propria dicens
Sic animus desiderat ad fontes aquarum.
Ceruus quia senex fuit quando in corporibus
ministratur pili caligant oculi tunc
pungit eum serpente et eum occidit. Hau-
sto quod veneno ardet ipse fiat et in
flumine se precipitat totus renouatus exit
Sic sancti viri pungit eum gloria et calore
et modo et ardore sitiunt ad fontem vite
peruenire ubi renouatur in corporibus
id est in virtutibus quia eas nunc habent imperfectas
primo Cor. xiii. Cum autem venerit quod perfectum
est euacuabitur quod ex parte est. Renouatur
in pelle id est in corpore quod efficitur immortale
subtile clarum et agile. Renouatur in
oculis quia nunc videt per speculum in enigmate
tunc autem facie ad faciem ut dicitur primo Cor.
xiii. ¶ Tercio post apostolum tribus Ecclesiastes tertio
dicitur. Omnia vero tempus. In presenti est vita
est tempus flendi peccata. In futuro autem erit tempus
ridendi in gloria. Ecclesiastes iii. Tempus ri-
dendi et tempus flendi. Ideo est tempus pu-
gnandi contra vicia. Tunc erit tempus quiescen-
di in gloria et in pace. Ideo est tempus
belli et tempus pacis. Ideo est tempus peten-
di modicum pro deo. Tunc erit tempus
accipiendi centuplum. Ibidem tempus petendi
et tempus accipiendi. Augustinus in libro de ciuitate

Qui semen tritticum eum dat facit qui
dat ibi recipit. Hic das res peri-
turas illic recipies res sine fine
mansuras. Nunc autem quia tempus potest quis
diuicias comparare scilicet in mundo et in
celo in medio. Et in inferno in mundo
enim de tempore magna est copia. Et ideo eo
uti debemus ad bonum operandum. Gal. vi.
Dum tempus habemus operemur bonum ad omnes
etc. Ad malum vitandum Ecclesiastes iiii. Ob-
serua tempus et deuita a malo etc. Et
ad salutem procurandam ii. Cor. vi.
Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc
dies salutis etc. Ingrediamur in tempore dum dili-
bus facere primusquam tempus pereat primusquam
mors veniat primusquam omnia alijs derelin-
quat. Ecclesiastes xi. Nescit quia tempus pereat
et mors appropinquat et relinquat omnia
alijs. In iudicio autem erit de tempore ratio
districta. Tunc enim dicit deus omne tempus cum
accipiet et psalmista. Nos computabit
psalmus. Cum accepero tempus ego iusticias
iudicabo. Bernardus. Omne tempus nobis
impensum requiretur a nobis qualiter sit expen-
sum. Item. Sic non peribit capillus a
capite sic nec momentum a tempore. Item
sancti viri diligenter cauent ne de tempore
eciam modicum quid cadat ne de eo
ratio in iudicio reddatur. Unde Augustinus
in libro confessionum accusat se coram deo de
hoc quod araneas capientes muscas
aliquando libenter aspexit. Et de hoc quod
per viam transiens canes leporem insequen-
tes aliquando libenter vidit. Ideo autem de hijs
se accusat non quia in hijs peccatum sit
sed quia tempus quod ibi occupabat in bonis
meditacionibus expendere debebat. In celo
non erit plenitudo temporis perfectio dicitur
xxviii. Adesse festinat tempus id est ad
perfectionem. Quia nunc est tempus presens nec
prius nec futurum. Tunc autem illum erit
presens illum futurum. Nullus annus nullus
mensis. Nulla ebdomada sed vna tantum
dies. Zach. xiiii. Erit vna dies
que nota est domino non dies neque nox
et in tempore vespere erit lux. In inferno

cuit erit mag' carista de tpe illu[s]
iuravit q' tpus amplius no erit scz
ad penitendu Si ei dapti possent
hre aliqd tpis momentu caucrent
eis q' si to[us] mudu lucrent' q' tt pos
set penite' z p'meri uitaz Vn dixe
tus Martinus diy[o] Si tu miser ab
hoim infestac[ne] desisteres z de malis
tuis peniteres ego de deo gfisus t' venia
polliceret Sz q' diyl[us] e q' tpe me
rendi z i malo gfirmatus io penite'
no pt Sicut q' pmadio e i' qd Eccl[e] ix. Qd
cuq' pt man[us] tua instat' opac' q'
nec op[us] nec ro nec sapia nec scia erut
apud inferos q' tu pperas Tho eni
quatuor mod meri pt p[rimo] bo opa fa
ciedo S[ecundo] carne sua mortificado
T[ercio] p fide in deu credo Q[uarto] deu di
ligedo P[rimo] pt q's meri bo opa fa
ciedo Sz hoc i' no erit Io d' q' no
erit i' op[us] dapti ei man[us] hebut
ligatas Et io nec boi opari pote
runt Mt xxij ligatis maibz z pe
dibz etc S[ecundo] pt q's meri carne sua
mortificado z vani subiciedo Sz
hoc i' no erit Io d' q' no erit i' racio
q' spiritualiter ducet No ei vincet sp[irit]u
raz s' sp[irit]us superba spualium q' sp[irit]e
erut in tbacoe pls Petro malorum
z iuste' Sp erut i despac[ione] Ieremi
xviij[o] desperauim[us] p[os]t cogitacoes
nras abimim[us] T[ercio] pt q's meri
p fide in deu credo Sz hoc i' non
erit Io d' q' no erit i' scia sed lig
scia stetorum q' p fide deu cognoscunt
In hac ei vita fideles hnt deo varz
fide In bta at vita hebunt apertaz
visione Sz dapti hent z hebunt
obtenebracoem Mt xxij mittite
eu in tenebras exteriores etc Q[uarto]
pt q's meri deu diligedo Sz hoc i'
no erit Vn d' q' no erit i' sapiencia
i' sapida scia q'tu sapore deus
diligit' Dapti ei deu no diligunt
s' odio hebunt p's Supbia eorum q' te oderunt
ascendit sp etc

Sermo tercius de eodem

Quum at pepit puerum ia no meminit
pssure pp gau[dium] q' natus e homo
in mundo Gaudium prima stetorum
vincit multaz vidua' hre asperitatem
tn leuigari z alleuiari d' gsiderando
tata glie i mespe' Et istud ouc' q'
q'druplex exe[mpl]o d's Amaritudine radi
cis dulcedo pomi copensat Pucia mar
spes porto delectat Dolore medicine
spes salutis mitigat Dui ucleu de
pedat nuce fragat Ergo pmiu agat
qui eterno vult adherere bono Nutuo at
vlo pont dus hic Sed a dolore parture
tis alleuiat natiuitas optate plis Io
d' Cu at pepit puerum ia no meminit
pssure etc Hac mulier designatur Talia
sunt qlibet fidelis aia q' quide x[ps]
desposauit Ideo desponsata cocipit
et parit ¶ Desponsat at ea x[ps] anu
lo fidei Osee ij Sponsabo te michi
in fide Vn bta Agnes Anulo suo sub
arrauit me Designat' at fides p anulu
q' anul[us] gemis orna' sic fides xij
articlis q' xij lapidibus preciosis disti
guit' et decorat' qui designat' p
xij lapides preciosos qui erat in ro
summi potifice ut d' Exo xxviij Ista
at fides d' hre anexa caritatem et
spem et carite' q' etia in anulo signu'
Sed in sinistra manu defert' bo opa
gopmunt' Luc xv Date anulu i ma
nu eius Anulum ei sponsi pmalo ha
beret si sponsam sum anulu i ar
chanis in bursa teneret et no i manu
portaret Sic x[ps] gta fides no esset
nec e q tm e in corde et no manifesta'
in ope Insuper at anul[us] e signe spe
rice q' fine no h' signat spem q' est
de invisibilibz et eternis Ro viij[o]
Spes q' vi' no e spes Nam qd vid'
q's q's spat Si at qd no videmus
speramus p paciam expectamus Insuper
at anul[us] in quarto digito po' signat
caritatem Dicunt at phisici q' a corde
procedit quedam vena que in quarto
digito redit p qd signat' q' sponsa

dz amat sponsa sua vt amor precor
diali ca. xxij. diliges dominum deum tuum
ex toto corde tuo etc. Ponitur autem tum in
vno adiumento quia eum dz adamare
singulariter. Mercatus dicit hoc velle potius
nisi in amando vxorem Gen. 2o non inuenit
ut inveni tu ipso amicus iacob. Im.
Omnibus voluit esse amicus hominis seculi
inimicus dei constituitur. Dz etiam anulus esse
aureus ad innuendum quia eum dz diligere
amore inseparabili Dicitur enim aurum pre
ceteris omnia metalla excellit sic amor
sponse et sponsi omnes alios amores
vincit Ideo vir et vxor patrem et matrem
relinquit et adiuncte se adherent Gen.
2o. Relinquet homo patrem et matrem et ad
herebit vxori sue Dicit et amor quo vir
diligimus ceteros amores excelle dz Ita
qui amat patrem aut matrem plus quam
me non est me dignus ut ipse xpc dicit
in euangelio ca. x. Ero. psalmus quia ara est
de sponsata dz concipere et parere de tuis
conceptus et partu dicit Augustinus in epistola ad p
bam et iuliana hic est vberior fecun
dior quam sterilitas non vetat concipere
sed mente gratia se non latere pectore
sed corde tangere non visceribus terra sed
celum sed celo opacambus parturire Sunt
autem quedam mulieres que concipiunt et iniqua
pariunt Quedam autem pariunt Et harum
quedam pariunt monstra Quedam pariunt
tamen feras Et quedam masculos Ista autem
moraliter prosequemur Sunt enim quedam alie
que concipiunt bona proposita sed nunquam ea pariunt
per bona opera Ysaia xxxvij. Venerunt filii usque
ad partum et vires non erat pariendi De tali
bus dicitur math. xxiiij Ve pregnantibus et nutri
entibus in diebus illis Orate autem ne fi
at fuga vestra in hyeme et sabbato Ero
Ambros. Dicitur locus hic de fuga vel die
que erit in die iudicii siue in morte cuius
libet Pregnantes autem secundum eundem sunt que deo
tiore et bona proposita conceperunt et per bona
opera ea non pepererunt Nutrientes paruu
los secundum eundem sunt qui infirma opera
et debilia habent Vel aliter secundum Augustinum

Pregnantes sunt qui iniquos conceptus
in corde gerunt Nutrientes paruulos
sunt que dyabolicas suggestiones primis
delectacionibus inuenire que dicuntur paruu
li quia non sunt vincere volen
tem per Sagitte paruulorum facte
sunt plage eorum et infirmati sunt etc.
psalmus Beatus qui tenebit et allidet
paruulos suos ad petram Glo. Beati
qui paruulos quia occacione nascuntur
i. motus malos antequam crescat reti
net ne sint liberi et allidunt ad
petram id est in te constracti dispereant
Est ergo prius Ve illis qui in die mortis
sue inuenientur tiore dei et bona proposita
concepisse et ea per bona opera non peperisse
et opera paruula et infirma fecisse
Item ve illis qui iniqua desideria habent
et qui dyabolicas suggestiones prima de
lectacione concipiunt et opere nutriunt
Deinde subdit dominus Orate autem ne
fiat fuga vestra hyeme vel sabbato
Dicitur autem mortis fuga quia anima te
fugatur adveniente eius termino reddat se
dyabolo ut ipsam ad tartara rapiat
Caro fugatur a viuibus ut ea cedat
diuitie fugantur a parentibus ut eas
diripiat Illi igitur secundum Hylarium fugantur
hyeme vel sabbato qui moriuntur Aut
in frigore peccatorum Aut in ocio bonorum
operum Crisostomus dicit Enim non habilis
igne dicitur dicit dominus Ignem veni mit
tere in terram in hyeme est etiam si sunt
in media estate Est ergo prius Ut orem
mus deum ne mors nostra fiat in fri
gore peccati vel cum coniunctione amoris
diuini vel cum ocio operis boni Ero
quedam sunt que pariunt monstra Unde re
fert Augustinus de ci. dei quod temporibus suis na
tus est homo duplex in superioribus simplex
in inferioribus habebat enim duo pectora
duo capita quatuor manus venter au
tem vnus et duos pedes Illi igitur
pariunt monstra qui faciunt peccatum Pec
catum enim facit hominem monstruosum

Magnum monstrum esset siquis faciem
retro et tergum ante haberet. Talis est
quilibet peccator qui habet faciem retro
mundum pauperem respiciendo et tergum
ante deum sed obliviscendo. Iere. ii. Uer-
terunt ad me tergum et non faciem. Item
Maius monstrum esset siquis os et oculos
in pedibus haberet. Talis est avarus
qui ad terrena semper respicit. Ps. Oculos
suos statuerunt declinare in terram. Et
de terrenis semper loquuntur. Ysa. xxix. Et
de humo eloquium tuum mussitabit.
Maius monstrum esset siquis caput
deorsum et pedes sursum haberet. Talis
est superbus qui habet caput deorsum
terrena amare amando animos vero. Aug.
in capite omnium. Et pedes sed sursum
contra deum per superbiam retaliando. Aug.
xxxiii. Sunt affectus et dilectus et
retaliantur. Item maximum monstrum
esset siquis celum deorsum et terram sursum
videret. Talis est homo carnalis et luxuriosus
in quo carnalitas et spiritualitas ratio do-
minatur. Fiat ei celum despiciendo deor-
sum i. ratio et terra i. sensualitas sur-
sum ascendere. Contra quod dicitur Ysa. xxiv.
Celum sursum et terra deorsum. Item sunt
quedam que tria pariunt filias. Tria pari-
unt filias que quedam vitia fetida faciunt.
Ille parit filiam que habet maliciam que
est vicium fetidum quod mulieres de facili
incurrunt. Eccl. xxv. Non est ira super
iram mulieris. Omne enim peccatum vicinum est
hominis super. Ista peccatum vicinum mulieris
est ira. Eccl. x. Non est creata hominibus
superbia neque iracundia nationi mulierum. Item
dicitur. Ista vitia non habent animam can-
didam sed animam corruptam. Et quod iracundia
est quasi peccatum vicinum mulieris, ideo ira
aspectus oculorum in facie quasi vis. Et si-
cut viribus ad pellem concitatur sic eius
animus alienatur obnubilatur. Et sicut
sic aptius quod intus habet effundit
sic animus iratus et raptus in ira dicit.
Eccl. xxv. Nequitia mulieris immutat
faciem eius et obcecat. Vultum suum
tamquam ursus et quasi saccum ostendit in me-
dio proximorum. Ille parit aliam filiam que
habet emulationem et invidiam que est vicium
fetidum quod cito ad invidiam mulieres
commovetur. Unde dicit Ambrosius. Cum mu-
lieres sint invide. Eccl. xxvii. Cum mu-
liere tractare de hiis quibus emulatur. Ille
parit aliam filiam que habet incontinentiam
que est vicium fetidum quod cito mu-
lieres inclinantur. Unde et bene constans vix
de mille unus invenitur, de mulieribus
autem nulla. Eccl. vii. Virum de mille
unum reperi mulierem ex omnibus
non inveni. Ideo semper mulieris testimonium
mulieris in causis non recipitur. Contra semper
Ysidorus. Varium et instabile testimonium
femina profert. Ille parit aliam filiam que
in fatuis sunt habet imprudentiam que fetidum
est vicium fetidum. Contra propter defectum
discretionis mulieres de facili decipiuntur.
Ideo serpens non ad virum venit sed ad mu-
lierem sciens quod mulier facilius decipi
posset. Prima Thimo. ii. Adam non est seductus,
mulier autem. Ille parit aliam filiam que habet
verbositatem et loquacitatem nimiam que est vicium
fetidum. Contra mulieres sunt verbose et
verbose. Eccl. xxvii. Terra ingiter
per stillicidia et verbosa mulier comparatur.
Eccl. xxv. Ascensus harenosus in pe-
dibus veterani. Sic mulier linguata
homini quieto. Istas malas filias
dyabolus libenter nutrit. Aug. Sicut
prius Pharao masculos occidebat et fi-
lias reservabat, i. virtutes perscrutabat
et concupiscentias nutriebat. Et ideo sunt
quedam que pariunt masculos. Ista enim
mulier est uterus, et sic est ecclesia quod omnes
filios parit sine in hac vita in vero
genere. Et eos parit et ad celos eos
transmittit. Aug. Sicut mulier nato
in hoc mundo homine letatur, ita ecclesia nato
in vita eterna fidelium populo exultatione
repletur. Una autem de maioribus causis
propter quas pueri generare optat uterque
appetit propter hoc ad debitum complementum

venit est / quia in mundo isto non invenit
sufficiens intrinsecum. Et ideo desiderat cor
ut sufficientem cibum inveniat. Ideo sancti
viri in celo cupiunt nasci ut ibi pos-
sint refici et satiari. Ysidorus: In mundo
non est aliqua satietas sed copiose multa
tamen in viris mundanis qui in viris
contemplativis. Homines enim mundani appetunt
divitias delicias et honores. Et in
quibus nulla est satietas. Unde dicitur Proverbiorum
xxx: Tria sunt insaciabilia scilicet in-
fernus terra et ignis. Infernus
non satiatur animabus et sic superbus qui non
potest satiari ambitione et dominio. Hominum
unde refert Valerius quod Allexander
cum Anaxarcho comite suo coram
sui preceptoris audivisset innumerabiles esse
mundos suspiravit Allexander et dixit:
Heu me miserum quia nec adhuc unius po-
titus sum. Et tamen qui volebat posside-
re totum mundum possidet parvum modicum sepul-
ture a parva. Unde quidam poeta de quodam
posuit ad eius sepulturam qui erat Allexander:
Hic cui non sufficiebat iste totus mundus
hoc sepultura quieta pedum est contentus.
Terra siccitate non potest satiari aqua. Et
sic avarus qui ad instar ydropici quanto
plus bibit eo plus sitit. Ecclesiastes v: Avarus
non implebitur pecunia. Ignis non
satiatur appositione lignorum. Et sic luxu-
riosus. Unde quanto plus deliciis occupa-
tur amplius inflammatur. Ecclesiastici xxviii:
Sicut ligna silve sic ignis exardescit.
Sed viri spirituales desiderant terram
scilicet carnem deserere. Cognoscere deum et summe
delectari in deo. Sic pueri in superis
satiantur. Hic non possunt ista sunt tria alia
insaciabilia que ponit Salomon scilicet oculus
auris et cor. Ecclesiastes Non satiatur oculus
visu nec auris impletur auditu. Quid
est quod fuit ipsum quod futurum est. Quid est quod
factum est ipsum quod faciendum est. Domine
enim non potest satiari in videndo pulcra
colores. Auris in audiendo voces
rumores. Cor cogitando nec preterita
nec presentia nec futura. Ideo dicitur quid

est quod fuit etc. In vita eterna spiritualibus
oculus non potest satiari in videndo pul-
chritudinem dei. Nec auris in audiendo
dulcem inspirationem dei. Nec cor maxi-
me cum sit tanta dulcedo dei. In futuro
autem ista tria satiabuntur. Unde quod dicitur
prima Corinthiorum ii: Quod oculus non vidit nec
auris audivit nec in cor hominis ascendit
que preparavit deus diligentibus se etc. Vado

Vado ad eum qui me misit. Et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Sed quia hec locutus sum vobis tristitia implevit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis. Expedit vobis ut ego vadam. Si enim non abiero paraclitus non veniet ad vos. Si autem abiero mittam eum ad vos. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato. Et de iustitia et de iudicio. De peccato quidem quia non crediderunt in me. De iustitia vero quia ad patrem vado et iam non videbitis me. De iudicio autem quia princeps mundi huius iudicatus est. Adhuc mul-
ta habeo vobis dicere sed non potestis
portare modo. Cum autem venerit ille
spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem.
Non enim loquetur a semetipso sed quecumque
audiet loquetur. Et que ventura sunt
annunciabit vobis. Ille me clarifica-
bit quia de meo accipiet et an-
nunciabit vobis.

Dominica in media prima post octavas pasche sermo primus. Iohannis xvi°.

Cum aliquis parvulus aliquo est
longius profecturus illis de familia
sua hoc primo predicit. Et si videt eos
contristari solet tempore eos consolari vel
dicendo quod in brevi redibit. Vel quod
eis mittet aliquem talem qui con-
solabitur eos. Vel quod occasione sui
recessus magis utilitas eis proveniet
bit. Sic dominus in ascensione
iam discipulis suis suum predicit recessum
dum ait: Vado ad eum qui me mi-
sit. Et quia videt eos contristari
consolatur eos promittendo eis spiritum

.10.

celorum receptionem Et hoc accidit cetera
in cruce. Simile pardus Modicum et
et non videbitis me etc. Deinde promittendo
eis aliud tanquam super compensatorem Io
ait Si enim non abiero paraclitus non veniet
ad vos etc. Deinde promittendo quod eorum
recessum utilitas magna erit secundum iudi
arguendo Io dicit Arguet mundum de pec
cato etc. Tempore apostolorum ministerio Io dicit
Docebit vos omnem veritatem Et Christi clarifica
tione dicit Ille me clarificabit etc.
Dicit ergo Vado ad eum qui me misit quod
ad subditos Et nemo ex vobis interrogat
me quo vadis potest dici quod hoc erat propter
ascensionis evidentiam quod fuerunt celestia
di vid dicit Glossa Ista parabola ut nemo
interroget quod visu corporali se eunt
vel propter nimiam tristitiam quod occasione
sui recessus fuerant absorpti vel propter
penarum ... quibus fuerant
perterriti ... dicit ... Quis quod me
sicut vos ... Et Io dicit Nemo ex vobis interrogat
me quo vadis Cristus autem qui erat in ce
lestibus ...
... in ipsa non ...
... viator ... xiiii ...
qui colonus factus est ... et qui via
tor ... Iste autem
viator ... planus ... tota vita
sua fuit ascensus vel descensus Nam
primo descendit de celo in mundum Deinde
ascendit de mundo ad patibulum primo
... descendit de patibulo in limbum
deinde resurgens ascendit in celum Io
dicit Vado ad eum qui me misit Malachias
ait quod Christus qui est verus sol multas circuitus
et multas vias fecit de quibus dicitur Ecclesiastes
primo Oritur sol et occidit et ad locum
suum revertitur ibique renascens gyrat
per meridiem et flectitur ad aquilonem
lustrans universa in circuitu pergit spiritus
et in circulos suos revertitur Prima via
fuit quando incarnatus est in mundum
venit Et hoc notatur cum dicitur Oritur sol
Secunda via quam fecit Christus fuit de mundo
ad patibulum ubi occubuit unde psalmista

Qui ascendit super occasum sol ... stulti et
occidit Tertia via fuit quando ivit de cruce
in tumulum Et notatur hoc ... quod dicitur
occidit Quarta via fuit quando ivit ad celum
Et notatur cum dicitur Et ad locum suum rever
titur Quinta via est quando ad iudicium est ve
nturus Et hoc notatur cum dicitur Ibique renascens
gyrat per meridiem et flectitur ad aquilonem
etc. Sexta via est quando in apostolos spiritum sanctum
misit Et ipse Iohannes cum eis fuit Iohannis
xiiii Non relinquam vos orphanos
etc. Ista via dicitur lustrans universa in circuitu
pergit spiritus Septima via est quando cotidie
ad sanctos viros revertitur gratiam infundendo
Et hoc notatur cum dicitur In circulos suos revertitur
Prima via fuit quando incarnatus carnis
venit in mundum Et hoc notatur cum dicitur Oritur
sol Venit enim per scalam humilitatis tres gradus
scilicet humilitatis paupertatis et acerbitatis Luce
ii Invenietis infantem Ecce quanta humilitas
pannis involutum Ecce quanta paupertas
positum in presepio Ecce quanta acerbitas Per
istos autem gradus primo homo redivit
in celum ... Romani ...
Ecce gradus inopie et paupertatis ...
... Ecce gradus humilitatis ... usque ad
mortem Ecce gradus acerbitatis Sed quo
duxit eum ista scala Sequitur ...
... illud etc. Stulti sunt
enim qui volunt in celum ascendere per scalam
contrariam scilicet per divitias delicias et honores
Quia ista scala ducit ad infernum sed
prima ducit ad celum Et de hoc ...
Luce xvi Erat quidam homo dives Ecce
divitiarum ... Et induebatur purpura
et bysso Ecce superbia et vana gloria Et
epulabatur cotidie splendide Ecce delici
arum affluentia Sed quo duxit eum ista
scala Sequitur Mortuus est dives Et
sepultus est in inferno Lazarus autem cuius
scala ... gradus ... iacebat
... ad ianuam eius Ecce gradus humili
tatis ... plenus Ecce gradus acerbitatis Cu
piens saturari de micis etc. Ecce gradus

paup(er)t(as). Sz q(uo)m(od)o dux(it) eu(m) ista scala Re(spondetu)r
ei s(e)c(un)d(u)m q(uo)d ait ut more(retu)r mendic(us) et por
tar(etu)r ab angelis in sinum abrahe ¶
Sec(un)da via qua s(e)c(un)d(u)m x(rist)um fuit de mu(n)do
ad patibulo ubi occubuit h(abe)n(s) p(ro)p(ter) q(uo)d
dix(i)t Oc(cid)it sol Stati sublimo(r)t. Et occi
dit Et ista fuit via co(n)collectissime ca
ritat(is) Vn(de) ei(us) passio vocat(ur) co(n)cessus
Luc. viii. dic(eba)t ei(us) co(n)cessu(m) q(uo)d com
pleturus erat in i(e)r(usa)l(e)m Vocabit ei ami
alior(um) passione in q(ui)bus s(e)c(un)d(u)m in amore
Joh. xv. maiore h(abe)t dilect(ione)m ne(m)o
(et)c(etera) ut etiam p(ro)p(ter) (et)c(etera) In dolore Tren(orum)
p(rim)o. Attendite et videte si e(st) dolor sicut
sicut dolor meus Et in valore Joh.
xii. Si exaltat(us) fuero a t(er)ra o(mn)ia t(ra)ha(m)
ad me ip(su)m ¶ Ter(ti)a via fuit q(ue) i(n)cipit
de cru(ce) in tumulu(m) Et no(tatu)r sup(ra) q(uo)d
d(icitu)r Occidit Sicut mortuus fuit in
patibulo et mortuus iacuit in se
pulchro Et ista fuit max(im)e paup(er)t(as)
q(ui)a no(n) potuit h(abe)re monumentu(m) p(ro)p(ri)u(m)
M(a)t(thei) viii Vulpes foueas h(abe)nt et volu
cres celi nidos filius a(utem) ho(min)is no(n) h(abe)t
ubi caput suu(m) reclinet Et si dicat
Paup(er) sum in vita q(ui)a no(n) h(ab)ui nidu(m)
i(d est) domu(m) ubi possem h(abit)are sic h(abe)nt
volucres Paup(er)ior sum in morte q(ui)a
no(n) habui cubile ubi caput possem
reclinare Paup(er)rim(us) sum p(ost) morte(m)
q(ui)a no(n) h(ab)ui p(ro)p(ri)a(m) fouea(m) in q(ua) corpus
meu(m) poss(et) requiescere sic h(abe)nt vulpes
¶ Qu(ar)ta via fuit q(ue) i(n)cipit a celo (et)c(etera)
no(tatu)r cu(m) d(icitu)r Et ad locu(m) suu(m) reu(er)t(itu)r
Et ista e(st) via max(im)e iocu(n)ditat(is)
sol(em)pnitatis leticie et melodie. Cu(m) e(nim)
modis h(abe)t d(icit) Aug(ustinus) Voce flatu et
pulsu Cristus ascendit cu(m) melodia
voc(is) Ps(almus) Jubilate deo in voce exul
tationis Cu(m) melodia flatu(s) ps(almus) Ascen
dit deus in iubilacione q(uo)d ad p(ri)m(u)m Et d(omi)n(u)s
in voce tube quo ad s(e)c(un)d(u)m Cu(m) melodia
puls(us) ps(almus) laudate eu(m) in psalterio et
cythara ¶ Qui(n)ta via e(st) qua ad

meridie(m) e(st) ve(n)tur(us) Et no(tatu)r cu(m) d(icitu)r Ibi
q(ue) reu(er)sus gyrat p(er) meridie(m) et
flectit(ur) ad aquilone(m) Tu(n)c e(nim) p(er) meridie(m)
gyrabit qu(an)do bo(n)o(rum) illo(rum) q(ui) ad dext(ram)
er(un)t co(n)solabit(ur) Mat(thei) xxv. Esu
ri(vi) e(nim) et dedistis m(ihi) manducare (et)c(etera)
Et dicu(n)tur s(cilicet) meridies q(ui)a sunt
in ple(n)a luce cog(nic)io(n)is et calore amo(ris)
in q(uo)r(um) cordib(us) flauit hau(s)ter sp(iritu)s
s(an)c(tu)s Est e(nim) auster ve(n)tus calid(us) humid(us)
et fecundatiuus Sic sp(iritu)s sanct(us)
e(st) calid(us) q(uonia)m glacie(m) pecco(rum) dis
soluit Eccl(esiastic)i iii° Sic in sereno gla
cies soluet(ur) pecc(at)a tua. Ps(almus) Conu(er)te
d(omi)n(e) captiuitatem n(ost)ram i(d est) nos ip(s)os qui
a dyab(olo) tenem(u)r captiui sic torrens
in austro Pecca(tu)m nos ligat ne bo(n)u(m)
op(er)em(ur) et ne asp(ir)a(re) possim(us) ad celu(m)
[illegible] ... sic
frigus uel glacies ligat aq(ua)m ne
curat Cu(m) a(utem) flat calid(us) ventus
auster liquescit glacies implent(ur) et
curru(n)t torrentes Sic flatu sp(iritu)s s(an)c(t)o
soluim(ur) a pecc(at)is et currim(us) ad p(at)ria(m)
Est etia(m) humidus q(uonia)m i(n) lacrimas
nos dissoluit Ps(almus) Flauit sp(iritu)s ei(us)
et fluent aq(ue) Ro(manos) viii° Ip(s)e sp(iritu)s po
stulat p(ro) nob(is) gemitib(us) inenarrabi
libus Est etia(m) fecundat(iuu)s q(uonia)m
p(ro)bo(rum) op(er)a g(er)minare nos fa(cit) Can(ticorum) iiii°
Veni auster et p(er)fla ortu(m) meu(m)
ut fluant aromata illi(us) Reuma(sic)
flectet se ad aquilone(m) qu(an)do c(on)u(er)tet se
ad illos q(ui) s(un)t a sinistris et dicet
Discedite a me maledicti (et)c(etera) Qui
d(icu)ntur a(utem) mali p(ro) aquilone q(ui)a e(st) vent(us)
frigidus siccus et p(ro)hibens pluuias
Sic dyab(olu)s co(rum) corda infrigidat
frigore malicie Eccl(esiastic)i xliii Frigid(us)
vent(us) aq(ui)lo flauit et congelauit cri
stallus ab aq(ua) Jer(emie) p(ro)p(ter) [illegible] ab humo
gi(n)te [illegible] iiii° Ventus meus [illegible]
[illegible] Et impedit ne fluat plu
uie gr(aci)e P(rover)b(iorum) xxv. Vent(us) aq(ui)lo
dissipat pluuias ¶ Sexta via e(st)

Sex(ta)

qua in aplos spm suum misit et
inebriavit9 ipse tn eis fuit ? iux
i° Joh. xiiij. Non vos relinquam or
phanos vado et venio ad vos etc.
Ista via ead' tn d'r lustrans unum
sa insecutum p'git spus Unusqua
et intima aplor spus sanc lustra
do comunit 2 extendo lustrunt ita
q' nl vacuum in eis relinqt. Et hoc
ondit' p° infundendo se eis adiu
stificaconem. Et hoc qn x' p° eos ad
se vocavit Ro. viij. Quos vocavit
hos 2 iustificavit. Sc° infundendo se
eis admirandor opacz luce vo
dedit eis virtute et ptatez sup om
demonia etc. Tc° infundendo se eis
ad pctor remissionem Joh. ult. Accipite
spm scm quorum remiseritis pcta etc.
Quarto infundendo se eis ad consolo
tacom. Unde in pethecoste ps Bpu
ois eius oib' virt eor
Septima via e q' tetti° ad stos puos veni
tn gram infundendo. Et hec vocat
tn d'r in crulos suos ? venit. Dicit
at scm viri esse sic crulasf ps
q' undiqz se claust nec diab'lo ad
corda eor possit intr' p illicita
cogitacom. Et sunt impta malor
d'r Job xxx. Qui rupto muro et
apta ianua irruerunt. Sc° q' sic
veloces p sollicita opa° sic. Sor
spera velocit' currit. ps. xxxij°
Vidisti hoiez velocem in ope suo
cora regibz stabit. Tc° q' inovent'
crulaiter ad eo sz idem. Qui cum
ad eo reuersi fuit 2 pgiraz actom
adipiscent ceura residuit Et p°
Ad locum vn exeunt flua reuertunt'
ut iter fluat. In istos ? tales
crulos x' venit' cu graz sps sci
eis largit'. Joh. xiiij. Ad eum veniem9
2 mansioz apd eum faciem9. Venit
pr' inaz impotencia roborando. Venit
fili9 inaz ignorancia illustrando. Venit
sps scus inaz tepiditatez 2 negligen
ciam inflamando etc.

De eodem sermo
secundus

Expedit vob ut ego vadam. Si
ei no abiero paraclit9 no veniet
ad vos etc. Ubi Crisos9 sup illo
Una sc q impedivit ne q's spualia
cape possit sz p° amor carnal. Sc°
duricia cord. Tc° pcbacio mets. Et
ista tn fuit in discipulis. p° fuit i eis
amor carnalis q' corpale x' puca
diligebat. Et io ad suscep'9 sps sci
min9 ydonei erat. Unde sup pmissis
vbis d'r Aug9. Si carni adheseritis
capiccs spus sci no eritis. Sc° fuit
in eis duricia cord. Mr'. ult. Exprobra't
incdulitatez illor et duricia cordis.
Tc9 pcbat9 mets de eo sz q' x' eos
relinqbat. Aug9. Contristabatur humanus
affectus q' carnalis. desolabatur aspectus.
Ista tn impediebat in aplis ne in
telligerent spt. q'd expediebat q' x'
in celu ascenderet. Io d'r. Expedit vob etc.
Apli qd de x' recessu dolebat ecco
q' erat eor consolator. Iux i° Joh. xiiij.
Non turbet' cor vrm. Creditis in deo 2 in me
credite. Erat defensor 2 occupator iux
i° Mr. ix. Aug9 put filij sponsi luge
qdiu cu illis e sponsus. Erat instructor
Joh. xv. Oia q audivi a pre meo
nota feci vob. Sed x' in puni eum
consola' eos pmittes q' mitteret eis
spm sum in consolatore in defensore
et in eruditore. Pc° in consolatore
qn omnez tristiciaz tollit. Si ei no
abiero paraclit9 i. consolator no veniet
ad vos etc. Enim ei dei dr'th ? sunt
tristiciaz sz de aliq culpa pretta ps.
Ceciti dapr' d'r duxerit occi mei etc.
De eo q' sc in miseria ps Heu m q'
incolat9 meus plogat9 e. Et de
eo q' no sc in pria ps. Fuiut m
lacme mee panes die ac nocte.
Sz sps scus consola' eos q' pmo
sz q' pcta dat eis remissionez. Unde
pctor Bugo9 in anime. Consolator
sps vocatur q' de pcti pfectione
lugentibz dat spem venie et pat ab

afflictione ext(er)i(us) mete(m) z leuat. Conf(ortas)
s(an)c(t)um sc(ilicet) miseria(m) dando (con)solac(i)o(ne)m i(n)t(er)ia(m)
p(s)s. (Secundum) m(u)ltit(udinem) dolor(um) meor(um) i(n) cor(de)
de meo (con)solac(i)o(n)es tue leti(fica)uerunt a(n)i(m)a(m)
mea(m). Beda in omel(ia). Pacitus (con)sola
tor me(us) p(er)c(ipitur) q(ui)a corda fidelium ne me
ri(us) s(e)c(u)li adu(er)sa d(e)ficiant celestis vite
desiderio subleuat z restat. Greg(orius)
in mor(alibus). Cui sup(er)na degustat infe
ra (con)temne(re) tollerat. Conf(ortas) t(er)tio sc(ilicet)
q(uia) n(on) s(er)ue miseria dando celestis dul
cedinis p(re)gustac(i)o(ne)m. Sed illa dulcedo
q(uan)ta sit d(icit) Gustu(s) circa et gutta
Gustu(s) q(ui)de(m) d(icit) ps. Gustate z videte
q(uonia)m suauis e(st) d(omin)us. Crisost(omus). Sicut
n(on) h(ab)et sup(er)bia(m) qui(n) amet q(ui) do(mi)n(u)m
celeste in vi(sion)e p(re)gustauit. Si aut(em)
ta(n)ta dulcedo e(st) i(n) gustu q(u)a(n)ta erit in
pleno potu. Ps. Inebriabu(n)t(ur) ab ub(er)
tate domu(s) tue. Ite(m) Dic(itur) eti(am) circa
su(n)t pign(us). Ephes. i(o). Signati estis
sp(irit)u p(ro)missio(n)is s(an)c(t)o q(u)i e(st) pign(us)
h(er)editatis n(ost)re. Si ei ta(n)ta e(st) p(ro)fu(n)
ditas z iocu(n)ditas maris dacoe q(u)a(n)ta
erit in p(ri)mis et incedis ple(n)i sol(...)
de q(u)o d(icit). Gen. xv. Ego p(ro)tector tuus
z m(er)ces tua magn(a) nimis. Sic z gutta
de q(u)a sic d(icit) Aug(ustinus). Qui biberit de s(er)ui
mo paradisi cui(us) gutta maior e(st) occe
ano restat ut i(n) eo sit(is) mu(n)di penitus
sit extincta. Si i(gitur) ta(n)ta suauitas e(st)
in gutta q(u)a(n)ta erit i(n) fluminali h(ab)u(n)
da(n)cia. Ps. Torre(n)te volupt(atis) tue po
tabis eos. ¶ Ex(ponitur) n(on) mittit sp(iritu)m s(an)c(tu)m
i(n) rep(re)hensio(n)e z defensio(n)e (con)tra mu(n)di ma
licia(m) cu(m) d(icit). Ille arguet mu(n)du(m) de
p(e)cc(at)o sc(ilicet) q(u)od h(ab)et de i(n)st(inct)u bono(rum) op(er)u(m)
quia n(on) s(unt). Ite(m) de iudicio q(u)od n(on)
timet. Et sic illi q(u)i s(unt) sp(irit)u dei plen(i)
debe(n)t t(ame)n g(rat)ia h(ab)ere arguere sc(ilicet) p(ec)c(at)o
p(re)sta(n)tes. Ex(ponitur) n(on) op(er)a(n)tes. De
dei iudicia n(on) time(n)tes. Arguet(ur)
e(tiam) d(e) peccat(is) sic arguet(ur) i(dest) qui pot(ius)
vellet esse int(er) sp(i)nas laceratus

q(uam) int(er) flores redole(n)tes. Tal(is) e(st) ana
tus. Job. xxx. Esse sub sentibus
delicias (com)putabat. Arguet(ur) e(tiam)
eti(am) sic i(dest) q(u)i pot(ius) vellet e(ss)e i(n) loco
fetido q(uam) in p(ro)p(ri)o a(n)i(m)o. Tal(is) e(st) luxo(rio)sus.
Eccl(esiasti)c(us) ix. Om(n)is m(u)l(ier) fornicaria q(uasi) s(ter)cus
in via (con)culcabit(ur). Arguet(ur) e(tiam) eti(am)
sic i(dest) qui pot(ius) vellet esse i(n) vento
q(uam) in loco tra(n)quillo. Talis e(st) sup(er)bus.
Et id eo d(icit) Job. xxx. Quasi
ventu(m) me pone(n)s allisisti me va
lide. Ex(ponitur) arguendi s(un)t n(on) op(er)a(n)tes
Jux(ta) i(llu)d Ma(tthei) xx. Quid h(ic) statis to(ta) die
ociosi. Iste ei n(on) d(e)d(it) n(on) a(d) adorand(um)
s(ed) ad laborand(um). Nouu(m) e(st) q(uod) (contr)a
s(un)t q(u)i de labore t(ra)nseu(n)t ad labore(m).
Sic auari q(ui) die ac nocte labo
rant in (con)gregandis pecuniis. Eccl(esiasti)c(us)
xxx. Laborat diues in (con)g(re)gac(i)o(n)e
s(ubstanti)e. P(ro)p(ter)ea i(n)t(er) laborabu(n)t i(n) inf(er)na
lib(us) penis. Je(remie) xvi. Seruietis ibi i(dest)
in inferno diis alienis i(dest) demonib(us)
die ac nocte q(u)i n(on) dabu(n)t vobis
requie(m). Alij s(un)t q(u)i de quiete t(ra)nse
u(n)t ad labore(m). Sic s(un)t deliciosi q(u)i
(con)seru(n)t h(oc) in deliciis s(ed) p(ri)mo(rum) la
borabu(n)t i(n) torme(n)tis p(er)petuis. Job
xxi. Tenent tympanu(m) et cytharam
et gaudent ad sonu(m) organi. Du
cunt in bonis dies suos. Ecce (con)tra
quies in deliciis. Et i(n) puncto ad
inf(er)na descendu(n)t. Ecce (con)t(ra) labor
i(n) torme(n)tis. Luc(e) xii. Anima mea ha
bes multa bo(na) reposita. Ite(m) requiesce
comede et epulare. Ecce (con)tra qu(i)es
deliciarum. Et s(equitu)r. Stulte hac nocte
repetent a(n)i(m)a(m) tua(m) a te sc(ilicet) demones.
Ecce (con)tra labor penarum. Alij s(un)t
q(u)i de labore t(ra)nseu(n)t ad quiete(m) s(i)c(u)t
s(er)ui dei. Qui de labore p(re)se(n)ti t(ra)n
seu(n)t ad quiete(m) celestis glorie. Jux(ta) i(llu)d
Apoc. xiiij. Amodo iam dicit sp(iritu)s

ut vilescat a laboribus suis ait
v. Igitur primum ecce labor. Supra
bit ei requies celorum ecce quies. Isto
ordine servatur. Deus enim prius sex diebus
laboravit et postmodum septima die quievit.
Istum ordinem pervertit lucifer qui prius
voluit quiescere quam laborare unde ysa.
xiiii. Sedebo in monte testamenti in la
teribus aquilonis etc. Contra de dictum
impossibile est esse illorum scilicet qui de quiete
transeunt ad quietem et de delicijs ad de
licias. Unde dato per impossibile quod tales
in celestes nuptias intrarent deus
inde eos expelleret. Hoc figuratum est
mathei xxii in illo qui ad nuptias venit
sine veste nuptiali non habens veste
nuptiali. Per quam glosa significatur fides cum operibus
talibus. Tales ad et si habeant fidem
non habent opera caritatis sine inquinati et car
nalibus. Et ideo expellentur et si ingre
diuntur. Quarto arguendi sunt dei iudicia
non timentes cum tamen dicat propheta
Iudicia tua timui. Timor
enim dei valde necessarius est ad salutem
quia inclinat ad bonum et conservat in
bono et preservat a malo. Et ideo in
edificio spirituali locum tenet fundamenti
tenenti et tecti. Nam magister in de proprietatibus
omnis boni tenet locum fundamenti. Proverbiorum
primo: Timor domini principium sapientie. Magister in
conservat et constringit in bono tenet
locum tenenti. Ecclesiastici xxvii. Si non
in timore domini te tenueris instanter cito
subvertetur domus tua. Magister in preservat
a malo tenet locum tecti. Ecclesiastici xxv.
Timor domini super omnia se superposuit. Sicut
enim tectum preservat habitantes in domo
ab estu a vento et a pluvia. Sic
timor domini conservat hominem ne cadat vel
estu concupiscentie inflammatus aut vento
diabolice temptationis impulsus aut pluvia
communicationis celestis et divine probatus
ysa iiii. Tabernaculum dei erit in
umbraculum diei ab estu et in securi

tate et absconsionem a turbine et a pluvia.
Alia enim quod est tabernaculum dei quod tamen inspe
riore dei tuae scilicet refrigerandum umbraculum
contra estum concupiscentie. Sicut absconditur a turbine
diabolice temptationibus et a pluvia persecutionis
et tribulationis.
Quinto invenit spiritus sanctus in
crudiiore quam ignorancia. Unde non. tu
dixit. Cum autem venerit ille spiritus veritatis docebit
vos omnem veritatem. Sed iuxta Augustinum veritas
opponitur falsitati vanitati et duplicitati. Illud
enim quod est verum non est falsum non est duplex non
est vanum. Est enim spiritus sanctus spiritus veritatis
qui concludit falsa vana et duplicia. id est adver
terio... quod est falsa et ine
daria. Ie. xvi. Vere mendacium possederunt
patres nostri etc. Iohannis. Similiter indignatio
te vite apparet. Iacobi in eo quod felicitas
apparet certa quod tamen in modo est ut pellio
et certa non est aut futura et inceta est
aut presens est et instabile et momenta
nea est. Secundo scilicet est vana et corrupte
primo quia de nichilo sunt facta. Et corrupte
medio quia multiplici mutabilitati subiecta.
Et corrupte finis quia cito transitura. Ecclesiastes
iii. Cuncta subiacent vanitati quod ad medium
et cuncta facta sunt quod ad principium. Et in terram
pariter revertentur quod ad finem ultimum. Tertio
habet tertio sunt duplicia. Ille enim est
duplex qui aliud promittit et aliud facit. Quidem
enim ea promittit amatoribus suis scilicet
longevitatem satietatem et suavitatem. Ista ea
promiserat illi qui dicebat luce xii.
Anima mea habes multa bona reposita
annos plurimos. Ecce longevitas.
Bibe et comede. Ecce satietas. Re
quiesce et epulare. Ecce suavitas.
Sed male attendit quod mundus
promiserat quia dixit ei deus. Stulte
hac nocte. Ecce contra brevitas. Repetent
animam tuam a te scilicet demones. Ecce
contra acerbitas. Que autem congregasti cuius erunt.
Anima non erit inde portabis.
Ecce contra vacuitas etc.

De eodem sermo tercius

Cum autem venerit ille arguet mundum
de peccato et de iusticia et de iudicio. Io. xvi.
Ad hoc enim quod reprehensio fiat ordi-
nate tria requiruntur. scilicet unum quod oportet re-
prehendentis scilicet eius irreprehensibilis
vita. Augustinus. In nullo eorum iudex sit
iudicandus quod in alio punire vult indi-
care. Secundum est quod oportet reprehensi eius scilicet
reprehensibilis culpa. Contra quam sic dicit Augustinus.
Si nimie eam reprehenderis quod reprehendenda
non sunt teipsum potius ledis quam me.
Tertium est quod oportet modi reprehendendi scilicet dis-
cretio provida de qua distinctione dicit Augustinus.
Subiectorum vicia aliquando prudenter
sunt dissimulanda. Aliquando subtiliter inve-
stiganda. Aliquando leniter percucienda. Ali-
quando vehementer obiurganda. Ista tria
apostoli habuerunt. Et ideo digne arguere potu-
erunt. Habuerunt enim vitam sanctam. Job xxvi.
Spiritus eius ornavit celos id est apostolos do-
nis et virtutibus suis. Habuerunt in modo
discretionem providam de qua distinctione dicit apostolus i.
Thess. v. Corripite inquietos consolamini
pusillanimes suscipite infirmos pa-
cientes estote ad omnes. Invenerunt etiam
in mundo multiplicem culpam de qua dicitur ubi
premiss. Ille scilicet spiritus sanctus arguet per
vos mundum de peccato et de iusticia et de iudicio.
Ad declarationem verborum intelligendum quod nomine mundi
intelliguntur homines qui erant in mundo tunc mala
habebant. Erant enim infideles iniusti et
temerarii. Prima enim erant infideles.
Ideo spiritus sanctus per apostolos et apostolicos vi-
ros eos arguit de peccato infidelitatis
quia non crediderunt in Christum. Hoc enim peccatum ut
dicit Augustinus quasi pro peccatis solum posuit quia
hoc manente cetera detinentur. Erant in-
iusti. Et ideo arguendi sunt de iusticia quam
habent fideles quam ipsi non imitantur.
Que est tanto laudabilior quanto credunt et
sperant in Christum quem non vident. Quia ad patrem
vadit. Joh. ult. Beati qui non viderunt et
crediderunt. Erant etiam temerarii. Quia

princeps mundi huius id est diabolus qui est
princeps iudeorum iam iudicatus est
et ideo magna temeritas est non timere
quod videt tantum principem iam iudicatum.
Petri ii. Petri ii. Si enim angelis peccantibus
deus non pepercit sed rudentibus inferni
detractos in tartarum tradidit cruciandos
in iudicium reservari etc. Istam compo-
sitionem Augustinus breviter recolligit dicens.
Credant itaque homines in Christum ne argu-
antur de peccato infidelitatis. Properent
in numerum fidelium ne arguantur de iusticia
illorum quos iustificatos non imitantur.
Caveant futurum iudicium ne cum mundi
principe iudicentur quem iudicatum imi-
tantur. Ista autem qualiter nobis conveniant vi-
deamus. Illi enim qui sunt spiritu dei pleni
debent arguere mundanos de peccatis de
iusticia et de iudicio. De peccatis quidem
quod habetur Ephes. v. Nolite communicare
operibus infructuosis tenebrarum magis
autem redarguite. Ubi dicit Augustinus duobus
modis non te maculat malum scilicet si non
consentis et si redarguis. Tales autem
qui opera tenebrarum faciunt reprehendi no-
lunt. Joh. iii. Omnis qui male agit odit
lucem id est correctionem. Quedam enim animalia
sunt que diligunt tenebras quia sunt odiosa
sicut bubo quem cetere aves odiunt. Secun-
da que sunt nociva sicut lupi qui oves
rapere conantur. Tercia que sunt visu
debilia sicut noctue. In hoc id est quod mali
tenebras peccatorum diligunt ostendunt quod
sunt deo odiosi sibi nocivi et ad cog-
noscendum deum debiles et infirmi. Sunt
id est peccatores odiosi deo. Sap. xiiii.
Odiosi sunt deo impius et impietas
sua. Contra fit quam homines qui nulli di-
ligi conveniunt scilicet filii / anima / et fratres /
dicunt at intime odit peccatum quia propter
ipsum destruendum filium suum occidi vo-
luit. Si alicui diceretur non possum
occidere inimicum tuum nisi tu illos occi-
das filium tuum et ille hoc concederet
multum inimicum illum odiret. Hoc fecit

simili deus pater quando ut peccatum destrueret
et occideret filium suum occidi permisit
Coll' ii° Delens cyrographum quod erat
contrarium nobis ipsum tulit de medio affigens
illud cruci. Ubi dicit Ambrosius. Qui in ipso cruce
occidit peccatum crucifigitur. Ro. viii° Pro-
prio filio suo non pepercit deus sed pro nobis
omnibus tradidit illum. Bihaz. Qui non
pepercit filio magis parcet figmento
Magis parcet suo nec peccatum. Item cum deus
odit peccatum quia amicos suos in peccatum
in eis invenit eternaliter punit. Unde patet
in lucifero Luce x. Videbam sathanam
sicut fulgur de celo cadentem. Primo etiam
Petro apostolo eternaliter punisset si in peccato
negationis mortuus fuisset. Item
peccatum odit quia etiam fratres suos id est pa-
rentes qui mali sunt non redimunt quod
eternaliter punit. Ps. Frater non redimit re-
dimet homo etc. Quarto ipsi peccatores sunt
notum dei ipsius. Ps. Quia abstulerunt a
deo. Quinto peccator aufert a deo semetipsum
ipsum. Sexto aufert de manu sua. Ps.
et peccatores sunt de ipsis notum quia
auferunt deo de se. Ier. ii°. Dereliquerunt
me fontem aque vive etc. Et istud est
magnum periculum. Aug. in li° soliloq.
Ve quia reliqui te et quod perire te
quibus dicere quod dicit alibi Augustinus
Domine si vis me recedat a te da mihi
aliud te alioquin non recedat a te re-
dicta te. Septimo peccator aufert a deo
semetipsum. Aug. de ci. dei. Qui furtum
aufert ei aliquid quod emptum et tradit ei
qui nichil invenit sed iniustum est. Et qui
semetipsum aufert dominatori quod fecit
facta est et tradit maligno spiritui
iniustum est. Octavo peccator aufert de ma-
nu suo quod volitur in nullibus spoli-
atur contrarii et nunquam malum esset
per vitam eternam quam multa et virtutes
mereretur. Bihaz. Quam multi merentur pena-
res amara morte vite vere quam
fructum amittunt etiam participationem
meritorum sanctorum peccando ei efficiatur.

canis. Nono eruit deo. Ecc. xiiii°. Decimo quando
homo fit ad eum. Secundo ipse peccator sed
debilem oculum mentis ad deum cognoscendum
et oculum affectus ad deum diligendum. Istos
duos oculos demones effodiunt et sicut pre-
dicta scriptura peccatores ducunt. Pro.
xxx. Oculus qui subsannat patrem suum
et qui despicit partum matris sue effodi-
ant eum corvi de torrentibus etc. Peccator patrem
suum deum subsannat quando eius precepta
contempnit partum etiam matris sue id est ecclesie
quam eum ad primam penitentiam despicit deinde
ad peccata iterum redit. Istos ii° oculos id est
affectum et intellectum effodiunt corvi id est
demones qui sunt nigri propter adustionem
quia sunt ingluvici dediti propter insaciabilem
devorationem et faciunt nos procrastinare
per tardam conversionem. Isti corvi habitant
in torrentibus. In inferno quidem sunt quatuor
torrentes scilicet torrens aque oblivionis
ignis et fletus quos etiam poete propriis
nominibus appellaverunt. Primus dicitur stix qui
interpretatur odium. Odia demones et dampnati
deum oderunt et adeo imperpetuum odientur.
Hugo de sancto vic. Qui cum odio dei de hac
vita discedunt sub eodem odio in eternum
habebuntur. Secundus dicitur lethes qui interpretatur
oblivio. Deus enim in perpetua eorum oblivionem
habebit. Ecce quam magis eos liberabit. Ps.
Infirmus vero a phya terra oblivionis
Tertius dicitur flegeton quod interpretatur ardens
quia sunt in perpetuo igne. Ysa. ult. Vermis
eorum non morietur et ignis eorum non ex-
tinguetur. Quartus dicitur cocitus quod interpretatur
luctus quia ibi erit fletus et stridor dentium
ut habetur Mat. xxv. ¶ Nono illi qui sunt
spiritu dei plenum debent arguere mundum
de iniusticia quia non habent ut iniusti lar-
ge accipiant parum bono utuntur illud
Ps. Dilexisti iniusticiam id est omne bonum pro
malo et odisti iniquitatem. Quia autem bo-
na et multa mea ex quanto consumuntur
sed ex fide una spe etiam caritate cognita
et operatione sollicita. Tanto autem magis
habentes iudicium arguendi sunt et ista
talem iniusticiam non habent quanto enim

non nisi inhabitat vita beata valebit. Ecc. xiiii. Ante obitum tuum operare iustitiam quia non est apud inferos invenire cibum. Iste est i. conditiones de quibus dicitur Apoc. v. Non exies inde i. de carcere infernali donec reddas novissimum quadrantem. Illa autem quadrantes sunt quatuor sicut dicit Gregorius. Quantum temporis tu peccas et quantum temporis et peccas tu diligis quantum temporis peccas et diligis tu bona operari. Non potuerunt igitur inveniri dampnati per gratiam dei quia eam perdiderunt quia erunt eternis tenebris involuti. Unde Iob x. Infernus vocatur terra tenebrosa et operta mortis caligine. Non potuerunt etiam inveniri per speciem quia erunt inhabitatores desperationis inferni Ier. xviii. Desperavimus post cogitationes nostras ibimus etc. Non potuerunt inveniri per amorem quia in perpetuo odio dei erunt inclusi. Ps. Superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. Non potuerunt inveniri per aliquod bonum opus quia non poterunt operari. Ioh. ix. Venit nox i. infernalis obscuritas quando nemo potest operari. Circa quartum istud quadrantem solvere nunquam poterunt ideo de i. carcere infernali nunquam exibunt. Ista quatuor figurantur Mt. xxii. Ligatis manibus et pedibus mittite eum in tenebras exteriores etc. Non enim poterit aliquod bonum facere quia habebunt manus ligatas. Nec deum diligere quia habebunt pedes ligatos i. affectus. Unde sicut dicit Augustinus pedes anime sunt affectus anime. Nec poterit deum perfecte cognoscere quia erunt in tenebris. Nec poterunt in deum sperare quia in tenebris erunt exterioribus i. extra ambitum divine misericordie. Circa illud quod sequitur spiritu dei plenum debet arguere in clausis de quo [?] iudicio quod non timet cum tamen debet timere de beatis. Unde sicut dicit Augustinus in ... omnes qui de hac vita recedunt aut sunt valde boni aut valde mali aut mediocriter boni et mediocriter mali. Valde boni sunt iusti qui etiam ibi timebunt eo quod eorum iustitia divine iustitie comparata iniustitia esse videtur. Et hoc ostendit Gregorius epistola per exemplum scilicet lucerne regule et sigilli. Opera enim nostra aliquid videntur esse lucida aliquid vero aliquid perfecta. Sed si opera nostra divine luci comparantur ea que videbantur lucida apparebunt obscura. Et hoc ostendit Gregorius in moralibus per exemplum luminis dicens: Iustitia nostra divine iustitie comparata iniustitia est et lucerna lucens in tenebris fulgere cernitur sed in solis radiis posita tenebrescit. Aliquid etiam opera nostra videntur esse recta. Sed si ad regulam divine rectitudinis comparata fuerint videbuntur tortuosa. Et istud ostendit per exemplum regule dicens: Sepe lignum rectum esse creditur si ad regulam non ducitur. Sed cum regule coniungitur quanta tortitudine sit inesse invenitur. Aliquid opera nostra videntur esse perfecta. Sed in oculis dei sunt valde imperfecta. Et istud ostendit per exemplum sigilli. Sepe enim imago sigilli videtur esse perfecta in oculis intuentium et tamen adhuc est imperfecta in oculis artificis. Unde dicit Gregorius in moralibus. Sepe perdit in districtione iudicis quod in cogitatione fulget operantis. Valde mali tunc multum timebunt quia implacabilem iram dei super se habebunt. Multum videtur [?] peccator a filio quem ipse maledicit plus quam ipsum compellit plus quam in carcere perpetuo eum retrudet plus quam ipsum statuit nunquam inde educere plus quam carnifices quos contra ipsum concitavit de apposito. Ista talia deus reprobis ostendet in ira qua contra eos fervet ut habetur Mt. xxv. Ubi ipsos maledicet cum dicet Maledicti. Eos a se repellet cum dicet Discedite a me. In perpetuo carcere eos retrudet cum dicet In ignem. Inde eos nunquam educet. Ideo dicet eternum. Carnifices tortores eis apponet. Dabit enim eis tyrannum imperantem scilicet dyabolum i. luciferum et alios carnifices obsequentes i. alios demones. Ideo dicit qui paratus est dyabolo et angelis eius. Mediocriter boni et mediocriter mali sunt qui purgatoria [?] ... Isti valde timebunt

ibi poterit dici sicut dicitur Gregorii
Ecce in maiestate terribili ut ad ...
et archangelorum choros quos videns sit opa
tus audet Ibi petrus cum tanta gloria
apparebit qua prius se tradit Ibi paulus
quisque ut ita dicitur totum mundum post
se duos appellit Ibi andreas post se
achaiam Johes asiam Thomas Indiam
in conspectu summi iudicis quibus ducet
Et in eos nos miseri dicturi sumus qui
ad deum nostrum vacui venimus .ij. Cor.
v. Omnes nos manifestari oportet ante tribunal
xpi ut referat unusquisque ipsa corporis
prout gessit sive bonum sive malum sit ecce

Amen amen dico vobis Si
quid petieritis patrem in nomine
meo dabit vobis
Usque modo non petistis quicquam
in nomine meo Petite et
accipietis ut gaudium vestrum
plenum sit Hec in proverbiis
locutus sum vobis Venit hora cum iam
non in proverbiis loquor vobis sed palam
de patre annunciabo vobis Illo die
in nomine meo petetis Et non dico
vobis quia ego rogabo patrem de vobis
Ipse enim pater amat vos quia vos me a
mastis et credidistis quia ego a deo exivi
Exivi a patre et veni in mundum Iterum re
linquo mundum et vado ad patrem Dicunt
ei discipuli eius Ecce nunc palam loque
ris et proverbium nullum dicis Nunc scimus
quia scis omnia et non opus est tibi ut quis
te interroget In hoc credimus quia
a deo existi ¶ Siquis

(in margin, in red:) Dominica v. post octavas pasche sive proxima Joh. xvj.

in curia imperatoris haberet aliquem
advocatum vel auxiliatorem sollici
tum vel fratrem vel virum multum gau
deret et dilectum esset secundum Ysidorum
Certe nos in celo habemus Ihesum in curia
regis celestis sapientie advocatum Prima
Joh. ij. Advocatum habemus apud patrem
Ihesum christum iustum Auxiliatorem solli
citum dicitur Exodus xxxi Adiutor celi au
xiliator tuus est Et fratrem verum
unde ipse dixit Magdalene Joh.

xx. Vade ad fratres meos et dic eis Ascendo ad patrem meum et ad patrem vestrum
Et debemus petitiones nostras isto tem
pore et eas advocato nostro dare ut
eas summo regi offerat Philip. iiij.
Petitiones vestre innotescant apud deum
debemus nuncios orationum ad auxilia
torem nostrum mittere ut adiutricem manum
nobis porrigat Psalmus Emitte manum
tuam de alto eripe me et libera me de
aquis multis Et debemus eos nuncios
ad fratrem nostrum dirigere ut ipse post se nos
trahat Cant. j. Trahe me post te Et Cri
stus id est qui est dictator noster dictat peti
tiones nostras quas sibi advocato et au
xiliatori et fratri nostro porrigere debeamus
ut eas offerat deo patri dicens Amen amen
dico vobis si quid petieritis patrem in nomine
meo etc. Sunt autem quatuor necessaria si vo
lumus quod nostre orationes et nostre petitiones
debeant exaudiri videlicet Primo enim oportet
quod petatur digne quod notatur cum dicitur Si quis
Secundo oportet quod orationes et petitiones nostre
fiant cum instantia et perseverantia quod
notatur in verbo subiunctivo cum dicitur petieritis
Tertio oportet quod ille qui petit habeat vite
innocentiam quod notatur per hoc quod dicitur patrem
Quarto oportet quod ille qui petit discrete petat
et hoc scilicet que pertinet ad salutem quod notatur
cum dicitur in nomine meo etc. ¶ Primo quod
oportet quod petatur digne quod notatur cum dicitur
Si quid inutile quod sit aliquid vel ut
est etiam non nichil Circa quod notandum quod secundum
Augustinum tria sunt genera bonorum scilicet bona
infima bona media et bona suprema
Bona infima sunt bona temporalia que quasi sunt
nichil Ecclesiastes j. Ego respexi terram et ecce
vacua erat et nichil erat Ista tam
vilia non debemus a deo petere aut cum
moderamine et cum conditione petere Non
enim debemus ea petere quia non decet deum
tam vilia dare Unde refert Seneca quod
Alexander cuidam petenti denarium
dedit urbem Et cum ille diceret totum

donum non est querendum. Iudit. alleg. Non
quero quid te delectat accipere sed quod me
delectat dare. Crisost. super Matheum. Illa pete
a deo que et expediat accipere et illum
delectat prestare. Si autem cum terrena petis dare
aut difficile impetras aut non impetras
Quando enim prima est prestabilius libenter non habenti
quod si habes admonet ut contempnas. Si
autem temporalia petimus debemus primo petere cum
moderatione et cum conditione, dicit enim Balthaz-
ar quidam sermone in petitione crucis de petendo
temporalia cavenda est superfluitas et vo-
luptas. Prouerbiorum xxx. Mendicitatem et divi-
tias ne dederis mihi sed tantum victui meo
tribue necessaria. Secundo cum conditione, unde Seneca ali-
menta et quibus tegamur habeo. Cetera semper
de conditione apponenda dicit Augustinus. Quando
a deo petis temporalia cum modo petite
et cum timore illi committite ut si prosit det
si scit obesse non det. Quid autem obsit vel
prosit novit medicus non egrotus. Bona
media sunt bona spiritualia. Et ista sunt peten-
da cum attencione et fervore. Corinthiorum 1o. qui
non habent attencionem dicit Matheo xv. Populus hic
labiis me honorat cor autem eorum longe
est a me. Augustinus. Sicut vox sine modu-
latione est quasi vox pecorum sic oratio sine de-
votione est quasi mugitus bovum. Ideo Ecce quod
minime deo facis. Si aliquem iudicem
interpellas et subito cum loqueris ad eum
illum dimittas et cum alio fabulari incipi-
as quomodo te tollerabit. Et tamen tollerat deus
corda per tantum diversas res cogitancium.
Cyprianus. Quomodo te audiri a deo postu-
las cum te ipsum non audias. Deum tui memo-
rem esse vis cum tui memor ipse non sis.
De desiderio autem et fervore dicit Ieremie xxix.
Cum quesieritis me in toto corde vestro inve-
niar a vobis. Unde dicitur fuit Moysi ta-
centi sed corde clamanti Exodi xiiii. Quid
clamas ad me. Gregorius in moralibus. Eterna
vita si ore petimus et tamen corde non desi-
deramus clamantes tacemus. Augustinus. Quanto
desiderium interius est fervencius et fletus
ocius. Augustinus. Quanto quisque est sanctior

et sancti desiderii plenior tanto fit eius
fletus in oratione uberior. Gregorius. Ve-
racius orare est amaros compunctionis
gemitus et non composita verba resonare.
Bona suprema sunt bona celestia et ista
non tamen petenda sunt cum attencione et fer-
vore sicut spiritualia sed etiam cum humilitate
et sine presumptione. Cum humiliter petunt
qui de suis meritis non confidunt. Augustinus.
In petenda beatitudine clamor est cavenda
ne tanquam corporum meritorum fiducia
requiratur. Stultus esset ille pauper
qui cum manibus plenis elemosinam peteret.
Sic stultus esset ille qui corporibus
meritis beatitudinem obtinere vellet. Unde
dicitur Luce xvii. Cum feceritis omnia que
precepta sunt vobis dicite servi inutiles
sumus quod facere debuimus fecimus.
Cavenda est etiam presumptio ne sine
nostro labore velimus gloriam habere. De
tali presumptione reprehendit filios Ze-
bedei qui sine labore et passione vole-
bant cum Christo regnare Matheo xx. Nescitis
quid petatis. ¶ Secundo cepit quod petitio- 2m
nem fiat cum instancia et perseverancia.
Unde non perdunt remittitur cum dicitur Pe-
tite. Iacobi ultimo. Multum valet
deprecatio iusti assidua. Romanorum xii.
Orationi instantes. Ille non instaret
nec perseverat qui primo orat ferventer
postea tepide postea frigide. Augustinus
super psalmum. Multi in novitate conversionis
sunt ferventer orant postea languide post-
ea non frigide [illegible] fiat. Et
tamen tu videns deprecationem tuam non
amotam a te securus esto quia non est
amota misericordia eius a te. [illegible] Eccle.
vii. Melior est finis orationis quam principium.
Quia sunt plurimi incedunt et sinceri principium
deinde sunt mediocriter incedunt ferventer
finis perseverant. Et multi sunt qui
istum ordinem pervertunt qui ferventer
inchoant et frigide consumant. Isti

tm

fut piles chime cui9 pa. ps e leo
qui e aial calidu medla e cap
q e aial tpatu finis e pipes q e
aial frigidu. Tercio oz q illi q pe
tut habeat munditia vite qd no
phc qd dr pro[..] cui dicat Illeq
petit no dz esse filius diabli p imitacoez
malicie Sz filius dei p imitacoez
pfectois 2 gre. Mt. v. Estote pfecti
sicut 2 pr vr celestis pfectus e Et
ei illos no exaudiet q i peccatis exiut
Joh. ix. Scimus qz peccatores deus no
exaudit Tales ei q a deo aliq
petut 2 se in pcto exsistut ebus
siles st. Pmo illi q vellet sanari et
tenet ferru in vulne ipo Quat illi
pficit in vulne medicame si adhuc
feru in eo e Ita ul pficit oro illi9
tum adhuc peccatu inhierete ul odiu
in pectore maet Scdo siles st illi q
aliu vitupat 2 honorat Crisos sup
Mt. Qui orat et peccat no honorat deu
s deludit deu Isti st siles militibz
q xo genua flectebat 2 alapas
dabat Talis e venator q ex vna
pte orat 2 ex alia venat no cessat
Tercio siles st avi q volac vult insi
stata ul mole corpis aggravata se
e strictio ul laqueis inretita Talia
quide insistat pauca Ambros in
li. de bono mortis Du autem petimus
sti aguilam dni aigetu sipes qui9
visto hemus dni de pdari invadimus
alligam Insla. ala ppriaz hap.
ins disrupet es inflatos sine
voce malleo sz finalis pne Et hc
sine voce ex tipatois ul defectois
Illaga no aia plurez Ecles vij.
Inveni amariore morte mulierem
q laqus e venator 2 sagena cor
eius vicla manus illius Illago capmt
aues Sagena pisces viclis ligat
homes Mulier t cepit aue qn
decepit dauid celestia penetrate

Cepit hoiez ronale qn decepit salo
ta sapiete Cepit maxie pisce
qn decepit sapsone ta potetem
Quarto oz q illi q petut heant
discretoem in peticoe ut illa solu
petat q ptinet ad salute Und no
tu dr Inoie meo Aug No pe
tit inoie salvatoris quicquid petit
qr contra salute Vo nos q sm Aug
thali aliqd petit bo. s qr mali
st id no merent exaudiri Et ei
deu ptepnut in pceptis suis no
merent exaudiri in oronibz suis
Prov. xxviij Qui declinat aures
suas ne audiat lege oro eius erit
execrabilis Aliqn mali petut ma
la Et tuc aliqn exaudiut aliqn
no Qn at no exaudiut te est
sigm in me Jaco iiij. Petitis 2 non
accipitis eo q male petatis Qn
no exaudiut te sigm e ut Qn
exauditi sunt demones q petiert ut
Job temptaret Exaudiri ei sunt ad
votu s no ad utilitate qz maiore
inde acceperunt dapnacoem Aliqn at
boni petut bo. Et tc aliqn exaudi
unt Unde dicit ps Clamabit ad
me 2 ego exaudia eu etc Aliqn
no exaudiut Et hc e q qr p
indignis petut Je. vij Noli orare
p ppto hc ul assumas p eis laudes
ul orones 2 no obsistas m qr no
exaudia te Aut qz alio tpe mag
congruo accipiut qd petut Aug
Qm a deo aliqs petit accipit qd
petit Accipit at qn dz accipe Quedam
ei no negat s ut congruo tpe dent
differunt Unde etiam ecclia cotti pe
tit Adveniat regnu tuum 2 tn no stati
advenit s in die iudicii futuro adveniet
Aliqn no boni petut no bo. Qui
aplus petiit a se carnis stimulu
amoveri Illa at amoto aplus
no fuisset bo. qz ob humilitatis custodia
sibi datus fuerat Beda Aplus no

in nomine salvatoris petiit ut templo careret
quam ad custodiendum. Similiter accipiat. Gratia si
hac caruissent salvus esse non potuisset.
Augustinus. Exaudit dominus petentes. Iob temptatus
est et non exauditur. Apostolus petens stimulum
amoveri. Exaudivit deus quod dissipavit
daemones. Et non exaudit quod volebat sal-
vare. Illa eger petit a medico vinum
et medicus non dat. Non exaudit ad votum
ut exaudiat ad utilitatem. Quarto. scilicet quam
qui petendo secundum deum in oratione sua observat. Quia
digne petit et perseverante petit et sine pec-
cato bonus petit et ea que sunt ad salutem
petit [illegible] et qui impetrat quod petit. Et
tamen dominus non tantum promittit. Augustinus da-
bit vobis. Quinto etiam [illegible] promittit dicens
amen amen dico vobis etc. Et est modus
impetrandi ipsius Christi. [illegible] quoniam secundum primum modum
impetrandi. Et dicit primum. [illegible] ac sunt tres
modos impetrandi per quos impetratur. Unus fuit
in veteri lege sicut venit dominus [illegible]
vi venit dominus [illegible] in die quo ele-
git me etc. Alius modus fuit tempore primi-
tive ecclesie sicut testificatur [illegible] deus [illegible]
testis [illegible] in spiritu meo etc.
Tertius est moderno tempore quo impetratur per [illegible]
per [illegible] et perseverantiam [illegible] et timor
[illegible] deus tres modos impetrandi similiter
unus fuit [illegible] lege sicut [illegible] principium
Hebreorum vi Habraae [illegible] primitive
deus [illegible] similiter [illegible] maior
maiores [illegible] principium etc. Quartus
fuit in lege sicut [illegible] xiiii. si
non ego implebitur gloria domini universa terra
Tertius fuit tempore ecclesie sicut amen amen
et [illegible] quod [illegible] dicens
e adimpleat [illegible] promissionis etc. Sermo

Usque modo non petistis quicquam Secundus
in nomine meo petite et ac- de co-
cipietis ut gaudium vestrum sit dominica
plenum sit. Quamvis omni tempore sit
orandum tamen his diebus tria tempora ecclesia
elegit. Primum [illegible] ascensionem [illegible] leta-
nie institute sunt ut sicut advocatus pro

ad tuitionem pergenti petitionis porrigat.
Secundum inter ascensionem et pentecosten
[illegible] apostolorum qui tunc orationi instabat
ut spiritum sanctum acciperent Actuum primo. Tertium
omnis orat [illegible] in [illegible] et
filii ei regio regno pro recuperato
larga munera militibus largitur.
Et ideo ecclesia orat post ascensionem
ut ab ipso Christo [illegible] pro regno [illegible]
to munera gratiarum accipiat. Psalmus [illegible]
[illegible] dominus [illegible] etc. Item
post pentecosten [illegible] orationes et ieiunia
instituta sunt. [illegible] ei [illegible] congregati
[illegible] sunt et [illegible] regie custodie mi-
lites recommendat. [illegible] orat post
pentecosten ut deus munera gratiarum
collata custodiat. Psalmus Confirma hoc
deus quod operatus es in nobis. Christus
in [illegible] ad petendum et adorandum nos in-
ducens ait. Usque modo non petistis quicquam
in nomine meo. In quibus verbis duo ponuntur.
Primo ei reprehensio [illegible] negligentia. Se-
cundo. Usque modo non petistis quicquam. Secundo
commendatur liberalitas divina. Cum dicitur
dicitur petite et accipietis. Circa
primum notandum quod negligentia in orando est val-
de reprehensibilis [illegible] quod ipse orationes
sunt valde utiles et fructuose hominibus
et deo et angelis accepte. Primo sunt deo
placite. Secundo angelis grate. Tertio diabolo
inimice. Quarto sunt homini necessarie. Primo
quod orationes sunt deo placite. Et hoc
[illegible] ratione illa quia orationes sunt [illegible]
[illegible] dei. Secundo sunt sacrificium dei. Tertio
sunt munus dei. Primo quod sunt [illegible]
dei quod ipsi deo [illegible] Cum ei
[illegible] recepit sicut res corpus
et animam vult deus ut de rebus
[illegible] sibi [illegible] elemosinarum lar-
gitionem de corpore carnis mortificationem
de anima orationem. Secundo primum [illegible] est
[illegible] quod homini sunt [illegible] Secundum [illegible]
[illegible] homini sunt [illegible] Tertium [illegible] que

Primum

homini sit intima Et ideo istud est
magis gratum Crisostomus super act. de oro.
e nobis summo quia sola est spiritua
le tributum quod offert deo de visce
ribus suis Quarto orationes sunt sacrificium
dei quo ipsi deo odorem facimus ps
Dirigatur domine oratio mea sicut incensum
in conspectu tuo sacrificium vespertinum ele
vacio manuum mearum Illi offerunt
deo sacrificium matutinum qui gratias agunt
deo quod dedit eis bonum incipere Illi me
ridianum qui deo gratias agunt quod de
dit eis bonum continuare Illi vespertinum
qui gratias deo agunt quod dedit eis bonum
finire Vel illi offerunt sacrificium
matutinum qui offerunt et dant deo suam
iuventutem Illi meridianum qui offerunt
deo virilem etatem Illi vespertinum qui
offerunt deo suam senectutem De isto
sacrificio dicit Crisostomus super act. Nos sci
re quod preciosa sit oratio coram deo alta
iusticia thymiamati comparatur nisi
sola oratio Sicut enim thymiama bo
num confectum delectat homines adorantes
sic oratio iusti et piarum aures domini
Quinto sunt munimentum dei quo ut dei resistitur
diabolus super Eze. Sicut hosti munimentum
opponitur et adversario ex adverso venienti
occurritur ita dei sua sanctorum precibus
frangitur Unde et moysi dicitur Exo. xx
xii. Dimitte me ut irascatur furor
meus contra eos Et quia pauci sunt
qui se sic murum opponant et deum
teneant Ideo dicitur Eze. xiii. Non
ascendistis ex adverso neque opposuistis
vos murum pro domo israel ut staretis
in prelio in die domini Vita. hom. Ho
mo quod impetret nos tunc qui pugnat
et teneat te Sexto orationes sunt au
gete Crisostomus Nos sine digitis omnes
mox ut de ore tuo processit suscipi
unt eam angeli in manibus suis et
offerunt eam deo ps Prevenerunt

principes coniuncti psallentibus in medio
iuvencularum tympanistriarum etc. Isti
principes sunt angeli qui coniungunt se psalle
ntibus illis de quibus dicitur Ephes. v. Can
tantes et psallentes in cordibus vestris
domino Et eos preveniunt quia orationibus
occurrunt et in manibus suscipiunt Et sunt
in medio iuvencularum id est animarum que in orando
et in psallendo debent esse alacres fer
ventes et infatigabiles Et debent
esse tympanistrie id est . . . mortificatam in corde
retinentes Cristi eis dicitur tympanum quia in eo
sunt sicca pellis id est caritas et . . . Et pellis
extensa id est caro crucifixa Et in eclesia
id est anima est iubilatio et gaudium plene Septimo
orationes sunt diabolo inimice Et hoc exponi
de eis Pro. quia sunt scuta dei Octavo quia sunt
sagitte dei Nono quia sunt carbones dei
Decimo quia orationes sunt diabolo inimice quia sunt
scuta dei quibus temptationibus inimici resistimus
Ambrosius Bonum scutum est oratio quia omnia
spicula adversarii repellit Unde
ps Inimici mei detrahebant michi ego
autem orabam Tunc autem adversus oraturus
scutum eius temptatio frangitur quod ipsa ora
tio magis fidei effunditur Ephe. vi. In
omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis
omnia tela nequissimi extinguere De isto
scuto oracionis dicitur Sap. xviii. Proferens
scutum quod servitutis sue scutum orationem
et incensi deprecacionis allegans re
stitit ire et finem imposuit necessitati
Dicitur autem oratio scutum quia sicut scutum habet
tres angulos sic et oratio debet esse cum fide
id est sine aliqua hesitacione et spe id est sine
aliqua diffidencia et cum caritate id est cum de
siderio et fervore Octavo orationes sunt sagitte
et iacula quibus diabolum vulneramus ps
Emitte sagittas tuas et conturbabis
eos Origenes super librum Numeri Amplius
valet unius sancti oratio quam innu
merabiles peccatorum prelia Oratio enim celum penetrat

et quid no(n) in(ter)ius hoste vitat. Exo.
xvij°. Cu(m) eleuaret manus moyses vin
cebat isr(ae)l. Si aut(em) paululu(m) remisiss(et)
vincebat amalech. T(er)cio oraciones s(un)t car
bones quib(us) diab(o)lus inc(en)dim(us). Tob. vj°.
Cordis ei(us) p(ar)ticulam si sup(er) carbones
ponas fumus ext(ri)cat o(mn)e gen(us) demo(n)io(rum)
sive a viro sive a mulie(re). Ista duo s(cilicet)
sagittas (et) carbones petebat p(ro)ph(et)a
c(on)t(r)a diab(o)li (con)t(r)a suggestiones dolosas dic(ent)e
d(omi)n(u)s. Quid det(ur) t(ibi) aut q(ui)d apponat(ur) tibi
ad linguam dolosam. Sagitte potentis
acute cu(m) carbonib(us). Q(ua)rto oraciones s(un)t nu(n)cii
eo q(uo)d s(un)t nu(n)ciare(?) q(uo)d ho(mo) mittit ad
deu(m) ut petat succursu(m) vnde sup(ra) e(st). Ps.
Intret in (con)sp(ec)tu tuo ora(cio) mea. dicit
Glo. Mag(na) virt(us) pure oracionis q(uae) no(n)
q(ua)si q(ui)da(m) p(ersona) ad deu(m) intrat (et) manda
tu(m) p(er)agit q(uo) caro p(er)ue(n)ire nequit. Istu(m)
nu(n)ciu(m) due domicelle associant. Q(uo)d
sig(nifica)tu(m) e(st) Hest(er) xv. vbi d(icitu)r q(uo)d ip(s)a ad
rege(m) cu(m) duab(us) famulab(us) ing(re)dieba(tur)
vni ca(m) inniteba(tur) alt(er)a indumenta
i(n) humum defluencia colligebat. Hest(er)
ei(us) me(m)p(ro)ra(?) abscondita siue eleuata (et)
sig(nifica)t ordi(nem) q(ui) d(e)z absc(on)dita a fauore
p(o)p(u)li (et) eleuata ad deu(m) p(er) fluoc(?) animi
Due famule s(un)t elemosina (et) ieiuniu(m) cu(m)
q(ui)b(us) d(e)z venire ad rege(m) celo(rum). Famula
cui ora(cio) i(n)nit(itu)r e(st) elemosina q(uae) ip(s)a(m) oracio(nem)
ad deu(m) i(n)troducit. Est ei(us) elem(osin)a sic por
tarius i(n) aula p(ri)ncipis q(uia) si fuit aua
rus hostiu(m) c(on)cludit si munificus
ap(er)it. P(ro)u(erbiorum) xviij°. Donu(m) ho(m)i(n)is dilatat
via(m) eius (et) an(te) p(ri)ncipe(s) spaciu(m) ei fac(it).
Famula q(uae) vestim(en)ta defluencia colligit
e(st) ieiuniu(m) q(uo)d affect(us) carnales ne nimis
lasciuiat restringit. Ephe. vj°. State
s(uc)ci(n)cti lu(m)bos v(est)ros in v(er)itate. T(er)cio
Ostendit(ur) po(st)ea libalitas diuina q(uae) apparet
in tribus. P(ri)mo in h(oc) q(uo)d ad petendu(m) nos
inuitat. S(ecund)o in h(oc) q(uo)d ad mag(na) petend(a)
nos animat. T(er)cio in h(oc) q(uo)d ad dandu(m) que
petim(us) nos assecurat. P(ri)mo dico

q(uo)d diuina libalitas app(ar)et in h(oc) q(uo)d ad
petendu(m) nos inuitat d(omi)n(u)s petite (et)
d(abitur). Tanti ei(us) s(un)t q(uo)s inuitat ut ab eis
petat(ur). S(ed) multi s(un)t qui fugiunt ne
ab eis petat(ur). Refert Sene(ca) q(uo)d pau
p(er) tyronic(us) ab antigone rege tale(n)
tu(m) petijt. R(espon)d(i)t. i(d) pl(us) ee q(uo)d tyronic(us)
pete(re) debet. Et petijt denariu(m) ty
nic(us). R(espon)d(i)t. i(d) minus ee q(uo)d rege(m) dare
deceret. Et sic t(em)p(or)e vna (con)cupiscendi in
venit cu(m) potuiss(et) dare denariu(m) tanq(uam)
tyronico (et) talentu(m) tanq(uam) rex. D(eu)s aut(em)
no(n) sic (con)cupiscat s(ed) ad petendu(m) nos in
vitat. Aug(ustinus). Non tu(m) hortare(tur) ut
peteremus n(isi) dare vellet. Erubescat
hu(m)ana pigricia pl(us) vult ille dare q(ua)m
nos accipe(re) pl(us) vult ille miser(er)i q(ua)m
nos a miseria liberari. Et i(de)o monet
ap(osto)l(u)s p(ri)ma Thess. v. Sine int(er)mis
sione orate q(uo)d sit t(empor)ib(us) mod(er)at(is) et
locis et t(em)p(or)ib(us) debit(is) orando. Amb(rosius)
in li(bro) de v(ir)ginib(us). Sollempnes oraciones
defende sint tu(m) gr(ati)a(rum) actione cu(m) e
somno surgim(us) cu(m) p(ro)dim(us) cu(m) cibu(m)
nos p(ro)mere param(us) cu(m) sumpserim(us) (et)
cu(m) cubatu(m) p(er)gim(us). S(ecund)o celestia de
siderando. Aug(ustinus) sup(er) i(d) Sine int(er)mis
sione orate. Ipsu(m) desid(er)iu(m) ora(cio) e(st).
Et si (con)tinuu(m) fuit desid(er)iu(m) (con)tinua
erit ora(cio). T(er)cio bn(=bene) viuendo vel bene
agendo. Aug(ustinus) v(bi) s(upra). Iust(us) nu(n)q(uam) desi
nit orare nisi desinat iust(us) ee et
s(em)p(er) orat q(ui) s(em)p(er) bn(=bene) fac(it). Orig(enes). Omni
ons(?) atq(ue) iusti q(uo)d s(er)uit deo agit ora(cio)
reputa(tur) q(ui) siue int(er)missione q(uae) iusta
sunt agit sine int(er)missione orabit
Nec vnq(uam) ab orone cessat n(isi) iust(us)
esse desistat. S(ecund)o app(ar)et libalitas
diuina in h(oc) q(uo)d ad magna petenda
nos animat d(omi)n(u)s petite ut gaudi(um)
v(est)r(u)m plenu(m) sit. Gaudiu(m) mu(n)di e(st) va
cuu(m) ysa(ie) xxix. Sicut sompniat
esuriens (et) comedit cu(m) (autem) experrect(us) fuit
vacua e(st) a(n)i(m)a eius. Et Gaudiu(m)
no(n) de sp(irit)ualib(us) i(n) p(rese)nti e(st) repletu(m)

p. Cor. xiii. Expte cm ēdmi9 et
expte pphamus etc. Ysa. p. Hum
tum inxotu e aq. Gaudiu uero
btorum ē plenu Bulgar. Rema. i.
ē verum et summ gaudium qd no de
creatura s; de creatore capit. cui co
pata oīs alia iocunditas meror
est omnis suauitas dolor oē dul
ce amarum omne decorum fedum omne
postremo qd aliquid delectare pt mo
lestu ē. Tercio apparet liberalitas diuina
in hoc qr ad dandum qd petimus nos
affectuat dns Et accipietis Istud
aptius pmittit Luc. xi. petite et
accipietis querite et inuenietis pulsa
te et aperietur vobis. Ista vba Aug9
in s'mone dni in monte expo't. addu
cendo exemplu alicuius hois q' ad aliqm
locum pgere vellet et tm infirmos
pedes hret et viam nesciret et loci
illius ianua clausa eet. Optz
i. p. qm pedibus sanet. Deinde
oz q sibi via demonstret. qr paru
valet sanos pedes hre et per via
pgere. Deinde q hostiu ei apiat.
alias nl valet nc ambulare po
tuisse nec viam rectam tenuisse. nec
ad locum puenisse. Nos in pria
pntis exilij sumus ad priam per
ueniuri. Peccator at h; infirmos pe
des aie p peccatum. ps. Infirmare mei
dr. qm infirmus sum etc. Ignorat via
q ducit ad celu ps. Viam ciuitatis
habitaculi no inuenerit. Et ianua ce
lestis ē ei clausa. Gen. xxv. Clau
sa ē ianua. Debz igr petere primo
sua sanacōem et eam accipiet et
hoc ē qd dr. petite et accipietis.
ps. Sana aiam meam qr peccaui
tibi. Debet qrere vie directionē
et eam inueniet Et hoc ē qd sbditr.
Querite et inuenietis. Hoc at fact gra
spus sci. ps. Spus tuus bonus
deducet me in via recta. Debet

pulsare et petere celestis ianue apcōem
et ei apietur. Et hoc e qd sbdit Et ape
rietur vobis. ps. Ianuas celi apuit
etc. Ysa. xlv. Apiam ante eu ianu
as et porte no claudentur. etc. De eod
Ipse et pr amat vos quia ser-
vos me amastis et credidistis mo
etc. Discipli xpi quamplurimu tonis
affectabat. Primo si deus eos in suis
petitionibus exaudire debebat. Scdo
Si deus eos amabat. Tercio si xpc eius
s'ue cū pre eēt. Quarto si xpc ad patrem
redire debebat. Cristus at q' oim oc
culta cordium nouit ad ista quarum eis
rndit. Primo q in suis petitionibus erant
exaudiendi. Et ideo dixit eis Amen
amen dico vobis Si qd petieritis patrem
in noīe meo dabit vobis. Scdo q a patre
erant dilecti Jo. dixit eis ipse ei pr
amat vos. Tercio rndit eis sua eterna
de patre et sua de matre temporali generacōe
Cum dixit Exiui a patre et veni in
mundum. Quarto rndit eis sua ad patrem
reuersionem cum ait Iterum relinquo mundu
et vado ad patrem etc. Discipuli g° videntes
q eis manifestauat oia q in corde
habebat dixerunt. Ecce palam loqris
et pubim nllm dicis Sunt at p
ubia fm Aug. dicta obscura q
solet homines audire et no intellige
Nunc scimus qr scis oia. Beda cogito
illu scire oia qui deum gfitetur. Apti
uag; diuinus iudicium e cogitacoium
nostrarum secreta. Ista at ad nos queentes
possumus dicere qr xpc de his quatuor
nos certificat. Primo de nostra oracōum
exauditione cum dr. Amen amen dico
vobis si qd petieritis patrem in noīe meo
dabit vobis Sunt at tria fm Aug.
in quodam smone que impediunt ne oracoes
nre exaudiantur. sz pc. pusillan
imitas. Scdo tepiditas. Tercio temeri
tas. Primo qd qd impedit ne oracoes
nre exaudiantur e pusillanimi
tas Ista qn gsiderat sua indigni
tatem no audet oculos ad deum leuare

ut ipos ad dei benig^tem^ igitur talos
sic timida in celum ascende non pt sed
in infimis iacet Talibus dd^r^ illud
ysa. xxxv. dicite pusillanimes con
fortamini et nolite timere Sed^m^ quod im
pedit e tepiditas Qui ei tepida a
scendere queunt si tamen cito defficiat et langue
scit eo quod vigore non habet de talibus
dicit apok. iii^o. Vtinam frigidus esses
aut calidus sed quia tepidus es incipiam
te euomere ex ore meo. Tercium quod impe
dit e temeritas. Qui ei temeraria a
scendere conantur sed tamen a deo verecunde repellentur
et non tamen non merentur graciam sed pocius of
fensam Tales sunt ordines illorum qui
de suis meritis intumescunt Quales fuit
iste phariseus de quo dicitur luc. xviii. Pha
riseus stans hec apud se orabat dicens
deus gracias ago tibi quia non sum sicut ceteri
hominum etc. Vnde gregorius oratio mea exaudiri me
atur sicut dicitur ibidem Bubar. Corpus quod fit
flexilis fuces et humilis fidelis que
eadem timida fuces quod tepida hu
milis que temeraria Tercio nos
certificat de paterna circa nos dilectione
cum dicit Ipse enim pater amat vos Quod autem
pater nos diligat per quinque patet manifesta
Primo patet quia omnia visibilia nobis dedit
in dominium et in usum ps. Constituisti
eum super omnia opera manuum tuarum omnia
subiecisti sub pedibus eius Secundo patet
quia omnia celestia id est angelos nobis dedit in
ministerium hebre. p^o. Omnes sunt admini
stratorii spiritus in ministerium missi propter eos
qui hereditatem capiunt salutis Tercio
patet quia filium suum nobis dedit in precium
nostre redempcionis. pr^a^ Cor. iiii. Inhoc
apparuit caritas dei in nobis quoniam filium
suum unigenitum misit in mundum ut vi
vamus per ipsum Quarto patet quia dedit nobis
spiritum sanctum in privilegium nostre adopcionis
pr^a^ Joh. iiii. Inhoc cognoscimus quoniam in
ipso manemus et ipse in nobis quoniam de
spiritu suo dedit nobis Ro. viii. accepi
stis spiritum adopcionis filiorum in quo

clamamus abba pater Quinto patet
quia se ipsum frequenter in hereditatem adoptatis
Eze. xliiii. Non erit eis hereditas
Ego enim deus hereditas eorum Deut.
xviii^o. deus ipse est hereditas eorum
Ista autem quinque patet amor tangentis Bona-
venture dicit quia est quia mediator est enim aut
filius hominis quia reputatus est omnia
subiecisti sub pedibus eius Dum quia
mittis ei unigenitum tuum primitus
etiam virtutem tuam et ne quod vacet in
celestibus ab opere sollicitudinis contra
illos beatos spiritus propter nos mittis
in ministerium Tercio nos certifi
cat de superna eterna et spirituali generacione
cum dicit Exivi a patre scilicet per eternam
de patre processionem et veni in mundum
per temporalem de matre generacionem Quantum
enim ad primam nativitatem est ymago dei Quantum
ad secundam facta est speculum dei Est in-
ymago dei quantum ad primam nativitatem Sed
non quia in istis sensibilibus reperi-
tur ymago primo per generationem Gen. v.
Genuit adam filium ad ymaginem et
similitudinem suam Secundo per impressionem sicut fit
in nummo Mathei xxii. Cuius est ymago hec
et superscripcio Tercio per depictionem sicut
fit in lapide vel in lignis Sap. xiii.
artifex faber sculpsit lignum diligenter
ut assimilet ymagini hominis Quarto per
colorum supposicionem sicut in pariete
picto Eze. viii. vniversa ydola
domus israel depicta in circuitu erant
in pariete per totum Christus autem dicitur
ymago primo modo scilicet per eternam generacionem
Coll. i. Qui est ymago dei invisibilis
Glo. i. plene similis patri et de patre
Joh. xiiii. Qui videt me videt
et patrem meum etc. Ensi x. Ego
et pater unum sumus Homo non dicitur ymago
sed ad ymaginem dei aliis tribus modis
scilicet tribus Secundo per impressionem quia deus
in ipsum ymaginem suam impressit Gen.
i^o. faciamus hominem ad ymaginem et

fm

et similitudinem nostram. Hugo super primo Coll'
primo. Christus est ymago dei invisibilis. Et alia
Glo. Alia est ymago regis in numismate,
alia in filio. Nos sumus nummi in quibus
ymago dei est. Christus est filius qui est
hoc quod pater. Et plenius in Glo. Nulla
ymago celi dicitur nisi illa que est idem quod id cu-
ius est, pro illo, scilicet cum illo. Secundo secundo dicitur
ymago per decorationem. Corpus enim nostrum
modo patitur multas suppellectiles vitiorum
et penalitatum. Sed in futura beata vita
omnis mortalitas et penalitas et vito-
sitas a corpore detrahetur et in vitam re-
sorbebitur, quia corpus nostrum glorie configurabitur.
Philip. iii. Salvatorem expectamus
dominum ihesum christum qui reformabit corpus
humilitatis nostre configuratum corpori claritatis
sue. Tercio secundo dicitur ymago per colorum appo-
sitionem. Anima enim nostra licet defectum habet
colorum, id est diversarum virtutum, sed
in patria coloratur et depingetur quatuor
coloribus de quibus dicitur Exo. xxvi. Fa-
cies velum de iacincto et purpura et
cocco bistincto et bysso retorta. Ia-
cinctus est color aeris sive celestis,
purpura sanguinei, coccus flammei et byssus
nivei. Tingetur in anima color iacincti
sive celestis per celestium dulcedinem et
suavitatem. Ps. Delectationes in dextera tua
usque in finem. Tingetur color purpureus
sive sanguineus per mundiciam et puritatem.
Sicut enim sanguis aliorum hominum infi-
ciat, tamen sanguis Christi scilicet virtute puri-
ficativa per quam animas suorum purifi-
cat et dealbat. Apoc. vii. Laverunt
stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine
agni. Tingetur color coccineus sive
flammeus per immensam caritatem, quando enim
est ignitus dilectionis tunc ad eum
fervidus amoris. Ysa. xxxi. Dixit
dominus cuius ignis est in Syon et camini
eius in Ierusalem. Tingetur color byssinus
per lucidam et apertam claritatem. Modo
enim videmus obscure, sed tunc clare

et lucide. Primo Cor. xiii. Videmus nunc
per speculum in enigmate, tunc autem facie
ad faciem. Possunt etiam dici quod sancti viri
etiam in presenti dicuntur esse ad ymaginem dei.
Et per impressionem, quia ymago dei est in eis impressa.
Et per descriptionem, quia apte repetat omnia vicia.
Et per colorum suppositionem, quia colores virtu-
tum pingunt in anima. Et per generationem, quia a deo
generantur in gratia. Iudicum i. Ioh. primo. Dedit
eis potestatem filios dei fieri, hiis qui credunt
in nomine eius etc. Secundo quoniam adunationem
spiritualem Christus factus est speculum dei. Sap. vii.
Candor est lucis eterne et speculum sine ma-
cula. Speculum fit ex coniunctione vitri cum
plumbo. Constituunt enim hoc in vitro specu-
letur, vel in plumbo tamen sua ymaginem vide-
re non potest. Sed quod fit coniunctio utriusque
tunc ipsam videbit. Per vitrum significatur
divinitas fulgida, per plumbum caro Christi,
quia plumbum habet colorem terreum. Homo igitur
non poterat se speculari in deo propter nimiam
claritatem suam. Primo Thim. vi. Lucem habitat
inaccessibilem. Nec in homine aliquo propter
suam tenebrositatem. Iob xxxvii. Nos quippe
involvimur tenebris. Postquam vitrum sive
divinitas cum plumbo nostre humanitatis est
coniunctum. Et sic verum speculum est effectum,
in quo quilibet suos defectus speculari
et reformare potest. Nam superbus potest in speculo
claritatis humilitatem. Mat. xi. Discite a me
quia mitis sum et humilis corde. Vel et elatus
paupertatem. Mat. viii. Vulpes foveas
habent et volucres celi nidos, filius autem
hominis non habet ubi caput suum reclinet.
Gulosus sobrietatem, quia xl diebus et xl
noctibus ieiunavit, et nunquam carnes legitur
comedisse nisi de agno paschali propter
preceptum legis. Christus locutus est. Ysa.
xlii. Neque enim clamabit neque contumeliis ira-
cundus patientiam et tacitumitatem. Nunc de ca-
tuli sunt filii patres sui etc. Christo
nos refficiat de sua gloria ad patrem
revertere. Ioh. xvi. Iterum relinquo mundum
et vado ad patrem. Chrysostomus ubi. Et dominus

quod ihesus assumptus est in celum et sedet
a dextris dei / dextra autem dei est equalitas
dei sive potiora bona dei et virtus et potestas
dei Cristus enim est deus in se et homo et iudex
in iudicio et deus in se sedet a dextris
dei .i. in equalitate dei ps. dixit dominus domino
meo sede a dextris iudicium et filius hominis .i. homo verus
sedet a dextris dei .i. in potioribus bonis
dei et potiori .i. Act. vii. Ecce video
celos apertos et filium hominis stantem a dex
tris dei iudicium et iudex .i. in potestate
dei quia dedit ei deus potestatem iudicium
faciendi Ioh. v. potestatem dedit ei iudicium
facere quia filius hominis est Dominica infra
octavas ascensionis
Cum venerit paraclitus
quem ego mittam vobis promissio
a patre spiritum veritatis qui a patre
procedit ille testimonium perhibebit de me Ioh.
Et vos testimonium perhibebitis quia ab initio xv
mecum estis Hec locutus sum vobis ut non
scandalizemini absque synagogis facient
vos Sed venit hora ut omnis qui interficit
vos arbitretur obsequium se prestare deo
Et hec facient vobis quia non noverunt patrem
neque me Sed hec locutus sum vobis
ut cum venerit hora eorum reminiscamini
quia ego dixi vobis. Ioh. xv
Sciens benignus dominus de suo recessu
discipulos [illegible] benignus consola
tionis et consolatorem spiritum mittere pollicetur
Iste est enim ordo consolationis ut dicit Gregorius
in moralibus. Ut si aliquem afflictum consolari
volumus prius debemus ei compati et
emolliri Et istud [illegible]
Ne ei [illegible] si non [illegible]
[illegible] Et durum molli
non adheret nisi prius eius durities
temperata mollescat Sed non iacentes [illegible]
[illegible] status [illegible]
dominus [illegible] tribulatis benignus [illegible]
[illegible] et [illegible] quia [illegible] [illegible]
[illegible] consolatur
mittendo sed quia mittet eis spiritum sanctum
videlicet primo ad consolandum ipsos tribula
tos Secundo ad instruendum ipsos ignaros
Tertio ad roborandum ipsos timidos
Primo dicit eis promittit quod mittet spiritum
sanctum ad consolandum ipsos tribulatos
cum dicit Cum venerit paraclitus id est pa
raclitus autem interpretatur consolator Ipse enim
consolatur [illegible] lugentes Math. v.
Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur
Et pro hoc notandum quod est luctus Unus
de luctu devotionis Unus de luctu con
tritionis Unus de luctu lamentationis
Primo de luctu devotionis qui fit pro
absentia visionis divine Ps. Fuerunt
mihi lacrime mee panes die ac
nocte etc. Unus pro luctu contritionis qui
fit pro perpetratione culpe Ps. Exitus
aquarum deduxerunt oculi mei quia non custo
dierunt legem tuam Unus de luctu lamen
tationis qui fit pro aliquam [illegible] tribulationem
Ps. Intret in conspectu tuo gemitus
compeditorum Omnes enim isti luctus per spiritum
sanctum in consolationem vertuntur Sicut enim
quod post pluviam sequitur maior serenitas
post nubilum sequitur maior claritas
Et post tempestatem maior tranquillitas
Eodem modo post pluviam lacrimarum de
votionis sequitur maior serenitas contempla
tionis Gregorius [illegible] lacrimis bap
tizata in contemplatione videt limpidius
Post nubilum lacrimarum contritionis sequitur
maior claritas exultationis Gregorius
super [illegible] Gen. xxxii. Vidi dominum facie
ad faciem Prius inquit [illegible] ista
caligo [illegible] et sic [illegible] rap
tim in [illegible] mens illu
stratur Prov. xiiii. Cor quod noverit
amaritudinem anime sue in gaudio eius non
miscebitur extraneus Post tempestatem
lacrimarum lamentationis sequitur maior
tranquillitas et consolatio [illegible] Thob.
iii. Post tempestatem tranquillum facis
et post lacrimationem et fletum exul
tationem infundis Ps. Secundum multitudinem
dolorum meorum in corde meo consolationes

tunc letificaverunt animam meam Augustinus super
ps. Et velud patiuntur tot consola-
ciones. Unam fudi lacrimam unam conso-
lacionem merui decem lacrimas fudi de-
cem consolaciones merui. Sunt autem consola-
ciones mundi modo lugentes sic non con-
solacionem mundi modo gaudentes primo di-
cis Luc. vi. Ve vobis divitibus qui habe-
tis consolacionem vestram. Sicut enim sponsa
que recipit alienum non meretur consolari
sed flagellari. Sic et anima non meretur
consolacionem divinam que recipit alienam.
Bernardus. Delicata est nimis consolacio
divina et non datur admittentibus alienam.
Inde propheta refugiebat eam dicens. Re-
nuit consolari anima mea memor fui
dei et delectatus sum etc. ¶ Secundo promi-
sit xpc distillacionibus suis qui mittet eis
spiritum suum ad ipsos igitur inquietudo.
Luc. dicit. Spiritum vite dat. Ait spiritus suus
spiritus vite. Gracia infunditur vita de qualibet
re et maior de mundo omnes qui nulla
vita est in mundo. Ita ponitur dicit Hylarius.
Vita hic est plena vel metuta vel imper-
fecta. In primo enim vita non est vita
quia ibi est felicitas multitudo et imperfectio.
Est enim ibi falsitas quia omnia que in mundo
sunt falsa et mendacia sicut Ier. xvi. Ve-
re mendacium possederunt patres nostri va-
nitatem que eis non profuit. Est enim menda-
cium falsa vox significans aliud mente falle-
di. Ista terrena et mundana sunt bonis signo
vera malis signa falsa. Qualiter autem
sunt bonis signa vera. Aut Crisostomus super
dicit dicens. Considera quia non tanta sunt bona
delectabilia in hoc mundo ut eis frua-
mur sed ut per hec intelligamus quod si tan-
ta bona sunt et tam delectabilia terrena quam bo-
na sunt ipsa celestia. Primo quia bonum
est gaudere carnaliter per hoc intelligimus quod melius
est gaudium anime. Gaudium enim carnis cum
carne finitur. Gaudium autem anime cum anima
perseverat. Secundo quia est bonum gloriari
in terris per hoc intelligimus quod melius est glo-
riari in celis. Unde enim clarius est

celum quam terra tanto gloriosior est gloria ista quam
illa. De ista significacione sic dicit Iohannis. Sicut
sacrificia antiqua instituta sunt in signum sacrificiorum
future. Ita temporalia bona fuerunt promissa et
data in figuram eternorum. Et sic promisit deus
ymolari et hostias ne demonibus ymola-
rent. Ita et divicias temporales dat ut potius
ab ipso quam a demonibus postulet. Malis
autem ista terrena et mundana sunt signo falsa. Divicie
enim sunt apparentes sacietate sed vere esuriem.
Ysa. xxix. Sicut sompniat esuriens et come-
dit cum autem experrectus fuerit vacua est anima
eius etc. Delicie sunt apparentes dulce-
dines sed vere amaritudines. Prover. v. Favus distillans
labia meretricis novissima autem illius amara
quam absinthium. Honores sunt apparentes
sublimitates sed vere et subita deiectiones.
Job. xxx. Elevasti me et quasi super ventum
ponens allisisti me valide. Ideo non
in omnibus istis ostenditur apparens bonum et
celat verum malum. Et ideo temporale fallax
signum decipit animas stultorum. Sed in
hac vita non est vitas quia non est ibi magni-
tudo neque sermitas. Ita sic dicit Ieronimus.
Nescit homo utrum odio vel amore dignus
sit. Et est intellectus quod nescit utrum finaliter
dignus sit odio vel amore. Vel potest dici
quod nescit certa certitudine ut hic habeat
per graciam revelationis. Potest tamen hic cognosce-
re qualibus signis. Videndum est quod sunt
ista signa. Crisostomus dicit super quod Sicut ignis
cognoscitur scintillis suis. Sol radiis suis.
Rosa odoribus suis. Sic et vir habet
tres scintillas. Primo sinceritas de spiritu ira
quam habebat propheta dicens. Sitivit anima mea
ad deum fontem vivum etc. Secundo sincera
verba. Ecc. xlviii. Surrexit Helyas et
verbum illius quasi facula ardebat etc. Tercio
sincera opera. Job. xxxvii. Nonne vesti-
menta tua calida sunt cum perflata fuerit terra
austro. Sic ergo ubicumque videmus scin-
tillas ibi supponimus esse ignem mater-
ialem. Sic quicumque istas supradictas scintillas habet
supponendum est quod habeat ignem celestem. De
istis scintillis dicit Ezechiel. Scintille

q̄i apparens eius candidus de patria
et vba et opa sctorum virorum Et fuit
scintille magis sicut fuit ponde carnorum
benia Et fuit eius magis in amore
dei sicut fornacia Et sicut candens magis per
amore fuit inflamata Hoc sicut vim
sicut tres radios primus est scia que cog
noscit deum .i. eius iusticiam et bonitatem
ps duo hec audivi quia ptas dei
est et tibi domine mia etc Scda est scia qua
cognoscit mundum .i. eius miseriam et
vanitatem Mat iiij. Qui que vidit te
resiliet a te etc Tercia est scia que cogno
scit seipsos .i. suam miseriam et vilitatem
Michee vj. humiliatio tua in medio tui
Et sicut quando videmus radios supponimus
ortu esse solis materialem Sic quando istos
radios in nobis sentimus debemus suppo
nere esse solem supercelestem de hiis tribus
radijs dicitur Eccli. xliij Tripliciter sol exurens
montes radios igneos exsufflans etc
Tercio sicut vim sicut tres odores primus
est orationis devote Apoc. v. habentes
singuli cytharas et phyalas aureas ple
nas odoramentorum que sunt orationes sanctorum
Scdus est fame preclare ij. Cor ij. Christi
bonus odor sumus deo in omni loco Tercius
est gratie floride Cant. i. lectulus noster
floridus Et sicut quando sentimus odorem
rosarum vel rosas esse supponimus etiam si
eas minime videamus Sic quando istos
odores in nobis sentimus rosas graciarum
et virtutum in nobis esse supponere debemus
de quo odore dicitur Eccli. xxiiij. Quasi plantacio
rose in Jericho Tercio in hac vita non
est vitas quia non est ibi aliquid perfectum sed
omnia imperfecta Primo quia sunt que conantur
ad perfectionem Et multi sunt que tendunt ad de
fectum et multi deficiunt quod admirabile
de veniunt Isti sunt similes statue Nabu
chodonosor de qua legitur Dan. ij. Cuius capi
tis erat aureum pectus et brachia de
argento venter et femora aerea et tibie
ferree pedum quedam pars erat ferrea que
dam fictilis Multi enim sunt qui primo aureo

gressionis sue sunt aurei .i. ignei et
valde fulgentes Aurum enim est coloris
ignei In secundo anno efficiuntur argentei
.i. tepidi et negligentes Argentum
enim deficit ab auro et quantum ad valorem
et quantum ad fulgorem quia tales non
tantum valent in secundo anno quantum ad meritum
nec tantum fulgent quantum ad exemplum In tercio vero
anno efficiuntur erei .i. impatientes et
murmurantes Es enim si tangitur statim re
sonat In quarto efficiuntur importa
biles et rebelles et inimicis eorum ferri
entes Ferrum enim per durum est et cetera
metalla domat et ferit Sepe at
contingit quod ferrum ferrum domat quia unus
tyrannus sepe alium domat In quinto
anno efficiuntur terrei .i. fragiles et
in temptacionibus cedentes Et sic lapis
statuam in pedibus fictilibus percuciens
ipsam comminuit Sic modica temptacio
vel tribulacio eos frangit Tercio
punit displicentie que committentur eius ipsum
scilicet ad inobediendum ipsos timidos
eum dicitur Ille testificabitur perhibebit de me
et vos testificabimini perhibebitis de me
Augustinus Ille testificabitur perhibebit de me
in cordibus vestris et vos in vocibus
vestris Ille inspirando et vos persuado
Ideo at forte sunt sunt ad testificandum
de christo quod que prius tacebat testificantur in vna
lingwa propria testificati sunt in omnibus
linguis que prius in vno angulo propria
in toto mundo Et prius vno voce propria
voce et morte Sicut patet in petro qui ad vocem
vilissime persone christum negavit Mat. Gre
gorius in moralibus Sunt persone viles quantum
ad sexum quia non vir sed femina sunt vi
liores quantum ad condicionem quia non libera
sed ancilla Sunt vilissima quantum ad officium
quia non thezaurara sed ancilla hosti
aria Sunt Quam aut post modum factus
sit fortis ostenditur ibidem Crisostomus Eo
tempore petrus flagella accedentem
quod paulo ante timuit verba tiugre
tum Et quod ante ille viros regnantes et pote
states principem celi spernit etc

Hom

·ii· Cum venerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre etc. Christus predicavit verbum inter iudeos verba sue sapiencie Joh. viii. Nunquam sic locutus est homo sicut hic homo loquitur. Fecerat opera inter eos sue potencie Ewangelio xv. Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit etc. Exhibuerat eis exempla sue sanctitatis et vite Math. xi. Discite a me quia mitis sum et humilis corde etc. Et tamen iudei verba sue sapiencie dicebant esse falsa Joh. viii. Tu de te ipso testimonium perhibes et testimonium tuum non est verum. Et miracula sue potencie dicebant fieri virtute diaboli Math. xii. Hic non eicit demonia nisi in belzebub principe demoniorum. Et exempla sue sanctitatis dicebant fieri exempla hominis peccatoris Joh. ix. Nos scimus quia hic homo peccator est etc. Notavit igitur discipulis Christus dicere Cum nos relinquis et quo ad iudeos nos mittis Quomodo inter eos facere poterimus nos igitur qui habemus parvam sapienciam Nos infirmi qui habemus parvam potenciam Nos peccatores insuper qui habemus culpabilem vitam Et ideo Christus consolatur eos dicens Cum venerit paraclitus etc. Ubi consolatur eos ostendens quod cum eis tota trinitas veniet scilicet persona patris qui dabit eis potenciam in miraculis Persona filii qui dabit eis sapienciam in doctrinis Et persona spiritus sancti qui dabit eis sanctitatem et graciam in exemplis. In verbis igitur premissis quatuor tanguntur. Primo persona patris spiritum sanctum spirantis cum dicit Spiritum veritatis qui a patre procedit Secundo tangitur persona filii mittentis spiritum sanctum cum dicit Quem ego mittam vobis a patre Tercio ponitur persona spiritus sancti apostolos consolantis cum dicit Cum venerit paraclitus id est consolator Quarto ponitur persona apostolorum qui fuerunt ydonei in testimonijs perhibendis Cum dicit Et vos testimonium perhibebitis de me etc.

Primo igitur ponitur persona patris spiritum sanctum spirantis cum dicit Spiritum veritatis qui a patre procedit. Quamvis autem similiter procedat a filio, filius tamen dicit hic quod procedit a patre eo quod penes patrem residet auctoritas prima quam solet filius patri attribuere, et quod suum est totaliter habet a patre scilicet. Propter hoc autem quod dicit Quem ego mittam vobis a patre innuitur evidenter quod eciam ab eo procedit. Si enim non procederet ab eo non mitteret eum. Propter hoc autem quod hic exprimitur quod spiritus sanctus procedit a patre et non exprimitur quod procedat a filio causatus est error grecorum dicencium spiritum sanctum tantum a patre procedere et non a filio. Quem quidem errorem confutavit dominus primo scilicet auctoritatibus. Ex racionibus secundo. Dico quod iste error confutatur auctoritatibus. Et auctoritatibus Apostoli qui dicit eum esse spiritum Christi Ro. viii. Qui spiritum Christi non habet hic non est eius. Similiter eciam hic est idem solus sancte Et sic dici potest quod filius sit spiritus sancti similiter racione alicuius relacionis sed in divinis non est relacio nisi originis. Et ideo oportet quod vel filius sit a spiritu sancto quod nullus dicit vel quod spiritus sanctus sit a filio. Secundo hoc ostenditur auctoritate Ewangelij apostoli qui filium dicit esse ymaginem patris per eius quem spiritum sanctum Coll. primo Qui est ymago dei invisibilis. Et hoc ideo quia non solum sed esse eciam quem cum patre sed assimilatur patri tanquam quod producat consortem personam scilicet spiritum sanctum. Tercio hoc ostenditur auctoritatibus sanctorum doctorum grecorum Athanasius enim in symbolo fidei sic dicit Spiritus sanctus a patre et filio non factus nec creatus nec genitus sed procedens. Didimus eciam magnus doctor grecorum in libro de spiritu sancto Et Cirillus episcopus et Johannes Crisostomus hoc idem testantur. Secundo hoc ostenditur racionibus. Prima racio est quia nomen

est per se quia amor patris ad amantem. Cum
i. spiritus sanctus sit amor quo pater amat filium et
filius patrem, manifestum est quod spiritus sanctus procedit
a patre et filio. Secunda ratio est quia in sole re-
lucet vestigium trinitatis. Videmus enim quod
radius est a sole et calor procedit a sole
et a radio. Sic spiritus sanctus est a patre et a filio.
Tertia ratio est quia in anima que est ymago dei reperi-
tur tres potentie [illegible] amor procedit a noticia. Sic spiritus
sanctus qui est amor patris a filio qui est sapientia
et noticia patris. ¶ Secundo tangitur quod pater et
filius mittent spiritum suum, cum dicitur: Quem
ego mittam vobis a patre. [illegible] i. spiritus
sanctus ad nos mittitur, nos ipsos preparare
debemus pro adventu spiritus sancti in hac
[illegible] [illegible] duplex de causa [illegible] causa est
quia Christus spiritum suum promisit. Et promissum
exhibuit in hac [illegible] [illegible].
promisso in scripto exhibito. Secunda causa est
quia eo misso spiritus sanctus in bono suo re-
colitur ut in animus preparare ipsum
mundando et purificando. Spiritus sanctus quidem in
suis [illegible] [illegible]. Columba enim in lo-
cis lutosis non manet sed totaliter fugit.
In locis pulverosis moratur sed non
libenter et ~~delectabiliter~~. In locis autem flo-
ridis et mundis libenter et delectabiliter
moratur. Sic [illegible] Augustinus quidam sunt valde
mali, quidam valde boni, quidam
mediocriter boni et mediocriter mali.
Valde mali sunt qui habent corda lutosa
et immunda in quibus spiritus sanctus non habitat.
Sap. i. In malivolam animam non intro-
ibit sapientia nec habitabit in corpore subdito
peccatis. Et bene dicit subdito peccatis. Aliud
est enim subditum esse peccatis, aliud est superi-
orem esse peccatis. Et [illegible] cum peccatis
p. dt. ille subditus est peccatis cui peccata dominantur.
In [illegible] Augustinus [illegible] superesse
[illegible] Augustinus [illegible] [illegible]
est [illegible] [illegible] victor. Ille est su-
perior peccatis qui ea [illegible] et
vincit ita quod [illegible] in eo dominari non
possunt. Ideo [illegible] illos ut [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pedibus nos
[illegible] [illegible] non sit [illegible]. Illud [illegible]
[illegible]. Si diximus quia peccatum non
habemus nos ipsos seducimus et veritas
in nobis non est. Alii sunt valde boni scilicet
viri perfecti qui habent corda munda et
florida in quibus spiritus sanctus habitat de-
lectabiliter in [illegible] cordibus [illegible].
Aliud [illegible] rosa [illegible] et [illegible]
[illegible] quod [illegible] dicere [illegible] [illegible]
lectulus [illegible] floridus. Alii sunt me-
diocriter boni et mediocriter mali
scilicet viri imperfecti [illegible] corda pulve-
[illegible] sunt [illegible]. Et [illegible] spiritus sanctus
in eis habitat sed non libenter. Nota quod de-
libenter [illegible] in pulvere. Ideo quidem
valde [illegible] est ad istos pulveres
[illegible] quod cum pulvis magna
[illegible] [illegible] est [illegible] de pul-
vere factus et in pulverem resolvendus
et pulvis [illegible] corpus. Gen. iii. [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] est
[illegible] quod de pulvere [illegible] est quod pul-
vis est. [illegible] quod pulvis corpus
[illegible]. Et in pulverem [illegible]. [illegible] quod
est in pulverem resolvendus. [illegible] igitur
[illegible] [illegible] [illegible] cum pulvis
et [illegible] [illegible] appetit [illegible]
[illegible] [illegible] de facili [illegible] [illegible]
affectiones [illegible] [illegible] pulveribus
[illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
te pulverem de pedibus vestris i. de
affectibus vestris. ¶ Tertio [illegible] [illegible]
spiritus sanctus apostolos consolatur cum dicitur:
Cum venerit paraclitus i. consolator.
Nota autem quod trina [illegible] tribulatio
quam homines patiuntur [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] et [illegible] [illegible] corde
[illegible] et [illegible]. Aliud [illegible] est [illegible]
et [illegible] [illegible] dolorem. Aliud [illegible]
[illegible] futura. Et [illegible] [illegible] timorem.
[illegible] spiritus sanctus contra istas tres tribulationes
dat tres consolationes. [illegible] [illegible]
[illegible]. Prima est [illegible] [illegible] [illegible]

Ideo apparuit in spe columbe super xp̄m baptisatum Ut habetur Luce iijo. Columba enim felle caret et peccatis spiritus sanctus illud in quos venit facit carere felle rancoris Ideo Actuum. vij. vocatur ipse spiritus sanctus spiritus suavis benignus et humanus Quia illos quos replet facit suaves in corde benignos in sermone et humanos in conversatione Contra putorem refrigerat et restringit dolorem Ideo apparuit in specie nubis super xp̄m transfiguratum ut habetur Mathei xvij. Nubes enim habet quod estum refrigerat Bernhardus. Quid non temperat dulcedo illa quam morte quis fuit dulcissima Contra asperitas per resistere illa victoriam Actuum ijo. Fecit me durum formatum quod verum lignum plate Contra frigus mutat ad compassionem Ideo apparuit in specie ignis super apostolorum collegium congregatum Quia enim vas terreum est fragile sed igne concoctum efficitur solidum Sic et apostoli ante adventum spiritus sancti erant fragiles et tanquam mollis terra sine terra Sed igne spiritus sancti concocti facti sunt tanquam fortes testa Unde poterat quilibet eorum dicere cum propheta Psalmo xxi Aruit tanquam testa virtus mea Sicut tanquam terra liquescens in medio ventris mei i. ante adventum spiritus sancti Sed postmodum aruit tanquam testa virtus mea

c. iij

Certo ponitur proprietas apostolorum quod sunt ydonei in testimoniis perhibendis Cum dicitur Et vos testimonium perhibebitis etc. Unde Actuum dicitur ydoneus testis est hominibus conditionibus scilicet Natura ut sit vir non mulier quia vanum et instabile testimonium femina profert Conditione ut sit liber non servus Quia servus metu dominantis sive propter testimonium supprimit verum Vita scilicet ut sit innocens non infamis quia iniustum est hominem scelestum recipere contra eorum et contritum Apostoli quoque sunt ydonei testes Primo quia sunt viriles

non femine neque molles Et non illius persecutoribus cedebat Unde cum flagellarentur dicebat Actuum v. Obedire oportet deo magis quam hominibus Secundo quia sunt liberi non servi Et ideo sine timore predicabant Actuum iiijo. Virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Ihesu xp̄i domini nostri Tertio quia sunt innocentes et sancte vite Et propter hoc a testificatione repelli non poterant Ideo ei poterat eis dici i. Regum ij. Numquid ei aliquem iudicas turpem comparatione istarum tangit Augustinus dicens Talis est gratia spiritus sancti quod si tristitiam invenit dissolvit si desiderium pravorum corrumpit si trepidationem abicit In hoc quod dissolvit tristitiam dat cordis securitatem In hoc quod desiderium pravorum corrumpit dat vite sanctitatem In hoc quod trepidationem abicit dat constantiam et animi stabilitatem etc. Dominica infra octavam

Absque synagogis facient vos Sed venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur se obsequium prestare deo

Multa dixit iesus multa adversa erant passuri ideo xp̄s eis prius predixit Primo ut cognitis eis animum dare cogitaret quod ita fit ut pericula fiant Secundo ut ipsi illis periculis cautius providere valeat Tertio ut quasi clypeo patientie muniant Predixit autem ea mala eos esse passuros scilicet Primo a synagoga separationem cum dicit Absque synagogis facient vos Secundo diffamationem Tertio occisionem Ista duo tangit cum dicit Sed venit hora ut omnis qui interficit vos etc. Quasi dicat Ideo vos malos reputabunt ut quicumque vos occiderit deo servire se credat Circa primum nota quod sicut dicit Glossa Tunc temporis fuit genus a synagogis eiici quod non diceret esse ecclesie Et ipsi adhuc ad templum ibant causa orationis Actuum iijo. Petrus et Iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam Contra primum Non sunt ut dicit Augustinus Nullum malum erat eis concludi a synagogis iudaicis quia iudei

contumi erat etiam si nullus eos compel
leret. Ista autem simonia quam modo apostolus ab
ingressu templi separauit in iusta sunt
tribus et modis simonia aliqua per se est iusta
Primo compactio. Secundo contracta. Tertio concordie. Primo
dicto compactio scilicet quando proferitur contra ut eo
cedo. Secunda contra quando quis renuntiat non subest
concordie quando scilicet permittitur ordo iuris
Ista tamen tangit gratianum cardinalem ut
habetur in decreto v. q. 2. Si episcopus forte
uariatus quod non debet esse tito et asse
quatione probendum est ne immotus eo
dimittatur. Quod dicit uariatus refertur ad actionem
Quod dicit tito ad ordinem. Quod dicit asse
refertur ad tamen. Simonia secundo id est simonia mode
orum in iusta compactio quia ipsam compaciuo
prouletur. Accusat x. Tertius cedo ubi hoc
uos meum. Secundo contra quia in eo qui ipso
credebat et eum predicabat Johannes xx. Iam
enim conspirauerant iudei ut si quis eum con
fiteretur ipsum esse Christum extra synagogam
fieret. Tertio concordie unde dicit Paulus
Actuum xxii. Si hominem romanum et in
dempnatum licet uobis flagellare. Vide lex.
Indempnatum in iudiciali ordine in
nullo conuictum. Tales simonias contra
sunt iniustas prelati nostri temporis sepe
fecerunt. Et tamen tales simonia sunt in
iusta et fraude et patet ferenda
Tunc enim lex notet secundum predicta dicitur
eni talis. Et in hac quia uerendus susti
net. Et in hac quia superiori habere prohi
bet. Et in hac quia proprio consilio patet pro
bet. Cum autem quis in iuste condemnatur
tunc id est simonia est ualde timenda propter
periculum dampnum et obprobrium periculum
autem temporis est quia in potestatem demonis
traditur. Primo Corinthiorum v. De illo fornicatore
publico quem apostolus condempnauit et mox
in ipsum sathanas potestatem accepit
Augustinus. Omnis christianus qui a sacerdotibus
condempnatur sathane traditur. Hoc enim
ecclesiam est diuersa ad hoc. Hic in ecclesia Christus
Et contra diabolus traditur quia ab ecclesia

quatione redimetur. Secundum periculum est
quia dei gratia et protectio ab eis subtrahitur
et sibi ipsis relinquuntur ut liberos sit
eis ruere in precipitium peccati a quo
contra non ualet cum sint soli. Ecclesiastes
iiii. Ve soli quia si ceciderit non habet
subleuantem. Tertium periculum est quia
condempnatio est morbus contagiosus. Hic
enim participans leprose incurrit lepram
Hic participans condempnato incurrit
condempnationem. Unde legitur quod quidam uir
sanctus quoddam daemonem quem homines inua
serat admiratur ut deus diceret quod ecce
id est proprium quod diabolus plures animas
lucratur. Quia iudicat quia condempnatur
Extra condempnatos medie aliquod certum
homines pretio facit. Domine eos aperta
pandum scelum indueret. Secundum timenda
est propter dampnum quod est ecclesie Christum et quia
tales suffragiis ordinibus et benefi
ciis ecclesie priuatur. Excommunicatorum
spectabat propheta dicens. Participem me
fac domine omnium timentium te etc. Secundum
dampnum est quia a spiritu sancto non uiuificatur.
Sicut enim ignis non inflammat lignum diui
sum id est spiritus humanus uiuificat membrum
a corpore separatum. Sic nec spiritus sanctus in
flammat nec uiuificat condempnatos
a corpore ecclesie separatos. Augustinus super Iohannem
Nichil sic debet formidare christianus sicut
separari a corpore Christi quia et non est membrum
eius iam non uegetatur spiritu eius. Tertium
dampnum est quia a suis infirmitatibus non
curatur. Non enim curari potest quia predicatorum
medicinas et remedia prohibent.
Hec quidem sunt ecclesie pigmenta quod
instar uini sanie uulnerum morti
ficant instar olei dolorem uulnerum
dulcorant. Ista duo notantur Luce x.
In homine sauciato. Et instar unguen
torum uulnera sanat. Ecclesiastici xxxviii. Un
guentarius faciet pigmenta suauitatis
Tertio timenda est propter obprobrium siue
infamiam quam in tribus apparet. Primo
quia tamquam canes de ecclesia expelluntur.
Apocalypsis ultimo. Foris canes etc.

No ei dig sunt vid. di iustia ch.
vij. Nolite sancti dare canibus. Nec
sunt digni fidelibus administrari Ecc.
xiiij. c. Quicumque. hoi sto ad tanie
te. Ber. infamia e qr magis q
iudei vel sarraceni vitat. vel q
alij aly peccatores. Pe ei ho loq
alicui usurario vel sarraceno n
pe h. aliq coicac. vivit iter. p.
Cor v. Si q fr noiatur iter vos
fornicator aut avarus aut ydol servies
aut maledicus aut ebrios aut rapax cu
huoi nec cibum sumere. Aug. Frm
noiatur intelligi voluit aplus
q fit in qp cu sma ordie iudici
ario et integ. ptr. Ite sup e.
cht. xiiij. Sit e sicut ethnicus et
publicanus. Gl. Glo. detestabilioz
e q sub noie fidelis agit opa in
fidelium q aptr infidelis. Jo ypocri
tale detestatum in passione ecclia
cu orat p iudeis et paganis no
orat p excoicatis. Tcia infamia
e qr excoicatis vt. de pnc in lege
iudei ei sunt lege sua. Lz no pss
sancte Sarraceni sua ? ali sua
Sz excoicatis pt ex xanitate
vt eit Judeus vt sarracenus vel
paganus. De tali d. Prv. vj. Homo
apostata vir inutilis etc. Illi
at q excoicato pticipat pccat
in excoicatione cuius auctez stepit
Et pcius in dcto suo. Luc. x.
Qui vos spernit me spernit etc.
Pcat i excoicacio cuius salute
impedit Sic verecundia ? confusioz
q aliquis e ex salute abcis aufert.
Eccl. iiij. Est confusio adducens
gram et glam pccat i seipos qr
morbu contagiosum vitac stepnit
Pcat in illo cuius otta pcie excoi
cati st qr phc satisfactoe de sic
dm impedimt. Quarto malu
qd apti passim erat e infamia

No ei est ista infamacio timenda qua
a turpibz e porta. Tmo ei potius
e ad comedacom q ad vitupacom
Greg. sup Ezec. Pusor derogato
vite mre e approbacio qr ia ou. ag
inste. Tunc min nos here si ill displi
te incipimus q no placet deo. Et p
eudi q drup. dd. sz luc. odoris co
lore ? creditu. Po. dd. luc. Pa no
e derogacio luce si ea fugiunt ? ea
odiut vespertiliones. Sti ei viri s
luce qr lucida scut ostiam ? lucida
fama. p. Tess. v. Omes vos filij luc
estis et filij dei. Peccatores at sunt
tamquam vespertiliones q dilunt opa tene
brarum et odiunt opa veritatis ? idco
cu vnt lucidis ocurre no pnt n.
Cor vj. Que socictas luci ad tenebras
No go e derogacio vint lucidis si in
famat. ab hoibz tenebros. Cui quidam
sunis aito diceret diogem pho
Cunti te vitupant ait Ops sap
ab insipictibus fri et meliore in
dicat ee illu mala lingua q carpit
Ho. audi. h. dd. odoris. No e ei
derogacio s. comedacio odoris si eu fu
giunt serpentes Sm ei dei st odori
fere in fama. n. Cor. n. Odore no
titie sue manifestat p nos i oi loco
qr x bonus odor sumus deo. Peccatores
at sunt serpentini qr virus detrationis s
portat in lingua. ps. Venenum aspi
dum sub labijs eorum eorum etc. Sicut
ei ventus bonos vitat sic malos
conterbat. n. Cor. n. Alijs qde sumus
odor mortis i morte alijs odor vite
in vitam etc. No e g. derogacio vint
odoriferis si infamat. ab hominibus
serpentinis. Vn Antistenes phs cu
quidam ei diceret hoies te otepnut
ait Et illos asini Sz tu vt illi
asinos curat vt ego curo illos.
Tercio h. audi. dd. coloris. Ra no e

Gu

de vagacio sed comedacio colorum sicut ceci de
illis secundum famam iudicant Ceci enim viri colora
ti sunt colore albo puritatis nigro humilitatis
rubeo caritatis aereo celestis contemplacionis
et viridi amabilis conversacionis peccatores
sunt ceci Cap. 2o. Sexta causa eorum ma
licia corporis Nono est quoniam divagacio quia peccatores
ceci de coloribus virtutum male iudicant
et male iudicare nolunt ymmo aliquando
a talibus laudari et diligi quam vituperari
et odiri est comedacio Sed eum quod Seneca
suis nunciis dicit Demostenem philosophum Si
habes me odire sic te suspendio me
punies dixit Demostenes Et ego me
perimerem si me gauderes It patet
Cristo secundum ordinem Decimo medici Decima non
est divagacio medicorum sed comedacio si
frenetici eos contempnunt medici sunt
fratres dei qui sunt ab omnibus hominibus honorandi
Eccli. xxxviii. Honora medicum propter ne
cessitatem Frenetici sunt peccatores qui manus
sibi inicunt Cap. xvii. Decimo ho
propter maliciam suam animam suam Sicut tales
frenetici fratres dei infamant non debet
timere sed eorum blasphemias dicitur Legitur
de Vaspasiano imperatore qui cum esset ama
rus et senex et quidam eum imperatorem di
xisset volebat posse pelle mutare non
animum Undecimo huiusmodi hominibus debemus visum
nobis correccionem eternos sed pena Item
malum quod apostoli passi erant est ecclipsis
Nono est in tunica ecclipsis corporis propter vii
propter quatuor rotes 12a est quia milites non
sunt tunc opponere morti rotarum pigrorum
quod spectat currere recipe doctrinum ve
locem Piger rotarum est corporis meum
ad omne opus bonum tardum et pigrum post
tunc morte recipiemus velocem doctri
nam id est ipsum corpus glorificatum quoniam ad
dotem agilitatis de qua agilitate dicitur Sap. iii.
Fulgebunt iusti et tamquam scintille in arun
dineto discurrent 13a est quia liberet
sustinet ho laceracionem [...]
[...]
[...]

laceracionem induemus vestimentum byssinum
id est ipsum corpus glorificatum quoniam ad dotem
subtilitatis Apoc. xix. Datum est ei
ut cooperiat se bysso splendenti
et candido Tercia 14a est quia liberet
permittit frangi carcerem tenebrosum
quod spectat pervenire ad palacium luci
dum Carcer tenebrosus est ipsum cor
pus post cuius fraccionem recipiemus
palacium lucidum id est corpus glorificatum
quoniam ad dotem claritatis Mt. xiii. Tunc
iusti fulgebunt sicut sol in regno patris
eorum Quinta 15a est quia liberet permit
tit ho destrui domum luteam et
caducam ut possit recipere domum
auream et eternam Domus lutea et
caduca est corpus meum de luto factum
et morti addictum post cuius destruccionem
recipiemus domum eternam id est ipsum corpus
glorificatum quoniam ad dotem immortalitatis
ii. Cor. v. Scimus enim quod si terrestris
domus nostra huius habitacionis dissol
vatur quod edificacionem ex deo habemus
domum non manu factam eternam in celis

Si quis diligit me sermonem meum servabit Et pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus Qui non diligit me sermones meos non servat Et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me patris Hec locutus sum vobis apud vos manens Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quecumque dixero vobis Pa cem relinquo vobis pacem meam do vobis Non quomodo mundus dat ego do vobis Non turbetur cor vestrum neque formidet Audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos Si diligeretis me gauderetis utique

In sancto penthecoste sermo primus Johannis xiiii. cap.

·19·

quia vado ad patrem quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis prius
quam fiat ut cum factum fuerit credatis.
Iam non multa loquar vobiscum. Venit enim
princeps mundi huius et in me non
habet quicquam. Sed ut cognoscat mundus
quia diligo patrem et sicut mandatum
dedit mihi pater sic facio.

Rm

¶ Spiritus dei inflammat vitam super omnia tamen
desiderat. Primo amorem dei habere. Secundo
desiderat conformari ipsi in fine in
ipso amore dei. Tertio desiderat paliquo
modo sentire se esse in amore dei ut ipsa
tangatur. Sunt ad hoc spiritus eius
sicut ut dicit Gregorius amor est. Primo
i. post spiritus sancti in corda apostolorum missio
Tunc dicit Ad eum veniemus. Secundo ipsius
missi conformatio cum sedet. Et mansionem
apud eum faciemus. Tertio ipsius missi
et conformati manifestatio cum promittitur.
Si quis diligit me sermonem meum
servabit. ¶ Circa primum notandum quod sicut
dicit Augustinus Venit ad nos pater et
filius et spiritus sanctus. Venit sanctificando
veniunt obediendo. Veniunt illuminando
venimus intuendo. Venit cumulando
venimus imitando. Ad hoc autem quod ipsum
sanctum ad nos venire possimus recipere
debemus nos disponere et preparare.
Sunt autem tria necessaria que nos preparant
et disponunt scilicet Primo est mundicia cordis
purificatio. Secundo est mundicia profunda
humilitas. Tertio tranquilla mentis vacatio.
Primo quod necessaria est ad receptionem spiritus
sancti cordis purificatio. Nullus homo ponit
balsamum in vase immundo. Hec. Mundus
balsamum spiritus sanctus in corde im-
mundo. Unde propheta petit vas i.
cordis mundationem cum dicit. Cor mundum
crea in me deus. Secundum balsamum
in missione cum subditur. Et spiritum rectum
innova in visceribus meis. Libenter
etiam homo hospitatur in domo munda.
Sic et spiritus sanctus in conscientia pura.

Viriginis in monte. Si quis dives aut
potens alicui domum intraret et omnia
sordida domus tota videretur. Ne quis
forte esset quod oculos eius intuentis offen-
deret. Tergat quidem sordes humi operis quod
deo spirat domum mentis. Rebus non paris
operis maxime cum spiritus sanctus cum
illis stare non potest de quibus Sapientie primo. Spiritus
sanctus disciplinae effugiet fictum et auferet
se a cogitationibus que sunt sine intellectu
et corripietur a superveniente iniquitate. Iniquitas
est peccatum duplex. Secundum est peccatum carnalis
Tertium est peccatum elationis. Primum quod est peccatum
duplicitatis ideo dicit quod spiritus sanctus disciplinae
effugiet fictum. i. illum qui fingit se habere
morum correctionem et non habet. Ipse enim est
spiritus veritatis. Joh. xiv. Cum autem venerit ille
spiritus veritatis etc. Veritas cum duplicitate vel
fictione stare non potest. Secundum est peccatum car-
nalitatis. Ideo subdit. Et auferet se a co-
gitationibus que sunt sine intellectu. Car-
nalis enim in immundicia facit hominem esse besti-
alem et sine intellectu. Psalmus Nolite fieri sicut
equus et mulus etc. Spiritus autem sanctus est spiritus
sanctitatis. Joh. xiiii. Paraclitus autem spiritus
sanctus etc. Sanctitas autem cum immundicia
stare non potest. Tertium est peccatum elationis.
Ideo subdit. Et corripietur i. expelletur
a superveniente iniquitate. Iniquitas enim dicitur
quasi inequalitas. Nullus autem est magis ine-
qualis quam superbus. Nemo ullum vult habere
equalem. Nemo sicut dicit planctus poeta. Nam
superbi et minores despiciunt maioribus
invident, ab equalibus dissentiunt. Cum tali
i. superbo spiritus sanctus stare non potest cum sit
caritas. Prima Joh. iiii. Deus caritas est.
Spiritus autem caritatis non potest stare cum superbia
superbis. Secundo necessaria est profunda hu-
militas. Libenter enim homo venit ad illud
hospitium ubi honorari se credit. Humili-
tas autem spiritui sancto honorem facit. Eccl. iii.
Magna est potentia dei solius et ab humilibus
honoratur. Et quia ipse spiritus sanctus aqua
dicitur ideo non fluit in montibus superborum

sed in vallibus humilium. Ideo dicitur. Qui emittis
fontes in convallibus, inter medium montium pertransibunt
aque. Duo montes sunt due species superbie.
Una scilicet que nascitur ex corporali. Alia que
nascitur ex spirituali. In medio istorum duorum
montium transit humilitas que sic medium de
clinat ne ad aliquid illorum declinat. Et
ideo in tali medio aque graciarum pertranseunt.
Quia autem non habitat spiritus sanctus nisi in hu
milibus et mansuetis. Legitur enim Gen. i°.
ubi dicitur quod Spiritus domini ferebatur super aquas. Non
enim fertur super terram quia non requiescit in corde
terreno. Nec super aerem quia non requiescit
in corde elato. Nec super ignem quia non
requiescit in corde igne concupiscencie inflammato.
Sed super aquam quia requiescit in corde duc
tili et humili et mansueto. Econtra spiritus
malignus requiescit super terram quia data est
ei ad manducandum quia diabolus terrenos sibi in
corporat. Gen. iii°. Terram comedes cunctis
diebus vite tue. Item super aerem quia data
est ei ad habitandum quia diabolus superbos inha
bitat. Ephe. ii°. Secundum principem potestatis
aeris huius etc. Item super ignem vehementem
quia datus est ei ad comburendum. Mat. xxv.
Discedite a me maledicti in ignem eternum
qui paratus est diabolo et angelis eius. Item sic igitur
concupiscencie quia datus est ei ad puniendum. Osee
vii°. Omnes adulterantes quasi clibanus
succensus a coquente. Sed super aquam non
fertur. Est enim in corde ductili et humili et
mansueto non moratur, immo conculcatur.
Ps. Conculcasti capita draconum in
aquis. Ibi confringitur. Exo. xv. Submersi
sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.
Secundo ratio est quia talis medius vacat. Li
bet enim christo ad illud hospicium divertere ubi
quiete se habere credit. Unde dicitur Ysa. lxvi°.
Secundum aliam translacionem. Super quem requiescet
spiritus meus nisi super humilem et quietum
etc. In huius signum filii Israel non potu
erunt recipere manna quamdiu fuit in egip
to, nec quamdiu habuerunt secum farinam egip
ti, et quamdiu non consumpserunt massas egipti.
Ita in egipto non est quies nec circa massas,
nec quies. Illi enim sunt in egipto qui ad

huc sunt in peccato. In istis non est quies.
Ysa. xlviii°. Non est pax impiis
dicit dominus. Illi retinent farinam egip
ti qui adhuc habent cogitaciones et delec
taciones peccati. Nec in istis est quies. Job
xvii°. Cogitaciones mee dissipate sunt
torquentes cor meum. Illi nondum con
sumpserunt massas egipti qui adhuc pre
muntur variis cogitacionibus, pressuris
et sollicitudinibus seculi. Nec in istis
est quies. Joh. xvi. In mundo pressuram
habebitis, in me autem pacem. ¶ Sexto. Po
test sic consumari. Cum dicitur: Et mansi
onem apud eum faciemus. Sed quis est
ignis est que peccata consumat. Sic et ignis
[illegible] principes superbie
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Eccl. x. Quid superbis terra et cinis
etc. Isto modo consumabat apostolus qui di
cebat ii. Cor. iiii. Habemus thesaurum
istum in vasis fictilibus, scilicet spiritum sanctum. Vas
fictile est corpus nostrum mortale. Non est
enim vas ferreum sed tamquam fragile ferrum
quod cito frangitur. Ysa. xl. Omnis caro
fenum. Tamquam vas ferreum quod cito
frangitur. Ps. Tamquam vas figuli confringes
eos. Tamquam vas vitreum quod cito commi
nuitur. Aug. in libro de civitate dei. Fragili
ores sumus quam si vitrei essemus. Vitrum
enim fragile est tamen bene servatum et custo
ditum diu durat. Et invenies tales
calices ab avis et proavis in quibus
biberunt nepotes et pronepotes. Vi
ta autem humana quamvis longa fuerit diu non
non potest. Isto etiam modo imperatores igitur
istud olim consumabat. Legitur enim legitur
in vita sancti Johannis elemosinarii illa
quod imperator coronabatur, edificatores
monumentorum interrogabat cum dicen
tes de quali marmore iubet monumen
tum fabricari sibi sepulcrum. Et sic
eadem die qua sibi imperabatur corona fabri
cabatur sibi sepultura, ut se mortale
se esse cogitaret et per hoc in humilitate te
neret. Ita sic dicitur. Eccl. x. Omnis

potestatis brevis vita. Sic consumitur
plurimorum i. bonorum operum appositione.
Si enim ligna bonorum operum multiplicantur
ignis spiritus sancti augetur. Ecc. xxviii. Secundum
ligna silve sic ignis exardescit. Si
continuatur sic consumitur. Levitici vi°.
Ignis in altari meo semper ardebit quem
nutriet sacerdos subiciens ligna mane
per singulos dies. Si bona opera dimi
nuuntur tunc ipsa caritas quasi ad
nichilum diminuitur. Unde quidam de his rep
rehenditur. Apoc. ii°. Habeo adversum te
pauca quia primam caritatem reliquisti. Si
autem penitus auferuntur tunc iste ignis
extinguitur. Prov. xxvi. Cum defecerint
ligna extinguetur ignis. Tercio ignis
consumitur per sufflacionem. Sunt autem istius
ignis tres sufflatores. Primus est ipse
Deus qui dicitur ipsum sufflare per sancta
desideria et suspiria compunctionis. Ecc.
xxviii. Si sufflaveris quasi ignis ex
ardebit. Secundus est Christus quod in igne istum
sufflat ipsum apostolis inflammando.
Joh. xx. Insufflavit et dixit: Accipi
te spiritum sanctum. Tercius est dyabolus qui istum
ignem extinguit et in corde peccatoris
sufflat mala concupiscencias inflammando.
Ysa. liiii°. Ecce ego creavi fabrum
sufflantem in igne prunas. Sexto
ponitur spiritus sancti manifestatio cum dicitur:
Si quis diligit me sermonem meum
servabit. Quantum ad primum signum spiritus sancti est
divini mandati observacio. Sed et
istud signum sunt alia tria signa per que quis
potest cognoscere se spiritum sanctum habere. Ideo
spiritus sanctus in tribus speciebus apparuit scilicet
in specie nubis super Christum transfiguratum in specie
columbe super Christum baptizatum et in specie
ignis super apostolorum collegium congregatum.
Primum signum est habundancia lacrimarum.
Secundum est dimissio iniuriarum.
Tercium est desiderium superiorum.
Primum quidem signum est habundancia lacrimarum
et ideo in specie nubis apparuit. Sicut enim ad
venientem austrum nubes resolvuntur

in pluvias. Sic adveniente spiritu sancto mentes
corda resolvuntur in lacrimas. Unde sponsa
petit in Canticis. Cant. iiii°. Surge
aquilo et veni auster. Ps. Flabit
spiritus eius et fluent aque. Ro. viii°. Ipse
spiritus postulat pro nobis gemitibus inenar
rabilibus i. postulare nos facit gemitibus
inenarrabilibus. Secundum signum est dimissio
iniuriarum. Ideo apparuit in specie columbe
que felle caret. Quando enim quis de aliquo inflam
matur indignatur et amaricatur. Sed spiritus
sanctus describitur nomine roris unctionis
et mellis. Illa namque cor odio infla
matum spiritus sanctus refrigerat sicut ros. Ecc.
xviii. Nonne ardorem refrigerabit ros.
Unde Ovidius? Unccio intima affectione sen
dit? Sic cor odio indignatum molli
ficat sicut unctio. Prima Joh. ii°. Unctionem
habetis a spiritu sancto et nostis omnia. Sic
cor odio amaricatum dulcorat sicut
mel. Ecc. xxiiii. Spiritus meus super mel
dulcis est. Tercium signum est desiderium
superiorum. Ideo apparuit in specie ignis.
Sicut enim ignis semper sursum tendit. Sic spiritus
sanctus corda sursum elevare facit. Eze.
viii°. Elevavit me spiritus inter celum et
terram. Non dixit posuit me in terra quia
ibi sunt amari. Nec dixit posuit me
in celo quia ibi sunt tantum beati. Sed dixit
elevavit me inter celum et terram quia ibi
debet esse fidelis christiani quia aliquid debet
aspirare de in celo celestia contemplando
aliquid debet descendere in terra proximorum
utilitatibus providendo. Sermo decimus
Ad eum veniemus et septimus
mansionem apud eum de eo
faciemus. Sic Gregorius. Dicit
Spiritus sanctus ad quosdam venit sed mansionem
non facit quia per compunctionem respectum
Dei percipiunt sed temptacionis tempore illud
quod compuncti fuerant obliviscuntur. Ad
alios autem venit et mansionem facit quorum
corda divinitus sic perfundit ut ab eis
nec tempore temptacionis recedat. Sunt enim
quidam sunt in quos venit, nec venit nec mansionem
apud eos facit quia nec aliquid sine compunctione

alijs et vincitur. aquis libus tep. De bonis
at et devot. dicit dominus ad eum veniemus
et mansionem apud eum faciemus. Isto
tamen adventus vel non apud omnes mansionem
facit. Sunt duo opera videlicet secundum primo non vide
amus adventus venit spiritus sanctus de inde secundo
adventus venit spiritus malignus. ¶ Spiritus
autem sanctus non adventus vel non mansionem
facit. Quia tamen adventa gratia primo spiritus sanctus dabo
nos continentes. Ad bonos coniugatos
et ad vivos contemplativos. Istud significatur
Gen. viii. ubi dicitur quod illa tribus
vicibus emisit columba. Primo namque
eam emisit quam non invenisset terram ad
huc paludinosam et non dum aridam
ibi non mansit. Secundo eam aridam inve
nisset ibi mansisset. Secundo eam emisit et
tunc super arborem olive virentis mansit
Tertio eam emisit et terram per diversas ar
bores virentes et pastores redole
tes distincte et spaciata sunt. Ex
his igitur habetur quod spiritus sanctus per columbam
designatur. venit igitur ad illos qui habent cor
da et corpus arida id est a luxuriosis co
tinuis desiccata. Hic sunt boni continen
tes. Et hi significantur per primam missionem
columbe. de quibus dicitur ysa. lvi. Isto di
cit eunuchis ecce ego lignum aridum
quia dabo eis in domo mea locum et
nomen melius a filiis et filiabus. Ista
corda hic arida spiritus sanctus vivifi
cat Eze. xxxvii. Ossa arida au
dite verbum domini ecce ego intromittam
in vos spiritum et vivetis. De talibus dicitur Gen
primo. Congregentur aque que sub celo sunt in locum
unum et appareat arida. Aque iste sunt flu
xus carnales qui sunt tamen sub celo quia sicut
dicitur Mat. xxii. in resurrectione neque nubent
neque nubentur. Iste aque congregate
sunt in unum locum id est in matrimonio. Hic et
cetera istum locum fluxerit aque iste pu
tride sunt dicende. De quibus dicitur Gen.
xlix. Effusus es sicut aqua non cre
scas quia ascendisti cubile patris tui

Nichilominus et ipse aque matrimonia
les possunt esse clare possunt esse putride
et possunt esse non plene clare non plene
putride. Tribus autem de causis possunt coniuges
coniugio uti. Primo propter prolis propagationem
Secundo propter sola voluptatis complectionem. Tertio
propter infirmitatis sue carnis complectionem
Primo propter prolis propagationem secundum addi
cultum multitudinem. Et tunc ille sunt
aque clare. De quibus dicitur Prov. v.
Bibe aquam de cisterna tua et fluenta
cum solis ne sint alieni partici
pes tui. Lyra vel Salomon ad litteram
de istis in quibus alieni id est demones
participes non sunt quod ipsi coniuges
honorem dei intendunt. Secundo propter so
lam voluptatis complectionem. Et tunc ille
aque putride sunt. Thob. vi. Hii enim
qui coniugium ita suscipiunt ut a
se et a sua mente deum excludant
et sue libidini ita vacent ut equus
et mulus in quibus non est intellectus
habet super eos potestatem demonium so
dicit. Et certe in suis propriis adulter
est in sua uxore amator ardentior.
Tertio propter infirmitatis sue carnis compressionem
Et tunc iste aque non ex toto sunt
clare non ex toto sunt corrupte. De
quibus dicitur primo Cor. vii. Propter fornic
ationem sed vitandam unusquisque suam
uxorem habeat et unaquaeque suum virum
habeat. Hoc autem dico secundum indulgentiam
non secundum imperium. Glo. Quippe commen
datur celestis apostolus. Isto et tam
sanus instituit quod etiam infirmis
medicamenta indulsit. Istis igitur
aquis sic in unum congregatis apparet
arida id est castitas pura que in tribus
locis apparet scilicet in virginibus viduis
et aliis continentibus. Secundo spiritus sanctus
venit et mansionem facit apud illos
qui habent corda pura et viridia. Hic
sunt boni coniugati et mne opa doc
tores. Qui significantur per secundam missionem
columbe quando super olivam sedit

Oliua quidem in foliis habet viriditatem
in liquore habet dulcedinem. Quantum ad
primum signatur quod boni contemplatiui et actiui
debent habere viriditatem bone vite de
quo viride dicitur Gen. primo Germinet
terra herbam virentem vita grata et deo
placens. Nunc autem vita coram deo est
placita quam habent timorem quantum
ad deum Carnis mortificationem quantum
ad seipsos Et caritatem quantum ad proximos
de hiis tribus dicitur Mar. iiii° vltimo et
herba fructificat primum herbam deinde
spicam deinde plenum fructum in spica
id est primum Glo. Timorem primum et caritatem
per herbam enim intelligitur timor quia sicut
herba est principium spice Sic timor est
principium bone vite Prouer. primo Timor
domini principium sapiencie Per spicam que est
aspera signatur penitencia dura Job xlii
Ipse me reprehendo et ago penitenciam
in fauilla et cinere Per plenum fructum
in spica signatur caritas quia sicut dicitur
Ro. xiii Plenitudo legis est dilec-
tio Qui enim habent caritatem habent bonorum
operum plenitudinem Vnde sicut dicit Gregorius
Nunquam est amor dei ociosus operatur
enim magna si est si autem operari renuit
amor non est Secundo oliua in liquore habet
dulcedinem Et quantum ad hoc signatur opera
pietatis que boni actiui et contemplatiui
habere debent Oleum autem habet virtutem re-
creatiuam ps. Intrauit sicut oleum
in ossibus eius Impinguatiuam ps.
Impinguasti in oleo caput meum
etc. letificatiuam ps. Vt exhilaret
faciem in oleo Et eleuatiuam Oleum enim
super ceteros liquores eleuatur per quod datur
intelligi quod ipsa elemosina dyabolo
resistat penetrando celum sicut lancea
dei habent dicitur de elemosina Eccl. xxix
Super scutum potentis et super lanceam
aduersus inimicum tuum pugnabit Deum
impinguando delectat tamen sicut
adeps dei ps. Ab vbertate frumen-
ti satiat te Vnde dicitur oliua Judic.

ix. Nunquid possum deserere pinguedinem
meam qua dii vtuntur et homines et venire
vt inter ligna promouear. Consimiliter
letificat tamen sicut vinum dei ps. Vinum
letificat cor hominis Vnde dicitur vitis
Judic. ix. Nunquid possum deserere vinum
meum quod letificat deum et homines Ad
celestia autem sublevat tamen sicut vita
dei hinc est quod xpc de monte oliueti ascen-
dit in celum ad innuendum quod ipsa ope-
ra misericordie adducunt in celum primo thimo.
iiii° Pietas ad omnia utilis est pro-
missionem habens vite que nunc est et future
Tercio species fructus vel et maiorem facit
apud illos qui habent corda florida
id est diuersis floribus et virtutibus adornata
Sic fuit viri contemplatiui Vnde signatur
per tria cum speciem columbe de hiis di-
uersis floribus dicitur Eccl. xxxix Quasi rosa
plantate super riuos aquarum fructifi-
cate Quasi libanus odorem habete florete
flores quasi lilium date odorem et frondete
in gratiam Eccl. vi. rosa dicitur quasi cun-
ctilanti colore rubicat lilium vero
in ... candidatum ...
flores habent quantum colore et odorem
lilia flores dicitur ... quasi lacteam In
cordibus enim sanctorum crescit rosa rubente
caritatis lilium puritatis libanus id est pia ...
ciones et candide affectiones flores
id est odoriferi ... Et frondes id est sermones
virentes Nunc in quibus spes fructus
maiores facit Videamus primo in quibus
spes maligni maiorem facit Certa quidem
facit quod diabolus vero spes corruptus et
portus Nunquam est spes ... in hominibus
... diuitie enim spirituales
... Aliud ... in
... spe magna suffocat
... tales ... spes ... infinal
... primo thimo. vi Qui volunt
diuites fieri incidunt in temptacionem
et in laqueum diaboli et desideria multa
... de ... carnis ...
in cadaueribus id est in mortuis ... Ca-
daueri enim vero esse homo et non

est. Et si aia eius ungetur ei sunt re
dicatur hoc. Dic ergo honores mundi non
sunt veri honores quamvis videantur. Tra
ci verorum honorum. Et ipsa caritas que
ipsos vivificat. Quia vero sunt veri honores
quam adipiscentes suscipientes inducit. Se
na caritas non aliqua ambicio vel va
nitas. Tercio dicimus magistri et porcus habitat
in luto i. in hominibus immundis et luxuriosis
Isaie. Pet. ii. Sus lota in volutabro
luti. Et non tantum tale lutum inhabitat sed
etiam gaudeat. Mat. iii. Sunt in luto
et talia. Tales debet clamare cum
propheta et dicere Miserere mei deus quoniam con
culcavit me homo etc. Et quia membra
dyaboli sepe a suo capite denotantur.
Ideo quoque dicimus et spes corvus et
porcus sunt et ipsi vocantur spetiem cor
vini et porcini. Et quia sunt spetiem a
deo maledicitur. Gen. iii. Dixit dominus
serpenti maledictus eris inter omnia animan
tia et bestias. Et tales maledictus
maledicto eterna. Mat. xxv. discite
dite a me maledicti in ignem eternum etc.
Tercia non est corvinum. Ideo vero a mag.
ad statim mittentur certa per premia re
ditur. Gen. viii. Aperiens noe fe
nestram emisit corvum qui egrediebatur
et non revertebatur. Tales ei sunt qui pe
nitentiam suam conversionem differunt. Dum
revenit solis cum voce cornua quia
noluit habere gemitu columbinum. Sophon.
ii. Vox cantantis in fenestris. et corvus
in superliminari etc. Ca non est por
cini. Ideo in baratrum inferni demergetur.
Mat. viii. Impetu abiit totus grex
porcorum per preceps in mare et mortui
sunt in aquis. Ista tria loca in quibus dicimus
mansionem facit ponitur. Job. xl. Sub
umbra dormit in secreto calami in
locis humentibus. Quamvis sunt in locis
umbrosis i. in infidelibus animis. Ideo dicitur.
Sub umbra dormit. Umbra enim
tanquam umbra cum transierunt. Sap. v.

Transierunt omnia velud umbra. Quarto
sunt etiam in hominibus superbis et va
na gloria. Ideo dicitur in secreto
calami. Superbi enim exterius vide
tur esse mundi sed intus sunt vacui in
quibus dyabolus quiescit. Job. xl. Ipse
est rex super filios superbie. Quiescit
in hominibus delicatis. Ideo dicitur. In locis
humentibus. In locis ei amenis. i. in
suis umbris absconditus inde delicias
operatur quiescere non potest. Matt. xii.
Ambulat per loca arida querens
requiem et non invenit etc. De eodem

Paraclitus autem spiritus sanctus quem
mittet pater in nomine meo
illo vos docebit omnia.
Magnum donum deus pater nobis
dedit quia filium suum nobis misit
ad nostram redemptionem. Magnum etiam
superaddidit cum hodie dedit spiritum
spiritum sanctum nobis exhibuit ad nostram
filialem adoptionem. Maximum nobis reser
vat scilicet vitam suam ad nostre beatitudinis
consummationem. Nos ergo festum celebramus
de nostra redemptione. Hodie facimus festum
de nostra adoptione. In festo autem faci
emus debita visione festum ergo quod
hodie facimus de nostra adoptione
exprimitur in verbis premissis cum dicitur
Paraclitus autem spiritus sanctus etc. In quibus
verbis de isto spiritu quinque tanguntur.
Primo quod est advocatus. Secundo quod
consolator. Ista duo notantur in hoc
verbo paraclitus. Nam secundum Grecos. Circa
linguam paraclitus latina non conso
lator sive advocatus dicitur. Tercio quod
sanctificator tunc dicitur spiritus sanctus.
Quarto quod est instructor sive in
formator tunc dicitur Ille vos docebit
omnia. Circa primum notandum quod sic dicitur
Grece. Spiritus sanctus advocatus dicitur
quia pro nobis delinquentibus apud iustum
patrem intervenit. Dum eos quos reple
verit exorare facit. Ephes. v. Sed
in eo quod apostolos replevit exoravit
et nos advocatos eos fecit

Opus .2. stus in eo q apl'os re
plevit oratores z advocatos
cont. eos s'r. Ille aut e bonus
advocatus qui z iudici sit licen
ter persuade' z c'dictulo sapiente
gule z adusariu potest confutare
Et ro in bono advocato tria req'runt
sc3 Eloq'ntia Sapia z Constantia
Ista tria apli sufficient receperunt
a spu sco Luc. xxi. Ego ei dabo
vob os et sapiam cui no poterunt
resiste z contdice oms adusarii
vri Multa quintercio sc3 eloq'ntia
cu sapia z constantia Sapia ei sine
eloq'ntia ē inutilis Ecc'. xli. Sa
pientia abscondita z thezaurus in vi
sus q utilitas in utroq3 Eloq'ntia
sine sap'a ē garrulitas Cum enim
minus st sapientes sepe st magis
loquentes Vn cu Salon phs aliis
loquentibz taceret interrogatus si taceret
ppt inopia verboz ul eo q stultus
esset r'ndit Nullus stultus tacere potest
Sapia z eloq'ntia sine constantia ēt
timidi dic't Ideo tales timidi monet
Ecc'. vii. Noli q'rere fi'ri iudex nisi
virtute valeas irrumpe iniq'tates ne for
te extimescas faciē potentis Dicit
g° dns Ego dabo vob os z sap'am
id ē os .i. eloq'ntia ne sitis inutiles
et infructuosi Dabo sapiam cu
eloq'ntia ne sitis garruli et verbosi
Et cu hiis dabo constantia cui no
poterunt resiste et contdice' oms
adusarii vri ne sitis timidi et
formidolosi Ideo etia receperunt
apli spm scm in linguis et in ig'e
In linguis q' dedit eis facundia
In igne qui lucet z ardet q' dedit
eis lucida sapiam z fervente consta
tiam Sz multi st qui no h'nt ling'as
inflammatas isto igne spus sci sed
potius igne inferni Jac. iii. lingua
constituit' in membris nris que maculat
totu corpus z inflammat rota na
tivitatis nre inflammata a iehenna

Et ro ad linguam pt h'o cog'sci si
ē celestis ul terrestris ul infernalis
Sunt quide tres p'vincias sicut z in
q'libet p'priu linguagiu possunt sc3 p
vincia celeste z terrestre z infernale
linguagiu p'vincie celestis ē deu lau
dare. ps Beati q' habitat in domo tua
dne in scla scloz laudabunt te lingua
giu p'vincie terrestris ē de terrenis tractare
Joh. iii. Qui de tra ē de tra lo'. Ite
linguagiu p'vincie infernalis ē deu
maledicere z blasphemare Vn dr' de dap
to ysa. viii. Cu esurierit irascet' et
maledicet regi suo z deo suo Cognosc'
it' ēs de q p'vincia sit ad loq'la sua
vn dicit fuit petro ma'. xxvi. Galileus
es Na z loq'la tua manifestu te fac'. Qui
g° lo'. v'ba dei laudis z edificacionis
proximi sig'm ē q spectat ad p'vincia
celi vn dicebat dns q' linguagiu
celi h'ebat Joh. viii. Quare loq'lam
mea no cognoscitis Qui at lo'. v'ba terre
z mundana sig'm ē q spectat ad p'vincia
mundi p'. Joh. iiii. Ipi de mundo st ideo
de mundo loqunt' z mundus eos audit Qui
vo lo'. v'ba maledictionis z mendacii
sig'm ē q spectat ad p'vincia inferni
Quia istud p'priu linguagiu infernalis
ē Joh. viii. Cu lo'. mendaciu ex
p'priis lo'. quia mendax ē z pr eius
Tho. Sps scs ē consolator nr' Act.
ix. Ecclia quide h'ebat pace z edi
ficabat' in timore dei z consolacione sps
sci replebat' Sed ei consola° no ē nisi
in deo z de deo Et ista consolacoem divina
no pnt recipe illi q' h'nt consolacoem
mundana Joh. xiiii. Spm v'itatis q
mundus .i. amatores mundi no pt acci
pere q' no videt eu nec scit eu In
mundo ei tria st s'm p'm Joh. ii.
Oē qd ē in mundo aut concup'a carnis
aut concup'a oclor' aut sup'ba vite
Ista tria peccata sc3 luxa avaria z sup'ba
consolacoem sps sci impediunt Et
ondit. Triplex p'ca [illegible]
ē q' si audis leoni [illegible]

non concitatur appetitus eius comedere herbas virides sed carnes. Tertio consolacio est eciam si pluvia super lapidem descendat lapis a foris balneatur intus autem siccus consistit. Tantum consolacio est eciam si vasi pleno aceto gutta mellis infunditur et mel perditur et acetum non dulcoratur. Primo igitur consolacionem spiritus sancti non possunt recipere illi qui habent cor animale per carnis lasciviam. Tales enim instar leonis non appetunt herbas virides id est spirituales et celestes amicicias sed carnales voluptates. Prima Corinthiorum ii. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. Isti enim etiam cor suum faciunt fossatum plenum aqua turbida et fetida id est carnali concupiscencia. Et ideo ad cor suum non possunt intrare inspiraciones divine. Ieremie ii. Quid tibi vis in via egipti ut bibas aquam turbidam. Secundo consolacionem et visitacionem spiritus sancti non possunt recipere illi qui cor habent durum per superbiam. Cor enim superbi est durum sicut lapis. Et ideo si pluvia divine inspiracionis cor asperserit a foris quidem cor eius tangere potest intus autem cor siccum remanebit. Iuxta illud psalmus. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. Isti faciunt etiam sicut muros lapideos id est animi obstinacione ut divina inspiracio intrare non possit. Job xli. Cor eius indurabitur quasi lapis. Tercio consolacionem et visitacionem spiritus sancti recipere non possunt illi qui habent cor acetum per avariciam. Avarus enim semper cor suum plenum aceto quia multas patitur acerbitates sive in congregando sive in custodiendo sive in perdendo. Isti tales non possunt sentire micellam dulcedinis spiritus sancti propter nimiam acerbitatem amoris mundi. Augustinus super canonicam Iohannis. Diligite deum omnes filii eius, disce non diligere mundum ut discas diligere deum, averte ut converteris, funde ut implearis. Isti faciunt etiam cor suum acetum lutum. Et ideo non possunt aque bonarum voluntatum [illegible] transire. Abacuk ii. Ve qui multiplicat non sua usquequo aggravat contra se densum lutum. Secundo spiritus est sanctificator noster. Est enim sicut [illegible] quia mundum [illegible] ac nos sanctificat quando

per aquam gratie sicut nos mundat. Ezechielis xxxvi. Effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris. Ista est prima aqua de qua dicitur Ezechielis xlvii. Egressus est mille cubitos et traduxit me per aquam usque ad talos. Et rursus mensus est mille et traduxit me per aquam usque ad genua. Rursus mensus est mille et traduxit me per aquam usque ad renes. Et mensus est mille torrentem quem non potui pertransire quoniam intumuerant aque profunde torrentis qui non potuit transvadari. Illa autem que non potuit pertransire forte est illa que ponitur Ysaie xxx. Spiritus eius velud torrens inundans usque ad medium colli. In talibus autem est tota corporis supportacio. In genibus autem est deambulacio. In renibus autem est fomes et concupiscencia. In collo enim procedit verborum affluencia. Aliqui enim in flumine spiritus sancti sunt introducti usque ad talos quia fortes sunt facti ad sustinendum pondus omnium passionum. Psalmus. Ego confirmavi columpnas eius. Aliqui usque ad genua quia sunt facti magnanimes ad aggrediendum opera virtutum. Psalmus. Ibunt de virtute in virtutem. Aliqui usque ad renes quia debilitatur et contrivit in eis omnem fomitem et concupiscenciam. Psalmus. Inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt etc. Aliqui usque ad collum quia dedicis omnium linguarum peritia. Sapiencie primo. Spiritus domini replevit orbem terrarum et hoc quod continet omnia scientiam habet vocis id est ipse homo qui habet principatum cum omnibus creaturis scientiam habet vocis. Illi autem qui in adversitatibus non sunt fortes sed impacientes non dicuntur esse introducti in flumine spiritus sancti usque ad talos. Illi autem qui in inclinis non proficiunt sed aut deficiunt aut subsistunt non sunt introducti usque ad genua. Illi qui non habent cordis mundiciam sed carnalibus desideriis agitantur non sunt introducti usque ad renes. Illi qui linguas suas non refrenant sed eas ad verba inordinata relaxant non sunt introducti

insp[iratio] ad collum. Certo spiritus sanctus est
inspirator intus. Nisi enim nos doceat
interius frustra omnis alius magister la
borat exterius. Gregorius in omelia. Nisi
spiritus sanctus cordi assit audientis otiosus
est sermo doctoris. Nemo ergo homini docenti
attribuat quod ex ore docentis intelligit
quia nisi intus sit qui doceat in vanum
exterius lingua doctoris laborat.
Non est ergo attribuendum doctori sed spiritui
sancto si aliquid bene doceat vel fructum
faciat. Quod audit. Bernardus super Cant.
sermone quadragesimo primo est quia aqua fluit a fon
te ad ortos sed per canale sine pas
sione. Sic et in corde audientium fiat
germinatio virtutum non est gloria canalis
sed fontis de quo fonte dicitur Cant. iiii. Fons
ortorum puteus aquarum viventium etc.
Sicut glossa est quia manus hominis format
verba sed plinguine aut [illegible] instrumento.
Sic Gregorius in amore audientis instruunt
verba predicatoris non est laus plectri si
[illegible] sed monentis animi. Christus: Non
enim vos estis qui loquimini sed spiritus patris
vestri qui loquitur in vobis. Cant. v. est quia ma
nus significat pulchram sculpturam
vel picturam sed per calamum vel aliquod
aliud instrumentum. Sic in predicatione doctorum
in corde aliorum scribuntur dei precepta
vel pinguntur virtutum ornamenta non est
commendatio calami scribentis sed manus
scribentis per calamum operantis. Psalmus: Lingua
mea calamus scribentis etc. Dominica de
trinitate sermo primus.
Erat homo ex phari
riseis nicodemus
nomine princeps iudeorum.
Hic venit ad ihesum nocte. Et Joh. iii°
dixit ei Rabi scimus quia a deo c°.
venisti magister. Nemo enim potest hec signa
facere que tu facis nisi fuerit deus cum
eo. Respondit ihesus et dixit ei Amen
amen dico tibi Nisi quis natus
fuerit denuo non potest videre regnum dei.
Dicit ad eum nicodemus Quomodo potest
homo nasci cum sit senex. Numquid
potest in ventrem matris sue iterum in
troire et renasci. Respondit ihesus

et dixit ei Amen amen dico tibi nisi
quis renatus fuerit ex aqua et spiritu non
potest intrare in regnum dei. Quod natum
est ex carne caro est. Et quod natum est
ex spiritu spiritus est. Non mireris quia dixi
tibi oportet vos nasci denuo. Spiritus
ubi vult spirat et vocem eius audis
sed non scis unde veniat et quo vadat.
Sic est omnis qui natus est ex spiritu. Respondit
nicodemus et dixit ei Quomodo possunt
hec fieri. Respondit ihesus et dixit ei Tu
es magister in israel et hec ignoras. Amen
amen dico tibi quia quod scimus loquimur
et quod vidimus testamur et testimonium
nostrum non accipitis. Si terrena dixi
vobis et non creditis quomodo si dixero
vobis celestia credetis. Et nemo ascen
dit in celum nisi qui de celo descendit
filius hominis qui est in celo. Et sicut
moyses exaltavit serpentem in deserto ita
exaltari oportet filium hominis ut omnis
qui credit in ipso non pereat sed habeat
vitam eternam. Joh. iii c°.
Festum de trinitate olim a becclesia non fie
bat eo quia circa tempora trinitatis multe heresis
pullulabant. Ideo karolus christianissimus
imperator rogavit alchuinum magistrum
suum ut historiam de trinitate componeret per quam
errores eliminaret et fidem catholicam
edoceret. Qua completa et composita ordinatum
est ut festum istud solempniter celebraretur.
Sunt autem quidam qui festum istud celebrant
in octava penthecostes que est prima dominicarum
subsequentium secundum ecclesiam [illegible] trinitas
est prima. Alii autem in ultima illarum
dominicarum istud festum celebrant que est
ante adventum secundum ecclesiam [illegible] que est finis
omnium. Alii non umquam celebrant quia cotidie illa
continua laude [illegible] qua dicitur Gloria patri
et filio et spiritui sancto. Illi autem qui istud cele
brant in octava penthecostes sicut est ordo
noster scilicet ordo fratrum predicatorum rationabili
videntur facere. Celebravimus festum de
filio celebravimus et de spiritu sancto. Ce
lebravimus primus in prima festum de patre
etc. Hodie non celebramus in sola festum

oim tm ne pdat' int eos diuisa
esse maiestas quorum e indiuisibil vni
tas Eupdum et elwi'm sc' in quo
glibet psonaru apte conpunit'. Nam
pso. filij e illa q est. Pso. pris co
punit' tm d'. Cum g quia adeo veisti
Pso. sps sti co punit' tm d'. Nisi quis
renatus fuit ex aq' et spu sto etc. Co
punit' at iste tres p'. diue cu suis
appatis Cum et pri attribua' potentia
filio sapia et Spui sto bonitas Co
punit' p'a pris tu pia po'a. Cu d'
Nco pt hec sig' face q tu facis n
fuit deus cu eo chnatla cui face
diue po'e e Copunit' at p'a filij cu
pia sap'a. tu d'. Cum g qz adeo ve
insta inqr. Adinqrim et spectat
sapiam doce Copunit' p'a sps sti
cu pia boni'te tu d'. Spus v' vult
spirat etc. Nco et coiiris nitis sed
ex pia gratuita boni'te sic nos infudit
Quamuis at e pr e filius e sps sts
habeat eade po'a sap'a e boni'te ta
qz ap'd nos ipe aniq'te no'i pris
importat potencia ne suplices hc
credant de pre celesti ideo attribui'
e' pote'a. Sic apud nos no'i filij
ppt iuuetute importat insipiencia io
ne de dei filio hoc creda' e' attribui'
sap'a Sic ap' nos nome sps im
portat spm iniquitatis e furore Juxta
id Psal. n'o. Cum iniquitate abstulit eius
spus in naribus eius ideo ne de spu
sto hc creda' attribui' e' bonitas.
Po. i' pri attribui' po'a. Est aut
oipotes qz potest oia q vult po
Oia quecunq volunt dns fec' i celo
et in terra in mari e i oibz abyssis
Celum et cu suis sydibz obedit
sue voci Baruch ii'o. Stelle ute
sut et dix'nt assumus etc. Terra tre
muit e obedivit suo respecui. ps
Qui respicit tra e facit eam tre
mare obedit sue ordinacoi de q d'

Job xxxviii'o. Huc usq venies et
no pcedes aplius e hic ofringes
tumentes fluctus tuos Abyssi i
demones obe'nt sue iussioni sicut
in legione demoni pz cui xc' iussit
ut de hoie exirent e i porcos int
rent et pcipiti obedientur ut hc'
ag' viii'o. Solus de hoc n'o sue voci
obedit. Psal. p'o. Vocaui e renui
istis etc. Nec adeo respectu pcac
erubescit Cu dica' Eccl. xlviii'o.
Sic id st absconditi abscondis ipi'
Nec eius ordinacionem custodit qua
ordiat ut ita psit spualit'. Et
in hoie peccatore spualitas pest
ionn. Nec eius pcepta sa' ps Non
custodie'nt testio'a eius e in lege
eius noluit ambulare. Quamuis
at deus sit oips dno tn st in
nobis e duo i ipo q ipm vince
videt' ps. ie sua pietas victoriosa
Je. xxxi. Conturbata st viscera
mea sup eo miserans miserebor
eius Aug. Tardius g de vide'
do peccatori veniam dare q ipi acci
pe. Sic ei festinat eum absolue
a tor'to oscie sue q'i eu plus cruciet
opa'o miseri q ipm misero sua
pa'e. Sz ie sua caritas affectuosa
q ipm de celo ad tram deposuit
Aug. O caritas q mag vires
habes q deus de celo ad tram depo
suisti ipm etiam in cruce aptasti Scd'
sm Luc. xii. Baptismo habeo bap
tizari e quo coartor donec pficia'
Nichil at cu esset oips cu po
terat coartare nisi caritas qua
plenus erat Sz ie via oro lac
rimosa vn d' de Jacob. Gen. xxxii
Si q deo fortis fuisti qnto ma
gis q hoies pualebis pualuit
ad placacias ut d' Ose. xii'o.
Invaluit ad ang'lm e confortatus
e flet' e roga' eu Bulh. O
humilis lacrima tuu e regnum tua

est posita ante conspectum iudicis intre
non vetus sola si intimus quod petie
ris obtinebis. Unicus invincibile
et ligans omnipotentem. Hoc etiam innuit
ysaias xx. de Ezechia rege iuda
cuius lacrime deum vicerunt. Tertio
est mira humilitas contra istud innu
it .iii. regum xxi. ubi dixit dominus he
lye: Nonne vides humiliatum achab
coram me? Quia igitur humiliatus est mei
causa non inducam malum in diebus eius.
Hoc etiam patet in ninivitis quorum humilitas
deum vicit. Gr. 7 Quarto sapientia attribuitur
filio de cuius sapientia dicit Leo papa. Ista
est sententia summi iudicis iste timendus
aspectus cui purum est solidum et
apertum omne secretum cui obscura cla
rent muta respondent silentium confitetur
et sine voce mens loquitur. Quamvis autem
sit sapientissimus tamen facile permittit
se decipi a nobis in venditione emptione
et commutatione. In venditione autem quia
vendendo nobis regnum celorum dimittit
se a nobis decipi iuxta dictum iusti
pretii. Vendidit enim ipsum apostolis pre
tibus et pro sua navicula. Zacheo pro
media parte. Vidue pro duobus minu
tis. Quibusdam pro calice aque frigide
ut habetur mt. x. Quibusdam pro sola
bona voluntate. Idcirco offertur nam
cui possidet si offerendo voluntatem. secundum
Augustinus. Regnum celorum tantum valet quantum
habes. Nichil vilius cum emitur nichil
carius cum possidetur. Secundo dimittit se
decipi a nobis in emptione quia vilia nostra
tas peccata emit. Illa corpus nostrum emit
precio sui sanguinis. Petrus. Corpus vestrum empti
estis precio magno. Animam nostram emit
precio anime sue. Iohannes. Ille
pro nobis animam suam posuit. Res nostras
emit ad centuplum ut habetur mt. xix.
Centuplum accipietis et vitam eternam
possidebitis. Primam nostram emit re
gno celorum mt. Primam agite
appropinquabit enim regnum celorum. Tertio
dimittit se decipi a nobis in commutatione
Commutat enim nobiscum amorem suum contra
infinitum nostre culpe. Celum sue glorie in terra
nostre temporalis. Thesaurum gaudiorum in pena
lacrimarum. Illa accipit nostra peccata et ea
delevit. Ysaias xliiii. Delevi ut nubem iniquitates
tuas. Accipit nostras lacrimas et eas
serenum reddit. mt. vi. Thesaurizate
vobis thesauros in celo ubi neque erugo neque
tinea demolitur. Accipit nostras lacrimas
et eas coram se ponit. Psalmus. Posuisti lacrimas
meas in conspectu tuo. Pro hiis autem dat nobis
amorem gratie et celum glorie et acumen letitie
infinite. Psalmus. Euntes ibant et flebant
mittentes semina portantes manipulos suos
Tertio bonitas attribuitur spiritui sancto. Que
quidem tanta est ut alicui se nullus ab
scondere possit. Iuxta illud Psalmus. Nec est qui se
abscondat a calore eius. Illa in celo est
mira salvans. Psalmus. Domine in celo misericordia tua.
In purgatorio est mira liberans. Ecclesiasticus li.
Liberasti me a pressura flamme que cir
cumdedit me. In inferno est mira mitigans.
Quia etiam ibi deus punit citra condignum
Psalmus. Aut obliviscetur misereri deus aut
continebit in ira sua misericordias suas. In mundo
vero est modo mira confirmans quantum ad iustos
modo est mira confortans quantum ad malos
modo est mira terrens quantum ad eos
qui pro beneficia vel flagella terrentur.
modo est mira suscipiens quantum ad revertentes
ut possit dici illud Psalmus. Misericordia domini plena
est terra. Ista bonitas et misericordia spiritus sancti
est propria et innata. Iuxta illud: deus cui proprium
est misereri semper et parcere. Punire autem est sibi
alienum et quasi non suum. Illud autem quod ho...
non facit in vite et tarde facit. Et ideo
deus invite et tarde punit. Quod enim in
vite puniat dicit ysaias. Heu consola
bor super hostibus meis et vindicabor
de inimicis meis. Intellige. Affectum pie patris
eos licet inimicos plagiet et puniat. Contristatus
super eis. Deus invite et cum ma
gno dolore compellitur percutere de nostre
spiritu et sic dolet quando nos abyssus offendat.

ß quia violet cogi^r aliq^d pdc^e q^r omb^s
cupit saluac^e Qz at sit tardus ad pu
nienda h^r p^r Gen iii^o Cu audiss^t
voce dni di deambulat^s in padiso ad
aura p^t meridie abscodit se adam
et vxor eius Ecce deus vad^s ad pu
niendu tu^r ps^re no ec^rebat ß de
ambulabat .i. lento passu incedebat
Vad^s no adcrcipiendu filiu pdigu
ad iniam no ambula^t ß currit quia
accurrens pri cecid^t sup collu ei^s ut
h^r luc xv Pqd da^r intelligi
q^d ipe tardus e ad puniend^u 2 pmp
tus ad misendu Et d^r q^d deambulabat
p^t meridie Adam eni ee^t di^r pecasse
hora sexta 2 tn dns expecta^t puiir
p^t meridie q^r pena differbat 2 ipm
ad iniam expectabat D^r itn q^d deam
bulabat ad aura .i. q. aura Na h^o
vad^s q^r aura abitme retarda^r Et
q e ista aura nisi refrigerias di nra
Qn ei deus aliq^d puiire delibat mox
eius nra e obmat 2 quoda m^o in
fricc^e e ondicat et ad pccdu et mise
ricordia ipm inducat etc Sermo

Amen amen dico tibi pcedens
nisi qs natus fuit denuo de eo
no pt vide regnu dei etc dz

Optus introduc^ds de salute aie sue
volens oslm petere ad xp^m accessit q^d
sapientissi^m esse cognouit Ho ei intend
dz esse sollicitus ut oslnm sapientem
inveniat a q^o oslm petat Vno ig^r
in isto eum^o ponunt^r P^m e quo pte
introducendi magis discrecio in qrendo
Sm^m e q pte x magis sapia i rnde
do Circa p^m no^t q^d quilibz debet
esse valde sollicitus et discret^s ut possit
bo^m oslm invenire cui secure pos
sit se committe Ad bo^m at oslarium
ptinet tria here 2 tria vitae vid licet
P^o dz here magna sap^a Ambr^o in li^o
de off^o Qmis se comittet ei q^d no pu
tat plus sape q^d ipe sapiat q^d qrit
oslm Necesse e i^r ut pstolator sit
illo a q^o oslm peti^r qm ille q^d petit

Sc^o dz here iusti^a T^o dz here i nocen^a
P^o i^r bo^s oslari^s dz here magn^a sap^a

Ideo talis i^r oslarius sit sapiente secure
debemus oslm petere Thob iiii^o
Coslm sp a sapiente pqre Eccl
d^r Ecc^i viii Cu fatuis ne heas
oslm Nō eni poterunt dilige^re
nisi q ipis placet Ista e ei sap^a dica
inter sapiente oslariu 2 fatuu
Qma fatuus no respicit ii pn^m
sti Sapiens at respiciat sine et
ea q sut ad fine Vn leg^r de
qda pho q [illegible] i foro in
loco eminenti [illegible] respdens
dixit se velle [illegible] vende sap^m
Qd qda pncps [illegible] regionis
illi^s audiens iii talos et ami
misit ut abeo sapiam emerent Ille
no in cedula scripsit dns In omnibz
q actingens sp cogita quid tibi
possit accide Qd cu mittis deri
dent 2 cedula vellet pn^c at por
tate secure ad dnm vn q^r bene
valet ptm Qd cu pnceps acce
piss litteris aureis i hostio palacij
i^r scribi fec^t P^t multu vo tpis qda
eius inici ad barbaru ordiauit
ut ipm pncipe iugularet Qz cu
p hostiu intraret 2 scriptura i^s legeret
eo q^d lege sciebat cepit treme et
palle^e Qno viso pnceps eu capi
fecit 2 minis 2 tormento vicitte
eo torques e pepat 2 actores sce
leris mi fec^t Pqd p^z q^d sit utile
in oibus fine pspicere Sm^m q^d bo^s
oslarius dz here e iusti^a ut sc^z
nec amore nec odio nec tiore nec pcio
oslm delinqt Ambro v. e^u Illi
viro salute ma[illegible] [illegible] committimus
qui sit iustus et [illegible] p[illegible]
et iusti^a ut nulla [illegible] sit fraudis
metus fa^c P[illegible] ut nulla sit
erroris suspicio P[illegible] impeius q^z
viro iusto nos [illegible] mittimus q^z
P[illegible]ti q^r oslm viri iusti frequenti
sapientissimi ingenio ppondera^t
T^rcm e innocen^a sine bona vita

Ambrosius v. s[uper]. Assuerus q[uod] i[n] q[ui]b[us]
consiliis plurimum adiungatur vite p[ro]
bitas, virtutum prerogatiua, beniuolencie
usus. Quis enim in ceno fonte refrigerat?
Quis de turbida aqua potum petat?
Itaque ubi luxuria est, ubi intemperancia,
ubi viciorum et peccatorum confusio, quis sibi
aliquid exinde hauriendum
credat? Quis utile causis anime sue iudicet
quod videt inutilem vite sue?
Quando potest [illegible] eum iudicare con
silio superiorem [illegible] esse quem videt
inferiorem [illegible] moribus. Numquam
me esse [illegible] dum cum contra
pecto alium non eum idoneum putabo
qui michi det consilium qui non dat
sibi ipsi, et michi vacare credam
qui sibi non vacat. Tria autem sunt a
bono consiliario vitanda. Hugo de Libro.
Primo vitanda est festinacia precipitata.
Secundo vitanda est libido. Ut patet. Tercio
vitanda est crudelitas nimia. Primo quod
vitanda est festinacia precipitata, Proverbiorum
xix. Qui festinus est pedibus offendet.
Gregorius in mor[alibus]. Consilium in die sua
quanto fit diu tanto altius impletur.
Prohibet esse precipites. Boetius de
loco: consilium sequitur penitencia. Ideo legitur
in libro de vij sapientibus quod Augustinus dice
bat quod festinacio et temeritas ma
le in iudice conveniunt duo. Cato
celerius fit quod bene fit. Ideo etiam
dixit Varro: Impiger sequitur est quod
difficulimum est corrigere cito fiet. Secundo
vitanda est libido, Ut patet. Ecclesiastici non
impedit animum ne possit videre verum.
Gregorius in registro. Tria si semel
mente possederit [illegible] restat iniustum esse
deputat quod [illegible] etiam est dolendum sit.
Crisostomus. Nemo [illegible] potest pacifice loqui
qui habet cor [illegible] turbatum. Ideo dixit
Socrates [illegible] quod consilio duo maxime
sunt contraria scilicet festinacio et ira. Tercio
vitanda est crudelitas nimia. Sepe
autem contingit quod illi qui dant consilia
crudelia super eos pena devoluitur.

Ecclesiastici xxvij. Facienti nequissimum consilium
super ipsum devoluetur et non agnoscet unde
adveniat illi. Refert Orosius quod dum
Phalaris tyrannus multos innocentes dissi
paret, Perillus argentarius volens sibi
placere thaurum eneum fecit
cui ex latere ianuam apposuit per quam disposi
ti possent includi dicens quod eo tyrannus
ut quos occidere vellet ignibus suppositis
intus includeret, et tunc gemitus emitterent
non gemitus hominis sed mugitus pecudis videre
tur. Sed tyrannus factum execratus dixit: ut primus
intraret ut sic per thaurum qualiter
mugitum emitteret faciendum possit. Et sic
eum intus inclusit et puniuit. Cristus
enim fuit verus consiliarius quia in ipso fuit
iusticia et sapiencia. Ieremie v. Regnabit rex et
sapiens erit et faciet iudicium et iusticiam
in terra. Fuit in ipso etiam vite innocen
cia. Prima Petri ij. Qui peccatum non fecit nec inventus
est dolus in ore eius. Fuit etiam in ipso
in conversacione maturitas. Johannis v. Sicut
audio, id est sicut a patre accipio, sic iudico. Fuit
etiam in ipso in iudicando magna tranquillitas.
Sapiencie xij. Tu autem dominator virtutis cum tran
quillitate iudicas. Fuit in ipso in peccatoribus
magna pietas. Matthei xij. Misericordiam volo et
non sacrificium. [Sermo] Secundo ponitur magna sapientia
oportet vos. Cum videret Nisi quis natus fuerit
denuo etc. Certa quod nos et quod ipse
multitudinem predicit Naturalis, Spiritualis
et celestis. Prima quidem nativitas est natu
ralis, id est qua est natus naturali nativitate, non potest
intrare in regnum celorum nisi iterum na
scatur nativitate spirituali que fit in baptismo.
Quicumque enim etiam fit natus nativitate
spirituali adhuc intrare non poterit nisi
iterum nascatur nativitate tercia scilicet nativitate
celesti que fit in morte iuxta illud: sicut vivi
Prima nativitas est hominis ad similitudinem
Secunda ad iustificacionem. Tercia ad beatitudinem.
Puer quidem nascitur nativitate carnali
tria facit que sunt nobis ad similitudinem
mortaliter, scilicet quia nascitur non videndo
sed flendo. Sapiencie vij. Primam vocem similem

omnibus eius ploratus Aug. de ci. dei.
Puer qui nascitur a ploratu incipit
ne sciens prophetat quantorum malorum passu
rus sit. Solus quidem natus est risisse fertur
Zoroastes et tamen risus monstruosus fuit et
parum ei profuit. Fuit enim inventor artium ma
gicarum. Et tamen esset rex bractrianorum a
nino rege assiriorum interfectus est. Isido. et
de. Solinus ad tyrannidem quod dominus flevit quando
lazarum suscitavit eo quod aliud carissimum
post alios salvandos ad hostilem vitam
revocare iterum cogebatur. Unde et apud
multos est consuetudo ut dicit Solinus quod quando
puer nascitur a parentibus et a propinquis defletur.
Quando vero quis moritur cum tripudio deportatur.
Secundum est quod puer inde bestiarum
scilicet omnibus quatuor in quadrupedibus nascitur.
Ad innuendum quod conceptus est inmunctus nisi
parentibus et filiis factus est illis propter
et enim innecti oculos ad terram facit. Et quia
ad hoc avarus est bestialis patet. De eos qui
os statuerunt declinare in terram. Item
pedibus est innecti una sera contentum non esse.
Et quia ad hoc bestialis est luxuriosus Ier.
v. Equi amatores in feminas emissarii
facti sunt unusquisque ad uxorem proximi
sui hinniebat. Item propter est innecti
non regi ratione sed feri impetu re
gi. Et quia ad hoc bestialis est superbus
qui dicit Bap. ... Erit autem fortitudo
mea lex iustitie etc. Tertium est quod mox
puer manum ad os ponit. Ad innuendum
quod ad tria tam debet inspicias peccatorum
peccatum primorum parentum omnes fecit. Illa
inter peccat omnes per mala suasionem
quod scilicet ut de pomo comedit persuasit
Aut peccat omnes per fatuam occupationem
Aut peccat omnes pelliciam confessionem
Alii autem tali peccant. Aut mala
consilia dando. Aut male se occupando.
Aut nimis se ingurgitando. Secunda
nativitas est spiritualis que fit in baptismo
Ubi spiritus sanctus tenet locum patris. Sig
nificatam locum matris verbum est tamquam
semine divino. Unde quia dicit Aug. Accedit
verbum ad elementum et fit sacramentum. Ephes.

v. Mundans lavacro aque in verbo
vite. In baptismo autem ter in aqua pu
er immergitur. Sive ad representandam
triduanam Christi sepulturam. Sive ad
innuendum quod ibi remittitur peccatum ori
ginale veniale et mortale. Sive
ad innuendum quod ibi tota trinitas operatur.
Unde etiam ad hoc innuendum in baptismo
Christi tota trinitas se manifestavit. Scilicet pater
in voce filius in carne spiritus sanctus
in columbe specie. Tertia est nativitas
celestis que fit viri de ventre matris
ecclesie cum decedens in celo nascitur.
Et ideo mors sanctorum natale vocatur.
Ideo autem est quod infans in utero matris
completus est ad debitum complementum
prorumpit de ventre et appetit exire
quia requirit ampliorem locum ad ma
nendum uberiorem cibum ad vescendum
liberiorem aerem ad respirandum
et maiorem lucem ad videndum. Sic
et sancti viri appetunt in celo nasci
quia ibi recipient locum ampliorem
ad manendum. Quando est in loco
alto ad manendum quia tota latitudo re
spectu celi est quoddam punctum. De
amplitudine autem celi dicit Baruch. iii.
O Israel quam magna est domus dei et
ingens locus possessionis eius etc.
Illa autem domus habet infinitam ampli
tudinem. Ideo dicit. Quam magna est domus
dei etc. Infinitam cogitamus. Ideo
dicit. Magnus et non habet finem in
finitam altitudinem. Ideo dicit. Excelsus
et immensus. Est enim longior quam oculus
possit aspicere. Est latior quam auris
possit audire. Est altior quam cor
possit cogitare. p. Cor. ii. Quod
oculus non vidit nec auris audivit
et in cor hominis non ascendit etc. Secundo
tunc recipient uberiorem cibum ad
vescendum quia erunt in perfecta sacietate.
Sed sacietas est tamen de fastidio
ne ibi sit fastidium. Eccli. xxiiii.
Qui edunt me adhuc esurient

desiderium est tam placabile ne in se sit pe-
na. Ps. Satiabor cum apparuerit gloria
tua. Et utrumque est tam placabile ne in
sit timor. Prov. xv. Secura mens
quasi iuge convivium. Tertio tunc recipiet
liberiorem aerem ad respirandum quando
ei sua viri pro respirare prius multo
dolore depressi multo labore afflicti et
multo timore anxii. Job x. Et si iustus
fuero non levabo caput. Ecce quanto do-
lore depressus. Saturatus afflictione.
Ecce quanto labore afflictus. Et miseria.
Ecce quanto timore propter statum miserum anxius.
Sed tunc libere respirabunt quia nullum
habebunt dolorem. Ysa. xxxv. Fugiet do-
lor et gemitus. Nullum laborem. Apoc.
xiiii. Amodo iam dicit spiritus ut requiescant
a laboribus suis. Nullum habebunt timorem.
Prov. i. Qui autem me audierit absque
timore erit. Quarto habebunt maiorem
lucem ad videndum. Nam sicut habebunt
domum tam lucidam. Apoc. xxi. Clari-
tas dei illuminabit illam. Ista sic ha-
bebunt locum tam luminosum. Thob. xiii.
Luce splendida fulgebis. Ita sic habe-
bunt animas tam illustratas. Ysa. lviii.
Implebit splendoribus animam tuam. Hoc
sic habebunt corpus tam glorificatum. Math.
xiii. Tunc iusti fulgebunt sicut sol
in regno patris eorum etc. **Sermo**
Amen amen dico vobis **tercius**
quia quod scimus loquimur et **de eo**
quod vidimus testamur et **dominica**
testimonium nostrum non accipitis. Sicut
dicit Ieronimus ad Eliodorum. Grandes mate-
rias ingenia parva non sufferunt. Illa
materia grandior et preciosior de qua
loqui desideramus in preciosis cunctis. Dicit
enim Augustinus in libro de trinitate. Ubi queritur unitas
trinitatis scilicet patris et filii et spiritus sancti nec peri-
culosius alicubi erratur nec laboriosius
aliquid queritur nec fructuosius aliquid
invenitur. Nos igitur alta scrutantibus reli-
quentes humilia et plana dicamus.
In verbis igitur premissis tria ponuntur scilicet
fides vera testificatio vera et ingratitudo
prim dura. Est autem fides vera ut credas

quod in deo sit personarum pluralitas et essentie unitas.
Pluralitas in personarum et simul patris quod dicit in
persona. Quod scimus loquimur et quod vidimus testa-
mur. Unitas autem essentie innuitur quod non dixit
testimonia nostra sed testimonium nostrum. Hec i. va-
riter et credendo et non esse aliquod aliud
inquirendum. Vulgare ad exigendum dicamus
tres personas sed non ad prohibendum unitatem
dicimus unum non ad excludendum trinitatem.
Quicquid quo posset hic esse. Sufficiat
tibi credere ita esse. Sermo trinitati hic trinitas
est credere pietas et nosse vita eterna et
Nichilominus tamen ipsa beata trinitas et unitas
in divinis comprobatur per omnia videlicet primo
scripturarum testimoniis. Secundo ipsa trinitas
et unitas ostenditur creaturarum vestigiis.
Tertio ipsa trinitas et unitas demonstratur
operis signis. Quarto ipsa trinitas et unitas
demonstratur operis miraculis. Primo quod
ipsa trinitas et unitas ostenditur scripturarum
testimoniis in quibus errare vel falsitas
non potest inveniri. Tres enim sunt qui mentiri vel
falli non possunt scilicet ipse deus qui est prima et
summa veritas et vita. Joh. xiiii. Ego sum
via veritas et vita. Angelus qui omnia videt
in ipsa veritate. Math. xviii. Angeli eorum semper
vident faciem patris mei qui in celis est. Et
prophete qui receperunt influentiam ab ipsa
prima veritate. ii. Pe. i. Spiritu sancto inspirati
locuti sunt sancti dei homines. Quamvis autem
prophete et apostoli potuissent fallere et falli
in quantum erant homines puri tamen non in quantum
immediate a deo erant edocti. Primo hic
auditur testimonio dei. Secundo hic auditur testi-
monis angelorum. Tertio hic auditur auctoritate
prophetarum. Primo hic auditur testimonio dei Gen.
primo. Faciamus hominem ad ymaginem et simi-
litudinem nostram. Non autem potuit hoc verbum esse ad
angelos quia ipsi creatores non sunt. Quod autem
dicit faciamus et nostram indicat pluralitatem
personarum. Quia si non esset ibi pluralitas personarum
non diceret faciamus sed faciam et nostram
sed meam. Quod vero non dicit ad ymagines et similitudines
pertinet ad unitatem substantie quia si non esset
ibi unitas substantie non diceret ad ymaginem

sed ad ymagines id est ad similitudinem sed ad similitudines
Tertio hoc ostenditur testimonio angelorum. Nam
sicut habetur Ysaie vi. angelus alter ad alterum clamat
et dicit Sanctus sanctus sanctus dominus deus
exercituum plena est omnis terra gloria eius. Ecce
cum ter dicit sanctus respicit trinitatem
personarum. Cum autem semel dicit dominus deus respicit
unitatem. Sic quarto hoc ostenditur auctoritate prophete
dicentis Benedicat nos deus deus noster benedicat
nos deus et metuant eum omnes
fines terre. In hoc enim quod dicit ter deus ostenditur
trinitas personarum. In hoc vero quod in singulari
semper dicitur eum ostenditur essentie unitas. Et
quia apostoli eodem modo quo prophete spiritu sancto fuerunt
inspirati, ideo etiam hoc ostenditur auctoritate
apostolica cum dicitur prima Johannis v. Tres sunt qui
testimonium dant in celo pater verbum et spiritus sanctus
et hii tres unum sunt. Quinto ipsa unitas
et trinitas ostenditur creaturarum vestigiis. Nulla
enim tamen aliqua creatura que non valeat assimilari.
Creatura enim umbra assimilatur corpori
cuius est umbra id est vestigium pedi cuius
est vestigium. Nec ymago ei cuius est ymago. Potest
tamen aliqua similitudo trinitatis inveniri. Et hoc
in creaturis superioribus mediis et inferi
oribus. Primo in creaturis superioribus. Sicut
in sole. Unde frater Augustinus. In sole tria consi
derantur, scilicet corpus et quod lucet et quod calet,
id est substantia solis calor et radius. Radius
scilicet de sole nascitur, quia filius de patre generatur.
Calor ab utroque procedit, quia spiritus sanctus
ab utroque spiratur. Ipse autem sol a nullo
procedit, quia pater a nullo et factus id est creatus
id est genitus. Et tamen omnia tria sunt unus sol quia
omnes persone sunt unus deus. Secundo invenitur in crea
turis inferioribus sicut in elemento aque. Fons
enim generat rivum sicut pater generat filium.
Fons et rivus faciunt stagnum quia pater
et filius spirant spiritum sanctum. Fons autem
a nullo procedit quia pater a nullo consistit. Et
tamen in fonte rivo et stagno est eadem
aqua, quia in patre et filio et spiritu sancto est
eadem substantia. Tertio invenitur in creaturis
mediis sicut in homine. Iuxta illud Augustinus

in libro de trinitate. Tria sunt mens et noticia
eius et amor eius tria quidem sunt mens
cum novit se et amat se. Nec enim posset
se amare nisi se nosset. Ipsa autem mens
est quasi pater, noticia eius est quasi proles
et tamen amor qui de ipsa mente et
noticia procedit. Dum mens cognoscens se di
ligit se. Nullo enim posset se diligere nisi se
cognosceret. Sexto ipsa trinitas et unitas
demonstratur diversis figuris. Quarum
una ponitur Genesis xviii. Ubi abraham
vidit tres viros et unum adoravit.
Ubi secundum Glossam trinitatis et unitatis misterium
declaratur. Secunda figura ponitur Genesis xl ubi
dicitur quod pincerna pharaonis vidit tres
propagines in una vite. Per quod signatur
tres persone in una deitate. Tertia figura ponitur
Danielis v°. Ubi dicitur quod apparuerunt
tres digiti quasi manus hominis scribentes
Appendit in manu et dixit Chaus
ista est ipse deus qui omnia creavit
et creat in cuius manu sunt tres digiti id est
tres persone in una substantia de quibus dicitur
Ysaie xl. Quis appendit tribus digitis
molem terre. Quamvis autem isti tres
digiti scribant appendant numerant et dividant
pater tamen proprie potentia omnia appendit id est
omnia portat et custodit. Filius per
sapientiam suam omnia numerat id est cognoscit et
investigat. Spiritus sanctus per suam bonitatem
omnia dividit id est dona sua omnibus distribuit.
Septimo ipsa trinitas et unitas demon
stratur diversis miraculis quorum tria
tantum ponamus. Legitur in historia scolastica.
Et Eusebius etiam testatur quod circa nativitatem
Christi tres soles apparuerunt in oriente
qui paulatim ad se appropinquantes in unum
solem redacti sunt. Per quod significatur quod cognitio
trini et unius dei toti imminebat orbi.
Secundum miraculum est quod narrat Eutropius.
Cum enim quidam sacerdos Arrianus
quendam baptizaret et formam trinitatis
mutaret dicens Baptiso te in nomine
patris per filium in spiritu sancto volens
ostendere filium et spiritum sanctum patri

equale no esse subito aqua disspa
ruit 2 bap9 ad eccliaz catholica
9fugit Terciu miraclm e qd narr
rat Sigisbertus et i qda e cronica
le. Cu ei int gallias Arriana
heresis pullularet q filiu 2 spm
scm minore esse pre affirmaret
Veritas pbe tu p a9 eundem mira
demonstrat. Na cu qda quida qu
gentos quinquaginta in urbe vasate
si dn eiusd urbis epus missam
celebraret vidit tres guttas eqles
magnitudinis clarissimas de celo sup
altare emissas q se paulatim appro
quantes vna gemma pulcherrimam
effecerunt Qua cu in crucem aurea
ceteris auree posuissent alie gemme
q i erant tanta eius excellentia no fe
rentes subito ceciderunt In inundis
at hoibz videbatur terribilis 2 obscu
ra mundis aut 2 piis amabilis 2 cla
In infirmis multis dabat sanitatem 2 ado
rantibus spem tercium augebat virtutem

Q[uint]m Quinto in vbis prmissis potest certificari
vel eu dr Qd scimus loqm 2 qd
vidimus testamr In hoc aut q dicit
Qd scimus loqm aut dat nobis
intellige q nos de deo loqi ul testi
ficari debemus ni q aut p diuinam
scriptura scimus aut qd p dei revela
cognoscimus Alias ei piculum nobis eet
si ea velleus curiose inquirere q nram
intellam excedunt Et istud ondit
pcta goa pr 2 in apocrifis Esdre
Cu ei ipe Esdras miraret cur
mali sic florent 2 boni deprimunt
ut no 2 qda alia secreta dei vellet
inquire angls q appruis dixit Si va
les flamma ignis ponderare 2 flatum
venti mensurare 2 diem preteritu renoca
At si dicat Si ea q tecu sunt non
vales cprehendere quo aduca q sup te
sunt valebis attingere Sextm ro est
qd ponit Rabi moyses dicit ei q
tradiderunt ipse diuoni q quantu po
sunt ingenium circa quartum recipit
9fusione sz quo wlt scire quid

e in summo quid e in imo quid fuit ps
2 qd erit vltio Omnium no 2 p ppm vox
ipm dm ing 2 pn onij prim
at 2 vltim ing e finis om Et ho no
debemus curiose investigare Ea no q sunt
int pm 2 vltim i. diuos effectus possumus
inquire ut copiosus possimus eu laudare
Tercia at colligitur de beato Aug. Eo em
tpe q libros de trinitate componebat corp
littus maris aliis scriptibz alaq: sotiis
meditando quoda de trinitate disserens pueru
quda in littore maris invenit qui cu quoda
coclea argento in quada qua fecerat
fouea aqua maris effundebat dicens
se velle totu mare in illaz foueam se
haurire Cui Aug in risu prorupatus
ait Quo hoc fili facere posses tu mare
ta magnum sit coclear modicum 2 fouea
pua Et r facilius e m hoc agere q tibi
qd cogitas adimplere Cogitas ei i libro
tuo misterium trinitatis cprehendere tu libe
tius sit pua fouea ad recipiendu
ingenium tuum prim coclear ad ingred
Et ipa trinitas imensu pelagus et
corhamire dm Statimq: puer disparuit
2 Aug deo gras agens q sit vnus qd
puer dixat recognouit Octo pont
magna multitudo quaa cu dr Et
testiom nrm no accipitis pr em
et filius 2 sps scs fide trinitatis nos
docuerunt Et io eorum testiom fideliter
e admittendum maxie at xps hac fide
nos docuit dns M. vlt. Baptizan
tes eos in noie pris 2 filii 2 sps sci
Que ista at fides 2 confessio si ea
deuote recipimus maxie valet ad tria
Pmo ad demonu expulsione Sco ad
tribulacionum repulsionem Tercio ad malorum
9futacionem Pmo valet fides et 9fessio
ad demonu expulsione Qd signat in
quoda fideli notario apud constantinopoli
de quo legitur q cum quoda magus ad quoda
locum duxisset vbi multitudo demonu re
sidebat vnus eorum in throno sedens
interrogauit eu si suus ipis esse
volebat At ille signauit se dicens

Ego sum famulus sancte trinitatis. Audito autem
nomine sancte trinitatis et viso signo sancte crucis
omnes demones aufugerunt. Cum item ad
ecclesiam sancte Sophie misisset virgo Christi
qui ibi erat et eos adipiscimur quotienscumque perge-
ret gaudebat. Et si ipso sancto diceret sibi
Christus. Omnia confessus me coram hominibus fuisti
in terris et ego confitebor te coram patre
meo in celis. Ecce quomodo valet ad tribulationem et
expulsionem. Unde sicut ait damascenus li-
bro primo. Cum apud constantinopolim pestilentia
grauis esset quidam puer demonio plus
in celum raptus canticum sancte trinitatis scilicet
Sancte deus sancte fortis sancte et immortalis
salvator miserere nobis ab angelis est
edoctus. Quod dum rediens coram populo
decantasset mox omnis pestilentia est fuga-
ta. Tertio valet ad malorum confutationem
et confusionem. Unde refert Bonizo in li-
bro quem scripsit ad comitissam mattildim. Cum
Archiepiscopus ebrudunensis symoniacus esset
et testes ob pecuniam corrumpisset quidam
legatus vir sanctus ei precepit ut versum
sancte trinitatis scilicet Gloria patri et filio et spiritui sancto
diceret rogans deum quod si symoniacus esset
spiritum sanctum cui iniuriam fecerat nominare
non posset. Quod et factum est. Et sic est depre-
hensus peccatum suum humiliter confessus fuit
et penitentiam egit. Illum autem versum scilicet Gloria
patri et filio et spiritui sancto synodus nicena
edidit. Sed sanctus Ieronimus in fine psalmorum
ipsum decantandum instituit etc.

Dominica prima post festum trinitatis sermo primus. Luce xvi

Homo quidam erat dives
et induebatur purpura et
bysso et epulabatur
cottidie splendide. Et erat
quidam mendicus nomine lazarus
qui iacebat ad ianuam eius ul-
ceribus plenus cupiens saturari
de micis que cadebant de mensa
divitis et nemo illi dabat. Sed
et canes veniebant et lingebant
ulcera eius. Factum est autem ut
moreretur mendicus. Et portaretur
ab angelis in sinum abrahe. Mor-
tuus est autem et dives et se-
pultus est in inferno. Elevans
autem oculos suos cum esset in tor-
mentis vidit Abraham a longe
et lazarum in sinu eius. Et ipse
clamans dixit. Pater abraham
miserere mei et mitte lazarum
ut intingat extremum digiti sui in
aquam ut refrigeret linguam meam
quia crucior in hac flamma. Et dixit
illi abraham. Fili recordare quia
recepisti bona in vita tua et la-
zarus similiter mala. Nunc autem hic
consolatur tu vero cruciaris. Et in his
omnibus inter nos et vos chaos ma-
gnum firmatum est ut hii qui volunt
hinc transire ad vos non possunt
neque inde huc transmeare. Et ait
Rogo ergo te pater ut mittas eum in
domum patris mei. Habeo enim quinque fra-
tres ut testetur illis ne ipsi veniant
in locum hunc tormentorum. Et ait
illi Abraham. Habent moysen
et prophetas audiant illos. At ille
dixit. Non pater abraham. Sed
si quis ex mortuis ierit ad eos
penitentiam agent. Ait autem illi. Si
moysen et prophetas non audiunt
neque si quis ex mortuis resur-
rexerit credent. Luce xvi

Sepe dominus illud quod docebat
verbo post modum confirmabat exemplo.
Cum quidem homines ab appeti-
tu divitiarum retraheret et ad facien-
das elemosinas induceret pharisei
autem qui erant avari eum deridebant
ideo contra eos istud exemplum induxit
ubi verificatum est quod dicit augustinus unde
Quia lata via est que ducit ad perditionem
et arta que ducit ad vitam. Dives
quidem intravit per viam latam et in perditionem
intravit. Lazarus vero per viam artam et
ideo vitam invenit. Sicut ait Augustinus
Status hominis triplex consideratur scilicet in
vita in morte et post mortem. Quantum

p^m

cuiusque adeptio temporalis status designatur per duos
hic dives et pauper Primo ei ostenditur
et describitur quod status divitis in vita
fuit valde gloriosus in divitiis honoribus
et deliciis Primo quod fuit valde
gloriosus in magnis divitiis Esse
autem divitem non est culpabile Deus autem
potentes et divites non abiicit cum
sit ipse potens ut dicitur Job xxxvi
Multi enim sancti divites fuerunt qui deo
placuerunt sicut abraham et ceteri patri-
archae Sed non quod circa divitias quatuor
modis culpa incidere potest Aut avara
re retinendo Aut inordinate expen-
dendo Aut nimis ardenter amando Aut
iniuste acquirendo Et quantum ad istos quatuor
modos quatuor divites reprehensibiles
in evangelio invenimus Et saltem tribus
primis iste dives reprehensibilis fuisse
videtur Primus dives fuit qui avare
retinebat ille scilicet qui dixit anima mea
habes multa bona reposita in annos plu-
rimos ut habetur luc xii Talis erat iste
dives qui avare omnia retinebat
ut medico quantum volebat Refertur
de alexandro quod cum exercitu suo sitim pateretur et ipse
cum suo exercitu fere periret
deficiente aqua quidam miles parum aquae in casside
ei dedit quam potius effudit quam
bibit Noluit enim solus bibere propter
suis militibus non potat etc. quantum
Econtra dicitur avarus Eccli xi Inveni
requiem mihi et nunc manducabo de bo-
nis meis solus et nescit quod tempus
praeteriat et relinquet omnia aliis et mo-
rietur Secundus dives fuit qui vane
expendebat filius scilicet prodigus qui
accepta substantia sua consumpsit ut habetur
luc xv Talis fuit iste dives qui
expendebat in vestibus curiosis et
delicatis Et tamen sicut dicit Crisostomus de
dispensatore divitiarum suarum nos
esse voluit non dominos Propter quod patet
quod divitiae non sunt nostrae proprie sed nobis

accommodatae Et ideo non debemus eas
expendere ad nostram voluptatem sed ad sua
utilitatem Sed autem non fuit iste prius in
morte Si enim canis duos habes
tamen sit ista Sed cum adinvicem separa-
rantur canis dominum suum sequitur Econtra dives
prius sequitur hos et mundus et canis sit dives
honores autem mundi modo non videtur Sed in
morte divitiae recedunt a mundo et hos
mundus recedit a mundo Tertius dives
fuit qui nimis ardenter divitias diligebat
ille scilicet cui dixit dominus ut habetur luc xviii
Vade et vende omnia quae habes etc. Et scilicet his
auditis contristatus est quia dives erat valde
Talis fuit iste dives qui divitias ni-
mis amavit Contra tales dicitur pa thes.
vi Qui volunt divites fieri incidunt
in temptationes et in laqueum diaboli et deside-
ria multa et inutilia et nociva quae mergunt
homines in interitum Et ideo nos possemus eas
mergere debemus sicut dicitur Jeronimus de Crate
sive Socrate thebano philosopho qui collecto
magni auri pondere in mare proiecit dicens
Abite male et viles cupiditates in pro-
fundum Ego vos mergam ne ipse merger
a vobis Quartus dives fuit qui in-
iuste acquirebat Iste fuit villicus ini-
quitatis qui de bonis domini sui fuit ditatus
ut habetur luc xvi Contra tales dicit
Augustinus Res qua cupiditas mancipata est
dum capis capis dum tenes alterum
teneri a diabolo Iste dicitur Osee vii Factus
est Effraym quasi columba seducta non habens
cor Quia cum avarus quod alienum sibi
vult capere a laqueo diaboli capitur Et
bene dicit non habens cor quia avarus non habet
cor in corpore sed in archa Secundo iste di-
ves fuit in magnis honoribus quia in-
duebatur purpura et bysso purpura ad
ostentationem et bysso ad delectationem Nota
tamen hoc debet glorificari de vestibus respi-
ciendo ad peccatum suum ad statum suum et ad finem
suum Peccatum enim fuit causa vestium quia
homo ante peccatum nudus erat nec vestes

indigebat quia indutus erat innocentia et
tunc. Videmus enim quod sol non indiget ve
stimento quia indutus est suo splendore. Sic
amictus lumine sicut vestimento. Sic et lilium quia
indutum est suo candore. Matthei vi. Considerate
lilia agri quomodo crescunt non laborant neque
nent. Dico autem vobis quod nec Salomon in gloria
sua coopertus est sicut unum ex istis. Sic et
ager quia indutus est suo viriditate. Luce xii.
Si autem fenum quod hodie est et cras in cli
banum mittitur deus sic vestit etc. Homo
igitur non indigebat antequam peccatum vestimento
quia supponendo quod fuit creatus in gratia ipse
instar solis indutus erat luce, gratie
instar lilii candore innocentie, instar
agri virtutum viriditate. Sed post peccatum in morte
advenit verecundia et tunc deus vestes
pelliceas homini fecit. Homo enim post peccatum
fuit vulneratus excecatus et in frigore dep
rehensus. Et ideo tamquam vulnerato ligaturam
adhibuit. Tamquam excecato velamen ap
posuit. Et tamquam frigido cauterium imposuit.
Tale est igitur de vestibus gloriari quale esset si
aliquis vulneratus gloriaretur de eo quod habet liga
ture pretiosas vel excecatus de eo quod habet
ligamen deauratum vel frigidus de eo quod habet
cauterium pulcrum. Bernardus. Qui gloriatur
de veste stultus est et frigidus gloriatur de cauterio.
Secundo non debet vel debet homo de vestibus
gloriari respiciendo ad fructum suum. Homo quidem
est tamquam pomum in quo est tria scilicet cortex
exterior substantia media et granum interius. Per
corticem exteriorem intelligitur substantia exterior.
Sicut enim cortex pomi est alba et rubea
sic homo in diversis coloribus vestium de
lectatur. Per substantiam pomi intelligitur ipsum corpus.
Per granum interius intelligitur anima. Unde etiam ipsum
granum vocatur anima pomi. Stultus autem esset
qui totum pomum alteri daret et sibi solam
corticem retineret. Tales sunt vana gloria
qui dant diabolo corpus et animam et sibi tantum re
tinent vestitorum gloriam vanam. Sed aliquando
contingit quod homo pomum exterius corticem
preciosam habet et interius cecidit et granum dispergit.
Sic ergo quando homo superbus moritur vestibus
denudatur. Caro a vermibus comeditur et anima
per diversas penas dispergitur. Tertio
non debet homo de vestibus gloriari respiciendo
ad finem suum. Qui enim induitur vestibus
preciosis cito induetur sacco vilissimo.
Job xvi. Saccum consui super cutem
meam. Qui induebatur molli bisso
cito induetur aspero cilicio. Psalmus. Po
sui vestimentum meum cilicium. Qui etiam
pretia capitis sui ornabat saphiris
et margaritis cito decorabitur vermibus
infinitis. Job xxx. Qui me comedunt
non dormiunt. Multitudine enim eorum
consumitur vestimentum meum scilicet corpus meum
et quasi capitio tunice succinxerunt
me. Tertio iste dives fuit in magis
deliciis quod notatur cum dicitur Epulabatur
cotidie splendide. Cibus enim quinimmo
fuit lautus ideo dicitur epulabatur. Epulae
enim ab opulentia sunt dicte. Et talia
quinimmo ducunt ad inopiam. Proverbiorum
xxi. Qui diligit epulas in ege
state erit. Fuit continua ideo dicitur cotidie.
Et talia faciunt per dei tranquilla. Proverbiorum
xxiii. Noli esse in conviviis pota
torum. Fuit etiam nimis delicata
ideo dicitur splendide. Et talia quandoque
cum ... Gregorius. Celebrari quinimmo
vix potest sine culpa. Prope enim semper
epulas comitatur voluptas. Nam
dum corpus in refectionis delectatione
resolvitur cor ad inane gaudium
relaxatur. Status autem pauperis
fuit status divitis omnino contrarius. Ille
enim fuit in divitiarum ubertate. Iste
in extrema paupertate. Ille purpura et
bisso amictus. Iste ulceribus erat
datus. Ille abundabat deliciis.
Iste indigebat micis. Et contrariis
patiebatur quinque temptationem cordis.
Ista enim tamen pauper patiebatur scilicet extrema
paupertas ulcerosi infirmitas et quinque
temptationes. Et tamen quodlibet istorum ad pe
nam sibi sufficiebat. Aut paupertas
sine infirmitate aut quinquies temptatio
sine necessitate. Ista tamen tangit Gregorius dicens
Certius putamus fratres karissimi tumulus

temptacionis tunc in corde pauperis fuit
cum potat ad penam sufficit paupertas
vel egritudo. Sed ut apostolus probatur
simul fuit et paupertas et egritudo ta
bescit. Civitas fuit egenum et ul
ceribus obsessum temptaciones venitis
in sua cogitacione sollicitasse cum ipse
egeret pane et non haberet etiam tormentis
famis atque ante se videret divitem
famem corporalem et divitias habere et de
licias cum voluptate. Lazarus enim erat
aurum dei margarita dei et stella
dei ut post probatur. positus est aurum
in camino paupertatis. non potuit cor
rumpi. posita est margarita in sterqui
linio ulcerum infirmitatis et non potuit
inficere. posita est ista stella in nebula
temptacionis et non potuit obscurari. Sed
modo contractum est istud aurum de cami
no et positum est in celesti thesauro
servata est margarita de sterquilinio
et posita est in regis corona. Purgata
est stella ab omni nebula et data est
B 37 nobis in celo. ¶ Posito itaque statu
utriusque in vita post statum utriusque in
morte. Item quidem mortuus est et
raptus. Sed differunt. Dives quidem mor
tuus est triplici morte scilicet morte culpe
dum esset in mundo quo separatur anima a deo
morte nature qua separatur anima a corpore ppo
Et morte gehenne qua separatur anima
a dei visione et a beatorum consorcio. Lazarus
autem mortuus est una morte scilicet
morte nature. Fuit enim vivus in mundo
per graciam et modo vivit coram deo per gloriam
Item etiam raptus fuit de hoc mundo
sed differunt. Nam lazarus in sinum abra
he ab angelis est portatus. Ista autem por
tacio facta est ab angelis in tutamentum cu
stodie. Item angelis suis deus mandavit
de te etc. Item in signum reverencie sicut ipsi
portatur in manibus qui venerantur
Item in manibus portabunt te etc. Et
in signum leticie. Crisostomus. Sufficiebat
ad portandum pauperem unus angelus
sed ideo plures veniunt ut chorum
leticie facerent. Dives autem tamquam

diabolus precipitatus ad tenebras infra
se est deductus a demonibus et ibi sepultus
de qua sepultura dicitur Job xxi. Sepultura
asini sepelietur putrefactus etc. Sepultura
asini talis est quia corona pellis a
domino possidetur carnes a canibus laceratur
ossa pluviis et grandinibus relinquuntur.
Sic quando aliquis dives iniquus moritur
parentes possidere terrena sua, vermes la
cerant carnem suam. Supplicia infernalia
animam suam torquent quasi canes ossa. Habet
quia cor suum inique posuit. Eccl. x. Cum
morietur homo hereditabit serpentes scilicet in
fernales quantum ad animam et bestias id est pa
rentes devastatores terrena sua. Bestia
enim quasi vastia dicitur et vermes corrodentes
carnem suam. ¶ Tercio vide de statu
utriusque post mortem qui valde dissimilis
fuit. Quia dives positus fuit in tormen
tis et pauper erat in loco quietis. Primum
hoc dicitur in textu. Elevans autem dives
oculos cum esset in tormentis etc. Dicitur
autem tormentum quasi torquens mentem. Tor
quebatur autem dives de gloria lazari quam
videbat et de sua pena quam senciebat
et de impossibilitate remedii de quo de
sperabat. Item peccator videbit et irascetur
quia ad plenum dentibus suis fremet et tabe
scet quia ad plenum desiderium peccatorum peribit
quia ad eternum. Pauper autem erat in loco quietis
scilicet in sinum abrahe dicitur autem sinus abra
he locus superior inferni habens aliquan
tulam lucem. Et dicitur sinus ipse quietem
et tranquillitatem. Sicut sinum maris
dicimus locum ancoris et tempestatibus quietum.
Et dicitur a simili sinus quia ancore sunt ee
quietum. Sinus autem abrahe dicitur eo quod
abraham fuit prima via credendi et sui apte
predicavit fide unius dei. De eodem

Homo quidam erat — sermo secundus
dives etc. Visitatio — tangitur
fuit in istis duabus quod hic
dicitur Prov. xxii. Dives et pauper — vi
obviaverunt sibi et utriusque operator
est deus. Item dives egrediens

et egrediens dives pauperem ad ianuam in-
veniebat. Et pauper divitem egredientem
et ingredientem et egredientem sepe videbat
quandoque sibi obviabat. Quia duplici mi-
seria indicia operatur. Contra dives
ad omnia defecit inopia et pauper
ad omnem bonorum habundantiam. Describens
ac duas istius divitis vitam mox ad-
iungit eius penam ut omnes homines
considerantes penam non imitentur vitam.
Primo ergo describit eius vitam culpabilem
cum dicit homo quidam erat dives etc. Secundo
describit eius penam horribilem cum dicit
Mortuus est autem et dives et sepultus est.
Circa primum nota quod peccatum divitis fuit
quadruplex scilicet avaricia, vana gloria, gula
et luxuria. Primum scilicet avaricia quod notatur cum dicitur
homo quidam erat dives. Non autem dicitur dives
quia divicias habebat sed quia amore retinebat
et illicite congregabat. Et ideo non nominatur
tamen sic a deo non cognoscitur. Iustum est ei ut
non cognoscatur a deo nomine qui deum noluit
cognoscere in paupere qui dicit Mathei xxv.
Quamdiu uni ex minimis meis fecistis
michi fecistis etc. Hinc est quod virgines fa-
tue quia non habuerunt oleum misericordie a deo
non fuerunt cognite Mathei xxv. Amen dico
vobis nescio vos. Sunt autem alie tres
rationes quare nomen divitis non ponitur
et nomen pauperis dicitur. Prima est quia nomen
est quod signat substantiam et qualitatem. Cum ergo iste
dives perdidat substantiam id est verum esse gratie
et glorie retinebat autem qualitatem diviciarum
et tandem meruit casum penarum. Quia ergo
verum esse perdidit non debet nominari nomine
proprio. Quia non qualitatem diviciarum retinuerat
debuit a bipis nominari. Et ideo vocatur
quidam dives. Quia non casum penarum
meruit debuit nominari cum adiunctio
penarum. Et ideo vocatur dives in inferno
sepultus et dives in tormentis positus.
Lazarus autem substantiam conservavit quia habuit
verum esse gratie et per medium verum esse glorie

Qualitatem tribulacionum pacienter por-
tavit et casum mortis corporalis
meruit. Et ideo expresse describitur scilicet
nomine proprio quod est Lazarus propter verum
esse quod habuit et medium propter glorie
adipiscendum quod sustinuit. Et mortuus
propter casum mortis quam meruit corporalis.
Et ideo expresse describitur scilicet nomine proprio
quod est Lazarus propter verum esse quod habuit
et medium propter glorie adipiscendum
quod sustinuit. Et ~~medium~~ propter casum mortuus
mortis quam meruit. Quia mox ab
angelis sublevatus fuit. Secunda ratio est
quia nomina malorum deleta sunt de libro
vite propter quod deleantur de libro viventium etc.
Et sunt scripta in libro dissolucionis Ieremie xvii. Pec-
catum iude scriptum stilo ferreo in un-
gue adamantino et sunt scripta in pa-
lacio inferni Ieremie xvii. Recedentes a
te in terra scribentur. In terra scilicet inferna-
li quia dereliquerunt venam aquarum vive
dominum. Et propter ista duo scilicet
[illegible] nomina malorum non cog-
noscit quia non sunt scripta in libro vite.
Nomina vero bonorum cognoscit quia habet
ea scripta in libro suo. Philippenses ult.
Quorum nomina scripta sunt in libro vite.
In palacio suo Luce x. Gaudete et
exultate quia nomina vestra scripta sunt
in celis. Et in manibus suis Ysa.
xlix. Ecce in manibus meis descripsi
te. Tercia ratio est quia nullus homo honestus
ponit nomen suum patrum in medio
vel putido vel a porcis conculcato.
Peccatorum nomina sunt in luto quia ponit
ea in terra que plena est [illegible] in medi-
cia. Ps. Vocaverunt nomina sua in ter-
ris. Sunt etiam putida quia omnia
que sunt in peccatore putido putrida
censentur. Job xi. Nomen impiorum
putrescet. Sunt etiam pro ora por-
corum a quibus sepe lau-
dantur. Ps. xxviii. Cum delinquit

loqui laudat impium et q custodi
unt succedunt. Et ideo Ex. 10 no
esset quis q ulla talium pos vi.
tuperet. Job. Non incoret. nomina
corp. plabia mea. Ysa. I. propter istis
sunt vana gla qua tenet i porta
do vestes curiosas et preciosas. Cor.
cm modis pt esse reprehensio circa ve
stes s3 p. quando sunt nimis preciose. Ysa.
quando sunt nimis curiose. T°. quando non
sunt suo statui conuenientes. Qrto quando
sunt superflue. Job. qnidem pt ee circa
vestes reprehensio s3 quando sunt nimis
preciose. Gregorius. Si cultus preciosarum
vestium in culpa no eet. z sermo dei
no tam vigilanter exprimeret q diues
qui purpura z bisso induebatur apud
inferos torquetur. Materia vestium p'.
fuit multum vilis s3 pellis cum lana
Hugo. Fecit deus ade z vxori sue
tunicas pellicias. i. de pellibz ani
malium mortuorum. Deinde processum est
ad lana pura. Deinde ad lanam mul
tiplici color infecta. Deinde ad seri
cum de q. purpure sunt. Deinde ad auru
sil z seriu de q. sunt panni deau
rati. Deinde ad auri fila z lapides
preciosos. Legitur. at in hystoriis roma
norum q i°. q primus apud eos purpura
e indutus a fulmine percussus interiit
Ysa°. quando ipe vestes nimis sunt curi
ose. Greg. Neo consuetuet i studio
et studio preciosarum vestium peccatum de
esse. qz si hoc peccatum no eet Johes baptista
de vestitu suo asperitate. ullo m°. dns
laudasset. Non q cppola inani gla
vestitu quasi res ipa testatur qz nemo
preciosis vestibus vult indui ibi / vbi
ab aliis no possit videri. T°. quando
pua vestitura no sunt pro statu conueniencia
sicut quando clericus vult habere vestem
imbicatam z motchus veste z habitu
nimis plare et vir habitu muli
ebre vel eqn°. Sophonias. p°. visitabo
super omnes qui induti sunt veste peregrina. ve
stis peregrina e qua no e suij status p°.
Deut°. xxij. Non induetur mulier veste vi
rili nec vir vtetur veste femina. Qrt°. quando
quos s3 diuersa mutatoria ita q a tineis
destruuntur. z ipa demoliuntur. z xc mudu
in pauperibz desinunt. Jaco. v. Agite nunc
diuites plorate vlulantes in miseriis
vris q aduenient vobis. Diuicie vre pu
trefacte sunt vestimenta vra a tineis come
sta sunt. Hugo. Clamat nudi clamant
famelici nos magnis laborantibz fame
z frigore quid conferunt tot mutatoria
i perticis extensa vel plicata i maticas
nrm e qd effunditis qd inaniter expe
ditis. Certum peccatum eius fuit gula qz
epulabatur cottidie splendide. Facit at gu
losus iniuriam tribz s3 p°. nec. Ysa°. conuenien
ciaie. T°. ordinacionem diuine. Job°. q de
gulosus iniuriam facit nec. Non spe dr. i h°.
de aialibz. Nulli aiali tam magnum corpus
sunt dedit. nec tam paruum os z collum sic
homini ut phs. ad cibi paruitatem z paru
ciam nos monet. Hugo. Voluptas
gutturis q tanti hodie emitur. vix duorum
optinet latitudinem digitorum. Ysa°. min
viam facit conueniencie huac q e q vete
ccia tingulo refugat. Q i aliis aia
libus no muenitur. ut phs. audat. q
vnt animia tibi z potu repletione
e refugiendus. Ecci. xxxiij. Aufer a
me ventris concupias. Bene homines
ventri subditos loco aialium inuenimus
no hominum. T°. iniuria facit ordinacioni
diuine q e ut hoc os sursum spectat ut
phs. respicere. q no tantum epulas carnales
z corpales s3 maxie celestes appetat
Et ideo gulosus q circa epulas corpales
totaliter se effundit. z os suum versus terra
vertit bestialis vocatur. Job. Copacius
e iumentis insipientibus z silis factus
est illis. Certum peccatum fuit i inia
qz mendico ullam micam habere voluit

Luce .16. de diuite. In quo explebit 2 auaricia
dictum est: rapit, nunquam saciatur, non parcit
pauperi, non misero miseretur, non parcit orphano, obtem-
perat auro, fidem non seruat, viduam opprimit
et pupillum inuadit. Talis fuit auaricia
istius diuitis quod pauperi vlcerato et misero
noluit. Petrus Rauenn. Auribus diuitis
obturatis nichil erat vox viri cla-
mantis. Sed dum ad aspiciendum cor eius
totum corpus pauperis aperuit vulneribus
ut quot erant vulnera tot essent additi
ora clamancia. Non autem potuit aliquis
excusacionem habere vel quia erat multi quia
tamen vnus erat vel quia de ipsi sufficiebat
quia erat mendicus vel quia de erat ignotus
quia ante ianuam erat positus vel quia la-
borare poterat quia vlceribus erat plenus
vel quia nimis delicata petebat quia
de micis erat contentus vel quia familia
sua ei seruiebat quia nemo illi dabat.
Iste ergo diues non est punitus ut dicit Gre-
gorius eo quod aliena rapuit sed quia propria
non dedit. Et subdit ipse. Unde gloria colli-
gendum quod pena puniendus sit qui aliena diripit.
Ei infernali pena punitur qui propria non lar-
gitur. Dicit ei Bulsar. Cultus eius lazaro
vos habeo vndecis 2 plus de esca falleris
qui de proximorum miseria cogitatis. Crisostomus
de scribit huius diuitis penam horribilis
Cum dicit mortuus est autem diues 2 sepultus
est in inferno. Cetera non scripta sunt 2 Cap. xi. postquam quibus
pascat plures 2 torqueri in isto qui peccauit
peccato auaricie punitur et cum omnia paupertate.
Job. xxvii. Diues cum dormierit nichil
secum afferet aperiet oculos suos 2 nichil
inueniet. Assimilabitur eum qui aqua inopia.
Non est aliquis ita miser quod non possit aliquid
recuperare de peccato de iniusticia de falce
meditando. Ergo iste nil potuit recu-
perare peccato quia nullum peccatum secum attu-
lit. Job dicit Augustinus Job. Diues cum dormierit
non secum afferet. Nec aliquid de inuentabit
inueniet in subdit. Aperiet oculos suos
2 nichil inueniet. Non inuenit quod de dabit

modicum aque in subdit. Assimilabitur
eum qui aqua inopia. Ergo quod peccauit
peccato vane glorie vestes regias &
scindit. Et in penam peccauit valerie
vestium. Sic punitur in varie tor-
mentorum habitacionem quod de duo muta-
toria vestium scilicet purpura 2 bisso
Et in me est duo genera penarum de quibus
Job. xxiiii. Ad calorem nimium trans-
eat ad calorem nimium. Cui ei tunc
induebatur purpura nunc induitur
veste ignita. Et quod induebatur bisso
nunc induitur veste niuea purpura
eum cum colore ignis 2 bissi colore
niuis. Tercio peccauit peccato gule. Sicut
ei punis fiat profundatus in abissus
Sic mors profundatus est in tormentis.
Job dicit quod sepultus est in inferno i. fun-
dus in profundo penarum. Est ei in
fluuius talis puteus huius superficie
magis sunt peccatores minores huius me-
dium magis quod sunt peccatores maiores huius
profundum in quo sunt peccatores maximi. Psalmus
Non me demergat tempestas aque
quantum ad illos qui sunt in medio neque ab-
sorbeat me profundum quantum ad illos
qui sunt in profundo. Neque vrgeat super
me puteus os suum quantum ad illos
qui sunt in superficie. Et licet sit medio
in superficie inde tamen magis absorbetur
quia puteus vrget 2 claudit super eos
os suum. Quarto peccauit peccato in me
Jacobus. ii. Iudicium sine misericordia fiet illi
qui non fecit misericordiam. Diues iste non pe-
tebat scutellam aque nec manum plenam
aque vel digitum maiorem infusum
aqua sed minimum 2 extremum vel petebat
guttam balsami sed guttam aque et
tamen non potuit obtinere. Plus quam mille
anni sunt quod istud peciit vel adhuc
obtinuit vel imperpetuum obtinebit.
Vocabat autem extremum digitum lazari
modicum suffragium meriti sui.
Et vocabat guttam aque modicam quod

refrigeratus. Unde Gregorius: Dives iste
qui pauperi nec minima dare voluit
in inferno positus usque ad minima que-
renda pervenit. Nam guttam aque petiit qui
micas panis negavit etc. Sermo

Mortuus est autem et dives tercius
et sepultus est in inferno de eo

Luc. xvi. Dicit sapiens non quod de z
spectaculum ante oculos sufficit intueri in-
ter rerum exitus percatamenta. Si
ita quod spectaculum erat ante oculos illorum qui tunc
erant sufficit intueri scilicet divitem sic
epulantem et lazarum sic mendicantem
potius affectasset statum divitis quam pau-
peris. Sed si finem et exitum attenderent
statum divitis effugerent et statum pauperis
affectarent. Finis enim pauperis fuit con-
solacio. Finis divitis fuit pena cruciacio.
Finis divitis describitur in verbis premissis
et sequentibus cum dicitur Mortuus est autem et
dives etc. Describitur autem quantum ad quadru-
plicem penam. Nam primo describitur et
qualis est eius pena ab inferiori loco quantum
ad profunditatem suppliciorum cum dicitur Et
sepultus est in inferno. Secundo describitur eius
pena que est a superiori quantum ad visionem
beatorum cum dicitur Vidit abraham et lazarum
in sinu eius. Tercio describitur eius pena qualis
vel que est ab anteriori quantum ad remedium
desperacionem cum dicitur Inter nos et vos chaos
magnum firmatum est. Quarto describitur eius
pena qualis est a posteriori quantum ad dam-
pnacionem fratrum cum dicitur Rogo te pater ut
mittas eum in domum etc. Primo quod describitur
eius pena qualis est ab inferiori quantum ad
profunditatem suppliciorum cum dicitur Et sepultus
est in inferno. Sciendum quod est sepultura
et iusta a dextris et a sinistris [illegible]
sidet. Sicut quilibet defunctus [illegible] et iusta
a dextris et a sinistris pena sic in inferno
ac non est tamen unum sepulchrum sed multa.
Ibi enim sunt sepulcra superbi luxuriosi
et avari. De quibus dicitur Ezech. xxxii. Ibi
Assur et omnis multitudo eius per gyrum sepul-
chri sui, in circuitu illius sepulchra eius.
Ibi Mosoch et omnis multitudo eius in circuitu illius
sepulchra eius qui descenderunt in infernum cum ar-
mis suis. Ibi Elam et omnis multitudo eius
per gyrum sepulchri sui qui descenderunt ad terram
ultimam. Dicuntur autem hic tres demones prin-
cipales scilicet Assur, Mosoch et Elam, id est
Mammona, Asmodeus et Lucifer. Assur
autem interpretatur dives et significat Mammona qui
est demon super avaros. Iste enim in inferno altissimum
sepulchrum et in circuitu eius sunt sepulchra omnium
avarorum. Mosoch interpretatur captiva et significat
Asmodeum id est demonem qui est super luxuriosos quos
ipse capit et illaqueat de quibus laqueis dicitur
[illegible]. Respiciat ad varios laqueos ad
captivum tenere [illegible]. Iste enim in
inferno sepulchrum maius et in circuitu eius
sunt sepulchra omnium luxuriosorum. Elam interpretatur
supereminens et significat Luciferum qui super vult
aliis preeminere. Iste enim in inferno maximum
et altissimum sepulchrum et in circuitu eius sepul-
chra omnium superborum. Unde ad litteram mortua sunt
tres planctus unus in domo alius qui
[illegible] domum tercius qui portatur ad
tumulum. Sic isti tres demones superdicti super
avaros luxuriosos et superbos faciunt alios tres
non planctus sed plausus. Primum quando peccator
adhuc est in domo id est in corpore ipso ad pec-
catum inducunt. Secundum quando animam peccatoris extra
domum suam id est corpus suum egredientem suscipiunt. Tercium
quando ipsam animam ad sepulchrum infernale deducunt.

Secundo describitur eius pena que est a superiori quantum
ad visionem beatorum cum dicitur Vidit abraham
et lazarum in sinu eius. Verumtamen Videndo autem abraham
et lazarum in tanta requie augebatur in ipso
cruciatus pene. Crisostomus super illud Inter nos et vos
chaos magnum firmatum est. Videre possumus tamen
transire non possumus, et nos videmus quod fugi-
mus et vos videtis quod perdidistis, et nostra gaudia
accumulant vestra tormenta et vestra tormenta
accumulant nostra gaudia. Sed et Gregorius
dicit: ante diem iudicii et boni malos et mali
videbunt bonos. Post iudicium autem mali
non videbunt bonos. Boni non propter videbunt
malos ut per gaudium eorum sic crescat
contra malum supplicium quod misericordie
non pervenit. Horum autem visio quam magis [illegible]

colligitur. Primum est quia post hanc vitam boni cognoscent bonos quia abraham cognovit lazarum et lazarus cognovit abraham. Secundum est quod mali cognoscent malos. Unde dives sciens quod fratres suos cognosceret si in infernum descenderet, ideo sollicite ei petere magis attendebat nolebat quod illuc venirent. Tertium est quod boni cognoscent malos quia abraham et lazarus divitem in tormentis positum cognovit. Quartum est quod mali cognoscent bonos quia dives cognovit abraham et lazarum. Quintum est quod non tantum cognoscent illos quos in hac vita viderunt sed etiam illos quos numquam viderunt. Unde dives cognovit lazarum quem in hac vita viderat et abraham cognovit lazarum et divitem quos numquam viderat in hac vita. Et tercio describitur eius petitio que est abnuitionis quantum ad distantiam spatii tamen dicitur: Inter nos et vos chaos magnum firmatum est. Et hec duo ei veniendum petierat. Primum ut abraham lazarum ad se mitteret, sed ad hoc videt quod non possit venire dicens: Inter nos et vos chaos magnum firmatum est. Istud autem chaos multiplex potest intelligi. Primo distantia et divisio dominorum scilicet christi et dyaboli qui adeo inter se differunt quia christus vult omne bonum et dyabolus omne malum. Et ideo numquam possunt ad invicem concordare. ii. Cor. vi. Que conventio christi ad belial. Sic isti duo numquam convenire possunt sicut nec fini ipsorum. Secundo potest intelligi istud chaos distantia meritorum. Ambrosius. Inter divitem et pauperem chaos magnum firmatum est quia post mortem nequeunt merita immutari. Illi enim tamquam peccatores remunerantur morte eterna, isti tamquam iusti remunerantur vita beata. Et ideo non possunt ad invicem concordare. Ecclesiastici xiii. Si communicabit lupus agno aliquando sic peccator iusto. Tertio potest intelligi distantia voluntatum. Boni enim sunt voluntate confirmati in bono, mali autem obdurati et obstinati in malo. Et ideo boni sunt iusti et mali sunt iniqui. Et ideo non possunt ad invicem participare. ii. Cor. vi. Que participatio iusticie cum iniquitate. Quarto potest intelligi distantia affectionum. Boni enim sunt in perfectione amoris dei, mali autem sunt in perfectione odio dei. Unde boni tamquam fideles amici deo se adheserunt, mali autem tamquam infideles eum dereliquerunt. Et ideo non possunt ad invicem participes esse. ii. Cor. vi. Que enim pars fideli cum infideli. Quinto potest intelligi distantia gaudiorum. Boni enim sunt in gaudiis et dulcedine. Luce primo. Letamini in splendoribus. Mali autem sunt in gaudiis tremoris et doloris. Ysaia. Vermis eorum non morietur. Et ideo boni sunt gaudentes stantes in deo et bona, mali autem sunt gaudentes canina id est latrare et lacerare. Et ideo non possunt ad invicem concordare. Ecclesiastici xiii. Que communicatio homini sancto ad canem. Sexto potest intelligi distantia claritatis. Boni enim sunt clari, Ysaie lx. Implebit dominus splendoribus animam tuam. Mali autem sunt tenebrosi. Trenorum iiii. Denigrata est super carbones facies eorum. Et ideo non possunt ad invicem concordare. ii. Cor. vi. Que societas luci ad tenebras. Septimo potest intelligi distantia mansionum. Mali enim sunt in mansione inferni, boni autem in excelsis. Theophilus. Chaos magnum significat iustorum a peccatoribus distantiam. Unde sicut affectus eorum varii fuerunt, sic et mansiones non modicum distant. Chaos itaque bonorum est regnum celeste, chaos malorum est habitaculum infernale. Et ideo non possunt conversi ad invicem commorari. ii. Cor. vi. Quis autem consensus templo dei cum ydolis. Secundum remedium erat quod petebat ut lazarus linguam suam refrigeraret. Ubi notandum quod dives linguam habuerat corporalem sed dicitur cruciari in lingua id est in anima quia pro peccato lingue amplius torquebatur. Crisostomus. Ei in lingua flammat iste dives vel pauperem irridendo vel nimis voluptuose edendo vel inter convivas in convivio lingua ad detractionem laxando. De divitibus proverbialiter dicitur. Petrus Ravennas. Lingua magis ardet quam pauperi insultabat et pro

degustat tantum quod splendidos cibos et odorifera pocula degustat. Lectio dicit Crisostomus. Quia in comminando magis in lingua pecatur plurimum in lingua ardebat. Nullam autem potuit habere refrigeracionem quia nullam voluit impendere pauperi miseracionem pro Christo. Qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis ipse clamabit et non exaudietur. Multi tamen sunt qui propter peccatum lingue in anima puniuntur quia et irrisiones de pauperibus faciunt. Laute et voluptuose vescuntur et bonis de quibus non disponunt. Cxx. Septimo dicitur quod erit. Dicitur eius porcio quasi ebrietas et abhominacio quantum est ad saporem ciborum eorum dicit. Rogo te pater ut mittas eum in domum patris mei. Ista autem peticio et comperte sunt inique et comperte fatua et comperte sunt presumpta. Primo ista peticio sunt inique. Quia lazarum qui sic miseriam videbat iterum volebat miserum facere. Deum eum volebat ad vitam miseria iterum destinare. Nec. Dicit super lazarum qui pristinam similiter dicit Crisostomus ipsum ad huiusmodi miseriam iterum revocabat. Petrus Ravenn. Petit dives lazarum mitti ad fratres suos sicut dicit. Vere pauperem sentit dives in hoc seculo vere pauperem invenit. Secundo ista peticio sunt fatua. Quia quod plus mortuus quam scriptura est credendum putabat. Quod autem sit fatuum hoc asserit Crisostomus. Ecce vivum cum lazarum resurrexit et multi tunc non resurrexerunt et tamen iudei eius credere noluerunt. Immo lazarum occidere cogitabant. Secundo. Verum est quod magis est credendum scripture quam alteri homini vivo vel mortuo vel angelo. Ergo ratio est adversus quam id quod dicitur scripture dicit. Quod magis est credendum scripture quam alteri homini vivo vel mortuo vel etiam angelo.

possum et non vident quod cum lazarum resurgeret vel angelus de celo veniret aliqui dicerent quod contra scripturam esset magis scripture quam eis esset credendum. Tercio verum est quod si esset consuetudo quod mortui resurgerent et homines eis crederent aliqui diaboli alios fantastice suscitaret qui multa falsa posset dicere et multos mittere in errorem. Tercio ista peticio sunt presumpta. Credebat enim quod conditore fuerit suorum suum tractabat supplicium. Et non pium deprecabatur si hic impediebat. Cuius vero peccatores in supplicio amplius puniantur et eorum videt gloriam quos contempserunt et de illorum pena torquentur quos inutiliter dilexerunt. Rogabat tamen ut ad fratres suos lazarum mitteret. Quia sciebat eos adhuc esse in mundo. Ergo quo modo videbat eos esse in pena Abrahe cum lazaro vero positum in inferno. Potest autem huiusmodi sic dici sicut alii tres modi quibus mortui ea que in mundo geruntur sciunt ut dicit Augustinus in libro de cura pro mortuis agenda. Primo sciunt sicut ab aliis animabus de mundo venientibus et ea referentibus sicut forsitan Abraham sciuit lazarum fuisse in tot doloribus et divitem fuisse in tot deliciis ipso lazaro indicante. Secundo sciunt ab angelis qui presentes sunt omnibus que aguntur. Tercio sciunt sicut aliqui quod nunciatum est eos sicut non solum presumpta sed etiam preterita et futura dei spiritu revelante.

Homo quidam fecit cenam magnam et vocavit multos. Et misit servum suum hora cene dicere invitatis ut venirent quia iam parata sunt omnia. Et ceperunt simul excusare. Primus dixit ei villam emi et necesse habeo exire et videre illam rogo te habe me excusatum. Et alter dixit iuga boum emi quinque et eo probare illa rogo te habe me excusatum. Et alius dixit uxorem duxi et ideo non

Dominica secunda post Trinitatem. Luce. xiiii.

possim venire. Et reversus servus nunci-
avit hec domino suo. Tunc iratus pater-
familias dixit servo suo: Exi cito in
plateas et vicos civitatis et pauperes
ac debiles et cecos et claudos intro-
duc huc. Et ait servus: Domine factum est
ut imperasti et adhuc locus est. Et
ait dominus servo: Exi in vias et sepes
et compelle intrare ut impleatur domus
mea. Dico autem vobis quod nemo virorum illorum
qui vocati sunt gustabit cenam meam. ¶
Cum hec ad virginem dei sit facta non est
mirandum si deus nomine virginis sue ap-
pellatur ut scilicet hec dicatur. Et sic dicit Greg-
orius: Deus vult indicare peccatrice vocatur
dicitur leo quia non sua magis dicitur hoc pristino
igitur hominem deus invitat. Prandium non vocatur
sed Cena, significatur suavitas eterne
dulcedinis quia dicitur cena non prandium. Nam
prandium est corporis refectio media: cena
non impera. Cena post prandium adhuc
restat: cena post cenam non quia nichil ultra
restat. Post prandium adhuc restat la-
bor: post cenam non non restat nisi requies.
Cena autem ista cena tria notantur in qua
hec invitat magna liberalitas. Secundo in-
vitatis magna felicitas. Tercio non votolitur
magna diuturnitas. ¶ Primo quidem notatur invitatis
magna liberalitas. Liberalitas autem invita-
tis in duobus apparet. Et in hoc quod cenam parat.
Et in hoc quod multos vocat. Cena autem ista
dicitur magna quia magna sunt fercula que ibi appo-
nuntur et quia magni sunt fructus qui ibi dantur.
De magnitudine autem ferculorum dicitur Ysaie xxv.
Faciet dominus exercituum omnibus populis in
monte hoc convivium pinguium convivium
vini de mice pinguium medullatorum vini
de mice defecati. Ex quibus verbis habetur quod
cena que datur in ista cena sunt pinguia
medullata et defecata. In presenti enim vita
anima nostra subiacet multis doloribus.
Corpus multis passionibus. Et utraque mul-
tis erroribus. Sed anima que nunc subiacet
multis doloribus tunc pinguedine id est dulcedine
et suavitate implebitur. Psalmus: Sicut adipe
et pinguedine repleatur anima mea. Jeremie
xxxi. Consolabor eos et letificabo

eos a dolore suo et inebriabo animas
sacerdotum pinguedine. Corpus quod nunc
subiacet passionibus tunc gaudebit
defecatione id est omnium malorum ablatione.
Corpus enim est tenebrosum grossum et
ponderosum et mortalitati subiectum.
Sed tunc deputabitur et defecabitur
et recipiet in corpore quatuor proprietates scilicet
claritas subtilitas agilitas et immor-
talitas et in inferno patientur contrarias
quia corpora dampnatorum erunt tenebrosa
ut numquam lucem videant. Erunt grossa
et spissa ut ignis in ea fortius agat.
Erunt ponderosa ut numquam resurgat
sed de pena in penam vadat. Erunt semper
in morte ut numquam in deficiat. Utrumque
quia autem scilicet corpus et anima que nunc sunt sub-
iecta timoribus tunc implebuntur me-
dulla id est securitate plena. Sicut enim
medulla inter ossa absconditur. Sic
sancti ab omni timore absconduntur. Psalmus:
Abscondes eos in abscondito faciei
tue a conturbatione hominum. Item fructus
autem qui ibi dantur figati sunt Numeri xiii.
In illis fructibus quos exploratores
de terra promissionis detulerunt. Qui
fructus fuerunt uva ficus et malogra-
nata. Post uvam intelligitur dulcedo que
causatur contemplatione divinitatis. Sicut
enim cetis fructus videntur insipidi respectu
dulcedinis ficuum. Sic respectu divine dul-
cedinis omnis alia dulcedo videtur
amara. Bernardus: Plena illud vero
et solum gaudium quod non de creatura
sed de creatore concipitur. Cui comparata omnis
aliunde iocunditas meror est omnis
suavitas dolor est omne dulce a-
marum omne decorum fedum et omne
postremo quodcumque delectare potest mo-
lestum. Per uvam significatur dulcedo que
causatur ex visione humanitatis Christi que
quidem uva fuit de virginea vite na-
ta. Ecclesiastici xxiiii. Ego quasi vitis fruc-
tificavi suavitatem odoris. Fuit igitur
tamquam botrus cocta. Canticorum primo: Botrus
cypri dilectus meus in vineis
engaddi. Aliam ei ille vinee

radys solaribus dum comi sunt i
torculari tris conculcata ysa. lxiii.
Quare rubrum e indumentum tuum et
vestimenta tua sicut calcantium i torcula
ri Proinde agnata sigr leta que
turpa colorem facte Cant. iii.
Sic sagine mali punici ita gene
tue Sic cum dicit Glo. Malum punicum
habet ruborem et candorem habet ecclia i
grinis magna ordinatione Sed et si
sunt grana dei psiticie et erunt in
core candidi i lucidi pre nimiam
claritatem Erunt maia rubicunde pre
fruendo caritate Erunt uit sic valde or
dinati pre rotundo pacis Et erunt
valde leti pre dulcissime melodie
suavitate Sed audi liberalitas impi
tanti cocus qui voluit multos vocat
at eos per quatuor modos scilicet preciosa
docta Per collata beneficia Per mutua
consilia Et pro rogata flagella
Preciosa docta Sed sic dicit Gre
gorius vocat multos per panem veniet
que non incipit ipsi qui ei presidet sub
iecti et non eius quoniam male vivendo
contradicunt dicit hic ipse conquiritur deus Prov.
i. Vocavi scilicet per legem et prophetas et apostolorum
doctorum preciosa docta et renuistis
extendi manus meas scilicet dando vobis
multa beneficia et non fuit qui aspi
ceret Despexistis omne consilium meum
quod vobis scilicet per mea inspiravi et incre
pationes meas i flagella que ali
quando vobis inflixi neglexistis Ideo
subditur Ego in interitu vestro ridebo
Sed potest mirari magis fidelitas cum
dicit Ascripsit finem suum i. Gregorius
ardine predicatorum dicere invitate
ut veniant quia parata sunt omnia Ite
parata sunt omnia Cuma patris et loca
Ioh. xiiii Vado parare vobis locum
Prov. Parate sunt mense Luc. xxii.
Ut edatis et bibatis super mensam
meam in regno meo Parata e panis
Sap. xvi. Paratum panem de celo
prestitisti illis Prov. Parata sunt stula
Cant. xxii. Tauri mei et altilia
occisa et omnia sunt parata venite ad nuptias
Pater et vinum Cant. pr. Bibite et in
ebriamini karissimi Parati sunt fumatores i. an
geli Heb. pr. Omnes sunt administratorii spiritus
in ministerium missi Prov. Pater et piena
i. ipse Xpus Luc. xii. Precinget se et faciet
illos discumbere et transiens ministrabit illis
Nil restat quod nisi ut magis larvemus
i. ut corda moveamus per Sicut pinc
manum marum reddet inclita
Sed vocati horatorum magis dispertis
Gregorius Tres sunt vocatorum dispositiones
et differentiae Quidam enim vocantur et non
veniunt Quidam vocantur et veniunt Quidam
autem alii compelluntur ut intrent Illorum autem
qui vocantur et veniunt contemptus tres
sunt differentie Gregorius Aug. in sermone de verbis
domini scilicet Emptionis Amoris et Luxuri Contem
ptio enim pertinet ad superbos que dicunt
Villam emi i. dominatum terrenum multo
labore acquisivi vel infelici commercio
scilicet pro anima sue regni celestis comparavi
Rogo te habe me excusatum Gregorius
Humilitas sonat in voce sed dum venire
contempnit superbia e in actione Fatuitas
nos istius non est in hoc qui non tam dominatum
emit tam carere sed etiam in hoc quod dicit
Necesse habeo exire et videre illam Prius enim
debuit videre quam emere Nullus autem dominatum
terrenum tam care emeret si bene videret
et considerasset eam scilicet Luce. Ipsius breviter
Ecc. x. Omnis potentatus brevis vita
Sic ipsius periculum et amaritudinem Rami
arboris que sunt in yme sunt in quiete que
autem sunt in vertice sunt in agitatione Re
fert Valerius quod dum quidam rex
deberet coronari coronam manu tenens
dixit O nobile magis quam felicem coronam
quam si quis cognosceret quam multis periculis et
sollicitudinibus sit plena nec humi ia
centem tolleret Sed eius periculum i ma
nitate quia quanto altior ascensus tanto
gravior casus Ceciderunt Petrus sed de i
fimo et ideo statim resurrexit Cecidit
David sed de plano quia in altum se non
extulit Eius illud, Prov. non e co

altari cor meum verus elati sunt oculi
mei etc. Et ideo cito surrexit. Cecidit
adam de alto quia de paradiso. Et ideo
tam difficulter surrexit quia tamen morte
Christi. Cecidit lucifer de altissimo celo
et nunquam resurgere potuit. Excusatio
secunda pertinet ad avaros de quibus dicitur Iuga
boum emi quinque etc. Per quinque iuga boum
intelliguntur quinque sensus corporis. Et dicuntur
iuga quia secundum Aug. in Questionibus sensum
geminatur. Duo enim sunt oculi, due aures,
due nares, duo instrumenta gustus lingua
scilicet et palatum, due manus quibus ma
xime fit tactus. Emit quinque boves terram
usam. Emit sensus avari cum terra delectatur.
Magis enim delectatur eius oculus in videndo
massam auri quam corpus Christi. Eccl. viiii.
Insaciabilis est oculus cupidi. Plus delec
tatur eius auris in audiendo nominari
aurum quam verbum dei. Iste fuit talis propheta
qui dicebat Bonum in lege oris tui super
milia auri et argenti. Nares eius si
vellet avaritia nundinas odorare
ut illuc posset ire. Tales sunt sicut
vulturi qui avaritie fetorem odorat ca
daverum et illuc vadit. Et quia sunt ista ca
davera nisi aurum et argentum quorum unum
est lutum rubeum aliud lutum album. Lingua
ad ire admundinas avaris quam ad missas.
Et tamen adulatores quam ad predica
tores. In ore enim avari dulcior est no
minatio auri quam nominatio verbi dei. Iste
fuit talis propheta qui dicebat Quam dul
cia faucibus meis eloquia tua etc. Ma
nus eius avari libentius tangunt aurum
et argentum quam tangunt sanctum euuangelium.
Et tamen dicitur spine sunt. Et magis delec
tantur in tangendo spinas illas quam lilia
vel rosas. Job. xxx. Esse sub sentibus
delicias computabant. Excusatio tertia
pertinet ad luxuriosos qui dicunt Uxorem
duxi et ideo non possum venire. Si uxor
hic accipiatur proprie dicitur spiritualiter. Si autem
accipiatur pro carnali voluptate vel dicitur
Gregorius. Nullum in coniugio non fecun
ditatis proles sed desideria corporis vo
luptatis. Et ideo pro re iusta non in uno

frigescitur per rem iustam. Ho(mo) i(n) vo
luptuosus ad celeste cenam venire non
potest quia et non est dignus. Iste potest
quia est compedibus alligatus. Eccl. vii.
Inveni amariorem morte mulierem
que laqueus est venatorum et sagena cor
eius. Iste quia est fetidus. Ioel. i.
Computruerunt iumenta in stercore suo.
Iste est dignus quia est sordida veste in
dutus. Iude primo. Odientes que carnalis
est maculatam tunicam etc. Si enim indignus
fuit stare in nuptiis qui non habuit
vestem nuptialem ut dicitur Math. xxii.
multo fortius qui habet vestem vituperabilem.

Deinde ponitur secunda vocatorum in qua
scilicet qui vocantur et veniunt cum dicitur pau
peres ac debiles cecos et claudos
introduc huc. Et possunt intelligi litteraliter
quia secundum Gregorium In finem quinque et in
hoc mundo despecti plerumque tanto
celerius audiunt deum quanto in hoc mundo
non habent ubi delectentur. Possunt
intelligi spiritualiter unde dicitur Glo. Sicut
pauperes sunt qui noluerunt venire ita
peccatores sunt isti qui veniunt. Superbi per
catores superbi respuuntur et humiles
eliguntur. Horum autem quatuor sunt genera
secundum quod unusquisque peccat per temporem
et negligentiam. Isti sunt pauperes qui per
paupertatem. Alii per fragilitatem humanam.
Isti sunt debiles sicut fuit petrus
qui timore mortis Christum negavit. Alii
per ignorantiam isti sunt ceci. Talis fuit
paulus primo Thimo. primo. Ignorans feci in
incredulitate. Alii per certa malitiam.
Isti sunt claudi qui unum pedem non
habent tenere in celo et aliud in terra.
Omnes isti recatum sunt aliquid recto
gressu et ad deum veniunt. Deinde ponitur
tertia vocatorum illorum scilicet qui
intrare compelluntur cum dicitur Exi in vias
et sepes et compelle intrare. Isti sunt
qui in peccatis plaga compunguntur in duratione
qui dicuntur mortui in viis quia
deambulant sunt per vias. Job. xxx. Vadunt
et venient super eum horribiles. Et
dicuntur morari in sepibus quia spinas
peccatorum colligunt in quibus continuantur.

et in quibus spectes insignales mo rantur. Tales vero aut numquam contin. nisi compellantur. Ista autem compulsione fit adversitas. Gregorius. Mala que nos hic premunt ad deum ire compellunt. Augustinus. Felix necessitas que ad meliora compellit. Sed si fortis inveniatur necessitas magistra virtutis. Seneca. Infirmitati mee gratias ago que cogit me non posse que non debeo velle etc. De coniugatis sermo secundus

Uxorem duxi et ideo non possum venire. Luc. xiiii. Ista dixit iste vir vocatus non autem contempta promisit et ideo non possum venire sed dixit uxorem duxi etc. Certum est autem quod qui uxorem duxit ad celestem cenam venire non potest. Sed ideo dixit non posse quia non ita libere nec ita expedite potest venire quemadmodum sicut virgines et continentes eo quod plura habeant impedimenta ad malum et plura retinentia a bono. j. Cor. vij. Qui sine uxore est sollicitus est que sunt domini quomodo placeat deo. Qui autem cum uxore est sollicitus est que sunt mundi quomodo placeat uxori et divisus est etc. Nichilominus tamen venire potest si ordinem matrimonialem servare voluerit. Deus enim virorum in paradiso instituit quando dixit Gen. j. Crescite et multiplicamini et replete terram. Si igitur quis peccat qui frangit ordinem quem instituit sanctus Benedictus vel sanctus Augustinus multo magis peccat qui frangit ordinem quem instituit ipse deus. Et quia quilibet ordo habet regulam suam. Ideo in isto ordine matrimoniali data est regula viris per se et uxoribus suis per se. Et quia non sunt dispares condicionum morum et voluntatum oportuit quod cuilibet daretur sua regula specialis. Regula autem virorum fuit et dictamine Pauli apostoli et habet quatuor capitula. Primum est quod viri debent suas uxores instruere et regere. Secundum est quod viri debent diligere diligenter uxorem suam. Tertium est quod viri debent uxoribus in necessitatibus providere. Quartum est quod viri non debent uxoribus suis nimis rigidi et duri

~~esse. Primum capitulum est quia viri uxores suas debent instruere et regere. Secundum est quod viri debent diligere diligenter uxorem suam. Tertium est quia viri debent uxoribus in necessitatibus providere. Quartum est quod viri non debent uxoribus suis rigidi et duri esse.~~ Primum capitulum est quia viri uxores suas debent instruere et regere. Istud capitulum ponit apostolus Ephe. v. Mulieres subdite sint viris suis sicut domino quia vir caput est mulieris sicut Christus caput est ecclesie. Eccl. i. Vir caput est mulieris. Ideo eam instruere et regere imponendo ei leges prout ei videbitur expedire. Quedam enim sunt matrone probate istis non sunt leges imponende. Talium enim vita viros non sollicitat sed delectat. Eccl. xxvi. Mulier fortis oblectat virum suum. Quedam sunt suspecte iste legibus sunt arcende et sub manu viri tenende et arcende deliciis et magis perdite sunt de quibus dicitur. Eccl. xxv. Si non ambulaverit ad manum tuam confundet te in conspectu inimicorum tuorum. Quedam sunt medie que adhuc non sunt bene probate. Iste nec sunt nimis arcende nec nimis relaxande sed sunt probande. Si ei amicus animus habes de eo confidat et probandus multo fortius uxor. Eccl. vi. Si possides amicum in temptatione posside illum et ne facile te ipsum credas ei. Secundum capitulum est quod viri debent uxores suas diligere diligenter. Istud capitulum ponit apostolus ubi dicit. Viri diligite uxores vestras sicut Christus ecclesiam. Diligite eas amore discreto et ordinato quod quidem fit quando servatur quod dicitur j. Cor. v. Qui habent uxores sint tamquam non habentes. Ille habet uxorem et non habet qui tempore debito operi coniugali sunt intendere et tempore debito abstinere. De quo tempore dicitur Cursus super quo abstinere autem sancta abstinere a coniugali que etiam dies festus et dies ieiunii. Exodi xix. Habet quod quatuor temporibus est abstinendum sed tempore menstrui. Causa sit dicit Ieronimus. Quia concipiuntur inde diminuti sed ceci claudi et leprosi. Abstinendum

est etiam tempore impregnationis quod et bestie
observant. Dicitur enim in libro de natura animalium
quod elephas feminam suam pregnantem non
tangit. Abstinendum est tertio in tempore festivo
et ieiuniorum. Augustinus: Tempore festivo et
ieiuniorum non licet coniugibus convenire
quia tunc a licitis est abstinendum ut
facilius impetretur quod postulatur. Tertium
capitulum est quod viri debent uxoribus in neces-
sitatibus providere. Istud autem dicitur ibidem. Dominus:
Qui suam uxorem diligit se ipsum
diligit. Nemo enim umquam carnem suam odio
habuit sed nutrit. Glossa: cibo et potu
et fovet. Glossa: vestimentis. Isto tamen debent
prohibere viri quod uxores sue nimis
vane se induant et ordinent seu ornent.
Talis enim ornatus reprehensibilis est quia
[illegible] ratione. Prima sumitur ex parte uxoris
quam [illegible] ecclesia [illegible] in anima sua induere
non potest. Unde super illud Petri iii: [illegible]
sit capillatura [illegible] dicit Glossa super Cy-
prianus ait: Serico et purpura indute
Christum induere non possunt. Auro et marga-
ritis et monilibus adornate ornamenta
cordis et pectoris perdiderunt. Quod
de illis intelligendum est que se ornant ad
animas capiendas. Secunda sumitur ex parte
corporis quando ad corpus quod est pulvis
et cinis. Stultus autem esset si quis pulverem
vel cinerem vellet in sacco serico custodire.
Crisostomus super xvi Luce: Induebatur
purpura et bisso. Dicit: pulverem et cinerem
purpura et bisso tegebat. Tertia ratio sumitur
ex parte Dei quia tales non cogitant. Quando
enim perversos colores facie sue tunc
mutent, [illegible] non cogitant quod ibi non
creavit. [illegible] Qua fiducia erigis
ad celos vultum quem conditor non cog-
noscit. Quarta ratio sumitur ex parte proximi
quia mulier sepe decipit et ad concupiscentiam
trahit. Crisostomus super Matheum: Si mulieres
se decoraverint et oculos hominum ad se
provocaverint et si plagam non intulerint
penam tamen vindicte dabunt: venenum
enim obtulerunt et si nullus qui biberet
invenitur. Sit quartum capitulum est quod non

debent viri uxoribus suis nimis
rigidi et duri esse. Istud ponitur
Coll. iii: Viri diligite uxores
vestras et nolite amari esse ad illas.
Talis enim amaritudo est causa discordie
inter illos, etiam deo multum displi-
cet, pax et concordia multum placet.
Ecclesiastici xxv: In tribus beneplacitum
est spiritui meo: concordia fratrum, amor
proximorum, et vir et mulier sibi bene consen-
tientes. Quod autem non bene conveniant
aliquando est culpa ex parte viri, aliquando
ex parte uxoris, et aliquando ex parte
utriusque. Et [illegible] pone talem
comparationem. Si quis ferro ferrum vult uni-
re oportet quod utrumque per ignis ad
unitionem mollescat. Si enim utrumque
fuit durum vel alterum ipsorum non
potuit coniungi. Quando enim vir est
multum severus et mulier nimis su-
perba tunc ambo sunt duri et ideo
non poterunt pacificari. Quando non
vir est benignus et uxor superba
vel econverso uxor mansueta et vir
severus non poterunt convenire. Oportet
ergo quod utrumque mollescat, id est quod vir
habeat benignitatem et uxor mansuetudinem
et tunc fiet quod dicit scriptura quod multum
placet deo vir et mulier sibi bene
consentientes. ¶ Secunda est uxoris Sm
quam tradit Tob. x: [illegible]
ut moneretur eam honorare soceros
diligere maritum regere familiam gu-
bernare domum et se ipsam irreprehensibilem
exhibere. Et licet ista regula quam tanta
et ideo est maior quam regula virorum que
habet tamen quatuor. Causa enim mulier magis
deficit in discretione ideo maiore indiget
eruditione. Primum ergo capitulum est quod mulier
debeat soceros honorare. Iustum est
enim ut tanquam patrem et matrem honoret
soceros, cum ipsi eam quasi in filiam
adoptant et coniungunt viro et socer
a sociando nomen accepit. Sed
sepe contrarium fit. Unde [illegible]

homini dicitur. In quadam regione consuetudo est ut unusquisque alia die postquam traducta est a sponso ollam nitidam petat cum illa statim negat ut credat illum tractum esse verum Omnibus sponsus ocedit uniusquisque. Cassiodorus capitulo 2 quod debet virorum diligere et hoc amore casto et fideli. De quo amore dicit Crisostomus super Matheum. Certe si vir habeat uxorem quo tempore semper plenus uxoris dilectio. Uxor neminem debet reputare sapientiorem quam virum suum et si alter sit sapientior tamen illa sapientiorem esse non debet intelligere. Uxor neminem fortiorem putare debet quam virum suum Et si alter fortior sit tamen illa intelligere non debet alium fortiorem. Uxor neminem debet putare formosiorem quam virum suum Et si sit alter formosior tamen nullus debet ei apparere formosior. Perfectum est odium et perfectus amor recta iudicia non cognoscunt ut puta si perfecte odias aliquem quamvis fuerint apud illum omnia tibi displicet sive quod dicit sive quod agit et si bonum fuit tamen tibi displicet et mala videntur. Sic et si perfecte aliquem amas quamvis sit apud illum omnia tibi placent sive quod loquitur sive quod agit et si nec mala sint tamen tibi bona videntur. Si quis autem uxorem vanam putat esse debet vana Certum capitulo 2 quod debet familiam suam regere Sic enim dicit Paulus Thimotheo primo capitulo 5 Si quis suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negat. Glosa operibus et si non verbis tamen facit quod proximum non diligit et est infideli deterior. Glosa. Quam habet vitia non dum cognoscit vel punit Sic de talibus matribus potest dici illud Trenorum 4 filia populi mei crudelis quasi strucio in deserto Strucio ova sua terra cooperit et abiciendo ea derelinquit que sepe abiectis conculcatur. Sic sunt multe matres que puniunt filios suos teneris affectibus in voluntati et ad omnibus conculcari et ipse non curant In hoc tamen sunt crudeliores structionibus quia illi super ova

conculcata magnum placatum faciunt. Iste autem super filios conculcatos a demonibus non plangunt De hoc filii in iudicio conquerentur Ecclesiastici 41. De patre impio conqueruntur filii quoniam propter illum sunt in obprobrium Quintum capitulo 2 est quod debet domum gubernare Et ideo oportet ipsam habere tria Primum sapientiam ut omnia sapienter disponat Proverbiorum 14 Sapiens mulier edificat domum suam insipiens non constructam quoque destruit manibus suis Secundo debet habere diligentiam ut solicite cuncta provideat Proverbiorum 12 mulier diligens corona est viro suo Tercio debet habere prudentiam ut suo tempore necessaria cuncta provideat Propter ista tria dicitur Proverbiorum ultimo de muliere forti Operata est consilio manuum suarum Certe quod sapiens Et de nocte surrexit Certe quod solicita Et dedit predam domesticis suis et cibaria ancillis suis Certe quod provida Sextum capitulo 2 est quod debet se irreprehensibilem exhibere ut scilicet nullam maculam habeat nec in fama nec in vita nec in consciencia Et istas suas maculas in triplici speculo debet videre Primum speculum est sacra scriptura sive dei precepta Bernardus Specula sunt dei precepta in quibus anime sese aspiciunt et si que eis sunt feditates deprehendunt Secundum speculum est vita Christi activa passiva et similiter et proximorum se debet speculari Bernardus super Canticum Utroque in eo dominus et speculum patiendi et patienti premium Tertium speculum est conversacio ancillarum Christi Si enim dicat mulier se non posse imitari vitam sanctorum virorum saltem imitetur vitam sororum suarum scilicet Magdalene Marthe et Agnetis et ceterarum Quas autem maculas quas mulieres deprehenderint ad ista specula lavare debent in confessione vel in lacrimis significatum in lavatorio templi erant specula ut dicitur Exodi xxxviii Bulgarus. Anima confessionis sit affecta ad decorem Confessionis et magnificenciam decor propter confessionem et pulcritudo in conspectu eius Quoniam multe sunt que libencius videre faciem carnis sue etiam in speculis vanitatis quam faciem mentis sue in predictis speculis pijs Hugo. Mulier ad speculum pingitur et in sapiencia artificis conda plenior est quam natura est

De eodem primo termino

Dico autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati
sunt gustabit cenam meam. Luc. xiiii. Hoc
quod dominus dicit quod nemo virorum illorum qui
vocati sunt gustabit cenam meam dat intelligere
quod gustabit cenam aliam que non est sua. Videndum
nobis est quod est quadruplex cena scilicet cena cor
poralis, spiritualis, infernalis et celestis.
In cena corporali debet iusta pauperes
Luc. xiiii. Cum facis prandium aut cenam
voca pauperes ac debiles cecos et clau
dos etc. Gregorius. Et ait quod antiqui comedebant
tamen semel in die et in loco communi et conviviter.
Et quia tamen semel comedebant ideo tamen cenam
appellabant quia post cenam nulla comestio
restat. Cenam etiam comedebant in loco
communi et commune. Vide cena plus dicebatur a
cenon quod est commune. Hoc probat quia ostendebat suam
frugalitatem. Caro enim erat abstinencie
quod contenti erant una comestione in die. Hoc
probat ostendebat suam honestatem. Vide enim in
loco communi et cunctis comedebat ne ibi
lascivia ibi fieret vel verba detractoria
ibi resonarent. Tertio ostendebat suam
liberalitatem quia non singulariter sed communiter comedere
volebat. Et ideo peregrinos et hospites
ad sua convivia advocabat. Hoc igitur
antiquorum et nos ista tria in conviviis nostris
habeamus scilicet primo temperanciam et frugalitatem.
Secundo honestatem. Tertio pietatem. Primo quidem
in nostris conviviis debemus habere temperanciam
et frugalitatem. Eccl. xxxi. Vtere quasi homo
frugi hiis que tibi apponuntur ut non cum
manducas multum odio habearis. In eodem
xxxvii. In multis escis non erit infir
mitas. Et iterum. Propter crapulam multi peri
erunt. Qui autem abstinens est adiciet vi
tam. Refert Augustinus tria documenta didicisse
a beato Ambrosio. Primum est ne uxorem mi
litanti alicui suadeat ne forte ipsi
talium prenas et expoliacies exteriant.
Secundum est ne uxorem alicui petat ne
forte ipsi coniuges inter se male conve
niant et maledicant ei. Tertium est ne ad
aliquod convivium invitatus accedat ne
forte ibi modum temperancie perdat. Secundo
debemus habere honestatem ne forte in
nostris conviviis lascivia convivia fiant.
Ysa. v. Cythara et lyra et tympanum
et tibia in conviviis vestris et opus
dei non respicitis nec opera manuum
eius consideratis. Et ne ibi dicantur verba
detractoria. Prover. xxiii. Noli esse in
conviviis potatorum nec in comessa
tionibus eorum qui carnes ad vescen
dum conferunt. Glossa. Illi carnes
ad vescendum conferunt qui in locucione
vicissim proximorum vicia dicunt. Vnde
Augustinus contra pestem detractionis hos
versus in mensa sua scriptos habebat. Quis
quis amat dictis absentum rodere vi
tam hanc mensam indignam noverit
esse sibi. Tertio debemus habere pietatem
ut scilicet pauperes et peregrinos in nostris
conviviis habeamus. Job xxxi. Si
comedi buccellam meam solus et non
comedit pupillus ex ea. Econtra dicit
avarus. Luc. xi. Inveni requiem mihi
et nunc manducabo de bonis meis
solus et nescio quod tempus preteriat. Relin
quat omnia aliis et moriatur. Secunda
est cena spiritualis quam dominus facit cum
anima. Apoc. iii. Ego sto ad hostium
et pulso. Si quis aperuerit mihi ho
stium intrabo ad illum et cenabo cum illo
et ipse mecum. Peccator cum penitens
est in ista cena tria fercula habere
scilicet contritionem confessionem et satisfactionem.
Deus autem tria alia ponit scilicet amorem graciam
et gloriam. De ista cena dicitur Joh. xii.
Fecerunt autem ei cenam ibi scilicet Christo. Mar
tha scilicet et Maria Lazarus vero unus
erat de discumbentibus. Per Martam enim
significatur activa, per Mariam contemplativa,
per Lazarum vero de novo a morte re
suscitatum. Cenat igitur Christus cum activis
quia delectatur in corporis operacione. Cenat
cum contemplativis quia delectatur in cordis
devocione. Et cenat cum penitentibus et de
novo conversis quia delectatur in cordis con
punctione. Ps. Mirra et gutta et cassia a
vestimentis tuis a domibus eburneis
ex quibus delectaverunt te filie regum
in honore tuo. Per mirram que est amara
intelligitur contricio. Per guttam que secundum Glossam ex
pellit tumorem intelligitur humilitas. Per
cassiam que secundum Glossam intelligitur mag-

Secunda

mit[ur] fides q[uam] dedit in bap[tis]mo. filie ig[itur]
regis .i. a[n]i[m]e s[an]c[t]or[um] q[ue] s[cilicet] b[e]n[e] rexe[runt]
que s[un]t domus eburnee .i. pure et
caste q[ui]or[um] vesti[ment]a .i. op[er]a adornat[ur] tibi
v[ir]tute s[un]t ple[ne]. Xp[istu]s m[u]ltu[m] delectat
delectat[ur] in gestare potentiu[m] in humilitate
et devocione [con]templativor[um]. Et in fide
forti activor[um]. Hic e[st] natura [con]
[con]ditio de uono g[e]n[er]e. Et fides for
ta e[st] natura activis. Hic humilitas e[st]
natura [con]templativis. Ideo ei p[re]ceptu[m]
d[icitu]r ad deu[m] in[sup]er h[abe]at humilitate[m]. Aug[ustinus].
Tanta fortitudo e[st] via sibi molit[ur]
humilitas levans cor ad deu[m] non
q[uam] deu[m]. Tertia cena [est] infernalis
de q[ua] d[icitu]r Apoc. xix. Venite [con]grega
mini ad cena[m] magna[m] dei ut ma
ducetis carnes regu[m]. In ista cena
dabi[tur] du[m]pl[e]x panis. Primus durissimus
q[uia] nu[mqua]m p[otes]t digeri s[ed] mors eterna
p[ro] cibo eos depascet eos. Ps[almus] xx
Secundus est panis mendacii
et p[ro] implebi[tur] os eius calculo. Hic
e[st] calculus n[on] p[otes]t manducari nec
digeri s[ed] mors depascet eos et
t[ame]n nu[mqua]m potuerunt finiri. Al[iu]s panis
erit amarissimus s[ed] [con]tra amara
Job xx. Panis eor[um] v[er]tet[ur] in fel aspi
du[m] int[r]insecus. Gregorius in [sup]er Ma[gi]la
[con]tra s[unt] sic ymo no[n] reddit ac
Unde p[otes]t fortis aliqu[od] f[ac]e[re] remediu[m]
q[uan]to int[us] [est] velut intensu[m]. Sec[und]o in
ista cena dabi[tur] du[m]pl[e]x vinu[m] s[cilicet] ru
beu[m] q[uo]d e[st] fel draconu[m] et album
q[uo]d e[st] venenu[m] a[s]pidu[m] Deut. xxxii.
Fel draconu[m] vinu[m] eor[um] et vene[num]
aspidum insanabile. T[er]cio in ista ce[na]
apponent[ur] carnes et lingue et a[ss]e[rit] Apoc.
xvi. Commanducaverunt linguas suas
p[re] dolore et blasphemaverunt deu[m] celi
et t[er]re p[re] doloribus et vulnerib[us] suis
et egerunt p[eni]tentiam de op[er]ib[us] suis. Cap[i]
ti quide[m] turbabunt aliq[ua]s nimio
ad calore nimio ut d[icitu]r Job xxiiii.

3m

Ad t[ur]r[i]t erunt mag[is] nimio tunc p[re] nimio
dolore manducabunt carnes suas c[on]ge
latas. Et sic quodam[m]o[do] creditur lingua[s]
carnes. Quando erunt in igne et p[re] nimio
dolore manducabunt linguas suas adustas.
Et sic q[uo]dam[m]o[do] credent carnes assas.
Quantu[m]cumq[ue] a[u]t[em] [et] q[ua]cumq[ue] lingua come
datur subito re[n]ovabit[ur] ut iter[um] come
dat[ur]. Et q[uam]vis in magis [con]vivijs [con]sue[vi]t
ponere d[i]v[er]sa g[e]n[er]a instru[m]entor[um] sic i[n] i[st]a
ce[na] reparabit[ur] ea g[e]n[er]a instru[m]entor[um] s[cilicet] fletu[m]
et strid[or] dentiu[m]. Ideo d[icitu]r [M]a[t]h. viii. Ibi erit
fletus et strid[or] dentiu[m]. Se[cundu]m e[st] ululatus
de quo Ysa. xv. Ululabit moab ad
moab. moab unusquisque ululabit. moa
ab interp[re]tat[ur] ex patre et signat illu[m] de q[uo] d[icitu]r
Joh. viii. Vos ex patre dyabolo estis. Moab
.i. ululabit q[ui]a demones maiores ulu
labunt. Ad moab filii unusquisque ululabit
q[ui]a a[n]i[m]e dampnat[e] videbunt et ad eos filii
ululabunt. T[er]tium e[st] planctus q[uo]d est in
Zach. xii. Plangent t[er]ra s[cilicet] infernalis
et familie seorsu[m]. Illa seorsu[m] plangent fa
milia superbor[um] seorsu[m] familia luxurior[um]
et seorsu[m] familia avarorum. Quarta
e[st] cena celestis de q[ua] d[icitu]r Apoc. xix. Beati
q[ui] ad cena[m] nuptiar[um] agni vocati sunt.
Circa a[u]t[em] istam cena[m] duo s[un]t videnda. Pri[m]o
quis eam p[re]parat. Secundo p[ro]pter q[uo]d eam p[re]paravit.
Primu[m] eam p[re]par[avit] nob[is] q[ui] ista[m] cena[m] tota
trinitas p[re]paravit ita q[uod] pater ibi sua fer
cula posuit et filius sua et sp[iritu]s s[an]c[tu]s sua.
Pater eum posuit i[n] ea ferculum p[ri]mo s[cilicet] faciei
clara[m] visione[m] s[ecundu]m Joh. iii. Quemadmodum
eu[m] apparuerit similes ei erimus q[uia] vide
bimus eu[m] sicuti e[st]. Sec[und]o om[n]ium bonor[um]
plena[m] possessio[n]e[m]. Tunc enim deus erit o[mn]ia
i[n] o[mn]ib[us] ut d[icitu]r p[rim]a Cor. xv. Bas[ilius] vi[?]
Venit in o[mn]ia bona p[otes]t ei[us] .i. [ter]cio o[mn]i[u]m
volu[n]tatu[m] et desideriorum plena[m] [com]pletione[m]
et [con]tentatio[n]e[m]. Joh. xiiii. D[omi]ne ostende nobis
patrem et sufficit nobis. Propter ista[m] t[er]ra[m]
d[icitu]r p[rim]a Cor. ii. Quod oculus no[n] vidit
nec auris audivit et in cor hominis no[n]
ascendit et[c]. Quia t[a]l[e]s ei no[n] sufficit videre

tantam visionis claritatem. Et amicus audien-
tiam bonorum omnium ubertate. Et cor capaci-
tatem voluntatis impletionem et intellectus filius
est panis imm[illegible]. Cantica Stula ps° panem
vite Joh. vi. Ego sum panis vite qui
venit ad me non esuriet. Et hic saciet
in sua divinitate. Et hic saciet ipsa lingua
Joh. x. Augustinus dicit scilicet ad contemplandam
divinitatem et egredietur ad gustandam humanitatem
et pascua inveniet etc. Est species et fons
potus in illa terra stella ps° ignem
quod illa stella detegunt. Ysa. xxv. dicit
dominus [illegible] in sion et [illegible] in
utero. Et hic vinum quod sancti inebriantur
ps. Inebriabuntur ab ubertate domus
tue. Et hic fructus quibus delectetur. Tales
enim fructus spiritus sancti de quo dicit apostolus
Gal. v. Caritas gaudium pax pa-
ciencia benignitas bonitas longanimitas
mansuetudo fides modestia continencia
castitas. Quamvis autem ista non
tamen delicata cibaria dicuntur aliqui tamen
venire contempserunt Ex hoc quod dulce
cedimus comparatio non sumunt. Gregorius
in omelia. Corporales delicie cum non
habentur desiderio generant desiderium accendunt
cum non habentur comeduntur tunc delectent prius
in fastidium pariunt. Vere autem econtra
spirituales delicie cum non habentur in fastidio
sunt cum non habentur sive comeduntur in desiderio
non sunt. Augetur ei spirituales delicie de-
siderium dum mente saciat quia quanto
magis sapor earum percipitur eo amplius
cognoscitur ut amidus ametur. Et ideo
non habere amari non potest quia earum
sapor ignoratur. Quis enim amare valeat
quod ignorat. Contra primum patet quod de pa-
tria ista et in multos vocatur sicud
est quod patet hic fecit ut scilicet celestis civitas
suis civibus impleretur. Unde dicitur Com-
pelle intrare ut impleatur domus mea.
Glo. Nunc prestatorum sicut quidem qui
unus impleatur non videbit. Unde
quidem asserunt quod in utero domus
dei ad huc vacua est quia nullus
adhuc ibi fuerat. Unde dicit quod perplena
est quia unus sanctorum adhuc non est im-
pletus cum quia anime sanctorum adhuc non
habent sua vestimenta. Completa autem quando
corpora eorum adhuc non sunt glorificata.
Post iudicium autem domus dei totaliter
erit plena quia et numerus electorum erit
completus et quilibet sanctus erit in corpore
glorificatus. Unde dicit de hoc ps. vi.
Isaias dicit plene lune redemptis et in
domum suam. Et hic est luna aliquando
est vacua aliquando plena aliquando semiplena.
Sic domus dei ante ascensionem Christi de-
cimis sanctorum omnino vacua erat. Post
ascensionem non Christi sunt semiplena. Sed
quando post iudicium Christus in domum suam
veniet tunc tota erit plena. Ad
quam nos etc. Christus perducat etc. Dominica
tercia
Erant appropinquantes ad
Iesum publicani et peccatores ut audirent
illum. Et murmurabant pharisei
et scribe dicentes quia hic pec-
catores recipit et manducat
cum illis. Et ait ad illos parabolam
istam dicens. Quis ex vobis homo qui habet
centum oves et si perdiderit unam ex
illis. Nonne dimittit nonaginta
novem in deserto et vadit ad illam
que perierat donec inveniat illam.
Et cum invenerit eam imponit in hu-
meros suos gaudens. Et veniens
domum convocat amicos et vicinos
dicens eis. Congratulamini michi
quia inveni ovem meam que perierat.
Dico vobis quod ita gaudium erit in celo
super uno peccatore penitentiam agente
quam super nonaginta novem iustis qui
non indigent penitentia. Aut que mu-
lier habens dragmas decem et si perdide-
rit dragmam unam. Nonne accendit
lucernam et everrit domum et querit
diligenter donec inveniat. Et cum in-
venerit convocat amicas et vicinas
dicens. Congratulamini michi quia inveni
dragmam quam perdideram. Ita dico
vobis gaudium erit coram angelis dei super
uno peccatore penitentiam agente.

post trinitatem
Sermo
primus
Luce
xv°.

·91·

Dicit doctor Augustinus super Johannem Quidam
fuit infirmi sed sanabiles quidam
sunt infirmi sed insanabiles quidam
autem sunt perfecte sani Ista tria genera dicta in
hoc evangelio tanguntur Illi infirmi sanabiles
erant publicani et peccatores Infirmi
insanabiles erant scribe et pharisei
Christus autem sanus sed infirmi qui non egeret
[illegible] In medio autem istorum erat me
dicus Christus Primo ergo ponuntur
infirmi sanabiles id est publicani et pec
catores de quibus duo dicuntur scilicet quod
ad Christum appropinquabant Et quod eius verba
audire affectabant Et hoc autem quod dicitur
appropinquabant ostenditur quod longe erant
prius longe a peccatoribus salus Appropin
quanti autem deo per penitentiam deus appro
pinquat per graciam Jacobi iiii Appropinquate
deo et appropinquabit vobis Ista autem appro
pinquacio et elongacio non fit loco sed similitudine
et dissimilitudine Augustinus super psalmos deo qui
ubique est non per loca appropinquatur
non per loca receditur Appropinquare
ei idem est similem illi fieri recedere
ab illo est dissimilem ei fieri Et sic
dicit Augustinus Nonne cum videres duas
res pariter sed similes dicis appropinquat
hoc illi Quod autem sunt dissimiles quamvis
una manu teneatur dicis longe
est hoc ab illo Si ergo vis appropinquare
similis esto Si non vis esse similis
longinquus eris hec Augustinus Boni igitur
et sunt Christo propinqui et a Christo longinqui
Propinqui autem sunt quantum ad similitudinem vite
Ipse autem est misericors et ipsi misericordes
luc. vi. Estote misericordes sicut et pa
ter vester misericors est Ipse est et perfectus et
ipsi perfecti Mt. v. Estote perfecti sicut et
pater vester perfectus est Ipse est sanctus
et ipsi sunt sancti Levitici xi. Sancti esto
te quoniam ego sanctus sum Sunt autem longe
a deo tamen [illegible] scilicet quantum ad statum
miserie sed tamen quia ei sunt dissimiles Christus
enim in statu felicitatis est Et ipsi in
statu penalitatis Olim quidem Christus
similis eis fuit cum in corpore fuit

mortali in anima passibili in multi
plici miseria et penalitate Sed post
resurrectionem corpus induit immortalitatem
anima impassibilitatem et utrorumque eandem
felicitatem Et ideo sunt modo dissimiles
ei cum sint mortales passibiles et mul
tas penalitates sustinentes Peccatores autem sunt
longe a deo et dissimiles ei duplici modo
Primo quantum ad statum miserie quia mortales
et corruptibiles sunt sicut boni Secundo quantum
ad similitudinem vite unde dicitur ysa. lv. Sicut
exaltantur celi a terra Sic exaltate
sunt vie mee a viis vestris et cogitationes mee
a cogitationibus vestris Ille vie quibus ad nos
venit Christus sunt humilitas et paupertas Co
gitationes autem eius sunt puritas ymmo ipsa
puritas Superbi ergo non assimilantur Christo
in sua humilitate ut avari in sua paupertate
ut luxuriosi in sua puritate Rapti quasi
sunt longe a deo tempore Primo quantum ad statum
miserie licet ei habeant corpus immortale
adhuc tamen erit passibile et tot miseriis
subiectum quod vix valebit subsistere prae
miseriis non subsisteret Secundo quantum
ad similitudinem vite Et quantum adhuc non tamen
erunt dissimiles deo sed etiam sibi valde
erunt dissimiles et eo insatiabiles et in eternum
in ululatu et [illegible] et do
lore ysa. lxv. Ecce servi mei laudabunt
et vos clamabitis et cetera Et ideo quia erunt extra
ambitum domus mee Et ideo dicuntur
positi in tenebras exteriores ut habetur
Mt. viii. Peccata ei sunt tenebre Sed sunt
sunt in peccato sunt tenebre interiores quia
adhuc sunt infra ambitum domus mee
Sunt autem sunt in inferno sunt tenebre exterio
res quia extra ambitum domus mee constituta
Secundo publicani et peccatores verba
audire affectabant Peccatores ei sunt
sedi tenebrosi et frigidi verbum autem dei
primum Ambrosius super bti i macabeorum (?) habet
ludae illuminare et accendere Utile est
igitur peccatoribus ad verba dei accedere quia
sic sunt sedi mundantur Joh. xv. Jam vos
mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis

Si sunt tenebrosi illuminantur. ps. lucerna
pedibus meis verbum tuum et lumen semi-
tis meis. Si sunt frigidi inflammantur. ps.
Ignitum eloquium tuum vehementer etc. Gregorius
super Josue. Sicut enim qui appropinquat
incendio appropinquat igni. Si autem aurum
vel argentum sunt multo pingue ruti-
lantior effulgebit. Si autem sunt fenum vel
stipula comburentur. Secundo ponitur in-
fimi insatiabiles scilicet scribe et pharisei
qui secundum Glo. dupliciter errabant quia se
iustos putabant cum essent superbi et quos
putabant reos cum essent penitentes. Pro
huius primo errore est quia se iustos putabant
cum essent superbi. Et ideo nulla compassione
ad peccatores movebantur sed quasi eos pocius
indignabantur. In peccatore de penitente
tria considerantur scilicet natura, culpa preterita
et iustificatio assecuta. Secundum hoc autem beatum
Gregorium nature debemus compassionem sive
dilectionem. Culpe districtionem i. district-
am correctionem. Unde ait. Oportet quod solli-
cite discernamus quia districtionem debemus
viciis, compassionem nature. Sed cum fuerit
deus et peccator intercedens et pronus
iustificationi aut assecute debemus
congratulationem. Unde illud Luce xv. Epu-
lari autem et gaudere oportebat quia fra-
ter tuus mortuus fuerat et revixit etc.
Isti autem nec nature curabant ut dilige-
rent compaterentur nec de iustificatione asse-
cuta ut congratularentur sed tamen de culpa
ut indignarentur. Gregorius in omelia. Vera
iusticia compassionem habet falsa dedignationem
quamvis et iusti recte soleant peccatoribus
indignari. Sed aliud est quod agitur typo su-
perbie et aliud quod fit zelo discipline.
Secundus error istorum erat quia alios pec-
catores reputabant cum essent peni-
tentes. Et ideo contra Christum de duobus murmura-
bant. Primo de eo quod eos recipiebat.
Secundo de eo quod cum eis comedebat. Pri-
mo enim quod eos recipiebat credebant
ipsum coinquinari sicut phariseus qui
detraxit peccatrici magdalene Christum inquina-
ri credebat. Petrus Ravenne. Errant
pharisei sic lutum tangere solem sed non

inquinat solem. Medicus tangit
vulnera sed ipsum putredo non corrumpit.
Reus tangit iustum iudicem sed
ipsum maculare non potest. Et vocat
hic Christus Solem medicum et iudicem
peccatorem autem vocat reum / vulneratum /
et lutum / Crisostomus igitur quod est verus sol
lutum tangebat cum peccatores reci-
piebat. Sed tamen ipsum lutum ipsum
solem non inficiebat sed pocius lutum
in aurum mutabat cum peccatores
iustificabat. Crisostomus autem quod est me-
dicus vulnera peccatorum curabat et fe-
torem non senciebat sed fetorem fuga-
bat cum culpam remittebat. Crisostomus
etiam qui est iustus iudex reos ad-
mittebat et ipsos per iusticiam penam
absolvebat. Unde Gaudium est coram
angelis dei super uno peccatore penitenciam
agente. Secundo quod Christus manducabat quia
cum peccatoribus manducabat. Hoc
autem Christus communi dispensacione facie-
bat. Inter iudeos enim quidam erant
superstitiosi qui diligebant in aliis
magnam vite austeritatem. Aliqui
erant terrenis assueti qui magis
diligebant quandam vite communitatem.
Aliqui erant curiosi et cupidi qui
requirebant miraculorum potestatem. Fecit
igitur Christus secundum Crisostomum sicut faciunt viato-
res qui per duas vias contrarias a-
liquod animal insequuntur ut in alteram
incidat. Misit Johannem baptistam
cum vita austera ut sic converteret
superstitiosos. Venit ipse cum com-
muni vita manducans et bibens cum pec-
catoribus ut sic converteret terrenis
assuetos. Venit cum miraculorum
potestate ut sic converteret curiosos et cupi-
dos et curiosos. Unde inquit Christus. Venit enim Johannes
baptista non manducans neque bibens et di-
citis demonium habet. Tercio quidam tercium
erant perfecte sani scilicet iusti qui non
indigebant penitencia. Gregorius. Sunt
plerique iusti in quorum vita tantum gau-
dium est ut eis quilibet peccatorum

pena peccati nullatenus posset. Hinc
g° colligendum est quantum de gaudio fa
ciat qui humiliter plangit iniusticiam. Si sic
facit in celo gaudium quid quod male ges
serat per penam dampnat in iusticia. Ta
les i. penitencia indiget et non indigent.
Est enim penitencia purgans sicut fuit penitencia
Magdalene. Est et penitencia ornans sicut fuit
penitencia Joh. bapt. Hugo. Confessio
peccatorem purgat et iustum ornat. Est
penitencia conservans que iustum conservat a ca
su. Unde i. ad Cor. ix. Castigo corpus
meum et in servitutem redigo etc. Est perfecta
enim viri et si non indiget penitencia pur
gante indiget tamen penitencia ornante et
Cur' conservante. Cetus iustorum medio
crat [illegible] et medicus qui infirmos sa
nabiles i. peccatores penitentes recu
perandos esse ostendit et superius tres pa
rabolas adduxit. Una de ove perdita.
Alia de dragma amissa. Tercia de filio
prodigo revertente quia per istas potest in
mediate. Tria enim sunt que homines ad mi
sericordiam inducere consueverunt. Scilicet mira
simplicitas, mira propinquitas et mira ne
cessitas. Ista tria simul deum ad miseren
dum inducunt. Primo mira simplicitas. Et
quantum ad hoc pertinet prima parabola de ove
errante. Hoc enim simplex est i. [illegible] hostis an
tiqui et astuti i. dyaboli. Et ideo tanquam
decepta [illegible] clamat David. Erravi
sicut ovis que periit etc. Secundo mira propinquitas
qua nobiscum convenit. Hebr. ij. Nusquam
angelos apprehendit sed semen Abrahe
etc. Ad hoc pertinet secunda parabola de
dragma amissa in qua est signum regis
et superscriptio nominis. Sic et homo ad yma
ginem dei factus et sub superscriptione Christi
quia a Christo dicitur christianus. Et ideo deus debet
misereri [illegible] illud Ephes. v.
Nemo unquam carnem suam odio habuit
etc. Tercio mira necessitas et paupertas. Et
ad hoc pertinet tercia parabola de filio
prodigo qui dicit. Quanti mercenarii in
domo patris mei habundant panibus
ego autem hic fame pereo. Unde enim ho

cognoscit suam miseriam et insufficienciam. Deus eo
exhibet de sua pietate. Unde ibidem dicitur quod pater
videns eum misericordia motus est et superiecit et cecidit
super collum eius et osculatus est eum etc.

Erant appropinquantes ad Ihesum publicani
et peccatores ut audirent illum. Mo
raliter debent omnes ad christum appropin
quare quia omnia remedia in deo et
ipso poterunt invenire de quibus sic eodem
dicit Ambrosius in li° de virginibus. Omnis anima ac
cedat ad christum quia omnia nobis christus est. Si vul
nera curare desideras medicus est. Si febri
bus estuas fons est. Si gravaris iniqui
tate iusticia est. Si auxilio indiges virtus est.
Si mortem times vita est. Si celum de
sideras via est. Si tenebras fugis lux
est. Si cibum queris alimentum est. Propterea
verbis habemus quod debemus ad christum accedere
et appropinquare. Primo sicut vulnerati ad me
dicum et sanatorem. Ideo dicitur. Si vulnera curare
desideras medicus est. Secundo sicut estuati ad
refrigeratorem. Ideo subditur. Si febribus estu
as fons est. Tercio sicut gravati ad iustum releva
torem. Unde subditur. Si gravaris iniqui
tate iusticia est. Quarto sicut fatigati ad auxilia
torem. Ideo subditur. Si auxilio indiges vir
tus est. Quinto sicut mortui ad vivificato
rem. Ideo subditur. Si mortem times vita est.
Sexto sicut peregrini ad ductorem. Unde sub
dit. Si celum desideras via est. Septimo
sicut tenebrosi ad illuminatorem. Ideo subdit.
Si tenebras fugis lux est. Octavo debemus
ad christum accedere sicut famelici ad cibato
rem. Ideo subdit. Si cibum queris alimen
tum est. Primo g° debemus ad christum accedere
et appropinquare sicut vulnerati ad medicum
et sanatorem. Ideo dicitur. Si vulnera curare
desideras medicus est. Sunt enim quedam
peccata que vulnerant corpus sicut gula. Eccl.
xxxvij. In multis escis erit infirmitas.
Quedam que vulnerant animam sicut superbia
qua primus angelus vulneratus fuit. Unde alii
angeli qui cum eo ceciderunt sibi insultant
dicentes Ysa. xiiij. Et tu vulneratus es
sicut et nos inter filios effectus es. Quedam
que vulnerant utrumque sicut luxuria que quidem
vulnerat corpus et animam. Corpus quidem

wluat mala q tup^a Job xvj. Con
wlnauit lumbos meos no 7 aiam
amara q stia Thr. iij. Statim eu sz
inlicz si que sicut bos ductq ad victi
ma donec sagitta transfigat iectur eius
Sagitta e q stia amara. Et qui sz
quedam wlna q sanat p micapoz q dam
paduftione q dam pemplaste appoicoz
Ideo iste medicus wlnus gule deo sa
nadu p micapoī quia mordiatq gu
le appetitu e penitus reprandus vnde Sa.
Prou. xxiij. Quando sederis ut comedas cum
principe diligenter attende q posita sunt
an faciem tuam 2 statue cultrum i gutture
tuo. Ille i gutture suo cultrum statuit q
mordiatum appetitum gule macerat. Wlnus
superbie peplastri appoicoīe .i. p pas
sionis xpi meditacoīe Augustinus super illud
Philip. ij^o. Factus obediens usque ad mor
tem. Tante tabes humilitatis q uo superbie
medicatur. Quanto gr. mitescis o tabo
o pellis morticina quid tenderis o sa
nies fetida quid inflaris. Princeps
tuus humilis e 2 tu superbus caput est
humile 2 membrum superbum absit. Iterum
wlnus luxurie paduftione .i. paduftiua
carnis mortificacoīe sicut petebat da
uid pphā dicens. Vre renes meos 2 cor
meum. ¶ Quarto debemus ad xpm attendere
sic estuati ad refrigeratorem Jo. sedens
Si sedens estuas fons e ipse puteus et
vita 2 boni 2 mali multipliciter estus pa
tiuntur. Nam boni actiui 2 coniugati pa
tiuntur estum tribulacoīs. j^a Cor. vij.
Tribulacoīem carnis habebunt huiusmodi. Intellige
sz boni coniugati puerperiis etc. Contem
platiui patiuntur estum temptacoīs quia
ob humilitatis custodiam aliqn molestari permit
tuntur sicut pz de aplo paulo usque ad
tercium celum rapto ut habetur ij^a Cor. xij.
Mali aut aliqn paciuntur estum ava
ricie aliqn carnis concupiscentie aliqn fumos su
perbie. Omnes aut isti ad xpm attendant
2 refrigerium inuenient Zach. xiij^o. Erit
fons patens domui dauid 2 habitantibus
ierlm in ablucoīe peccatoris et menstr.
atē p dauid q interpretatur manu fortis

interpretantur actiui. Per ierlm q interpretatur visio
pacis intelliguntur contemplatiui. Nomine aut pec
catoris intelliguntur auari 2 superbi. Nomine
uero menstruate luxuriosi. In isto igitur
fonte actiui inueniunt refrigerium
paciencie. Contemplati refrigerium de
uocionis interne. Ceteri peccatores refrige
rium venie. Je. vij. Inuenietis refrige
rium suum vestris animabus etc. ¶
Quinto debemus ad xpm attendere sic gra
uati ad iustum releuatorem Jo. sedens
Si grauaris iniquitate iusticia e quando
grauat maxime irreparabile tedium admi
nistracio dya^{li} maxime consolacoīem
decipit de p sanctimonia ... Tales maxime
concupiscencie inflammando p mat... mala
persecucoīe. Tales sic grauati ad
xpm attendant 2 ipse de talibus faciet
iusticiam sz de persecutoribus inde quia
ad infernum eos deducet. De dyabolo
quia eius fallacias destruet. Et
de carne q eam roni subiciet. Joh.
xij. Nunc iudicium e mundi q ad
xpm. Nunc princeps huius mundi eicie
tur fas q ad xpm. Et ego si exalta
tus fuero a terra omnia traham ad me
ipsum q ad carnem. Que xpo omnia que
sunt in homine ad se trahit qui corpus
2 animam sibi subicit ut in carne
aie non resistat sz intpz de sonat
Ps. i^o. pe. Cor meum 2 caro mea
exultauerunt in deum viuum. ¶ Sexto
debemus ad xpm attendere sic fatigati
ad auxiliatorem Jo. sedens. Si au
xilio indiges vitam e ipse indigentibus
enim auxilio xpi et in vita 2 i mor
te 2 post mortem. Ideo ad ipsum atten
damus ut nobis auxilium fiat in
vita conseruando a casu peccati in mor
te custodiendo a laqueis dyaboli. Et post
mortem deducendo ad gloriam celi. Ps.
Tenuisti manum dexteram meam
a peccato sz me i vita conseruando. Et
in voluntate tua deduxisti me i mor
te sz a laqueis dyaboli me custodiendo.
Et cum gloria suscepisti me i celum
sz post mortem me deducendo ¶

Quīt̄

Quīto debem⁹ ad xᵐ attendere sicut
mortui ad vivificatorē unde subdit
Si mortē times vita est Est autē
duplex mors scilicet nē culpe et gehēne
Qui g° ad xᵐ attendit nō debet timē
mortē nē quia corpa suscitabit
Jō Cor. xiiij. Per hominem mors et
per hominem resurrectio mortuorum
Nec mortē culpe quia oēz culpa
delebit ysa. xliij. Ego ipse sum
qui deleo iniquitates tuas propter me et
peccatorum tuorum nō recordabor Nec
mortē gehēne quia ipsam precipita
bit Ysayas xxv. Precipitabit dominus

Sext̄

mortē in sempiternum et auferet omēz
lacrimā ab omni facie ¶ Sexto
debem⁹ ad xᵐ attendere sicut peregrini
et errabundi ad ductorē unde dicit Si
celum desideras via est Ipse enim est
via et ductor vie et terminus vie
unde illud Joh. xiiij. Ego sum via
veritas et vita Ista via est prima de
qua dicitur ysa. xxx. Hec est via ambu
late in ea neque ad dexteram neque ad
sinistram declinabitis Aprima aut
nō debem⁹ declinare neque per prospera
neque per adversa Ista via est brevis
multum quia continet tantum tres dietas
Prima dieta facit contritio Secunda facit con
fessio Et tercia satisfactio Ista est via
trium dierum quam ab egipto i. a peccato
receditur ut deo grātum offeratur sacri
ficium ut habetur xv. Exo. Sed nē via
que ducit ad infernum habet tres die
tas prima facit mala concupiscentia Secunda mala
consensus Tercia mala consuetudo
Ductor in via prime est ipse xpc qui
est vitas unde dicit alia cantio nō po
terit in hac via que ducit ad infer
num Ista alia est via que ducit ad
infernum Alia que ducit ad limbum
Alia que ducit ad purgatorium et alia
que ducit ad celum Iste tamen ductor omnes
istas vias novit Et ideo aīas suorum
per bona via deducit Ps Dedu
xit eos per viam rectam ut iret in
civitatem habitationis Cuius finis vie

est vita beata unde Ps. i. ca. iij. Primaz agite
appropinquabit enim regnum celorum Libenter
enim perficere via ut debem⁹ Et propter vie
brevitatem et propter talis ductoris societatem
Et propter finis tanta utilitatem ¶ Septimo
debem⁹ ad xᵐ attendere sicut tenebrosi
ad illuminatorē unde subdit Si tenebras
fugis lux est Iste autem tenebre quas
debem⁹ fugere sunt tenebre infernales Hee
sunt tenebre superiores quam causantur ex
absentia visionis divine Tenebre in
feriores quia ipsa infernalis regio est tan
dem sic tenebrosa Tenebre interiores quia
ipse aīe et corpora tenebrosa erunt Et te
nebre exteriores quia ipsi demones qui
erunt socij dampnatorum erunt tenebrosi
Sed illi qui ad xᵐ attendunt istas te
nebras fugient et lucem invenient
Habent enim lucem a superiori scilicet visionem
divinam Apok. xxi Claritas dei illu
minabit eam et lucerna eius est agnus
Ab inferiori scilicet mansionem claram quam
habebit Thob. xiij. Luce splendida
fulgebis Ab interiori scilicet lucidam aīam
ysa. lviij. Implebit dominus splendoribus
aīam tuam Et ab exteriori scilicet societatem
pulchram et iocundam Jo. Sap. iij. dicitur
fulgebunt iusti et tamquam scintille in arun
dineto discurrent etc. ¶ Octo debem⁹
ad xᵐ attendere sicut famelici ad ciba
torē unde subdit Si cibum queris ali
mentum est Mandentes autem quia filij israel dum
commorarentur de egipto tempore cibum habebant
scilicet farinam egipti qua deficiente ha
buerunt manna deserti quo deficiente habuerunt
fructus terre promissionis Per hoc designatur
pascitur farina egipti i. delectatione
peccati de qua fit panis dyabolicus quia licet modo
videatur dulcis unde Pro. i. ca. xxiij.
Hoi fornicario oīs panis dulcis
In fine tamen multum erit amarus Job xx
Panis eius in utero illius vertetur in fel
aspidum intrinsecus Sed cum deficiat ista
farina peccati tunc aīa reficitur manna
i. gratia dei Ps Panem celi dedit eis etc.

Ex. xv. Cibavit illud dns pane vite
et intellectus etc. Cum non labor desti i
pus vita finit. tunc ad celesti fe
cu saciat. Cui quidem fructus cause.
contemplacione divini et visione hu
mani etc. ps Cum dederit dilectis suis
sompnum ecce hereditas dni filii merces
fructus ventris. Hoc refertur ad contemplacionem qz sc. in Aug.
Sapio e tota merces fructus ventris Hoc
refertur ad visionem humani quam
fructus ventris benedictus virginis benedicte

Gaudium est angelis dei super
uno peccatore penitenciam agente etc.
Magis et persona et peccatores sepe
pena de qua angeli tam festum volo
faciunt. Vno enim dicitur gaudere de terri
tam glosa visione dei de quo nos sepe
dicitur ps. pe. fo. quod desiderant angeli
prospicere Alter de pua ca iocunda vbi
tatione de quo dicitur in ps laudate eum
omnes angeli eius Alter de pua ca dul
ci epulacione de quo dicitur Thob xii. Ego
cibo invisibili et potu qui ab hominibus
videri non potest utor Sed dicitur gau
dere de ista visione quod dicitur gaudium
est angelis dei etc. In quibus quidem verbis
tria tanguntur. Primum est auctorum leticia cum dicitur
tunc dicitur Gaudium est angelis dei Secundum est
leticie materia cum subditur Super vno
peccatore Tertium est materie causa cum subiungitur
penitenciam agente Circa primum notandum quod de
ista visione non tantum angeli gaudent
sed eciam tota trinitas gaudet Ita angeli
primo de ea primo quia vident sue custodie
tamen gloriosum fructum Secundo gaudent quia
vident cooperatoribus quibus sunt ad
impleri Tertio gaudent quia vident
se in laudando deum tale se habere consor
cium primo gaudent angeli quia vident
sue custodie tamen gloriosum fructum Cum
liberet ei adspirare custodia angelis de pu
tat. Et dicitur et iniustus ne ibi adinso
suffocaretur. Et dicitur e consciis de utero
ne ab aperto gracia impediatur. Et dicitur
e in mundo ne forte ad peccata plurima
perberetur. Et dicitur conprit de inde ne forte
a dyabolo laqueis teneatur. Sicut igitur medi
cus gaudet quando videt circa infirmum
sue curationis fructum Sic angelus
multum gaudet cum videt circa hominem
sue custodie effectum de quo ac multo
plus dolet Ysa. Ys. xxxiii
Angeli pacis amare flebunt etc. Secundo
gaudent quia vident cooperatoribus
quibus sunt adimpleri Sicut enim ei
tot de hominibus ascendat quot angeli ce
ciderunt sicut quod fecerunt manifestum
e quod ex corruina de hominibus repa
ratio multum gaudet quando peccatores qui
tamen ut de ipsis eorum minus repa
rantur. ps iudicabit in nationibus implebit ruinas per quod pec
catores sunt vivificati angeli tocius
festivus apparent ardens pua leticia
in conspectu qui instar fulguris sunt
chorusti et in statu qui instar in
nis sunt candidus et in affectu qui
sunt dulcis et amenus quando dixit
mulieribus Christus velut Jhesum quirite naza
renum etc. Tertio gaudent
quia vident in deum laudando tale se
habere consorcium Olim quidem lauda
bat deum solum natura angelica sed nunc
addita est natura humana Et ideo nunc
valet dici illud Job xxxviii
Cum me laudarent astra matutina
tina hoc spectat ad laudem angelorum
et iubilarent omnes filii dei hoc spec
tat ad laudem hominum Secundo de qu
sione peccatoris gaudet et facit festum
tota trinitas scilicet pater et filius et spiritus
sanctus Et primo pater multum ei gaudet
tamquam pater quando suus filius concipitur.
sic letatus est abraham de concepcione
sua multum gaudet quando nascitur
sic gavisi sunt zacharias et eliza
beth in ortu precursoris multum gau
det quando filius ablactatur vnde abra
ham fecit magnum convivium in ab
lactatione filii sui ut habetur. Gen.
xxi. multum gaudet quando filius
gradus effectus ad mensam suam
recipitur. Primo pater celestis de filio

spirituali concepto nato ablactato
et admensam recepto multum gaudet
Concepto autem attenditur in contritione
sive in bono proposito conceptione ysa.
xx. A facie tua domine concepimus
et quasi parturivimus et peperimus spiritum
salutis Nativitas attenditur in con
fessione vel bonorum operum ostensione
Unde multis potest dici illud ysa.
xxxvii. Venerunt filii usque ad partum
et vires non erant pariendi Ablactatio
attenditur in vite perfectione cum scilicet
homo in tantum proficit quod iam non indi
get lacte parvulorum sed cibo soli
do perfectorum Heb. v. perfectorum est soli
dus cibus Ad mensam recepto
attenditur in celesti refectione luce
luce xxii. Ut edatis et bibatis su
per mensam meam in regno meo psalmus
filii tui sicut novelle olivarum in circu
itu mense tue Secundo de conversione pec
catoris gaudet filius et hoc triplici de
causa primo quia cohortatur videt effectum
sue passionis Quod notatur in prima pa
bola de ove perdita et inventa Secundo
gaudet filius quia videt in peccatore quem
sponsa refortionem sue virginis quod notatur
in secunda parabola de dragma perdita
et inventa Tertio gaudet filius quia
videt resuscitationem sui fratris quod
notatur in tertia parabola de filio prodigo
Primo igitur gaudet filius quia cohortatur vi
det effectum sue passionis quod notatur
in prima parabola de ove perdita et in
venta Gregorius Una ovis periit quando
homo peccando vite pascua dereli
quit Sed in humeros ad posuit quando
peccata nostra in suo corpore ipse portavit
De hoc sic dicit Augustinus in libro quodam Que
res tantum esses inimicus patri meo reco
ciliavi te primo Tantum me indices
et plures circuites quesivi te in humeris
meis portavi te patri meo reddi
di te laboravi sudavi caput meum
spinis opposui manus meas cla
vis obiiti latus meum lancea a
peruit tota die in iniuriis et oppro

bris saciatus sum sanguinem meum fudi
animam meam posui ut coniungerem te mihi
et tu dimittis a me Tantum ad de
siderium de ove perdita et inventa sunt
quasi etiam desiderium idest celum dedignatur Et dicitur
desiderium idest delictum tunc quia delictum sunt
abante qui in eo fuerat creatus tunc
quia delictum ab homine qui ipsum fecerat ha
bitum tu quia ad instar desiderii in eo per
dulces cantus animum idest angelorum Ibi sunt
rose martirum viole confessorum et lilia
virginum Secundo gaudet filius quia videt
in peccatore quasi sponso reformationem sue virginis
quod notatur in secunda parabola de dragma perdi
ta et inventa in qua regis ymago re
fulget Decem enim dragme sunt novem or
dines angelorum et decimus homo qui ad dei
ymaginem creatus est Sed decima dragma
perdita fuit quando homo peccavit Sed christus
ipsam quesivit et suam virginem reparavit
Tertio gaudet filius quia videt resu
scitationem fratris sui quod notatur in tertia
parabola de filio prodigo de quo dicitur Epula
ri et gaudere oportebat quia frater tuus mor
tuus fuerat et revixit perierat et inventus
est Tertio gaudet spiritus sanctus de conversione
peccatoris triplici de causa videlicet primo quia re
cuperabat templum suum quod debet inhabitare
Secundo quia recuperat membrum suum quod debet
vivificare Tertio quia recuperat suum vas
quod debet implere Primo igitur gaudet spiritus sanctus
de conversione peccatoris quia recuperat membrum
templum suum quod debet inhabitare Unde
illud primo Cor. Nescitis quia templum
dei estis et spiritus sanctus habitat in nobis
habitare et non potest nisi spiritus malignus
recedat ii. Cor. vi. Que autem conventio
christi ad belial. aut que pars fidelis
cum infideli. quis consensus templo
dei cum ydolis Vos autem estis templum
dei vivi sicut dicit dominus Secundo
gaudet quia recuperat membrum suum
quod debet vivificare prima Cor. vi. Nu
nescitis quod membra vestra templum sunt
spiritus sancti etc. Videmus autem quod mem
bra precisum vel pollutum vel putre

dm nō vivificat. a spū hūano/ corde
m°. n°. pector a spū divino/ tum quia est
divinus ab eo ipsa. luc. Aug[ustinu]s verbi di
inspirerit me vas et dm mayn rc. Tum
quia purificatus est in spū socius p°. Co
purificerit inviceta in pectora pro Tum
quia et paliturus commoni morduato Ito
et sz spūm adimpleri. Seq. dr. Cap p°.
Ecce nunc de duo in bonum. Licet hec
motu ordinato boni operis sz inordina
tum operis mali. ps. Et inebriati sunt et
mota sunt sicut ebrius. Tercio gaudet quia
recipiat spūm vas quod dz impleri. Oportz
ut quod istud vas sit vacuum ab amore
mundi si dz impleri amore dei. Aug[ustinu]s
super Johe. Vas es sz plenus es funde
quod habes ut recipias quod non habes. Funde
amorem seculi ut implearis amore di. Hic
figuratus fuit in ps. R. iiij. In eliseo
qui vasa vacua adimplevit. pme adim
pleri merentur de isto festo et gaudeo. quod
sat. deus dt. Aug[ustinu]s super i°. Judicium xx
viij. Oblacionem mea et panes et incensum
odoris suavissimi offerte per tempora sua. Sic
ait Aug[ustinu]s sz in diebus festis viris. Hec
magis sua festa dr. Est eciam magis festiui
tas salus sua. pietas puguos fideles
q' gaudium adeo et insides p'ficiunt festi
vitas omni letificat eum impudicus
sz sit castus et iniustus eum iustus quando
Greg. po. lemz leticie ma eum dz Sup
uno peccatore etc. dr. quam super nonaginta
nouem iustis qui non indiget penitencia Quod
quidem intelligi pt. aut de tepidis iustis
aut de fructibus. Si p°. m°. tunc verba
e quod hic dz. Et super hoc ponit duo exempla
Greg. dns. Unus de peccatore quod quo
de statute iusto gaudium fit in celo quam
vero deum et in plio plus illum militem
diligit qui post fugam reuersus hoste for
titer premit quam illum qui nunquam terga vertit
et nunquam fortiter aliquid fecit. Sic agrico
la illam terram forcius amat que post spi
nas uberes fructus facit quam eam que nunquam
fecit spinas nec habuit nec unquam fertilem
messem produxit. De h°. sic dt. Aug[ustinu]s
in li°. confessionum. Agricole et plus pla
cuit agri quod cum spinis magis era
dicatis fructum centenum proferunt
quam qui nullas spinas unquam habuit
et vix ad tricesimum peruenit. Si aut
intelligatur de fructibus iustis tunc disting
uendum et intelligatur affirmatione et confessione Illa
est. Bughar. Melior maior affectus
magis ut indigenti maior effectus
ebrietatis et Videmus enim quod si aliquis
interim habet dicte filios Si unus infirmatur
et post ea sanatur magis gaudium audit
de sanitate istius recuperata quam de sanitate
in aliis conseruata. Super hoc et Aug[ustinu]s
in li°. confessionum. ponit talia exempla. Tri
umphat imperator cum vicit et non
vicisset nisi pugnasset. Et quanto maius
periculum fuit in prelio tanto maius est
gaudium in triumpho. Iactat tempestas
nauigantes minaturque naufragium
omnes futura morte pallescunt. Tran
quillatur celum et mare et exultant nimis
Egrotus ad infirmatur. omnes amici
[illegible] eum eo sanatur. fit ei tale
gaudium quale ante nunquam fuit. Tercio
potest leticie et materia eum dr. penitenciam
agentes. Ita dixit. penitenciam cogitante
quod est penitencia procrastinatorum. Prov. iij.
Ne dicas amico tuo. i. xp°. vade et
reuertere et cras dabo tibi cum statim
possis dare. Item dixit penitenciam docen
te quod est penitencia verbosorum predicatorum
math. xxiij. Dicunt enim et non faciunt
etc. Item dixit. penitenciam ostendente quod est
penitencia ypocritarum et simulatorum math.
vij. Veniunt ad vos in vestimentis
ouium etc. Et dixit penitenciam agen
te quod est penitencia deuotorum de quibus
dr. luc. iij. Facite fructus dignos
penitencie etc. Dominica iiij. sermo p[ri]m[u]s

Estote misericordes luc. 99
sicut et pater vester misericors vi°.
est. Nolite iudi
care et non iudicabimini Nolite con
dempnare et non condempnabimini Dimittite
et dimittemini date et dabitur
vobis mensuram bonam et confertam

et coagitatam et supereffluentem
dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe
mensura qua mensi fueritis remecietur
vobis. Dicebat autem illis et similitudinem
Numquid potest cecus cecum ducere nonne
ambo in foveam cadunt Non est di
scipulus super magistrum Perfectus autem
omnis erit si sit sicut magister eius
Quid autem vides festucam in oculo
fratris tui trabem autem que in oculo
tuo est non consideras Aut quomodo
potes dicere fratri tuo frater sine
eiciam festucam de oculo tuo ipse in
oculo tuo trabem non videns ypo
crita eice primum trabem de oculo
tuo et tunc perspicies ut educas
festucam de oculo fratris tui
Iuxta legem mosaicam et legem cristianam
ista dicta esse videntur quoniam illa
predicabatur severitatis iusticia hec dul
cedinis misericordie Ideo dicitur estote miseri
cordes Ibi vocabatur pater dominus metuendus
hic vocatur pater patrem benignus
Ideo subditur Sicut et pater vester misericors
est Ibi promittebantur carnalia et terre
na hic celestia et eterna Ideo pater iste se
per vocatur pater celestis id est dator ce
lestium Inspice in hymnis cristianis ca
taginum Ibi cum populo dei xp̄c ad
miseriam nos inducit Secundo istius
nunc tres species ponit Primo cae
et bonos istarum specierum ondit
Primum notatur cum dicitur Estote misericordes
sicut et pater vester misericors est Causa
quod notatur quia licet deus habeat pote
ciam sapienciam diviciarum copiam
et miseriam Non tamen dixit Sicut et pater
vester potens est Nec estote sapientes
Nec locupletes Sed misericordes Ra
cio huius est quia appetitus potestatis habet
deiectionem Psalmus deiecisti eos dum
allevarentur Hoc patet in lucifero
qui dei potenciam appeciit Et ideo
in abyssum deiectus fuit Appetitus
sciencie habet inflacionem Primo Corinthiorum viii
Sciencia inflat Colossenses ii Inflatus
sensu carnis sue Divicie inducunt

dei oblivionem Deuteronomium viii Quoties autem
pecoris possessione plenus fueris oblitus est
in prosperis sui Deuteronomium xxxii Incrassa
tus est dilectus et recalcitravit et sequitur
Dereliquit deum factorem suum et recessit
a deo salutari suo Clemencia autem inducit
hominem in celestis regni eternam possi
sionem Unde dicit ipse salvator Matthei xxvi
misericordibus Venite benedicti patris mei
possidete paratum vobis regnum etc. Non
enim dicit Venite potentes Sed ve vobis
qui fortes estis potentes ad bibendum vinum
et viri fortes ad miscendam ebrietatem
ut dicitur Ysaie v Nec dicit venite sapi
entes Sed ve vobis qui fortes estis sapien
tes in oculis vestris et coram vobismetipsis
prudentes ut dicitur ibidem Nec dicit Ve
nite divites Sed ve vobis divitibus
qui habetis consolacionem vestram Sed di
cit venite misericordes quia esurivi et
dedistis mihi manducare Secundo po
nit hic tres species Prima consistit in non
iudicando cum dicitur Nolite iudicare et
non iudicabimini Intellige Non tamen in
largitate beneficiorum sed est misericordes
sed eciam in non iudicando Nota ac quoniam
Augustinus in libro de sermone domini in monte dicit
sunt manifesta Quedam occulta et quedam
media de manifestis possumus iudica
re unde dicitur ibidem de apertis que bono animo
fieri non possunt ut sunt stupra blasphemie et
huiusmodi permittitur nobis iudicare Alia sunt
occulta et de hiis iudicare periculum est unde
super illud primo Corinthiorum iiii Nolite ante tempus iudicare
dicit Augustinus Periculum est nobis de secretis cordi
bus aliorum iudicare Latet enim profundi
tas conscientia et eo in homine quod latet
ipsum hominem in quo est Ipse quod eciam in
Petro profunditas inferni latebat qui
se cum domino moriturum promittebat Tu
ergo qui nescis de se autem non unde aut unde
possit valde fieri sententiam quo pro deus
iudicare tu nescis stat quod agatur in
homine nisi spiritus hominis qui est in ipso Media
sunt que bono et malo animo possunt fieri
de quibus autem non debemus dare certam

suam aut eum in meliorem partem convertere
Unde super i^a ad Cor. iiii. Nolite ante
tempus iudicare dicit Augustinus. Et si suspicio-
nes vitare non possumus quia homines
sumus tamen iudicia id est diffinitivas sententias
et firmas continere debemus. Et ei suppli-
cavit quod est humana temptatio saltem non
iudicemus. Hic enim ad humanam temptationem
pertinet sine qua vita non ducitur. Item
super i^a ad Ro. xiiii. Et stabit ait dicit Augustinus
Hic innuit apostolus quod etiam ambigua
debemus in meliorem partem convertere et saltem
magis quam ceterorum mortem optare et in futuro
spe boni habere etiam si aliter sit in parte
manifesta sunt que iudicanda, occulta sunt
divino iudicio relinquenda. Iudicia autem
aut non diffinitive iudicanda aut in
meliorem partem vertenda. Sexta species
consistit in retinendo tunc dicitur dimittite scilicet
vobis peccata vestra. Alia littera habet dimittite et dimit-
temini. Homo quidem aliquid detinet a peccato
quod scilicet enormitas peccati non dimittit
ipsum confiteri. Et tunc a peccato dimittitur
quod ipse professionem peccatum dimittit.
Prover. xxviii. Qui abscondit scelera
sua non dirigetur. Qui autem confessus fuerit et
reliquerit ea misericordiam consequetur. Item Zach.
v. Et missa est massa plumbea in os
amphore. Si quis massam plumbeam in ore
suo vel in gutture suo tenet suffocatur
si deglutit contingitur si deicit libera-
tur. Ista massa plumbea est peccatum pon-
derosum quod homo claudit os quod ipsum
prohibet confiteri. Tunc ait deglutitur quando
delectatio peccati in corde habetur. Et tunc
retinetur quando homo confitetur. Aliquid enim homo
detinet ad ... quod scilicet mala ablata
restituere non vult. Prover. Thimo. vi. Qui
volunt divites fieri incidunt in temptationem
et in laqueum dyaboli etc. Tunc ait dimittitur
quando ipsa mala ablata ipsi dimittunt
id est restituunt. Huiusmodi enim homines tenent
dyabolus per capillos. Capilli enim qui
nascuntur ... suspenduntur sicut
suspenduntur mala rerum dimittendo. Quando
igitur homo huiusmodi capillos retinet tunc

dyabolus ipsum dimittit. Aliquid enim homo
tenet a deo quod scilicet iniurias non vult
dimittere Matth. vi. Si non dimiseritis
hominibus peccata sua nec pater vester
celestis dimittet vobis peccata vestra. Quando
autem homo dimittit iniurias tunc autem
deus ... dimittit offensas. Ibidem.
Si dimiseritis hominibus peccata eorum
dimittet vobis pater vester celestis peccata
vestra. Augustinus super ps. dicit. Tu debes alicui
quod tu teneo quod tu habet aliud a quo
tenes dimitte et dimittam. Septima species
misericordie consistit in electis suis largiendo
Luc. dicit. Date et dabitur vobis. Intellige
date beneficia et dabitur vobis
vita eterna. Cui dat temporalia deus
dat ei et temporalia scilicet ad sustentationem
et corporalia ad consolationem et spiritua-
lia ad iustificationem et celestia ad
glorificationem. Ysa. lviii. Frange esu-
rienti panem tuum etc. Et sequitur
Et sanitas tua citius orietur. Hoc
refertur ad bona temporalia. Et ante-
ibit faciem tuam iustitia tua. Hoc
refertur ad bona spiritualia. Et gloria
domini colliget te. Hoc refertur ad
bona celestia. Et eris quasi ortus ir-
riguus cuius non deficiet aqua. Hoc
quantum ad bona temporalia. Et iterum ponit
x^c ... et ... per que inducit
nos ad ... species misericordie
primo ei inducit nos ne alios in
dicemus consideratione maioris
defectus ... tui dicit. Quid autem vides
festucam etc. Secundo nos inducit ne
iniurias remittamus consideratione
magni precii et magni ... tui
dicit. Si tecum ... ... etc.
Tertio inducit nos ad dandum elemosinas
suas consideratione magni precii
... ... bona et opera
... et coagitata etc. Primo quidem
inducit nos ne alios iudicemus
consideratione maioris defectus
proprii tui dicit. Quid autem vides festu-
cam etc. Per festucam enim peccata minima

presbyter non peccata maiora intelligitur. Sunt enim multi qui non vident sua gravia peccata et vident aliorum levia peccata. Ante peccatum et in primis parentibus oculus erat aptus ad videndum et considerandum opera dei. Post peccatum non aptus est ad videndum defectus et imperfectiones suas quia tunc aperti sunt oculi eorum et cognoverunt se nudos. Modo autem contra est quia oculus intus non est aptus ad videndum et considerandum defectum et imperfectiones internas. Sed est aptus ad videndum et considerandum defectus alienos et est clausus ad videndum defectus proprios. Unde Ergo quid instar cordis esset oculus si se tantum videt sic etiam posset videre seipsum. Legitur in vitis patrum quod quidam senex portabat ante se sacculos parvos et post se sacculos magnos harena plenos. Et cum super hoc interrogaretur videt. Isti sacculi parvi sunt peccata parva aliorum que ante oculos meos profero. Isti magni sunt peccata mea magna que post dorsum meum proiicio. Tercio multi sunt qui cum vident modo Christum superfluum vestitum habentem aut copiosiori cibo potu consumari sunt accusatores eorum. Ipsi sapientes et copula potentes. Sic nos inducit Christus ut iniurias remittas consideratione magni peccati et magni consilii. Primo ponit peccatum dominus. Si centum denariatum constat alio tempore. Aliquando contingit quod ille qui facit iniuriam et qui recipit ambo sunt videntes. Cum scilicet ille qui fecit humiliter et liberaliter dimittit. Tunc illud est peccatum. Aliquando vero contingit qualiter est videns et alter est cecus. Cum scilicet ille qui fecit non vult satisfacere vel ille qui recipit non vult remittere vel contra. Et tunc non est magnum peccatum quia semper benignitas unius convertit cor alterius. Ro. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitit potum da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput eius. Hoc est inducas eum ad amorem tuum. Aliquando contingit

quod ambo sunt ceci quando scilicet nec ille qui recepit vult remittere vel preter. Et tunc est peccatum magnum quia ambo cadunt in foveam peccatorum. Secundo inducit ad iniurias remittendas consideratione magni consilii domini. Non est districtus super inimicum congregem in se omnes iniurias remisit quod nec sunt contra tamen in corde nec dixit imperia cum spiro oris nec fecit iniuria aliqua in opere Ysa. xlij. Non erit acceptor neque sublimis quo ad primum. Non clamabit neque audietur foris vox eius quo ad secundum. Calamum quassatum non conteret et lignum fumigans non extinguet i. et inimicis iniuriam non inferet quo ad tertium. Tercio inducit nos ad dandum elemosinas consideratione magni premii cum dicit. Mensuram bonam et confertam et coagitatam etc. Minus ac anime est mensura qui implebitur gloria visionis aperte et assistis qui implebitur gloria dilectionis in mense. Est ac mensura bona in anime glorificatione. Conferta in corporis glorificatione. Quoniam ad glorificationem anime confertur et addetur glorificatio corporis. Coagitata erit in iocunda et ordinata sanctorum societate. Sicut enim in coagitatione vasis grana ad invicem ordinantur et approximantur. Sic societas sanctorum erit ordinata et iocunda. Superfluens erit in aperta visione dei Ysa. lx. Tunc videbis et afflues quo ad mensuram superfluentem que erit in dei visione. Et mirabitur et dilatabitur cor tuum quo ad mensuram bonam que erit in mira et lata anime glorificatione. Quando conversa fuerit ad te multitudo maris. Quo ad mensuram confertam que erit in corporis glorificatione. Corpora enim sunt maria anime quia multas amaritudines sibi dederunt. Et tunc convertentur i. totaliter anime subicientur. Fortitudo gentium veniet tibi quo ad mensuram coagitatam que erit in sanctorum iocunda societate que omnibus gentibus est collecta et congregata. Et quia inde carnem et sylvam fuit fortis et robusta etc.

Estote mi[illegible]

De eodem sermo secundus

Estote misericordes sicut et pater vester
misericors est etc. Luce vi. Ecce quod de
voce patris posuit nec patris sicut sermo pri-
mo dominice dictum quod illi qui sunt eius
filii non debent eum in potentia neque in scien-
tia sed in una imitari. Deus enim habuit tres
filios scilicet luciferum Adam et Christum. Luci-
fer primus appetivit suam potentiam et tamquam filius
degener fuit exheredatus. Secundus appetivit
suam scientiam et ideo fuit similiter exheredatus.
Tertius sectatus est suam misericordiam et ideo est eternam
hereditatem assecutus psalmo Postula a me
et dabo tibi gentes hereditatem tuam etc. Si
ergo volumus esse filii legittimi et non
exheredari imitemur patrem nostrum non in
potentia nec in scientia sed in misericordia. Augustinus super illud
Estote misericordes etc. Invenisti patrem
imitare patrem. Si enim imitari non vis
exheredari disponis. Dicit ergo Estote
misericordes etc. Ubi notandum nos inducit ad
duplicem misericordiam scilicet misericordiam corporalem et
misericordiam spiritualem. Misericordia corporalis con-
sistit in elemosinarum largitione ad quam
nos inducit Christus scilicet verbo premio et exemplo.
Primo enim inducit verbo et hoc tripliciter quia
primum misericordie opus precepit et consulit et requirit.
Si quis haberet dominum aliquem sapientem et
sapientem advocatum dominum consulentem et
amicum dulcem quod vellet et requireret de-
beret illud cum omni desiderio adimplere.
Deus autem opus misericordie precepit tamquam dominus
sicut patet hic cum dicitur Estote misericordes etc.
Consulit tamquam sapiens advocatus Mathei
xix. Si vis perfectus esse vade et vende
omnia que habes et da pauperibus etc. Ultimo
requirit tamquam amicus dulcis Mathei ix. Mi-
sericordiam volo et non sacrificium etc. Nos
ergo debemus implere preceptum domini tam po-
tentis, audire consilium advocati tam
sapientis et perficere voluntatem amici tam
dulcis. Secundo notandum inducit nos ad hoc
opus multiplici premio videlicet premio
temporali spirituali et celesti. Premium temporale
consistit in temporalium multiplicatione Proverbiorum
iii. Honora dominum de tua substantia et de primi-
tiis frugum tuarum da pauperibus et im-
plebuntur horrea tua saturitate. Legitur
in vitis patrum quod cum quidam fratres
cuiusdam monasterii multum habundarent
et ad pauperes multum liberales essent
tandem diminuerunt elemosinas et ipsi
egere ceperunt. Quod cum cuidam viro
sancto referrent ait duo socii consueve-
runt habitare in isto monasterio scilicet frater date
et frater dabitur vobis. Vos expulistis
unum scilicet primum id est fratrem date et secundus
sine eo scilicet dabitur vobis noluit re-
manere. Premium spirituale consistit in
tribus videlicet primo in peccatorum re-
missione. Secundo in divine gratie colla-
tione. Tertio in gratie conservatione. Primo
quod premium spirituale consistit in
peccatorum remissione Ecclesiastici iii. Elemosina
pauperis non erit in oblivione et
sicut in sereno glacies solventur
peccata tua. Ecclesiastici iii. Ignem ardentem
extinguit aqua et elemosina resi-
stit peccatis. Glossa super illud Mathei xii.
Extende manum tuam, Frustra pro pec-
catis manus ad deum extendit qui
eas ad pauperes in modo posse sui
non extendit. Secundo in divine gratie
collatione ii Corinthiorum ix. Qui seminat
in benedictionibus de benedictionibus
et metet scilicet gratiam in presenti et
gloriam in futuro. Tertio in gratie conservatione
Ecclesiastici xxix. Elemosina viri quasi
sacculus cum ipso et gratiam hominis
quasi pupillam conservabit. Sicut enim
manus opponitur ut pupilla conser-
vetur sic elemosina divitis temptationi
et iniurie opponitur et animam a peccato cu-
stodit. Premium autem celeste ponitur
hic cum dicitur mensuram bonam et co-
fertam etc. Sunt enim quidam qui dant
pauperibus partem superfluorum et partem
retinent de quibus dicitur Luce xi.
Quod superest date elemosinam et
ecce omnia munda sunt vobis. Isti habent
mensuram bonam. Alii sunt qui dant
omnia superflua et retinent necessaria
de quibus dicitur Luce iii. Qui habet
duas tunicas det unam non habenti.
Prima tunica est necessaria. Secunda est

superflui et isti sunt in mensura conferta. Alii sunt qui dant partem necessariorum et partem retinent sicut fecit sanctus Martinus qui clamidem divisit. Isti sunt in mensura coagitatam. Alii sunt qui dant omnia naturalia et nichil sibi retinent sicut viri spirituales et perfecti qui relinquunt omnia propter deum de quibus dicitur Matthei xix Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te et cetera. Isti sunt sicut qui sunt in mensura supereffluente. Quarto iudicium adoptivum convenit. Quarto convenit omni creature. Unde sanctus Job ad ipsas creaturas homines in miseriis mittit dicens Job xii Interroga iumenta et docebunt te volatilia celi et indicabunt tibi loquere terre et respondebit tibi et narrabunt pisces maris. Primo ergo mittit ad iumenta et istud patet in elephantibus quia si unus cadit ceteri cadunt circum ad sublevandum ipsum. Hoc etiam patet in ceruibus quia si una moritur alie suscipiunt filium suum ad nutriendum. Hoc etiam patet in leonibus qui animalibus infirmis et pueris parcunt nisi magna fame urgentur. Deinde mittit ad volatilia. Istud patet in corvis qui pullos alienos in nido collocat et nutrit. Patet etiam in aquila que predam solam non comedit sed avibus sibi subiectis partem dimittit. Patet etiam in chobar de quo dicit Aristoteles in libro de animalibus quod aquila quando habet tres pullos nimis gravatur in pascendo eos et unum ab nido eicit et avis que arabice dicitur chobar eum suscipit nutriendum. Deinde mittit ad terram. Ambrosius: Noli expectare de terra insensibili elemento. Ista fructus quos affert non suis usibus dedicat sed tuis ministrat obsequiis. Tu non fructus aliquos solus in manibus et soli concludis. Deinde mittit ad pisces. Istud patet in delphinis qui homines mortuos ad litus portant. Patet hic in chronicis marinis que super se clausa quedam aut piscis ad eas pastum defert ad conductum i. e. se aperit quando pastus in eas pisce concedit.

2° inducit nos ad unitatem spiritualem que in duobus consistit. Primo in unitate a odii dimissione contra dicit dimittite et dimittetur vobis. Est ergo magna pulchritudo in corde odii remissio. Secundo est sicut enim tinea et apis ignis est sic. Propter materiam deinde mittit, consumit. Sic odium mente que ipsum mittit consumit et omnia ad nichilum redigit. Ideo comparatur fornaci Babilonis que combussit ministros qui eam incendebant ut habetur Danielis iii. Secundo odium assimilatur tinee que sibi vestimenta corrodit et consumit de quibus nascitur. Sic una anima mala quod sit in alia consumit de qua oritur. Basilius: Sicut si in vitae mordetis et comeditis videte ne ab invicem consumamini. Tertio odium assimilatur api quod dum aliud pungit aculeum dimittit et ulterius mellificare non potest. Sic et cor aculeo odii aliud pungens et dulcorem dulcis gratie perdit et se ipsum occidit. Primo Johannis ii: Qui odit fratrem suum homicida est scilicet sui ipsius. Secundo electio sua spiritualis consistit in delinquentium correctione. Debet enim qui alios vult corrigere et iudicare primo defectus suos diligenter videre et corrigere et ipsos corrigere. Ideo dicitur Quid autem vides festucam in oculo fratris tui et cetera. Et ut ista correctio ordinate possit fieri quatuor consideraciones debent fieri quarum tres ponit Augustinus super i Corinthiorum vij. Ypocrita est qui primo trabem de oculo tuo et cetera. Reliquas duas ponit Gregorius in moralibus. Prima magis quod alios vult corrigere et iudicare debet considerare diligenter et videre si est plenus eius i. si est in simili culpa vel equali vel maiori. Et tunc non debet ipsum corrigere sed ambo debent super se gemere et ad bonum conari pariter et communiter. Alias posset ei dici quod habetur Romanorum ii: Qui alium doces te ipsum non doces. Qui non predicas non furandum furaris. Gregorius: Durum est ut qui nescit tenere moderamina vite sue iudex fiat vite aliene. Si non est plenus tunc debet tempore

ad considerationem fratrum et videre si aliquid sunt
secum Et sic tunc volebat [illegible] vivam
conscribere Sic et ipse debet eo alii conscri
bere Eccl. viij Ne despicias hominem aver
tentem se a peccato et ne improperes ei ne
mento quoniam omnes in correptione sumus
Eccl. xxxi Cognosce que sunt
proximi tui Si non [illegible] ali
quid sunt [illegible] debet cogitare quod adhuc
[illegible] Et ideo [illegible] istius talis
dubium non debet superbire sed [illegible]
[illegible] Ro. xi Qui se existimat
stare videat ne cadat Item Ro. [illegible]
Ne glorieris [illegible] ut dicitur
Aug. Nemo est qui securus esse possit
in hac vita que tota temptatio vocatur
Unde qui potuit fieri ex deteriori melior
quam possit fieri ex meliori deterior ulli
dubium est Si autem non est [illegible]
sunt [illegible] et [illegible] bonum [illegible]
[illegible] erit [illegible] debet [illegible] ad
considerationem et videre si iste qui est ita rep
rehensibilis in aliis in aliquo est commen
dabilis Et si [illegible] defectus videre debet
si [illegible] perfectus Et tunc [illegible]
[illegible] supportandus est in [illegible]
minus [illegible] Istam considerationem docet dominus
Apoc. ij Volens enim reprehendere episcopum
Ephesi primo posuit quedam mala [illegible]
dicens Habeo adversum te pauca quia caritatem
primam reliquisti Sed statim posuit quoddam
bonum quod habebat dicens Sed hoc habes bonum
quia odisti facta nicholaitarum que ego odi
Sic volens reprehendere episcopum Sardis
primo posuit quendam suum defectum dicens Non
invenio opera tua plena coram deo meo
Sed statim posuit quendam suum profectum dicens Sed
habes pauca nomina in Sardis qui non co
inquinaverunt vestimenta sua etc. Ecce dominus
prius quam posuit illa in quibus erant isti episcopi
reprehensibiles statim posuit [illegible] in quibus
erant commendabiles ad innuendum quod si
ipse aliquem defectum aliquis est reprehendendus
sed tamen habet aliquod bonum est supportandus
Si non omnis quis videtur esse malus [illegible]
aliquod bonum [illegible] habere ipse quod sit tollerandus

dominus tunc debet [illegible] ad quandam considerationem
Quia iste qui sic videtur alicui esse malus
forte in conspectu dei est et [illegible] perse
verans Et ponit exemplum Gregorius in
moralibus in stephano et paulo Nam
cum stephanus crederet et [illegible]
paulo lapidante Stephanus [illegible]
erat bonus paulus non [illegible] videbatur
esse malus et tamen in conspectu dei paulus
erat stephano in primo [illegible]
to perseverando etc. De eodem [illegible]

Nunquid potest cecus
cecum ducere Nonne
ambo in foveam cadunt Luc. [illegible]
In isto [illegible] dominus instruit quales
debeant esse prelati quales subditi
et quales omnes Prelati quidem non
debent esse ceci sed videntes id est sapien
tes et deum cognoscentes Et ideo non in
digent aliquo instructore Je. xxxi
Non docebit vir ultra proximum suum
et vir fratrem suum dicens Cognosce dominum
Omnes enim cognoscent me a minimo
usque ad maximum dicit dominus In mundo
sunt omnes ceci et ideo cadunt in
foveam id est in profunditatem penarum
Ysa. xxiiij Formido et fovea et
laqueus super te qui habitator es ter
re [illegible] Et erit qui fugerit
a facie formidinis cadet in foveam
et qui se explicaverit de fovea la
queo tenebitur Capti [illegible] for
midant pati supplicia [illegible] Et
volentes fugere a tali formidine
cadunt in foveam id est in profunditatem
penarum Volentes autem exire de fo
vea illa et non valentes tenentur
laqueo desperationis perpetuo obli
gati In primo autem sunt quidam
ceci scilicet subditi et illiterati qui
non habent cognitionem divinorum Et quidam
videntes scilicet prelati qui debent habere
duos oculos scilicet doctrinam fulgidam
et vitam preclaram ut illuminent ducant
et doceant subditos verbo pariter et
exemplo Sed quando isti ductores sunt ceci
et ducunt subditos cecos ambo
in foveam cadunt Subditi quidem

cadunt in foveam peccatorum. Prelati autem
in foveam suppliciorum. Quamvis autem
peccatum est ceco ductore ceco habere
quam nullum habere ductorem. Si enim cecus
ductorem non habeat viam cum baculo per-
temptat. Si autem ductorem cecum habet
se cum illo in foveam precipitat. Hoc
unica habeat sicut animal ceciutiens tamen
sibi ducem non prefecit sed habet vel quendam
baculum a via per quem viam perceptat.
Sic etiam frequenter accidit quod sim-
plices homines quadam instinctu vere
simplicitate et innocentie vivunt. Sed
quando habent malum pastorem tunc ab eo
cadunt in foveam peccatorum. Gregorius
dicit. Cum pastor graditur per abrupta vi-
ciorum necesse est ut ad precipicium grex
labatur. Regum ii° (?) v. Quia Jebusei
posuerunt super muros Jerusalem in despectum
David cecos et claudos et dictum est
ei. Non ingredieris huc nisi abstu-
leris cecos surdos et claudos. Isti
ceci et claudi super muros Jerusalem po-
siti sunt mali prelati in culmine ecclesie
constituti. Qui enim sunt ceci per ignoranciam
et claudi per distortam vitam. Nisi ergo
isti fuerint amoti, vere in ecclesia non
S7 poterit durare. ¶ Secundo audistis quod
plebes debeant esse subditi ad prelatos
quia debent esse subditi ad prelatos
valde reverentes et obedientes. Ad
Romanos. Cum dicit. Non est dispositio superiorum (?)
Non enim debent subditi se super prelatos
efferre sed potius eis subiacere.
Et hoc ipse tam sed ipse dignitatem
reverenter ipse ministerium diligentem
et ipse peccatum racionis reddere. Ista
tria tangunt Hebreos xiii. Obedite
prepositis vestris et subiacete eis. Ecce
dignitas reverencie. Ipsi enim pervigi-
lant. Ecce ministerium diligentie. Quasi
racionibus vestris racionem reddituri.
Ecce peccatum racionis reddere. Si
autem prelati sunt mali adhuc nichilominus
in reverencia sunt habendi sicut
audistis. Crisostomus super Matheum v. Cathedra quibus
dicitur. Sic dicit homines sunt cati ab
iudicio ipse se precaverat sacerdotes ordina-
ti sunt ipse et te. Ergo non corporum sponsorum (?)
est ordinatio ad corpus meum est. Si bene
inspexerint corpus et lucem. Si bene docue-
runt meum est accipite quod meum est et
nolite discutere quod aliorum est. Sancta scriptura se-
dicit frequenter de bonis mala docta bo-
na perdit. Ecce enim vilis terra preciosum aurum
producit. Nunquid ipse vilem terram preciosum
aurum contempnit. Sed aurum colligitur et
terra relinquitur. Sic et vos doctrinam acci-
pite et mores relinquite. De terra sicut dicit
Ita et apibus herbe necesse non sunt
sed flores herbarum. Flores autem colli-
gunt et herbas relinquunt. Sic et vos
flores doctrine colligite et quisquilias
relinquite. ¶ Tercio audistis quales
debet esse omnes de quibus tunc dicitur. Primo
quod non debet esse aliorum cordium iudices
cum dicit. Nolite iudicare et non iudica-
bimini. Non enim debemus iudicare de oc-
cultis id est futuris id est sed de omnibus ma-
nifestis. Primo enim non debemus iudicare
de occultis sicut de intencionibus cordis
iudicare non debemus quia hoc est solius
dei. Primo Regum xvi. Homo videt ea que
parent, deus autem intuetur cor. Ideo apostolus
non curabat de iudicio humano id est con-
fidebat de iudicio ipso, timebat autem
de iudicio divino. Prima Corinthiorum iiii. Michi autem
pro minimo est ut a vobis iudicer aut
ab humano die sed neque meipsum iudico
qui autem iudicat me dominus est. Secundo non
debemus iudicare de futuris quia hoc est
etiam similiter solius dei. Ysaias xli. Annun-
ciate que ventura sunt in futurum et sciemus
quod dii estis vos. Magister precavit multi
vani homines et inlicite volentes de futuris
cognoscere. Sicut refert Augustinus in libro de doc-
trina christiana quod cum quidam auguria
observarent et fuit mali magnum indi-
cium credebat si mures in domo aliquid
corroderent. Ille cum semel mures eius
caligas corrosissent super hoc interroga-
vit Catonem qui eum deridens ait. Non est
mirum si mures caligas corroserint
sed hoc sunt mali magnum indicium

sufficit si inimicos a caliquis sufficit circo
si. Secundo non debemus etiam sic defectus quos vi
derimus manifeste iudicare. Tertio sicut
dicit Augustinus debemus si possumus corri
gere opus. Quarto si non possumus debemus
excusare saltem intentionem quia scilicet illud fe
cerit ignorantia vel subreptione vel
casu. Quinto si neutrum possumus saltem
debemus illud attenuare propter grandem
temptationem et dicere. Quia vehementes nimis
illa temptatio fuit quod de me fecisset si simi
lem me potestatem accepisset. Sexto dicit quod debet
esse ad iniurias remittendas facilis
cum dicit Dimittite et dimittetur vobis. Imo non solum
per sensum non tantum corrigit ut iniurias relaxat
sed etiam ut inimicos diligat. Luce vi. capitulo
v. Diligite inimicos vestros benefacite his
qui oderunt vos et orate pro persequentibus
et calumpniantibus vos etc. Mathei autem
capitulo v. scilicet vestros persequitur. sed contra odia
cordium / et iniurias operum et vituperationes
verborum. Vult scilicet Christus ut contra odia
cordium opponamus cordis dilectionem
ideo dicit Diligite inimicos vestros etc. Contra
iniurias operum opponamus beneficiorum
exhibitionem ideo dicit benefacite his
qui oderunt vos. Contra
exprobrationes verborum oppona
mus precum orationem ideo sub
iungit orate pro persequentibus et
calumpniantibus vos etc. Septimo dicit
quod ad elemosinas debet esse liberalis
cum dicit Date et dabitur vobis. Ubi circa
de elemosina notatur videlicet primo quod debet
esse gratuita. Secundo quod debet fieri in vita. Tertio
quod est fructuosa. Primum gratis quod non etc. quia
Elemosina debet esse gratuita cum dicit date
et non vendite. Tribus enim modis elemo
sina vendi potest. Primo quando datur cum spe
future retributionis Iohannis ad … .
Sunt qui parum pauperibus tribuunt
ut amplius accipiant et sub elemosine
pretextu divitias querunt que magis ap
pellanda est venatio quam elemosina. Secundo
quando fit cum appetitu laudis humane
Mathei vi. Cum facis elemosinam noli tuba

canere etc. Tertio quando fit cum quadam violentia
et extorsione. Ecclesiastici vii. Cor inopis
ne afflixeris et ne protrahas datum
angustiati. Augustinus Qui dat ut ca
reat tedio interpellantis non ut refi
ciat visceram indigentis et rem perdit
et meritum. Secundo debet fieri in vita. Unde dicit
date in presenti non dabitis in futuro.
Elemosina enim que fit in vita est utilior
quam que fit post mortem. Ista enim ani
mam custodit ne in foveam purgatorii ca
dat. Illa autem adiuvat ut a fo
vea resurgat. Melius est enim in
foveam non cadere quam inde resurgere.
Ista custodit animam ne in carcerem
purgatorii recludatur. Illa ad
iuvat ut inde educatur. Melius
est autem non incarcerari quam inde
educi. Ista custodit animam ne igne
purgatorii comburatur. Illa non ad
iuvat ut post combustionem ab igne
eripiatur. Melius autem est non combu
ri quam post combustionem ab igne liberari.
Tertio elemosina est multum utilis et fruc
tuosa. Ideo dicit Et dabitur vobis. Sed
regnum celorum. Ideo autem …
quis a rege aliquid optinere sed
aut per allegationes advocatorum
aut per preces amicorum aut per munus
oblatum. Elemosinarii quippe in
iudicio pro se et pro aliis allegabunt.
Unde illud psalmi Iocundus homo qui mi
seretur et commodat disponet sermo
nes suos in iudicio etc. Secundo ipsi
pauperes facti amici pro ipsis ora
bunt. Luce xvi. Facite vobis amicos
de mammona iniquitatis ut cum
defeceritis recipiant vos in eterna
tabernacula. Nichilominus etiam ipsa
elemosina orabit pro eo qui eam fa
cit. Ecclesiastici xxix. Conclude elemosinam
in sinu pauperis et hec pro te exorabit
ab omni malo. Tertio munus oblatum
quia cum elemosine sint munera grata
que deo offerimus per que iram dei con
vertimus et regnum optinemus.
Proverbiorum xxi. Munus absconditum
extinguit iram et donum in sinum

indigentium maxime. Et dicitur eleosina
nimis absconditum quia a laude huma-
na debet abscondi. Utilitas in eleosina
notatur cum dicitur mensuram bonam et con
fertam etc. Beatitudo enim nostra erit
in cognitione et visione dei et ista
est mensura bona in cognitione dilec
tione. Et ista est mensura conferta
in cognitione et dilectione et(?) possessione.
Et ista est mensura coagitata in
possessione dulcis dilecti et
cognitione dulci et delectabili frui
tione. Et ista est mensura superef
fluens. De hac quadruplici mensura
dicit Augustinus Facta est tanta idonealis(?)
ut summum bonum intelligeret in
telligendo amaret amando pos
sideret et possidendo frueretur etc. Sermo
Cum turbe irruerent in Dominica
iesum ut audirent verbum quinta
dei et ipse stabat Sermo
secus stagnum genesa Primus
reth. Et vidit duas Luce v capitulo
naves stantes secus stagnum.
Piscatores autem descenderant et la
vabant retia. Ascendens autem in
unam navem que erat Simonis ro
gavit eum reducere pusillum. Et
sedens docebat de navicula tur
bas. Ut cessavit autem loqui dixit
ad Simonem: Duc in altum et la
xate retia vestra in capturam. Et
respondens Simon dixit illi: Pre
ceptor per totam noctem laborantes
nihil cepimus in verbo autem tuo
laxabo rethe. Et cum hoc fecissent
concluserunt piscium multitudinem
copiosam. Rumpebatur autem rethe.
Et annuerunt sociis qui erant in
alia navi ut venirent et adiu
varent eos. Et venerunt et imple
verunt ambas naviculas ita ut
mergerentur. Quod cum videret Simo
Petrus procidit ad genua Ihesu
dicens: Exi a me quia homo peccator sum
domine. Stupor enim circumdederat
eum et omnes qui cum eo erant in cap
tura piscium quam ceperant. Similiter
autem Iacobum et Iohannem filios Zebe
dei qui erant socii Simonis. Et
ait ad Simonem Ihesus: Noli time
re ex hoc iam homines eris capiens. Et
subductis ad terram navibus relictis
omnibus secuti sunt eum.

Dicit Crisostomus super Mattheum: Signum stu
diosi agricole est fecunda messis.
Signum boni negociatoris est apo
theca referta. Signum boni et gra
ciosi predicatoris est ecclesia plena. Videtur
ergo quod Christus gratiosissimus predicator erat
quia tanta multitudo populi ad eum vene
bat. Dicit autem Crisostomus ibidem quod
tribus de causis sic ad eum ibat et
irruebat. Primo propter verba graciosa que
predicabat. Propter faciem amabilem
quam cunctos attrahebat. Et propter
miracula multa que faciebat. Et
ideo navem ascendit ut eius verba
omnes audirent et melius inde possent
audiri. Omnes eius faciem possent
conspicere. Et miracula possent videre.
Sic omnes viderunt miraculum
quod factum est in captura piscium.
Dicit ergo cum turbe irruerent
in Ihesum etc. In isto autem euvangelio(?)
auditores verbi dei instruuntur
quales esse debeant. In quibus quidem
auditoribus quatuor debent esse. Primo
aviditas in audiendo. Secundo ve
locitas in obediendo. Tertio modestia
in amando. Et quarto reverentia in au
diendo. Primum notatur cum dicitur cum turbe
irruerent. Secundum figuratur in Petro qui
mox domino obedivit. Tertium notatur
cum dicitur Rogavit eum a terra reduci
pusillum. Quartum innuitur cum dicitur Ut
cessavit autem loqui etc. Primo quod de
bet esse in auditoribus aviditas
in audiendo quod notatur cum dicitur Cum
turbe irruerent id est cum quodam impe
tu venirent sicut pauperes in distributione
eleosinarum que fieri solet venire consueverunt.

In primitiva ecclesia fuit magna fames audiendi verbum dei Unde Amos viii. Emittam famem in terram non famem panis neque sitim aque sed audiendi verbum dei Talis panis attestatur famem mentis sicut fames corporalis attestatur famem corporis. In fine etiam ecclesie ista fames renovabitur. Unde Ps. Convertentur ad vesperam et famem patientur ut canes etc. Glossa ipsi iudei et aliqui de gentilibus convertentur ad vesperam id est in fine mundi et famem patientur ut canes id est magnum desiderium habebunt alios convertendi Et erunt ut canes quia contra alios incredulos latrabunt et timebunt timore id est inimicos ecclesie contra hereticorum impugnationem et discurrent ubique ad manducandum ut scilicet alios lucrentur Christo et incorporent et si non fuerint saturati id est fide et conversione peccatorum murmurabunt id est dolebunt vel murmurabunt id est contra nolentes credere eos convertentur arguendo In medio autem ecclesie scilicet modo tempore non est fames sed magna copia verbi dei Unde illud Ysa. xi. Repleta est terra scientia domini sicut aque maris operientes Tanta est autem copia verbi dei quod sepe inutilis vertitur in fastidium quod est magnum periculum Dicit enim fames verbi dei signum est salutis Sic fastidium signum est mortis Ps. Omnem escam abhominata est anima eorum et appropinquaverunt usque ad portas mortis etc. Sed autem sermo dei omnis esca que replet et saciat omnem famem divitiarum honorum et deliciarum Quod etiam in deo veraciter est in hiis patientes Nam avari ibi inveniunt veras divitias superbi veros honores delicati veram delectationem de duobus primis dicitur Prov. viii. Mecum sunt divitie et gloria De tercio Ps. Delectationes in dextera tua usque in finem Et sic appropinquavit usque ad portas mortis Illi enim qui verba dei libenter audiunt a portis inferni sunt remoti Illi autem qui fastidiunt sunt propinqui Illi quod deridet et non credunt Nam videntur esse inclusi

Secundo in auditoribus debet esse velocitas in obediendo cum significatur in Petro

qui mox domino obedivit Nam preceptum ei dominus duo primum quod videbatur ei contrarie obsequi Christi et consolationem ipsi quando rogavit eum a terra reducere pusillum necesse scilicet exibat comprimerent ipsum et ut eum populus audire et videre commodius possit Aliud quod videbatur utilitatis ipsius Petri contrarie cum ait duc in altum et laxate retia vestra Secundo quo datur intelligi quod prelatus nichil debet precipere nisi quod conveniat ad honorem dei aut edificationem proximi ad utilitatem ipsius subditi Magis enim apparet magna utilitas et obediencia Petri Quia cum Christus dixisset duc in altum non se excusavit sed humiliter obedivit Tribus enim de causis convenient quis se ab iniuncto opere excusare Aut quia alias esset valde fatigatus et vellet quiescere Aut quia id est quod iniungitur videtur esse nimis arduum et difficile Aut quia videtur esse infructuosum et sine utilitate Petrus quidem laboraverat per totam noctem Et ideo valde fatigatus erat Illud etiam quod precipiebatur videbatur esse valde difficile scilicet in altum retia laxare difficilius est enim piscari in alto mari quam in infimo Putabat etiam irrationabiliter timere inutilitatem operis futuri propter infructuositatem operis preteriti Et tamen Petrus non attendit ad suam fatigationem nec ad laboris difficultatem nec ad infructuositatem Sed simpliciter dixit in verbo autem tuo laxabo rete Ex quo datur intelligi quod quando prelatus aliquid precipit quod videatur convenire honori dei et edificationem proximi vel utilitatem ipsius subditi non debet se excusare nec propter fatigationem corporis nec propter apparentem inutilitatem laboris nec propter difficultatem operis Sed debet se committere deo et humiliter et simpliciter obedire Habet autem anima duas aures intellectum scilicet et affectum Aure anima eum aure intellectus audit quando id est quod predicatur intelligit Sed tamen eum aure affectus audit id est quod audit sibi placet et diligit Sed parum prodesset si quis aliquos verbo in

telligat 2 diligat nisi p bo. opa
hc audiat. Tertiu est cu auditores
sunt ve obedientes quo ca q pdi
cat audiut 2 intelligut 2 in
tellecta diligut 2 intellca 2 di
lecta pop'a audiut. Luc. xij. Bti
qui audiut vbu dei 2 custodiut
illud. Bti qui audiut vbu dei
sz intellido 2 amado 2 custodiut
4m illud sz ope adimplendo. Qrto
in auditoribz dz esse modestia i
amado terrena q nos. cu dr
Rogauit eu a tra reduce pusillu
Nto rogauit eu ut staret i tra
nc ut penitus se elongaret a tra sz
ut pusillu se reducat a tra. Secdo
cu penitus sunt in tra sicut auari.
Alij penitus sunt reducti a tra s.
viri sti 2 pfti. Alij sunt reducti pu
sillu a tra s. boni layci 2 imptfti
qui no debet esse in tra p inordi
natu amore tirenoz nec reqiri
q ad se subtrahat a tra p eciodm
qtemptu sz q pusillu reducat se
a tra p amore ordiatu. In tra
penitus erat qui dicebat. Luc. xij.
Aia mea hes multa bona reposita
in annos plurimos etc. A tra penitus
se elongauerat qui dicebat. Phil.
xix. Ecce nos reliquimus oia 2 secu
ti sumus te etc. A tra reduci pusil
lu docebat Apls dicens. j. Coz.
vij. Qui hent vxores taq non
hentes sint 2 q utunt hoc mudo
taq no utat. Ille sz vxorem
taq no hns q ea utit no ad libi
dinis oplectom sz ppt plis p'ca
tom vl salte ppt cautis vitatoz.
Ille utit hoc mudo taq no utat.
qui rebz mudi utit no ad supfluu
5m tate sz aducti. Qnto dz esse
in auditoribz mag reuerecia in
audiedo vba diuia. cuius r'o inuit
eu dr. Vt cessauo. ac loq etc. Cuius
ei pdicacom no interrupit sed
quasi cessauit loqui intente au
dierunt. Vba quide dei eu multa
reuerencia st audiedia. sz p'o. qz st medi
cine dei. Scdo. qz st gemme dei. Tercio. qa
st reliquie dei. Pmo. i. vba dei sunt
eu reuerencia audiceda qz st medicie
dei. Et qbuzda eu st medicina purgatia
sic penitetibz a qbz purgat malos
hmores peti. Sap. xvj. Neqz herba
neqz malagma sanauit eos sz smo
tuus dne. qui sanat omia. Qbuzda
st medicina melioratiua sic pfici
entibz quos ad melius sollicitaut
2 qfortat. Eccl. xij. Vba sapietu
qsi stimuli 2 qsi claui in altu defixi etc.
Vt ipsz ac st medicina qsuatia. Sm
illud ps. In corde meo absconsdi elo
quia tua ut no pecce t. Si qs tale
medicina doceret q morbos curaret
2 purgaret 2 sanitate augeret 2 i sanitate
qsuaret libetissime audiret. Scdo.
st gemme dei. Istas gemas sn delic
ps. Dilexi madata tua sup auru
et topazion. Hacs ac porcini qtep
nut. Mt. vij. No mittatis margari
tas meas an porcos. Et tu poma
putrida .i. vba carnalia tales porci
eu auiditate suscipiut. Si qs gema
heret qua xpc in ore portasset eu ma
gna reuerencia ea qsuaret. In mag
go reuerencia vba eius q st hnda q in
corde xpi sunt 2 abeius ore pcesserunt
Tercio. sut reliquie dei. Vba eius sti eius
st relige xpi. Vba etia alioz scoz
st relige ipoz. Relige ac corpales
scoz aliqn sanat morbos corpales.
Vba ac dei sanat morbos spuales.
Na etiam ceca illuiant. Ps. Pceptu
dni lucidu illuians oclos. Etiaz mor
tua viuificat. Joh. v. Oms qui in
monumentis st .i. in fetore pcti eorum
audiet voce filij dei 2 q audierint
viuent. Etiam febrili calore inflamata
refrigerat. Eccl. xviij. None ardore
refrigerabit vos etc. 2 vbu melius qm
datu. Etiam male infrigidata i flamat.
Ps. Ignitu eloquiu tuum vehemet etc.
Si igit medicina corpalem pcipemus
eu attencione. Si gemma q fuisset i ore
xpi qsuaremus eu deuocione. Si scoz

reliquias adorarem⁹ tm̄ reuerencie ex
hibitione manifesto ē q̄r ꝫ vba dei tm̄ at
tente debem⁹ audire ꝫ intelli̇ᵉ ꝫ tm̄
deuote suscipe ꝫ tm̄ multa reuerencia
retinere ꝛc̄ **Sermo scd̄us de eod**

Ascendens at in vnā nauem que erat
Symonis rogauit eum a terra re
ducere pusillum ꝛc̄ Quā deus p̄m̄
hominē creauit ipm̄ i naui innocencie po
suit Sz fracta naui innoc̄ᵉ tabulam
p̄nie p̄parauit q̄ ut dn̄ amissa nūc po
tem̄ esse. Qui enī p̄dit innocentiam
ꝫ p̄mam ultime saluari nō pt̄ n̄ p
secundam manum Que nauis at p̄ma dicat̄
tabula quā i p̄ste agi̇ᵗ hoī i noct̄az
restit̄ᵗ Et io nō in multo nauis pt̄ ap
pellari. Cta h̄ᵉ at vidētᶠ duo p̄ᵒ sz que
p̄ma p̄nie religio nauis dicat̄. Sᵒ que
sunt metes istius nauis. Dicit̄ at nauis
p̄ma q̄drup̄ᵗⁱ rone. Pᵒ quidē rone
materie Sᵒ rone forme Tᵒ rone finis
Quarto rone regiminis Pᵒ quidē na
uis d̄r rone materie Nauis enī cōstit̄
ex tabulis clauo ꝫ materie ꝫ bitu
mine linitis Ad cōstitucōz quidē nauis
materialis multe tabule requiruntur
Ad cōstitucōz at nauis p̄nie requirūt̄
tm̄ tres scz cōtricio cōfessio ꝫ satisfactio
Clauus enī timor dei ꝑs Confige ti
more tuo carnes meas ꝛc̄ Iste cla
uo timoris n̄ penitentes ꝯinet̄ cito
p̄nie nauis dissoluit̄. Ecc̄ᵗ xxvij.
Si nō in timore dn̄i te instant̄ te
nueris cito subuertet̄ domus tua ꝛc̄
Maxᵉ at iste clauus tionis nāt̄ᵍ
ē hoīb; incipientib; Aug⁹ tanto minor
sit timor quanto p̄te ad quā tedim⁹
spinquior Maior enī dz esse timor post
lacum minor ppinquiori ulls p̄niā
cuiud Bitumine ē ipa caritas que
nauim cōiungit deo cordi suo ꝫ p̄ximo
Qui enī nō habent hic vincl̄m caritatis
diuisus ē a corde suo diuisus ē a p̄
ximo suo ꝫ diuisus ē a deo Sz caritas
ista oīa cōiungit Coll̄ iij. Super
omnia caritatem habete q̄ ē vinclm̄ p
fectionis Sᵒ d̄r nauis rone for̄.

Nauis enī in p̄nᵒ et in fine ē stricta
et in medio est lata. Est etiā supi⁹
apta et inferius clausa. Primā enī
in p̄nᵒ cōuersionis videt̄ esse angusta
ꝑpt̄ inexꝑiencia ꝫ temptacōnū frequ
enciam Ecc̄ᵗ ij. Fili accedens ad suitu
te dei sta i iusticia ꝫ timore ꝫ p̄pa aīaz
tuā ad temptacōz In fine nō sr̄ est
stricta ꝑpt̄ strictā rōnē reddendā. ij.
Cor v. Oēs nos manifestari opz
an tribunal xp̄i ut referat vnusquisq;
p̄pa cor̄ˢ p̄ut gessit ꝛc̄. In medio
aūt ē lata ꝑpt̄ caritatē diffusā Ro.
v. Caritas dei diffusa ē in cordib;
nr̄is ꝛc̄ ꝑs Viā mandatorum tuorum
cucurri cum dilatasti cor meum. Sz etiā
verus penitens habet cor apertū a
supiori ut diligat celestia Et clau
sū ab inferiori ut nō amet terrena
Ideo cor hoīs supius latū ē infer⁹
strictū ad similitudinē q̄r dz esse latū ad
supiora et strictū ad inferiora Sz de
mltis pt̄ dici illud q̄d hēt̄ Trenorum
pᵒ Subuersū ē cor meum i memet
ipso Tᵒ nauis d̄r rone finis Na
uis enī ꝑpt̄ istum finē fit ut hoīes
ꝑ pelagus maris ad portum salutis
deducat Sic ꝫ p̄nia data ē hoī
ut ꝑ pelagus mūdi ad portū pa
disi ipa deducere p̄ualeat Et sᵒ
sᵒ i naui quis cōmedendo bibendo
ꝫ quiescendo sr̄ vadit ad portum Sic
verus penitens ꝫ religiosus dormi
endo vadit ad celū Vnde b̄ᵗᵘˢ Gregorius
Stertos supinus nō vacat a merito
Ideo enī dormiunt ut ad laudandū
deum fortiores cōsistāt cōsurgant
Immo etiā ipa stertos supina aliquā
sr̄ meritoria ꝑs Religiosi cogita
tionū die festū agent Religiosi
cogitacōnū sr̄ supina q̄ viris scīs
accidunt ex bonis eorum meditacōnib;
quas vigilando habent Et quidē
deo sunt magnū festum Similiter
credendo vadunt ad celū Io enī
credunt ut fortiores sint ad similitudinem

dco / pri. Cor. x. Siue manducatis
siue bibitis siue aliquid aliud facitis
omnia in gloriam dei facite. Similiter
quiescendo vadunt ad celum. Jo. cum
quiescunt ut forciores sint ad la
borandum. Sicut cum mali utuntur
sua fortitudine ad malum. Juxta
illud Ysa. v. Ve qui potentes estis
ad bibendum vinum / sic boni ea utuntur
ad bonum. Jo. dicebat propheta forti
tudinem meam ad te custodiam etc.
Sexto dicitur nauis tunc regimine
Naue cum regit nauclerus a po
steriori parte id est posterior hominis
est ipsa mors. Nauclerus ei est
mortis cogitacio. Clamat igitur iste
nauclerus ad auaros ne dicant
amice quia non portabunt mecum
nisi vilissimum pannum. Job. xvi. Sac
cum consui super cutem meam et operui
cinere corpus meum. Clamat ad
voluptuosos ut dimittant delicias
quia tam corpus cito erit cibus vermium
Job. xxi. Simul in puluere dor
mient et vermes operient eos. Clamat
ad superbos ut dimittant altitudines
suas quia illi qui volunt super alios
eleuari per elacionem cito bestie super
eos ascendent per conculcacionem. Eccl.
x. Cum enim morietur homo hereditabit
serpentes bestias et vermes. ¶
Sexto videamus que sint merces istius na
uis scilicet religionis que quidem
sunt tres scilicet castitas obediencia et pau
pertas. Et inveniuntur in verbis premissis
Prima cum merces est votum castitatis
Nam votum castitatis notatur per hoc quod dicitur
ascendens ihesus in unam nauem etc.
Per castitatem enim maxime equale homo
ascendit usque ad angelicam celsitudinem
capitulo xxii. In resurrectione neque nubent
neque nubentur sed erunt sicut angeli
dei in celo etc. Ascendit usque ad
angelicam celsitudinem Luc. xx. Filii
huius seculi nubunt et traduntur ad
nuptias. Illi vero qui digni habe

buntur seculo illo et resurrectione ex mortuis
neque nubunt neque ducunt uxores neque
enim poterunt. Equales enim angelis
sunt et filii sunt dei. Tunc ascendit angelicam
fortitudinem. Ambrosius. Virginitas condicionem
humane nature superegreditur per quam homines
angelis similantur. Maior tamen est victoria
hominum quam angelorum. Angeli enim sine car
ne viuunt homines vero in carne vigentes
triumphant. Ascendunt usque ad diuinam co
gnicionem. Sap. vi. Incorrupcio facit
proximum esse deo. Secunda merces est votum
obediencie quod notatur per hoc quod dicitur quia prima
nauis erat Simonis. Ubi notandum
quod licet Petrus fuit binominis scilicet Cephas
Petrus et Simon tamen non dicitur quod ascen
derit in nauem Cephe / Petri / uel / Si
monis. Cephas enim interpretatur caput
et significat prelatos sublimes qui in ecclesia
capitis locum tenent. Petrus interpretatur
agnoscens et significat illos qui videntur habere
magnam perfectionem sicut. Interpretatur etiam
discalcians et significat illos qui videntur habere
vitam austeriorem. Simon interpretatur obediens.
Non ergo dicitur quod Christus ascenderit in nauem
Cephe uel Petri sed Simonis. Quia
non habitat cum aliquibus propter suam pote
ciam nec propter suam sapienciam nec propter suam
austeram vitam. Sed tamen habitat cum illis
qui habent sapientem et humilem obedienciam
Ideo ait dixit sapiente et humilem. Sciendum
est quedam obediencia stulta. Et est qui
dam obediencia superba. Et est quedam
obediencia humilis et deuota. Primo igitur
est quedam obediencia stulta qua quis obedit
suis sensualitatibus. De qua dicitur Ro. vi. Non
regnet peccatum in vestro mortali corpore
ut obediatis concupiscenciis eius. Ista
enim est valde stulta quia homo est hostem
tradere in manus domini. Eccl. xviii. Post
concupiscencias tuas non eas etc. usque
ibi faciet te venire in gaudium inimicis
tuis. Est et alia obediencia superba qua
quis vult ut prelatus sibi obediat
voto. Et ista est obediencia ceci cui dixit
dominus Luc. xviii. Quid tibi vis faciam

Sic oportet ut prelati talibus dicant
Sic officia vel ceteras obedientias vult vos eo
mitti Et ista obedientia religionis est multi
est et alia obedientia spiritualis et devota
qua quis voluntatem suam voluntati prelati totaliter
committit Et ista sunt obedientia pauli
qui dixit Act. ix. domine quid me vis
facere Et ista est magni meriti Tercia
est merces pamp^c quam non eo dicitur Rogatur
eum altera reducere pupillam Isto dixit
reducere penitus Sicut enim viri quidam
sunt in hoc mundo non possunt penitus elon
gari a mundo sed oportet quod pro corpore
indigeat et proximorum necessitatibus satisfaciat
Isto dicitur Ezech. viij. Elevavit me spiritus
inter celum et terram Isto dixit posuit
me in terra quia ibi sunt amari ut Talis
quia non sunt boni Item dixit elevavit me spiritus
inter celum et terram quia ibi sunt boni et ipsa
viri in hoc mundo positi quam et ascen
dunt in celum per amorem Et quamque de
scendunt in terram propter necessitatem proximorum
Et sicut est quod cor hominis licet sit si
tuatum in sinistra tamen respirat ad
dexteram Sic isti viri quamvis sint in
mundo per corporalem habitationem tamen spi
rant ad celum per dilectionem amorem Sic
spirabat propheta dicens Sitivit anima
mea ad deum fontem vivum quando veniam
et apparebo ante faciem dei tui etc. Sermo

Preceptor per totam noctem tercius
laborantes nichil cepimus Luce v. de c[...]
In isto verbo predicatores vocantur
piscatores venatores et vindemiatores
Quia predicatores qui primitivi fuerunt piscatores quia uno
tractu retis. i. predicationis aliquando
magnam multitudinem hominum convertebant
Predicatores autem moderni sunt venato
res quia cum multis fatigationibus et
clamoribus vix aliquando poterunt capere
unam feram. i. convertere unam animam Jere.
xvj. Ecce ego mittam piscatores
multos et piscabuntur eos Et post hec
mittam eis multos venatores et ve
nabuntur eos Predicatores autem

ultimi i. ipsi autem erunt vindemiatores
quia cum falce divini eloquii uvas
maturas a pueris separabunt Et
maturas reponent in cellariis dei
Pueras autem in torcular inferni
Apoc. xiiij. Mitte acutam falcem
tuam et vindemiabit vindemiam terre
Quodo enim dixit esse vindemiator
Cristus autem est racemorum collector
quia vix aliquos pauperes convertit Mi
chee vij. Ve michi quia factus sum sicut
qui colligit in autumpno racemos
Quantumcumque autem primitivi predicatores
non dum est fuerunt piscatores mihi
lominus tamen et moderni possunt vocari
piscatores Illi piscatores aliquando
ceperunt magnam piscium multitudinem
Et tales fuerunt predicatores primitivi
Aliquando ceperunt paucos Et tales
sunt predicatores moderni Quod autem
pisces non capiantur potest esse causa Aliud
corrupte piscatorum Aliud corrupte piscium
Corrupte quidem piscatorum potest esse
quadruplex causa Prima causa est quia piscantur
in tempore non debito Secunda causa est quia
piscantur in loco incongruo sive in loco
infimo Tercia causa est quia piscantur cum non
congruo instrumento Quarta causa est quando
piscantur in loco non debito Prima quod de
causa est quia piscantur in tempore non debito
Unde dixit petrus in verbo premisso
Preceptor per totam noctem laborantes
nichil cepimus Illi piscantur in nocte
qui non sunt usi scripture sed sunt in te
nebris ignorancie Tales alios non
convertunt sed in errorem mittunt prima thimo.
i. Volentes esse legis doctores
et non intelligentes neque que
loquuntur neque de quibus affirmant Gregorius
Nazanzenus Mundari prius oportet et
sic alios mundare Sapientes prius
fieri Et sic alios facere sapientes
Lumen prius effici et sic alios il
luminare Accedere ad deum et sic alios
adducere ad deum Sed illi piscantur
in nocte qui aliquid digne bonorum
in peccato mortali constituti faciunt

Tales u' s capiunt qr nullius vite
uastu d' despicit Aggei p° Q' mer
cedes congregauit misit eas in saccu
ptusu Sacco qsuto e aius i gra
stabilitas Sacco ptuso e aius per
gladio lacatus Talis ulla mita
vertitur pt s omia effundit. Sc
illi pistant denocte qui expectant
penite in morte Tales ul capiunt
qr ultius ul boni facere put Joh ix.
Venit nox qn nemo pt opari Ta
les etia potius videntur tiore pene
penite q amore iustitie Vnde dicit
Aug' Alias putam in domus si
petuy sunt dicit ego ut no sic se
cuiz Sa ca e qd pistant i loco
tegius ul infimo infimo Vnde
dyo'. iste pet. dnc in alto est
loco infim e terra locus medius
e aer loco alto e celo Illi ergo
pistant in loco i fimo q laborat
in acqsitiore terrenorum Tales ut ca
piunt nisi lutum Abac ii° Ve qui
congregat no sua usq agrauit ct
se denso luto Illi pistant i me
i. in ae qui laborat in acqsitiore
honorum Tales no capiunt nisi uen
tas Sicut et aranea se euiscerat
ut muscas capiat Sic supbi in
terra sua dapnificat ut alios
honores acquirat qui inste s' Tu
qr multis tribulationibus mente pu
gnit Tu qr multis anxietatibus
aiam instabile reddit Tu qr
mente fedat Tu qr cito euolant
Illi pistant in alto qui laborat
in acqsitione celestium Tales multum
capiunt sz regnum celorum mt' xi.
Regnum celorum vim patitur e violenti
rapiunt id Qa ca e qd pistant
cu no togo instincto i. tunctis
fractis Vnde d' aug' in° Resiac
tos retia sua Illi retia frangunt
q ea q vbo pdicat male vivendo
lacerat Greg' Qui vbis pdicat
moribz impugnat Illi retia
refitiunt qui vita sua conponunt
Greg' Aliqui ut fuerunt vitas

pdicandi tonicantur mente e altitudo vin
di Qrta ca e qd pistant in loco
no debito Vnde dixit dns Joh. ult
mittite in dextra navigij rethe e in
venietis Illi eni qui pistant in sin
istra ptis vite sz in delicijs diuicijs
e honoribus nichil capiunt qr hec
nichil sunt i. v. ex nocte ic. m° Apos
xi tota e cete vacua erat e nichil
Illi no qui pistant in dextra vite et
multu capiunt Qnia sic d' p' Cor
ii° Qd oculus no vidit nec cor audiuit
nec in cor homis ascendit etc In puti
eni vita oculus no satiatur in videndo
nec auris in audiendo nec cor i dilo
Sz in futo oculus satiabitur in visione
dei e auris in angelica iubilatione et
cor in dulci dei delectacione e dilecta
Dicitur ac vita bta dextra e vita pnt
sinistra qr dextra ps in hac est ho
norabilior est fortior e est calidior
q sinistra Sic e vita bta e honora
bilior quia sic d' Aug' Ibi e vera
dignitas q nulli datur indigno e nulli
negatur digno In puti at vita se
pe digni despiciunt e indigni ex
altantur Est etia fortior qa i est
vera eternitas ysa xxxiii. Oculi tui
videbunt thabernaclm qd nequaqm tra
sferri poterit In puti aut vita e la
bilitas p' Joh ii° Mundus transit
et concupiscentia eius etc Est e cali
dior Qnia ibi e inmensa caritas
Vnde sci vocantur carbones ardentes
e succensi e lapades fulgentes Ez
i° Similitudo animalium et aspectus eorum
qi carbonum ignis ardentium e qi
aspectus lapadarum In puti aut
vita quo ad bonos est imperfecta
caritas quo ad malos e frigiditas
quo ad pigros e tepiditas Apok
iii Vtinam frigidus esses aut calid
s qr tepidus es etc Sa ca quare
pistores no capiunt pt esse corpore pi
stium Et hoc qdrupliciter Pa ca e qr
sunt nimis astuti 2a ca e qr sunt
nimis magni 3a ca e qr sunt

nimis lubrici. Quarta causa est quia sunt nimis superbi. Quinta causa est quia sunt nimis astuti et cavent se a retibus et a hamis. Multi enim quadam astucia dyabolica vitant intrare predicationis retia timentes ne ibi sua tangantur vicia. Nam superbus non vult audire verba humilitatis, luxuriosus verba castitatis, nec avarus verba largitatis. Sed sicut dicitur Job v. Apprehendet sapientes in astutia eorum. Quamvis enim modo non permittat se capi, tamen in morte capietur a dyabolo et a peccato. Deus enim eos capiet et dyabolo tradet. Dyabolus non ipsos carceri infernali includet. Primum at[?] ipsos sic inclusos sic alligabit et involvet quod numquam inde exibunt. Mt. v. Esto consentiens adversario tuo, i. sermoni divino qui adversatur peccare volenti, ne forte tradat te iudici, i. xpo, i. filio[?], et iudex tradat te ministro, i. dyabolo, et in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem, i. donec persolvas penam non tamen pro peccatis magnis sed etiam pro minimis. Et quia hoc facere non poterunt, ideo numquam exibunt. Sexta causa est quia sunt nimis magni quia tunc retia frangunt. Sic et magni in seculo precepta dei contempnunt, unde dicitur Ier. v. De optimatibus hii simul magis confregerunt iugum ruperunt vincula. Tales enim a prima capi se non permittunt. Unde videmus in hoc mundo de omnibus sapientibus non cepit nisi unum scilicet Gamalielem legis doctorem etc. De omnibus nobilibus nisi unum scilicet Paulum qui dicitur fuisse nobilis civis romanus. Nec de omnibus divitibus nisi unum scilicet Zacheum. Nec de omnibus dignitatibus et potentibus nisi tres scilicet Nicodemum, Centurionem et unum regulum. De infimis autem simplicibus ignobilibus et pauperibus multos cepit. Prima Cor. primo. Videte vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles, sed que stulta sunt mundi elegit deus ut confundat fortia etc. Septima causa est quia sunt nimis lubrici sicut patet in anguillis que postquam capte sunt de manibus lubricant. Sic sunt multi lubrici qui lubricant de culpa in culpam. Tren. iiiiº. Lubricaverunt nec[?] vestigia mea etc. Ergo[?] Petrum quod per primam non dimisit mox suo pondere ad aliud traxit. Item lubricant de culpa in penam. Job xxi. Ducunt in bonis dies suos. Ecce culpa. Et in puncto ad inferna descendunt. Ecce pena. Lubricant de pena in penam. Job xxiiii. Ab aquis nivium transeat ad calorem nimium. Octava causa est quia sunt nimis parvi et perfluunt de retibus. Isti sunt qui parvo corde timentes timent aggredi quodlibet arduum. Sed servi dei non debent timere bonum agere propter aliqua ardua et adversa que possunt contingere. Sicut ostendit Crisostomus super Matheum parte[?] omelia[?]. Dicit enim quod sicut tria genera personarum que propter adversa non timent agere opera sua. Sicut milites, agricole et negociatores. Non debet igitur timere servus dei que vicia debellare tum sunt milites xpi. ii. Thy.[?] ii. Labora sicut bonus miles xpi ihesu etc. Nec debet timere bona opera seminare tum sunt agricole dei. Ecclesiastes[?] sic dicitur Eccl. xi. Qui observat ventum non seminat. Nec debent timere talenta, i. gratias sibi datas, ad alias lucidas[?] exponere tum sunt negociatores regni celestis. Luc. xix. Negociamini dum venio etc. Dominica vi. sermo

Nisi habundaverit Primus thema iusticia vestra Mt. v. plus quam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum. Audistis quia dictum est antiquis Non occides qui autem occiderit reus erit iudicio. Ego ·100·

autem dico vobis Quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio Qui autem dixerit fratri suo racha reus erit concilio Qui autem dixerit fatue reus erit gehenne ignis Si ergo offers munus tuum ante altare et ibi recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid adversum te relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius reconciliari fratri tuo et tunc veniens offeres munus tuum

Solent magistri scolarum tres ordines habere scolarium quorum quidam sunt incipientes qui indigent primis litterarum elementis Istos magister non docet per se sed per alios magis eruditos Alii sunt proficientes qui adhuc indigent instructionibus levibus et planis Istos similiter non docet per se sed per alios magis doctos Tercii sunt perfecti qui iam sunt apti sentenciis profundis Istos per se ipsum magister docet et instruit Magister vero est Christus Mt. xxiii Unus est enim magister vester Christus Scola eius est totus mundus ubi habentur tres ordines scolarum Primorum quidam sunt tempore legis nature Isti erant sicut rudes et incipientes et per elementa et creaturas mundi instruebantur Legentes in libris dei potenciam magnitudinis Sapiencie xiii decore bonitatis cognoscibiliter Ro. p. Invisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur Alii sunt magis proficientes qui sunt tempore legis scripte quos deus docuit per magis eruditos scilicet per Moysen et prophetas Alii sunt perfecti christiani Istos Christus docuit per se ipsum sublimiora mandata Ideo oportet quod eorum iusticia magis habundet quam iusticia ceterorum Et ideo dixit dominus Nisi habundaverit iusticia vestra plus quam etc. In hoc igitur ewangelio Christus nos invitat ad perfectam iusticiam deinde ostendit que sit ista iusticia Tercio ponit et ostendit que sunt signa perfecte iusticie

Primo quod Christus nos invitat ad perfectam iusticiam cum dicit Nisi habundaverit iusticia vestra etc. Iusticia enim scribarum et phariseorum erat simulatoria exterior varia tepida et vana Habebat enim iusticiam simulatam quantum ad deum quo ad proximos quantum ad se ipsos Primo quo ad deum simulabat se habere devocionem et prestabat orationes Mt. vi Cum oratis non eritis sicut ypocrite qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare Secundo quo ad proximum simulabat se dare elemosinas propter deum cum tamen dant propter favorem humanum Ibidem Cum facis elemosinam noli tuba canere ante te etc. Tercio ad se ipsos simulabat se facere magna ieiunia Ibidem Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes etc. Iusticia christianorum debet ab ista habundare quia eorum orationes debet fieri cum cordis affectione Unde ait ibidem Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum et clauso hostio etc. In cubiculum tuum id est in secretum cordis tui et clauso hostio sensuum exteriorum ora patrem tuum Elemosine debet fieri cum recta intencione Ibidem Te autem faciente elemosinam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua Ieiunium debet fieri cum cordis et vultus exhilaratione Ibidem Tu autem cum ieiunas unge caput tuum etc. Secundo eorum iusticia erat mercenaria quia servabant legis mandata propter temporalia prospera Quia talibus eis promittebantur scilicet augmentatio prolis temporalis prosperitas Si volueritis et audieritis me bona terre comedetis Prolongacio vite corporalis Levitici xviii Custodite leges meas atque iudicia que faciens homo vivet in eis Et pax temporis Michee iiii Conflabunt gladios suos in vomeres et hastas suas in ligones Iusticia autem christianorum magis habundat quia talibus ewangelium perfectionis promittitur regnum celorum Mt. iiii Penitenciam agite appropinquabit enim regnum celorum Promittitur vita eterna Mt. xix Centuplum accipiet et vitam eternam possidebit Promittitur pax pectoris et tranquillitas Iohannis xiiii Pacem relinquo vobis pacem meam do vobis etc. Multi enim sunt hodie scribe et pharisei inter christianos

qui plus curat de temporali commodo quam
de celesti, negligens plus de vita corporali quam
de vita celesti et spirituali, plus de pace
temporis quam eternitatis. Talis corporis iusticia erat
tepida et remissa. Unde cum confidebant
in sua sciencia pharisei et in sua vita,
et ideo non curabant amplius acquirere
sanctitatis merita. Iusticia autem amatorum dei
considerat ab ista quia de sua sciencia vel
suscepta vita non debet confidere sed semper
ad maiora proficere. Philipp. iii. Que
retro sunt obliviscens, ad ea que sunt
priora extendens me. Sed multi sunt qui
non proficiunt sed deficiunt. Hodie enim ali-
quid faciunt tantas penitencias, in mi-
nus postea nichil. Tales sunt lunati-
ci. Matth. xxviii. Multiplex est luna mu-
tatur: luna enim mutatur de plena in semiple-
nam, mutatur in vacuam, tota vacua. Cum
enim sunt tres partes satisfactionis scilicet
Oraciones, Elemosine et Ieiunia. Sunt
quidam qui oraciones multas faciunt, ieiunia
custodiunt et elemosinas tribuunt; isti
sunt luna plena. Postea dimittunt
oraciones et sic sunt luna semiplena. Postea
dimittunt oraciones et ieiunia et sic sunt luna
semivacua. Tandem totum dimittunt
et sic sunt luna tota vacua. Prov. x.
Egestatem operata est manus remissa,
manus autem fortium divicias parat.
Illa manus remissa operatur egestatem in
mundo quia privatur omnibus beneficiis et suffra-
giis ecclesie. Egestatem in iudicio quia
non poterunt habere modicam stillam olei
compassionis sicut patuit in virginibus
fatuis. Egestatem in inferno quia non
poterunt habere modicam guttam aque
refrigerationis sicut patuit in divite
epulone. Sed isti viri qui sunt fortes
contra mundum carnem et diabolum parabunt
in mundo divicias graciarum, in iudicio divicias
meritorum, in celo divicias premiorum. Quia talis
corporis iusticia erat nimis severa. Matth. v.
Audistis quia dictum est antiquis: oculum
pro oculo, dentem pro dente. Tunc enim deus
habebat duos officiales valde seve-
ros scilicet veritatem que culpas discuciebat
et iusticiam que severe culpas puniebat.

Iusticia autem cum vindicta est prope. Nunc istis
duobus officialibus deus dedit duos
e contrario scilicet misericordiam et pacem
iusticie. Sed veritas que culpas
inquirit una est quam compulit ut videat
si est aliqua iniusticia ibi vel infirmi-
tas humana vel temptacio dyaboli vel peccata
et culpe allevari convenerunt.
Tunc non iusticia sed pietas per pacem est
compulsa ut non intendat ad confusionem
sed tamen intendat ut homo reconcilietur
deo pacificet proximo et tranquillet
in corde suo. Iere. xxix. Ego cogito
cogitaciones pacis et non afflictionis.
Et sic visitatur quod dicitur in psalmo: Misericordia
et veritas obviaverunt sibi, iusticia et
pax osculate sunt etc. Secundo
ostendit quod sit perfecta iusticia non autem.
Audistis quia dictum est antiquis etc.
Iusticia cum scribarum et phariseorum
erat diminuta quia in utroque parte
iusticie que est declinare a malo et fa-
cere bonum. Primo tamen cum ad unam
partem diminuta erat quia non cohi-
bebat animum ab odio nec linguam
a improperio mendacii nec manum a
vindicta ut patet Exo. xxi. In lege
talionis. Iusticia autem Christiana est per-
fecta quia cohibet animum ab ira scilicet
patet hic Matth. v. Qui vi-
derit mulierem ad concupiscendum eam
et sic cogitare mala Matth. v. Ut quid
cogitatis mala in cordibus vestris.
Cohibet etiam linguam non tamen a
verbo iniurioso sicut patet hic sed etiam
tamen a improperio mendacii Matth. v. Sit
autem sermo vester est est non non. Sed
a verbo ocioso Matth. xii. Omne verbum
ociosum quod locuti fuerint homines
reddent racionem de eo in die iudicii.
Cohibet etiam manum a vindicta
ut patet hic non vindicet iniuriam
personalem Matth. v. Si quis te percusse-
rit in unam maxillam etc. Nec
iniuriam realem unde sequitur

Orig. ... ver...

Et quicumque angariaverit mille pas
sus vade cum eo alia duo milia.
Erat etiam diminuta quantum ad secundam
partem iustitie que est facere bonum quia non
tenebant inimicos diligere nec pro eis ora
re nec eis benefacere. Iustitia autem christiana
omnia ista precipit Mt. v. Diligite
inimicos vestros benefacite hiis qui ode
runt vos et orate pro persequentibus et
calumpniantibus vos. Tercio xpus mani
festat quod sit sine perfecte iustitie cui dicit
Vade prius reconciliari fratri tuo. Ce
lerit autem ista reconciliatio sit facien
da audi Crisostomum dicentem. Si cogitatu
offendisti cogitatione reconcilia. Si operibus
offendisti operibus reconcilia. Cogitatu
sine corde offendit qui aliquem odit. Sed
tunc eum reconciliat quando odium deponit
et ipsum diligit. Alias enim deus eius
munera non recipiet qui odium re
tinet. Illa sic dicit Crisostomus. Nos met
duos inimicos pro te esse fideles utriusque
amborum. Et ideo non vult deus esse utriusque
aliquorum quamdiu fuerint inimici mei sed
Nos autem inquit fide deo non sumus
Si inimicos eius diligimus et amicos
odimus. Si offendisti verbo detrahendo
debes reconciliare famam restituendo.
Tamen enim preciosior sit fama quam temporalis
substantia vel corpus. Et si tenetur raptor
satisfacere rem restituendo. Si per
cussor emendam offerendo multo fortius
infamator famam restituendo. Si offen
dit fratris debet reconciliare fratris. Aliter
enim secundum Crisostomum. Nisi quod lesisti fratris
placaveris fratris sine causa deum oras.
Sine causa elemosinas facis de rebus
quibus alios spoliasti. Quod et
tibi prodest si unus pro te orat et a
lius adversum te deum interpellat.
Si offeres munus tuum ad
altare. Et recordatus
ibi fueris quia frater tuus
habet aliquid adversum te. Et
Tamen in omni opere nostro
tria attendere debeamus scilicet honorem
dei edificationem proximi et nostram

De eodem sermo Istud Mt. v. Co

utilitatem. Deus tamen est tante bonitatis quod plus
respicit ad nostram utilitatem et maiorem edifi
cationem quam ad suum honorem. Offere enim
munus ad altare pertinet ad honorem dei.
Sed qui illud offerunt cum odio proximi
nec sibi utilitatem et scandalizat proximum. Vult
igitur deus ut homo suum intermittat ho
norem ut sic proximo reconciliatus cum
victoria offerat oblationem. Crisostomus. Vi
de misericordiam dei qui respicit plus hominum
utilitatem quam suum honorem. Ipse enim diligit
concordia fidelium quam munera sua. Dicit
glosa. Si offeres munus tuum etc. Notandum
est autem quod est quadruplex munus scilicet munus a
corde. Munus ab ore. Munus a manu
et munus ab obsequio. Tamen hoc dico quod
est munus a corde et istud est munus amo
ris quod nostrum est deo acceptum ut sine
illo nullum aliud munus deo placeat.
Nichil enim valet deo verba nostra pro grati
arum nec corpora nostra pro mortificatione
nec res nostre pro elemosinarum largitione nisi
sibi offeramus corda nostra per amorem.
Istud patet Luc. xviii. in phariseo qui vide
batur offerre deo verba sua gratias referendo
dicens Deus gratias ago tibi. Corpus suum ma
cerando dicens Ieiunio bis in sabbato.
Res suas ministris dei largiendo dicens
Decimas do omnium que possideo. Sed nec
sibi profuit quia non offerebat deo cor suum
ipsum deum et proximum diligendo. Non enim deum
diligere poterat qui omnes proximos contemp
nebat dicens Non sum sicut ceteri hominum rap
tores etc. Altare enim super quod offerre
debemus munus amoris est altare de quo
dicitur. Exo. xxx. Non ascendes per gradus
ad altare meum ne reveletur turpitudo
tua. Iheronimus. Cum non sit gradus sicut [illegible]
ut pater maior filio vel filius minor
patre et spiritus sanctus minor utroque credatur.
Unde quia arriani istos gradus facere
voluerunt ideo sua turpitudo revelata
fuit quia per os blasphemum omnia inte
riora sua emisit. Istud igitur munus amoris
debemus offerre super altare trinitatis ut scilicet
diligamus patrem qui pro sua potentia nos
creavit filium qui pro sua [illegible] nos
redemit. Et spiritum sanctum qui pro sua gratia

nos in filios adoptavit. Sed at iiii est
quilibet christianus quia si offendimus re-
conciliari debemus. Alias munus dilec-
tionis offerre deo non possumus quia dicitur
prima Johannis iiii. Si quis dixerit quoniam diligo
deum et fratrem suum odit mendax est.
Sed at christiani fratres quia omnes
ab uno patre christo, uno patre recepti,
uno fonte regenerati et ad eandem heredi-
tatem sunt vocati. Et ideo est munus
odore quod est munus orationis quod est
deo valde odoriferum. Psalmus dirigatur oratio
mea sicut incensum in conspectu tuo. Sumus
enim incensum est levis calidus et odori-
ferus. Tunc enim oratio est sicut incensum
quando est levis calida et odorifera. Tunc
autem est levis quando peccatum habet humilitatem quia
sicut levem eam facit quod usque ad celum eam
deducit. Ecclesiastici xxxv. Oratio humiliantis
se nubes penetrabit. Tunc autem est cali-
da quando peccatum habet plurimam caritatem. Ecclesiastici
l. Quasi ignis effulgens et quasi thus ar-
dens in igne. Thus quidem ardet in
igne quando oratio funditur affectu cordis.
Tunc etiam est odorifera quando peccatum habet
puritatem. Apocalypsis v. Habentes singuli ci-
tharas et fialas aureas plenas
odoramentorum que sunt orationes sanctorum.
Altare enim super quod nostras orationes offe-
rimus est ipse christus quia per ipsum offerimus
omnes orationes dicentes Per dominum nostrum
ihesum christum filium tuum etc. Sed sicut a so-
le non possumus habere ignem propter suam
nimiam distantiam nisi mediante cri-
stallo vel aliquo simili, sic nec a patre
propter suam nimiam excellentiam aliquam
graciam invenire vel pape possumus
nisi mediatore interveniente. Sciendum autem
quod altare triplex fuit: eneum et aureum
de primo dicitur Exodi xxx. Altare de terra facie-
tis mihi, de secundo ibidem xxvii. Altare eneum
erat coram domino, de tertio Apocalypsis viii.
Data sunt illi incensa multa ut daret
de orationibus sanctorum super altare aureum
in xx. Sed terre sue sancti tanto morta-
litati subiecta. Et quantum ad hoc fuit
altare terreum. Alia in vilissima. Et

quantum ad hoc fuit altare eneum. Et de-
itas preciosissima. Et quantum ad hoc
fuit altare aureum. Sed nunc etiam est
similiter ipse christus quia si per peccatum offendimus
per veram confessionem reconciliari debemus.
Sciendum autem christus dominus noster, frater et magister
noster. Dominus enim dicitur superbiorum, frater equalium
et magister inferiorum. Christus noster
vocat se dominum nostrum ut ostendat quod
sit maior nobis ratione divine naturae. Johannis
xiii. Vos vocatis me magister et
domine et bene dicitis. Sum etenim.
Vocat se fratrem nostrum ut ostendat
quod sit equalis nobis ratione humane naturae.
Hebreorum ii. Non confunditur eos vocare
fratres dicens Nunciabo nomen tuum
fratribus meis. Vocat se magistrum
ut ostendat quod ipse sunt maior nobis
ratione humilitatis propter quod luce xxii.
Ergo autem in medio vestri sum sicut qui
ministrat. Et ideo est munus a manu
quod consistit in elemosinarum largitione.
Unde dicitur de muliere forti proverbiorum ult.
Manum suam aperuit inopi et
palmas suas extendit ad pau-
peres. Sicut autem fortis mulier ma-
num pauperi aperiet et extenderet
si ea vacua haberet. Ideo dicitur ut sciamus
quod homo misericors debet habere apertam manum
ad pauperes et extensam et plenam
apertam ut det cito et faciliter. Ecclesiastici
vii. Cor inopis ne afflixeris et
ne protrahas datum angustiati. Ex-
tensam ut det quidem. Sunt enim quidam
qui videntur habere manum ad se et
ad suos propinquos tantum reflexam
sed etiam ad alios debet habere ex-
tensam luce vi. Omni petenti autem
te tribue etc. plenam non ut det
habundanter. Thobie iiii. Si multum
tibi fuerit habundanter tribue. Altare
etiam est cor nostrum super quod etiam
elemosinas immolamus quando eas
facimus cum cordis hylaritate. ii.
Corinthiorum ix. Hylarem enim datorem
diligit deus. Cum cordis compassione

Iob xxx. Anima mea compatiebatur pauperi. Et cordis vero interiore Mathei v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. De isto altari cordis dicitur Exodi xxxvii. Fecit altare thymiamatis de lignis sethim. Lignum autem sethim est leve et incremabile et imputribile. Quia cor nostrum non debet aliquo peccato ponderoso ponderari vel aliquo igne tribulationis comburi vel aliquo peccati fetore corrumpi. Altare est fratres nostri quos tunc offendimus quando eorum inspirationibus non obedimus. Tunc autem eos reconciliamus quando eorum inspirationes recipimus. Et ideo eleuos suas manus ipsi deferunt ad deum. Dicuntur autem fratres nostri quia eundem habemus patrem et ad eandem fidem sumus vocati et ad eandem vocati hereditatem.

c. x. m

Altare vivum est ab obsequio quando scilicet totum corpus nostrum et totam vitam nostram in dei obsequio mancipamus. Unde Luce primo. In sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris. Debemus etiam sanctificare deo et coram deo cum indicia cordis cum iustitia boni operis cum rectitudine intentionis et cum longanimitate finalis consummationis. Altare etiam est fides quod nisi super aram nostram fidei offeratur inutilia reputatur. Hebr. xi. Sine fide impossibile est placere deo. Sed et spiritus noster quem tunc offendimus quando sensualitatem sibi preponimus. Tunc autem eum reconciliamus quando sensualitatem sibi subicimus. Duo enim in domo anime nostre posuit factor scilicet virum et uxorem dominam et ancillam scilicet rationem et sensualitatem ut scilicet ratio sit super sensualitatem et eam instruat tamquam sponsam suam. Et eam corrigat tamquam vir uxorem suam. Et eam dominetur tamquam domina ancillam suam etc. **De eodem sermo**

Omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio.

Quoniam secundum beatum Augustinum in libro decimo de civitate dei utrum et cetere passiones anime cadant in sapientem virum. Aliter sentiunt Peripatetici aliter Stoici. Aliter autem Stoici enim dicunt huiusmodi passiones non cadere in sapientem virum. Concedunt tamen quod aliquando sustineat adversa tamen in ipsis retinet animum et constantiam. Unde refert Gellius de Socrate quod potum veneni sibi iniuste oblatum tamquam medicamentum intrepide bibit. Et de eo ait intrepide dum disputans potum illum letus et libens hausit. Peripatetici non has passiones in sapientem cadere dicunt sed moderatas rationi subiectas. Et ponit exemplum Gellius de Xenophonte rege qui audita morte filii dolens coronam de capite suo deposuit. Sed audito quod fortiter pugnando occubuit coronam resumpsit dicens se magis gaudere de filii virtute quam dolere de eius morte. In disciplina ait Varro ut in eodem libro de civitate dei dicit Augustinus non queritur utrum pius animus irascatur aut tristetur sed unde. Nam ut idem dicit in libro retractationum. Aliud est irasci fratri aliud culpe fratris. Non enim fratri irascitur qui culpe et peccato fratris irascitur. Licet sine causa irascitur. Dicitur ergo. Omnis qui irascitur fratri suo reus etc. Quia enim in quolibet peccato potest esse gradus culpe ita et pene. Nam in eodem genere peccati potest quis aliquid peccare graviter aliquid gravius aliquid gravissime. Sic est etiam gradus in pena. Et istud ostendit dominus in peccato ire. Primo est quando ira tantum est in animo. Et de hoc nota cum dicitur. Omnis qui irascitur fratri suo reus etc. Secundo est quando manifestatur in locutioni. Et de hoc nota cum dicitur. Qui autem dixerit fratri suo racha reus etc. Est autem racha secundum Ieronimum hebraicum et est interiectio indignantis velud cum dicitur. Adolescente heu. Alii asserunt racha in caldea lingua vanus. Tertio est quando manifestatur in contumelia sive verbis. Et de hoc nota cum dicitur. Qui autem dixerit fratri suo fatue reus etc. De isto triplici gradu peccati dicit Augustinus et Beda in ...

Ita in animo
Racha
ffatue

Inp'o. cum unum solum scz ira sola. Inp'o
aut sc' duo scz ira et vox. ra. vocem
vituperationis expressio. Sicut aut est
gradus in culpa ita et in pena. que
exprimitur noie iudicii concilii et gehenne
per ea pena inferualis intelligitur
Sz noie iudicii intr. pena grauis
que debetur prime ire. Iniudicio eni causa
discutitur. Et adhuc locus est defensionis
Et ideo reus est tunc in periculo graui.
Noie concilii intr. pena grauior que debetur
sc'e ire. In concilio enim cause sentencia diffi
nitur. Adhuc tamen pena differtur et locus
est dilacioni. Et tunc reus est in periculo gra
uiori. Noie uero gehenne ignis intr.
pena grauissima que debetur tercie ire. Tunc
enim datur sentencia diffinitiua nec locus habet
defensio sine dilacio. Et tunc reus est
in periculo grauissimo. Istud aut totum intr.
de ira deliberata quia odium interpretatur.
Est igitur primus gradus ire quando est tarda
Sz'm aut Damascenum Ira est accensio sa
guinis circa cor. Ista aut accensio sangui
nis contingit. sic. In aliquibus enim ignis
iracundie cito accenditur et cito extinguitur
Isti s'm Greg' sunt similes pictis arundi
nibus in quibus ignis cito accenditur
et cito extinguitur. In aliquibus aut ignis
iracundie cito accenditur et tarde extinguitur
Isti sunt ceteris deteriores. Et sunt similes te
ste que dum est recens facilis est ad reci
piendum ignem sed igne adusta diffici
lis est ad perdendum. In aliquibus aut
tarde accenditur et tarde extinguitur.
Isti s'm Greg' sunt similes lignis grosso
ribus in quibus ignis tarde accenditur
et tarde extinguitur. In aliis uero ignis
iracundie tarde accenditur et cito refri
geratur. Isti sunt ceteris meliores de quibus
dicit propheta Irascimini et nolite peccare.
Pena huius ire fuit esse in malo et iudi
cium. Talis enim citabitur ad iudicium
Et quare istud preceptum diliges proxi'm
tuum sicut te ipsum frangit rescribitur. Et in
venietur quod dilexit eum minus quam pena
quare bona pena eius non gratatur. Cuius quem

— iudicium

pios cia proximus prius tamen dixisset
Et minus quam pro cura corporis sine sa
luti aie fratris preposuit. Sz'us gradus
est quando ira est in signo. Signa aut
odii sunt locuciones subtrahere faciem aui
tere et huiusmodi. Cum aut vexillum tam
rani occulte fuerit in castro licet ca
strum sit iam captum tamen non apparet cap
tum nisi quando erigitur vexillum. Sic cum
odium quod latet in aio captus est a dia
abolo. Sz tamen eius captio non videtur nisi
quando signa odii manifestantur. Pena
huius ire est concilium. Omnia quasi tales
in concilio sunt et eis sentencia dictabitur.
quia sicut fecerit aliis ita fiet ei. Omni
enim qui quisque fuit ibi'm pena sic vaticinatus
Io quo ipsum sit ira sunt deus contra
et angelos et totam suorum curiam. Sicut
magne ire dei erit quia tales de
tormentis non liberabit. Ymo si
omnes sancti pro eis orarent non eos li
beraret Ier. vij. Noli orare pro populo
hoc ne assumas pro eis laudem et
oracionem et non obsistas mihi quia non
exaudiam te. Signum magne ire
angelorum est quia ipsos et nos igni
tradent ut quando venerit dicitur. Mittet filius
hominis angelos suos et colligent
de regno eius omnia scandala
et mittent in caminum ignis. Signum
magne ire sanctorum erit quia modicum
suffragium eis non impendet sicut
patet in diuite epulone. Tercius gradus
est quando ira est in increpacione verbo
vocando scz fatuum sicut vir quando? et
apostolus quasi hoc fecerunt. Cristus
enim discipulos suos stultos vocat
dicens Luc. vlt. O stulti et tardi
corde corde ad credendum. Apostolus
eciam ad Gallatas. iii.o O insen
sati galathe etc. Sz sciendum est quod
sicut dicit ysido. de summo bono. de
duplici est loqui. aut mala ut
bonum bene ut malum male sen
bonum male sen malum bene pro
fertur. Bonum quippe bene loquitur
qui ea que recta sunt simili. anunciat
aut vir malum male quod quislibet

Sz'm

Concilium

Sz'm

Cristus vocauit Apostolos stultos

Apostolus insensatos

flagellum suadet corona. Homo ma
le loquitur qui verbo aliquid aut nega
tur [illegible] predicat. Malum bene
loquitur qui aliquid narrando verum
detestatur ut a bonis hominibus vitantur.
Cristus enim et apostolus vocaverunt eos
stultos non ut confunderent sed ut
corrigerent. Pena quarta debetur huic
ut est gehenna ignis. Dicitur autem
gehenna ignis a gehen quod est terra
et ennos quod est profundum quia in pro
fundo est inferius id est in centro terre.
Et talis locus competit peccatoribus
propter elongationem obscuritatem et frigi
ditatem. Nullus enim locus tam distat
a celo quam medium terre. Ideo dignum
est ut sicut hic elongaverunt se a deo
per peccatum sic etiam elongentur a celo per
longissimum locum. Nullus locus est ob
scurior quam medium terre. Ideo dignum
est ut qui diligunt opera obscura
tenebrarum locus obscurus tenebrarum
et penarum deputetur et in ipsis
teneantur. Nullus locus est frigidior
quam medium terre. Ideo dignum est ut
peccatores qui fuerunt frigidi in dei
amore semper stridant dentibus [illegible]
frigore. Ipse etiam addit quintum
gradum ut [illegible] homicidium [illegible]
[illegible] non etiam dicitur. Audistis quia
dictum est antiquis non occides. Istud
autem homicidium multis modis committitur.
Hoc quidem secundum res corporis animam et
famam. Committit autem quis homicidium
quantum ad res ipsas rapiendo. Ecclesiastici
xxxiiii. Panis egentium vita pau
perum est qui defraudat illud homo
sanguinis est. Quantum ad corpus non
tantum gladio necando sed etiam necessaria
tempore non subveniendo. Ambrosius. Pa
sce fame morientem si non pavisti
occidisti. Quantum ad animam exemplo
aut malo consilio. Romanos xiiii.
Noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus
mortuus est. Aut vitale vite ta
cendo. Gregorius. Tot occidimus

quot ad mortem ire tepidi et tacentes vi
demus. Aut per peccatum mortale committendo.
Sap. xvii. Occidit homo per maliciam animam
suam. Quantum ad famam detrahendo. Ecclesiastici
xxviii. Flagelli plaga livorem facit
plaga lingue comminuit ossa. Pena
huius est iudicium. Illud secundum iudicium
[illegible] Mt. xxvi. Omnis qui acce
perint gladium gladio peribunt. Iste
autem gladius faciet in dampnatis triplicem
mortem. Iuxta illud Ezech. xxi. Dupli
cetur ac triplicetur gladius interfectorum.
Prima mors erit quia igne inextinguibili
cremabuntur. Et ista erit mala. Secunda
quia a bonorum consortio separabuntur. Et ista
erit peior. Tertia quia visione dei priva
buntur. Et ista erit pessima. Math. xiii.
Exibunt angeli et separabunt malos
de medio iustorum. Istud respicit separa
tionem a consortio bonorum. Et mittent
eos in caminum ignis. Istud respicit
ignis inextinguibilis cruciatum. Ibi
erit fletus et stridor dentium. Istud
respicit divine visionis privationem. Sap
[illegible] Visio enim dei sanctos letificabit et
in amore inflammabit. Et quia dampnati
visione dei carebunt ideo semper in fletu
erunt et semper dentibus stridebunt etc.

Cum turba multa esset cum
Iesu nec haberent quod man
ducarent. Convocatis disci
pulis ait illis. Misereor super
turbam quia ecce iam triduo sustinent
me nec habent quod manducent. Et
si dimisero eos ieiunos in domum
suam deficient in via. Quidam enim ex eis
de longe venerunt. Et responderunt ei disci
puli sui. Unde istos poterit quis hic
saturare panibus in solitudine. Et
interrogavit eos. Quot panes habetis.
Qui dixerunt. Septem. Et precepit
turbe discumbere supra terram. Et accipiens
septem panes gratias agens fregit
et dabat discipulis suis ut appo
nerent et apposuerunt turbe. Et ha
bebant pisciculos paucos. Et ipsos
benedixit et iussit apponi. Et man

ducaverunt et saturati sunt. Et sus
tulerunt quod superaverat de frag
mentis septem sportas. Erant autem
qui manducaverunt quasi quattuor
milia et dimisit eos.
Dicit glossa Crisostomus. Cum turbe sine vi
atico ad dominum in solitudine venerunt
prima et secunda die cibaria consumpserunt
Et ideo vero tertia die omnibus iam consump
tis miraculum fecit. Ideo autem tamdiu
secum manebat sine pane suos infir
mos quos sanari affectabat. Unde
dicit Matheus xv. Ubi de isto miraculo agitur
Accesserunt ad eum turbe multe habentes
cecos et claudos etc. Cum igitur prece
dentia salutaria que ab eo audiebant
Omne pane gula sentiat quod in ipso vi
debat. Iste due cause videntur ponuntur
in glossa Matheus xv. Causa prima turbe iam tedio
ciborum fuerat et alimenta defecerant
propterea istud quintum cibus fecit quod
quidem quintum comedabile esse oportet
ipsi siccitas. Et oportet quinam et
oportet instrumentum. Oportet quod de
Christo tria quedabilia sunt videlicet
humilitas in condescendendo cum dicitur Convoca
tis discipulis etc. Secundo pietas in com
patiendo cum dicitur misereor super turbam
quia ecce tedio etc. Tertio liberalitas in
saturando cum dicitur manducaverunt et saturati
sunt etc. Primo quidem in Christo fuit humilitas
in condescendendo cum dicitur Convocatis discipulis
etc. Glossa super Matheus xv. Convocat disci
pulos suos ut doceat maiores mi
noribus sua communicare consilia. Per autem
contra consilium episcopi cum reprehensione scilicet
quia oportet petentis consilium quod licet
in nullo minus superbum. Alia oportet
dantis consilium quod non licet se superponere
dum non alium instruit. Causa oportet veri de
qua petitur quod non licet decere titulo
Primo prima. Et prima quod petit sine mente humiliter
et mansueta sed ut pro se sciri nimis
non credat cum est contra multos qui credunt
sibi sufficere et consiliis non indigere
Bulgaris. Omnia illi desunt qui sibi
nichil deesse putat. Augustinus. Ubi
dixisti sufficit ibi defecisti. Ubi
tibi placuisti ibi peristi. Proverbiorum
xxvi. Vidisti hominem sapientem
sibi videri magis spem illo ha
bebit insipiens. In illo autem quod dat
debet esse discretio prudencia et temperan
tia iustitia. Ambrosius in libro de officiis.
Debetur salutare in eam illi consi
lium quod sit iustus et prudens. Fa
cit iustitia ut nullus sit fraudis me
tus facit prudentia ut nulla sit
erroris suspicio. In tertio non de quo
petitur debet esse necessitas et utilitas.
Non enim debet consilium peti de rebus
superfluis. Ecclesiastici iii. In pluribus super
vacuis noli scrutari multipliciter
et in pluribus eius officiis operibus
non eris curiosus. Nec de rebus vanis
per illo Sedi cum galio vanitatis. Nec
de rebus pravis pretendis. Contra que dicit
Job v. Apprehendit sapientes in
astutia eorum. Et consilia pravorum
dissipat. Sed debet peti consilium de re
bus utilibus et necessariis. Primo Paralipomenon
Accepit consilium cum eis et salutare aiaz
tunc. Secundo in Christo fuit pietas in
compatiendo cum dicitur misereor super turbam
Olim enim erat quasi impassibilia
et dura scilicet deus Augustinus. Celum et corde
deus cum hominem dei reconciliare nole
bat. Augustinus. Hominem non diligebat nec
animas defendebat. Celum nullum suscipi
ebat. Chorus omnes devorabat et
ad tartara rapiebat. Sed modo reces
sit tota duritia et advenit magna mi
sericordia in Christo. Tanta fuit pietas quod homines
deo reconciliavit. Ad Romanos v. Cum enim
inimici essemus reconciliati sumus deo
per mortem filii eius. Dicitur ista sua pi
etate effudit in animis et eum sic
passibilem fecit quod homines deinceps
tamquam genus suum dilexit et in pa
radisum animas deportat. Unde super
illud Matheus ultimo. Nolite conpaciente
dicit Gregorius. Vos autem cum compacientes

que vidos gaudes videt. Secundo etiam efficitur in celis quia ipsum flexibile facit intantum quod ad omnem iussum suspiciens statim se flectit. Insuper significatur super Stephanum se aperuit. Sic efficitur in morte quia que bonis edit terribilis et dura ita pro modo facta est dulcis et mansueta quia a sanctis non timetur sed desideratur. Philip. primo. Desiderium habens dissolui et esse cum Christo. Tertio in Christo fuit liberalitas in saturando eos. Unde dicitur. Manducaverunt et saturati sunt etc.

In peccatoribus est fames contraria. Corporum inedia et famelica quia semper volunt recordari de immunditiis peccatorum. Numeri xi. Commeditte nobis veniunt cucumeres et pepones porri cepe et allia. Cucumeres et pepones sunt dulces et significant peccata carnalia sicut gula et luxuria. Porri cepe et allia sunt acerba et significant peccata acerba sicut est invidia et ira. Corporum intelligentia est famelica quia volunt semper investigare curiosa. Ecclesiastes vii. Deus fecit hominem rectum et ipse miscuit se in infinitis questionibus. Voluntas corporum est famelica quia semper volunt diligere vana. Psalmus. Ut quid diligitis vanitatem etc. In signum autem iste tres possunt satiari habitu. Unde primo Buhar. filius satiavit intellectum plenissima cognitione. Secundus satiavit voluntatem suavissima dilectione. Tertius memoriam securissima inventione. Ecce. Secundo

Sm.1 istud convivium fuit quedam corpore quinariam. In quibus quedam ea fuit quia Christus ad mariam induxit. Primum fuit paciencia in sustinendo eos dicitur. Iam triduo sustinent me. Secundum fuit labor in veniendo eos dicitur. Quidam eorum de longe venerunt. Tertium fuit timor deficiendi in via impediendo eos dicitur. Si dimisero eos ieiunos deficient in via. Quartum commendabile quod Christus ad mariam induxit fuit paciencia in sustinendo eos dicitur. Ecce iam triduo sustinent me

Ut triduo perseverat mecum ut dicitur Marci xv. Cum vult ergo ad deum spiritualiter pascere istud triduo commoveatur. Primus dies est dolor contritionis. Secundus est pudor confessionis. Tertius est labor satisfactionis. Istud est illud triduum quo in desertum iuit ut deo sacrificium offeratur. De quo habetur Exodi iii. vel primum Glo. Tunc bene dum triduo sustinet eum vult dominus fidelium peccata sua detestas per primam ad deum se imponere locutione et cogitatione convertit. De primo dicitur Ro. vi. Sicut exhibuistis membra vestra servire immunditie et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete membra vestra servire iustitie in sanctificationem. De secundo dicitur primo Petri iiii. Recedat vetera de ore vestro etc. De tertio Philip. iii. Renovamini spiritu mentis vestre etc. Secundum quod Christus ad mariam induxit fuit labor in veniendo eos dicitur. Quidam eorum de longe venerunt. Sed circa Glo. Ad servicium dei veniunt de prope. Quidam de minus prope. Et quidam de longe. Quidam integritatem mentis et corporis servant de prope ad deum festinant. Qui non coniugio vitit ullis tamen flagitiis inquinatur de minus prope venire cognoscitur. Qui autem post multa flagitia convertitur de longe venire probatur. Ephe. ii. Veniens evangelizavit vobis pacem qui longe fuistis et pacem hiis qui prope. Secundum hoc beata virgo maria de prope venit quia mentis et corporis integritatem servavit. De minus prope venit Elizabeth coniugata que in suo coniugio honeste vixit. De longe venit magdalena que post multa flagitia ad deum totaliter se convertit. Tertium quod Christus ad mariam induxit fuit timor deficiendi in via in redeundo eos dicitur. Si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via. Circa quod notandum est quod quatuor sunt genera hominum qui difficulter ieiunia ferunt. Primi sunt senes [illegible] qua egritudine qualescumque. Pueri infirmitates et Senes. Tales sunt qui de novo ad primam veniunt et convertuntur. Isto cibo indiget scilicet ubi dicit ipsi qui

de mag' infinit' peti Heb. xi Conualue
runt de infirmitate fortes facti sunt in bello Ipsi
agressi sunt viam paradisi Coloss. i. R/ xxx
Surge cor de gradus enim est restat via
Glo. sup act. xv. Dicit qui sine celesti
pane ad patriam tendit Ipsi sunt tamquam
pueri recte in gratia renati Pe. i.
Sicut modo geniti infantes lac concupi
scite Ipsi sunt quasi inueterati in peccatis
ps. Inueteraui inter omnes inimicos meos
ps. Tercio istud quintum sunt quedam
opte ministracio i. distribucio quia sunt tria
in eis i. in distributis quoddam reprehensibile
et quoddam tollerabile et quoddam commendabile
Primo sunt in eis quoddam reprehensibile Illa
reprehensibile sunt i. quod dixerunt Vnde
quis poterit istos saturare panibus in soli
tudine Isto enim dicto debuit dubitare
cum paulo ante xpc quinque milia hominum
de quinque panibus et de duobus piscibus sa
turauit Beda super Marcum vi. Ipse autem
xpc non clamat super eos sed leniter incre
pauit dicens Quot panes habetis Gal.
vi Vos qui spirituales estis instruite huiusmodi
in spiritu lenitatis Non dixit in spiritu le
nitatis non in disciplina lenitatis sed in spiritu
lenitatis Corrigenda enim corrigendi sunt in spiritu
asperitatis Alij in disciplina seueritatis Quidam
autem in spiritu lenitatis Contra quorum quod
ponet in procedere asperitas in correctione
seueritas sed esse in corde tranquillitas (.
Videat aliqui aliquando supplicatur diuinitus
sic erat isti discipuli tales corrigendi
sunt et in primo lenitatis et in spiritu lenitatis
Secundo sunt in eis quoddam tollerabile scilicet quod
necessaria vite se pauce reputabant
Sed contra quod vi. quod dicit Mt. vij. Nolite so
liciti esse de crastino Sed aliud est sic
sollicitudine nimia pro temporalia cele
stibus preponere quod est prohibita Aliud est
sic prudencia qua laboranda vite ne
cessaria acquirere quod est concessa Ideo la
bor est concedendus et sollicitudo tollenda
Aliud est sinac ordinacionem diuinam qua

dominus ordinatur aut predicatoribus vbi
dei a subditis necessaria ministrentur
prima Cor. ix. Dominus ordinatur his qui
euangelium dei annunciant de euangelio
viuere Tercio sunt in eis quoddam commen
dabile quod in distribuendo panes
xpo veniente assistebat Per quod instruimur
quod prelatis debemus subici et in
adiuuando eos similiter respondendo et in
signo eis assurgendo et genua flec
tendo et in opere eis obediendo Hebr.
xiij Obedite Item obediencia
operis Primo vitis Item humilitas
cordis Quia debet reputare eos
sibi in omnibus esse prelatos Item
reuerencia tam signo corporis etc. Ser
Misereor super turbam mo
Memoria erit tam dominus secundum
sustinent me etc. Dominus de
Olim ima dei tam eodem etc.
erat in celo ps. Domine in celo mi
sericordia tua Deinde descendens de celo in
clusit se in quadam angulo scilicet in prolo
indiorum ps. Notus in iudea deus
Deinde instruxit se in virginis vtero
ps. Suscepimus deus misericordiam tuam
in medio templi tui etc. Tandem
diffusa est in vniuerso mundo ps. Misericordia
domini plena est terra Et sic dominus qui
tunc videbatur minoris super terram an
gelorum Et per modum super terram iude
orum modo est minoris super terram
omnium fidelium Ideo dicit Misereor
super turbam Ista autem mia tam di
citur. Primo potest propinquitudo. Secundo
potest ea mocium vnde Tercio non est esse
. Primo enim potest esse non propin
quitudo vnde in hoc quod dicit Misereor
super turbam Quia de propinquitudine
vnde tam sanctus videlicet primo pietas
naturalis Secundo potest vniuersalis Tercio
experiencia singularis Primo quidem
est pietas naturalis Sicut enim naturale
est igni calefacere Sic proprium est dei

ffm

misereri sit et parcere. Dyonisius. Nec
ignis est infrigidare nec boni non
bona producere. Prima igitur misereri est
de ipso proprio punire est de alieno
involuntarium et tardum. Quod autem sit
de punire alienum dicitur Ysa. xxviii.
Alienum est opus eius ab eo. Et loquitur
de opere punitionis. Apis enim licet mel
efficiat. Et hoc est sui proprium officium licet
et pungere sed cum molestia. Et hoc est
de alieno. Sic et deus quidam mel
precipue facit officium de proprio. Aculeum non
adhibet similiter nisi cum facit officium de
alieno. Est etiam involuntarium sibi
quia invite punit. Ysa. primo. Heu consola
bor super hostibus meis et vindicabor
de inimicis meis. Unde dicit Glosa. Quod pii
patris eos licet inimicos plagiet et peni
tet. Est etiam tardum quia sicut dicit Crisostomus
Illud quod homo primum naturam facit cito facit.
Illud autem quod contra naturam facit tarde facit.
Sic et deus cito facit opus misericordie quia
est primum naturam suam. Tarde autem facit opus
iustitie quia est contra naturam suam. Ro. ii. An
divicias bonitatis pacientie et longani
mitatis contempnis. Sic igitur opus iustitie
est de involuntarium alienum et tardum.
Unde Crisostomus super Matheum dicit. Vir
quod punit et videt etiam compellitur.
Deus autem invitus et cum magno
dolore compellitur peccatores dampnare.
Non enim dolet quod ipse ab eis offen
ditur sed quia violenter cogitur aliquem
perdere quem omnis cupit salvare. Unde Ezechiel
quid dicit dominus. Cum in potestate sua deus
habeat perdere et salvare eos cum invi
tus compellit. Et videt. Tu qui non
desperas misericordiam dei. Illa sic qui
desperant misericordiam denegat esse deum esse.
Sic quod non desperantem misericordiam prestat
iustitie. Unde Ezechiel xviii dicit dominus
...es est homo quod non desperat misericordiam. Et
videt. Tu quod peccator in peccatis despe
raverit cum misericordiam est contra ad deum.
Ille enim desperat misericordiam quod timet
misericordiam eius. Cum autem non timet non

desperat misericordiam sed contempnit. Unde quod sit de
prumptum ad misericordiam est potius virtutis. Quanto
enim quis est magnanimior tanto est ad misericordiam
promptior. Hoc videmus in animalibus et in ho
minibus. Nam inter animalia ea quod sunt magis
nobilia ad indulgendum sunt magis prona
et equus. Unde leo a catulo provocatus se
non vindicat propter sua magnanimitatis et ca
tuli vilitate. Sed si catulus mordet
catulum statim mutuis morsibus se lacerant
quia animalia vilia sunt. Sic videmus quod
homines magnanimes sunt ad indulgendum
faciles. Ambrosius. Procul a magnanimis
cupiditas ulcionis. iii°. Reg. xx. Reges
domus Israel clementes sunt. Et dicit ant
mites quod sunt viles et fragiles ad iram
et vindictam faciles sunt. Eccli. xxviii. Non
est ira super iram mulieris. Unde sicut cum sit ca
potes et nos viles vimici iras in
iniurias prumpedit. Et si eas recogitat
statim eas remittit. Et hoc propter sua magni
tate. Et propter nostram vilitate. Unde Boeci
us. Deus et humilia respicit. Ac si dicat
Quia ipse excelsus pro potestate magestatis
ideo humiles respicit. Ecclesiastes. Sap
xi. Misereris omnium quia omnia potes. Ac si
dicat. Quia tu habes potestatem universalem
ideo habes misericordiam generalem. Et in isto sensu
loquitur ecclesia cum dicit. Deus qui omnipoten
tiam tuam parcendo maxime et miserando mani
festas. Ecce tamen quod sit deum promptum et
promptum ad miserendum et ad misericordiam est
copiositas sui. Celestia enim morbi
tribus modis medicus scire potest. Aliquis
per suam sciam theoricam et tunc est misericordia
inter minores. Aliquis per practicam et per
excitationem longam et tunc est magis minores.
Aliquis per experientiam quam in persona propria
infirmitates primas est expertus. Et tunc
est maxime minores. Et iste bonum est ut ali
quis infirmetur ad hoc ut melius compa
tiatur. Sed si esset aliquis medicus
bonus theoricus et bonus practicus
et infirmitates propter expertus iste ad hoc
esset magis minores. Deus autem ante
incarnationem suam per iras infirmitates
corporales et spirituales cognoscebat per

sapiam qui perfida theorica. Et ideo
tacite per benignus multum erat misericors
ps. Deus misereatur. per filiorum misericors
Deus timentibus se quoniam ipse cognovit
figmentum nostrum. Recordatus quia pulvis
sumus. Hos sic fecit usque. Post incarnationem
ac fuit perfida pertita et conversatio
longa quia xxxiii annis circa miras
infirmitates tam corporales quam spirituales pe
titavit et conversavit. Et sic fuit ma
gis misericors. Act. x. Qui pertransiit
benefaciendo et sanando omnes oppressos a
diabolo usque. Et sic medicus multum gesta
vit. qui circa aliquem infirmum diu se conver
satus est et melius percipit ita hic ps.
Conturbatus sum in conversatione mea et con
turbatus sum a voce inimici et a tribulatione pec
catoris. Ac si dicat de hiis doleo et con
tristor. Eum sed conversatio mea non valet
Et quid vox inimici i. suggestio diaboli
plus valet quam inspiratio mea. Et quod
ego peccatorem tribulo i. primo tandem
fuit propria penitencia. Eius corpus est
tempore fame dolores et morte. Et ideo
valde factus est misericors. Hebr. iiii. Non
enim habemus pontificem qui non possit com
pati infirmitatibus nostris. Hebr. v. Didi
cit ex his que passus est obedientiam. Quarto
po. ta motiva bonus mee q quidem
fuit devoto tempore q in duobus apparet
Primo quia in illo qui de lege veniebat. Secundo
in illo qui in deo peccato manebat. Primo
quo apparet devoto tempore in illo qui de lege
veniebat. Illi de lege ad christum venerunt
qui de peccatis ad deum se convertunt. Sunt autem
quidam qui peccant per infirmitatem quam
sicut petrus qui timore mortis christum negavit.
Isti venerunt de lege. Alii peccant per ignoranciam
sicut paulus primo ad thimo. primo ignorans feci in
incredulitate. Isti magis de lege venerunt. Ma
iore quod est affectata ignorancia. Alii per
certam maliciam sicut david qui adulterium
et homicidium commisit. Isti venerunt adhuc
magis de lege. Secundo apparet circa devo
tio in illo qui in deo peccato manebat. Pro
dies est cogitacio veri. Secundus est delectatio

mali. Tercia amor boni. Sunt autem quidam
qui cum christo nolunt stare in prima die
Qui mali veniunt qui sunt cogitatores vanorum
i. fide vanorum sed tamen non malum committunt nec
bonum faciunt. Actus iiii. Confitentur se
nosse deum factis autem negant. Alii autem
sunt qui stant peccato tamen biduo sicut desides
et ociosi qui licet habeant cogitaciones vel
et delectationem mali tamen non sunt adhuc
et operationem boni. De quibus dicitur luc. iii.
Omnis arbor non faciens fructum bonum
excidetur usque. Boni autem sunt cum eo
deo quia deum perfecte cognoscunt et ma
lum fugiunt et bonum faciunt. De isto dicitur
Gen. xl. Tres et dies sunt post quos
recordabitur pharao ministerii tui
et restituet te in gradum pristinum. Da
bisque ei calicem usque. De quibus verbis
dicitur quia isti tres dies acquirunt nobis
dei memoria mansionem eternam et dos fecit
magna leticia. Tercio ponitur efficacia
unionis quia fuit saturativa. Hec distinguitur
ad glo. super cap. xv. quatuor tempora que sunt
ante legem sub lege sub gratia et in gloria
In primo tempore fuit paucitas nulla non in
intellectu quia deum cognoscebat nec in affectu
quia iustificari non poterat. Ephe. iiii.
Tenebris obscuratum habentes intellectum
quo ad primum alienati a via dei quo ad secundum
In secundo tempore fuit satietas semiplena quia
intellectus est refocillatus per legem quo ad
cognitionem sed affectus remansit vacuus
quo ad iustificacionem. Ro. iii. Per legem
cognitio peccati quo ad primum. Nunc autem sine
lege iustificati quo ad secundum. In tercio tempore
est satietas plena quia satiatur et intellectus
cognitione et affectus gratie plenitudine. Ioh.
primo. Gracia et veritas per ihesum christum facta est
In futuro non erit satietas plenissima
quia totus homo satiabitur tam interior
quia intellectus satiabitur in aperta dei
visione et affectus in aperta dei dilectione
quam exterior quia satiabitur oculus in videndo
celo adoctum faciem christi olfactus in
senciendo odorem christi os in loquendo ore
ad os cum eo christi. Auris in audiendo voce
christi manus in amplexando vestigia christi usque

De eodem sermo tercius

Accipiens Ihesus vii panes gracias agens fregit etc. ¶ In hoc
textu [illegible] consideratur scilicet conuiuium ad corpus
quantum ad animam et quantum ad utrumque quin-
tuplex deus exhibet anime quod sibi
preparauit scilicet corporale quo corpus
refficitur spirituale quo anima nutritur
et celeste quo totus homo beatificatur
Conuiuium autem corporale tum Christus in
hac vita perfecit scilicet de septem pa-
nibus etc. Ioh. vi. de quinque Conuiuium
autem spirituale multociens fecit. Ita faciens
predicabat vocans alimenta spiritualia
exhibebat Augustinus Non est magnum pa-
scere ventres cito morituros sed magnum
est pascere animas in eternum victuras
Conuiuium autem celeste tum fecit faciet
quod tum magis accipiet fine de quo dicitur
Luc. xxii. Edatis et bibatis super
mensam meam in regno meo. Istud
autem conuiuium corporale significat spirituale
et spirituale et celeste. In isto autem conuiuio
ponuntur tres dicte personas scilicet Christus
discipuli et turbe ¶ In Christo vero duo sunt
scilicet magnitudo una. Unde dicitur Ambrosius super
turba Et magnitudo potentie qua panes mul-
tiplicat. Unde autem dicitur magnus quatuor
modis. Magnum enim aliquid quatuor
potest dici scilicet aut altitudine aut
profunditate aut latitudine aut longitudine.
Primo enim dicitur aliquid magnum altitudine
sicut arbor precelsa dicitur magna. Secundo
aliquid magnum profunditate sicut puteus
profundus dicitur magnus. Tercio dicitur aliquid
magnum latitudine sicut platea lata
dicitur magna. Quarto dicitur aliquid magnum
longitudine. Sicut via longa dicitur magna.
Eisdem modis una diuina magna
vocatur. Est enim tam alta quod in celo
ascendit et scandit super uniuersa terrena
uerace facit [illegible] magnificata est
usque ad celos una tua Est et tam
profunda quod usque in infernum descendit
et sanctos patres inde eduxit. [illegible]
tua domine magna est super me et eruisti
animam meam ex inferno inferiori
Est tam lata quod uniuersum mundum

se expandit [illegible] domini plena est terra Est
tam longa quod ab eterno incepit et usque in
eternum durabit. Secundo in Christo fuit magnitudo potentie
per quam septem panes sic multiplicat quod
quatuor milia hominum inde saciauit et mi-
rabiliter septem sporte superfuerunt. Quare
autem Crisostomus. Cum plures panes fuerunt hic
et pauciores comedentes quam in priori miraculo
quid est quod pauciores reliquie remanserunt
Et videtur. Cum autem hic fuit quod sporte
sunt maiores quam cophini aut ut eodem
fiat [illegible] illius et istius miraculi
Et ipse hic tunc fecit cophinos reliquiarum
esse discipulis. Nunc autem sportas equales
panibus fecit. Multiplicat autem panes be-
nedicendo frangendo et gracias agendo am-
plicauit. [illegible] benedicendo [illegible]
quod cibum benedicere debemus. Illa enim bene-
dictio cibum sanctificat [illegible] Thimotheum iiii. de cibo dicitur
sanctificatur per verbum dei et oracionem. Diabolo
ne se immisceat fugat. Sicut etiam
in [illegible] quadam dialogus [illegible] quia
lactucam sine benedictione comedit sicut ait
Gregorius in dialogo. Et salubre [illegible]
Non est enim magnum [illegible] vel [illegible]
Seneca. Stulto nulla res opus est. Nulla
enim re scit uti. Secundo multiplicat frangendo
ad innuendum quod in miris quinque panes
pecipibus frangere debemus. Ysa. Frange
esurienti panem tuum etc. Tercio multi-
plicat gracias agendo ad innuendum quod in
nostris refectionibus gracias deo agere debemus
[illegible] Thimotheum iiii Nichil reiciendum quod cum
graciarum actione percipitur. ¶ Secundo in isto
conuiuio fuit turbe in quibus fuit duo
scilicet magna humilitas et magna saciatas
humilitas autem notatur in hoc quod super terram discum-
bere precepit. [illegible] [illegible]
quod debet illi [illegible] qui [illegible] noluit pa-
ti [illegible] enim stant in ista terra sicut
auari qui sunt terra super caput suum
Amos [illegible] [illegible] in capite omnium Alii
stant super terram sicut [illegible] qui tremens
omnibus [illegible] [illegible] [illegible] Si vis
perfectus esse vade et vende omnia que habes
Alii non [illegible] ista terra [illegible]

non super terra pondam paupere. sed stant
in terra preciosorum administracioni. Tales
sunt prelati bte male qui res suas in
tres partes dividebat. Una parte dabat
servitoribus templi. Alia pauperibus distri-
buebat. Terciam sibi et familie sue usibus
reservabat. Ho. in celis sunt magna sati-
etas unde dicitur. Inebriabuntur et saturati sunt.
Sunt enim ita per vinum saciari debuerunt
primo scilicet stomachum vacuum. Secundo stomachum
purgatum. Tercio palatum sapidum. Primo quidem
habent stomachum vacuum quod non contingit propter hoc
quod dicitur. Nec habent quod manducent. Stomachus
enim plenus fastidit vacuus appetit.
Sic eciam quando stomachus anime est plenus
superfluis porcorum fastidit dulcedinem
celestem. Prov. xxvii. Alia saturata
calcabit favum. Cum enim vacua cor-
dis implet amore dei. Aug. Vas
es sed plenus es funde quod habes ut re-
cipias quod non habes funde amorem seculi ut
impleatis amore dei. Ho. habent sto-
machum a noxiis humoribus purgatum quod
non contingit propter hoc quia primus quam eos reficeret
sanavit eos ut habetur Mat. xv. Glo.
ibidem primus dominus aufert infirmitatem
et postea cibat. Quia primus sunt peccata
removenda et postea verbis dei anima nutri-
enda. Que autem fuit ille infirmitates
dicitur ibidem. Accesserunt ad eum turbe multe
habentes claudos cecos debiles et mu-
tos et curavit eos. Ita a bestiis infir-
mitatibus tanquam a malis humoribus sto-
machus anime est purgandus quia per claudi-
cacionem pravitas vitiorum Cecitas ad cognos-
cendum deum debilitas ad faciendum bonum
mutitas ad laudandum deum dicitur in Glo.
super illud ps. Pullis corvorum invo-
cantibus eum quia quando pulli corvorum
sunt albi pascuntur rore celesti. Quan-
do nigrescunt incipiunt corvi parentes
eos pascere. Sic eciam anima alba per
puritatem pascitur a deo. Nigra non propin-
quitate pascitur a dyabolo. Tercio habent pa-
latum sapidum. Petrum enim verba xristi eis
sapiebat quia ab ipso recedere non sinebat

sed tamdiu cum eo remanserat. Unde
potuit dicere cum ps. Quam dulcia
faucibus meis eloquia tua etc. Xpus
non pascit illos qui habent palatum
insipidum et amarum amando terrena
sed qui habent sapidum amando celestia.
Unde in huius signum dicitur quod aquila non
pascit pullos qui respiciunt versus
terram sed qui respiciunt versus celum.
Tercio in isto quinto fuit dispensatio in qua ibi
duo fuit scilicet mediacio pia et solli-
citudo provida. Discipuli enim fuit me-
diatores inter xristum et populum. Quia xristus
non dabat panes turbe sed discipulis. Et
discipuli dabant turbe. Et sic patet quod ibi
fuit dans et non recipiens sic xristus.
fuit ibi dans et recipiens sic discipuli.
Et fuit ibi solum recipiens sic turba et non dans
Per quod datur intelligi quod iste ordo in ecclesia
militante debet servari. Est enim ecclesia
spirituale celum et corpus mysticum. In
celo autem quoddam corpus quod illuminat
et non illuminatur sic sol. Et signat xristum
qui lumine sapiencie angelis recipit et
aliis infundit. Aliud quod illuminat
et illuminatur sic luna. Et signat prelatos
qui illuminantur a xristo et illuminant sub-
ditos. Aliud quod illuminatur sed non
illuminat sic firmamentum quod etc. sed
non illuminat sed a sole luna et stellis
illuminatur. Et signat subditos et laycos
quorum est a prelatis lumen recipere et
aliis non infundere. Est et ecclesia corpus
mysticum. In corpore autem humano sunt
quoddam est quoddam membrum quod influit
sed non recipit sic caput. Et signat
xristum. Quoddam quod influit et recipit
sicut vene. Et signat prelatos. Quoddam
quod recipit sed non influit sic caro
et signat subditos. Ho. in discipulis
fuit sollicitudo provida in hoc quod
collegerunt fragmenta ne pauperi-
bus deessent. Voluit autem xristus quod colli-
gerentur propter tria scilicet propter ipsius mysterium
Ho. propter ... Tercio propter documentum
Primo quidem propter mysterium quod tangitur.

T.

in Glo. sup Ap. xv. Alcoria q̄ dr̄ mi
stica q̄ nō tangit cūus uba apli
sustollit et implet septē sportas
.i. pectorum corda septiformis sti sps
gra admirabilis illustrata. Ex h̄ ptz
quod Iuste cum dat̄ uob dd. ut ea
q̄ nobis superfuit uel q̄ ieiunando
uob subtrahimus paupibz erogemus
Aug. de tuo ieiu. fames pauperis
saciet. Aut si ieiu. nō potes ma
gis pascas tuos saturitate uera co
cedat. Idem de ma̅ducaturus
eras si nō ieiunares da paupibz
ut ieiunium tuum sit saturitas aīme
nō marsupij lucrum. Ho. ptz docti
ut cohortent iustum q̄ illis qui sua
pauperibus erogat bona tpalia
multiplicant. Pu. xi. Alij diuit
pria et ditiores fiunt. Greg. i dyal.
Terrene sbe p h. q̄ paupibz dist
buunt multiplicat. Istud ptz in .ic.
R. xvij. In uidua q̄ helye panē
cum dans farina multiplicat. Pqd
dat. int di. q̄ pauperes magis pa
sunt elemosinarios q̄ ecōuo. uel
spuales eis uera in petrando uel
tpalt. eis bo. tpalia multiplicando

Attendite a falsis pphis. Dica
qui ueniunt ad uos i. uij.
uestimentis ouium intrīsecus Simo
aut sunt lupi rapaces. De plus eu. t.
fructibz eorum cognoscetis. Vn. ca.
eorum. Nunquid colligunt de spinis u
uas. aut de tribulis ficus. Sic oīs
arbor bo. fructus bonos fa. Mala
aut arbor fctus malos fa. Nō pt
arbor bona fructus malos fac.
Neqz arbor mala fctus bonos fac.
Oīs arbor q̄ nō fa. fctū bonū
excidet et in igne mittet. Igit
ex fructibus eorum cognoscetis eos.
Nō oīs qui dt. m. do. do. intrabit
in regnum celorum. Sed qui facit
uolunta. patris mei qui in celis
e. ipe intrabit i regnum celorum.

Cum in legē hūanas puniendi sunt
falsarij literarum regalium et bullarum
et falsarij monetarum, ponderum et mensurarum
falsarij literarum sunt heretici qui literas summi
regis .i. scripturam sacram falsificant quam
eciam filius dei p quasi bullas .i. p quā
miracula roborauit quas bullas heretici fal
sificant. dicentes nō uere passum fuisse sed
fantastice affirmant. Falsarij monetarum sunt
ypocrite a moneta cum regni summe regis ce
lestis sunt ieiunia oraciones et elemosine quas ipsi
falso faciunt quia i hijs nō intendunt honorem
dei sed fauorem hūanum. Falsarij ponderum sunt
mali plati de quibz dr̄. Mt. xxiij. Alli
gant honera grauia et i portabilia et i po
nunt in humeros hominum etc. Falsarij mensu
rarum sunt mali subditi qui tm̄ dd. mal
mensurant ecclesia dat ei res tpales
et diuina. supos. Heretici ergo sunt falsarij
literarum et bullarum dei. Ypocrite sunt falsarij
monete di. Mali xpiani sunt subditi
sunt plati sunt falsarij ponderum et men
surarum. Ab istis tribus falsarijs dns
nos amonet attende dns Attendite
a falsis pphetis. Sicut pro. i. falsi pphe sunt
heretici de quibz tacitur in isto euang.
Pro. cum tagit. eorum fraudulencia Cum dr̄.
ueniunt ad uos in uestimentis ouium etc. Se
pont. eorum sentencia Cum dr̄. Intrinsecus
aut sunt lupi rapaces. Tho. po. eorum
noticia Cum dr̄. A fructibz eorum cognoscetis
eos. Pro. quid po. eorum fraudulencia
quod nō. Cum dr̄. Ueniunt ad uos i uestimentis
ouium. Ista aut uestis ouina e tplex
scilicet simulata lorica simulata glisa.
simulata spaco. Pria. e simulata lorica
lupus quidem ut dr̄ in libro de animalibus
aliqn̄ fingit uocē canis ut nō lupus
sed canis credat. Canes dei sunt pdica
tores qui hnt linguam medicinale
p linguam canum eorum etc. Heretici
ergo aliqn̄ fingunt se hre uba pdicatores
dicentes aliq uel ut sic etiam ad fla
Ro. xvj. Per dulces sermones et bndic
tiones seducunt corda i nocentium. Jo
dr̄. Apoc. ix. Assimilant scorpionibus
et in facie .i. in prio. dicunt ubi

blanda sed in cauda .i. in fine pungunt
quia dicunt verba venenata Augustinus Vestita
ovium sunt blanda verba Glossa. Heretici quidam
veste pietatis tecti venenato animo sunt lupi
rapaces. Secunda vestis est simulata qui
etas. Quia pretendunt magnam mansuetu
dinem cum ipsi sint de animalibus quia lupus ali
quando emittit voces humanas ut non
lupus sed homo videatur. Sic heretici pre
dunt hic quietem humanam .i. humilem
et mansuetam. Homo est animal mansuetum
natura et docile et mobile. Heretici cum simulant
se habere mansuetudinem et discretionem et habe
ant desiderium nocendi Ideo assimilantur
sepulcris dealbatis ut dicitur Matthei xxiij
Quia exterius videntur esse depicti de
core exterius sed intus sunt pleni spurcicijs
viciorum. Tercia vestis est simulata spacio
sitas. Sunt enim ordines et claustra sub
quibus maliciam suam tegunt Item sicut
lupus subtus folia vinearum se abscon
dit ut oves venientes ad carpendum
rapiat. occidat. et comedat folia vine
arum sunt sanctorum virorum opera facta in caritate
sub quibus heretici se abscondunt ut here
ticos faciant ut simplices decipiat ij. Thimo
thei iijo. Habentes quidem speciem pietatis virtutem
autem eius abnegantes Ideo assimilantur
veneficis qui dum venenum offerunt melle
involvunt. Secundo ponitur eorum sententia cum
dicitur Intrinsecus autem sunt lupi rapaces Ve
rum. Glossa spiritualiter corrumpendo vel si per
corporaliter persequendo ut patet in scelerato cuius
consilio omnes christi catholici fere in occisionem
missi ut vix tres invenirentur qui fidem
defenderent Actuum xx. Ego scio quod intrabunt
post discessionem meam lupi rapaces in vos
non parcentes gregi. Tales lupos nequam sunt canes
latrantes Refert petrus manducator
quod cum philippus rex macedonie obsideret
athenas dixit eis date michi decem ora
tores et ego vobis elegero et obsidionem
recedam Surrexit demostenes peritissimus
orator dicens lupi dixerunt pastoribus
tota causa discordie inter nos et vos sunt
canes Sed date nobis canes et eritis
amici Qui cum fecissent dormientibus
pastoribus lupi in gregem adlibitum
deservierunt. Hoc est quod magnum
periculum est quando canes .i. predicatores
gregem deserunt et latrare negligunt
Ysaias lvj. Canes muti non valentes
latrare Sic et in homine mansuetudo
est laudabilis et ita vituperabilis
Sic equus in cane Dioscorides Mansuetudo
omnibus facta canis iam non est canis
Tercio ponitur eorum noticia cum dicitur A fruc
tibus eorum cognoscetis eos Ideo enim
cognoscuntur a vestibus simulationis sed a
fructibus apertis qui sunt tres scilicet primus
est doctrina pestifera Secundus est si
mulata vita Tercius est plebs impia
Primus fructus est doctrina pestifera
quia diabolus dicit Eritis sicut dij omnia
visibilia et multa talia diabolica et
perversa Job xiij. Ostendam vos esse
fabricatores mendacij et cultores per
versorum dogmatum Secundus fructus est simu
lata vita Simulant enim intendunt
illis per quem possit reputari sancti
secundum peculiaritatem sanctitatis et perplexi
tati ordinum Matthei vj. Exterminant
enim facies suas ut appareant homi
nibus ieiunantes Item Matthei xxiij.
Devorant domos viduarum sub ob
tentu prolixe orationis. Tercius fructus
est plebs impia quia omnes heretici
abhorrent gentes sunt usurarij periuri
et multis sceleribus sunt pleni Sapien
tie iiij. Omnes enim filij testes sunt
nequicie adversus parentes suos ¶ Ez 7
Secundo falsi prophete sunt ypocrite Et isti
periculosi etiam deum impugnant Ali
quando enim contra passa est bellum tyran
norum sed istud vicit per pacientiam pa
titur contra bellum hereticorum et
istud vicit per sapientiam Bellum autem
ypocritarum vincere non potest Et quia
occultum et quia domesticum Et quia
intestinum Ideo permisit deus et
tenditur Lupus ubi res certa est

aspicit. Ubi autem iniecta attenditur i. cau
te considerat. Induunt enim se vestibus
ovium scilicet ieiuniis orationibus et elee
mosinis. Intus autem sunt lupi rapaces
quia malo animo hoc faciunt. Vel potest dici
quod fideles sunt vestiti vestibus. Ps. Myrra
et gutta et cassia a vestimentis tuis etc.
Talibus enim vestibus fuit gutta i.
lacrima compunctionis. Gutta enim est species
aromatica que lacrimas stillat. Fuit
cassia i. pudor confessionis. Cassia enim
habet folia purpurea et significat pudorem
confessionis. Fuit myrra i. labor sa
tisfactionis ubi intelligitur amaritudo sen
titur. Et quia ypocrite aliquid se fingunt
lacrimas effundere confessionem prime et
satisfactionem assumere. Ideo difficile est
cognoscere. Hoc enim Crisostomus. Quia lupi tecti
pelle omnia peccata cognoscuntur. Scilicet primo per
actum. Secundo per ululatum. Tertio pabulo. Quarto
quando lupus cognoscitur. Pactu quia denti
bus mordet oves. Omnis autem non
mordet. Ululatu quia lupus celum ulu
lat. Omnis non ... terram balat. Pa
bulo quia carnibus delectatur. Omnis non
herbis pascitur. Eodem modo isti ypocri
te cognoscuntur. Primo pactu quia bonos
mordet et eos detrahit. Gal. v.
Quod si invicem mordetis et comeditis
videte ne ab invicem consumamini. Ille
qui mordet parte attrahit et parte
relinquit. Sic aliquis detractor in parte
laudat et in parte vituperat. Ille vero
qui comedit cibum masticat et incorporat.
Sic etiam multi contra aliorum vitam in
maturam et tamen eadem faciunt et in corpo
rant. Ille autem qui consumit nec de
pelle nec de carne nec de osse aliquid
dimittit. Quia plures sunt qui concupiscunt
famam et vitam et statum. Secundo cogno
scuntur per vocem. Crisostomus. Qui vocem
humilitatis emittit et vocem confessionis
ovis est. Qui non contra vitium blasphe
mat et ululat contra deum lupus est.

Ps. Iniquitatem in excelso locuti sunt.
Tertio cognoscuntur pabulo. Quia boni pa
scuntur herbis virtutibus i. celestibus
amenitatibus. Eze. xxxiiii. Requiescent
in herbis virentibus. Mali autem in car
nalibus voluptatibus. Ro. viii. Qui secundum car
nem sunt que carnis sunt sapiunt. Tertio fa[illegible]
prophete sunt falsi et mali christiani. Vestibus
ovium quibus se induunt sunt opera de genere
bonorum tamen quia in peccato mortali hec faciunt
nichil sibi ad salutem prosunt. Sunt autem
respectu operum que sunt in caritate fa[illegible]
sicut pictus respectu hominis veri. [illegible]
apud sapientem omnia sunt honesta apud
vulgus simulata verorum honestorum. Sunt
sicut lignum putridum in nocte lucidum
vel ut lucius qui tamen in die inventi veri
tunc putridi apparebunt. I. Cor. iiii.
Illuminabit abscondita tenebrarum etc.
Item sunt sicut auricalcum vel plumbum
vel veri auri. Bersuire. Auricalcum est pal
lens aurum quod fulgens auricalcum
Item sunt sicut flores vel fructum. Et si
hec de omnibus floribus vini viridarii
possit sicut vestiri. Sic de hiis ... ta
libus operibus non possit admoniti
de paradisi dulcedine saciari. Sic autem
flores fructus producunt. Sic talia opera
sepe ad gratiam disponunt. Et sic flores
vinearum bufones fugant et dum vi
nee recreant. Sic talia opera [illegible]
disponunt ad gratiam dyabolo displicent
et deo et angelis eius multum placent etc.

Attendite a falsis De eodem sermo
prophetis qui veniunt Secundum
etc. Tertio opus eius invenitur. Math.
Prophetia prima de presenti. Sicut Ysa vii
illa in principio creavit deus celum. Genesis i.
et etiam ... de futuro sic illa Ysa.
vii. Ecce virgo concipiet et pariet filium.
Tertia de preterito occulto. Sic illa Joh.
i. Ecce agnus dei etc. Et sic hunc
modum accipitur tamen falso prophete
dyabolus mutat et ... Ecce prophetia ergo

falsus propheta de spiritu est dyabolus. Suadet
enim homini stare in peccato sub spe. i. libro
2 ana. adducens in exemplum quosdam pec-
catores qui peccaverunt et tamen adeo multum exal-
tati fuerunt, sicut Paulus qui peccavit pec-
cato superbie et tamen factus est apostolus. David
qui peccavit peccato luxurie et tamen factus
est propheta eximius. Et Matheus qui pec-
cavit peccato avaricie et tamen factus est ewan-
gelista et electus apostolus. Solvis argu-
mentum dyaboli in corde peccantis quod talia pecca-
ta levia sint. Et quod deus leviter puni-
at. Sed ista prophetia continet tam falsa
verum est quod peccata virorum non sunt nobis data
in exemplum ut peccemus, sed si peccaverimus
de dei misericordia confidamus. Legitur in historia
tripartita quod cum Theodosius imperator
quoddam scelus commisisset et in quo-
tidianum David qui peccavit adduxisset
dixit ei beatus Ambrosius: Qui secutus
es errantem sequere penitentem. Refert
Augustinus in epistola ad Io. quod cum quidam
in puteum cecidisset et alius superveniret
eius quo illuc ceciderat interrogaret
ait: Nec quero quomodo huc ceciderim sed
inquire quomodo liberare me possis. Sic nos
debemus querere qualiter talis cecidit vel quo-
modo resurrexit. Sed iam scilicet quod falsum sit quod pec-
cata sint levia tamen sint conversa et pon-
derosa. Quod patet per comparationem quod terra sit fortissima
et robustissima sed celum terram et deus
celum cum suis firmissimis soliditatibus. Job
xxxvii. Tu forsitan cum illo fabricatus
es celos qui solidissimi quasi ere fusi sunt.
Terra est perpetua stabilitate. Ecclesiastes primo:
Terra autem in eternum stat. Deus de hoc
infinita fortitudine per quam totum mundum
sustentat. Hebreorum primo: portans omnia verbo
virtutis sue. Et tamen peccatum sic est ponderosum
quod celum frangit. Luce x: Videbam
sathanam quasi fulgur de celo cadentem. Et
terram aperit sicut patet Numeri xvi: Ubi
sub pedibus peccatorum disrupta est terra. Et
deum fatigare facit, ita quod peccatores por-
tare nequit. Ys. xliii. Vos estis onus

peccata quippe vos dicit dominus. Levia
quippe et similia sunt, quod scilicet talia
peccata leviter puniat eum contrarium vi-
demus. Nam in malis peccatum superbie
punivit inestimabili incarceratione.
Ysa. xiiii. In celum ascendam etc. Et
sequitur: Verumtamen ad infernum detraheris.
Peccatum avaricie punivit perpetua
mendicitate. Quod patet Luce xvi in
divite epulone qui guttam aque
mendicavit et habere non potuit. Pec-
catum luxurie punivit sic terribili ardore.
Quod patet Genesis xix in sodomitis.

Quintum falsus propheta est caro que est propheta
de fine. Suadet enim homini ut
in carnalibus divitiis conquiescat
et alio tempore poterit penitere et in futura
suavitate deo servire. Sed ista prophetia
continet tam falsa verum est quod deceptat
in deliciis tamen in deliciis non sit
quies quam pungunt animam nimia
amaritudine. Prov. v. Novissima
illius amara quasi absinthium. Nec
in divitiis que pungunt nimia sol-
licitudine. Mt. xiii. Dicuntur spine
vocantur. Nec in honoribus que pungunt
multiplici anxietate et timore. Job xv.
Sonitus terroris semper in auribus eius.
Unde refert Tullius de Tusculanis
questionibus. Quod cum quidam Dyonisium
tyrannum in tot divitiis deliciis
et honoribus constitutum diceret
esse beatum, ille eum in thronum aureum
iussit elevari et mensam cum omnibus
deliciis ante eum apponi et gladium
acutum cum seta equina super caput
eius appendi. Cum non comederet ut commune
dicitur sed in timore maximo esset, dixit
ei Dyonisius: Talis est vita mea quam
tu beatam putabas. Sextum falsum
est quod scilicet alio tempore penitebit.
homo cum sit in peccato per se cadere
et non sed non potest per se a peccato resur-
gere et redire. Sed per quam ... contra
per se ... et ... quod dicit

Et ho in fovea sive i puteu pt
se ppitate no pt p se inde exire
Et istud oolid quert avaris ysa.
xxiiij. formido z laqus i fovea
sup te qui habitator es terre Ava
rus eni qui habitat terra pamor
est in formidine ne divitias pdat.
Est etia in fovea cupiditatis
que ipm no satiat. Est adva9
illaqatus ut nuq alic9 respirat
Ps. 9 z Crisos q d. Sicut navis
fracto gubnaclo illuc ubi tepe
stas voluit duci Sic ho pdi
to auxilio gre dei no sa. quod
vult sed qd dya9 Et istud cc9
quert luxorios ysa. xxiiij. Occ
ti videbut extraneas z cor tuu
loqtur pvsa et eris sic dormi
ens in medio maris z qsi sopitus
gubnator amisso clavo mare
est pfunditas cupiscentia q
quo ho dormit id i ipis vo
luptatibz qescit ubi gubnaclm
i. auxiliu gre dei pdit Et io
quocuqz vetu tepcois ducit illuc
vadit Et ii oo9 sila z Crisos
qui d. Antequ peccem9 liberi
sum9 sed si semel opibz dya9
nos obligamm9 iam nra virtute
no potim9 liberari Sic eni
rege sa. pplus tn ia sem depo
ne no pt quia in sua ptate
fuit eu face sed ia in sua ptate
no e ipm expelle vel depone
Sic p9 qm hoies tiranni dy9
in suis cordibz posuerit ia ullus
pt eos corrige nisi deus Et
istud cc9 quert supbis q surge
licet dyaboli Job xli. Ipse e eni
rex sup oms filios supbie
Quartu cc9 ponit Aug9 dns Qui
ho se ipm inhonare pt s3 non
pt se sanare Et istud oolid
quert petoribz quia qdlibet
ptm mortale z vulnus ace sicut
pz Luc. x. de i. q incid. i. latrones

i. demones et vulnavit eu Tercio
est ptm s3 q sufficit dat deo suam
senectute Est eni inivetus sicut
vinu puru senectus at sic vinu mix
tu quia senectus ultas misetas
h3 admixtas Qui g. dat deo sua
iuventute vinu puru sibi ppinat
Qui at dat sua senectute vinu
mixtu ei ppinat Peccatores at i sine
fetibus reponent ic. xlviij. Recede
in fetibus in suis Deus at h3 tres
calices Prim9 e plen9 vino mero
Alius plen9 mixto Tercius e plen9
fece de q ps Calix in manu dni
vini meri plen9 mixto Illis q deo
dederut sua iuvetute dat bibe in
calice vini meri q dat eis pma
glam et nllaz pgatoriy pena Illis
qui tn dederut sibi sua senectute
dat bibe in calice vini mixti q da
eis sua glam sed prius patiut pga
torij pena Peccatoribz at dat bibe
feces ysa. li. Usqz ad fundu calicis
calicis bibisti Et epotasti usqz ad
feces Iste eni calix h3 supsicie me
diu et pfundu Quia in inferno qda
multu quida plus quida plim9 paci
unt. Tercius falsa pspa e mu9
qui e pspa de pnti Cu eni mundus
ta heat in se s3 ocupiaz carnis co
cupiscetia oculoz z supbia vite suu
det homi ut ista diligat qdin vivi
Sz e falsa pspa quia cito deficit
q. 9 adista Istud figtu e Naum ij.
ubi d. Stare stare z no e qui reu
tat. Lxf Usqz ibi nigredo olle Alleg
pspa p. supbos monetes dns Sta
te state i. vos qui cosvevist tam
potet state modo state i. statu
et spm ocuucte Et nolite de mdo
movr Et videt pspa et no e qui
revuta. qsi dicat Amamus sic allo
qua. tn no e q advuta posset re
due Deinde alloqun. amicos mo
rictes dns Diripite auru dipite
argetu qsi dicat adiregione ista

pgutis de vno auro et de vno argento
vobiscum portet. Et videt. Vo est
finis diciarum coomnibus qui delectabilibus
i. mors que est finis hominis non est depu
tata ad diuicias defendas nec ad
vasa aurea vel argentea apporta
da. Cuius i. fiet de ipso auaro. Et
subdit. Dissipata est scilicet eius substantia a
parentibus. Cassa est scilicet eius anima a
demonibus dilacerata est scilicet eius caro
a vermibus et corrupta. Vnde allorum
delicatorum dicitur. Cor thabescens et dis
solutio geniculorum et defectio in cunctis
renibus. Sic est vos delicati qui habu
istis cor tam letum habetis illud de
bilitate penarum thabescens et stupi
dum. Et qui habuistis genua infirmata
ait. ut impinguata plurimo cibo
habebitis ea lassa et dissoluta plurima
esuriente inpositio. Et que habuistis renes et
flammatos igne male concupiscentie habebitis
eos corruptos igne gehenne. Vnde post
quis fiet de omnibus tam superbis quam
auaris et delicatis dicitur. Facies eorum
quasi nigredo olle. Omnis enim habebunt facies
nigras plurima ignis adustione. Ni
griores plurima famis attenuatione.
Nigerrimas fumi infernalis obfu
scatione. Omnis enim isti prophete super notati
sunt falsi et stulti. Tren. ii. Prophete tui
viderunt tibi falsa et stulta nec aperiebant
tibi iniquitatem tuam ut ad penitentiam
eam prouocarent etc. De eodem sermo

tercius. Dominica vii. post Trinitatem. Luce vi.

Omnis arbor
bona fructus bonos
facit etc. Homo latine
dicitur antropos grece. i. arbor inversa.
Habet enim radices. i. capillos superius
ad innuendum quod debet plantari in celo.
Habet ramos i. brachia et manus in
ferius ad innuendum quod debet operari in mundo.
In arbore autem ea consideramus scilicet radi
ces que attrahunt humorem stipite qui est
vestitus et ramos qui dicuntur ferre
fructum vbertatem. Radices autem arboris

sunt sicut os animalis quia humorem at
trahunt vnde arborem nutriunt et fructum
producunt. Radices i. hominis sunt affec
tiones mentis. Sunt autem iste ra
dices bonum vel malum attrahunt
prout in bono vel in malo loco sunt
fixe. Sunt autem quidam qui habent
radices fixas in terra parcorum
terrenorum. Isti humorem hauriunt cor
ruptum. Ps. Oculos suos statuerunt
declinare in terram. Alij sunt in aquis
deliciarum. Isti sunt humorem aquosum
Apoc. xvii. Veni et ostendam tibi
dampnationem meretricis magne que sedet
super aquas multas. Alij in aere pam
bitionis amore. Isti hauriunt hu
morem ventosum. Osee xii. Effraym
pascit ventum. Alij in igne natu
rorum. Isti hauriunt humorem igneum
Ecc. xxiii. Anima calida quasi ignis
ardens non extinguetur donec aliquid
deglutiat. Alij in celo patriorum
celestium. Isti hauriunt amorem
dulcem et salutiferum. Talis erat
apostolus qui dicebat Philip. iii.
Nostra conuersatio in celis est. Secundo ar
bor in stipite est vestitus. Homo
enim debet esse vestitus alias deum diligere
non potest. Cant. v. Veni dilecte mi. Est
autem vestium tunica medium non com
ab omnibus duo comma sunt in homine
scilicet natiuitas et mors. Medium vero
habet est vita. Illa autem comma felicium
natiuitas et mors sunt comma
paupertatis. Iob. i. Nudus egressus
sum de utero matris mee et nudus
reuertar illuc. Ille i. qui habet
natiuitatem pauperem et mortem pauperem
et vitam noluit habere locupletem non
potest vestiri quia corporis medium discordat
ab omnibus partibus. Math. xix. Facilius
est enim camelum per foramen acus
transire quam diuitem intrare in regnum
dei. Camelus est auarus qui in principio

et in fine i. in natiuitate et in morte
est depressus a medicis. In fine autem
i. in vita et gloria i. diuinus homo
fuit. Natiuitas autem et mors fuit
multum vilis et abiectionis quia vili
homo nascitur et vili moritur. Et hec
est omnibus communis. Sap. vii. Unus est
introitus omnibus ad vitam similis et exitus.
Illi primo qui habent natiuitatem abiectam
et mortem abiectam et volunt habere
vitam elatam non sunt veri. Contra quos
dicitur Eccl. x. Quid superbis terra et
cinis quia dicit Innocentius. Quomodo
tu superbis de terra fortus et in tumore vadis
gerendus adhuc tamen vis esse superbus.
Natiuitas etiam et mors sunt cum fletu
quia flet qui nascitur et flet uel
saltem fletur qui moritur. Illi
secundo qui habent natiuitatem flebilem et
sicut mortem flebilem et volunt habere
vitam risibilem non sunt veri. De quibus
dicitur Job xxi. Tenent tympanum et
cytharam et gaudent ad sonitum
organi. Ducunt in bonis dies suos
et in puncto ad inferna descendunt.
Tertio secundum hanc arborem in ramis fructuum
vbertate. Distinguit autem duas species
diuersarum arborum. Est autem quedam arbor
que facit fructus bonos. Et quedam que facit
fructus malos. Et quedam que est sterilis.
Arbor prima bona est homo bonus uel voluntas
bona. Non potest autem arbor bona fructus
malos facere et econuerso. scilicet manens
talis potest fieri bonus. Contra ponit
quidam. Sed mirum Augustinus que non potest
talis manens nix potest tamen
liquefieri et tunc potest calefieri. Arbor
mala potest fieri bona et econuerso. Sic Sau-
lus factus est Paulus. Et Iudas qui
erat apostolus factus est proditor. Et
tunc iste malum et ille bonum fructum
produxit. Est ergo prima arbor que facit
fructus bonos. Dicit autem Crisostomus
super Matheum. Sicut de ramis nascun-
tur gemme et de gemmis flores et

de floribus poma, sic de sensibus bo-
nis nascuntur bone cogitationes que coram
deo sunt sicut gemme. Et de bonis co-
gitationibus nascuntur bone voluntates que
sunt cara deo ad instar sicut flores. De bo-
nis voluntatibus nascuntur bona opera
que sunt sicut poma dulcia coram deo.
Dicit ibidem Crisostomus. Ut aliquid de ista arbo-
re vetus temptationis occidat gemmas
quod aufert bonas cogitationes. Aliquid flo-
res quod aufert bonas voluntates. Aliquid
poma quod aufert bona opera. Habet autem ista
arbor i. homo ramos misericordie ad in medio
quia opera misericordie non sunt fienda in celo
sed in mundo sicut ostendit Augustinus in li. de
ciuitate. Nemo in celo est diuitum pro-
pter quod potat esurientem uel sicientem
quia non inuenies ibi esurientem uel
sicientem. Nec vestire nudos ubi vestiti
in mortalitate. Nec suscipe peregrinum ubi
omnes sunt in patria sua. Nec visitat in-
firmum ubi est sanitas sempiterna. Nec
sepeli mortuum ubi mors moritur.
Et sic arbor non fructificat tamen in
uno ramo sed in pluribus. Sic et homo
de omnibus suis sensibus deo seruire
debet. Hoc ostendit Crisostomus in omelia qua-
dam dicens de vltimo iudicio. Oculus magis deo
prestat obsequium si turpia et vana decli-
nat aspicere. Lingua meretur premium
suum quando in dei laudibus occupatur. Au-
ditus placebit deo si detractionibus non
ministrat. Pedes deum laudabunt si ter-
sum suum ab omni malicia reuocauerint. Sed
manus deum benedicunt si rapinis re-
tinent et adiuuam prestent. Ponit autem
rami quanto plus sunt honusti tanto magis
inclinantur. Sic et sancti viri quanto bonis
operibus plus replentur tanto magis hu-
miliantur. Alia est arbor que facit
fructus malos. Mala mulier arbor scilicet
malos facit. Et hic autem quia a sua ma-
licia generatur et fructus bonos faciat
quia sicut natura secundum laborem temporis et locum
et ... Est enim natura labor-

Illa sic dicit Arestoteles Arbores silvestres
per debitam culturam efficiuntur ortenses
Et ponit exemplum de amigdalo que per
culturam amara efficitur dulcis Sic et
homo deus est cor suum colere et purgare et
tunc bonos fructus faciet per. Cor m.
dei cum agricula est Et tunc deus
sicut ipsum plus etiam purgabit Joh xv.
Omnem qui fert fructum purgabit ut fructum
plus afferat Secundo mutatis de loco
dicit cum Arestoteles quod quedam plante sunt
que in uno loco faciunt fructum pinguem
et transplantate faciunt bonum Et ponit
exemplum in quibusdam plantis egipti que
ibi faciunt fructum malum et alibi bonum
Sic etiam quod aliquid proficit mutatio
loci vel tamen non mutatio animi sequitur Unde
sicut dicit Bernhardus Nec lucifer profuit
locus celi nec adam locus paradisi nec
loth locus montis excelsi nec filiis
ipsius loci desecti sunt rogatus pertes
aquoddam Sicut mutatio loci vel celi pro
desset admutationem vitiorum Tunc Non
est minor si mutacio locum non mutas
vitium quia semper eum fers tecum Tertio necessarium
parvum est tempus dicit ei Arestoteles Quod plante
plantantur in veris principio in autumpno
pauciores in yeme paucissime in esta
te plantatio autem spiritualis quemcunque
fit in iuventute quam in autumpno
mature etatis vel in yeme senectutis
numquam in estate .i. in fervore male con
suetudinis ubi totus humor et gratie
et devocionis desiccatur Quarto nutritur
est surculus quod truncus in seipsus totam eius
virtutem ad suam qualitatem trahit Et signi
ficat verbum dei quod animam sic immutat quod qui
fructus suos ferebat portius mfuna[?]
tocestiles primo vero fert fructum deo et
aniis delectabiles Tertia est arbor ste
rilis que nullos bonos fructus facit
de qua dicit dominus Omnis arbor que non facit
fructum bonum excidetur etc Cum aliquis
arbores bonos fructus non faciant
potest esse quinque de causis Prima est quia sunt nimis
frondose Secunda est quia sunt prece Tertia causa
est quia sunt nimis vetuste Quarta causa est
quia non sunt domestice Prima causa est quia
sunt nimis frondose Causa humor qui deberet
transire ad fructus convertitur ad folia Isti
sunt qui delectantur in foliis verborum tamen
qui figurantur per ficulneam cui maledixit
dominus ut habetur Mar. xi. Secunda causa est quia
sunt nimis prece humor ei a radice
ascendens propter altitudinem et latitudinem ar
boris se diffundit et ad ramos transiens
paulatim evanescit Magni et divi
tes et potentes aliquid sunt in fructuosi quia ea
que deberent dare pauperibus expendunt
in suis vanitatibus Ambrosius Divis
se ornat auribus petis pecoribus
pictis picturibus Solus tu homo co
porte occludis feras includis pa
riete vestis auro et pauperes nudas
vestitus pauper petit panem et non ac
cipit et equus tuus sub dentibus suis ma
dit aurum Tertia causa est quia sunt nimis
vetuste dicit ei Arestoteles Quod si amigdalus
vetus perforatur humor in medulla de
putatur et fertilior efficitur Sic ei qui
est vetustus in peccato tamen foramina in corde
suo deus facit et tunc bonum fructum producit
Primum est dolor contritionis Secundum pudor con
fessionis Tertium est labor satisfactionis
Quarta causa est quia non sunt domestice sed
silvestres Illa sic dicit Arestoteles Arbores
silvestres magis fructificant quam orte
ses Sed fructus ortensium sunt meliores Sic
homo in suis operacionibus plus deus attendit
de bonitate quam de multiplicitate Ipse enim
pensat intentionem magis quam rem hinc in
illo dicitur sermone multo bonum sed semper pensate
contra ipsa opera quamvis longa sit multa non
sunt deo accepta nisi sit munda Can. ii dilec
tus meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia
.i. delectatur inter opera pura etc

Homo quidam erat diues qui habebat villicum Et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius Et vocauit illum et ait illi Quid hoc audio de te Redde racionem villicacionis tue iam enim non poteris villicare Ait autem villicus intra se Quid faciam quia dominus meus aufert a me villicacionem Fodere non valeo mendicare erubesco Scio quid faciam vt cum amotus fuero a villicacione recipiant me in domos suas Conuocatis itaque singulis debitoribus domini sui dicebat primo Quantum debes domino meo At ille dixit Centum cados olei Dixitque illi Accipe cauccionem tuam et sede cito scribe quinquaginta Deinde alio dixit Tu vero quantum debes Qui ait Centum choros tritici Ait illi Accipe litteras tuas et scribe octuaginta Et laudauit dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia filij huius seculi prudenciores filijs lucis in generacione sua sunt Et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis vt cum defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Luce xvj°.

Dicit doctor Nicolaus Spiritualiter homo iste diues est per villicum autem intelligi potest quilibet homo cui deus commisit diuersa temporalia dispensanda Iuxta illud ps. Omnia subiecisti sub pedibus eius Sed sepe illa dissipat vel in inse congregando vel indebite retinendo vel illicite expendendo Et ideo talis apud deum non in merito diffamatur Diffamatur autem aliquando causatur a personis grauibus Et tunc facit violentam presumpcionem Aliquando causatur a personis leuibus Et tunc facit leuem suspicionem Aliquando a personis infamibus Et tunc potius in diffamato facit commendacionem Infamia igitur peccatoris causatur a bonis qui sunt fide digni qui nobis ministrant et omnia opera nostra deo renunciant Et ideo deus in morte cuiuslibet vel in iudicio racionem requiret de isto i. villico quatuor scilicet primo collacionem prosperitatis cum dicitur Homo quidam erat diues Secundo diffamacionis crimen cum dicitur Et hic diffamatus est apud illum Tercio ponitur districcio inquisicionis cum dicitur Redde racionem villicacionis tue Quarto ponitur impossibilitas procurandi laboris cum dicitur Iam enim non vltra poteris villicare etc. Primo igitur i. est collacio prosperitatis cum dicitur Homo quidam erat diues qui habebat villicum Vnde ait doctor Glosa villicus enim proprie est custos ville Sed hic ponitur pro yconomo i. dispensatore qui vniuersam substanciam domus dispensat Et ideo bene signatur quilibet homo qui tanta a deo dispensanda recipit scilicet res temporales corporis et animae Vt de rebus sibi reddat elemosinas de corpore castam ieiunia de anima oraciones deuotas Ista sunt tria que magi obtulerunt scilicet aurum thus et mirram Per aurum signatur substancia temporalis de qua elemosinas facere debet Thobie iiij° Exsubstancia tua fac elemosinas Per thus signatur oraciones deuote ps. Dirigatur oracio mea sicut incensum in conspectu tuo etc. Per mirram intelligitur mortificacio carnis Coll. iij Mortificate membra vestra etc. Secundo ponitur diffamacio criminis cum dicitur Et hic diffamatus est apud illum quia dissipasset etc. Peccator enim dissipat res temporales dum eas illicite expendit Dissipat corpus dum ipsum in voluptatibus mittit Dissipat animam dum non deuotas oraciones effudit sed in vanas cogitaciones mentem inmittit Talis signatur per filium prodigum Luce xv. Qui totam substanciam dissipauit qui corpus suum voluptatibus dedit quia animam suam in vanis cogitacionibus repleuit quia signatur per siliquas porcorum quibus saturari cupiebat Tales enim cogitaciones in mente sunt tibi porcorum i. demonum Tercio ponitur districcio requisicionis racionis cum dicitur Redde racionem villicacionis tue Requiret enim deus post mortem vel in iudicio

qlibet ho dispensavit illa ea q̄ d' fr̄ com
missa sz Res Corpus et Animam Sz tn
ante illud examine districtum ubi debet
diffinicia sententia tres pupillis ebz recte
incidit questiones q̄ ppriam interlocutio
ria dimittit. Prima qo incidit quoniam ad
res temporales int' viros religiosos z
iudeos utrum sz melius sit divicias
contempne q̄ eas retinere Et dicunt viri
religiosi q melius e eas contempne Et
addunt p pte sua duas leges Prima
evangelium Mathei xix Vade z vende oa que
habes et da pauperibus z habebis thezaurum
in celo Alia apostoli prima thi. vi. Qui
volunt divites fieri incidunt in temptacionem
et in laqueum dyaboli z desideria multa et
inutilia que mergunt homines in interitum
Econtra homines mundani dicunt q melius
e divicias retinere qz inde elemosine inde fieri
possunt Et addunt p pte sua duas
leges Prima evangelium q̄ dicit post. Facite
vobis amicos de mammona iniquitatis Alia
apostoli prima Cor. xv. Qui seminat in be
dictionibus de benediccionibus z metet vitam
eternam Iudex at nr auditis allegaci
onibus hinc et inde dat sniaz interlocu
toriam dns Math. xix. Divites difficile
intrabit in regnum celorum Facilius e cm
camelum p foramen acus transire q divitez etc
Et intelligitur de illis divitibus q' totum
cor in diviciis posuit Unde monet p
pheta dns dicit si affluant nolite cor
apponere etc Secunda qo incidit quoniam ad corpus
int' viros spirituales z carnales utrum
sz melius sit castitatem servare vel matrimonium
contrahe Et dicunt viri spirituales q melius
e continenciam servare Et addunt p pte
sua duas leges Prima evangelium p qua
suadetur ut matrimonia vitentur z castitas
observetur Math. xix. Omnis qui relinquit
domum suam vel fres vel uxorem propter
nomen meum etc Alia apostoli prima Cor.
vii. Qui matrimonio iungit virginem suam
bene facit Et qui non iungit melius facit
Econtra homines carnales dicunt q melius

est in matrimonio vivere Et addunt
p pte sua duas leges Prima divinam
p qua deus matrimonium instituit dicens
Gen. i. Crescite et multiplicamini
z replete terram Alia apostoli prima
thi. v. Volo ad iuniores nubere A
et filios procreare etc Iudex at sr
hoc dat sniam interlocutoriam dns
Luc. xx. Filii huius seculi nubunt et
traduntur ad nuptias Illi vero qui
digni habebuntur seculo illo neque
nubent neque nubentur neque ducent
uxores Ac si dicat Illi q' volunt
habere suas consolaciones in mundo uxo
res ducant Illi vero qui volunt tm
deo placere uxores non accipiant
Tercia qo incidit int' fideles quantum
ad animam utrum sz melius sit habere
fidem magnam cm opa magna Et
dicunt quidam q melius e fidem magnam
habere Et addunt p pte sua duas
leges Prima evangelium Math. xvii. Si
habueritis fidem sicut granum synapis etc Alia
apostoli Hebr. xi. Sine fide impossibile B
e placere deo Econtra alii dicunt q me
lius e habere opa magna Et addunt
p pte sua duas leges Prima apostoli
Jac. ii. Sicut at sine spu ho manis cum
fides sine opibus mortua e Abra
ham pr nr nonne ex opibus iusti
ficatus e Alia prophetica Labores
manuum tuarum quia manducabis etc
Iudex at sup hoc dat sniaz interlocutoriam
dns Math. vii. Non omnis q' dicit mihi domine
domine intrabit in regnum celorum etc Illi
dicunt bis domine qui credunt corde et
confitentur ore Isti non intrabunt n' dicat
tercio sz opera deo sc. Sz q' facit C
voluntatem patris mei etc Demum procedit
iudex ad inquisicionem cause principalis
cum dicit Esurivi enim et non dedistis
mihi manducare etc Postea feret se
tenciam diffinitivam dns Discedite
a me maledicti etc Et sniaz istam
dabit patribus quotatis Math. xxv.
Et congregabuntur ante eum omnes
gentes z separabit eos etc Et dabit

in scriptis pro Ut faciat iudicium in eis iudi
cium conscriptum etc. Dan. vii. Iudicium
sedit et libri aperti sunt etc. Dabit
sedendo Matt. xxv. Sedebit super sedem
maiestatis sue. Dabit iudicio Ro.
iiº. Iudicio enim iudicabit deus occul
ta hominum. Dabit in loco eminenti
et honesto quia in aere et in valle
iosaphat. p. Thess. iiii. Obviam
Christo in aera etc. Iohel
iiiº. Congregabo omnes gentes et addu
cam eas in valle iosaphat

c. i.

Tertio ponitur impossibilitas procedendi
laborem cum dicitur Iam enim ulterius non
poteris villicare. In inferno enim non
poterunt satisfacere deo pro peccatis. Quia
nec cum dampnati peccare incipiunt hoc est
non erit eis adiutorium sed adsupple
tum Iere. xiiii. Cum ieiunaverit non
exaudiam preces eorum. Et si obtu
lerint holocaustomata et victimas
non suscipiam ea quoniam gladio fame
et peste consumam eos. Quinto non po
terunt satisfacere deo de alia parte
quia ad eos non exaudietur. Prover. primo
Tunc invocabunt me et non exaudiam
eos quia in peccatum eis reputabitur. Ps.
Oratio eius fiat eis in peccatum. Quia
etiam si omnes sancti pro eis orarent non
exaudirentur. Iere. vii. Noli orare pro
populo hoc quia non exaudiam te. Non
non poterit satisfacere deo pro peccatis
de rebus. Non enim poterunt aliquem
induere quia ipsi erunt tamquam denu
dati. Eze. xvi. Eris nuda et confu
sione plena. Nec poterunt cibum
vel potum alicui porrigere quia erunt
perpetua fame et siti afflicti. Ysa.
lxv. Ecce servi mei comedent et vos
esurietis etc. Nec hospicio poterunt
alios recipere quia erunt a civitate
dei perpetuo condempnati. Apoc. xxii.
Foris canes et venefici etc. Nec
infirmos visitare quia iacebunt per
petuis doloribus cruciati. Ysa. l. In do
loribus dormietis. Nec ad incar
ceratos ire quia erunt perpetuis
vinculis compediti. Sap. xvii. Vinclis

tenebrarum longe noctis compediti etc.
Nec alios sepelire quia ipsi erunt in in
ferno sepulti. Luc. xvi. Mortuus est di
ves et sepultus est in inferno etc.

Quid faciam quia dominus meus
aufert a me villicationem
etc. Huius hanc vitam nullus
potest ad bonum facere. Nullus au
debit de suis meritis confidere. Iob. xxxi.
Quid faciam cum surrexerit ad iudicandum
deus et cum quesierit quid respondebo ei. Nullus
manum dei potest effugere. Ps. Quo ibo
a spiritu tuo etc. In puncto vita hec debet sibi
providere ut sit sic et cavat propositum solli
citam. Si deo videat per obedientiam prompt
tam sic confugiat ad dei manum. Ideo debet
quilibet modo sic dicere Quid faciam quia
dominus meus aufert a me villicationem.

Sermo secundum de eodem

In quibus quidem verbis quatuor ponuntur.
Primo peccatoris dispositio cum dicitur Quid
faciam etc. Eccl. xviii. Ante iudicium in
terroga te ipsum. primo Cor. xi. Si nosmet
ipsos iudicaremus non utique iudicaremur.
In isto autem iudicio quod inter nos est facimus
se tamquam iudex deus animam tamquam reum ad iu
dicium conveniet. Cogitationes debent ipsam ac
cusare. Conscientia testimonium perhibere. Timor
tamquam carnifex eam torquere. Et a prima
cogitatione peccati vel conspectione accidit ut
sic inde sanguis ocrat lacrimarum. Aug.
in libro de penitentia. Ascendat homo adversum se
tribunal mentis sue constituat se ante
faciem suam atque ita constituto in corde suo
iudicio assit accusatrix cogitatio testis
conscientia carnifex timor inde quidam sanguis
per confitentis per lacrimas profluat.

Secundo ponitur impossibilitas recogitationis cum dicitur Fodere non
valeo etc. Quia praeter hoc indiget peccator
sibi providere Aut laborando quod est quod dicit
fodere non valeo Aut donum suum iuvamen
mendicando quod est quod dicit Mendicare erubes
co. Huius morte quo ultimo die in diem nullus
potest laborare. Eccl. ix. Quodcumque potest
manus tua instanter operare quia nec opus
nec ratio erunt apud inferos etc. Et ideo
salomon pigrum qui non vult hic laborare

mittit ad formica prov. vi. Vade ad for
micam o piger et considera vias eius et di
sce sapientiam que cum non habeat ducem nec
preceptorem nec principem parat in estate
cibum sibi et congregat in messe quod comedat
in hyeme / Licet enim quelibet formica grana portat
ne germinent. Unde formica dicitur non solum
ferens micas sed etiam foras micas. Grana
etiam decorticat post eadem tamen ut
ut nutrimus et melius ea comedat. Si
etiam fuerit balneata comedit ea et ad
solem exponit ne forte putrescat. In quo
enim consistit formice sapientia. Grana in
estate et in messe congregat. Congregata
perforat / perforata decorticat. Et decor
ticata cositat. Ho. g. dicit bona opera et
in estate et in messe congregare. Glo. ibidem
Hec vita messis et estati comparatur quia
nunc consistit inter arbores temptacionum
et nunc tempus est colligendi fructorum multa p
miorum. Dies autem iudicii yemi comparatur.
Quia nulli relinquitur facultas laborandi
punita sed tamen cogitur quisque de horreo proprie
actionis quod recondit proferre. Ho. dicit ipsa
bona opera perforare gladio verbi dei. Hebr.
iiii. Vivus est sermo dei et efficax et pe
netrabilior omni gladio ancipiti. Et illa
talis perforacio impedit germinacionem peccati
Hebr. xii. Ne qua radix amaritudinis
sursum germinans impediat etc. Ps.
In corde meo abscondi eloquia tua ut
non peccem tibi. Tercio dicit decorticare ab ipsis
suis operibus omnem peccati corticem et
obice. Ut sic Christus in corpore purificata pascatur
Cant. ii. Dilectus meus mihi et ego illi
qui pascitur inter lilia. Ut sic etiam homo
de salvacione secura. Jere. xv. Si separa
veris preciosum a vili quasi os meum eris.
Quarto si aliqua mala opera sunt humida
humore vicii in desiccanda sunt ad calorem
veri solis i. christi. Qui fuit siccus in natu
ra. Psa. liiii. Ascendet sicut virgultum coram
eo et sicut radix de terra sitienti. Sic
cior in vita postquam aruit tamquam testa vir
tus mea. Siccissimus in morte. Ps.
Ossa mea sicut cremium aruerunt. Ille
etiam post hanc vitam potest medicare

Sed cum quis sit in pena sit valde indor
des. Sed sic infelices vult debet esse
misericordes. Christus autem est fons mi
sericordie. Et tamen fuit medicatio
ad hostium stanza virorum. Abrahe sc.
et lazari et nec unam guttam aque
illi diviti porrigere voluit. Que
dicatio fuit ad hostium statura virginum
Nec unam stillam olei voluit im
pendere. Medicatio fuit ad hostium
sine adiutorio christi quam dixerunt ille
virgines fatue / Domine domine aperi nobis
Et christus non solum non porrexit aliquid
elemosinarum eis sed nec eis etiam hostium
aperuit. Primo etiam tempus eas cecat
et lictaretur dicens Amen dico vobis ne
scio vos. Tercio potest dicta purgatio
tio dicitur. Sicut quidem facta est prudenter
cum debitoribus graciam faciendo
Sic et nos elemosinas pauperibus lar
giendo. Homines enim elemosinarii pro
videt sibi in vita in morte et post mor
tem. In vita quia elemosina compellit sti
gnis peccati et culpe tamen sicut ignis
dei. Eccli. iii. Sicut in sereno glacies
sic solventur peccata tua etc. Generat
benedictionem gracie tamen sicut semine dicitur in ii
Cor. ix. Qui seminat in benedictionibus
de benedictionibus et metet vitam eternam
Facit custodiam in virtutibus tamquam sit sacculus
et palpebra dei. Eccli. xvii. Elemosina
viri quasi sacculus cum ipso et gratiam hominis
quasi pupillam conservabit. Secundo providet
sibi in morte quia elemosina animam assecurat.
Ambro. Non sunt hominis bona que secum
ferre non potest sola misericordia comes est de
functorum. Hostes fugat unde dicitur de elemosina
xxix. Super scutum potentis et super
lanceam adversus inimicum tuum pugnabit.
Ipsa demonstrat prov. xviii. Donum
hominis dilatat viam eius etc. Tercio provi
det sibi post mortem. Anima elemosina quia
fermo liberat. Thob. iiii. Elemosina non
patitur animam ire in tenebras. A purga
torio salvat. Prov. xiii. Redemptio
anime viri divicie sue. Vitam eternam
donat. Ambro. Ars artium potissima

Qrm [?]

est oleo[?]. Non enim domos lucidas nobis fabricant sed vita plenas impedit. Certo po^r preter commedam cum dicitur et laudat dominus villicum iniquitatis quia prudenter fecisset etc. Non laudat eum de fraude sed de prudentia. Et est similitudo a contrario secundum Aug^s. Si ergo ille est laudatus qui sibi providit de re illicita multo fortius a deo laudabitur qui sibi providet de re iusta. Sciendum est ergo qualiter filii huius seculi id est homines mundani dicuntur prudentiores quam filii lucis id est filii dei. Ad quod sciendum quod Aug^s in libro de quantitate anime distinguit triplicem sapientiam scilicet vitiosam superfluam necessariam. Et hoc ostendit per simile in corpore humano. Sicut enim in anima spirituali distensio dicitur tempestas[?] et de distensio[?] de tempestate et in corpore sit triplex augmentum. Unum quod vocatur tumor. Alterum superfluum quasi cum sextus digitus in manibus et in pedibus nascitur. Tertium est necessarium quod naturalis convenientia implet in membris. Sic in anima triplex est sapientia. Prima est vitiosa que est de impedientibus ad salutem. Et ista videtur in tumore corporis quod est vitiosum. Ista autem est sapientia carnalis quam habent avari in acquirendo divitias. Superbi in acquirendo honores. Luxuriosi in acquirendo delicias. De ista sapientia dicitur Ro. v. Sapientia carnis mors est. Quantum autem ad istam sapientiam verum est quod filii huius seculi sunt prudentiores filiis lucis. Tamen filii lucis eam abhominantur et fugiunt cum non sit divina sed dyabolica. Iaco. iii. Non est ista sapientia desursum descendens sed terrena quo ad avaros, animalis quo ad luxuriosos, dyabolica quo ad superbos. Secunda est sapientia superflua que est de impertinentibus ad salutem. Et ista videtur in incremento corporis quod est superfluum.

Ista autem est sapientia mundana et secularis sive sit philosophica sive physica sive sit scientia legum sive decretalium etc. Ista sunt superflue quia sine illis potest esse salus. De ista dicit Apostolus loquens de philosophis Ro. primo. Dicentes se esse sapientes stulti facti sunt. Unde Alexander in morte stultus factus est quia totam suam sapientiam perdidit. Unde tunicam suo discipulo dedit[?]. Tamen non aliud amplius sciebat nisi penam quam sentiebat. Quantum etiam ad istam sapientiam filii huius seculi prudentiores sunt quam filii lucis. Tamen viri spirituales de talibus scientiis parum curant. Primo Cor. ii. Loquimur non in doctis humane sapientie verbis etc. Tertia sapientia est necessaria que est de expedientibus ad salutem. Et ista videtur in incremento corporis ad salutem quod est necessarium. Et ista est sapientia divina que consistit in vera dei cognitione. Unde dicitur Ier. ix. In hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me. Quantum autem ad istam sapientiam filii lucis sunt prudentiores quam filii huius seculi. Immo in rebus divinis filii huius seculi videntur esse stulti. Filii autem lucis sunt valde sapientes et prudentes. Primo Cor. ii. Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei etc.

De amicis[?] primus tyrannus. Luc. xvi° ca°.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis etc. Quidam tyrannus precepit quod quilibet deberet unum amicum habere et unum inimicum ut amicus [illegible] dei[?] [illegible]. Et inimicus eius vias observaret ut amicus eum corrigeret et inimicus eum persequeretur[?] [illegible]. Sic etiam quilibet homo habet angelum bonum ut ipsum promoveat et malum ut temptationibus impugnet[?]. Sed quia nomen inimici est odiosum et nullus vult habere inimicos videamus saltem qualiter possimus habere amicos. Istud nos docet dominus dicens: Facite vobis amicos de mammona iniquitatis etc. Ubi tria ostenduntur scilicet quibus amicitia sit facienda, qualiter et propter quid. Primo notatur cum dicitur Facite vobis amicos. Secundo notatur cum dicitur de mammona.

iniquus. Cum non est cum eis. Sit cum eis
fetoris recipiat vos in eterna tabernacula.
Communicacio enim est multiplex. Nam aliquid
est bonorum cum bonis. Aliquid bonorum
cum malis vel econverso. Aliquid malorum
cum malis. Prima est que est bonorum
cum bonis et amicicia vera que non potest esse
amicicia vera nisi inter bonos. Tullius
hoc probat in secundo de amicicia quod in bonis amicicia esse
non posse. Sicut nates quod aurum quod
de argento incorporatur per mallea[tores]
oportet a lbus (?) praemitti sed antea a
pulvere et abstinere. Prima si aliquid
honorem se inponit per factum vinis si non
petit. Si igitur volunt aliqui pacientiam
iungi oportet quod caveant ne inter eos sit
aliquis vetus superbie vel pulveris avaricie
vel livoris. Prima inter superbos et
avaros et livosos non potest amicicia vera
esse. Non enim potest amicus esse amicus qui
sibi est inimicus. Eccli. xxxvii. Cum sibi
nequam est cum bonus erit. De vera autem
amicicia dicit Tullius. Cum bonum amicum in
tuetur tamquam aliquod exemplar intuetur sui. Et
ita et absentes assunt et egentes
habundant et imbecilles valent. Et
quod durum est difficilius mortui vi-
vunt. Veri enim amici si sint absentes
corpore tamen sunt presentes mente. Et si unus
mitis est egens in alio est habundans
et plenus. Et si unus adversitate
dyaboli est debilis in amico est fortis. Et
si unus est mortuus in alio tamen in hiis
que spectant ad ordinacionem domus racio-
vivunt (?) vivus. Secunda amicicia est bonorum
cum malis vel econverso. Et ista est aliquid
periculosa bonis quoniam malis aliquid
inveniatur. Periculosa. Boni et corona
bonorum falliantur aliquid corrumpuntur
vita. Aliquid inquinantur in consciencia.
Et aliquid obfuscantur in fama. De
primo ponit exemplum Crisostomus super epistolam Cla-
si vinum admisceatur aceto vinum non
corrumpit acetum sed acetum corrumpit
vinum. Acetum sunt mali qui dicunt filiis
opibus coacbat. Ps. Coacervaverunt
dum coacervando iret (?) Vinum sunt boni qui

deum letificant per bona opera et proximum
per bonam famam. Judic. ix.
Nunquid deserere possum vinum meum
quod deum letificat et homines. Cum igitur
boni miscentur cum malis quoniam
mali aliquid meliorantur. Boni tamen
sepe in vita corrumpuntur. Prima Cor.
xv. Corrumpunt bonos mores colloquia
quia mala. De secundo ponit Crisostomus
ubi supra tale exemplum. Prima si admi-
sceatur farina cum luto farina non
inquinat lutum sed lutum farinam. Boni
sunt farina qui mola timoris et amoris
se conterunt et attaedere (?) cor suum
deducunt et deo suavem panem faciunt.
Lutum sunt mali in conspectu dei fetidi
pedibus demonis conculcati et in cloa-
ca inferni proiciendi. Cum igitur boni mi-
scentur cum malis quoniam mali aliquid
dealbentur tamen boni aliquid in consciencia
inquinantur. Prima Cor. xv. Modicum
fermentum totam massam corrumpit. De
tercio ponit exemplum Crisostomus. Prima si aurum
argento misceatur argentum ad aurum
claritatem coniungit. Aurum non pallescit.
Aurum sunt viri sancti fulgidi et prosperi
fulgidi in fama et prosperi in vita.
Argentum sunt mali quod tactu suo alios
denigrat. Cum igitur boni miscentur
cum malis quoniam mali videantur
lucere tamen boni in fama videntur palle-
scere. Sepe autem contingit quod boni cum
malis miscentur tamen nec boni malos
convertunt nec mali bonos corrumpunt.
Quod per tale exemplum probari et videri potest.
Vinum est de vino cum fece. Vinum est
et cum fece et tamen nec fex aufert vino
dulcedinem suam nec vinum feci suam
acredinem. Item est de rosis et spinis.
Simul rose morantur cum spinis et
tamen nec spine possunt auferre rosis quod
redoleat nec rose spinis quod pu-
gant. Item est de auro et luto. Simul
aurum aliquid occultatur a luto. Et tamen
nec lutum potest auferre auro suum ful-
gorem nec aurum luto suum fetorem.
Sic sepe boni morantur cum malis

et tn u. mali put aufer bois pia sitate u. boni malis pia iniquitates. Ca. aia. e malorum cu malis et ista e nimis periculosa. Mali cum sit igne concupi. inflamati Et io amplius inuncto i flamma. Pu. vi. Nunquid pt qs abscondere ignem in sinu suo ut non comburant vesta eius. Sunt luto auaricie infecti Et ideo aplus inficiunt de quo luto dr. Abacuk. ij. Ve q congregat non sua usquequo aggravat contra se densum lutum Sunt pice sup. inquinati Et io aplus inuncto in quinatur. Ecc. xiij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea dissimulatur aut superbia pici qr tate e adhe rencie ut ceteris vicijs superatis adhuc ipa remaneat. C Secundo dns ondit qualis ista aia sit facienda cu dr de mamona iniquitatis i. de diuicijs pauperibus erogatis

G m Sm aut Beda mamona lingua Syra diuicie uncupatur. Que dicitur iniquitatis sm Aug. i. eius de causa. Jo. qr sepe fallit homines iniquitatis et fit materia multarum ini quitatum. Vnd diues aut e iniquus aut heres iniqui. Sm. dns iniquitatis voca q homines decipiunt qr non attendunt qd promittunt. Promittunt cum securitatem e dat timorem Sanitatem e dat esuriem Stabilitatem e dat subitam defectionem. T. dns iniquitas qua sepe per rapinam e alios mo dos illicitos acquirit. Pt eciam dici quarto q dm iniquitas i. inequalitas qr inequaliter habentur. Nam alius habet ad superhabundanciam Alius ad sup

t m effluenciam Alius ad minima necessitas Alius habet totale penuriam. C Tercio dns ondit ppe quid ista aia sit cu pauperibus facienda cu dr Vt cu defeceritis recipiat vos in eterna tabernacula etc. Glo. Non quoslibet pauperes sed qui possit nos in eterna tabernacula recipere Ideo

dr. Ecc. xij. Da bono e no receperis pc catore Benefac humili e ne dederis im pio Qr dr ep. e mut. Jo. qr no dz quis impio dare si credit q ppt donum instruatur de bonis Sm. qr non dz dare impio intuitu impietatis ut faciunt illi qui histrionibus intuitu histrionatus qr histrionibus dare e demonibus ymmola re. Glo. sup pdcm locum Qui aut dat indigenti peccatori non qr peccator e sed qr homo e non peccatori sed iusto nutit quia culpam non dilexit sed nam. Tercio intelli citur qr i dando e instruo impio p ponendus Jbus et subueniendum e fidelis dei q fidelis diaboli Ista aut eterna taber nacula nos hic de oposimus edificare Sunt tn quidam qui edificant sibi tabernaculum sine domum in inferno Quidam in celo Et quidam in purgatorio Nam valde mali edificant sibi domum in inferno de triplici materia scilicet de lapidibus supe. Et ideo cu ipsis lapidibus a demonibus lapida buntur. Ecc. xxij. In lapide luteo lapi datus e piger Nullus e cum adhuc opa dum pigror q superbus de luto licet Ideo a demonibus tamquam vile lutum conculcabunt Ysa. x. Ponet eos in conculcationem ut lutum platearum De spinis auaricie Ideo in ipsis spinis comburentur. Ysa. xxxiij Spine congregate igni comburentur. Medi ocriter aut boni edificant sibi domum in purgatorio de triplici materia scilicet de ligno feno e stipula ut dr. i. Cor. iij. lignum habet plus de humore q fenum Ideo tardius comburitur. Fenum plus licet q stipula Ideo tardius consumitur. Per ista tria intelligitur triplex amor scilicet carnalis ut vxoris et fi liorum Vel cupiditatis ut diuiciarum Vel ambicionis ut honorum Qui i. plus uel minus de amore carnalis licet uel cupidi uel ambicionis diu uel citius uel ci tissime comburentur. Valde aut boni edificant sibi domum in celo de triplici materia scilicet de auro de argento e de la pidibus preciosis ut dr. i. Cor. iij.

i. de amore dei et proximi et de bonis
operibus Pauperes cum quod est maior pe
nitet amor dei qui non corrumpitur non
finitur. fides enim hic finitur et ei suc
cedit aperta visio Spes hic finitur
et ei succedit plena possessio Caritas
autem non finitur sed hic incipit et ibi
completur quod non est aliquid aliud melius
quod succedere possit Paruarum intet
amor proximi Ecce enim post aurum argentum
est preciosius Ecce post preceptum de amore
dei preceptum de amore proximi est maius
Ecce dicitur quod xxii. Per lapides preciosos
intelliguntur bona opera Nam quilibet
opus quilibet elemosina quelibet ieiunium sunt
quidam lapides preciosi Pauperes ergo
recipiet nos in suas domos celestes
Si nos eos recipimus in nostras do
mos terrestres Augustinus Quia deus sua de
dit deus duobus generibus hominum divitibus
terrena et pauperibus celestia Ergo deus
volens utrosque salvari constituit ut hic
dives in sua hereditate recipiat pauperes
Et ut pauperes in sua celesti hereditate
eos collocent et ut quasi palam collocare

Cum appropinquasset ihesus do
iherusalem videns civitatem minica
flevit super illam dicens decima post
Quia si cognovisses et tu trinitatis
Et quidem in hac die tua Luc. xix
que ad pacem tibi nunc autem abscondita
sunt ab oculis tuis Quia venient
dies in te et circumdabunt te inimici
tui vallo et circumdabunt te et coan
gustabunt te undique et ad terram pro
sternent te et filios tuos qui in te sunt
Et non relinquent in te lapidem super
lapidem eo quod non cognovisti tempus visi
tacionis tue Et ingressus in templo
cepit eicere vendentes in illo et ementes
dicens illis Scriptum est quia domus
mea domus oracionis est Vos autem fecistis
illam speluncam latronum Et erat docens
cotidie tota die in templo Luc. xix
Ecce dicitur Et. xix Hec visum cognosci
tur Et ab occursu faciei cognoscitur prelatus
Amictus corporis et risus dencium et
ingressus hominis enunciat de illo
Hec sunt quatuor que christus in isto ewangelio
cognitus vir Primo enim visum faciei
quod sunt scilicet fuit maiestatis Quia sicut
dicit scilicet quidam splendor mirabilis
de eius facie procedebat ita quod ulli
in eius faciem intueri non conducere
sibi audebat Secundo amictu scilicet
quod fuit iusticie et equitatis quia
iusticia se induit quando vendentes
et ementes de templo eiecit Job
xxix Iusticia indutus sum et vesti
vit me sicut vestimento Tercio conflictu
non corrisu quod sunt scilicet fuit compassi
onis Christo coningressi quod fuit
devocionis Quando enim homo libenter
conditur ad spectacula signum est vanitatis
Quando autem libenter vadit ad ecclesiam
signum est devocionis Christus autem
quociensque veniebat iherusalem mox ad
templum ibat In presenti autem ewange
lio de christo tanguntur Primo quod christus flevit
post honorem sibi exhibitum Et non
tum dicit Cum appropinquaret ihesus iherusalem
videns civitatem flevit etc Secundo tangitur
quod christus flevit super inimicos predicens
dicit Quia si cognovisses et tu etc Tercio
ostenditur quod christus post fletum assumpsit
magnum zelum Quia expulit ven
dentes et ementes Unde dicitur quod in
gressus in templum cepit eicere ven
dentes et ementes in illo etc
Primo ergo tangitur in isto ewangelio quod christus Pr
flevit post honorem et exhibitum
Semper enim immediate legitur quod cum
christus appropinquaret ad descensum montis
oliveti turba eum occurriat et eum
cantibus et laudibus eum susceperunt
Et cum appropinquaret iherusalem flevit
super illam Hoc rex ostendere voluit
et dare advertendum quod mundana le
ticia cito in fletum convertitur Prov.
xiiii Extrema gaudii luctus occupat. Risus dolore miscebitur
Est autem leticia mundana sicut
vinum purum quod cito inebriat

nisi tempore vel meditatione mortis
vel recordatione alicuius adversi
preteriti vel timore adversi futuri. Eccl.
xi. In die bonorum ne immemor sis
malorum. Contra est tamen quando que
multum sit homini nociva subita
leticia. Tristicia etiam. Nimia enim leticia
aliquando subito occidit quia cor tunc
nimis dilatatur et calor ad exteriora
transit et a corde deficit. Et ideo mors
invenit. Unde refert Valerius quod
cum quedam mulier mortem filii sui ab
sentis [illegible] nunciata fuisset
quod illa flevit et postea subito filius
advenit. Que cum vidisset in amplexus
eius ruit et mox exanimata corruit.
Tristicia vero non occidit subito
sed paulatim. Quia in tristicia primo re
trahitur calor naturalis ad interiora
et postea exalat ad exteriora et
talis agitatio caloris prohibet nu
trimentum in membris et operatur consumptionem
in illis. Et ideo per processum temporis sic
Proverbiorum xvii. Spiritus tristis ex
siccat ossa. Ira non magis occidit.
Quia in ira non solum calefiunt mem
bra exteriora sed etiam interiora. Et
sic redundat calor in propria radice.
Et ideo mors in homine cita non cau
satur. Ex hiis enim datur intelligi
quod nimia leticia et tristicia occidunt.
Unde [illegible] pro. [illegible] prosperitas stul
torum perdet eos. Ibidem [illegible]
Capitulo vii. Tristicia facit mortem
operatur. In hoc tamen differunt quia cuius
moritur. Etiam in prosperitate quam in ad
versitate. Augustinus in li. de civitate [illegible] Asti
res adversas timent prosperas non
timent periculosior tamen est res prospera
anime quam adversa corporis. Ionas cum com
perit prospera ut inveniat quod sta
gnit adversa. Unde sicut David
Saul inimicum paciebatur alienam
non concupivit uxorem. Et non festum
est secundus timor sequente et

in adulterium et homicidium cecidit. Ira non
que est pro zelo non occidit sed vivificat
et illum qui sic irascitur quia iniuriam
accepit et illum quem irascitur quia sepe
ad vitam gratie redit. Eze. iii. Si tu a
nunciaveris iusto ut non peccet et ille
non peccaverit vita vivet quia annunciasti
ei et tu animam tuam liberasti. Hoc
tangitur in isto evangelio quod Christus flevit super
imminens periculum eius dicens. Quia si cognovisses
et tu scilicet mala tibi imminencia
tu fleres scilicet fleres. Quinque autem vicibus legitur
Christus flevisse. Videlicet primo compatibili
utilitate. Hoc commimna compassione. Tercio
commune amore. Quarto commiserosa
pietate. Quinto continuo dolore. Primo
quando Christus flevit compatibili utilitate. Sap.
vii. Primam vocem similem omnibus emisi
plorans. Unde canat. Certa vagit infans
inter arta presepia. Et post fletum quo flere
debemus quia intrat miseria potis
simus. Augustinus. Puer dum nascitur mag
a ploratu lacrime sunt testes miserie
non dum loquitur et iam prophetizat. Ista
autem miseria incipit a nativitate et con
tinuatur in vita et protenditur usque ad
mortem. Ideo vita humana flumine com
paratur. Flumina enim in principio et in fine
habet amaritudinem quia amarum oritur
et in mare progreditur. In medio autem in
stabilitate. Sic in nativitas est
amara quia tamen media vita amarior
quia labilis et caduca. Mors autem ama
rissima quia periculosa. Secundo flevit com
muni compassione. Sicut patet hic. Et post
fletum quo flere debemus super calami
tatibus miserorum. Iob. xxx. Flebam
quondam super eum qui afflictus erat et anima
mea et cetera. Ista autem compassio maior fuit
in Christo quam in aliquo alio. Et ideo est quia
compassio aliquid causatur a naturali amore
primus quod homo hominem diligit naturaliter. Et
ideo naturaliter compatitur homo homini afflicto
primo non vero homo sed bestia crudelis
qui homini afflicto non compatitur et condolet

Et quia iste amor est primus ideo parum
movet. Aliquid tangit ab amore carnali
primus quo homo diligit aliud quod ad ami
ciciam temporali et potius amore spirituali alicui
dolenti non tamen quia homo sed etiam quia
amicus. Et iste amor magis movet quam
primus. Aliquid tangit ab amore spirituali primus
quo homo diligit aliud in deum et propter
deum. Et iste amor est maior quam primus
vel secundus. Quia non tantum facit duo cor
da esse unum. Act. iiii. Multitudinis credentium
erat cor unum et anima una etc. sed et ut
ambo sint unius corporis mistici. Et ideo
si dolet unum membrum compatiuntur omnia alia
membra. Et iste amor magis movet
quam primus vel secundus. Et quia iste amor
maior fuit in Christo quam in aliquo alio ideo
compassio in eo maior fuit. Heu multi sunt
qui hanc compassionem non habent. Augustinus
Sunt ne in te viscera compassionis. Vane
qui plangis corpus cuius recessit anima
et non magis plangis animam a qua re
cessit deus. Tertio flevit compunctus a
more super lazarum mortuum. Et significat
fletum quo flere debemus super illos qui
mortui sunt peccatis Jer. ix. Quis da
bit capiti meo aquam et oculis meis
fontem lacrimarum et plorabo die ac
nocte interfectos populi mei. Augustinus super
Ps. Multi male gemunt gemo et ego
quia compatior hiis qui male gemunt.
Amisit quis nummum et gemit. Ami
sit deum et non gemit. Eccl. xxii. Super
mortuum plora defecit enim lux eius.
Et super fatuum plora defecit ei sensus.
Et infra. Luctus mortui septem dies fa
tui autem et impii omnes dies vite illorum. Ex
quibus verbis habetur quod tres sunt plorandi
scilicet mortuus fatuus et impius. Sed
differenter. Mortuus est ei plorandus septem
diebus quia fatuus autem plorandus est omnibus
diebus et toto tempore vite sue. Impius autem
plorandus est et in tota vita sua et etiam
post vitam suam. Quarto flevit compunctus ex
proiecte. Super casu inde Augustinus in quadam
sermone. Dies vir delictum inde lacrimat.

Sit enim aut eiusmodi. Cum vidisset eam
civitatem et dixit. Quia si cognovisses
et tu. Civitas una dei et ducatus
perditione dolet perditionem pro perditione
turbatur. Per quod datur intelligi quod de
bemus flere prelatos et clericos qui ca
dunt quia causa corporis est valde pe
riculosus. Dicitur enim bonus sacerdos
vocatur angelus ut dicitur Malach. ii.
Sed malus vocatur diabolus Joh. vi.
Nonne ego duodecim vos elegi et
unus ex vobis diabolus est. Crisostomus Nichil
mirum deservit ecclesie dei sicut clericos
laicis esse deteriores. Ysa. xxiiii.
Erit sicut populus meus sic sacerdos. Et
Bulgar. Estima sicut et non peiores ipsos
sacerdotes. Multo flet. Communio do
lor et hic in terra. Et significat fletum com
punctionis quod debet habere illi qui
sunt in terra primo. Ps. Lavabo per singulas
noctes lectum meum et. Augustinus Dicat
se culpabilem dicens quod deflet mortem
amici vel dampna rei temporalis et do
lore peccati non cruciatur in lacrimis. De
isto fletu dicit Greg. super Job. Om
nium levat lacrima cogit sed unguit
illa pungit. Quamvis quod Christus flevit
tot vicibus legisse tamen numquam legitur.
Bulgar. Christum flevisse invenimus
risisse non autem levius risisse numquam
legimus. Crisostomus Propter inveniens deum
flentem numquam autem videntem nec salte
leviter subridentem etc. Hec dico ut ri
sum penitus abscidam sed ut dissolucionem
contingam. Etc. Quinto audit in eo unde
isto quod Christus post fletum assumpsit magnum
zelum quia de templo eiecit vendentes et
ementes dicitur autem Joh. ii. quod eiecit de
templo oves et boves et nummularios
et vendentes columbas. Ita prelatus de
constat ecclesie ypocritas pellere om
nium simulantes tyrannos sue po
testatis bonos vellatores usurari
os et symoniacos de zelo ad et
constantia prelati dicitur Eze. iii. Sit ad
amantem et ut silicem dedi faciem tuam
Jer. i. Ego quippe dedi te in civitate

immunita in columpnam ferream et in
murum ereum super omnem terram Ex
quibus verbis habetur quod constancia prelati
debet esse instar adamantis silicis
ferri et eris Adamas enim sicut dicit
Glo. est in honorem Et quamvis tamen amo
ponatur tamen non extollitur Silex est in
conculcacionem et tamen non frangitur ferrum
omnia domat Es repercussum sonat
Tunc igitur prelatus est sicut adamas
quando impensus honor ipsum non extol
lit Tunc est sicut silex quem nulla
adversitas ipsum frangit Tunc est sicut
ferrum quando colla tyrannorum potenter
premit Tunc est sicut es quando adver
sitatibus pressus dei laudes depro
mere non desistit etc. De eodem

Iste sermo [illegible]

Venient dies in te — sermo
et circumdabunt te inimici — sermo
tui vallo. Ecce — dominicalis
lc. in lc. qui dicitur mirabilis ista
xviii. Io in inicio Augusto de
cantatur quod civitas illa in incepcione
isto primus a nabuchodonosor deinde
a romanis destructa fuisse invenitur
Considerata autem verba que de civitatis destru
ccione dicuntur intelligi possunt litteraliter
et moraliter Circa primum est adtendendum
quod cum fuit quod romani principes scilicet
Titus et vespasianus urbem obsederunt
et circa eam tres aggeres fecerunt et super
aggeres fecerunt vallum id est cotidie
tunica de vallis hic est de palis Ca
pientes autem civitatem destruxerunt cum
Iudei autem quamvis plures et pauciores la
tuerat redierunt et civitatem reedifi
care ceperunt Et tunc romani illuc
miserunt Helyum adrianum qui civitatem
funditus evertit ita quod lapis super
lapidem non remansit Insuper in locum
illum quandam civitatulam illis edi
ficavit et suo nomine eam Helyam appel
lavit et longo tempore sic vocata fuit
Quod autem civitas illa non sit nunc ubi
prius erat patet quia sepulcrum christi tunc erat
extra civitatem quod modo autem est infra etc.

Ista autem victoria ut dicit Augustinus super psalmum
Romani adeo permittebat licet ipsi deos suos a
Et dicit Augustinus ibidem quod Romani in
hoc sunt sicut instrumentum ira non regnum pla
cati sunt sicut securis dei quibus iudei sunt
occisi Et virga dei puniti flagellati
Et sicut dicit Augustinus quod pater filium verberat
virga proicit in ignem et filio servat hereditatem
Sic Romani perierunt et multi combus
ti dicuntur et in fine iudei convertuntur sicut Nolu
it autem deus quod iudei penitus consumantur
sed dispergantur propter tres causas propter quod etiam
ecclesia non persequitur iudeos quemadmodum persequitur
hereticos Primo quia omnis in fine iudei
debent converti Secundo propter Contentum ad
nesperam et similiter Tercio ut sint nobis
memoriale dominice passionis Quociens
enim iudeos videmus tociens passionis
domini recordamur psalmus Ne occidas eos
ne quando obliviscantur populi mei Quarto quia
ipsi sunt librarii nostri Augustinus super psalmum Ne
forte pagani nobis dicant Vos christiani
litteras istas composuistis proferimus codi
ces a iudeis inimicis ut confundamus alios
inimicos Codicem portat iudeus ut inde
credat paganus librarii nostri sunt sicut quos
servi post dominos ferre codices solent Causa
autem huius eversionis ponitur cum dicitur Eo quod
non cognovisti tempus visitacionis tue Ieremie viii
Milvus in celo cognovit tempus suum turtur
et hirundo et ciconia custodierunt tempus ad
ventus sui populus autem meus non cognovit
iudicium domini Glo. Aves sua noverunt
tempora ut sciat quando ad loca calida rigore
yemis debeat declinare et in veris prin
cipio ad solitas redire regiones De milvo
autem unum verbum moraliter videamus Dicitur enim
quod primo anno multum est magnanimis et ma
gnas aves capit Secundo anno efficitur
pusillanimis et ad capiendos pullos
et passeres se convertit In tercio non efficitur
timidior ita quod iniustas et vmes pbi
quit In quarto autem sic timidus est quod nichil
vivum audet invadere sed ad cadavera
bestiarum vadit In quinto non sic est nisi
quod nichil contingere audet et sic fame moritur

Hic etiam sunt multi qui primo anno conversionis
sue opera fortia faciunt. In secundo efficiuntur
tepidi ita quod vix prima facere volunt. In
tertio cogitationes immundas et volatiles recipiunt.
In quarto ad immunditias peccatorum redeunt
in quibus sepe frequenter inveniunt et in tali facie
miseri moriuntur. Hoc probat illa verba co-
poni moralem peccatorum quod in morte
cruciatur et angustiatur. ad eterna confirmatur.
et lapis super lapidem non relinquitur. Crucia-
tur ad omnibus. Venit enim dyabolus ad hominem
morientem. Venit ad bonos. Venit ad malos
sed differenter. Ad christum quidem venit sed nichil
in eo invenit suum. Ioh. xiiii. Venit enim princeps
mundi huius et in me non habet quicquam etc.
Gregorius in omelia. Quanta hunc horrore mor-
tem vidit suum aliquid in eo invenire pos-
se se credidit sed sine ullo peccato audi-
huius corpus peccatoris occidit qui sine ullo peccato
in hunc mundum venit. Ad bonos etiam
venit et etiam suum aliquid in eis fuisse
invenit sed eos tamen rapere nequit quia Christi
pretio debitum solvit. Gregorius. Venit quoque
inquit princeps mundi huius etc. Hoc dicere
non presumpsit Petrus claviger celestis
Nec Paulus ad celum raptus Nec Johannes
in sinum Christi receptus quia sine culpa in mundo
esse non potuit qui in mundo cum culpa venit.
Venit etiam ad reprobos et in eis sua multa
invenit et eos ad tartara rapit. Gregorius.
Maligni spiritus ab anima egredientis opera
requirunt mala que sua fecerunt replicant
ut secum ad tormenta trahant. Sepius autem
dyabolus admonentes venit ut eos de arti-
culis fidei temptare possit. Non enim tunc dyabolus
homini morienti immittit suggestiones divi-
tiarum delitiarum et honorum quia possibile sibi
moriens videt. Ad quid in divitie quia eas
mecum non possum portare. Ad quid in de-
litie quia corpus meum vermes debent comedere.
Ad quid multi honores quia statim ad pulverem
debeo redire. Et ita immittit suggestionem
de fide que est fundamentum totius boni ut primo destructo
totum edificium destruatur. Non mordet mo-
re laudabilis consuetudo ut cum aliquis
sit in extremis laborat sibi aliquo signo
sanctis utrumque sunt sine intellectu sive

in mensa surgunt et admonentes di-
cendo symbolum fidei omnes circumstantes.
Hoc in morte peccator coangustatur
a peccatis demones ei omnia peccata sua ad
memoriam revocant ut ad desperationem
trahant. Gregorius. Maligni spiritus unam
quamque animam undique coangustat quia
ei non solum operis verum etiam locutionis
et cogitationis immunditias replicat ut
que prius se per multa dilatavit in extremis
ad omnium angustiatur. de quibus in rethori-
ca. Illa enim peccata non potest iam ne-
gare vel ipsa effugere vel ea emendare
Et ideo in angusto et in arto multum
posita est. Bursar. Tunc loquitur peccator
eius opera dicit Tu nos egisti opera
tua sumus vel te deseremus sed semper tecum
ad iudicium pergemus. Ideo non est tutum
homini in extremis laborare et duce-
re ad recordationem suorum peccatorum sed
potius ad spem divine misericordie admonendus
passionis dominice et ad recordationem suorum
meritorum que fecit in vita et per que debet dona
dei sperare. Tertio homo in morte ad
eterna confirmatur quia corpus incineratur.
Eccl. xii. Et terra sua sicut erat et spiritus
prius revertetur. Noluit autem deus facere
de aqua hominem ne esset nimis deli-
catus vel de aere ne esset nimis
superbus vel de igne ne esset nimis
iracundus. Sed de terra que est elementum siccum
frigidum et infimum ut per hoc daretur
intelligi quod homo debet esse frigidus
absque iracundie siccus ab humore
lascivie et infimus a tumore superbie.
Quamvis enim deus homini fecit corpus
terrestre animam tamen fecit ei celestem
Unde sancti boni licet in terra habitaverunt
corde tamen in celo habitaverunt mente. Dicit
Isidorus in medio de anima. Terra es et
in terra infernali sepelieris. Luc. xvi.
Mortuus est dives et sepultus est in infer-
no. Dicit iracundis ignis est et terra ge-
henne conburens. Iob xxxi. Ignis est
usque ad consumptionem devorans. Dicit de-
liciosus aqua est et in aquis infernalibus.

de ingreis Exo. xv. Subinsi
sint qui pluribus magis vehementi-
bus / dicit superbis hec eis et
eo similis allidens Job xxx. Ele-
vasti me et quasi super ventum ponens
allisisti me valide. Hois at qui
sunt animi celeste dicit Celum est
et eo in celo nobis Mt. xxv. Possi-
dete paratum vobis regnum etc. Ecce
lapis super lapidem non relinquetur.
Ecce quod sit intelligendum Gregorius dicit
dicens sensa mens cum prave cogitationi
adhuc pravior addit quod aliud
quod lapidem super lapidem ponit. Sed
cum adulterium sua anima ducitur. Sed
ab illa cogitatione suarum constructio
dissipatur. Iuxta quod super / et in ps In illa
die peribunt omnes cogitationes eorum. Vel
melius si anima sic dissipatur in morte que
prius fuerat dissipata in vita. Sicut
dicit Origenes Vere vir cultor
templum est dei integrum et perfectum. Sed si
fidem teneat et opera desperat est ex
parte constructus et ex parte destructus. Si
autem in peccato permanet sic paulatim
minuitur donec lapis in eo super la-
pidem mandatorum dei non remaneat qui
non destruatur. etc. De eodem sermo
Domus mea domus secundus tertius
orationis est etc. Consuetudo tius
Christi erat quod quando veniebat in ci-
vitatem statim intrabat ad templum et
faciebat duplicem de causa ut dicit Crisostomus
Primo ut in super nobis daret exemplum. Secundo
quod ipsum erat boni filii ut veniens
in domum ad domum intret patris. Tu autem
imitator Christi factus cum aliquis ingressus
fueris civitatem primo ad omnem actum ad ec-
clesiam intre. Secundo ut sanaret. Dicit
enim quod sacerdotum est sic stomachus in corpore.
Nam sic stomacho languente omnia membra
languent. Sic quando languet sacerdocium
languent omnia membra fidelium. Inde
Christus virgine passionis sue volens
ad templum venit et vendentes et emen-
tes eiecit. Sacerdotes enim in templo
oves et boves tenebant ut hoc de sua hos-
tie si aliquis occurrerit. Cathedras etiam
ibi tenebant ut non habentibus unde eme-
rent pecuniam mutuarent. Ista autem tanta
avaritia sacerdotum fuit magis causa destructionis
iudeorum. Unde dicit Beda Pre cunctis mala
ingressus in templum vendentes et ementes eici-
pit. Timens quia nimia peccati maxime sacerdo-
tum culpa fuit. Unde ei vendentes et emen-
tes peccata sunt. Unde radix peccatorum
perfecit. Expellens autem eos per Christum dicit
dicens Domus mea domus orationis est. Domus
autem dei ad quadruplex officium sit facta sic vero
sunt et huius eodem. scilicet primo facta est deo
ad habitandum secundum id quod dicitur Domus mea
Secundo facta est ad orandum unde subditur domus
orationis est etc. Tertio facta est ad deum laudan-
dum. Unde ut dicitur in ps qui pueri eius laudant.
Quarto etiam facta est ad docendum sive predicandum.
Et erat cotidie docens in templo etc.
Primo quod etiam facta est deo ad habitandum
secundum id dicitur quod Domus mea i. in ad
habitandum electa Apoc. xxi. Ecce taber-
naculum dei cum hominibus et habitabit cum eis.
Item Paralip. vii. Elegi locum istum ut
sit ibi nomen meum in sempiternum / eo quod per-
maneat ibi oculi mei et cor meum cunctis
diebus. Ex quibus verbis habetur quod deus in ecclesia
ponit oculos suos et cor suum et non solum
oculos quidem suos ibi habet quibus videt
orationes genuflexiones et lacrimas homi-
num, quibus etiam videt varietates ornamentorum.
Ambrosius per paulum ad Thim. Gloria in ornatu
vestis quandoque annota a se popa inclinare
sic dicit ut dei unam provocet hanc
magis superbi ut impetret ut vitam dei sic
tedet facit. Et quanto magis hominibus im-
plicatur vide tanto magis deo displicet.
Videt etiam illos et quod quando verba vana
et detractoria locuntur. Legitur enim de sancto Eutychio
episcopo lamnesi quod sepe in ecclesia conspexit
in specie maxime provocantem affirmans
se vidisse demones scribentes in ecclesia
conscribere. Et cum tanta de fieret ille

cu dentibz eam eloqui vellet subito
fracta e carta et caput eius valido
ictu murorum impetijt ita ut sonitus
collisionis et vulnus capitis sequeretur.
Et sic euanuit. Videt etiam illos
qui ecclesiam polluunt per aliqua illicita et
sclarra que ibi fiunt. Legitur quod poperius eius
in porticu templi stabulari fecit. Et eadem
nocte addic illa fortissimus fuit pro ea
nunquam pugnare qui se ab hostibus vindicaret.
Quarto dicitur ibi nomen suum quia domus
dei vocatur. Domus autem a domino domus appellari
consueuit. Et ipse quia humiles et boni sunt et
vocantur domus dei. Superbi autem debent vo
cari domus luciferi. Auari et vsurarij
domus mamone luxuriosi et immundi domus
Asmodei. Instabiles et curiosi domus
Belzebub quod deus muscarum est. Tertio dicit
sed et cor suum de. eius cap. vi. Ubi est the
zaurus ibi est et cor tuum. Thezaurus eius
est corpus Christi quod in ecclesia conficitur. Que sac
mentum ecclesie que ibi ministratur. Suspiria
et oraciones sanctorum que ibi funduntur. Thezaurus
etiam dei est Christi meritum infinitum et excellens
et superhabundancia meritorum sanctorum virorum
de quibus thezaurus etiam indulgentias
facere consueuit. Quarto. Ecclesia sancta est ad
orandum vnde dicitur domus oracionis est. iii.
palip. vii. Quintum orauit in loco isto.
exaudi deus de habitaculo tuo. Ecclesia tribus
eam de causis contingit ut dicit Beda quare
oraciones nostre aliquando non exaudiuntur. Primo
quia petimus indigne et nobis nociua. Sic
temporalia et terrena. Legitur in fabulis poetarum
quod Mida rex petijt ab Apolline ut
quicquid tangeret aurum fieret. Et cum concessum est
ei Cum quo cibum vel potum manibus vel la
bijs tangeret mox vertebatur in aurum et sic
mortuus est fame. Sic etiam habundancia
diuiciarum facit hominem auarum et famelicum
et ipsum trahit ad interitum. Primo thimo vi.
Qui volunt diuites fieri incidunt etc. Et se
dicitur. Que mergunt hominem in interitum.
Secundo quia petimus indigne id est orantes
in aliquo crimine existentes. Primo. Cum multiplicaue

ritis oraciones vestras non exaudiam
manus enim vestre sanguine plene sunt.
Tren. iii. Opposuisti nubem tibi
ne transiret oracio. Zach. vi. Ecce
mulier vna sedens in medio amphore
et dixit hec est impietas et proiecit
eam in medio amphore. Et misit mas
sam plumbeam in os amphore id est ane
et dixit hec est iniquitas. Glossa. hijs
significatur quod peccatum tanquam pinguis oleum
maculat. Et ideo non audet coram
oculis dei apparere tanquam nubes
eam obtenebrat. Et ideo nescit
pervia inuadere tanquam plumbum eam pre
grauat. Et ideo non potest in celum ascendere.
Tercio quia petimus pro indignis Jere. xv.
Si steterint Moyses et Samuel
coram me non est anima mea ad populum
istum. Legitur in vitispatrum. Quod cum quidam
frater tepesceret et quidam sanctus pro eo
oraret et tepescens non recederet. Videt
deo reuelante spiritum fornicacionis
in diuersis formis mulierum coram illo
fratre ludere et ipsi applaudere. Videt
etiam angelum ipsum increpare quia se
non iuuaret. Et dixit ei senior
Impossibile est ut saluari nisi te adiu
ues oracionibus insistendo et corpus
ieiunijs macerando et temptacionibus
resistendo. Quod cum ille fecisset statim
liberatus est. Sic ei etiam de aliquibus con
tinet quod prescuti essent non pro eis
quod pro omnibus esset orandum. Augustinus de
ci. dei. Si etiam certa esset de aliquibus
quod prescituati essent in ignem eternum
cum dyabolo tam pro eis non oraret quam
nec pro ipso dyabolo. Sed quia de nullis certa
est orat pro omnibus dumtaxat hominibus
in hoc corpore constitutis. Quinto ecclesia
facta est ad deum laudandum. Unde cum pu
eri deum laudarent ut dicitur pharisei
et pharisei hoc reprehenderent dixit
Christus. Dico vobis quia si hij tacuerint
lapides clamabunt. Sic ei laudes Tu

puerorum fecit in templo ut dicitur
Mt xxi. Iste autem laudes in septem
canonicis horis sunt facte. In matu-
tinis horis laudatur quia xpc prima hora
fuit natus a Iuda traditus a Iudeis
captus et illusus et ad iudicium tractus
esse victurus. Iohannis i. Mt xxvi. Me-
dia nocte clamor factus est. In
hora prima dominus laudatur quia tunc celo
et terra adfirmavit unum cantum et adtem-
plum processit ut convertit. Iohannis i. Luce
xxi. Omnis populus manicabat ad
eum i. mane ibat et festinabat ad
eum ponitur in templo audire eum et in hac
hora post resurrectionem apparuit.
In hora tercia laudatur quia tunc xpc
et fuam sue mortis accepit et spinam
spinam misit. In hora sexta laudatur
quia tunc fuit xpc in cruce confixus sol ob-
scuratus. Cristus etiam videntibus illis in celum
ascendit fuit eis discipulis convenientibus
In nona laudatur quia tunc xpc emisit spiritum
in cruce latus in latere accepit et
ad celos ascendit. In vesperis laudatur
quia tunc factum est de corpore et sanguinis
institutis discipulorum pedes lavit et
resurgens in specie peregrini apparuit.
In completorio laudatur quia tunc xpus
sanguineas guttas sudavit de terra
de porta in monumento clausus fuit
et post viuens clausis ianuis ad disci-
pulos intravit. ¶ Tercio ecce sed
et addocendum sunt pueri. Et erat
cotidie docens in templo. Ille autem qui
docet ut salubriter doceat debet
habere vitam perfectam doctrinam claram
et sonoram et caritatem perfectam. Ista
quatuor significata sunt Exo. xxxviii. Ubi
dicitur quod in parte inferiori per circuitum tunice
sacerdotalis erat malogranata
et tintinabula aurea. Per malogra-
nata que habent in cortice amaritudinem
et intus dulcedinem significatur perfecta vita
doctorum qui debet habere asperitatem

vite in corpore sed dulcedinem devocionis in
mente. Gregorius super Exo. Ambrosius: Multi vide-
runt res meas quod non viderunt virtutes meas.
Per tintinabula significatur doctrina que debet esse
clara et sonora. Unde dicitur Isaie xviii. Corpus
xviii. Si in certam vocem dat tuba quis
preparabit se ad bellum. Per hoc autem quod tintina-
bula erat aurea significatur caritas perfec-
ta per amorem cum fuerit caritas accipitur
quod caritas dicit esse in predicatore ut non dictat
cum tacere. Ier. xx. Factus est sermo domini in
corde meo quasi ignis estuans clausus
in ossibus meis et defeci ferre non sustinens.
Per hoc autem quod tintinabula erat in
fine tunice significatur finalis perseverancia
sine qua nulla bona sunt deo accepta. Bernardus
in epistola ad Armandum. Tolle perseve-
ranciam nec obsequium habet mercedem nec beneficium
gratiam nec laudem fortitudo etc.

Dominica xi. Sermo primus Luce xviii.

Duo homines ascenderunt
in templum ut orarent
unus phariseus et
alter publicanus. Phariseus
stans hec apud se orabat. Deus gratias
ago tibi quia non sum sicut ceteri homines
raptores iniusti adulteri velud
etiam hic publicanus. Ieiuno bis in
sabbato decimas do omnium que possideo.
Et publicanus a longe stans nole-
bat etc. oculos ad celum levare sed
percuciebat pectus suum dicens. Deus propicius
esto michi peccatori. Dico vobis descen-
dit hic iustificatus in domum suam
ab illo. Quia omnis qui se exaltat
humiliabitur et qui se humiliat exal-
tabitur. ¶ Sicut dicitur in hystoria
scolastica pharisei dicuntur divisi quia
a ceteris iudeis in quibusdam observanciis
divisi erant. Nam in fronte et in manibus
membranas portabant in quibus de-
calogus scriptus erat ad hoc ut memoria
dei precepta ante oculos cordis habere
debebant per inge meditacionem

Et in manibus pumplectoria. In fimbriis
etiam palliorum spinas alligabat ut
incedentes pungerentur et sic mandatorum
dei memores redderentur. De horum numero
erat iste phariseus de quo in principio
ewangelii legitur qui cum publicano in tem
plum ascendit. Et quamvis comparatione pu
blicani debuisset humiliari magis autem
intumuit vero super illud. Secundo etiam
hic publicanus descendit iustificatus. Certe eo
vicino publicano maior humilitatis
occasio. Superbia enim comitatur et co
bonus proximi sicut facit capitium suum. Ubi
enim minus se miserum inde magis inflatur.
Ubi felicem livore torquetur. E contra
humilitas ubique lucet. Ubi enim minus
se miserum compatitur. Ubi felicem inde ma
gis tunc humiliatur. Fuit enim phariseus
iste bonum putans sed malum pessimum et
meliorem occidit. Primo quod fuit
bonum putans quia ascendit in templum ut
oraret. Per hoc enim quilibet ad ecclesiam
ire debet ut oret ibidem non ut se oste
ndat sicut faciunt multi faciunt. Est autem
oratio ut dicit Damascenus petitio decentium
a deo debens ei petere tamen quod decet deum
dare et nobis expediat accipere. Et ad
sunt ista dicit Glosa super Matthei xxvi. Ora
tio enim Simone duobus temporibus insigniter
virtutibus oravit ut nos a peccatis petens
veniam a presentibus malis tutelam et a
futuris periculis tutelam orantes. Dicit
Ecclesiastici xxxviii. Fili in tua infirmitate
ne despicias te ipsum sed ora dominum et
ipse curabit te. Matthei xxvi.
Vigilate et orate ne intretis in temptationem.
Luce xxi. Vigilate omni tempore
orantes ut digni habeamini fugere que
ventura sunt. Decet etiam deum nobis
dare celestia ad firmitatem et temporalia ad
sustentationem. Sed ista duo differenter pe
tenda sunt. Bona enim celestia sunt bona
magis et eterna. Temporalia sunt simpliciter bona. Pe
tenda sunt sine ulla condicione. Eterna magis
petenda sunt cum magno desiderio et fervore.
Et quia eterna petenda sunt cum perseverantia

et continuatione. Bona enim temporalia
non sunt simpliciter bona et non petenda
sunt cum condicione. Sunt bona prima et
non petenda sunt cum puro desiderio
et affectione. Sunt etiam transitoria
et non petenda sunt cum prima instantia
et replicatione. Secundo iste phariseus
fuit malum pessimum ascendit enim
ut oraret sed nichil oravit sed
se ipsum laudavit publicanum insul
tavit et ceteros condempnavit. Tria enim
mala ceteris imponebat scilicet ra
pinam adulterium et iniustitiam. Contra
quod rapinam dicebat se habere deci
marum solucionem quia non tantum rapiebat
sed etiam propria dabat. Contra adulte
rium dicebat se habere sue carnis
maceracionem quia ieiunabat bis in sab
bato. Contra iniustitiam habebat pu
blicanum in comparacionem quod diceret
ideo sum iustus quia omnium peccatorum contra
ria facio et iste publicanus abhor
reo. Et tamen in veritate ipse erat raptor
quia gloriam que est ipsius dei sibi usurpabat
Ysaie xlii. Gloriam meam alteri non
dabo. Ipse erat adulter quia deum qui
est sponsus anime reliquerat et diabolum
deo amicum fecerat. Ideo in adul
terii [illegible] quamvis. Huius modi ini
micitia est deo. Ipse erat iniustus quoniam
enim reddebat deo ipsi quod debebat in
eo quod ieiunabat et deo in eo quod de
cimas dabat proximo tamen minus [illegible]
non reddebat quia ipsum temere iudica
bat licet autem sic se iustificaverit
de ipsius peccatis in eo fuit sed simulata
iustitia. Et timens superbia simulabat
et se habere iustitiam quoniam ad illa parte
que est declinare a malo dicens Non sum
sicut ceteri hominum etc. Et quoniam ad aliam
partem que est facere bonum dicens Ieiuno
bis in sabbato etc. Fuit etiam in eo
timens superbia per quam publicanum
despiciebat dicens Velud etiam hic

publicanus. Quamvis autem phariseus
ista superbe protulerit tamen vere dixit.
Quia in hoc mundo sunt multi rapto
res et iniusti adulteri. Pauci tamen
sunt qui ieiunent et qui decimas solvant.
Raptores quidem multi. Ysa. iii. Ra
pina pauperum in domo vestra. Ey
tius pictor dicitur Levit. xi. Accipi
trem iuxta genus suum non comedetis
i. raptores non imitabimini in rapina.
Et dicit iuxta genus suum quia tamen sunt
genera accipitrum. Quidam enim sunt qui
tantum rapiunt sibi et pullis suis sicut
accipitres silvestres. Alii sunt
qui tantum rapiunt dominis suis sicut
accipitres domestici. Alii sunt qui rapi
unt sibi et dominis suis. Sic sunt quidam
accipitres gulosi qui antequam veniat
dominus ad eos partem prede quam ceperunt
comedunt et partem domino dimittunt. Eccle
siastes. Sunt quidam qui rapiunt sibi et filiis
suis sicut usurarii et avari. Proverbiorum
primo. Omnes vie avari animas possi
dentium rapiunt. Alii sunt qui rapiunt
dominis suis. Sic mali officiales
et balivi. Abac. ii. Ve qui congregat
non sua. Alii sunt qui rapiunt sibi et aliis
sicut raptorum socii. Proverbiorum xxiiii°.
Ne emuleris viros malos nec desi
deres esse cum eis quia rapinas me
ditatur mens eorum et fraudes labia
eorum loquuntur. Sunt etiam in hoc mundo
multi iniusti. Sap. ei. Sap. x°. Quia
deus [illegible] omnia in mundo possidere et mensura.
Sunt et quidam qui iniuste iudicant
qui mala aliorum credunt et multa
Que non parva vel nulla. De quorum
numero erat iste phariseus qui mala
aliorum iudicabat et sua tacebat. Alii
sunt qui iniuste ponderant quia mala
aliorum gravant et sua leviant. Math.
vii. Quid autem vides festucam in
oculo fratris tui et trabem in oculo tuo
non vides. Alii sunt qui iniuste impo
nunt quia magna mensura preceptorum
et penarum aliis imponunt. Ipsi

digito suo tangere nolunt ea ut monet
ut dicitur Math. xxiii. Tertio sunt in hoc mundo
multi adulteri. Et dicitur adulter quasi ad alterius
Cuius scilicet adulterius thorum accedunt.
Gen. xlix. Effusus es sicut aqua non
crescas quia non ascendisti cubile patris
tui etc. Ubi tamen non tantum fuit adulterium
sed etiam incestus. Lc. xli°. de natis anal
Ex. Tacelus matri nuptiis cungi. Et
cum sel nigri tacelorum caniculum matri
cungere vellet et caput nigri coope
ruisset et tacelus super eam saltasset
tamen velamine vidit et cognita matre
in nigrum tacelorum in furorem et ipsum
calcibus interfecit. Multum autem adulter
peccat in deum cuius preceptum transgreditur.
Peccat in virum cui fidem non tenendo servando
peccat in mundum quem decipit de adultero fa
ciendo. De hiis dicitur Ecc. xxiii. Omnis
mulier relinquens virum suum peccabit. Primo
quia in lege altissimi incredibilis fuit.
Secundo quia virum dereliquit. Tertio quia ex alio
viro filios sibi statuit. Pauci enim sunt
qui bis in sabbato i. in septimana primo
ut scilicet ieiunat et tamen liberter ieiunare
deberent tripliciter de causa. Primo quia ieiunium
dyabolum expellit. Secundo quia ieiunium vitia
extinguit. Tertio quia deum adiuvare cogit.
Primo quod ieiunium dyabolum expellit patet
Math. Mt. xvii. Hoc
genus demoniorum non eicitur nisi in oratione
et ieiunio. Ambro. Videte quanta sit virtus
ieiunii ut ex spiritu suo hoc ieiunium quod
peritie occidat. Secundo vitia extinguit
et ad paradisum reducit. Aug. Eva
quamdiu abstinuit virgo fuit et in paradiso
permansit. Quam autem preceptum abstinentie
violavit libidinis incentiva sensit et
de paradiso eiecta fuit. Tertio adiuvare
deum cogit. Sic patet in ninivitis quia
quos deus comminatus fuerat penam. Sed
ipsi mutaverunt vitam et statim deus mu
tavit sententiam. Pauci etiam sunt qui deci
mas solvant cum tamen sit preceptum Malach.
primo. Inferte omnes decimas in horreum meum.

Secundum sermo
fide

Charitates aut istud preciosum quod dirupit re
munerat. Primo remuneratione temporali
que est habundancia rerum. Secundo remuneratione
corporali que est sanitas corporis de hijs
duobus dicit Augustinus Si decimas dederis
non solum habundanciam fructuum recipies
sed eciam sanitatem corporis consequeris. Tercio re
muneratione spirituali que est remissio peccatorum
Quarto remuneratione celesti que est adepcio
celestium premiorum de hijs duobus dicit Augustinus
Qui vult sibi premium comparare ac peccatorum
veniam promereri decimas solvat. Et ac
decimas non solvunt tamen mala incurrunt
Primum est penuria rerum Augustinus Maiores
nostri ideo copijs omnibus habundabant
quia decimas dabant modo autem quia
discessit devocio dei accessit indigencia
Filij. Secunda tollit fiscus quod non accipit
Christus [illegible] Hec est ista dei iustissima
consuetudo ut si tu illi decimas non dederis
ad decimas revoceris. Tercium est eternum supplicium
Augustinus Reddite decimas aliter de
mones adpte decima angelorum
qui de celo ceciderunt insuper tercium est
quod hoc est genus peccati quod tales videntur
crucifigere Christum Malachie iii Si affiget
homo deum quod vos configitis me et dixistis
in quo configimus te in decimis et pri
miciis Iustus. Non reddendo scilicet decimas
et primicias. Tercio phariseus iste similis
malo cocturo quod despedit reprobatus
Fecit enim sicut stultus medicus quod videtur
in se sanasse vulnus lascivie dicens
Ieiuno bis in sabbato. Decimas do
do omnium que possideo. Sed tamen non sanat
vulnus superbie Fecit eciam sicut stultus
navita qui in navi cordis sui obstru
xit foramen luxurie et avaricie sed non super
bie. Fecit eciam sicut stultus preliator qui omnia
hostia castri claudit et unum dimittit
apertum Gregorius in moralibus Ecce phariseus
[illegible] cordis sui in obsidiatoribus vel insulta
tibus hostibus per laciorum aperuit quam
[illegible] porticus claudit. Incassum
est munita sit cetera civitas dum locus unde hostibus
paraditus munitus non est.

Publicanus autem a longe stans
nolebat oculos ad celum volebat
levare. Sed percuciebat pectus
suum dicens etc. Conscientia hominis est
quoddam speculum mentis in quo quilibet
suam pulchritudinem et deformitatem
et feditatem speculari potest. Sed peccator
contingit quod ipsum speculum consuetudine deprava
tum est superbie. Et tunc est speculum
mendax quia non indicat veritatem
de se hoc patet de isto phariseo cuius
consciencia sibi mentiebatur tanquam si esset
mundus cum esset fedus. Non bene
sentit propter Naaman iiii Regum v Qui
interpretatur decorus sed cum tamen esset
leprosus. Consciencia autem publicani
fuit speculum verum quod in ea videbat
se fedum. Et ideo suas feditates
cupiebat mundare dicens Deus propicius
esto michi peccatori. Utinam autem datum
est nobis in speculum scilicet phariseus
ut videamus quam sit macula detesta
da et publicanus ut videamus quam
sit pulchritudo humilitatis et penitencie
desideranda. Tenet autem iste publi
canus typum peccatoris et penitentis
et instructoris. Primo quod tenet
typum peccatoris quod dicitur quod publicanus
erat quod a longe stabat et quod ad ce
lum oculos non levabat. Primum et
in homine tamen mala facit Quia ipsum
peccatorem infamat adeo elongat et
ipsum excecat. Infamat autem duo
facit ipsum publicanum id est publica
tum et publicum peccatorem. Tales
enim publici peccatores quo ad deum
et homines sunt infames. Ieremie iii
Frons meretricis facta est tibi
noluisti erubescere etc. Sunt tamen
aliqui qui precedentia habent peccati
dicuntur sed qui late sunt peccatores
non desinunt Ecclesiastici xix Si in ve
nerit tempus male faciendi male
faciet. Alius sunt qui quamvis latenter

adhuc tamen peccatum vitaret sciens
se adeo latere non posse Eccl. xxiii.
Oculi videt oculus eius Alii sunt
etiam si scirent homines latere et deum
ignorare peccatum vitarent Augustinus super
dicit Seneca Si scirem homines igno
raturos et deos ignoscituros ad
huc tamen dedignarer peccare Ille
quod qui peccat occulte sicut mali
Ille autem qui peccat publice sicut pessimi
Ille qui non peccaret etiam si homines
lateret et deus ignosceret sicut optimi
De his duobus dicit Augustinus in li.
de officiis Tullius hyatum gigas de
scendisse atque ibi eneum equum in
venisse a platone inducitur qui in
lateribus suis fores haberet quas
ut aperuit hominem mortuum repperit
et anulum de manu sua sustulit
Quem cum ad compastores redisset et anu
lum in manum suam deportasset possuisset
ipse omnes videbat a nemine videbatur
Deinde paruuli optimatum reginae
stuprio potitus regi necem intulit
ceteris quoque quos de necare poterat inter
fectis regnum libere optinuit Post
ea subdit Ambrosius Da hunc anu
lum sapienti ut beneficio eius possit
latere tamen delinquit non minus fugiet
peccatum quam si non possit latere non enim
latebra sapienti spes est impunitatis
sed innocentia est Est peccatum adeo e
longat propter longe a peccatoribus salus
Et quia peccatum est longe adeo deo super
creat de ipso Nimia enim elongatio
secundum Baptistam facit errare circa tamen vel
circa quantitatem circa qualitatem et circa figuras
Primo quando nimia elongatio facit er
rare circa quantitatem et ponit exemplum in sole
et mampulis Circa cum sol sit omnino
maior terra propter nimiam tamen elongati-
tam parvus esse videtur insulae etiam
maris cum sint magnae propter nimiam
tamen elongationem videntur esse parve colu
be Secundo circa qualitatem Et ponit exemplum
de velis navium que cum sint alba

propter nimiam distantiam videntur esse nig
ra Tertio circa figuras Et ponit exemplum in turribus
civitatum que cum sint quadrate propter nimiam
elongationem videntur esse rotunde Eodem
modo cum peccator sit elongatus adeo non co
gnoscit deum quantum sit id est quam potens et
imensus quia si cognosceret ipsum timere
Ier. x. Quis non timebit te o rex gentium
Timet eius potentiam angelice potestates
Job xxvi. Columpne celi contremiscunt et
pavent ad nutum eius Timet et demones
Iac. ii. demones credunt et contremiscunt Dia
bolus ergo non timet cum tamen dicatur Luc. xi.
Timete eum qui postquam occiderit habet potestatem
mittere in gehennam Secundo non cognoscit qua
lis sit id est quam sapiens et clarus quia si co
gnosceret coram eo et eo vidente peccare
erubesceret Eccl. xxiii. Oculi domini multo
plus lucidiores sunt super solem circumspi
cientes omnes vias hominum et profundum
abyssi et hominum corda intuentes Boetius
Magna est vobis si dissimulare non vultis
indicta necessitas probitatis cum ante oculos
agitis iudicis cuncta cernentis Tertio non
cognoscit qualis figure sit id est quam sit minoris
et peius quia si eius imaginem cognosceret non
quam desperaret Est enim eius imago quadrata quatuor
angulos habens Primus est quia peccatorem
longanimiter expectat Secundus est quia reu
tentem statim recipit Tertius est quia omnium
peccatorum post apliu non recordatur Quartus
est quia a casu custodit Quarto peccatum homines
occecat ut ad celos oculos non possit
levare Et hoc tripliciter Primo quia habet oculos
infectos humore carnalis concupiscentie Secundo quia
habet oculos appositos pulvere avaricie Tertio quia
habet oculos inflatos tumore superbie
Primo quando quia habet oculos infectos humore
carnalis concupiscentie Sicut enim madefactio et
nimia pinguedo impediunt ne candela
accendatur sic nimie delicie impe
diunt ne gratia dei accensa recipiatur I.
Cor. ii. Animalis homo non percipit ea que
sunt spiritus dei Secundo quia habet oculos appositos
pulvere avaricie ps Oculos suos sta
tuerunt declinare in terram Nota autem
sunt quo modo inter essedam sapientes quod esset

Anulus gigis qui posit[us] videt illum nemo

mebriu magis insaciable in qua corpore.
Et dixit quidam quod venter qui non potest
saciari epulacionibus. Aliqui alii quod
corpus quod non potest saciari preciosis vesti
bus. Alii quod cor quod non potest saciari va
riis cogitacionibus. Alii quod oculi et iste
verius dixit. Quia omnes superfluitates
vestitorum edificiorum vasorum auri et argenti
argentorum et huiusmodi sunt ut oculi pa
scantur. Tercio quia habet oculos inflatos tamquam
superbus. Ieronimus. Cum presbitero in libro de malibus
oculus pruinces et debilis visus pecti
dus non est boni visus et fortis et sub
tilis et distancia melius videt. Sic
eciam humiles clarius et melius videt
divina quam superbi. Proverbiorum xi. Ubi humilitas
ibi sapiencia. Dicit eciam plinius quod ho
mines in puteo profundo stellas videbant
in die. Per quod datur intelligi quod homo hu
militate perditus ad divina suscipienda
magis est ydoneus. Mathei xi. Confiteor
tibi pater celi et terre quia abscondisti
hec a sapientibus et prudentibus et revela
sti ea parvulis. Sed iste publicanus
tenet typum penitentium scilicet primo quia
habuit contricionem cordis. Secundo quia habuit con
fessionem oris. Tercio quia habuit satisfac
cionem operis. Primo iste publicanus habuit
contricionem ~~...~~ cordis quia percuciebat pec
tus suum sub quo est cor. Est enim cor hominis
sicut rota plaustri. Ecclesiastici xxxiii. Precor
dia fatui sicut rota carri et quasi axis
versatilis cogitatus illius. Rota enim
currit super quolibet in inmunda tum sit. Sep
vertitur et ad finem numquam pervenit. Homines
portat et minuit. Percuciat igitur peccator
peccatus suum pectus suum dicendo quod inmunda
cogitavit. Est enim cor sicut molendinum
quod omnia molit que invenit. Percuciat di
cendo quod bona proposita habuit et ad finem
operis non perduxit. Percuciat dicendo quod
si aliquid de genere bonorum fecit cum murmure
et tedio fecit. Secundo habuit confessionem

oris quia peccatorem se vocavit. Ysa.
xliii. Sed in alia littera dicit tu ini
quitates tuas ut iustificeris. Ecclesiastici
iiii. Pro anima tua non confundaris dicere
verum. Bede. Beda. O pura veritas non
potest inquinari et potest ablui.
Crisostomus. Dic homo quod prius est facere
malum an dicere. Si enim non eru
buisti malum facere coram conspectu dei
quomodo coram conspectu hominis dicere eru
bescis. Avaricia. Deum potestate
non timuisti et adhuc eum placare
dubitas. Tercio habuit satisfaccionem
operis. Multo enim melius quam phariseus
satisfecit deo. Sicut preciunt quia ille
abstinebat a cibis iste a peccatis.
Gregorius. In cassum quippe caro atte
ritur. Si animalis cogitacionibus
delectacionibus et voluptatibus
animus non refrenatur. Ysidorus. Qui a
cibis abstinet et mala agunt
demones imitantur quibus esca non
est et nequicia semper adest. Sicut pro
decimas quia ille dabat sua deo et se
dyabolo. Iste non totum se dabat deo.
Gregorius. Cui esca aut vestem
pauperibus largitur sed tamen iniquitate
anime aut corporis polluitur. Quod minus
est offert iusticie et quod magis est culpe.
Sua quippe dat deo et se dyabolo. Sicut
pro oraciones quia ille se laudabat iste
humiliter orabat. Deus propicius esto
michi peccatori. Sed iste publicanus
gerit typum iustorum. Sed dicitur. Iste
dicitur hic iustificatus. Ambo quidem
ad fontem ... venerunt phariseus
scilicet et publicanus. Sed ille quia plenus ve
nit iste ad fontem. Hausit Et
huius contrarium est ea anima et qui
i. venit cum vase tumido elacionis
iste cum vase concavo humilitatis. Unde
quia convertis fontes in convallibus.
Ubi dicit Augustinus Alta siccatur yma
replentur. Sed quia i. venit cum vase

pleno dn̄s [con]cur. bis in sabbato
[con]stat cum vase vacuo quia n̄r. boni
se h̄re [con]fitebatur Heliseus et im
plevit vasa vacua ut h̄r. iiii reg.
iiii. Tercio cum eq. c. ve. et stetit
ad fontem cum ore erecto [con]stat ad fonte
cum ore inclinato Psalm. Inclina
cor tuum ad intelligendum prudenciam
Quarto cum eq. c. ve. et stetit ad
fontem cum ore clauso [con]stat cum ore a
perto ps. Os meum aperui et attraxi
spiritum et cetera **Sermo tercius de eodem**

Omnis qui se exaltat humilia
bitur et qui se humiliat exalta
bitur. ut supra. Si consideremus exi
tum viri in lucifero superbiente et in xpo
se humiliante Et in Eva elata
et in virgine tam humiliata in divite
superato et in lazaro ulcerato in
phariseo se extollente et in publi
cano premente Videbimus manifeste
quod verum sit quod hic dicit dominus Omnia
qui se exaltat humiliabitur. ut supra.

Sic ait dicit Gregorius in moralibus Qua
tuor species tumoris sunt cum vel aliquis
bonum quod habet a se h̄re existimat
Aut si datum a deo credit pro meritis
datum putat Aut cum iactat se habere
quod non habet Aut cum despectis ceteris
appetit singulariter videri habere quod habet
Omnis ab iste species tumoris sunt
detectorum. Prima cum species humiliat homi
nem usque ad brutalem vilitatem Sicut
patet danielis iiii in Nabuchodonosor
qui ait Nonne hec est babilon civitas
illa magna quam edificavi in robore
fortitudinis mee Et statim sequitur
Ejicient te ab hominibus et cum feris et be
stiis erit habitacio tua fenum quasi bos
comedes ut supra. Secunda species humiliat
hominem usque ad infernalem perdicionem
Sicut patet in lucifero qui extollens invi
dit verbis volunt ascendam super astra dei
et similis ero altissimo ysa. xiiii. In celum con
scendam ut supra. Et sequitur. Verumtamen ad in
fernum detraheris in profundum laci

Tercia species humiliat usque ad extremam paupertatem
Quod maxime in mundo apparebit ubi multa que
videbantur multas plena reperientur vacua
Unde apoc. iii. dicis quia dives sum
et locupletatus et nullius egeo et nescis
quia tu es miser et miserabilis et cecus
et nudus Quarta et ultima species humiliat
usque ad ultimam et infimam subpeditacionem
Iustum est enim ut qui se super alios singulariter
esse debat humiliatus infra illos subiace
ant Quod patet in phariseo qui super pu
blicanum se extulit Et ideo fuit reproba
tus et publicanus fuit iustificatus Vide
bemus igitur aliorum sunt sed maiora extrac
quam mea Gregorius Certum est quod humilitatis
studio se illuminat qui aliorum bona sibi [illegible]
pensat qui dum ea que ipse fecit sed ab
aliis conspicit cum timore superbie qui
intus de singularitate erumpere mi[illegible] premit
Ideo Sicut medicinam et elacionis [con]sidera
cionis sit et cautela. quia melior

Nisi de spebus superbie videamus de ipsa
humilitate de qua duo videnda sunt scilicet primo quod sunt
1a quod nos ad humilitatem inducunt Secundo quod
bona ex humilitate proveniunt Ad humilitatem at
nos inducunt consideracio mei et consideracio
dei unde Augustinus sic describit humilitatem
humilitas est contemptio proprie condicionis
et sui conditoris voluntaria inclinatio
nato Hoc consideratione at proprie condicionis
ad humilitatem se reducebat qui dicebat
Gen. xxviii. loquar ad dominum meum cum
sim pulvis et cinis Bernhardus ad Eugenium
Salubri te copula ut cogitas te
summum pontificem attendas te pariter
vilissimum cinerem non solum fuisse sed esse
Unde Xerxes potentissimus rex cum infi
nitam multitudinem sui exercitus excelso conspiceret
flevisse dicitur eo quod infra centum annos
tota illa multitudo in cineres esset conver
sa dicens Regem me vocant homines existimantes
tam potentem Ego autem me fateor re
gem esse pulveris Idem in epistola pla
tonis Etiam cum omni sapientium vitam

meditacionem esse mortis. Ad istam autem
humilitatem reducunt Ecclesiastici vi. Humilia-
tum in medio tui tercium preponit
utrumque communi, duo communia scilicet nativitas
et mors, tercium autem inter hec vita est.
Humiliari igitur debemus considerando nostram nativitatem
nostram mortem et nostram vitam. Bulgar.
Unde unde venis et erubesce ubi es
et ingemisce quo vadis et contremisce. In
Erogatur fuit quidam quidam philosophus dicens
Quid fui quid sum et quid ero. Et Bernardus
philosophus Opinia fetidum vas stercorum
et esca vermium. Lege quod de Alexandro morti
appropinquante dicitur cum rogavit ut
aliquis verbum sepulcro eius prestantibus
relinquerent. Quid ingeristis aut humilitatis
inhumatum meum manum anxius vixi
conturbatus esse dicere inspiciens et ignarus
sibi ostenditur propria nativitas fuisse miserabilis
cum dixit humiliatus inhumatum nudum
miseri. Ista invenit cum peccato cum fletu
pauper et nudus. Deinde ostenditur propria vita
fuisse penalis cum dixit Anxius vi-
xi. Est tamen quedam anxietas laboris
laudabilis pro laborum in gestu meo et
et merenda culpabilis. Ecclesiastici vo. Ut inique
agerent laboraverunt. Merenda indifferens
Job v. Homo nascitur ad laborem etc. Illas
anxietates autem quas iste protulit in devoto
et sollicito non fuerit de intencione quia eas
non protulit propter Deum sed propter favorem
humanum. Deinde ostenditur quod fuerit mor-
te contestabile cum dixit Conturbatus
esse dicere Peccatores enim conturbati mori-
untur. Unde propter terre quod dimittunt.
Unde propter demones quos conspiciunt. Si-
ne propter penam eternam quam receperat.
Et dixit Inspiciens et ignarus scilicet
dicitur. Ecclesiastici xo. In inferno non est nec
sapiencia nec sciencia. Ecclesiastici inducunt ad
humilitatem considerare .x. humani corporis
Bulgar. Humiliatur scilicet usque ad carnem
usque ad cinerem usque ad mortem. Phi-
lippensis ii. Humiliavit semetipsum formam
servi accipiens etc. Ubi dicit Augustinus
Ecce hec humilitas contra superbie me-
dicamentum. Quid ergo intumescis o homo
o pellis morticina quid tenderis
o sanies fetida quid inflaris
Princeps tuus est humilis et tu super-
bus caput est humile et membrum super-
bum. Ecclesiastici iii. Quanto magis
sis humiliatus debet homines contin-
tingit sunt magni humiliari. Ecclesiastici
iii. Quanto magnus es humilia te
in omnibus etc. Prelatus enim coram Deo
debet se humiliare in omnibus ut illos
quibus preest reputet meliores. Phi-
lippensis ii. In humilitate superiores sibi
invicem arbitrantes abiectos.
Coram subditis vero aliquando debet
se humiliare in omnibus aliquid in ali-
quibus aliquid in nullo. Sunt enim
quidam pusillanimes qui deiciuntur
benignitate sed franguntur severitate.
Coram istis se debet humiliare in omnibus.
Gregorius Nazarenus. Alios benignitas
curare debemus, alios curare benig-
nitate et humilitate. Alii sunt presumptuosi
qui contemplati benignitate superbiores fiunt.
Coram istis in nullo se debet humiliare
sed eorum superbiam frangere. Gallatas iv.
Quibus neque ad horam cessimus
subieccione. Alii sunt qui severitate fran-
guntur et lenitate solvuntur. Coram
istis in aliquibus debet se humiliare sed
sub temperamento de quo dicit Gregorius.
Faciendum est quedam contemperamentum
ut nec nimia asperitate frangantur
subditi et nec nimia lenitate solvantur.
Ecclesiastici iii. Vide et quod boni nobis provenerunt
ex humilitate. Ipsa enim humilitas multum
Deo placet diabolo multum displicet
et homini multum prodest. Primo quod humilitas

multum deo placet tum quia deum ho
norat Eccl. iii. capitulo Magna potentia dei solius
et ab humilibus honoratur. Tum quia nobis
eam Christus multum commendat Matth. xi. Di
scite a me quia mitis sum et humilis
corde. Augustinus Non dixit discite a
me fabricare mundum aut mortuos
suscitare, sed quia mitis sum et humilis
corde. Tum quia humilitas deum ad nos
inclinat quod patet in publicano qui
quia non audebat deo appropinquare statim
deus ei appropinquat. Item non audebat
ad celum respicere mox ipsum deus
oculo sue misericordie respexit. Item de se
penas exigebat mox ei pepercit.
Item pectore se castigabat mox
ipsum peccatum deus ignoravit. Unde dicit
Glossa ibidem Sicut humilis non au
det appropinquare ut deus appropinquet,
non aspicit ut aspiciatur, percutiat
pectus et penas de se exigit ut
deus parcat confitetur ut deus igno
scat ignorat deus quod ille agnoscit.
Ecclesiasticus humilitas diabolo multum displicet
tum quia eius caput conterit. Caput
enim superbie infernalis superbia est
quod tunc conterimus cum humilitatem
sibi obicimus. Gen. iii. Ipsa conteret
caput tuum. Tum quia laqueos eius eva
dit. Unde cum beatus Anthonius mun
dum plenum laqueis vidisset et interro
gavit quis eos evadere posset, dixit
humilitas. Tum quia dyabolum vincit. Unde
dyabolus dixit sancto Machario Si tu
ieiunas ego cibum non sumo. Si
tu vigilas ego sompnum non capio.
Si pauperem servas ego non possideo.
Unum est quod me vincit humilitas tua.
Item humilitas habet multos profectus.
Valet enim primo ad graciarum infusionem
cum sit aqueductus Dei. Bern. Flu
enta gracie tanto tempore defluerunt
quia non deum inveniat aqueductum.
Vocat aqueductum humilitatem vallis magis
Secundo valet ad virtutum conservationem cum sit
balsamum. Di. Sicut enim balsamum fundum
petit et a corruptione custodit. Sic humili
tas etiam inclinat et virtutes conservat.
Greg. Qui sine humilitate virtutes con
gregat quasi pulverem in vento portat.
Tertio valet ad divinorum revelationem cum
sit pupilla dei. Sicut enim Greg. Cum pu
pilla nigra videt et albuginem tolle
ras non videt. Item quia homo se nigrum
id est humilem recognoscit divina intelligit.
Psalmus intellectum dat parvulis. Didimus
scripsit ad Alexandrum deus presto est
languidi tibi sapientiam sed non habes ubi
eam recipias. Hic autem dicebat quia Alle
xander superbus erat. Ptolomeus
philosophus dicit Inter sapientes sapientior est
qui est humilior. Quarto valet ad divine
placationem cum sit reconciliatio dei. Bern.
Apud dominum fratres mei habere non pos
sumus quia in multis offendimus omnes ut re
conciliemur per humilitatem. Sed ne fallere
ris quamquam sit quia novit abscondita
cordis ne resistere viribus quia superbis
est. Quod deus resistat et adversarius humili
tatem fuge tota mente et quamquam in aliis minus
bonus hoc eius decet supplere debemus.
Exiens Ihesus de finibus Tyri ve
nit per Sydonem ad mare
Galilee inter medios fines
Decapoleos. Et adducunt ei surdum et mutum
et deprecabantur eum ut imponat illi manum. Et
apprehendens eum de turba
seorsum misit digitos suos in auriculas
eius et expuens tetigit linguam eius. Et
suspiciens in celum ingemuit et ait
illi Effeta quod est adaperire. Et statim
aperte sunt aures eius et solutum est
vinculum lingue eius et loquebatur recte.
Et precepit illis ne cui dicerent. Quanto
autem eis precipiebat tanto magis

Dominica xi[a] post Trinitatem. Marci septimo capitulo

plus predicabat. Et eo amplius admirabantur dicentes: Bene omnia fecit, et surdos fecit audire et mutos loqui.

Iste due civitates scilicet Tyrus et Sydon sunt inter medios fines decapoleos. Est enim decapolis ut dicit Glosa regio decem urbium trans Iordanem ad orientem. Adduxerunt quidem ad eum quendam hominem mutum et surdum cui diabolus instrumenta abstulerat magis necessaria ad salutem, scilicet auditum ne verba salutis posset audire, et loquelam ne dei hymnos quibus salvatus fuerit posset complere petere. Per istum intelligitur peccator, et mutum ad eum curandum intelligitur populus peccatorum ad eius iustificationem. Circa tamen curationem videnda sunt tria, scilicet primo quedam antecedentia, secundo quedam concomitantia, tercio quedam subsequentia.

Primo quedam sunt videnda antecedentia que quidem fuerunt tria. Primo adductio, secundo deprecatio, tercio separatio. Primo enim adductus, ipsum adduxerunt. Peccator enim cum sit infirmus non potest per se ad deum accedere. Et ideo oportet quod aliorum meritis adducatur. Et istud maxime spectat ad prelatos quibus non sufficit ad deum venire nisi adducant alios, maxime cum ipsi sint pastores, venatores et piscatores. Quia enim sunt pastores dicitur eis in iudicio Ier. xiii. Ubi est grex qui datus est tibi. Quia sunt venatores dicitur eis Gen. xxvii. Affer mihi de venatione tua. Quia sunt piscatores dicitur eis Ioh. xxi. Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Secundo eum rogaverunt ut ipsum curaret, per quod datur intelligi quod aliquando precibus sanctorum salus alicui impetratur. Iob ult. Servus meus Iob orabit pro vobis. Faciem eius suscipiam ut non vobis imputetur stultitia. Custos enim vinee etiam impetrat de ficulnea ne succidatur ut habetur Luc. xiii. Peccator enim non potest per suis meritis obtinere salutem eo quod sit infirmus in iudicio et dei inimicus. Quia enim infirmus non potest ad deum recurrendo accedere.

Quia est in iudicio non potest coram deo apparere. Quia est dei inimicus non potest a deo aliquid obtinere. Ideo dicit ut ad sanctorum virorum suffragia qui sunt fortes ad currendum. Ysa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinem etc. Psalmus: Ad comparendum per ambulans in via immaculata hic michi ministrabat. Sunt dei amici. Et ideo sunt digni ad impetrandum. Ioh. xv. Iam non dicam vos servos sed amicos etc. Tercio ipsum de turba separat, per quod datur intelligi ut illi qui salvari desiderant malas societates vitant. Ier. li. Egredimini de medio Babilonis populus meus ut salvet quisque animam suam ab ira furoris domini, et ne forte mollescat cor vestrum et audiatis auditum qui audietur in terra. Hodie verbis habetur. Qui enim quamvis a malis societatibus se separat quamvis mala vitat. Prov. Sapientum et ... ut salvet unusquisque animam suam. Hoc enim societates ad se ... in ... male non ad ... Prov. xiii. Qui cum sapientibus graditur sapiens erit, amicus stultorum efficietur similis. Secundo vitat indignationem divinam unde subditur: ab ira furoris domini. Psalmus: xxx. Impio prebes auxilium et hiis qui oderunt dominum amicicia iungeris etc. Tercio vitat ignominiam, ideo subditur: Ne forte mollescat cor vestrum. Mali enim sunt ad mollia, boni non sunt ad fortia se inducunt. Prov. xxvii. Ferrum ferro acuitur etc. Quarto vitat audiciam mala illa scilicet que dicitur Matth. xxv. Discedite a me maledicti etc. Ideo subditur: Et timeatis auditum qui audietur in terra. Psalmus: Ab audicione mala non timebit.

Concomitantia sunt quatuor.

p9 sunt q̄a digiti ī aurīculas eius
posuit Ps manum eius dei gratia int̄
ps Aperis tu manum tuā et implēs
omne aīal bndictione Et ista manus
hʒ quattuor effectus quasi quattuor digitos
Et quilibet pt p9 hʒ tres effectus
quasi tres incīuras Primus effectus ē
tollere peccati et vitium Et iste ē pollex
qui ideo sic dr̄ quia int̄ ceteros pollet
virtute et hʒ duas incīuras quia facit
animam potentem ad faciendum bonum
et ad resistendum malo Philip. iiij.
Omnia possum in eo qui me confortat
Secundus ē infusio cognitionis et scientie Et iste
ē index quia ea indicamus Et hʒ et
tres effectus quia docet cognoscere deum
tanquam creatorem redemptorem et glorificatorem
Eccle. xxxviij Virtus sapientie
quo ad primum Et intelligentie quo ad secundum
ac nouissima prudentie quo ad tertium
Tertius ē benignitas conseruationis Et
iste ē medius quia benignitas ad suppli
cies habemus reuerentiam ad equales
concordiam ad inferiores disciplinam
Quartus ē infusio pure salutaris
Et iste ē anularis uel medicus Et
ideo sic uocatur quia medici ad tangendum
vulnera eo utuntur Prima autem ē me
dicina anime cuius tres sunt partes scilicet con
tritio Confessio et Satisfactio Quintus
ē obedientia humilis Et iste ē auri
cularis Et ista obedientia consistit ī fa
ciendo precepta et in adimplendo con
silia et in vitando prohibita Sextus
ē mitas ē quia cum palma eius lingua
tetigit Palma enim accipit plura
sapore distinctina et lingua coniuncta
per palmam scilicet p9 Glo. diuina sapientia
intus quasi a xpo capite procedit Eccl.
xxiiij Ego ex ore altissimi prodij
Que discernit sapores quia mundana
amara et spiritualia dulcia esse ondet
Et ad loquendum de deo disertos facit
Glo. ibi Corporis lingua tangit
cum ora diuina inuita ad uba sapientie
profunda contactu sue pietatis informat
Tertius conditas ē quia in celum su
spexit per quod datur intelligi ut semper ad
celum suspiciamus Libet enim bo aspicere
quo venit auctum suum thesaurum suum et
auxilium suum et palacium suum Debemus
igitur ad celum respicere quia ibi habemus amicum
nostrum Prouer. xvij. Omni tempore diligit qui
amicus ē uerus Et dr̄ Omni tempore enim et
in vita a peccato custodiendo et in morte a
demonibus defendendo et post mortem ad gloriam
deducendo Ps Tenuisti manum dexteram
meam et in voluntate tua deduxisti me et
cum gloria suscepisti me Secundo ibi habemus
thezaurum nostrum Math. vj. Ubi ē thezaurus
tuus ibi ē et cor tuum Et iste thezaurus
ut habetur prima Cor. xiij. Consistit ex
auro dilectionis dei ex argento dilec
tionis proximi et ex lapidibus preciosis
bonorum operum Tertio inde speramus auxilium
nostrum Ps. Paralip. xx. Cum ignoramus quid
agere debeamus hoc solum habemus residui
ut oculos nostros ad te dirigamus Glo.
super illud Ps Firmabo super te oculos meos
Non auferam oculos meos a te quia tu super
leuas oculos tuos adhuc Quarto ibi
habemus palacium nostrum ij. Cor. v. Edi
ficacionem habemus ex deo domum non ma
nu factam eternam in celis Ps Concupiscit
et deficit anima mea in atria domini Quartum
gemitus ē quia ingemuit Quod facere
voluit Primo ut ondat grauem esse vitiorum
vim dr̄ Beda Et qui hoc ingemuit
sicut deus curauit Secundo ut ondat
peccati grauitatem quod tamen graue ē quod cum deus
gemitu ē curatum Tertio ut ondat gemere
di necessitatem Beda Non opus erat illi ut
cum gemitu aliquid peteret sed ut nobis gemere
di daret exemplum cum uel pro nostris uel pro
nostrorum erratibus pro altiorem suppline pi
etatis presidium inuocamus Quarto ut
ondat se lacrimam ī nata pietatis per quam
peccatoribus compatitur et eos in vite
pruit Ysa. Heu consolabor super
hostibus meis Effeta quod ē interpretatum adaperire Fiat ta

Primum est contrarium apud Origenem ait quod
deus bonum audire est qui pauperis sonum quasi fit a
superiori .i. deum perpetue ait ei deus ipsum
in suis orationibus non audiret. Augustinus Ci-
tius exauditur una obediencia oratio quam
decem milia contemptoris. Qui percipit
sonum qui fit ab inferiori .i. pauperem
vociferante. Secundum sicut dicitur Proverbiorum xxi. Qui
obturat aurem ad clamorem pauperis
ipse clamabit et non exaudietur. Qui
percipit sonum qui fit equo .i. proximi
veniam postulante. Ecclesiastici xxviii. Re-
linque proximo tuo nocenti tibi et tunc
deprecanti tibi peccata solventur. Tercium
est vincti lingue solucio quod tunc
solvimus quando verbum lingua ad erudiendum
ad proximi instructionem ad peccata confessi-
onem et ad dei laudem. Alias ei ho-
mines dicitur. Dicit enim cavalia di-
timus muta quia non habent verba forta
Sic homo est mutus qui non habet verba debi-
ta. Augustinus in libro confessionum. Ve tacentibus
de te quia loquaces muti sunt. Sed tamen est
miraculi publicacio. Quamvis vero preciperet
ut publicaret tamen eo ceteris de causis
ne publicaret preciperet. Primo ut
vanam gloriam fugiendam esse doceret.
Secundo ut pigritiam nostram confunderet. Unde
dicit Augustinus quod plus nolebat pigros quam de-
cet quanto fervore predicare debet quibus
iubet ut predicant quia illi quod prohibe-
bantur tacere non poterant. Tercio ut doce-
ret recipientes beneficium divinum demonstra-
ret. Unde dicit Theophilus Qui beneficia
dantes non debent laudes appetere
accipientes non debent beneficiores
suos et si nolint laudare et predicare etc.

Adducunt ei surdum. De eodem
et mutum etc. Dicit sermo
dominica theosophia quod in Christi sermone
tota fuit sine vestita eius sine digitus
digiti eius sine sputum eius sermo in
et dilata fuit. Et non curabat aliquod
per tactum vestimentorum. Aliquod per digitum

Aliquod per sputum sicut patet hic. Significat
autem surdum et mutum peccatorem. Iterum
Videamus in quali peccator est surdus.
Et peccata quibus est mutus. Est igitur
surdus quia audit deum inspirantem
vel deum percipientem vel deum amonen-
tem vel deum comminantem. Sunt au-
tem peccata que faciunt surdos scilicet
Superbia. Avaricia et luxuria. Videmus ergo
quod hoc deus de causis aliquod surdi-
tatem incurrit. Aut quod in aure in-
flatura nascitur. Aut quod terra re-
pletur. Aut quod parietes corrumpitur.
Inanis est aure superbus post in-
flaturam. Avarus terra luxuriosus post
immundicia. Superbia est quedam infla-
tura in auribus cordis generata que impedit
ne inspiratio divina vel aliquod
verbum salutis ad cor transire posset.
Ergo tumor mentis est obstaculum
salutis virtutis. Augustinus in libro confessionum
Tumens inflata facies claudebat
oculos meos meos inflata at ista
superbie de tumescit in morte. Sic
accidere solet in vesica sicut inflata
ta que cum puncta detumescit. Augustinus
Pellis morticina que tendis
sanies fetida quid inflaris. Ista
etiam inflata confugere in die iudicii
Sapientie iiii. Disrumpet illos inflatos
sine voce. Malleabitur ut ad domi-
nus in inferno. Job xxix Parata sunt
derisoribus iudicia et mallei per-
cucientes stultorum corporibus. Avarus
etiam post terram .i. cupiditatem terrenorum
Sapientie dicitur capitulo xxii. Terra terra terra
audi verbum domini .i. de auribus cor-
dis tue terram cupiditatis removeas ut di
verba pape valeas. Et dicitur. Ter-
ra Terra amara est terra in ac libe-
tius ei loquitur de auro quam de deo. Johannis
iii Qui de terra est de terra loquitur. Habet
terra in oculis quam libenter videt
aurum vel argentum quam celum habet
terra in auribus quia libentius audit

nominatur aurem quam suam dicit Eccle-
siastici primo Non saciatur oculus visu
nec auris impletur auditu. Luxuriosus
ponit in iudicia. Ideo nichil spirituale
ad cor eius potest descendere. prima Corinthiis
Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus
dei. Nec verba dei potest ei placere
Ecclesiastici xxi Audiet luxuriosus et displi-
cebit ei. Tales qui sunt sicut surdi
sicut aspidi qui dum sentit se
incantari tres habet astucias. Prima est
quia de cauerna non egreditur. Et quamvis ca-
uerna sit fetida libencius tamen vult
ibi morari quam foris egredi et incan-
tari. Secunda est quia si foras egreditur mox
aurem in terram figit ne incantatorem
audire possit. Tercia est quia si incantator
alta voce pronunciet fortius aurem cum
cauda obturat. Incantatores dicuntur
predicatores qui incantant serpentes in-
fernales ut exeant de corporibus peccatorum
Primam autem astuciam habet luxuriosus quia potius
vult stare in consciencia fetida quam inde
exire. Nulla enim cauerna sit tam fetida
quam luxuriosi consciencia. Legitur in vitis patrum quod
dum quidam angelus in specie humana pergeret
cum quodam heremita obviavit cuidam
iuveni speciosio. Statimque angelus nares
suas obturavit. Deinde invenit quoddam
cadaver putridum in via quod angelus stabat
ac si esset odoriferum. Cumque de hijs
heremita miraretur dixit ei angelus Ille
iuvenis speciosus totus est in iudicia
luxurie fetidus. Iste autem fuit quidam
peregrinus qui innocenter fuit occisus
cuius anima redolet coram deo. Secundam a-
stuciam habet avarus qui obturat aurem
suam in terra id est in cupiditatibus terrenorum
ita quod nulla inspiracio potest transire ad
cor suum. Psalmus Infixus sum in limo profun-
di et non est substancia. Tales cum quod terrenis
se infigunt nullam in bono motu
substanciam habere possunt. Psalmus Eripe
me de luto ut non infigar. Tercia potest
quando homo transire peccatorem sed cor suum

non dum ibi figit. Abscondere etiam talem non
potest transire medicina. Dimicat pro anima Iob xvi
Terra ne operias sanguinem meum et cetera. Et
vocat aurem terram quia pro amore terrenorum
terra efficitur. Terciam astuciam habet superbus
qui claudit aurem anime sue cum cauda
id est cum vana fiducia longe vite. Iob xv
Cunctis diebus vite sue impius superbit
et numerus annorum incertus est tirannidis eius
Cum tali cauda longa clausit aurem
suam qui dicebat Luce xii. Anima mea
habes multa bona reposita in annos plurimos
Sed ista cauda multum fuit abreviata
quando deus dixit ei Stulte hac nocte re-
petent animam tuam a te. Consequenter viden-
dum est de isto surdo qualiter est sanatus. Est
enim sanatus per immissionem digiti in au-
rem. Per digitum intelligitur spiritus sanctus iuxta
illud Luce xi. Si in digito dei eicio
demonia et cetera. Cum iste digitus in cor
de peccatoris se ponit statim frangit infla-
cionem superbie. Abluit terram avaricie. Et
emundat fetorem luxurie. Quod de primo pos-
sumus videre. Paulus habebat inflatam
superbiam quia contra christianos turbabat et contra
christianos. Sed mox ut christus istum digitum
in aurem sui cordis posuit eum ad terram
prostravit inflatam fregit et de lupo
agnum fecit. Matheus plenus erat
terra avaricie quia lucris terrenis inhiabat
Sed mox iste digitus omnem terrenam cupi-
ditatem purgavit. Ita quod omnia terrena dimisit
et christum in paupertate secutus fuit. Maria
magdalena plena fuit fetore luxurie. Sed mox
iste digitus eam purgavit et eam mundam
fecit. Secundo peccator est mutus sive quia
deum non laudat sive quia deum non orat
sive quia proximum non edificat sive quia
peccata sua confiteri displicat. Iste mutus
sanatur per immissionem salive
eius in lingua eius. Per salivam eius sapiencia Glo.
Sapiencia intelligitur que de capite descendit.
Est autem saliva medium gustus quia si cor-
rupta fuit de capite gustus in medietate

de sapore cibi sic per infirmitatibus
quibus propter amarum humorem quo palatum
est infectum cibus dulcis amarus videtur.
Anima est aliquando amara et tunc
spiritualem cibum videtur amarum. Aliquando est insi-
pida et tunc spiritualem cibum videtur insipi-
dum. Aliquando est dulcis et bene disposita
et tunc iudicat de saporibus prout sunt.
Primum per peccatum anima intelligere pos-
sumus, secundum per sapientiam per divinitatem iudicantem
et damnantem. Sapientia diabolica est qua homines
sunt sapientes in malo. Jeremie iiii. Sa-
pientes sunt ut faciant mala, bona autem
facere nescierunt. Istud significatur per animam
amaram. Talibus cum videntur opera pie-
tatis mala spiritualia videntur amara
et vitia videntur lucida. Ysaie v. Ve
qui dicitis bonum malum et malum bonum,
ponentes tenebras lucem et lucem tene-
bras, ponentes dulce in amarum et amarum
in dulce. Talis anima loquela non
aperit sed magis claudit, nunc aperit ad
confessionem nunc claudit, si nunc ab inspiratione ad
proximi nunc abhorret. Hec omnia a talibus
fatua et amara reputantur. Secunda est sapientia
mundana quando quis est sapiens in divitiis
acquirendis, nunc quis quis est magnus
philosophus vel medicus vel phisicus propter hoc
~~non est maior in amore dei~~ / nunc legi-
sta. Ista significatur per animam insipidam.
Iste est sicut et si non sunt divitie tamen sunt
insipidi quia non habent saporem amoris
dei sed insipiditatem amoris mundi. Quando est
sic quis sapiens imitator vel magnus
philosophus vel medicus vel phisicus propter hoc non
est maior in amore dei sed in amore mundi.
Talis stulta anima non aperit loquelam
quia non docet hominem qualiter debeat deum lau-
dare vel orare vel proximum edificare
vel peccata sua in confessione dicere. Rogare
in omnibus libris Aristotelis Iustiniani et
Ypocratis et non invenies ibi ista. Tertia
est sapientia divina que significatur per animam dul-
cem et sapidam. Est enim sapientia a
sapore dicta. Ecclesiastici vi. Sapientia doctrine
secundum nomen est eius. Ista iudicat
de saporibus prout sunt, secundum carnalia
esse amara et spiritualia dulcia. Ista
sapientia multum loquelam aperit, docet et
deum laudare. Ecclesiastici xliii. Benedi-
centes dominum exaltate eum quantum pote-
stis, maior est enim omni laude. Docet
orare et non deficere. Luce xviii. Opor-
tet semper orare et non deficere. Docet peccata
confiteri. Jacobi v. Confitemini alterutrum
peccata vestra etc. Docet proprios erran-
tes corrigere et desolatos consolari,
impedire infirmos, supportare peccata
in omnibus cohibere. Prima ad Thessalonicenses v. Ro-
gamus vos fratres corripite inquietos,
consolamini pusillanimes, suscipite
infirmos, patientes estote ad omnes etc.

Bene omnia fecit: surdos
fecit audire et mutos
loqui etc. Ante adventum
filii dei in carnem totum
hominem deum surdum esse et mutum.
Surdus non credebat quia dei precepta
audire volebat nec peccata sua con-
fitebatur. Sed veniens Christus de celis
hominem informavit. Prima ut deum
sentire omnem etc. Johannis ... Bene
omnia fecit quando peccatum dei audivit. Johannis
... Surdos fecit audire quando peccata
sua cognoscit. Johannis ... Et mutos
loqui ... in ... iuxta hoc debitum
de vestitu ... ... est de eo
quod de omnia propter hoc ... non
eum de ... Bene omnia fecit ... ...
consistit in preceptorum dei adimplere
quod non eum de ... Surdos fecit audire
... consistit in humili confes-
sione quod non eum de ... Et mutos
loqui ... est de eo quod
de omnia propter hoc ... et fecit
quod non eum de ... Bene omnia fecit

R7

Sunt enim tria opa dei scz opus creacionis
opus redempcionis et opus glificacionis
Ista tria opa bn fcit deus Illud opus
creacionis fcit potenter opus redempcionis
fcit sapient opus glificacionis fcit mi
sericordit Primo quod opus creacionis fcit
potent quia sola vol^te et solo vbo
cuncta creauit ps Oia quecumque voluit
dns fcit Ite ipe dixit et fca sunt et
Aug in li de ci. dei dt deus oips
faciendo quod vult et no paciendo
quod no vult Impotentia quidam no potest
quia oips est Hylarius etiam sua po^a
apparet qd tam mag^s creatus creauit
Ambro. Sic deus q' in invisibilis
est etiam a visibilibus posset videri opus
fcit qd opifice visibilit^e sui mani
festaret ut incertum per certum possit
sciri et ille deus omnium esse credetur
Hic fcit qui ab hoie sit impossibile est ut
det quicumque creati et faciat tale
celum et tale terram et dicat quia deus est
Secundum opus scz opus redempcionis fcit sapient
Job xxvj Prudentia eius percussit sup
bum i. dyablum Dyabolus enim erat tamquam
piscis qui in mari huius mundi cunctos
deuorabat Erat tamquam auis que in
altum pro superbia se extollebat Erat
tamquam mus qui omnia mundi inia corr
rodebat Sed xpc istum piscem amc
et hamum sapient cepit Ita piscem
cepit hamo sic dicitur Job xl.
An extrahere poteris leuiathan hamo
Ysido. de sum. bono Dyabolus dum in xpo
carnem inspexit quam patebat circa hamo
diuinitatis eius est captus quo latebat Et
Beda dicit Est enim in xpo hamus diuinitas
Esca caro linea genealogia que
ex ciuit. recitatur et ab abraham usque
ad xpm recitatur Tenens vo hac linea
dns pr est Sic istam aue cepit
laqueo sic patet Job xl. Nunquid
illudes ei quasi aui aut ligabis
eum ancillis tuis Ysido. vbi supra

Illusus est dyabolus in morte dni quasi
auis Illa xpc sub carnis mortalitate
abscondit diuinitatem Sit laqueum quo
eum velud auem in pruda pro deci incitauit
decipula Et istum pluit cepit auem
stipula sue carnis Aug fcit redemptor
et victus est deceptor Et qui fcit redemptor
captiuatori nostro tetendit muscipulam
crucem et posuit in ea escam sanguinem suum
Ille vo rapuit escam non debitoris pro
qua recessit a debitoribus Tertium opus scz
glificacionis fcit misericorditer Sicut sic dicitur
Primo Cor ij. Qz oculus no vidit nec
auris audiuit nec in cor hois ascendit
que preparauit deus diligentibus se Sicut ei
vir amat passi sunt odia cordium
obprobria linguarum et facti sunt velud spec
taculum inspicientium oculorum Iuxta il. Primo
Cor iiij. Spectaculum facti sumus mundo et
Luc vj. Beati eritis cum vos oderint
homines Ecce odium Et exprobrauerint vos
Ecce vituperium Et eiecerint nomen vestrum
tamquam malum Ecce spectaculum Qa igitur
passi sunt odia cordium recipient tanta
in corde quanta no sufficiet cor cogitare
Qa igitur passi sunt obprobria linguarum re
cipient tanta quanta auris no sufficiet
audire Qa facti sunt spectaculum in oculis
inspicientium recipient tanta quanta oculus
no sufficiet vide Sed ista beatitudo
consistit in perceptione dei adimpletione
quod no^r tm probdi Sinedos fcit audire
Tunc surdus audit quia dei precepta obedit.
Peccator aut vere surdus est quia quatuor ma
gnas voces audire no potest Prima est vox
mire pietatis Secunda est vox tuetis
Tertia est vox mire sonoritatis Quarta
est vox mire magnitudinis Prima que dem
vox est mire pietatis Ista est vox sanguinis
xpi qui pro pro clamat Heb. peccatoribus
inimicum Hebr. xij Accessistis ad sanguinis
aspersionem melius loquentem quam abel Iuxta
Qa iste veiaz Ille vindictam petijt
Iste pro peccatoribus amicis suis inimicis Job
xvi Terra ne operias sanguinem meum

mea inveniat in te locum latendi. Cla
mor meus .i. non optas sagittam
meam pervenire cupiditatem tuam ut in te la
teat pro oblivione. Tertio considerando quod
in nobis prudentia habeat efficaciam prop
ter utilitatem in sagittis meis dum desiste
re in corporibus quod dicit prima et modica.
Quarta est vox totius universi. Vox scilicet
omnium creaturarum. Certe quod dicit clamat. Et
enim magna pulchritudo et stabilitas rerum ma
gnitudo clamat dei potentiam ut ipsum ti
meamus. Apocalypsis xiiii. Timete dominum
et adorate eum qui fecit celum et terram etc.
Rerum pulchritudo clamat dei sapientiam
ut ipsum laudemus. Ecclesiastici xliii. Altissimus
firmamentum pulchritudo eius. Et infra
Benedicentes dominum exaltate illum. Uti
litas rerum clamat dei bonitatem ut ipsum
amemus. Augustinus in libro confessionum x. Ecce celum
et terra et omnia que in eis sunt undique mi
chi dicunt ut amem te nec cessant hoc dicere
omnibus ut sint inexcusabiles. Quinta est vox
mire sonoritatis scilicet vox tube iudicialis
que semper clamabit. Primo ut omnes mortui
resurgant in corpore suo. Prima Corinthiorum xv. Ca
net enim tuba et mortui resurgent incor
rupti etc. Secundo ut coram iudice compare
ant. Ieronimus. Sive comedam sive bibam sive
aliquid aliud faciam semper videtur insonare au
ribus meis illa vox terribilis. Surgite
mortui venite ad iudicium. Tertio ut de omnibus
operibus suis rationem reddat. Secunda Corinthiorum v.
Omnes nos manifestari oportet ante tribu
nal Christi ut referat unusquisque propria corporis
prout gessit sive bonum sive malum.
Sexta est vox mire magnitudinis et horri
bilitatis scilicet vox tonitrui sive iudicis qua
dicetur: Discedite a me maledicti etc. Quod
deus manifestat intonuit. Job xxvi. Cum
vix parvam stillam sermonis eius audierimus
quis poterit tonitruum magnitudinis eius in
tueri. Illa autem terra contremuit. Unde illud
Apocalypsis iiii. De throno procedunt fulgura
et voces et tonitrua. Voces scilicet querulantium
omnes tonitrua sive terribiles. Et fulgura
gehenne ignis. Ezechiel xxv. Septima et

non dedisti in mandatis. Sexta vox quo
amaras. Discedite a me maledicti.
Septima tonitruum sive terribilis iungitur
etiam. Octava fulgura ignis gehennalis.

Tertium iudicium consistit in humili confessione
quod notatur cum dicitur. Et multos loquentes
dicitur. Solutio est vinculum lingue eius.
Est autem quadruplex vinculum quod homines
impedit a confessione. Primum est pudor
peccati. Secundum est spes vana alias peccandi.
Tertium est timor gravis penitentie. Quartum est
desperatio venie. Primum vinculum quod
homines impedit a confessione est pudor
peccati. Sed istud solvit dei pudor in
die iudicii. Ubi tres erunt qui peccata omnia
revelabunt. Primus est deus. Naum iii.
Revelabo pudenda tua in facie tua etc.
Secundus est diabolus. Ambrosius super psalmum
[illegible] accusator est sui ut de
lictum alleviet dum illud confitetur ut iam
non habeat quod adversarius accuset.
Non enim accusatorem expectat si pre
venit et voce sua subripit et dentes
diaboli peccatorum suorum confessione confringit.
Tertius est ipsum scelus quod scriptum
manifestabit. Dum ad collum apprehen
sum apparebit. Trenorum i. Vigilavit
iugum iniquitatum mearum in manu
eius convolute sunt et imposite collo
meo. Infirmata est virtus mea dedit
me dominus in manum de qua non potero sur
gere. Secundum est spes vana alias pe
tendi. Et vere vana cum quo homo sepe
subito moritur. Ecclesiastici v. Ne tardes con
verti ad dominum et ne differas de die
in diem subito enim venit ira illius etc.
Tertium quod peccatum compunctionis contempnit. Augustinus
in libro l. omeliarum. Quando peccatum consuetu
dine invalescit et fit homini quasi nullum
sit dolore perdit. Quod perdit dum et
non dolet. Quod non dolet [illegible] non sanatur
et habendo [illegible] pro mortuo computatur.
Quartum quod homo in vitiis et oblivionem
sepe inducitur. Gregorius. Iustum est
ut qui noluit recte cum potuit cum

voluit set non posset. Et hec ad additionem peccati. peccator ut morieus oblivisceretur sui qui dum viveret oblitus est dei. Tercio est timor pene quantus sit dum cogitatur peccator quod pena aut est maior aut equalis aut minor. Si maior valet ad dimissionem culpe et ad augmentum glorie. Si equalis valet tunc ad dimissionem culpe. Si minor deus supplet de rigore sue iusticie in purgatorio. Numquam tamen est dare penas minores quam convenientes eius delictis. Quarto ne illi peccatores vicinitati et scandalizati ad peccata redeant. Quinto quod melius est reddere unum denarium quam denarium iusticie. Et quod in prodigalitatis et liberalis non debet dispensator esse avarus. Quinto dicitur visum est de spacio venie. Genesis iiii. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Quintum dicitur Augustinus in libro l. omeliarum. Quidam perveniunt confitendo in vite diminuentes ut sunt presumptuosi. Quidam diffidentes pro peccati immanitate ut sunt desperantes etc.

Beati oculi qui vident. Dominica quinta decima post trinitatem. Vos videtis. Dicit christus primo to cum vobis. Quod primus multi prophete et Luce x°. reges voluit videre que vos videtis et non viderunt. Et audire que auditis et non audierunt. Et ecce quidam legisperitus surrexit temptans illum et dicens magister quid faciendo vitam eternam possidebo. At ille dixit ad eum in lege quid scriptum est. Quomodo legis. Ille respondens dixit. Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua et proximum tuum sicut te ipsum. Dixitque illi. Recte respondisti. Hoc fac et vives. Ille autem volens iustificare se ipsum dixit. Et quis est meus proximus. Suscipiens autem ihesus dixit. Homo quidam. Sicut dicit Ambrosius in libro de officiis. Triplex est quidam posuit in corporis voluptate. Sicut epicurei. Quidam in animi virtute. Sicut stoici. Quidam in animi virtute et corporis quadam incorporis honestate. Sicut peripathetici. Quidam in dei cognitione et visione. Sicut christiani. Et istam opinionem dominus approbat cum dicit. Beati oculi qui vident que vos videtis. Ipsi namque fuerunt beati qui viderunt christum oculis cordis in eum credendo. Et oculis corporis eum desiderabant intuendo. Pharisei autem fuerunt miseri quia ipsum non viderunt oculis cordis per fidem. Videbant tamen oculis corporis. Sed moti ad invidiam magis cecati. Gregorius. Magnus et nobis etiam adventus. Patriarche et prophete fuerunt beati quia viderunt et crediderunt christum incarnandum sed a longe et perfectum in enigmate. Quidam non sunt beatiores quam videt ipsum incarnatum oculis cordis per fidem. Illi non quia sunt in patria sunt beatissimi quia vident ipsum facie ad faciem. Circa autem istam visionem nota quod est visio vie et est visio patrie primo. Illud primo Corinthiorum xiii. Videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem. Visio autem vie consistit in vera fide et in dei cognitione qua cognitorum Augustinus petebat in libro soliloquiorum. Ubi rogo cum aliorum quibus oracionem quam brevius potes. Et subdit Augustinus deus semper idem noverim te noverim me. Hoc sunt idem non est sed medio ut medio aliud. Hoc autem non est in deo licet eum dicatur penitere. Genesis vi. Penitet me fecisse hominem. Penitere tamen proprie dicitur mutabilitas et sic non est in deo sed proprie dicitur potioris operis deletione. Et sic est in deo. Et est sensus. Penitet me fecisse hominem id est faciam quod penitens consuevit quia delet quod fecit. Hoc etiam non est sed idem sed modo est letus modo est iratus deus autem semper est letus et tranquillus. Et quamvis dicatur iratus tamen ut nomine non est in deo. Sicut dicit Augustinus. Non usurpatur ad turbulentum affectum sed vindicatis effectus. Hoc etiam non est sed idem sed modo est primus modo est senior. Deus autem semper est primus. Dicitur tamen aliquando pater antiquus dierum. Et sic non est in deo aliquid mi... relacionis effectum etc. est in deo. Augustinus.

no

vide in titulo sequenti modus finis etc.

Cu nos co(m)pacie(n)s nos fecim(us) mise
racionis effectu(m) tu(n)c n(on) sentis affectu(m)
Est i(ter)u(m) d(omi)n(u)s s(er)u(us) id(es)t s(er)u(us) stabil(is) s(er)u(us) vigi
lans s(er)u(us) pius s(er)u(us) letus Petr(us) i(ter)u(m) ho
c addo q(uod) e(st) s(er)u(us) id(es)t ut cognoscat deu(m)
et se i(d est) dei pot(enci)am sap(ienci)am (et) s(u)a(m) et sui
miseria(m) Cog(nicio) pot(encie) ge(ne)rat timorem
Ap(ocalypsis) xviij. Timete eu(m) qui p(ost)q(uam) occi
derit h(abet) p(otes)tatem mitte(re) in gehennam
Cog(nicio) sap(ienci)e inducit ad cordis custodia(m)
et co(n)s(er)vac(ion)em Ec(clesiastic)a sic d(icit) Ecc(lesiastic)i xxiij
Oculi d(omi)ni multo pl(us) lucidiores s(un)t s(u)p(er)
solem circu(m)spicientes o(mn)es vias ho(m)i(nu)m
et p(ro)fundu(m) abyssi et ho(m)i(nu)m corda Co
gnicio mi(sericordi)e ge(ne)rat spem et amorem
Ec(clesiastic)a et d(eu)s e(st) bon(us) id(e)o ip(su)m diligim(us)
et i(n) eo sp(er)am(us) Cog(nicio) p(ro)pr(ie) miserie ge
nerat h(umi)lit(ate)m Micheas vj(o) Humiliac(i)o
tua in medio tui Boecius d(icit) p(er) q(uod) p(er)
dic(tu)m o(mn)ia o(mn)ia (con)tinet q(ue) s(un)t n(ecess)aria ad
salute(m) Timor e(ni)m fa(cit) vitare mala
P(ro)u(erbiorum) xv. P(er) timore(m) d(omi)ni declinat o(mn)is
ho(mo) a malo Custodia cordis fa(cit) cor
pur(um) P(ro)u(erbiorum) iiij. O(mn)i custodia s(er)ua cor
tuu(m) q(ui)a exipso vita p(ro)cedit Amor
sollicitat ad bonu(m) Greg(orius) Nunq(uam)
e(st) amor dei ociosus Op(er)at(ur) e(ni)m magna
si e(st) si aut op(er)ari neglig(it) amor n(on)
e(st) H(umi)litas aut e(st) custos o(mn)ium p(ro)dicto(rum)
u(e)l p(re)dicato(rum) Vnde qui sine h(umi)lit(at)e
c(eter)as v(ir)tutes (con)g(re)gat q(uas)i puluere(m) in
vento portat Tercio et visio pure
de q(uo) duo s(un)t vid(endum) P(rim)o p(ro) quid accipit(ur)
S(ecund)o in q(u)o (con)sistat Accipit(ur) aut(em) p(ro) ut p(ate)t
Aug(ustinus) d(icit) in li(bro) de ordine Videbit inq(ui)t
deu(m) q(ui) bene viuit qui bene studet et qui
bene orat P(rim)o quide(m) videbit deu(m) qui
bene viuit Distinguit aut(em) id(es)t Aug(ustinus)
in li(bro) de ci(uitate) dei t(ri)plex ge(n)us vite s(cilicet) acti
uam (con)te(m)plativa(m) et (com)posita(m) (con)posita(m)
Ille i(ter)u(m) q(ui) h(abe)t vita(m) actiua(m) bene viuit
Ille q(ui) h(abe)t vita(m) (con)te(m)plativa(m) meli(us) viuit
Ille q(ui) h(abe)t (com)posita(m) viuit optime
Isti tales edificant auru(m) argentu(m)

et lapides p(re)ciosos ut d(icit) p(rim)a Cor(inthiorum)
iij(o). Argentu(m) e(st) lucidu(m) Auru(m)
lucidi(us) lapis p(re)ciosus e(st) lucidissi(mus)
Q(ui) e(ni)m h(abe)t vita(m) actiua(m) edificat
argentu(m) Iste videbit clare Q(ui) h(abe)t
vita(m) (con)te(m)plativa(m) edificat auru(m) Et
iste videbit clari(us) Q(ui) aut(em) h(abe)t
(com)mu(n)ia(m) (com)posita(m) edificat lapides
p(re)ciosos Et iste videbit clarissime
Oportet (er)go ut sit et inde viuat
q(ui)s deu(m) vide(re) desiderat Ma(thei) v(o)
Beati mu(n)do corde q(uonia)m ip(s)i deu(m) vide
bunt Aug(ustinus) Errat q(ui)s(quis) ve(r)itate(m)
cog(nos)c(er)e putat si adhuc nequiter
viuat Vnde in li(bro) soliloquio(rum) deu(m)
q(uia) n(em)o (con)tinet ut decept(us) q(ui)a nemo
dep(re)h(end)it nisi amat(us) q(ui)a n(em)o inuenit
nisi p(ur)gat(us) S(ecund)o videbit deu(m) qui
bene studuit Ille bene studet q(ui) ea
q(ue) legit memorit(er) retinet et op(er)e
(com)plet Iaco(bi) p(rimo) Estote factores
v(er)bi et n(on) auditores tantu(m) quia
si q(ui)s auditor e(st) v(er)bi et n(on) factor hic
co(m)parabit(ur) viro co(n)sideranti vultu(m) nat(iuitatis)
sue in speculo (con)sid(er)at ho respiciens se i(n)
speculo p(ost)modu(m) sic facie(m) ob
liuiscit(ur) Respiciens n(on) facie(m) alicui(us)
meli(us) recordat(ur) Eccl(esiastic)o q(uod) facie illi(us)
diuicie p(ro)sp(er)a(n)t sua(m) aut n(on) diuite(m)
vid(et) Recepta q(ue) de facia et de speculo
et de facies Speculu(m) quide(m) e(st) q(uo)d
q(ui)s in ea s(cri)ptura(m) tantu(m) speculatiua(m) h(abe)t
Talis n(on) diuite(m) i(n) ea respicit et
id(e)o deu(m) obliuioni c(on)t(ra)dit facies
e(st) q(ui)a n(on) solu(m) s(cri)ptura(m) speculatiua(m)
s(ed) maxi(m)e practica(m) ibi h(abe)t q(ui)a tunc
in ea diuite p(ro)sp(er)at qu(i)a n(on) tantu(m)
s(cri)ptura(m) s(ed) eciam op(er)ac(i)o(n)em i(n) ea h(abe)t
Et id(e)o d(e)i cog(nicionem) et hic retinet p(er)
fide(m) et i(n) futuro h(ab)ebit p(re)s(enci)am angel(orum)
aut pl(us) c(eter)is studendu(m) i(n) li(bro) (con)sci(enci)e
q(ua)m in li(bro) s(cien)c(i)e Ibi eni(m) p(er)fecte se ho(mo)
videt et cog(no)scit Q(ui)a qui ibi n(on)
studet n(on) se videt Greg(orius) i(n) mor(alibus)

Quanto minus se ipsum videt tanto
minus ei displicet Et quanto maiori
gratie lumine parit tanto amplius
reprehensibilem se esse cognoscit Aug
in li. l. omel. Veritas id est scriptura
Arguam te et statuam contra faciem
tuam dicit quomodo te non vides faciam
ut videas te Quia si videres te et di
splicerer tibi placeres mihi Quia vero te
non vides placuisti tibi et displicebis
mihi et michi tu placebis tibi
tu ardebis Quia tu post dorsum tuum
posuisti ego ante faciem tuam ponam
Videbis feditatem tuam non ut corri
gas sed ut erubescas Sanctus quod
tibi minatur dicens fac Tolle te
dorso tuo et constitue te ante te et
dic Quoniam iniquitatem meam ego cognosco
et Quia quocumque cat post te stat ante te
et non sit quod fugias a te Tertio vide
bit deum qui bonum erat .i. cum attentione
et continuatione Pre. Cor. xiiij. Orabo
Spiritu orabo et mente Psallam spiritu psallam et mente
Et mente Veritas attentio Joh. iiij.
Veri adoratores adorabunt patrem
Spiritu refertur ad continuationem Spiritu
refertur ad spiritualem devotionem Et ve
ritate refertur ad attentionem
Pu. iij. Si quesieris eam quasi pecuniam
et sicut thezauros effoderis eam tunc
Pecunia quidem infatigabiliter que
ritur plus intrigatur quam id quod
homines fatigari non sinit Sed lit
teratus thezaurus quidem desideratur
ter et intrepide attente Sic deus
est qui in oratione et amari sine fati
gatione et cum fervore et cum attentione
Aug. in li. de disciplina xpiana Im
pleo loqui avare loqui pecuniam
diligentes tamen me diligatis Certe
melior sum incomparabiliter volo a
vobis apliore amore Quantum
diligitis pecuniam tamen me amate
Sexto vi. et magis consistit visio

patrie Sicud ostendit Aug. super Gen. ad
litteram dicens quod beati habebunt triplicem visi
onem spiritualem corporalem et intellectu
alem Visio spiritualis est qua videbunt
angelos et animas beatorum Hac visione
exultabit gaudium magnum Si eni
spiritus Cirsoronis videbit dotones et magna
persona et quedam gehenna Constat quod vide
angelos et magna gloria Secunda est visio corporalis
qua videbunt Christi humanitatem Hac visione
exultabit gaudium magis Can. iij.
Egredimini filie Syon et videte regem
Salomonem in dyademate .i. in humana
carne quo coronavit eum mater sua Et
dicitur caro Christi dyadema quia fuit nobis
victoriosa sine qua ulli vicio vel sine
suggestioni vincendi fuit apta Sine
quia fuit tamen una linea .i. carne virginea
figurata Certe cum sit diversis lineis for
matur figura circularis tamen una linea
clauditur quia caro Christi sola fortis est
reprimere virtutis puritas Caro autem Christi
reprimens Tertio Est visio
est visio intellectualis qua deum videbunt
Hac exultabit gaudium maioris
Hac visione dicit Fulgencius Sic
per speculum vitreum nobis visio ad
ministratur quia nos ipsos et ipsum speculum
et quidquid prius ad est videmus Sic per
speculum divine claritatis et ipsum deum quem
posibile est tanto et nos ipsos et creata
omnia creata et vel sua cognoscemus etc. Dc

Diliges dominum deum tuum cordem
ex toto corde tuo etc. Sermo
Cum omnis scientia dividatur secundus
in tres scilicet in physicam sive naturalem Ethi
cam sive moralem Logicam sive ratio
nalem omnis huiusmodi scientie perfectio est
vera dei et proximi dilectio vnde Aug.
dicit in li. de agone xpiano Veritas
id est verbum Diliges dominum deum tuum hoc
physica. Cum omnis omnium naturarum cause
in deo creatore sit hoc ethica Cum

Vita bona et honesta non aliunde fort(ur)
q(uam) ex eo q(uo)d diligenda sunt quadruplici dil(ecti)o(n)e
sunt diligu(n)t(ur) deus s(ci)l(icet) et proximus
h(ec) vita qui(dem) hunc aie donat non e(st)
nisi ipse deus Cum i(gitur) dilectio dei et
proximi e(st) totius legis impletio et omnis
scientie perfectio ideo ad vitam eternam e(st) in
troductio Et ideo cum legisperitus dominum
interrogasset quid faciendo vitam eternam
possideret et dominus ad legem eum remisisset
ille respondit verbum iudicis diliges dominum
deum tuum etc Est i(gitur) p(rim)a dilectio qua
diligimus deum s(ecund)a q(ua) diligimus proximum
¶ Circa dilectionem autem dei tria sunt videnda
s(ci)l(icet) causa modus et fructus Causa autem di
ligendi deum e(st) ipse deus Causa in ipso
invenitur omnis causa et ideo dilectionis Tria enim
sunt que nos inducunt ad aliquid diligendum
s(ci)l(icet) bonitas pulchritudo et amor
de p(rim)o Aug(ustinus) in li(bro) de t(rinitate) Cum ista mun
dana non diligantur nisi quia bona sunt
pudeat illis inherendo non amare bonum
ipsum unde bona sunt de s(ecund)o dicit dionisius Omnia
inquit bonum et pulchrum desiderant de
tertio Ambro(sius) in li(bro) de off(iciis) Quid est
tam insitum nec quid tam impressum hu
manis affectibus quam ut diligas dili
gentem Sene(ca) Si vis amari ama
p(rim)o Circa dilectionem dei quia est summa bonitas
Bonitates enim quedam sunt in creaturis sunt accidentales
sunt particulares et sunt mixte p(rim)o sunt acci
dentales Et ideo sepe eis privatur Sunt
particulares quia nulla creatura habet omnes bo
nitates Sunt mixte quia nulla creatura habet
puram bonitatem Et ideo affectus non delec
tatur nisi parum in creaturarum bonitatibus sicut
accidentalibus sicut particularibus et sicut per
mixtis Sed in deo magis e(st) bonitas et
ualis Et ideo dicitur Luc(e) x Nemo bonus
nisi solus deus Est bonitas universa
lis Sap(ientie) vij Venerunt mihi omnia bona
pariter cum illa Est bonitas pura Aug(ustinus)
de ci(vitate) dei Quanta erit ibi felicitas
ubi nullum e(st) malum nullum latebit
bonum S(ecund)o deus est summa pulchritudo
Sap(ientie) x Candor e(st) lucis eterne etc
Ista pulchritudo attenditur quantum ad tria p(rim)o
quantum ad sapientie splendorem S(ecund)o quantum
ad eius puritatis nitorem T(erti)o quantum
ad eius sanctitatem P(rim)o quod attenditur ista
pulchritudo quantum ad eius sapientie
splendorem qui tantus e(st) quod omnis sapientia
hic sapientie comparata ignorantia e(st) Sic
potest dici Tiprus in sole quia tanta
e(st) claritas solis quod omne lucidum ei
comparatum videtur esse obscurum S(ecund)o at
tenditur quantum ad eius puritatis nitorem
Cum tanta e(st) quod omnis puritas sue
puritati comparata e(st) immunditia Sic potest
dici Cirpus in rivo in qua tanta
e(st) puritas quod omne aurum purum sibi
comparatum videtur esse sordidum Ysa(ias)
hoc Omnis pannus menstruate omnes iusti
tie T(erti)a attenditur quantum ad sua sanctitatem
quia tanta e(st) quod omnis sanctitas eius sanctitati
comparata malitia e(st) Luc(e) xi Si
vos cum sitis mali nostis bona
data dare filiis vestris etc T(erti)o ad
nos habuit magnum et summum amorem
qui quidem omnes alios amores ex
cedit P(rim)o excedit amorem inter virum
et uxorem Si quis haberet uxorem
que multas haberet maculas et non pos
set deleri nisi fieret collirium ex
sanguine viri nullus vir haberet aliquatenus
pateretur Cristus autem hoc non dilexit
Eccl(esi)am Ephe(sios) v Viri diligite
uxores vestras sicut et Cristus dilexit
ecclesiam et tradidit semetipsum pro ea
ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiam
non habentem maculam neque rugam
Aug(ustinus) Vult Cristus sponsam suam lava
re sanguine proprio lavari promisit Si
sic fieret inter viros et uxores non
inveniretur qui duceret uxorem S(ecund)o ex
cedit amorem qui e(st) inter patrem et
filium Nullus pater vel mater ob amorem
filii vellet se ipsum vulnerari in manibus
suis et pedibus ut huius vis posset
memoria eius habere Hoc tamen fecit
Cristus Ysa(ias) xlix Numquid oblivisci
potest mulier infantem suum ut non

misereatur filio uteri sui. Et si illa
oblita fuerit ego tamen non obliviscar
tui. Ecce in manibus meis descripsi
te. Tertio ostendit amorem qui est
inter animam et animam. Joh. xiiii. Ma-
iorem hac dilectionem nemo habet ut a-
nimam suam ponat quis pro amicis
suis. Ro. v. Vix pro iusto quis mo-
ritur. Nam pro bono forsitan quis
audeat mori. Commendat autem deus
in nobis suam caritatem quoniam cum ad-
huc peccatores essemus Christus pro nobis
mortuus est. Facit enim hic apostolus dif-
ferentiam inter peccatorem iustum et bonum.
Peccator est quilibet sceleratus. Iustus
est in virtutibus dotatus. Bonus est
simpliciter quadam puritate. Nullus
autem mori vellet pro homine inimico pravo.
Pro iusto et virtutibus dotato vix
aliquis mori vellet. Pro aliquo autem
simplici et innocenti aliquis ali-
qua compassione motus forsitan se morti
exponeret. Nos autem non eramus iusti
id est virtutibus dotati sed multis vi-
tiis pleni. Nec eramus boni
id est innocentes sed multum nocentes.
Et eramus impii et eius inimici. Et tamen
pro talibus Christus mortuus est. Quarto ostendit
amorem qui est inter corpus et animam.
Qui tantus est ut etiam in sanctis viris
anima naturaliter nolit a suo corpore separari.
Unde super illud Joh. ult. Et ducet quo
tu non vis dicit Glossa. Affectum indicat
infirmitatis humane quod nemo velit mori
quod adeo est naturalis ut eum apostolus nec
senectus compulerit. Unde et dominus di-
xit tristis est anima mea. Talis iste. Sed
quantumcumque sit molestia mortis vincat
eam vis amoris. Christus autem intantum
nos dilexit quod animam suam pro nobis
a suo corpore separavit. Joh. x. Animam
meam pono pro ovibus meis. Secundo
videndum est quomodo sit modus dilec-
tionis. Circa quidem est sciendum. Est enim
diligendus deus super omnia, propter se, super nos

Primo quidem diligendus est deus super omnia. Unde
ipsum super omnia diligere debemus id est debemus
eum diligere plus quam matrem plus quam patrem
et plus quam nos. Dicitur enim Luc. xiiii.
Qui non renunciat omnibus que pos-
sidet non potest meus esse discipulus. Christus ad
Ro. Si quis odit adhuc et non odit patrem
suum et matrem etc. Et adhuc animam
autem suam etc. adducitur. Iste Christus
non solum etiam nos dilexit sed plus quam
regnum suum quia ipsum reliquit et ad nostram
miseriam venit. Plus quam suos id est angelos
quia eos dimisit et nobiscum peregrinus
conversatus. Plus quam seipsum quia pro nobis
in mortem se tradidit. Jeremie xii.
Reliqui domum meam id est regnum meum
dimisi hereditatem meam id est angelos meos
qui sunt hereditas mea. Dedi dilectam animam
meam in manus inimicorum eius. Secundo di-
ligendus est deus propter se. Aug. in li.
de doct. xpiana. Omnis peccator inquantum peccator
est non est diligendus. Et omnis homo inquantum homo
est diligendus propter deum, deus vero propter seipsum.
Multi sunt qui diligunt deum propter beneficia
que ab ipso receperunt que dilectio mer-
cenaria dicitur. Propter Aug. Minus te domine
amat qui tecum aliquid amat quod non propter
te amat. De tali dilectione dicit Bernardus.
Tales instar sequuntur formice frumen-
tum, cadavera lupi, mel apes. Sic per eam fit. Ita
ista non habet. Si enim deus aliquibus dederit
mel id est aliquod temporale unde suaviter re-
quiescat mox ipsum sequuntur sicut mu-
sce. Sed si mel deficit mox advolant
et recedunt. Si aliquibus dederit frumen-
tum id est temporale commodum mox ipsum se-
quuntur ut formice. Sed si frumentum
deficit vinces colligunt quia se ad tempora-
lia convertunt. Si aliquibus dederit
cadavera id est honores mox ipsum sequuntur
ut lupi. Et assimilantur honores mun-
dani cadaveribus tum quia cito deficiunt
tum quia videntur esse honores et non sunt.
Sicut cadaver videtur esse homo et non est. Sic
autem ista cadavera deficiunt ...

vlulat q̄z deū ꝛ s̄cos blasphemat
Tō diligꝰ ē deus pre mō. Ca diligi
deū dē ē eo ꝙ deus pre mō diligit. In
tertiis vtilibz nimietas ē viciosa
Vña nimia credulitas ē leuitatis Nimia
spes presumptionis Nimia ira fatuitatis
Nimia misericordia debilitatis Nimia parcitas
ē cupiditatis Nimia fortitudo feritatis
Nimia abstinencia ē debilitatis Sz
nimia caritas ē bonitatis ꝛ felicitatis
Vñ no tm̄ ē dē beatꝰ q̄ nimis diligit
deū s̄ ecia qui diligit mandata eius
ps Beatus vir q̄ timet dominū ī man
datis eius cupit nimis Sc̄do vñ ē
qui sic s̄iue diligit deū qui sz est
totius tūcs in visitatō Ioh xiiij Si
quis diligit me s̄monē meū s̄uabit
ꝛ pr̄ meus diliget eū ꝛ ad eū ve
niemꝰ et mansionē apud eū faciemꝰ
Pr̄ quidē habitat sic in memoria inha
bitans ipsam p̄ sui iugē recordacionē
filiꝰ in intellectu illuminans ipsaz p̄ vaz
cognicionē Sp̄us s̄cus ī voluntate ī flamas
ipsam ad amorē ¶ Sz q̄o agit de di
lectione p̄ximi eū dr̄ Et p̄ximū tuū sic
teipm̄ Sz dr̄ tribus modis sic intellig
Vt dicat sic teipm̄ .i. ad id ad qd̄
teipm̄ sz ad gl̄iam in p̄ria ꝛ grām
in s̄culo Vl̄ in q̄o teipm̄ sz in deo
Augꝰ in li. confess. Bt̄s q̄ amat
te ꝛ amicos in te ꝛ inimicos ppt̄ te So
lus eīm nullū carū amittit cui oēs
cari s̄t in illo q̄ nō amittit Vl̄ sic
intelligi ut hō faciat alij qd̄ ē
vellet s̄ibi Et ꝙ nō faciat alij qd̄ sibi
nō vult s̄ibi ut duo p̄cepta iure nāl
intelligant ibi vnū affirmatiuū qd̄
ponit Cho in aliud negatiuū qd̄ po
thob in p̄tho duo s̄t erga dilectoz
p̄ximi s̄uanda ut sz beneficiū impendere
Gumat ꝛ nulla mala ledat ꝛc &c
Homo quidā descendebat
ab ierlm in ierico et
incidit in latrones qui ꝛ
vicia despoliauerunt eū et plagis
impositis semiuiuo relicto abierunt
Accidit aūt ut sacerdos quidam
descenderet eadē via ꝛ viso illo p̄
teriuit Similiter et leuita cū esset
secus locū et videret eū pertrāsi
vit Samaritanus aūt quidā
iter faciens venit secus eū ꝛ videns
eū mīa motus ē Et appropians
alligauit vulnera eius infundens
oleū et vinū Et imponens
illū in iumentū suū duxit in
stabulū et curā eius egit Et
altera die protulit duos denarios
et dedit stabulario et ait Curā
illius habe Et quodcūqz supero
gaueris ego cū rediero reddā tibi
Quis horū triū videt̄ t̄ p̄ximꝰ
fuisse illi q̄ incidit in latrones
At ille dixit Qui fecit mīaz in
illū Et ait illi ihūs Vade et
tu fac similiter Luc. x.
¶ Peccator nō ē stati abiciendꝰ sed
curandus Sic traianus optimꝰ
augustorum p̄ta colūpna ondebat sic
lectū in policrō Oculi cū lippi nō
s̄t statim eruendi s̄ curandi Vng
ues acuciores nō s̄t statim euel
lendi sed p̄cidendi Corde ī cythara
nimis contortē nō s̄t frangende s̄
remittende Oculi lippi s̄t luxoriosi qui
s̄t ī medio ꝛ cecitati Vngues acu
ciores s̄t superbi qui alios s̄in
dunt ꝛ lacerant Corde contorte s̄t
auari qui p̄ nimia cupidia se con
tendunt Tales nō s̄t stati despe
randi s̄ benigne curandi hīus exēplū
habemꝰ in illo Samaritano qui
hoīem vulneratū et spoliatū
nō abiecit s̄ benigne curauit p̄p
quilibet peccator inēgit pt̄ / Circa
ꝙ tria notant̄ sz p̄o dispositiua
ad peccm̄ Sc̄o incomoda q̄ facit
peccm̄ Tc̄io remedia cont̄ peccm̄

Iste ꝯ s̄b. Luc. x.

p 3m

Circa p^m no^d q illud ad ptm di
spo^nit q^d sz quis mete tu^q lle^z
deserit et admutabil^te rep spa
lio se contit. Ad no^s ph^o q i^te
abu^d q^e mit pta^s visio pac re
cessit. Et in yericho q^d interp^r luna
dicit. Ppritas cum mdana lune
assimilat^r quadrup^l de ca. P^o luna
sz luce eclipsata. S^o sz luce macula
tam. T^o sz luce variata. Q^to
sz luce mutuata. P^o et luna
sz luce eclipsata et sepius eclip
sim pati^r. Sic ppritas mdana
homi eclipsa^r in vita in morte et
p^s morte. In vita sepe ptestit^r
Job. xxi. Quotiens lucerna impiorum
extingui^r etc. In morte no suffraga^r
etc. Nam attende ad possessores
mags nichil cum pervenit in tpe vin
dicte et obduccionis. Et d^r mors
obduccio quia tunc palpebre et labia
obducunt^r. i. qu^r se ducunt^r et clau
dunt^r. Eclipsa^r eciam p^s morte quia
mortuum no comita^r. Ps. Cu inte
rierit no sumet om^a neqz descendet
cu eo gla eius. S^o luna sz luce
maculatam. Sic mdana ppritas et
in se multis amaritudinibz est respsa
Sic Boecius d^e in li^o de consolacione
Quam multis amaritudinibz humane
felicitatis dulcedo e respsa. Ipsa p^o. Vi
num tuum mixtum e aqua. Et alior
est maculatina. Aug^s. Amor infirior
pulcritudis polluit mentem. Eccl. xiii.
Qui tetigerit picem inquinabi^r ab ea.
Et d^r pix terrenus amor et qr inquinat
et qr nimis adheret. Aug^s. Quibus gd
es qui es in mundo adhuc venit q^d scit
mundum ut eripiat te de mundo. Vd
si adhuc aliq delectacione te retinet
mundus sp vis esse in mundus. T^o luna
sz luce variata qr m^o e plena
modo e sepleta et m^o e vacua.
Sic accidit de mdana pspitate. Ps.
Calix in manu dm vini meri
Ecce luna plena plenus mixto
Ecce luna seplena fex eius no est
exinanita. Ecce luna vacua. Ps. Vidi
impium sup exaltatum et elevatum sicut
cedros libani. Ecce luna ple^s. Transivi
et ecce no erat inveni sz exaltatum et
elevatum sic p^us. Ecce luna seple^s.
Quesivi eum et no e inventus locus
eius. Ecce luna vacua. Q^to luna sz
luce mutuata. Quia no a se lucet sz a
sole. Sic et ho q^cqd sz no a se sz a deo
sz p^r. Cor^p iiii^o. Quid hes q^d no ac
cepisti etc. De lege aut e ut mutui e
obligati ad resp^s mutuati. Cont^r
h^c sa^lut ingtitudie. v. Nos dyo^n in corde
suo mctuamus dnum deum nrm q^d dat
nob pluviam temporaneam et serotinam etc.
De iure eciam mutui e uti re mutuata
ad illum usum ad q^d mutuata e. Deus
mutuat nob tpalia ut eis utamur
ad sustentacionem no ad voluptuosam
delectacionem. Cont^r h^c sa^lut voluptuo
si. Sap. ii^o. Vino precioso et unguentis
nos impleamus etc. De iure eciam mu
tui e re mutuatam redde no deterioratam
Deus ded^t homi aiam bonam. Sap.
xviii. Sortitus sum aiam bonam. Sed
cont^r hoc sa^lut. Omis mali q^d aiaz ora
dunt. Sap. xvi. Occidit ho p malicia
aiam suam. Et S^o vi^o e q^d sunt in
comoda q^d sa^lt ho peccans. Cr^s quide
q^d ta Ca ho spolia^r vulnera^r. Et pri
mus reliqt^r. P^o adiu^lo spoliat^r
d^r at Crisost^o sup d^r Ou dyab^ls dicu^r
fur quia fura^r hoi aurum sap^e. Argentum
eloquie vestem virtutum. Et lucernam
gracie. Primo fura^r aurum sap^e. Nichil
e q^d lat tm odiat q^m lumen. Istud
lumen e sapia diuina quam fures
infernales nitunt educe. Joh. iii^o.
Q^d male agit odit lucem. Et io libet
extinguunt eam quam aut extinguere no
p^nt cito fugiunt. Job. xxiiii. Si
subito apparuerit aurora arbitra^r
umbra mortis. Istud aut aurum demones
fura^r qu auferunt sap^m diuinam
et immittunt sap^m terrenam. Baruch iii^o.

Filii agar qui exquisierunt prudenciam que de terra
est viam autem sapiencie nescierunt Baruch iii°. Furatur
argentum eloquencie id est predicacionis et doctrine
quilibet eorum tamen latrones quando aliquis
clamant. Sic dominus quod aliquis predicat
dicat lectio Josue vi°. Et ad clamorem
filiorum israel muri jericho ceciderunt
ita sepe ad vocem predicatoris et ad sonum
predicacionis omnia arma dyaboli corruunt
istud argentum dyabolus furatur quando argen
tum sacre eloquencie vertit in storiam fabu
larum. Ysa. i°. Argentum tuum versum est in
storiam. Tercio furatur vestes virtutum. Sicut
enim dyabolus sicut fur violentus et malus quandoque omnia
preciosa tollit et vilia dimittit. Accidia
aliquando aliquid tollit aliquid dimittit. Preciosas
autem vestes tollit quando virtutes eius ad peccatum
inducit. Gen. xiiii. Da michi animas cetera
tolle tibi. Vilia sunt peccata ista dimittit
quia tunc vilia sunt esset a preciosa omnia
separanda Jer. xv. Si separaveris preciosum
a vili quasi os meum eris. Accidia sunt specia
lia quod dyabolus aliquid tollit ut inducat
hominem ad impacientiam. Aliquid dimittit
ut eum per retrahere faciat penitenciam.
Quarto furatur lintheamina graciarum. Gratia
dei dicitur lintheamen quia facit animam candidam.
Ps. Lavabis me et super nivem dealba
bor. Facit eam subtilem et constrictam. Eze.
xvi. Indui te vos subtilibus. Dyabolus
eam furatur ipsa lintheamina quia facit
animam nigram. Trenorum iiii. Denigrate
sunt facies eorum super carbones. Et facit
eam incostrictam contra illud Mt. xxiii. Cola
tes culicem camelum autem glucientes. Item
Quinto peccator vulneratur. Et nota quod vulnera
peccatorum aliqua sunt recencia et ista sanantur
unctione id est spiritus sancti inspiratione sine
levis penitencie impositione. Ecc. xi. Breve
languorem precidit medicus. Aliqua sunt
inveterata et ista sanantur adustione
id est adustiva carnis maceratione. Ps.
Ure renes meos et cor meum. Aliqua
sunt putrida ista sanantur incisione id est
incisiva tribulatione. Ps. Multiplica

te sunt infirmitates eorum postea accele
raverunt. Ideo Christus fuit unctus ut sa
naret vulnera recencia. Ps. Unxit
te deus deus tuus oleo leticie. Fuit
igne passionis adustus ut sana
ret vulnera inveterata. Ps. Igne
me examinasti et cetera. Fuit in quibusdam
partibus incisus ut sanaret vulnera
putrida. Tercio peccator seminivus re
linquitur. Et cum duo sint spiritus
vite scilicet sensus et motus quidam
sunt totaliter vivi qui scilicet deo de
votam sentiunt per fidem et in eum movent
per bona opera. Ro. i°. Justus ex fide
opera ex fide vivit. Et tunc videtur
vera. Alii sunt totaliter mortui qui
nec per fidem sentiunt de quibus dicitur templa
inde. Sicut arbores autumpnales
infructuose bis mortue. Alii
sunt seminivi qui sentiunt fidem sed
non opera. Tyt. i°. Confitentur se nosse
deum factis autem negant. Augustinus
de quibusdam ewangelii. Seminivus dicitur
quia corpore qua per tuguste dicitur
vivus est corpore quia per peccatis moritur
punitur mortuus est. Et tunc videtur
est quod sunt remedia contra peccatum ad
sanandum et peccatum tam sunt utcumque
videlicet. Primo est nimia vivendum mor
dicatis tuore. Secundo et nimia spei dul
coratus. Et nota quod timor aliquid
causatur. Ex consideracione pene. Et
tunc est quasi quoddam cauterium per quod
sanies peccatorum purgatur. Ps. Confige
timore tuo carnes meas et cetera. Eccl.
i°. Timor domini expellit peccatum. Ali
quando causatur ex consideracione indignationis
dei. Et tunc est quasi fremens fluctus
maris naute necesse generaliter hominem
ponderis peccati abiciat. Job xxxi.
Semper quasi timentes super me fluctus
timui deum et pondus eius ferre non
potui. Aliquando causatur ex consideratione
glorie et tunc est quasi quoddam elevativum Em

qd animam fortificat. Prov. xiiij. In
timore domini fiducia fortitudinis. Se-
cundum est oleum spei dulcorantis.
Ex parte istius olei animam fble
nat ut de salute obtinenda con-
fidat. Ps. xxix. Qui sperat in domino
sublevabitur. Rom. viij. Spe enim salvi
facti sumus. In adversitatibus dolorem
mitigat. Ps. In q. multi spem de-
disti. Hec me consolata est in humili-
tate mea. Inque quire consuluit vidua Cap.
Iste igitur compuncti sunt. Secundum vinum
amaror est vinositas mea quod ut ve-
niam mereatur. Tercio necessaria est alliga-
tura penitentie salutaris de qua dicitur Ezechielis vj.
Vincta illius alligata salutaribus.
Ista alligatura si est debito modo facta
sanitatem inducit si nimis laxa fluxum
non refrigit. Si nimis stricta
lesionem facit. Sic est de penitentia imposita.
Ergo si est culpe proporcionata valet
ad remissionem venie. Tale penitentiam
assumendam monet apostolus Rom. xij.
Exhibeatis membra vestra servire
iusticie et iniquitati ad iniquitatem. Ita
nunc exhibete membra vestra servire
iusticie in sanctificacionem. Si est nimis
laxa peccatum non refrigit nec reddit
Ideo dicitur Ezech. xvj. Aqua non es lota
in salutem nec sale salita nec in vo-
luta pannis nec. Si est nimis dura
potius nocet quia peccator speram
penitentiam peracta ad peccatum redit. Ergo
ut apparet sanctus circa vitam tuam esto
austerus. Circa autem vitam aliorum esto
benignus. Audiat te homines penam
mandare et videat gravia facere.
Sed de multis dicitur Math. xxiij. Alligant
onera gravia et importabilia et impo-
nunt in humeros hominum digito autem
suo nolunt ea movere nec. Dominica xiij
post trinitatem. Sermo primus in Luc. xvij c°

Cum ingrederetur Ihesus
in quoddam castellum
occurrerunt ei decem
viri leprosi. Qui steterunt a longe.
Et levaverunt vocem dicentes Ihesu
preceptor miserere nostri. Quos ut
vidit dixit. Ite ostendite vos sacerdotibus.
Et factum est dum irent mundati sunt. Unus
autem ex illis ut vidit quia mundatus
est regressus est cum magna voce ma-
gnificans deum. Et cecidit in faciem
ante pedes eius gratias agens et
hic erat samaritanus. Respondens autem
Ihesus dixit. Nonne decem mundati sunt
et novem ubi sunt. Non est inventus qui
rediret et daret gloriam deo nisi
hic alienigena. Et ait illi. Surge
Surge vade quia fides tua te salvum
fecit. Sicut dicit Aug. magnus
de celo venit medicus quia per orbem terrarum
magnus ubique iacebat egrotus. Magna
egritudo est lepra corporalis sed maior
est morbus qui est peccatum. Utraque autem lepra
in istis leprosis curavit dominus ipsos corporaliter
et spiritualiter sanavit. Dicitur autem lepra
peccatum et hoc de causa. Est enim lepra morbus
fetidus contabundus. Et contagiosus. In-
quantum est morbus fetidus signat peccatum
luxurie. Inquantum est tabundus peccatum avari-
cie. Inquantum est contagiosus peccatum superbie.
Inquantum est morbus fetidus signat peccatum
luxurie quod coram deo et angelis fetet. Ioel
ij°. Computruerunt iumenta in stercore suo.
Glosa. Iumenta quidem in stercore suo pu-
trescere est carnales homines in fetore lu-
xurie vitam finire. Tunc animus luxurie si
est fetidus quando est quatriduanus. Inde illud
Ioh. xi. Domine iam fetet quatriduanus enim
est. Est enim prima dies mala cogitatio
et delectatio. Et tunc adhuc non fetet.
Secunda dies est mali consensus. Et tunc ad-
huc non fetet. Tercia dies est malum opus.
Et tunc animus licet sit mortuus tamen
primo actu non fetet. Quarta dies est
mala consuetudo. Et tunc animus est mortuus
et est fetidus quia est quatriduanus et maxime
quando penitere non vult. Ista sunt quatuor
scelera damasci de quibus dicitur Amos
j°. Super tribus sceleribus damasci
et super quatuor non convertam eum. Ubi dicit glosa
Primum scelus est mala cogitare. Secundum est malis
consentire. Tercium est opere implere. Quartum
est non penitere. Et subdit Glosa

Cum in talibus operibus peccat si penitet
gaudet cum deus ad ultimum clemencie sue
Si vero non penitet auferetur ab eo ulterius
clemencie eius Et quia animus talis fuerit
in vita peculpa ideo fetebit in inferno
pro pena ysa. iii. Erit pro suavi odore
fetor Carnalis autem voluptas videtur suavis
nimis et odorifera Sed talis odor suavi[tatis]
vertetur in fetorem infernalis feditatis Ipse
autem fetor cruciabitur in inferno aqua[rum]
Ps. Computruerunt et corrupte sunt cicatrices mee qui
sunt dampnatorum peccatis sunt valde fetidi Joel
ii. Ascendit fetor eius et putredo
eius quia superbe egit Ps. Ascendit
supplicium quia peccatum fetidum scilicet sulphurea
punietur Ps. Ignis sulphur et spiritus
procellarum et cetera In signum significacionem dominus
super Sodomitas sulphur et ignem pluit
ut legitur Gen. xix. Ps. Ascendit corde
suo quia corda dampnatorum erunt fetida
ysa. xxxiiii. De cadaveribus eorum ascendet
fetor Certo ascendit loco Terra
enim infernalis tota est fetida quia omnium
fetorem et immundiciam est sentina Sed
deus in iudicio levabit unum de fetoribus
et in cloacam infernalem omnes fetores
iactabit sicut patet in elementis et in viribus
ceteris Sed Ps. de celestibus quidam Terra
enim est pura frigida et obscura Deus
autem in iudicio ab elementis terre separabit
quicquid est frigiditatis puritatis et obscuritatis
et totam frigiditatem puritatem et obscuritatem
in cloacam proiciet infernalem Et terra remanebit
splendida sicut aurum Job.
xxviii. Glebe illius aurum Apoc. xxi.
Ipsa civitas aurum mundum Elementum
de aqua et mari aliquid est tribulacionis gelidum
et tempestuosum Sed ista omnia tunc
deus ab aqua maris dividet et totam
turbulenciam et tempestuositatem et congelacionem
in infernum proiciet et remanebit mare
fulgidum tamquam vitrum simile cristallo.
Apoc. iv. In conspectu eius mare
vitreum simile cristallo In aere generantur
nubes grandines fulgura et tonitrua
Tunc autem deus separabit ista ab aere
et omnes nubes grandina et tonitrua
in infernum proiciet et iactabit et remanebit

aer lucidus et serenus ysa. lxv.
Ecce ego creo celos novos Tunc
autem celum aereum novum creabitur
non quantum ad substanciam sed quantum ad pressuram
sive ignis cetera sed fumositatem et ardorem
et lucem Tunc autem deus fumositatem
et ardorem separabit a luce et totam
fumositatem et totum ardorem mittet
ad regionem dampnatorum totam autem
lucem mittet ad regionem beatorum
Ps. Vox domini intercidentis flammam
ignis quia fumositatem et ardorem dividet
a luce Non solum autem deus in cloacam
infernalem proiciet omnes fetores elementorum
sed eciam aliarum rerum Quia due sunt
gaudium et dolor sunt sapiencia et fatuitas
et oblivio sunt sanitas et egritudo [mors]
sunt vite et mors Tunc igitur
separabit deus a gaudio dolorem
a sapiencia fatuitatem et oblivionem
a sanitate egritudinem a vita mortem
Et omnem dolorem fatuitatem et oblivionem
infirmitatem et mortem in latrinam
proiciet infernalem Celis autem remanebit
gaudium sine dolore Sapiencia
sine oblivione sanitas sine egritudine
et vita sine morte Hugo de s. Victore. Gregorius propter
quod electi corpus erunt corpus dicit Aut erunt
sunt mixta et sic sunt in mundo quia ibi
multis impuritatibus sunt respersa
Aut erunt sunt pura Et sic erunt
post iudicium quia ea deus purgabit
ea et omnem impuritatem ab eis separabit
Aut erunt sunt feculenta Et sic erunt
in inferno quia omnes fetores electorum illuc
proicientur Similiter et omnes alie res
corporales erunt Aut erunt sunt mixte
Et sic sunt in hac vita in qua est gaudium
cum dolore Sapiencia cum oblivione
sanitas cum infirmitate vita cum morte
Aut erunt sunt pure Et sic sunt in beata
vita beata ubi est gaudium sine dolore
Sapiencia sine oblivione Sanitas
sine infirmitate vita sine morte
Aut erunt sunt feculente Et sic erunt
in inferno ubi est omnis dolor oblivio
infirmitas et mors Ps. Calix

in manu dni simi merici. Tercio puri
tas que est in celo plenius mixta. Quarto
mixtio que est in mundo [illegible] sexto eius non
est communicata [illegible]. Sexto feculencia
que est in inferno. ¶ Secundo lepra est morbus
serpens (?) [illegible] et quia adhoc significat
peccatum avaricie. Avarus enim ardet et siti quia
saciari non potest. Prov. xxx. Tria sunt
insaciabilia et quartum quod numquam dicit
sufficit. Infernus et os vulve et terra
que numquam satiatur aqua. Ignis vero numquam
dicit sufficit. Primum insaciabile est in
fernus quia quamvis totus (?) animas quia infini
tas devoravit saturari tamen non potest.
Tempus vero veniet quo dicet sufficit.
In iudicio enim communi celebrato omnes
reprobi in inferno recludentur et ipse in
fernus replebitur et manum dei claudetur
et tunc infernus dicet sufficit nolo plus.
Secundum insaciabile est carnalis concupiscentia
que ardet et famelica quia saciari non
potest tamen tempus veniet in quo dicet suffi
cit. Quando enim senex valde senescit ita quod
calor naturalis in eo deficit tunc concupiscentia
carnalis dicet sufficit. Quia tunc senex
velit nolit cogitur continere naturali ca
lore in eo deficiente. Tertium insaciabile
est terra sicca numquam quia aquam absor
bet desiccat (?) tamen tempus veniet quo dicet
sufficit. Quando enim est magna inundatio
pluviarum ita quod aque superhabundantes
per diversa loca discurrunt tunc terra dicit
sufficit. Ignis vero est insaciabilis
et numquam dicit sufficit quia quanto plus ligna
apponuntur tanto magis accenditur.
Et ideo recte figurat avariciam et figuratur
Eccl. xxiii. Anima calida quasi ignis
ardens non extinguetur donec aliquid
deglutiat. Avarus autem est insatiabi
lior quam illa tria insatiabilia supradicta.
Primo avarus est insatiabilior quam infer
nus quia plenus fuerit dicet sufficit. Avarus
autem quanto magis est plenus tanto magis
est cupidus. Prov. xxvii. Infernus et per
dicio numquam replentur similiter in perdi
cione (?) et oculi hominum insaciabiles.
Eccl. v. Avarus numquam implebitur pe
cunia. Secundo avarus est insaciabilior
quam carnalis concupiscentia. Quia in homine sene

carnalis concupiscentia dicit sufficit. Avaricia vero in
homine sene non senescit sed amplius iuve
nescit. Ideo (?) Cum omnia vicia senescant
in homine senescente sola avaricia iuvene
scit. Tullius in libro de Senectute. Avari
ciam senilem quid sibi velit non intelligo. Quid
enim absurdius esse potest quam quo minus
restat vie eo plus viatici querere. Tertio ava
rus est insatiabilior quam terra. Terra siccata
est terra sitiens dicit sufficit quando est magna
inundatio aquarum et quando ipse aque super
habundantes per diversa loca discurrunt. Ava
rus autem si sit magna inundatio divi
ciarum non tamen dicit sufficit si sic divicie
currant usque insaciabilis per divicias indignas (?)
usque ultra mare per divicias [illegible]
adhuc non dicit sufficit. Ideo bene (?)
assimilatur cani qui pictam (?) mox devorat
devorat et rursus ad alia devoranda
suspensus anhelat. Assimilatur etiam ydro
pico qui quanto plus bibit tanto plus
sitit. Joh. iiii. Omnis qui biberit ex hac
aqua sitiet iterum etc. ¶ Tercio lepra est morbus
contagiosus et quia adhoc significat peccatum su
perbie que est contagiosa. Unde (?) Eccl.
xiii. Qui tetigerit superbum induet
superbiam. Significat etiam omne aliud peccatum
mortale quod de se est contagiosum quia
quia unum trahit ad aliud. Et potest hoc esse
quadruplex. Prima est propter peccati
ponderositatem. Secunda est propter peccati et peccatoris
[illegible]. Tercia est propter [illegible] pec
[illegible]. Quarta est propter peccatoris [illegible]
[illegible]. Prima est propter peccati po
derositatem. Gregorius. Peccatum quod per pe
nitenciam non diluitur mox suo pondere
ad aliud trahit. Secunda in [illegible] mediocri
dum cor peccatoris obnubilat ut per
cecitatem peccati multo etiam in aliud ca
dat. Secunda est propter peccati et peccatoris ce
citatem. Et ponit exemplum Crisostomus de Sap
sone cui cum capilli in quibus erat
virtus sua amputati fuissent mox Phi
listei ipsum ligaverunt et ei oculos eru
erunt et ipsum molere fecerunt. Sic quando
peccator perdidit robur virtutum suarum
mox demones finibus [illegible] deprehendunt

ipm ligat in intellectu et in affectu quod
cecat et de vicio in vicium eum ponat
Hu. ea est ppe de hiis ppndita dz
eum Crisos et peccatores sunt cum diabolus
quos cogitat p desideria facinorum dum
eos ducat de peccato in peccatum Contra eo
est ppe quidam peccatorum quemque est sed
eum peccati sit ipm Gregorius dicit videtur
esse quedam violencia que trahit ad cri-
mina ad furtum et ad multa mendacia
Gula trahit ad luxuriam et ebrietatem
Idcirco senescit mens eius a de spiritualibus
in luxuria et in libidine Superbia trahit
ad multas inimicicias inferendas et
ad multas ambiciones appetendas et
tenuerunt ei dicte viri De eodem

O Leprosi qui steterunt a limo
longe etc. Sicut dicit scriptura
persona Boecij Si curari desideras de
opertz ut vulnus detegas dicit etiam Ecclesiasticus
xviij In tempore infirmitatis ostende conversa-
cionem Conscia ac de tota vita peccator
sz cogitaciones locuciones et operaciones debet
cum medico spirituali ostendere cogitaciones si fuerint
in mala de locuciones si fuerint nocive opera
mala que fecit et opera bona que obmisit
Isti leprosi vulnera sua et suas infirmi-
tates non absconderunt sed medico spiritu-
ali id est sacerdoti aperuerunt et ideo curari
meruerunt Circa curacionem ad ipsorum tria
considerantur Qualiter infirmitatis genus Cura-
cionis modus Et curacionis effectus

Genus ac infirmitatis est lepra que est mor-
bus incurabilis abhominabilis et vilis
Et in multo peccatum significatur Est lepra
morbus incurabilis Sic cum aliquis
homo humanus amore vincitur in aliquo
curatur Sic nec peccator curari potest nisi
divino amore adiuvetur Eo quod peccatores
vadens in peccatum sed postea non redibit a
peccato legitur in ... vj Templum dei fuit
in septem annis edificatum legitur ac Joh
ij Et in xl annis fuit reparatum Per
quod datur intelligi quod homo angelus peccavit
de facili potest fieri templum dei Et si semel
cadit nunquam postea resurgit Ideo cum

peccatis corporatur vasi piscis in
quo piscis postea intrare potest sed postea
exire non potest Comparatur etiam capi
elephantis qui postquam cadit postea
non resurgit nisi alii elephantes
venerint qui ipsum adiuvent Com-
paratur etiam fractum vasi vitri
vel fictilis quod ulterius reintegrari
non potest Primum quod pertinet ad luxu-
riosos qui sunt in aquis delicatarum ubi
sunt laquei multi et sagene Ecclesiastes
vij Inveni amariorem morte mulierem
que laqueus est venatorum et sagena
cor eius Vidi tu quidam pisces vidissem
quidam aucupes cum multis contra-
dixit Tu quod aves decipe mitteris
Unde nec cum amicta facta et decepta
tamen visto capiatis Secundum quod pertinet
ad superbos qui more elephantis
non flectuntur Et ideo quando ceciderint
non resurgunt nisi ab aliis sa-
nis sanis multis adiuvantur Ysa.
Forma Ceciderunt qui solum vivunt
solum cum quando cadit ulterius adiu-
torem non resurgit Tercium quod pertinet
ad avaros qui amando terrena efficiuntur
terra Augustinus Talis est unusquisque
qualis est dilectio sua Si terram diligis
terra es Si deum diligis deus es
Non dico putaz sed per graciam Et ideo
si tales frangantur nunquam postea ulterius
reintegrantur Psalmus Tamquam vas
figuli confringes eos Iheremias enim
conterunt quod in eis nec invenitur
testa in qua portetur modicum aque
lacrimarum invenitur Ysa. xxx Commi-
nuetur sicut conteritur lagena figuli
contricione pervalida et non invenietur
de fragmentis eius testa in qua portetur
igniculus de incendio ut hauriatur parum
aque de fovea Sicut lepra est morbus
abhominabilis Sic peccatores sunt
abhominabiles apud deum postea Cor-
rupti sunt et abhominabiles facti sunt

Apoc. xv. Abhominabiles sunt sicut pau-
ca que dilexerunt Osee ix. Amari ei di-
ligunt lutum Ideo sunt luto vi-
liores Sap. xv. luto vilior
vita illius. Luxuriosi enim diligunt
immunda. Et ideo sunt jumentis fe-
tidiores Joel. i. Computruerunt
jumenta in stercore suo. Superbi diligunt
vesicam Et ideo sunt vesica insta-
biliores Sicut enim vesica acu
puncta detumescit Sic corpus superbi
et elatum subito evanescit Sap.
iiii. disrumpet eos inflatos sine
voce scilicet confessionis vel orationis
Quando autem peccatores sunt deo ab-
hominabiles docet Crisostomus super illud Matthei
xxv. Discedite a me etc. Quia
non sufficiat puncta illorum vel aspi-
cere sic dicit Nam sicut tales oculi
carnales speciosum videndo delectantur
Si qui autem dissipata vel deformata
videamus cum voluntate aspectum in-
Sic et deus qui in sanitate delecta-
tur peccatores ... quorum
aspectum non sufficit tanquam si dicat
eis qui putredo et corrupta estis
vel tandem vos sustinere quomodo in sta-
tis in vitiis meis Et ideo discedi-
te a me. Tercio lex est morbi talis
Sic et peccatum totum corpus corrumpit. Ysaie i.
illud Ysa. i. A planta pedis usque
ad verticem non est in eo sanitas Hugo
patet quod peccatum hominem et pro pedes ligat
et capiti dominatur. ligat enim pro pedes
Job xviii. Misit in rethe pedes
suos et in maculis eius ambulavit
Gregorius Qui in rethe mittit pedes
suos non cum voluerit eicit Sic qui
in peccato se deicit non mox cum voluerit
surgit Et qui in rethis maculis
ambulat gressus suos ambulando
implicat Et cum se conpedit ad
ambulandum nititur ne ambulet obli-
gatur Dominatur etiam capiti Augustinus
Peccator sunt et tot dominorum quot

vitiorum Unde legitur de diogene philosopho quod cum
allexander diceret se dominatorem orbis ille
ait Magis quam es dominus servus servorum meorum
sumus. Superbia enim est domina tua et ancilla
mea Et cum diceret Ego autem eam sub
peditavi Carnalis enim concupiscentia gula et
ira sunt domine tue et ancille mee Domina-
te dominantur et tibi dominantur Ego autem eas
subpeditavi et vici Et ideo tu es servorum
meorum servus Et cum servi allexandri
vellent necem inferre Allexander ait
Videte ne eum contingatis quia vere dixi sumus
est et vir iustus dicit. Quinto peccatum tanto
modus quod est tempus scilicet penitentie enim peccator tu-
ratur per humilem sui recognitionem Ideo non
cum dicit Qui steterunt a longe Quo peccator
curatur Puntes in deprecatione et clamosa
orationem Ideo non cum dicit Levavit vocem
suam dicentes etc Tercio peccator curatur per
puram confessionem Ideo non cum dicit Ite
et ostendite vos sacerdotibus Primo quando curatur
peccator per humilem sui recognitionem Ideo
non cum dicit Qui steterunt a longe etc
Quia cum lege non audebat stare cum
sanis Et ideo a longe steterunt Sic
et humilis peccator deo appropinquare non au-
det Sicut dicit Luc. xviii. Publicanus
autem a longe stans etc Et talis humilitas
deo appropinquare facit Unde supra dicitur Respe-
xit in orationem humilium Item cor contritum
et humiliatum deus non despicit Jaco.
iiii. Appropinquate deo et appropinquabit vobis
Peccator enim appropinquat per humilem sui reco-
gnitionem et deus ei appropinquat per benignam
exauditionem Nisi enim homo deus prius
appropinquasset homo nullatenus deo appropinquare
potuisset Augustinus de verbis domini Quid
tam longinquum quid tam remotum quam deus
ab hominibus inmortalis a mortalibus iustus
a peccatoribus non loco sed dissimilitudine
Cum enim deus haberet in se duo bona scilicet in-
sticia et inmortalitatem et nos duo mala
scilicet iniquitatem et mortalitatem Si utrumque mala
nostra suscepisset par nobis fuisset et
liberatore nobiscum opus haberet Ut igitur

ecce non hoc quod nos sed ipse nos non est
finis id est peccatorum quod tunc est et factus mortalis
quia tunc suspiciendo et pena et non puniti
procedo culpa et culpa delevit et pena
Ecce peccatorum tuorum penitentiam desiderium
et clausum ostium Quod notatur cum dicitur levavit
vocem suam. Ille ad deum clamat
qui sua desideria adipisci levat ut
sic prius desiderat terrena sic postmodum
desiderat celestia. Augustinus. O si possemus
homines contemplare et cum ipsis spiritualiter contemplari
ut tales essemus amatores vite perma-
nentis quales amatores sumus vite fugientis
Cum tali desiderio clamabat propheta dicens
Clamavi in toto corde exaudi me domine
Et bene dicit in toto corde. Quando enim
clamat cum toto corde quod scilicet in suis ora-
tionibus intellectum et affectum id est attencionem
et devotionem sicut patet Cor. xiiii. Ora-
bo spiritu orabo et mente. Alii clamant
in medio corde qui habent attencionem sed nullam
devotionem Osee vii. Divisum est cor eorum
propterea interierunt. Alii clamant cum
nullo corde quia nullam habent devotionem
nec attencionem Math. xv. Populus hic labiis
me honorat cor autem eorum longe est a me
Tertio peccatorum tuorum propria confessio quod
notatur in hoc quod dixit Christus leprosis Ite et ostendite
vos sacerdotibus. Quia tamen in via mundati
sunt. Quia deus vult ut confessionis pecca-
torem intus mundat prius quam a sacerdote
absolvatur exterius. Hoc etiam patet in Lazaro
quem dominus suscitatum prius quam ad discipulos produceret
Hoc etiam patet in leproso quem dominus tangendo
mundavit. Et postea ut sacerdoti se representet
et sacrificium offerat precepit ut habetur
Math. viii. Tunc enim leprosus a domino tangitur
quando peccator compungitur. Tunc sacerdoti se re-
presentat quando peccata sua confitendo manife-
stat. Tunc sacrificium offert quando satisfac-
tionem complet Psalmus Dixi id est firmiter statui
confitebor etc. Augustinus Magna pietas dei ut
ad solam promissionem peccata dimittat. Votum
pronunciat ore et tamen iam deus audit in
corde. Quarto penitentiam curationis effectus

qui sunt in corde et in anima perfecta sanatio
quod notatur in illo quod redijt. Cui dixit
dominus fides tua te salvum fecit. Hoc notatur
quia leprosi prius quam sanarentur clamaverunt
postquam sanatus etiam est clamavit unde dicitur
quia regressus est cum magna voce etc. Ideo
in medium quia ad deum clamare debemus
et ut sanemur et ut in sanitate et ne
recidivo conficiemur. Quarto notatur circa de causis
quibus aliquis clamat scilicet propter ignis
a violentia sive ab impetu aquarum
Et a timore hostium. In nobis quidem
ardet enim ignis concupiscentie Job xxxi.
Ignis est usque ad consumptionem devorans
Quam felix qui dicere potest id est Eccl. li.
In medio ignis non sum estuatus. Con-
tra hunc ignem debemus ad deum cla-
mare Joel primo Ad te domine clamabo
quia ignis devoravit speciosa deserti
debemus autem aquam petere lacrimarum
que hunc ignem extinguunt Eccl. iii.
Ignem ardentem extinguit aqua etc. In
nobis etiam sunt fures id est oculi lascivi
Primo Treni iii. Oculus meus depreda-
tus est animam meam. Ideo debemus ad
deum clamare et petere oculorum custodiam
Ysaie xxxi. Ad me clamat ex Seir
custos quid de nocte. Seir interpretatur
hispidus. Oculi autem hirti sunt libidine
tortuose aspiciunt. Et ideo per Seir intelli-
guntur oculi scilicet lascivi Talis debet
ad deum clamare quia est custos in nocte
adversitatis et tempore tentationis Sic clamabat
propheta dicens Averte oculos meos ne
videant vanitatem. In nobis etiam sunt aque
multarum tribulationum Psalmus Salvum
me fac deus quoniam intraverunt aque usque
ad animam meam etc. Et ideo debemus ad
deum clamare et dei consolationem petere
sic clamaverunt discipuli dicentes Math. viii
Domine salva nos perimus et factum est tranquil-
litas magna. In nobis etiam continuum
bellum Job vii. Militia est vita hominis
super terram. Ideo debemus ad deum clamare
et auxilium petere sic clamabat Moyses

Cui dominus dixit Exo. xiiii. Quid clamas
ad me. Et tunc dominus pharaonem
cum suo exercitu submersit in mari
Ita ad clamorem meum deus vincet
dyabolum et totum exercitum suum frangetur etc
Ihesu preceptor miserere mei etc Secundo
Dicit doctor Hugo Ille me conser
vare quantum quod salvare Primo
me possit novit et velit Tercio
Cristus enim potest salvare Luce x.
quia est virtus dei vii. ca.
Novit salvare quia est sapiencia dei Et vult
salvare quia pro nobis se fecit sacrificium
dei Ista tria tanguntur prima Cor. i.
Predicamus Cristum crucifixum Ecce quia
sacrificium dei Et sequitur de duobus aliis
predicamus Cristum dei virtutem et dei sapienciam
Isti ergo leprosi sciebant Cristum habere potestatem
sapienciam et voluntatem salvandi et misericordiam
ipsum invocant et dicunt Ihesu pre
ceptor miserere mei In quibus verbis
vocant eum salvatorem et preceptorem
et miseratorem Primo ergo vocant
eum salvatorem Cum dicunt Ihesu quod interpretatur
Salvator Ipse enim a tribus nos salvat
et salvavit scilicet a dyabolo a peccato et a pena
Sic dicitur Luce i. [illegible] a peccato autem
nos tribus modis salvat sicut ibidem
dicitur Primo per caritatis inflammacionem Secundo per
fidei iustificacionem Tercio per satisfaccionem
sufficientem Primo dico quod salvavit a
peccato per caritatis inflammacionem Sic enim
dicitur Ro. v. Commendat deus suam caritatem
in nobis quia cum adhuc peccatores essemus
Cristus pro nobis mortuus est Exhibita sunt
nobis caritate dulcissime et dileccionis
accendium ad diligendum deum qui pro nobis
tanta fecit Et per hoc iustificamur
et a peccatis mundamur Et ideo sicut Augustinus
dicit fuit alius modus possibilis nostre
reparacionis non tamen ullus tam sanande
miserie fuit convenientior quia nullus
alius modus nos inflammasset sicut
cum cogitamus quod dei filius homo in
esse voluit et pro nobis mori dignatus est

Secundo salvavit a peccato per fidei iustificacionem
Sic enim dicitur Ro. iii. Deus enim ipsum propo
suit propiciatorem per fidem in sanguine ipsius
Sic enim aspicientes ad serpentem eneum
in palo erectum salvabantur a morsibus
serpentum Sic et illi qui in mente vera fide
aspiciunt ad Cristum in cruce exaltatum sa
nantur a vulneribus peccatorum Tercio salvavit
a peccato per satisfaccionem et penam sufficien
tem Penam enim quam nos debebamus pro peccato
ipse in corpore suo sustinuit et sic nos ab
solvit et suo livore sanavit Prima Petri
ii. Peccata nostra id est penam pro peccatis ipse
in corpore suo pertulit super lignum ut peccatis
mortui iusticie vivamus cuius livore
sanati sumus Secundo Cristus nos salvavit
a dyabolo Dyabolus enim non detinebat homines
nisi in vinculis peccatorum Et ideo eo ipso
quod sumus a peccato salvati sumus a dyabolo
liberati Augustinus in [illegible] Vincuntur innume
rabiles et invisibiles potestates ubi vincuntur
invisibiles cupiditates Sicut ipso enim sanguine
sine culpa omnium debitorum cirographa
sunt deleta Et quamvis dyabolus adhuc
nos temptet eisdem modis quibus ante
tamen vincere iam non potest sicut ante quia alligavit
fortem Cristus in passione id est potestatem suam
compescuit ut dicitur Apoc. xx. Habebat enim
duas manus unam attrahentem per quam
eciam sanctos ad inferos attrahebat et istam
in cruce Cristus amputavit et omnes deinceps ad
se traxit Ioh. xii. Si exaltatus fuero
a terra omnia traham ad meipsum Aliam im
pellentem per quam homines ad peccatum impel
lebat et vincebat Et istam in cruce sic
debilitavit et debilitatur quod decetero non potest
vincere nisi volentem Abac. iii. Cornua
in manibus eius potestas enim et virtus Cristus ampu
tavit in manibus dyaboli quia unam amputavit
et aliam debilitavit Tercio Cristus nos salvat
a pena id est a morte triplici Et hoc in vive
gracialis et a morte eterna que est in divine
visionis privacione Io. [illegible] Cirographa una
die integra et duabus noctibus iacuit
in sepulchro sic ad illum diem quo lux

puniret pro morte destruit enim peccatum mortem
mortem. In dampnatis autem mors ei non de-
struetur sed semper vivificabitur. ps. Sicut oves
in inferno positi sunt mors depascet eos.
Dicuntur autem in inferno poni sicut oves
prima (?) sicut oves herbam tondent et
iterum revivisat ut tondeatur. Sic et modo
videbitur dampnatos occidere et tamen iterum revi-
viscunt ut iterum occidantur. Et ideo dicitur mors
depascet eos. Vel dicuntur poni in inferno
sicut oves. Quia sicut oves postquam pavere
in uno prato ducuntur a pastore ad aliud
pratum. Sic erunt in inferno. Ibi enim duo
prata scilicet pratum frigoris et pratum caloris.
Postquam igitur oves infernales paverunt in
prato frigoris pastor earum scilicet dyabolus
ducet eas ad pratum caloris. Et sic erunt
alternati imperpetuum. Job xxiiii. Ad calo-
rem nimium transibunt ab aquis nivium.
Vel dicuntur poni in inferno sicut oves. Quia
sicut quedam animalia distinguntur per greges quia
oves stant per se capre per se et boves per se.
Sic et dampnati qui per diversos greges erunt distin-
guentur. Nam superbi facient unum gregem, lu-
xuriosi aliud. Et avari aliud. Zach. xii.
Plangent terra familie et familie seorsum.
Vel dicuntur poni in inferno sicut oves. Sicut
enim oves tondentur et sic altere ad pascua
mittuntur. Sic peccatores hic dimittent lanam
i. divitias et sic altera ad pascua infernalia
transmittentur. ps. Cum interierit non sumet
omnia neque descendet cum eo gloria eius. Vel dicuntur
poni in inferno sicut oves. Quia sicut oves
in calore stant compresse et una super aliam in
frigore autem stant separate. Sic et dampnati erunt
in igne stabunt compressi et unus super
alium ut unus mutuo alium magis
incendat. Cum non erunt in frigore stabunt
separati ut quilibet per se tremat. Matth. viii.
Ibi erit fletus et stridor dentium. Secundo isti
leprosi vocant Christum preceptorem. Ipse enim est
preceptor qui dedit precepta nobis dedit quia sit
aliquid transgressi, ideo ut nostri misereatur
rogare debemus. Sed et isti leprosi dun-
dere fuisse. Sic enim decem viri leprosi

sequuntur illos qui decem precepta transgressi sunt. Sic
decem mandata sequuntur illos qui per Christum ad eorum
observantiam sunt quasi. Iste decalogus preceptorum
est i. psalterium decacordum de quo dicit propheta
David in ps. In psalterio decacordo psallam
tibi. Et ubi tractat Aug. in libro de decem
cordis. Distinguunt tres status. Quidam enim
istud psalterium portant sed in eo non cantant
qui scilicet contemnunt dei precepta servare. Por-
tant enim psalterium sed in eo non cantant. Non enim
quidem est sed delectatio non est sed timor
pene est. Alii portant et in eo cantant
qui scilicet mandata dei servant et gaudere servant
licet enim sit labor in portando tamen delectatio
est in cantando. Unde i. ps. Cantabiles mi-
chi erant iustificationes tue etc. Alii non portant
neque cantant sed peiores qui scilicet mandata dei
neque servant neque gaudere servant. Et melius
est ut ibi dicit Aug. In psalterium porta-
re et cantare quam tamen portare. Rursum melius
est portare et non cantare quam proicere. Ita me-
lius est precepta dei servare quam contemnere
servare. Rursum melius et gaudere facere
et servare quam nullo modo facere nec servare. Hec
etiam addi quarta distinctio illorum scilicet qui non
portant sed cantant. Isti sunt qui dicunt sed non
faciunt. Qui in psalterio quidem decem cordarum can-
tant quia precepta dei aliis predicant sed tamen
non portant quia ea non servant. De talibus dicitur
Matth. xxiii. Alligant onera gravia et
importabilia et imponunt ea in humeros
hominum digito autem suo nolunt ea movere.
Tertio vocant Christum miseratorem. Cum dicunt
miserere nostri. Admirandum autem imperceddam
eam Christum inclinat scilicet pia affectio precordial
ira devoto filialis et modo misericordia gual
Amor precordialis est quo radicatur in corde
quo manifestatur in operis exhibitione quando
ostenditur in adversitate compassione et quo est cum
perseverantia et continuatione. Isto modo Christus
in passione ad nos affectum habuit precor-
dialem. Ipse enim in passione sua fuit confossus
ad intimum quia amor noster in eius corde
erat radicatus. Hugo. In signum enim clavus
qui in vulneribus tuis clamosus quam quanti dolores
pravis et mittit eos et multe mic-

Ipse enim fuit in manibus perforatus ad
innuendum quod in beneficiis est liberalis
et largus. Sicut enim vas perforatum
nichil retinet. Sic xpistus nichil sibi reti
nuit sed omnia nobis dedit tamquam in refec
cione sanguinem in ablucionem aquam in redemp
cionem et divicias in fruicionem. Ipse in pedibus
fuit confixus ad innuendum quod pondus
peccatorum nostrorum ipse portat. Ysa. liij.
Vere languores nostros ipse tulit et do
lores nostros ipse portavit. Ipse eciam
fuit in cruce totus extensus ad innuendum
quod amor quo nos dilexit usque ad extremum
se extendit. Mt. ult. Ecce ego vobiscum
sum omnibus diebus usque ad consummacionem
seculi. Sic inclinat ipsum ad misericordiam
miracio filialis. Jere. xxxj. Si
filius honorabilis effraym si puer deli
catus quia ex quo locutus sum adhuc recor
dabor eius ideo conturbata sunt vi
scera mea super eum miserans miserebor
eius. Et si dicat dominus. Intima viscera
mea commovebuntur. at si dico atten
dit michi magnus honor. Et ideo dicit
Si filius honorabilis. Vel at si dico
proveniat michi magna utilitas. Et ideo
dicit Effraym qui interpretatur augmentum sive
fertilitas. Vel at si esset parvulus vel etate
immaturus. Vel at si esset delicate nu
tritus. Et ideo dicit Si puer delicatus. Et re
vera sunt viri sunt filij honorabiles dei
quia in ipsis est ymago dei qua ipse ipsis
honorat. Ecc. x. Fili in mansuetudine serva
animam tuam et da illi honorem secundum meritum
eius. Sunt eciam utiles deo non racione dei
sed racione ipsorum. Crisostomus. Sic beneficiis
non deo prestamus sed nobis. Deus accipit gau
det non de suo lucro sed de nostra salute.
Sicut peccatores non deo nocent sed nobis.
Deus accipit et contristatur non de sua iniuria sed de
nostra perdicione. Sunt eciam parvuli in corpore
et dilectione quamdiu sunt in vita presenti sed
Cor. xiij. Cum essem parvulus loquebar
ut parvulus et cetera. Sunt eciam deo delicate

nutriti sed parve ad litteram et spiritum secundum sed plane
ad litteram inaudita. Hoc est Tercio deum in
clinat ad misericordiam nostra miseria generalis.
Sunt tamen quidam qui nullam habent miseriam.
Et ideo non indiget misericordia sed beati in quibus
nulla est miseria nec quantum ad corpus nec quantum
ad animam. Dicta ut dicitur Apoc. xxi. Abster
get deus omnem lacrimam ab oculis eorum et cetera.
Aug. xxi. de ci. dei. Erit inseparabilis sanctitas
voluntas libera ab omni malo liberata et im
pleta omni bono fruens indesinenter eternorum
iocunditate gaudiorum oblita penarum obli
ta culparum nec tamen ideo sue liberacionis
oblita ut liberatori suo non sit ingrata.
Alij sunt qui omnem habent miseriam nec ullam
possunt recipere miam sed dampnati. Eorum enim
corpus erit subiectum omni pene et miserie
Ysa. j. A planta pedis usque ad verticem
capitis non est in eo sanitas. Eorum non anima
erit plena omni angustia quantum ad conscien
ciam. Sap. v. Dicentes inter se penitenciam
agentes et pre angustia spiritus gementes
et cetera. Erit plena omni dolore quantum ad
penam presentem. Ysa. xiij. Torsiones et do
lores tenebunt. Erit plena omni timore quantum
ad penam futuram significatam et figuratam Sap.
xvij. Timore perterriti illius quod non vide
batur faciei Estimabant deteriora esse que
videbantur. Erit plena omni desperacione. Jer.
venia denegata dicitur hoc. Jer. desperata
est plaga eius. Alij sunt qui nec omnes nec
nullas habent sed tamen alias habent miserias.
Et ideo multiplici indiget misericordia illi scilicet qui
sunt in via qui multas habent miserias
quantum ad corpus. Bernar. Homo natus de muliere
id est cum reatu repletur multis miserijs id est
cum fletu quia qui flens egreditur et cetera
id est cum metu. Habet eciam multas miserias
in anima quantum Bernar. Homo obnubilatur
multiplici errore affectus confunditur multiplici ob
livione et voluntas iactatur multiplici perturbacione.

Nemo potest duobus dominis servire. Dominica xv. Finis. Prius quere. Mt. vj.
Aut enim unum odio habebit.

et alterum diliget. Aut unum sustine
bit et alterum contempnet. Non potestis
deo servire et mamone. Ideo dico vobis
ne solliciti sitis anime vestre quid mandu
cetis neque corpori vestro quid induamini.
Nonne anima plus est quam esca et corpus
plus quam vestimentum. Respicite volatilia
celi quoniam non serunt neque metunt neque
congregant in horrea et pater celestis pa
scit illa. Nonne vos pluris estis illis.
Quis autem vestrum cogitans potest addicere
ad staturam suam cubitum unum. Et de
vestimento quid solliciti estis. Considerate
lilia agri quomodo crescunt non laborant
neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Sa
lomon in omni gloria sua coopertus est sic
ut unum ex istis. Si autem fenum agri quod
hodie est et cras in clibanum mittitur
deus sic vestit quanto magis vos mi
nime fidei. Nolite ergo solliciti esse di
centes quid manducabimus aut quid
bibemus aut quo operiemur. Hec enim omnia
gentes inquirunt. Scit enim pater vester quia
hiis omnibus indigetis. Querite ergo primum
regnum dei et iusticiam eius et hec omnia
adicientur vobis. Math. vj°.

Sicut dicit Augustinus deus homines fecit ut
summum bonum intelligendo intelligendo amet
amando possideat possidendo fruatur. Et
ideo christus in hoc ewangelio intendit nos ab amore
terrenorum retrahere et ad amorem celestium
nos inducere. Et hoc quatuor modis. Primo
dissuadendo diviciarum servitutem cum dicit
Nemo potest duobus dominis servire etc. Secundo
interdicendo sive interdicendo nimia sol
licitudine cum dicit Ideo dico vobis ne sol
liciti sitis etc. Tercio ostendendo ista posterioribus
cum dicit Nonne anima plus est quam esca etc.
Quarto concludendo suam intencionem cum dicit
Querite ergo primum regnum dei etc. Circa
primum notandum quod nemo potest duobus dominis servire
scilicet contraria precipientibus. Isti duo domini sunt
deus et dyabolus vel deus et mundus vel
deus et caro. Primo duobus nemo potest servire.
Quia deus precipit humilitatem. Math. xi Disci
te a me quia mitis sum et humilis corde.
dyabolus precipit superbiam. Job xli. Ipse
est rex super omnes filios superbie. Gre
gorius Evidentissimum signum reproborum
est superbia humilitas electorum. Cum
ergo vestre quam quisque habeat cognoscitur
sub quo rege militet invenitur.
Secundo duobus nemo potest servire quia
deus diligit pacem mundus dat tribulacionem
Joh. xvij. In mundo pressuram habebitis
in me autem pacem. Tercio duobus nemo
potest servire quia deus precipit penitenciam
caro appetit voluptatem. Iste sunt due le
ges de quibus dicitur Ro. vij. Video aliam
legem in membris meis repugnantem
legi mentis mee. Lex carnis est con
cupiscencia lex autem mentis est in dei
delectacio. Gal. v. Caro concupiscit
adversus spiritum et spiritus adversus carnem.
Sequitur: Aut enim unum odio habebit
scilicet dyabolum et alterum diliget scilicet deum.
Aut unum sustinebit scilicet dyabolum non
quidem diliget. Augustinus Nemo enim dyabolum
diligit sed sua cupiditate implicatus
subditur ei sed non eum diligit. Sicut qui
ancille aliene coniunctus est propter concupiscenciam
patitur duram servitutem et si non diligat
eum cuius ancillam diligit. Et alterum
contempnet scilicet deum. Non quidem odio ha
bebit. Augustinus in libro retractacionum propter
illud psalmi superbia eorum qui te oderunt
ascendit semper. Sed sine dubio nullus
deum affectu odit et si effectu non etiam
dyabolus inquantum scilicet est omnium gubernator
sed inquantum est eorum punitor. Sed nec
latro odit iudicem inquantum est homo sed inquantum
est iudex et tortor. Post hoc autem dominus
in generali descendit ad speciale dicens
Non potestis deo servire et mamone.
Glosa Mamona est nomen demonis qui
preest diviciis non quia in eius arbitrio
sint sed quia ipsis utitur ad deci
piendum intricando laqueis diviciarum.
Non dicit non potest habere sed non po
testis servire. Licite enim habent sunt
qui bene dispensantur. Quinta et cas

Aug. Nullus contra deum odisse potest sic

non

Ge. 3

dili[gu]nt q[uo]d de[n]t sicut avari q[ui] sunt
cor[um] sui c[ri]minibus d[icitu]r Glo[sa] Q[uon]i[a]m di
micijs de[n]t negat[ur] e[t]c[etera] Alij eas dili[gu]nt
s[ed] iusta de[n]t sicut viri iniusti qui
adhuc terrenis sunt dediti Isti sunt
qui edificant lignu[m] fenu[m] et stipulam
q[ui] s[ed] t[er]r[en]a plus iusto vel minus vel minime
dil[e]x[er]u[n]t Alij eas retinent p[ro]pt[er] de[n]t s[ed]
ut pauperibus inde subveniat sicut
sunt p[re]lati ecc[lesi]e s[an]c[t]i Talis fuit s[an]c[tu]s
Joh[ann]es p[at]riarcha alexandrinus q[ui] in
or[ati]one dicebat d[omi]ne D[omi]ne bone ihesu c[hriste]
d[e]ss[er]uiendo et tibi subministrando videam[us]
qui vivat Cetera s[e]c[un]d[u]m no[ta] q[uod] d[omin]us
int[er]dixit sup[er]flua circa indume[n]ta di-
abol[us] c[ontr]a p[er]s[uadet] sollicitat hoi[em] ut q[ue]rat
necessaria Sic de[n]s in p[rim]o ho[min]i p[ro]misisse
Gen[esis] iij In sudore vultus tui vesceris
pane tuo e[t]c[etera] Habit[us] ad necessarios
sollicitat ut q[ue]rat sup[er]flua que
sollicitudo dissuadet[ur] Philip[enses] iiij[o]
Nichil solliciti sitis e[t]c[etera] Crisost[omus] Sol-
licitudo d[e]ss[er]vacio[n]is e[st] filia Habitus
nec[essita]tis et sup[er]fluus sollicitat ut
q[ue]rat noci[v]a s[ed] usuras et rapinas
Prov[erbiorum] p[rimo] Secte b[ene] avari a[n]i[m]as pos-
sidencium rapiunt Prov[erbiorum] ij[?] ad t[em]p[or]a[?]
in ana[?] e[st] sollicitudo nimia Cetera
necessaria p[ro]gressus circa sup[er]flua s[ed] co[n]-
sum[m]ata malicia circa nociva Sed
s[ed] studuit a[n]i[m]a[?] p[ro]pt[er] t[em]p[or]is q[uo]d
e[st] nimia sollicitudo circa necessaria cum
d[icitu]r Ne solliciti sitis a[n]i[m]e v[est]re e[t]c[etera]
Q[uo] ablato quer[it] auferr[i] p[ro]gressus
et finis Cum enim no[n] e[st] sollicitudo circa
necessaria no[n] erit sollicitudo circa sup[er]flua
et nociva Nota[n]d[um] e[st] ad q[ue] q[uia] q[ui]d[am] sol-
licitudo q[uam] fa[ci]t caritas de q[ua] d[icitu]r Ro[manorum]
xij Q[ui] p[re]est in sollicitudine Alia q[uam]
fa[ci]t necessitas Cetera q[uam] fa[ci]t cupiditas
De hac dup[lic]i sollicitudine d[icitu]r Glo[sa] In
sudore vultus pat[et] panis s[ed] labor

e[t] co[n]cursus sollicitudo tollenda Eminente
p[er]turbat d[icitu]r timet ne aut possessa
dispereant aut elaborata no[n] co[n]tingant
P[rim]a pec[cati] Se[cund]a punitio[n]is Ter[ti]a p[ro]hibe[tur]
Cetera circa no[ta] q[uod] d[omin]us p[ro]hibet sup[er]flua
sollicitudinem p[ro]p[ter] t[em]p[or]alitates p[ro]pt[er] sollicitudinem simul[?] p[ro]
p[ro]p[ter] simul[?] creatura racionalis Se[cund]o Quia gaudet
co[m]munitate cu[m] creatura sensibili T[er]cio Quia gaudet co[m]munitate cu[m] creatura
vegetabili Primo ei p[ro]hibet sup[er]fluam
sollicitudinem p[ro]p[ter] sollicitudinem creature racionalis de q[ua]
ponit duo q[uod]l[ibe]t Primu[m] cu[m] d[icitu]r None
a[n]i[m]a plus e[st] q[uam] corpus Et corpus plus q[ua]m
vestimentu[m] Glo[sa] Q[ui] dedit maiora i[d est] a[n]i[m]am
et corpus dabit et minora i[d est] cibum et co[n]sortes
Et po[st] h[ec] d[omin]us tria bona q[ue] d[eu]s dedit
ho[min]i s[ed] a[n]i[m]am corpus et res Ita ad h[oc]
subici superiori s[ed] deo d[e] obediendo Et corpus
suo superiori s[ed] a[n]i[m]e d[e] obtemperando Et res
suis superioribus s[ed] d[e] ut pauperibus distribu-
ant[ur] Et a[n]i[m]e ut diptere diligant[ur] 2 cor[inthios]
ut sibi necessaria ministrent[ur] Sed istud ordine
p[er]vertunt avari quia corpus d[omi]nic[um] no[n] s[er]vi-
unt[ur] d[icitu]r q[uia] pauperibus n[ost]ra tribu[u]nt Nec
a[n]i[m]e q[uia] eas minus dili[gu]nt Nec cor[pori] quia
i[n]d[e] fame affligu[n]t Aliud q[uod]l[ibe]t q[uo]d ponit
circa creaturam racionale[m] e[st] cu[m] d[icitu]r Q[ui]s aute[m]
v[est]r[u]m adicere p[otes]t ad staturam suam cubitu[m]
unu[m] Glo[sa] Ille q[ui] fecit corporis vestru[m]
relinquetur q[ui] p[ri]m[u]m ad hac statura[m] fecit pue-
ric[iam?] Tangit[ur] ad hic in glo[sa] mag[istrali?] q[uod]
Sed p[ost] corpus unu[m] erit sol[iu]s corpori
xp[ist]i q[ua]n[tu]m ad eandem statura[m] Et d[icitu]r q[uod] h[oc] i[n]t[elligitur]
sollicitudo p[otes]t co[m]p[ar]ari q[ua]n[tu]m ad ea Vel q[ua]n[tu]m
ad eius[dem] glorie co[n]formitate[m] Vel q[ua]n[tu]m ad eius[dem]
stature eq[ua]litatem Vel q[ua]n[tu]m ad eandem etate[m]
Pri[m]o dico q[uod] ista sollicitudo p[otes]t co[m]p[ar]ari quantu[m]
ad eius[dem] glorie co[n]formitate[m] Et sic e[st] impossi[bi]le
q[uia] nullius gl[ori]a p[otes]t gl[ori]e x[rist]i adequari C[um] a[n]i[m]a
gl[ori]a cor[por]is x[rist]i erit instar solis Gl[ori]a b[ea]te
v[ir]ginis erit instar lune Gl[ori]a ceteroru[m]
s[an]c[t]or[um] erit instar stellaru[m] P[rim]a Cor[inthios] xv
Alia claritas s[ed] x[rist]i Alia claritas lune [sol]
i[d est] b[ea]te v[ir]ginis Alia claritas stellaru[m]

i. celorum stellarum Vel per cor^s q^m ad eius
dem staturam cu(m) sint Et sic non erit ibi
talis sexus ? Aug(ustinus) de ci(vitate) dei Si diminuta
ad dimen(sionem) cor^is modum minorum maiorum(que)
cor^a redigenda puberit de illorum corporibus
p plurimum ad spe(cie)m u(e)l capillum periturum
esse permittat Vel per cor^a q^m ad
eandem etatem Et sic erit ibi ista sexus
Vnde subdit Aug(ustinus) Restat g(ra)o ut quisque
recipiat suam mensuram quam habuit in
iuventute si senex e mortuus vel habi
turus si e ante defunctus Et ideo non est
dem ab apostolo ad Ephes iiij. in mensuram
stature sed in mensura etatis plenitudinis
x(christ)i. Quia resurget corpora mortuorum
in iuvenili etate ad quam x(christu)m pervenisse
cognovimus secundum Aug(ustinum) Obi^o hic aud(it)or co
rtatur sensibilis Cum dicit Respicite vola
tilia celi etc. Videtur ut d(icit) Aug(ustinus) de dicta
domini non debere laborare sed diuine provide
ntie se committere Unde sic ipse ait Si ad
est corporis facultas debemus laborando
victum acquirere Alias si vellemus sicut
volatilia vacare hic esset deum temptare
Si non imminet necessitas debemus diuine
prouidentie committere Et tunc c(ommune) nos pascet
sicut aves Et ponit exemplum in petro e pau
lo Paulus qui de morte fugit Et tum de
petro abiectus liberavit Paulus enim per sum
manum amicorum evadere poterat Et ideo si vo
luisset expectare diuinum hic fuisset temptare
deum Petrus autem carebat amicorum humano
Et ideo se committebat diuino ? Secundo hic aud(it)or
cor^o datur visibili vegetabili Cum dicit
considerate lilia agri Et infra Si au
tem fenum agri etc. Iohannes Crisostomus dicit quod
natura que pictrix existit per floribus
compari lilium indiuit veste candida
Rosa veste purpurea Viola veste iacintina
fenum agri veste viridi Sicut e sol ve
ste lucenti Item id est per altitudinem lune sic
vestitur Sicut e iste flores varios quando
eos indiuit candore puritatis quosdam rubore
caritatis quosdam iacintino celestis contemplationis
quosdam viride virtutis Et quosdam splendore boni
veste quia sanctus ? Vltimo concludit

sua interiora tam dicit Querite ergo primum regnum
dei e iustitiam eius et hec omnia adicientur
vobis Iustitia autem regni celorum sunt illa
per que ipsum regnum acquiritur de quibus s(upra) dicit
Aug(ustinus) Venale habeo venale habeo dicit dominus
Quid Regnum celorum Quo emitur Paupertate
regnum dolore gaudium labore requies
ignominia gloria morte vita Moneta
s(cilicet) qua emitur regnum e paupertas math(ei)
v. Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum e re
gnum celorum Moneta qua emitur gau
dium est dolor et persecutio Ibidem Beati
qui persecutionem patiuntur propter iustitiam
quoniam ipsorum e regnum celorum Moneta
qua emitur requies e labor primo math(ei)
iiij. Penitentiam agite appropinquabit enim re
gnum celorum Moneta qua emitur gloria
est ignominia et humilitas Ibidem math(ei)
xviij. Nisi conversi fueritis e efficiamini
sicut parvuli non intrabitis in regnum celorum
Moneta qua emitur vita e mors propter
x(christu)m assumpta math(ei) xi. Regnum celorum
vim patitur e violenti rapiunt illud
magna vim e violentia o(mn)ibus fa(cit) quibus
quam propter regnum celorum vitam contempnit
Quod autem dicit hec omnia adicientur vobis Non
est intelligendum per dictum Aug(ustinum) quasi super
adiciantur Cum apostolus de se dicat ij.
Cor xi. In fame et siti in frigore et
nuditate Sed aliquid datur aliquid subtrahitur
Est enim deus medicus ut dicit Aug(ustinus) Et
novit quid sit apponenda e quid sit sub
trahenda Et tamen apponit sunt ad gratiam
actionem Cum autem subtrahit sunt ad probationem etc.

Nemo potest duobus dominis *De eodem*
servire etc. Sicut tum ? *Sermo*
Aug(ustinus) tria sunt genera hominum *Primum*
sunt valde boni sicut sunt viri perfecti *Duo*
valde mali sicut peccatores et impij *Ter*
Mediocriter boni e mediocriter mali
Qui sunt negligentes e tepidi qui volunt
diligere deum et mundum Ista tria genera
hominum describit dominus in evangelio. Primo pri
mo describit mediocriter bonos e medi
ocriter malos cum dicit Nemo potest duobus
dominis servire Secundo describit valde bonos
Et hic exemplo volatilium e liliorum Tertio

despiciebat valde malos Eccl dicit Si aut(em)
scrinium qd hodie est 2 cras in clibanum
mittitur. et c. ¶ Primo go despicit
deus mediocriter bonos 2 mediocriter
malos eccl dicit Nemo potest duobus dominis
servire Isti duo dni sunt deus 2 mundus
qui in simul diligi non possunt sicut p
multa exempla sunt ostendit Augustinus etiam hoc
ostendit sup Iohe exemplo vasis dicens Si
habet in te amor mundi non est qua possit
intrare amor dei Vas est plenum es
funde qd habes ut recipias qd non
habes funde amorem seculi ut impleare
amore dei de hoc eodem Bernardus dicit idem Aug(ustinus)
in libro loco. Quid Est enim amor utilis
et amor noxius Amor amor impe
ditur. Amor noxius retardat 2 amor
utilis succedat Habes plenum sinum aliquibus
huius seculi fundat 2 capiat Vis ut in
tret mel vas acetum non fudisti Idem
etiam sup Iohe hoc ostendit exemplo quo Nemo
potest qs a. qd e. cum nisi subtrahat
amare qd e temporale Amorem hominis sic
putare debemus qui manum aliquis qui si
aliquid tenet aliud tenere non potest Ut aut(em)
possit tenere qd datur dimittit qd tenet
Dicit enim aliter scilicet dictum aliud non potest oc
cupata manu scilicet dicit illi debes tenere qd
do Non vult dimittere qd tenebat non potest
accipere qd offertur. Si tamen aliquid necessitate
impeditus possidere cogitur possideat non
possideatur. teneat non teneatur. dominus sit
rei sue non servus aliquem sue Urbanus
in tractatu de viij. abusionibus seculi hoc
ostendit exemplo oculorum duorum Quia amor
2 dei potest in uno corde habitare non possunt
quia duo oculi celum potest 2 terram in
simul aspicere Crisostomus sup al. hoc ostendit p
nam celestium 2 terrenorum dicens Celestia
2 spiritualia levia sunt 2 natura sursum ten
dentia Terrena ponderosa sunt 2 deorsum
tendentia Si spiritualia tenueris sursum
te deducent Si terrena deorsum te depo
nent De hoc etiam dicit q dicit Glo. super hunc
locum Res magis terrena vel deus si
in corde hominis ducit ad contraria
contrarios hoc ext. Ita deus ehu
ad superiora quam sunt terrena Nos non tam exhibit
ad inferiora Rabanus sup luc ostendit hoc
exemplo vasis dicens Dilectio dei non recipit par
ticionem Nam quamvis dilectionis tamquam inferius quo
perderes hoc tibi in terris a te deficeret
Sic cum in vase aliquo pleno liquore minimum
emanat foramen intus a nimium plenitudinem
derogate Sic et anima minimum emanaverit
ab illius dilectione ad illicita intus minimi
nimirum est a deo Ps at hoc deus seruire
2 divitias habere scilicet non eis servire quia tunc divitiarum
servus esse et anima dualiter est similiter illud
Amos ix. anima in capite omnium anima enim
aliquod occupat manum scilicet quod quas semper
vult accipere 2 non dare Eccl. iiij. Non sit
porrecta manus tua ad accipiendum et ad
dandum collecta Aliquod occupat os quod
de terrenis vult loqui 2 tractare Ioh iij. qui
de terra est de terra loquitur Aliquod oculos
id est ps Oculos suos statuerunt declinare
in terram et Talem animam curari non potest
Ergo quod ascendit super caput 2 dominia efficitur
tunc virtus curatur. In summo ait Si anima
occupat quia eis non dicatur. ut os quia de eis
non loquitur. Nec oculos quia in talibus non de
lectantur. Nec manus quia pauperibus largi
untur liberaliter. Sciunt enim quia bona temporalia
non sunt propria scilicet accommodata Non sunt pretiosa
scilicet suspecta Non sunt perpetua scilicet vilia Eleemosyna
autem facit ut sunt propria Petrus Ravennas
pauperi ut des tibi quia quod pauperi de
disti tu habebis Quod de pauperi non dederis
alter habebit facit ut sint pretiosa Ambrosius
hereditas in tuto ponitur quod deo custodi
nat facit ut sint prospera quia pluribus
augentur Aug. Laudas mercatorem qui
vendit plumbum 2 acquirit aurum et non
illum qui erogat pecuniam et acquirit iu
stitiam ¶ Sed dominus despicit valde bonos
Et hoc exemplo volatilium 2 liliorum Per vola
tilia enim sancti viri intelliguntur exemplo quod corde
in celis morantur. Philipp. iij. Nostra
quia sancti in celis est Dicitur enim istis
volatilibus habitare in terra quo est. Ysa.
proximi forme 2 fouea 2 laqueus
sup te qui habitator es terre. Primo enim

que litat in terra aut e in formidine
ne capiatur. aut cadit in foveam de ti
pulo quod est spatur. ad laqueos virtutum. In
formidine fuit amari Iob. xv. Sonitus
terroris semper in auribus eius etc. In foveam
cadunt luxuriosi prouerbia. xxiii. Fovea profunda
est meretrix etc. In laqueos virtutum et superbi
quos demones superbi absconderunt in terra
psalmus. In via hac qua ambulabam abscon
derunt superbi laqueum michi etc. Et fidem
ysa. Et erit omnis qui fugerit a facie for
dinis cadet in foveam. Et qui se expli
cuerit de fovea tenebitur laqueo. Ita
sepe fit quod quis dimittit ardenter
amare terrena transfert se ad amandum
carnalia. Et qui subiugavit avariciam et con
cupiscentiam inde effertur in superbiam. Item
etiam sunt viri pulchra. Nam lilium est candi
dius nive et aureum metallum et odor
inferius. Sic sunt viri in corpore fuit candidi
per puritatem. In corde amici per caritatem
in conscientia et vita odoriferi per sanctitatem
Anima corpore conscientia et odorifera deo et
vita proximo. Cant. v. Dilectus meus candidus
per puritatem rubicundus per caritatem electus
e milibus per vite conscientie sanctitatem. Unde
cum dicitur viri invenitur qui habent
dupplicem et sanctitate. Tren. iiii. Candi
diores nive nitidiores lacte rubi
cundiores ebore antiquo saphiro pulchri
ores. Sunt enim candidi et nitidi in corpore
rubicundi in mente fulgidi in conscientia
et conversatione. Tertio dominus describit valde
malos eum dicit. Qui autem servum quod hoc est
et tras in clibanum mitti etc. Per servum
reprobi intelliguntur qui sic sunt aridi in fide
et in bono opere. Et postea mittentur in cli
banum infernale per combustionem. Sicut autem
corpora dapnatorum possunt comburi et non
consumi ostendit Aug. de ci. dei. [illegible]
Primo exemplo. Secundo exemplo vermis. Tertio exemplo montium
Quarto exemplo carbonum. Quinto exemplo pavonis
Sexto exemplo salamandre. Primo exemplo vermis dominus
Nam ullum animal genus in
aquarum calidarum scaturigine reperitur
sive nec impune conversatur. Illa autem

non solum ibi sunt sine lesione sed vivere
vivere non possunt. Secundo exemplo montium dicens
Sicilie notissimi montes sicilie qui tanta
temporis vetustate usque nunc flammis estuat
et integri perseverant satis idonea testes
sunt quod non omne quod ardet consumitur. Tertio
exemplo carbonum qui ignis operatione sic sunt
firmi incorruptibiles ut in terra fundata suffossi
non deleantur ligna putrescunt corrumpi
non possunt. Quarto exemplo pavonis dominus dicens
nisi deus dedisset carni pavonis mortui
ne putresceret. Et narrat ibi quod semel
duo et annis tota sibi fuisset oblata de pe
tore eius usque adeo inveniri fecit et
nulla lesione mutavit nisi quod aliquantulum
tum prolixius securus et contractior fuit
Quinto exemplo Salamandre. Sic scripserunt
qui de naturis animalium curiosius indaga
verunt Salamandra enim in ignibus vivit de
cuius pellibus fuit corrigie per forte quod
quoniam vetustate corrupte sunt purgantur in igne
comburentibus sine nove. Ultimo dominus
instruit omnes scilicet valde bonos et valde
malos et mediocriter bonos et mediocri
ter malos quod concludit dominus dicens primo querite
primum regnum dei etc. Ubi sic quod dicitur primum dat
intelligere quod primo et principaliter spiritualia post
modum temporalia sunt querenda. Sed istum ordinem
pervertunt avari. Contra quos dicit Aug. in
li. de. l. omel. Usque adeo cecitas mentis
hominem occupavit ut omnia bona velit ha
bere preter seipsum. Nulla vis habere bona uxo
rem bona et domum bonam. Quid tunc de
perungula. Caliga non vis habere malam
et vis habere vitam malam. Augustinus plus nocet
tibi caliga mala quam vita mala. Quia
cum caliga mala constricta nocuerit tibi
sedes discalcias te et abicis aut cor
rigis aut mutas. Cum vita non
perdas animam deinde subdit. Sed plane
video vim fallere. Caliga nocens do
lorem facit vita nocens voluptatem. Illud
nocet istud libet. Sed quod ad tempus
libet postea penitus dolet. Quod autem ad
tempus salubriter dolet postea infi
nita voluptate et sine fine gaudio leti
ficat. Eccl. vii. Qui seminant in lacrimis

in consolatione meretur. Phil. dicit quod deus
subdit: Et hec omnia adicientur vobis
dat intelligere quod bona temporalia debemus
amare sicut accidentia. Accidens enim est
quod adest et abest preter subiecti corruptionem.
Sic igitur debent diligi temporalia sicut acci-
dentia: si assunt non corrumpunt corpus animus
per superbiam; si autem desunt non corrumpitur
per impacientiam. Talis erat apostolus qui dice-
bat Philip. iiii. Scio humiliari scio et
habundare ubique et in omnibus institutus sum
et saciari et esurire et habundare et penu-
riam pati. Avari autem diligunt divitias
et terrena tanquam substantialia. Que si assunt
corrumpuntur per superbiam unde dicit Aug.
Sicut radix dictorum est superbia. Si desunt
franguntur per impacientiam. Eccl. v. Divicie
conservate in malum domini sui pereunt in
afflictione pessima etc. Secundo dicitur ser-
Scit enim pater vester quia mo tercius
his omnibus indigetis. Mathei
etc. Thema nos debet vi. c[apitulo]
do nos debet esse fiducia quia in ipso tamen
est magna benivolentia ideo dicitur pater
vester. Est omnium studiorum peritia ideo dicitur
Scit. Aut quod in nobis sit magna indi-
gentia ideo dicitur quia his omnibus indigetis
etc. Circa primum notandum quod magna dei be-
nivolentia comprehenditur in hoc quod dicitur pater
vester. Deut. xxxii. Nonne ipse est pa-
ter tuus qui possedit et fecit et creavit te. Ipse
enim nos fecit quantum ad corpus, creavit quantum
ad animam et possedit nos quantum ad vires.
Sed a domino corporis ipsum compellunt luxuriosi,
a domino anime superbi, a domino rerum avari.
Ista sunt tria que secundum dicta Salomonis hominem
de domo compellunt scilicet fumus, mala uxor
et stillicidium. Ista etiam spiritualiter
intellecta deum compellunt ab homine scilicet
fumus superbie qui in altum ascendit sed
cito evanescit. Mala uxor carnalis
concupiscentia. Et stillicidium avaricie que
hominem sollicitudinibus inquietat. Circa
secundum scilicet dei peritiam quidam curiosi
dubitare inquirere consueverunt utrum

cum sciat deus falli non possit. Si possit aliquis
dampnandum operatur eum dampnari. Et ideo ut
perfecte agere bonum et nichil obest agere
malum. Sed quare deus creat vel nasci
permittit quos scit esse dampnandos. Ad
istam autem tribus modis respondetur. Primus
modus a magna insufficiencia perfeccionis. Secundus
modus respondendi a communibus comparationibus refellendo.
Tercius modus respondendi a rationibus et solis
veritatem ascendendo. Primus modus respondendi
a magna insufficiencia perfeccionis. Dicit enim philosophus
quod intellectus noster se habet ad manifestissima
nature sicut oculus nocticoracis ad solem. Intellectus enim
cognitionis nostra est debilis quod nullus philosophus
potuit unquam naturam unius musce perfecte
cognoscere. Unde legitur quod unus philosophus multis
annis in solitudine fecit ut naturam apis co-
gnoscere posset et tamen perfecte cognoscere non valuit.
Si ergo intellectus noster non sufficit cognoscere
manifesta nature quomodo intellectus noster poterit
occulta scire divine. Unde narrat Tullius
de naturis deorum quod quidam rex quesivit quid esset
deus. Et philosophus ad inveniendum terminum po-
stulavit. Cum rex terminum trium dierum dedit.
Quo completo maiorem terminum petiit. Et tunc dierum
maiorem terminum accepit. Et illo completo maiorem
maiorem terminum requisivit. Cum rex dixit: vi-
deo me deludis. Et ille: non facio domine.
Sed deus est tam immensus quod quanto diu de eo plus
cogito tanto in eo plus deficio et quid
dicam non invenio. Secundus modus respondendi est
communibus comparationibus refellendo. Et istum modum
tradidit Jhesus dominus qui ait phariseis
ipsum interrogantibus Math. xxi. Interrogabo
et ego vos unum sermonem etc. Talibus igitur
curiosis questio est reddenda ut cum
non sufficiunt videre ad minima et manifesta
desinant investigare profunda. Dicit Jhesus
ad minimis aliquid questionem proponamus
que adducit Aug. in li. de ci. dei xi. Cum
quomodo cum ea sint lucidissima scilicet oleum
argentum et ignis et nichil habeant in se
nigredinis et nichil det quod non habet. Quomodo
est quod oleum lucidum nigras maculas
effundit. Argentum candidum lineas ni-
gras tingit. Et ignis fulgidus ligna

et paleas nigras facit. Et cera quam tangit
et quod lambit tetricum reddit. Secundo
quantum ad mundum est quod palee tante sunt caliditatis
quod poma cruda et immatura maturat.
Et tante frigiditatis quod nives in media e-
state conservat ne solvat. Cum tamen calidum
et frigidum sint duo contraria et duo contraria
in eodem subiecto esse non possunt. Tertio quantum ad
quandam ficum egyptiacam que si ponatur in aquam
mox fundum petit ibique madefacta et
aqua repleta ad superficiem redit ibique con-
sistit. Quarto ~~petit~~ quantum ad calcem in qua
ignis latens generatur. Et cum naturaliter aqua
ignem extinguat et oleum nutriat, tamen si ei
aqua infundatur in calce mox ipse latens
fervere incipit. Et si oleum adhibeatur mox
ille ignis extinguitur. Quinto quantum ad
adamantem qui nullo ferro frangitur nullo
igne consumitur et tamen sanguine hircino fran-
gi perhibetur. / Dicitur autem quod in ethiopia est quedam
calamita que ferrum non attrahit sed repel-
lit. Et quedam una alia que in uno angulo
ferrum attrahit in alio repellit. Sexto quan-
tum ad duobus fontibus quorum unus est in egypto
in quo faces extinguntur accense et ac-
cenduntur extincte. Alius est apud Gar-
amantes qui in nocte est tam calidus
ut non tangatur. Et in die est tam frigidus
ut non bibatur. In fulmine etiam mira et
stupenda apparent / Dicitur enim esse lapillus
modicus ad unius [?] sagitte et in medio inter
fixo aere conflatur. Dicitur aurum et argentum
in marsupio laneo vel in scrinio lique-
fit et marsupium et scrinium non ledit
et multa alia stupenda facit. Si igitur horum
rationes istorum et similium nequeunt ratione
humana deprehendi … celestia indagare. Tertius
modus videndi est … vitate
ascendo. Primo quod divina prescientia nullam
inferat necessitatem unde Boecius in v de
consolatione. Et ideo eius est quam deus prescit quedam
futura de necessitate ut solem oriri. Quedam
contingenter vel ut hominem currere vel aliquid operari.
Et ideo sol necessario oritur quia sic deus presci-
vit et ordinavit. Et homo voluntarie operatur
quia sic deus prescivit et instituit. Illa igitur
que fiunt a causa naturali operante ventura
sunt de necessitate. Que non sunt a causa libere

operante ventura sunt libere quia sic eventure
deus instituit et prescivit. Secundo valet tale
ponit. Sit alicubi aliquis campus in
quo sit homo paratus ad ambulandum. Alius
autem homo sit ibi super altam speculam
prospiciens futurorum qui moneat eum ne
per viam sinistram intret sed aut per dex-
teram aut saltem per mediam vadat. Et
tamen contemptus sinistram teneat et in la-
trones incidat non fuit culpa spe-
culatoris quia hoc prescivit maxime quia
ammonuit sed illius qui contempsit. Per-
go dici quod via dextera est prima que
ducit ad celum via sinistra est peccatum
quod ducit ad tartarum via media
est prima imperfectorum que ducit ad pur-
gatorium. Deus igitur scit qua via quis
est iturus. Et monet ne per viam sinistram
intret sed aut per dexteram aut saltem
per mediam vadat. Si quis igitur viam peccati
eligit et ad tartarum descendit non deo
videnti et ammonenti sed sibi contempnenti
imputare debet. Quarto quia quilibet
medicinas recipit cum debet sanari quod
est moriturus. Et quia agricola terram
serit et vineam colit quoque debet sint quorum
fructus debeat producere. Sed si nullatenus
medicinam conceperit morte moritur.
Si agricola terram vel vineam non colit
steriles eas habebit quia deus sic futurum
et instituit et prescivit. Quinto … sed quare tamen
vel nasci permittit quos dampnandos
esse cognoscit. Respondet apostolus Romanos ix.
An non habet potestatem figulus conficiendi
massa facere aliud quidem vas in honorem
aliud in contumeliam. Ubi dicit Augustinus. Ideo
utrumque in honorem ne homo meruisse putaretur
… et non utrumque in contumeliam
ut iudicium unum super consulatur. Ad-
… ne dampnatus conqueratur de supplicio
iuste … ne liberatus glorietur super-
be de merito. Adiuta dicit …
Augustinus in Enchiridion. Videt deus quid
cum sit summe bonus non sineret aliquid
esse in operibus suis nisi adeo esset omnipotens

quod de malis bona eliciat possit. Quarto
cum bona maxime de malis hominibus
deus eliciat probatur quia ex hoc boni meli-
ores apparent sicut et album mixtum nigro
potius magis relucet. Augustinus v. de civitate dei.
Illud autem quod malum dicitur bene ordinatum
et suo loco positum eminentius commen-
dat bonum ut magis placeant et
laudabiliora fiant bona dum comparantur
malis. Secundo quia dei iusticia exinde commen-
datur. Cum enim unusquisque vice domini sint
mala et vitas si omnes omnia salua-
rentur non appareret eius iusticia. Et si omnes
condempnaret non appareret eius miseri-
cordia vel si iudex omnibus malefactoribus
parceret non appareret iusticia. Et si nulli
umquam parceret non appareret pius. Tertio
quia per malos iusti et boni corriguntur et ma-
ior eis corona paratur. Si enim mali non
fuissent non christus fuisset occisus et sic homo
non fuisset redemptus non Stephanus fuisset
lapidatus nec alii sancti per martirium
coronati. Gregorius. Quod lima ferro et
fornax auro et flagellum grano hoc facit
tribulatio viro iusto. Quinto quia de malis
sepe sunt sancti nati generati sicut de Esau
natus est sanctus Iob, de Achab malo
Ezechias bonus, de Amon malo Io-
sias sanctus, de [illegible] [illegible] Petrus in-
[illegible] de spinis cum nascitur rosa sed
si spina perderetur nulla rosa peritura
fieret. Ornat [illegible] deus mundum spinas
ut electas suscipiat rosas. Circa
primum ista indigentia eo dicitur quia
quasi omnibus indigentes. Rogerus dicit in-
telligi quod non debemus temporalia querere
ad affluentiam sed ad sublevandam indi-
gentiam aut in nobis aut in aliis. Contra
hoc faciunt gulosi qui non respiciunt
ad necessitatem sed ad voluptatem. Cum tamen dicat
Seneca: Palatum tuum fames excitet
non sapores. Legitur quod dario fugienti
a fratre alexandri et magna siti oppresso
aqua turbida et cadaveribus inquinata
et ad bibendum oblata quam bibens
dixit se numquam bibisse iocundius. Contra
hoc faciunt avari quod nolunt aliorum indi-
gencias supplere sed omnia retinent. Cum tamen
leo et aquila predam soli non comedant sed avibus
et bestiis a longe sequentibus partem relinquant.
Unde Alexander per quandam siluam pergens et
ipse cum exercitu suo siti deficeret et cum pauxillus
aque ei oblatus fuisset ipsam aquam ef-
fundi precepit. Noluit enim plus bibere quam
suis militibus non poterat communicare. Contra
hoc peccatum faciunt superbi qui nullo reputant
se indigere et tamen omnibus indigent. Superbia
enim omnia bona corrodit et folia bonorum
verborum et flores bonarum voluntatum et fructus
bonorum operum. Unde dicitur Ecclesiastici vi. Non te ex-
tollas in cogitatione anime tue velud thaurus
ne forte elidatur virtus tua per stulticiam et folia
tua comedat et fructus tuos perdat et relin-
quaris velud lignum aridum in heremo.

Dominica xvi. Sermo primus. Luce vii° capitulo.

Ibat Ihesus in civitatem que vocatur
Naym. Et ibant cum illo
discipuli eius et turba
copiosa. Cum autem appropinquaret
porte civitatis. Ecce defunctus
efferebatur filius unicus matris sue. Et hec
vidua erat et turba civitatis multa cum illa.
Quam cum vidisset dominus misericordia motus super eam
dixit ei: Noli flere. Et accessit et tetigit
loculum. Hii autem qui portabant steterunt.
Et ait: Adolescens tibi dico surge. Et
resedit qui erat mortuus et cepit loqui
et dedit illum matri sue. Accepit autem omnes
timor et magnificabant deum dicentes:
Quia propheta magnus surrexit in nobis
et quia deus visitavit plebem suam.
Iste filius vidue defunctus erat et a domo
in monumentum portabatur et iam extra portam
delatus erat et mater vidua eum flebat. Per
istum intelligitur defunctum peccatorem significatur de quo
quinque per ordinem sunt videnda. Primo quare peccator
per peccatorem intelligatur. Secundo quod est monumen-
tum in quo includitur. Tertio qui sunt portitores a quibus
portatur. Quarto que est ista porta per quam defer-
tur. Quinto que est vidua que eum deflet. Circa pri-
mum notandum quod peccator per mortuum intelligitur. Nam sicut
ad instar mortui est frigidus ponderosus
et fetidus. Frigiditas autem causatur in eo
a tribus. Primo a frigida suggestione dyaboli. Secundo
a frigida [illegible] peccati. Tertio ab extinctione ignis

diuini. Secundo quod frigiditas causatur in peccatore
a frigida suggestione dyaboli de quo dicitur Ecclesiastici
xliii. Frigidus ventus aquilo flavit et con-
gelavit cristallus ab aqua. Iste ventus
aquilonaris est temptacio illius qui dixit
Ysaie xiiii. Sedebo in lateribus aquilonis.
Socius temptator frigidam animam quasi esset sicut
cristallus in quantum ad divinum ignem et tanta
tota efficitur gelida. Tercio causatur a frigi-
da natura peccati. Peccatum enim de se frigidum est
cum sit venenum serpentis infernalis quod per
sui frigiditatem calorem cordis extinguit.
De frigiditate autem peccati dicitur Ieremie vi. Sicut
frigidam facit cisterna aquam suam sic fri-
gidam facit maliciam suam. Quarto causatur ab abs-
tinencione ignis divini. Amor enim dei ignis
est. Luce xii. Ignem veni mittere in terram
etc. Istum ignem potius ventus aquilonaris
extinguit. Et ideo animam frigidam relinquit.
Crisostomus. Cui non est ille ignis de quo
dominus: Ignem veni mittere in terram, in yeme
est etiam si fuerit in media estate. Sicut
autem pruina terre frigus constringit ut nec
aliquid germinare permittit. Sic etiam fri-
gus in anima generatum sive a frigida sug-
gestione dyaboli sive a frigida natura peccati
sive ab abstinencione ignis divini sic omnes
bonas affecciones constringit quod nullum
bonum opus nullum bonum apud animam
producere sinit. Ideo dicitur Ecclesiastici xliii. Gelu
sicut salem super terram effundet id est effundi
permittit. Tale enim gelu habet naturam salis
quia animam que prius erat fructifera steri-
lem facit. Psalmus. Terram fructiferam in salsu-
ginem etc. Quinto peccator est ponderosus. Peccatum
enim est ponderosum tamquam plumbum. Zacharie v.
Gregorius. Peccatum quod per penitenciam non diluitur
mox suo pondere ad aliud trahit. Ysaie xliii.
Servire me fecisti in peccatis tuis, prebu-
isti laborem in iniquitatibus tuis. Et ideo quod
subito ad infernum deducit. Job xxi.
In puncto ad inferna descendunt etc. Si
omnes montes essent plumbei et super aliquem
iustum caderent ipsum ad infernum non traherent.

Ysaie xxviii. Philosophus cla-
mabat alta [illegible] Glo
perfecta malicia [illegible]
trata vocat [illegible]
quia deum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] etc.

Et tamen peccatum sic est ponderosum quod in mo-
mento illum traxit nobilissimum spiritum.
Luce x. Videbam sathanam sicut fulgur
de celo cadentem. Sexto peccator est fetidus.
Est enim cor eius sicut latrina in qua
porci infernales delectabiliter volup-
tantur. Unde demones non petierunt mitti
in columbas que significant simplices vel in agnos
sive oves que significant innocentes vel in
turtures que diligunt castitatem sed in porcos
qui significant immundiciam. Dyabolus enim non ha-
bitat in cordibus simplicium vel innocencium
vel puritatem amancium sed in cordibus super-
borum immundorum et raptorum. Job xl. Sub
umbra dormit id est in corde raptoris
et avari quia ipse divicie fugiunt sicut
umbre. In secreto calami id est in corde su-
perbi qui extimus videtur integer et intus est
vacuus. Et in locis humentibus id est in
cordibus luxuriosorum qui semper natant ac volutantur
in aquis sordidis deliciarum. Septimo videndum
est quod sit monumentum in quo peccator in-
cluditur. Ad quod notandum est sicut dicit Augustinus
de civitate dei. Triplex est mors. Prima est mors
corporis que fit quando ipsum deserit anima.
Et ista est mors nature. Alia est mors anime
que fit quando ipsam deserit deus. Tercia est
mors utriusque scilicet corporis et anime que fit
quando nec anima vivificat corpus nec deus
vivificat animam. Et ista est mors ge-
henne. Iste tres mortes habent tria
monumenta. Primum est materiale. Secundum est
corporale. Tercium est infernale. Primum quod est materiale
in quo sepelitur corpus mortuum. Psalmus. Se-
pulcra eorum domus illorum in eternum. Et
dicitur monumentum secundum Augustinum quia monens men-
tem est a per ipsum aliquibus amonetur ut ipsum
se esse mortalem cognoscat. Ecclesiastici
xxxviii. Memor esto iudicii mei sic
erit et tuum. Secundum est corporale ipsum scilicet
corpus in quo anima iacet sepulta. Quod
quidem licet a foris videatur speciosum
intus tamen videtur plenum spurciciis peccatorum.
Mathei xxiii. Ve vobis scribe et pharisei
ypocrite quia similes estis sepulcris dealbatis
que a foris apparent hominibus speciosa. Q 7

intus autem sunt plena ossibus mor
tuorum et omni spurcitia. Secundum est
monumentum infernale in quo sepellitur
corpus et anima quando ambo sunt mortua
morte eterna. Luc. xvi. Mortuus est
dives et sepultus est in inferno. Tercio
videndum est qui sunt portitores. Et sicut
est triplex mors et triplex monumentum sic etiam
isti portitores triplex distinguuntur. Illi
portitores hominis mortui ad sepul
crum male sunt quatuor elementa ex quibus
est corpus compositum quod tamdiu ad in
vicem pugnant donec in corpore dissolu
cionem inducant. Ibi tamen dominus multum
posuit de terra et parum de ceteris elementis.
Elementum cum aqua in humoribus et sangui
nibus apparet. Elementum aeris in aspira
cione et respiracione flatus. Elementum
ignis in calore naturali. Elementum terre
in carne nervis et ossibus. Et sic
patet quod multo plus ibi posuit de e
lemento terre quam ceterorum. Si enim ibi po
suisset multum de igne homo fuisset nimis
iracundus vel avarus. Si multum de a
ere fuisset nimis superbus. Si multum
de aqua fuisset nimis libidinosus. Sed
multum ibi posuit de terra que est elementum
infimum ut homo non superbiat sed in
humilitate consistat. Portitores autem anime
mortue ad monumentum corporale sunt
quatuor qui animam in peccato perseverare
faciunt. Primus est fiducia longioris vite
que tamen hominem sepe decipit. Unde Ysa.
xxxviii dicitur. Dum adhuc ordirer suc
cidit me. Secundus est confidencia culpe dilac
ione. Eccl. xxxii. Homo peccator vitabit
correctionem et secundum voluntatem suam inveniet
comparacionem. Tercius est fiducia de venia
qua homo decipit contra illud Eccl. v. Ne dicas miseracio dei ma
gna est multitudinis peccatorum meorum
miserebitur. Quartus est adulacio blanda
Ysa. iii. Popule meus qui te beatum di
cunt ipsi te decipiunt. Portitores
corporis et anime ad sepulturam infernale
sunt demones. Ambro. super Lucam. Sunt quatuor

spiritualia elementa. Quod cum illuc portatur
aeria sic avari pro appetitu terrenorum. Alii
aliquando pro appetitu divinarum sic luxuriosi.
Alii abacie pro appetitu ablationum sicut
superbi. Alii aliquando pro ira et odium sic ira
cundi. Quarto videndum est que sint porta per
quas mortuus effertur. Et que sunt sensus quinque.
aliquando de quibus corporis sepelitur. Illa que videt
illicite ad concupiscendum eam mortuum effert
sicut per portam visus. Qui ad aures detrac
tionibus et linguam litigiis accomodat
mortuus effertur per portam oris et auditus.
Et ideo ad istas portas sunt custodes ad
hibendi. Illa ad portam visus ponenda est
pactum mutua. Debet enim cor et oculus ad
invicem pactum facere quod si cor non diligit
oculum ad aliqua illicita. Et quod oculus non
renunciabit cordi aliqua vana. Job xxxi.
Pepigi pactum cum oculis meis ut nec cogi
tarem quidem de virgine. Ad portam auditus
ponenda est sepes spinea id est reprehensio dur
a. Eccl. xxviii. Sepi aures tuas spinis
et noli audire linguam nequam. Prov. xxv.
Ventus aquilo dissipat pluvias et fa
cies tristis linguam detrahentem. Iohannes ad
rusticum monachum. Nec sagitta que mittitur
contra duram materiam non intrat quin mittentem
revertitur et vulnerat vulnerantem. Ita detrac
tor cum tristem faciem viderit audientis illico con
ticescit pallet vultus heret sermo arent
labia saliva siccatur. Istas tales spinas
etiam pharisei aliquando opponebant. Diogenes
cum quidam referret quoddam malum ab
amico platonem aut dubium est an amicus hoc
dixerit. Certum est ait quod tu male dicis tu
testes quidam dicenti. Ille hoc malum
dixit de te aut. Ista de me hoc dixit sed de
illo quod hoc in se habere teneris sit. Ad portam
oris ponendum est hostium ut quando expedit
aperiatur et quando non expedit clausum teneatur.
Ponenda est stateria ut verba ponderata
proferantur. Ponendum est frenum ut asperi
tatem lingua regatur. Contra doctrina contra.
Eccl. xviii. Ori tuo facias hostia et
verbis tuis facito stateram et frenos ori

tuos tertios. Secundo videndum est quis sit ista
vidua cuius mortuus defertur. Secundum Glo.
Ista vidua est ecclesia que sponso suo penitus
viduata filios suos plorat quos ad mor
tem ire conspicit. Matth. xx. Rachel plo
rans filios suos etc. Sic plorabat
paulus dicens Gal. iiii. Filioli mei
quos iterum parturio donec formetur Christus in
vobis. Notandum est autem quod tres planctus circa
mortuos fieri consueverunt. Unus fit dum ad
huc mortuus est in domo. Alius dum de
fertur extra domum. Tertius est cum defertur
ad tumulum et sepelitur. Sic mortuus est
in domo qui peccatum est adhuc in corde. Sic
defertur extra domum qui procedit in actum.
Sic sepelitur qui mole terre i. consuetudinis
premitur. Fletus est contra peccatorem qui est
in peccato male voluntatis. Fletus est quando procedit
ad actum mali operis. Fletus est quando est in peccato
consuetudinis. Iste tres differentie peccatorum per
isti tres planctus signati sunt per tres mor
tuos quos Christus suscitavit in quibus omnibus
fuit planctus. Suscitavit enim puellam
in domo. Et significat peccatum in corde. Et ibi fuit
planctus unde dicitur Marc. v. Vidit istos tu
multum et flentes et eiulantes multum etc.
Suscitavit adolescentem platum extra domum
ut habetur hic. Et significat peccatum quod processit
in actum. Et hic fuit iste fletus quia multum
flebat. Suscitavit Lazarum iam sepultum
et fetidum. Et significat peccatum consuetudinis.
Et ibi fuit magnus fletus. Nam flebat Martha
flebat Magdalena flebant iudei et flebat Christus.
Quia isti tales maiori fletu indigent
quam primi vel secundi. Sicut medici circa periculose
mortuum faciunt tres non planctus sed plan
ctus sanctus et planctum magnum qui peccat
in domo i. in corde suo maiorem qui peccat
in actu maximum qui per consuetudinem sepelitur.
Treni ii. Aperuerunt super te os suum
omnes inimici tui. Hoc pertinet ad planctum
pro peccato cordis. Sibilaverunt et fremu
erunt dentibus. Hoc pertinet ad planctum
pro peccato operis. Et dixerunt devoravimus
eam en ista est dies quam expectabamus
invenimus vidimus hoc pertinet ad planctum pro peccato consuetudinis.

Adolescens tibi dico De eodem
surge etc. Hic per istum sermo
defunctum significatur anima in peccatis tertius
peccatoris quodam. Sic per istud Luc.
suscitatum significatur salus spiritualis per vii.o
meritis cuius pro. Cuius suscitationis ca.
et conversionis quedam sunt inductiva p.
quedam sunt effectiva quedam conservativa
et quedam consecutiva. Circa primum quedam
sunt inductiva. Et ista sunt duo scilicet
compassio vidue et penitentia turbe.
Primo igitur quod induxit Christum ad ipsum re
suscitandum fuit compassio vidue. Unde
dicitur. Quam cum vidisset dominus misericordia motus
est etc. Ista compassio vidue significat com
passionem peccatricis anime quam Christus
super eam gerit et tamquam pater benignus
sibi consolationem infundit. ii. Cor.
i.o Benedictus deus et pater domini nostri Ihesu
Christi pater misericordiarum et deus totius consolationis
etc. Et vocat hic apostolus deum duobus no
minibus scilicet deum domini et patrem. Nam secundum
triplicem temporis varietatem asseritur et sic
triplici denominatione. In statu enim legis nature
vocatur deus. Unde dicitur Gen. primo. In
principio creavit deus celum et terram. Et hoc
est quia tunc erat tempus instruendi homines
in unius veri dei cognitionem. Deus enim ut
dicit damascenus dicitur a theos quod est videns
sive cognoscens quia primum nos cognoscere
fecit. In statu legis scripte vocatur
dominus. Unde sepe dicebat. Ego dominus.
Et hoc est quia tunc tempus erat terrendi ho
mines in timore domini ei nomen est terribile.
In statu enim legis evangelice sepe vocatur
pater. Unde in oratione dominica non dicitur domine
noster vel deus noster sed pater noster. Et hoc est
quia nunc est tempus convertendi filios in amore
patris ei nomen est amoris. Ro. viii. Non
enim accepistis spiritum servitutis iterum in
timore sed accepistis spiritum adoptionis
filiorum etc. Secundum inductivum fuit penitentia
turbe. Nam et Christus erat multitudo copi
osa et cum vidua simul turba multa. Et
ideo secundum Glo. Christus inductus fuit facere

·131·

p^m

ibi miraculum coram illis ut illi crederent
et istius miraculi testes essent. Quod notandum
quod suscitatio filie archisinagogi facta est
circa initium. Suscitatio autem istius facta
est parte turba et parte multitudine. Et su-
scitatio lazari circa medium et duravit
longo tempore quia longo tempore vixit et longam
penitentiam fecit. Per puellam que in domo su-
scitata intelligitur peccator occultus qui quando
deum offendit. Per iuvenem extra domum in-
telligitur peccator manifestus qui deum offen-
dit et proximum scandalizat. Per lazarum autem
quatriduanum et fetidum intelligitur peccator
consuetudinarius qui deum offendit et
proximum scandalizavit et deum a se nimium
elongavit. Peccator igitur occultus debet facere
penitentiam in occulto ut placeat deo. Peccator
manifestus debet facere penitentiam manifestam
ut placeat deo et edificet proximum. Peccator
autem consuetudinarius debet facere penitentiam ma-
nifestam et diuturnam ut placeat deo et edi-
ficet proximum et paulatim possit appropinquare
ad deum. Quarto in ista resuscitatione
fuit quedam consimilis quod quando fuerunt duo scilicet
tactus loculi et iussio precepti. De primo dicitur
accessit et tetigit loculum. Tunc dominus
loculum tangit quando cor duri peccatoris
ad penitentiam emollit. Loculus enim iste est
consuetudo peccatoris in qua tanquam in lecto male
requiescit. Est autem loculus iste spinosus.
Et tunc in ipso requiescunt avari. Job
xxx. Esse sub sentibus delicias computabant.
Est lutosus et tunc requiescunt voluptuosi
ii. pe. ii. Sus lota in volutabro
luti etc. Et ventosus. Et tunc in ipso requie-
scunt superbi. Ie. xxii. Omnes pastores
tuos pascit ventus. Ecce quanta crudelitas
est requiescere in lecto spinoso, lutoso et
ventoso. Sed accedit dominus et tangit locu-
lum dum peccatorem ad penitentiam tangendo reducat.
Et tunc iste loculus qui prius erat spinosus
per punctiones viciorum efficitur floridus per
amenitatem virtutum. Cant. primo. Lectulus noster
floridus. Qui autem prius erat fetidus
efficitur odoriferus per puritatem in vitam.
Cant. v. Vinee florentes odorem dederunt.

Odor enim unguentorum homines recreat, serpentes
fugat. Unde et odor castitatis delectat deum
et homines et fugat serpentes infernales. Qui
prius erat ventosus per inquietudinem efficitur
quietus per pacis tranquillitatem. Et Ys. xlviii.
In sermone eius silebit ventus cogitatione
sua id est sapientia sua placabit abissum, id est cor
peccatoris confusum. Quantum ad effectum duplicis resu-
scitationis fuit iussio precepti cum ait adole-
scens tibi dico surge. Ista autem est duplex
inspiratio de qua dicitur Ephes. v. Surge qui dor-
mis et exsurge a mortuis et illuminabit te
Christus. Duplex quippe est inspiratio. Excitat dor-
mientem; Jo. dicitur: Surge qui dormis. Vivifi-
cat mortuum; Jo. dicitur: Et exsurge a mortuis.
Et illuminat ignorantem; Jo. sequitur: Et illuminabit
te Christus. Est enim Christus via veritas et vita ut dicitur
Joh. xiiii. Est via per quam homo ad celum vadit.
Est veritas que hominem ne erret deducit.
Est vita in qua homo tanquam ad terminum
pervenit. Quia igitur est via excitat dormientem
ut surgat et per viam vadat. Quia est veritas
deducat ignorantem ne per devia incedat.
Quia est vita vivificat mortuum ut ad
vitam eternam perveniat. Tertio in ipsa suscita-
tione fuit quedam consimilis id est quedam per quam con-
ditur quod fuit vere suscitatus. Et scilicet sunt duo
scilicet sessio et locutio. De primo dicitur: Et resedit qui
erat mortuus. Non dicitur quod stetit vel ambula-
vit sed quod resedit. Iacendo toto corpore
laborat. Incedendo partim laborat et partim
quiescit. Sedendo autem toto quiescit. Illi
stant qui circa curas temporalium nimium laborant.
Illi iacent qui a bonis operibus nimis torpent.
Neutri istorum vere sunt suscitati. Illi sedent
qui dediti sunt et laboribus actionis et quieti
contemplationis. Isti sunt vere resuscitati. Tales
qui habent utramque vitam scilicet activam et contem-
plativam debent se deo per devotam orationem et proximo
per laboriosam operationem et sibi ipsis per similem
recogitationem. Et sic habent officium vel officia
Magdalene, Marthe et Lazari Bethanie. Maria
est ut Maria pie et fideliter serviat de-
o. Martha benigne et misericorditer de pro-
ximo. Lazarus inspiciat humiliter de seipso.
Quarto peccator dicitur suscitatus quando quod conveniat lege

Verba mundi vel verba pecti magis loqui
verba dei Sic ei videbatur se esse cive
babilonie Sic nunc se videtur esse cive
ierusalem timetur supponere Adligwagium
eius quod quis loquitur videtur quam similiter quibus
praestare. Unde dicitur sunt petri Matthaei xxvi
Vere et tu ex illis es nam et loquela tua ma
nifestum te facit. Qui enim loquitur verba mundi ostendit
quod sit professus civilitatis mundi Johannis iii. Qui
de terra est de terra loquitur. Qui loquitur verba pecti
ostendit quod sit professus civilitatis inferni Jacobi
iii. lingua ignis est inflammata a gehenna
etc. Qui loquitur verba dei indicat quod sit professus
civilitatem paradisi Unde dominus qui loquebatur
verba dei conquerebatur de iudeis dicens Johannis viii.
Cur loquelam meam non cognoscitis etc.
Certo in ipsa repistitatione fuit quaedam
competentia scilicet quaedam quae ad ipsum miraculum
competit quia quidem fuit duo scilicet gratia et dei
laudatio Unde dicitur Accepit autem omnes timor
et magnificabat deum etc. Ita sicut dicit Augustinus
Nemo donis dei est bonus qui donati oi
sunt ingratus Qualiter autem deus laudetur
ostendit Augustinus in libro I. Samuel in principio dicit dominus
Si sanus iniquus non me laudas Si sanus
quam iustus et de iustitia inflatus non me lau
das Si lingua tua vita et cogitatione concordet
me laudas Melius est tacere et bene facere
quam deum laudare et peccata committere Ergo
fratres toti laudate cantet vox cantet
vita cantet facta Sicut et vestri fides et cogitatio
Et hoc nos tibi dicimus Propheta magnus sur
rexit in nobis etc. Et vocat Christum prophetam
magnum et visitatorem ... sunt autem Christus
magnus propheta quia sunt verba prophetie et
sapientie Johannis viii. Nunquam sic locutus est homo
Sunt miracula magna potentie Actuum x. Qui
pertransiit benefaciendo et sanando omnes oppres
sos a diabolo Sunt opera magna sanctitatis et vite
Matthaei xi. Discite a me quia mitis sum et hu
milis corde etc. hic vel. Qui sunt vir
propheta potens in omni opere quo ad miracula
et sermone quo ad verba coram deo et omni
populo Et ad opera sunt et visitator in
hoc scilicet Visitavit nos oriens ex alto
In cuius figura dixit ei pater scilicet Regum xvii.

Fratres tuos visitabis si recte agant et
cum quibus ordinati sint. Iste visitato
res ei offeruntur et inquirere de vita Et ideo
dicit Si recte agant Inquirere de fama
Et ideo dicit Cum quibus ordinati sunt Iste
Et ista facere debet potestatis sua Ideo
premittitur fratres tuos Christus ad nos
visitandos venies Et inquirens de vita
invenit in nobis mala opera Johannis iii.
Erat autem eorum mala opera Inquirens
de fama invenit quod eramus demonibus
associati Job xxx. Frater fui draconum
et socius strutionum etc. Ideoque iste visi
tator opera sua dissolvit scilicet Johannis iii.
In hoc apparuit filius dei ut dissolvat
opera diaboli Ipsum diabolum nobis associatum
de mundo eiecit Johannis xii. Nunc iudicium
est mundi Nunc princeps huius mundi eicie
tur foras Ista autem non fecit tanquam tirannus
sed tanquam scilicet veterinus propheta Narrabo
nomen tuum fratribus meis etc. De eodem
Et hec vidua erat etc. primo
Mulier ista de morte tertia
filii sui multum dolebat ratio
Et ideo lamentabiliter eum flebat ...
Dolor autem eius quadrupliciter ampliabatur quia
videlicet Hoc eo quod erat mulier Et eo
quod erat mater Et eo quod erat vidua
mater Et eo quod erat unici mater Primo ei
ampliabatur dolor eo quod erat mulier
Naturaliter enim mulieres magis timent et ma
gis compatiuntur quam viri eo quod sunt
carne molles Unde mulier quasi mollior
dicta Ideo scilicet Isidorus in libro de animalibus
Inde genus animalium scilicet molliores
quam masculi preter ursa et leoparda quam
invenitur aliquod mulier fortior et dura
non potest dici scilicet Sed ursa et leoparda
Mulier naturaliter et frigida et humida Et
ideo de facili est passibilis et compassibilis
Vir autem naturaliter est calidus et siccus Et ideo
non sic de facili patitur et compatitur Et
ideo in filii morte et adversitate naturaliter plus
dolet mater quam pater. Hoc eo quod est magis
mollis et compassibilis In filii autem honore
et sublimitate naturaliter plus gaudet pater
quam mater quia est magis magnanimus Istud
apte innuitur Proverbiorum x. Filius sapiens

letificat patrem. Filius autem stultus mesticia est matris sue. De filio autem sapiente et bono patri habet leticia mater vana gloriam, de filio vero stulto et malo mater habet tristiciam patri habet ira Prov. xvii. Ira patris filius stultus et dolor matris que genuit eum. Ex[emplum]. Quidam cabalarius dolor eius commo co quod erat mater. Naturaliter enim mater plus diligit filium quam pater. Et ideo plus de morte eius contristatur vel de amissione eius. Vel quia magis diligimus magis contristamur. Quare autem mater plus diligat filium quam pater multe sunt cause. Prima causa est quia naturaliter mulier plus habet defectus quam vir. Quia ergo quidem defectus relevantur quando ab ipsa filii generantur. Unde multe mulieres que a viris odiuntur, tamen propter filios quos generant diliguntur. Et ideo mulier propter filiorum generacionem se in suis defectibus relevari sentiens et animo plus quod sibi diligi vehementer amat eos. Secunda causa est quia illud eciam quod plus laboramus plus diligimus. Mater autem plus laborat circa filios quam pater, scilicet tamen in portando quam in pariendo, quam eciam in educando. Tercia causa est quia illa res plus diligimus quam certitudinaliter magis esse scimus. Mater autem pro certo scit quod filius de se generatur. Similiter autem et si credat tamen certum non est quod sit de suo semine generatus. Quarta causa est quia illa res plus diligimus in qua magis nos esse scimus. Sed scimus plurimum maiorem porcionem esse de substancia matris in corpore filii quam de substancia patris. Quinta causa est quia sicut dicit Augustinus libro de civitate dei consuevit condicionaliter colloquendi et consolandi causa. Ac cum filiis magis consuevit consuetudine colloqui et consolari eum. Unde eciam mater plus diligat filium quam pater. Tamen naturaliter filius plus amat patrem quam matrem. Et una ratio est quia pater est principium effectivum et formale in filii generacione. Alia est quia filius sequitur patrem in omnibus bonis suis et de ratione. Tercia ratio est quia partus sequitur ventrem quo ad libertatem et servitutem, ita quod natus de ancilla matre et libero patre erit servus. Natus vero ex servo patre et libera matre erit liber. In honoribus autem et muneribus et dignitatibus partus sequitur patrem. Unde si rex generat cum aliqua plebea filius qui nascitur dignitatem habet regalem. Filius tamen plus diligit patrem quam matrem, tum quia ab ipso recipit formam, tum quia ab ipso est dignitatem, et honorem, tum quia ab ipso expectat omnium bonorum successionem. Pater tamen et mater plus diligunt filios quam diliguntur a filiis. Et huius ratio est quia parentes dicunt sua propria. Debent filiis suis corporalia, propter quod filii ad parentibus in generacione nichil debent. Et ideo parentes diligunt filios suos ut opera sua et tamquam sua et ut membra sua. Videmus eciam quod humor arboris fluit a radice in ramos non econverso. Sic eciam amor a patre qui est radix magis fluit in filium tamquam in ramum non econverso. Ex[emplum]. Cum ... causabatur eius dolor, eo quod erat vidua. Mater. Vidue enim sepe decipiuntur quia sunt sine viro consolatore. Unde dicitur Mathei xxiii. Devorat domos viduarum sub obtentu prolixe oracionis. Sepe molestantur quia sunt sine viro defensore. Ysaie x. Essent vidue preda eorum. Ideo dicitur Ysaie primo: Defendite viduam. Sepe sunt in tristicia quia sunt sine viro consolatore. Et ideo quandoque pecunie est contristatus et tamen contristari velle. Thess. iiii. Nolite contristari. Et magnum meritum est eas consolari. Job xxix. Cor vidue consolatus sum. Et Jacobi primo. Religio munda et inmaculata apud deum et patrem hec est visitare pupillos et viduas in tribulacione eorum. Secundo. Vidue filios amittunt multo dolore compaciuntur, quia remanserat eis loco viri consolatoris. Aliquando tamen expedit viduis viro et filiis carere, quia magis libere possunt deo servire. Unde dicit Iheronimus in epistola ad Paulam. Sancta Melania calesti re adhuc viri corpusculo tepido humato, duos filios perdidit, et ad pedes Christi domini advoluta ait: Expedicius tibi servitura sum domine quia a tanto honore me liberasti. Debet autem ipse vidue tamen fugere sive vicia scilicet ociositate loquacitate et curiositate, de quibus dicit Paulus ad Thimotheum v. Simul et ociose discunt circuire domos non solum ociose sed et verbose et curiose. Primo non debet esse ociose. Iheronimus. Semper aliquid boni facito ut te dyabolus inveniat occupatum. Ezechielis xvi. Hec fuit iniquitas Sodome sororis tue superbia, saturitas panis et habundancia et ocium. Paulus ad Thimotheum v. Vidua que in deliciis est vivens mortua est, licet enim sit vivens in corpore tamen mortua est in mente. Unde dicit Agellius quod corpus hominis est per formam

Ex[emplum]

instrumentum quod si operetur conteritur. Si autem non
operetur rubigine corrumpitur. Si enim corpus in
ieiuniis et vigiliis operetur debilitatem
incurrit. Si non corpore marcessit. Ideo
est ut ipsum laborando conteratur quam inhercia
consumatur. Octavo non debet esse verbosa. Vidua
enim cum verbositas sit reprehensibilis in omni
persona tamen in feminis et maxime in viduis.
Ista sunt Crisostomus ait mulieres sunt in tantum mol
les et fragiles. Et quod incantatione cito decipi
untur. Ideo quod ea que audiunt tenere non
distinguunt. Quia non sunt molles ideo ad
bonum et ad malum cito flectuntur. Quia vero
sunt fragiles ideo de facili superantur. Unde
dyabolus non est aggressus virum sed adam per
mulierem sed evam sciens quod multo facilius
decipitur. Ideo quod est persona imbecillior. Et cito
flectetur. Ideo quod est persona mollior et
facilius vincetur. Ideo quod est persona fra
gilior. Nono non debet esse curiosa. Vidua
non debet de domo in domum currere sed
quiete in domo manere aut in ecclesia orare.
Prima thimotheo v. capitulo. Que vere vidua est et desolata
speret in deum et instet obsecracionibus et ora
tionibus nocte ac die. Iste enim debent naturam
avium que turtur amisso compari suo stat
in yeme in nido in estate non transit ad
loca frigida. Sic vidua in yeme id est in
vita presenti in qua est frigus peccati et caritatis
ignis divini et sufflatio mali venti id est dya
boli temptationis debet morari in nido domus
sue non discurrendo vel vagando more dine
filie iacob que quia discurrit corrupta est. Capitulo
Sic in nido suo contineat se ipsam sed nidando
ut possit dicere Job. Capitulo In lectulo meo
flore...dus. Sic in nido suo contineat orationibus
sed insistendo. Decimo autem vidue debent sic
luere. Ideo Si non potest in carne aliquem
malum calorem tunc pergat ad loca frigida
hoc est assumat remedia refrigerancia
scilicet maceraciones carnis castitatem commendere
Unde vir tenens me... et cor ... Psalmi
David lacrimarum contrition... ...
Et tunc poterit dicere cum psalmista Transivimus
per ignem et aquam et eduxisti nos in refri
gerium. Nichilominus tamen vadat semper
ad ignem ubi divini refrigerabitur. Ecclesiastici
Nonne ardorem refrigerabit ros sic
et verbum melius quam datum. Certo cau
sabatur cum dolor ideo quod sit vinci tam

Ideo et alius filius se reniasset quam ipsam
alteret vel invitet. Hic quippe ad filios
spectat scilicet parentes nutrire et fovere. Ideo
quod indicitur precepto Exodi xx. Honora
patrem tuum et matrem tuam. Et intelligitur non tamen
de honore reverencie sed etiam beneficencie.
Ideo quia plus movet facta quam verba ideo indu
citur exemplo. Dominus qui de matre curam habuit.
Et in vita sua obediendo. Luce ii. Erat subditus
illis. Et in morte Johanni ipsam recommendando. Et post mortem se appendo.
Quia non multo plus inducat premissa
quam exempla vel verba ideo dominus premissione
nos inducat et cum precepto supradicto
premissione addidit dominus. Ut sis lon
gevus super terram. Et intelligitur non tamen
de terra morientium sed etiam viventium. Ideo
quia aliqui sunt duri quos plus movent
comminata supplicia quam verba et exempla
sive premissa ideo dominus comminatorie factum
dominus Exodi xxi. Qui maledixerit patri
suo vel matri morte moriatur. Et intelligitur
non tamen de morte temporali sed etiam de morte
eterna. Ideo dato quod deficiat omnia verba
et exempla et premissa et comminationes adhuc
inducimur exemplo et instinctu nature. Et super
hoc Valerius tale exemplum ponit libro v. capitulo iiii.
Et dicit quod quedam mulier nobilis ob quoddam
flagicium fuisset carceri mancipata ut
ibi fame deficeret. Filia sua impetra
ta licentia indicis ipsam cottidie vi
sitabat. Prius tamen custodes eam dili
genter scrutabantur ne aliquid comestibile
sibi deferret. Illa non cotidie ubere suo
diebus de lacte proprio matrem alebat. Cum
non ...o miraretur quod tam diu super vivit
repertum est quod fiebat. Tunc mater pie
motus matrem filie condonavit. Ille re
pora refert plinius de quodam patre senes
et gaudens tali a filia in carcere sustentata.
Tercio sicut exemplum ponit dominus quod eciam
in senectute filii parentes suos in nido
ponunt et vel infantes in ... pectus
suum collocant fovent et nutriunt. Sol
vultures parentes suos mori permittunt.
Tercium exemplum ponit dominus quod cum dani ...
fines civitatum invasissent miserunt
ad civitatem que depopulatione agrorum
et vinearum tollerarent. Sed si sepulcra
parentum contingerent tunc civitatem parerent

Valerius capitulo
...

Dominica xvii (post Trinitatem?) — Sermo primus — Luc. xiv c.

et vires sentires. Quia peccatorum defensio non se morti opponere sunt parati etc.

Cum intraret Jhesus in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato manducare panem et ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam ydropicus erat ante illum. Et respondens Jhesus dixit ad legisperitos et phariseos dicens: Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanavit eum ac dimisit. Et respondens ad illos dixit: Cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati? Et non poterant ad hec respondere illi. Dicebat autem et ad invitatos parabolam intendens quomodo primos accubitus eligerent dicens ad illos: Cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco ne forte honoratior te sit invitatus ab eo. Et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi: Da huic locum. Et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere. Sed cum vocatus fueris vade, recumbe in novissimo loco ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi: Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus. Quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur.

Christus cum secundum Glo. doceret et curabat in sabbato sive ut phariseos qui ad sabbatum quiescebant lucri faceret sive ut in sabbato celestis quietis omnes infirmitates curandas esse ostenderet sive ut instruendo agere contemplationis pro salute aliorum nos subtrahendos esse doceret. Ideo ad manducandum cum isto principe sabbato intrat non propter cibum sed propter aliorum lucra. Ubi etiam istum ydropicum in corpore et in mente sanavit et curavit. Circa cuius curationem fuit tam videlicet. Nam ex parte phariseorum fuit magna malicia. Ex parte autem ydropici fuit magna miseria. Ex parte vero Christi fuit magna misericordia. Malicia autem phariseorum fuit multiplex. Prima malicia eorum fuit in hoc quod eum observabant. Secunda eorum malicia erat in hoc quod tacebant. Tertia eorum malicia erat in hoc quod plus de animalibus quam de suis animabus curabant. Primo enim malicia phariseorum fuit in hoc quod eum observabant, si videlicet sabbatho curaret ut sic possent ei dicere quod sabbatum solueret. Magna malicia quia eum pascebat et insidias operabant. Cum eo comedebat et ipsum mordere volebat. Tales sunt multi qui alios pascunt cibis corporalibus et tamen vescuntur eorum carnibus. Prov. xxiii: Noli esse in comessationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt. Glo.: Carnes ad vescendum conferre est in collocutione vicissim vitia proximorum dicere. Gal. v: Quod si invicem mordetis et comeditis videte ne ab invicem consumamini. Ille mordet qui partem accipit et partem relinquit. Ille comedit qui accipit quod sibi sufficit et reliquum dimittit. Ille consumit qui nichil relinquit. Pharisei autem vero aliquando mordebant ipsum in aliquo laudando et in aliquo reprehendendo. Iuxta illud Mt. ix: Cum eo publicanis et peccatoribus manducat et bibit. Luc. vii: In hoc quod in gratiam eum vocat ipsum laudat, sed in hoc eum reprehendunt quod cum peccatoribus manducabat. Aliquando ipsum manducabat eius opera pervertendo, eo quod in sabbato ea faciebat. Ioh. ix: Non est hic homo a Deo qui sabbatum non custodit. Aliquando ipsum consumebat totam vitam suam condempnando. Mt. xi: Ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus. Sunt etiam multi qui alios in parte laudant et in parte vituperant. Isti mordent. Alii sunt qui omnia bona opera in malis pervertunt. Isti comedunt. Alii sunt qui etiam opera iudicant et intencionem condempnant. Isti consumunt.

Secunda eorum malicia in hoc erat quod tacebant. Cum enim eos Dominus interrogaret an liceret sabbato curare ipsi tacuerunt. Quia ut dicit Beda merito dixisset

tunc sapores sensus. Nam si licet sabbo
curare quare cum sec. xpus observabat. Si
non licet quare quare peccata curabat. Et
tamen isti tacebant contumacia procedebat.
Sed nota quod aliquid bonum est tacere. Ali
quid bonum est videre. Bonum quidem est tace
re iuxta sapientem Eccli. xx. Est tacens
qui invenitur sapiens et est odiosus qui procax
est ad loquendum. Et est tacens sciens tempus
apti temporis. Aliquid vane ... Et ibidem
Est tacens non habens sensum loquele. Aliud
vane patie[...] Ps. Posui ori meo custo
diam cum consisteret peccator adversum me.
Aliquid bonum est videre Prov. xxvi. Responde
stulto iuxta stultitiam suam ne sibi sapiens
videatur. Et tamen dicitur ibidem Ne respondeas stulto
iuxta stultitiam suam ne efficiaris ei similis.
Modo est ei respondendum stulto stulte id est dis
crete et impacienter sed discrete et patienter.
Unde etiam pharisei maledictionibus sibi
respondebant sed sapienter. Demosthenes ei
cuidam maledicenti sibi ait Ut tu li
gwe tue sic ego aurium mearum domi
nus sum. Antisthenes etiam cuidam sibi dicenti
homines de te mala loquuntur ait Impe
rium est hoc pati inferiorum dicere. Crates
phylosophus etiam cuidam maledicenti ei ait
Tu didicisti male dicere ego teste con
sciencia didici maledicta contempnere. Co
malus corporum hoc erat quod plus de suis
animalibus quam de suis animabus curabat. Unde
notatur cum dicitur Cuius vestrum asinus aut bos
in puteum cadet. Sic sunt multi prelati qui
de minimis magnam curam habent de ma
gnis autem parvam vel nullam. Iob enim
passus est dampna rerum corporis cruciatum et
mortem filiorum et tamen non scidit vestimenta
sua nisi in morte filiorum. Nam in dampno
rerum audita patientiam ... dominus dedit
dominus abstulit etc. In cruciatu autem corporis
audito non tantum patientiam sed etiam humilitatis
magna tenditur. Cum testa saniem rade
bat sedens in sterquilinio. In morte
non filiorum audita magna est tristicia. Sed
prelati magis curant de decimarum subtractione
de iniuriarum irrogatione quam de subditorum
perdicione. Crisostomus. Si populus decimas
non obtulerint murmurant omnes. Sed si
populum peccare viderint nemo mur
murat contra eos. Omnes de suo honore
solliciti sunt de honore autem dei nullus.
Bulgar. Cadit asina et est qui sub
levet perit anima et non est qui recogitet.

Tercio corporis ydropici fuit magna
inspectura ydropicus enim secundum Bedam
tres habet miserias quas etiam tangit
in Glo. scilicet Inflationem ventris. Ardo
rem sitis. Et exalationem fetoris. Pro
primo scilicet inflationem ventris per quem intelligitur
superbia Sap. iiii. Disrumpet illos
inflatos sine voce scilicet deprecationis
vel excusationis. Et dicit disrumpet
id est in diversas partibus rumpet. Nam a principio
ri rumpet eos malleus divine sen
tencie qua dicitur Mt. xxv. Discedite a me
maledicti etc. Iere. xxiii. Nonne verba
mea quasi malleus conterens petras. Ab
inferiori rumpet eos malleus vo
racis gehenne Iob xxxi. Ignis est
usque ad consumptionem devorans etc. Ab
interiori rumpet eos malleus conscientie
remordentis ... Vermis eorum non
morietur. Ab exteriori malleus persecu
cionis demonum Prov. xix. Parata sunt
derisoribus iudicia et mallei percuti
entes stultorum corporibus. Minimus est ei
est dum quis non frangitur in contemplacione
istorum malleorum. Augustinus. Hec insaciabi
lis duricia ad quam confringendam lo
nec sunt quidem mallei. O insuperabi
lis torpor ad quem excitandum obtu
si sunt tam acuti aculei. O delectabilis
sapor ad quem excitandum vanum est
talium terribile tonitruum. Secundo ydropi
cus habet ardorem sitis per quam intelligitur
avaricia. Avarus enim talem ardorem sitis
quod quanto plus bibit tanto plus bibere
cupit. Ioh. iiii. Omnis qui biberit
ex hac aqua siciet iterum. Poeta. Sic
quibus intumuit ... suffusa abunda
... non plus sitit potest plus sciunt aque.
Tam ardentem sitim quod aqua turbida
vel sentina id est peccata iniuste acquisita
dulcior sapit sibi Iere. ii. Quid

tibi in via egipti ut bibas aquam tur
bidam. Jer. ii. Aque sunt tunc dulciores
sunt. Tam ardenter sitit quod sanguinem
pauperum bibit. Ecc. xxxiiii. Panis
egencium vita pauperis est qui defrau
dat illum homo sanguinis est. Tercio ydropicus
patitur exalacionem fetoris per quem intelli
gitur quod eciam fetet coram deo. Joel. ii.
Ascendet fetor eius et ascendet putredo
eius quia superbe egit. Gen. xviii.
Clamor sodomorum et gomorre multi
plicatus est et peccatum eorum aggravatum est
nimis. Ille autem clamor non est nisi pec
catorum fetor. Est autem quidam fetor tol
lerabilis qui tamen corruptus et fetida cau
satur. vel si condimentis rebus tamen levis est
fetor. Vel si grauis tamen cito deficiat.
Qui non causatur condimentis rebus fetidis
et est fetor grauis et diuturnus et est in
tollerabilis fetor id est illorum causabatur
ex multis peccatis ideo dicitur. Clamor sodo
morum et gomorre multiplicatus est ni
mis. Erat grauis ideo sequitur. Et peccatum
eorum aggravatum est. Erat nimis et di
uturnus ideo dicitur nimis. Talis fetor se
quitur de celo descendet. Ideo sequitur descen
dam et videbo etc. Tamquam si deus diceret
Recessi de domo mea propter fetorem quem
senciebam. Iste fetor est eciam hodie in mundo
qui quidem causatur ex multis peccatis. Quorum
primo chaldei et medi et humani
diu et sunt in mundo. Causatur
autem ex corporibus plurimorum putredis. Ysa.
xxxiiii. De cadaueribus eorum ascendet
fetor etc. Est eciam diuturnus quia usque
ad mortem in immundiciis perseuerant.
Johel. primo. Computruerunt iumenta in ster
core suo. Gregorius. Iumenta quidem
in stercore putrescere est carnales homines
in fetore luxurie vitam finire. Ex
pte ... sunt magis una ... non ... eodem
... non apprehensio sanauit eum ac
dimisit. Vnde notatur triplex effectus medi
cinalis. Primus effectus est quia ipsum ap
prehendit. Secundus est quia ipsum ap
prehensum sanauit. Tercius effectus est

Exm

quia sanatum dimisit. Primus effectus medici est
quia ipsum apprehendit peccatorem cum est in fau
cibus diaboli. Sed tunc deus ipsum apprehendit
cum ipsum de faucibus eius eripit. Job xx
ix. Conterebam molas et de dentibus eius
auferebam predam. Et istud maxime fit per contri
cionem maxilla cum dyabuli est perforata et ideo
quando peccator conuertitur mox inde egreditur.
Gregorius super illud Job xl. Armilla perfo
rabis maxillam eius qui corruit illius sce
lere captus est de maxilla eius non euaderet si
perforata non esset. Secundus effectus est quia
ipsum apprehensum sanauit. Et hoc fit per
confessionem unde sanatur. Unde peccatorem Jere.
xxx. Obducam cicatricem tuam et sanabo
te a vulneribus tuis. Tercius effectus est quia
sanatum dimisit. Et hoc fit per satisfac
cionem. Math. xviii. Misertus dominus serui illius
dimisit illum et omne debitum dimisit
ei. Non autem sufficit quod quis peccata dimittat
nisi per contricionem hic et per confessionem et per
satisfaccionem ea deleat. Hic audi. Greg.
in pastorali. peccata ... Prius est quod si quis
literas vel aliquid instinctu fleum scripsit
non sufficit quod ultimus non scribat nisi eciam
quod male scripsit deleat. Peccata enim mala que
scripta sunt Jere. xvii. Peccatum iuda scriptum
est stilo ferreo et vngue adamantino
etc. Non sufficit igitur quod quis peccata dimittat
nisi per contricionem et lacrimas abluat et
deleat. Psalmus. Lauabo per singulas noctes lectum
meum etc. Quorum ... est eciam si quis ali
cui blasphemias dixit non sufficit quod vl
terius non dicat nisi de hiis que male di
xit peniteat. Peccator deum blasphemat
Ro. ii. Nomen dei blasphematur per vos
inter gentes etc. Non autem sufficit ut a ta
libus blasphemiis aliquis desistat quin
de hiis que fecit in confessione se culpabilem
recognoscat. Pro. xviii. Iustus prior accu
sator est sui. Tercio eodem ... est quod debitori
non absoluitur addibite que debet pro quo
alia non multiplicat nisi ea que contraxit
persoluat. Quando enim peccamus deo debito
res sumus. Ab hiis autem debitis absoluti
non sumus pro quo alia non super addimus
nisi de illis digne deo satisfaciamus

Rō iii

Ro. iiij. Ei aut qui no opa^r in rece
no imputa^r m^s gram s m^s debitu rc^l

Et ecce quidam homo ydro^s erat
ante illum rc. Luc. xiiij. dicit beda ydropis^s
est morbus ab aquoso humore vocabulum trahens Grece eni ydor
aqua voca^r. Cui p^pru e quanto magis
habundat humore tanto amplius sitire
Per ydropisim no intelli^r possumus
sitim sine appetitum diuiciarum deliciarum
et honorum mundanorum aut diciarum Et p^o
videamus qualiter h^c ca sigt Dicit eni
Sa^l. Pu. xxx. Tria sut insatiabilia
scilicet infernus os vulue Et tria q^m nunq^m
satia^r aqua. Vel p^m aliam litram amor
mulieris et tria sicies p^m infernu intel^r
superbia per amorem mulieris concupiscencia
carnalis per terram sitientem intelli^r auaricia.

Primo quidem p^m infernu intelli^r supbia
Tum quia ipse superbus angelorum p^o fuit
sitiis Tum quia a superbis ang^lis fuit p^o
posessus Tum quia p^m penam ibi puniendi
sunt Et ideo infernus e p^pus locus superborum Dicitur eni infernus no satiat^r
animabus Sic nec superbus satia^r honoribus
Per amorem mulieris intel^r concupiscencia carnalis
que no satiat^r. Jo^is libido sumpta
sp^e sui relinquit penitudinem et nunq^m satiat^r et continua vacatedi^r usu exstit
nec rami parit nec impetu deducitur.
Per terram sitientem int^r auaricia. Ita sicut illa
no satia^r aqua Sic nec auarus satia^r
pecunia In morte at condi^r q^m sitis istorum
sit vana notiua et potu mortifero
extinguenda Est eni ista sitis vana quia
omnia huius mundi euanescunt Hic p^z i morte allexandri qui cum fuisset totius mundi
dns cupidus et luxoriosus et eius ossa in
vase aureo fuissent recondita illuc sapientes
de diuersis mundi partibus aduenerunt Vnus
i^r volens ondere sum dni^m esse vanum
ait Heri no sufficiebat isti totus mundus
hodie quinque pedum e sepultura contentus
Alius volens onde vanum aurum et argentum dixit Heri iste faciebat thesaurum de auro hodie aurum thezaurum fa^t
de ipso Alius volens onde vanum esse
corpus deliciis nutrire dixit Heri nutriebat iste corpus suum diuersis deliciis

hodie comedi^r a diuinibus infinitis
Secundo ista sitis e nociua Nam illi qui
sunt in magnis honoribus humiliani^r
usque ad infima deiectam Hoc p^z
in p^o an^lo de q^o d^z ysa. xiiij. Dicebas in corde tuo in celo ascendam rc
Et sequitur Verumtamen ad infernum detraheris
rc Illi qui sunt in magnis diuiciis
deuenient usque ad ultimam paupertatem
Sic p^z luc. xij. In illo diuite q^ui volebat destruere horrea sua et maiora
facere Illi no qui pascebat corpus
magnis deliciis deducet^r usque ad
summa egestate Sic p^z luc. xvi. In diuite epulone qui habere no potuit
guttam aque Tercio ista sitis in inferno
potu mortifero extinguet^r Nam superbi
et tyranni bibet ibi sanguinem humanum
qui p^z de suis et aliorum corporibus
fluet Apoc. xvi. Sanguinem
sanctorum effuderunt et sanguinem dedisti eis
bibere ut digni sunt / Legitur in cronicis
q^m thamaris regina cum cepisset
cirum regem persarum caput eius amputari fecit et in utre plenum sanguine
i^m misit dicens Sanguinem sitisti sanguinem
bibe Sic tyrannus et superbus dicet^r
ut sanguinem suum bibat quia sanguinem
pauperum sitierunt Auari ei bibet
aurum liquefactum Vnde refert quidam
plenus q^m nero imperator in auro liquefacto visus e se apud inferos
balneare Et cum vidisset cunctas
notatorum dixit Venite venale genus
hominum et mecum hic balneamini quia
vobis optimam partem reseruaui / Luxoriosi
ibi bibet fel draconum tanquam vinum
rubeum et venenum aspidum tanquam
vinum album Deut. xxxij. Fel draconum vinum eorum et venenum aspidum insanabile Quod quidem vinum
miscebunt effusione perpetua lacrimarum ita q^m toti ebrij erunt Ysa.
xvi. Inebriabo te lacrima mea rc
Vocat at lacrimas eorum suas quia
iusticia prouocat eas In summa
at dei ista triplex sitim aquam
p^prus sit extinguit Augus

Qui biberit de flumine paradisi cuius
gutta maior est oceano. Et restat
ut in eo patris inmensi potentia
sit. In Paulo enim ostendit qui persecutor
erat qui prius dicebatur Saulus a
Saule persecutore. Postea dictus est Paulus
quasi pusillus. Qui prius erat lupus
factus est postea agnus. Qui prius
sanctos in carcerem trahebat postea pro
Christo se morti et carceri exponebat.
In apostolis et Zacheo ostendit quo-
niam et apostoli reliquerunt sua et
non desideraverunt aliena. Zacheus
largitus est propria et restituit aliena.
In Magdalena ostendit quod luxuria
hec etiam patet in quadam vanissima muliere
[illegible] legitur in vita patrum. Cum pri
mitate cum nimia ambitione incederet
quidam episcopus sanctus eam videns amare
condoluit et adiecit flere cepit dolere
quod plus erat sollicita placere mundo
quam ipse deo. Et cum pro illa oraret
visum est ei quod quedam cornicula nigerri-
ma ad eum venisset quam cum acci-
piens in aqua demersisset et inde
pura columba mox egressa fuit. Hec
quidem illa die illa lacrimis resoluta
ad pedes eius procidit et que prius pec-
cato erat nigerrima postea in
lacrimis baptizata tota facta est can-
dida. Hydrops qualiter per hydropisim intelligitur
sitis divitiarum et cupiditas et habendi
Videndum est qualiter spiritualis hydropisis
designat avaritiam. Circa quod sciendum est quod
duo sunt in pertinentia ad avaritiam et cupidum
Prodigus et in operando qui scilicet
omnia dissipat et consumit. Iste habet
manus perforatas quia nichil sibi retinet
et in epulis et in luxuriis cuncta
expendit. Iacobi V. Epulati estis
et in luxuriis enutristis corda
vestra. Prius enim dicit epulati estis
et postea dicit luxuriati. Circa
hoc dicit Iohannes sicut mero
estuans cito despumat in luxuriam

B57

et in libidinem. Et ideo sequitur: Enutristis
corda vestra. Quidam enim nutriunt corda
qui scilicet sicut inmundas cogitationes. Quidam
ora scilicet qui sicut lascivias loquuntur.
Quidam corpora scilicet qui exercent libidino-
sas operationes. Non debemus igitur corda
nec ora nec corpora in luxuriis enutrire
sed potius effugere. Prima Corinthiorum VI. Fugite
fornicationem. Luxuria enim melius vincitur fuga
quam resistentia. Unde dicitur in Polycratico: Claudius
Iulius Cesar dicebat in bello contra gla-
dios in parte a voluptatibus velociter
aportet [illegible]. Et subditur: Desperat [illegible]
cum preliator voluptatem nullo modo tam
facile superari quam fuga eo quod ipsi quos
[illegible] dominentur veneris moribus
incedant multa impudica. Avarus autem
est in retinendo qui scilicet omnia retinet et
nichil communicat. Iste habet manus contractas.
Ecclesiastici XI. Est qui locupletatur parce agen-
do et hec pars mercedis illius. Et dicit: in-
veni requiem mihi et nunc manducabo de
bonis meis solus et nescit quod tempus
preteriat illud et mors appropinquat et re-
linquat omnia aliis. Primus etiam aliquando
non est avari quia nec etiam manducare
audet. Ambrosius in libro de vinea Nabu-
the. Novi ego divitem qui volebat ser-
vorum obsignatum aperire nec quid de con-
dito imminueret. Panis unius diei
deputabatur qui fame vix satiare posset.
Tempi etiam [illegible]. Et quod omnium erat
appetitum conqueri quod pullus esset occisus.
Cupidus et in acquirendo qui scilicet nimis
ardenter cupit. Iste habet manus aptas
quia ab omnibus vult accipere et omnes
expoliare. Contra quod dicitur Ecclesiastici IV. Non
sit porrecta manus tua ad accipiendum
et ad dandum collecta. Talis patitur fa-
mem caninam. Pro fame patientur ut
canes. Canis enim cum videt aliquem
os corrodere quamvis eum latrat non sibi
illud putat. Et postquam id habuit illud
non dimittit donec aliquid corrodendo

ibi invenit. Non contento statu ad altiora
suspirans anhelat. Sic fuit multi tyr-
ranni qui contra subditos semper intonat
ut ea que possidet. Et postquam eos depo-
suerunt totaliter eos despoliat quas vio-
lenter aut fraudulenter quibus spoliatis
mox ad alios spoliandos se convertit.
Eccli. xiij. Dives iniuste egit et freme-
bit pauper autem lesus tacebit. Ecce
comminatio divitis subditis. Si habes commu-
nicet tecum et evacuabit te. Ecce eva-
cuatio. Et confundet te in cibis suis
donec exinaniat te bis et ter. Ecce totalis
despoliatio. Patet igitur quod avarus sine cupi-
ditas non satiatur quod per quatuor potest audi-
re. Primo sic. Et tale. Si aliquis valde
sitiret et tota aqua effunderetur in dolio
et non in stomacho potius sitis eius non ex-
tingueretur sed potius augmentaretur. Cu-
piditas enim avari est quedam sitis huius-
modi sitis aque sicut dicitur. Sed ista sedari
non potest quia cupiditas est insatiabilis et dicitur
de Martha Joh. iiij. Omnis qui biberit
ex aqua hac sitiet iterum etc. Secundo sic
Et tale. Si esset aliquis magnus ignis
quanto plus in ligna ponuntur tanto plus
ignis inflammatur. Et quanto magis dimi-
nuuntur tanto magis restinguitur. Cupiditas
avari est quidam ignis ligna sunt divi-
tie. Quanto ergo multiplicantur divitie
tanto magis cupiditas augetur. Et
quanto plus diminuuntur tanto plus restinguitur.
Eccli. xxviij. Secundum ligna silve sic ignis
exardescit. Gregorius in moralibus. Avaritia
in desperatis rebus non extinguitur sed
augetur. Ad modum ignis cum ligna que
consumat acceperit excrescit. Tertio sic
Et tale. Si quis vellet implere situlam
sapientia stultus esset quia sapientia cum situla
nullam convenientiam habent. Cum sapientia
sit res spiritualis et situla res materialis.
Eodem modo stultus est qui vult implere animam
pecunia cum nullam habeant convenientiam ad invicem.
Cum anima est res spiritualis et pecunia est res
materialis. Sed anima impletur per sapientiam et

archa pecunia. Et ideo bene dicit ij.
Cor. vj. Quis autem consensus templo dei
cum ydolis. Templum dei est anima. j.
Cor. vj. Vos estis templum dei vivi
etc. Ydolum avari est nummus. Coll.
iij. Avaritia que est ydolorum servitus. Ista
igitur duo scilicet anima que est templum dei et
nummus qui est ydolum avari convenire
non possunt. Quarto sic. Et tale. Si
quis vellet implere horreum amplissimum
cum uno grano milii stultus esset. Hor-
reum amplissimum est anima. Appetitus eius
totus mundus est angustus et vix granum
milii reputatur. Si enim totum mundum
possideret avarus adhuc alium
mundum appeteret quo habito adhuc a-
lium affectaret. Et sic quia infinitum
suum appetitum concedit. Boetius i. de
quod est maior omni anime appetitu ipsum
appetitum implere potest. Augustinus in libro
confessionum. Fecisti nos domine ad te
et inquietum est cor nostrum donec requie-
scat in te. Et deus copia quod deus in-
nos est egestas. Ut est Psalmus. Qui re-
plet in bonis desiderium tuum etc.

Cum vocatus fueris Lc. xiiij
ad nuptias etc. Ista sermo
magister humilitatis saepe ad ter-
humilitatem nos inducit et reduci- ci-
tur. Unde quod autem qui nullus potest ve- u-
nire ad nuptias et esse felix s
nisi discumbat in novissimo loco
humilitatis. Quicumque vult discumbere
in loco celestium dat locum illi qui
discumbit in loco humiliationis. Ma-
lucifer in loco primo se posuit ideo
dedit locum ... quia se posuit in loco
novissimo. Ecce Eva se posuit in
loco alto ideo dedit locum beate virgini
que posuit se in loco infimo. Dives
sedit in throno purpureo ideo dedit
locum lazaro sedenti in sterquilinio.
Ideo dicit dominus. Cum vocatus fueris
ad nuptias non discumbas in primo
loco etc. Ubi videnda sunt duo

pm

Primo que sunt iste nuptie Secundo
que sit ista via veniendi ad istas
nuptias ¶ Circa primum notandum quod sunt
quedam nuptie spirituales Et quedam
celestes Spirituales sunt quas fecit
dominus in primo adventu suo in thalamo
conscientie de quibus dicitur Apocalypsis xix Ve-
nerunt nuptie agni et uxor
agni preparavit se etc Ibi glossa eo quod
dicitur uxor agni notatur felix coniunctio
Ibi glossa Ibi quod dicitur preparavit se notatur
preambula dispositio Ibi glossa Nota quod
dicitur nuptie notatur festiva epulatio
Coniunctio anime cum christo fit per fidem
et dilectionem Hoc coniunctio preter
triplex bonum scilicet bonum fidei bonum
prolis et bonum sacramenti Primo eo dicitur ibi
esse bonum fidei Illa bonum fidei est
ibi ne diabolus adulterorum principiat
lectus enim iste conscientie est angustus
Et ideo deus et diabolus non possunt ibi
requiescere Et pallium istius amoris
est breve Et ideo deum et mundum non
possit cooperire Ysaias xxviii Coan-
gustatum est stratum ita ut alter de-
cadat et pallium breve utrumque operire
non potest Contra de multis dicitur Ysaias lvii
Iuxta me discooperuisti te et suscepisti
tum et suscepisti adulterum Secundo dicitur
ibi esse bonum prolis ut scilicet sponsa ex
persona sponsi se generat per Christum
Ibi Salvabitur autem per filiorum generationem
id est per bonorum operum productionem Augustinus
ad probam Hec est uberior fecundior
quod sterilitas non vetere Iuvenescere se-
nectute gaudere non latere pectore
sed corde candescere non visceribus terra
sed celum orantibus parturire Tertio dicitur
esse bonum sacramenti ut inter sponsum
et sponsam divisio nunquam fiat Sed
cum in unionis corporali est copula
unus vna primum coniunctionem animorum Alia
primum permixtione corporum Tertia primum
indiuiduam cohabitationem amborum
Sic et in isto unionis spirituali quod

nos copulatus est perpetuo caritate Ieremias xxxi In
caritate perpetua dilexi te Ideo attraxi
te miserans etc Per hanc conformitatem habebimus
Nusquam angelos apprehendit sed se-
men abrahe apprehendit Et per insepara-
bilitatem Mathei ult. Ecce ego vobiscum sum
omnibus diebus etc Secundo dicitur esse in istis
nuptiis preambula dispositio Ideo dicitur
preparavit se Ista autem preparatio in tribus consi-
stit Iste enim sponsus vult habere sponsam
pulchram pro Concupiscet rex decorem
tuum etc Sponsam pacificam quia sicut dicitur
Proverbiorum xxi Melius est sedere in angulo
doguratis quam cum muliere litigiosa in domo
communi Isti litigiosi sunt superbi Proverbiorum xiii
Inter superbos semper iurgia sunt Vult etiam
habere amori suo sponsam totaliter intactam
Canticorum ii Dilectus meus mihi et ego illi Ergo
Sponsa id est quia vel non est pulchra per conscientie
puritatem vel quia non est pacifica per humilitatem
vel quia non est intacta per caritatem ad eius
nuptias non meretur admitti Ideo fa-
tue virgines non fuerunt admisse quia non
habuerunt oleum id est nitorem et puritatem conscientie
ut habetur Mathei xxv Illi quoque noluit sedere
in loco novissimo humilitatis sed primo superbie
expellitur cum ruboe ut dicitur Luce xiiii Illi
non qui non habent vestem nuptialem id est
dei et proximi caritatem similiter de nuptiis
expellitur Ut patet Mathei xxii Tertio in
isto unionis spirituali est festiva epu-
latio Ideo dicitur Venerunt nuptie agni etc
Et ista epulatio licet sit pergrata isto ci-
bo gratie non pascuntur nisi illi qui habent
tria supradicta Enim scilicet sunt puritate mundi
Cordis tranquilli Et amore celestium fer-
vidi et avidi Hinc est quod filii israel non
potuerunt recipere manna nisi prius exirent
de egipto et nisi prius consumerent mane egipti
et nisi eis prius deficeret farina egipti
Enim id est vult pasci manna divine gratie
oportet quod sit puritate nitidus Et hoc est
exire de egipto id est de tenebrositate peccati
deus enim non pascit animam tenebrosam

nix integra sed pura et candida. Unde fr
id. ps. Et pullis corvorum invocantibus
eum. dicit Remigius. Cum pulli corvorum
quod diu habent plumas albas a corvis
parentibus tanquam degeneres relinquuntur
et rore celi pascuntur. Cum autem eorum
plume nigrescere ceperint tunc a corvi-
nis cadaveribus nutriuntur. Eodem modo
deus animam que habet mundiciam gratie pa-
scit rore gratie. Tunc non sed nigredine
peccatorum pascitur a dominibus cadaveribus
id est mundiciarum. Secundo oportet quod sit mente
tranquilla. Et hoc est contra mare egipti
quare eam scilicet est inmotu et sequitur illos
qui diversis anxietatibus et tribulacionibus
commoventur. ysa. lvii. Impii quasi mare
fervens quod quiescere non potest. Sunt in cor-
dibus enim talium deus habitare non potest
propter gravem cum signatum est iii. Reg. xix. ubi
dicitur. Ecce dominus transit et spiritus grandis et
fortis subvertens montes. Et sequitur. Non
in spiritu dominus sed post spiritum commotio. Non in
commocione dominus sed post commotionem ignis. Non
in igne dominus sed post ignem sibilus aure te-
nuis et ecce ibi dominus. Non est igitur dominus in
spiritu subvertente nec etiam in commotione
perstrepente nec in igne comburente sed in
sibilo dulcescente. Tria enim sunt que faciunt
cor inquietum scilicet superbia. Et iste est spiritus
grandis et fortis subvertens montes. Secundum
est avaricia et ista est commotio que mentem
sollicitudinibus inquietat. Tertium est ira-
cundia et ista est ignis. deus enim non est
in corde superbo nec avaro nec iracundo
sed in corde ubi est sibilus aure tenuis.
Sibilus enim habet dulcorare. Aura non
habet refrigerare. Sed aura tenuis habet
alleviare. Per sibilum enim intelligitur humilitas.
Certa sibilus equos mitigat et catulos
instigat. Sic et humilitas mentes ela-
tas tranquillat et dolentes irritat. Per
auram significatur mansuetudo que ignem iracun-
die refrigerat et extinguit. Per auram
tenuem significatur paupertas que quidem alle-
viat ab honeribus sollicitudinum.
deus id est habitat ubi est sibilus aure
tenuis id est ubi invenit humilitatem
mansuetudinem et paupertatem. Tertio oportet
quod sit celestis amoris avidus. Et hoc
est contra farinam egipti. Cum dominus
ei esset delectatio cibaria iudea non
potest amare celestia farina enim manna
est farina alba. Sed manna est fa-
rina egipti est tenebrosa. Cibaria
delectatione mundana videntur esse pulchra
sed tamen mentem facit obscuram. Ideo
naturam animi quasi aquila pullos suos
ad terram respicientes conspicit tanquam de-
generes abicit quos non ad celum ta-
men quos mittit ~~illos suos~~ Certa dominus
intrare tales sine gratia non mittit eos
quos amare terrena sed quos videt
desiderare celestia. Bulgar. deli-
cata est divina consolatio et non datur ad-
mittentibus aliena. Hec nuptie
celestes de quibus dicitur apoc. xix.
Beati qui ad cenam nuptiarum agni vo-
cati sunt. Ille autem nuptie sunt re-
fectio visionis divine ubi est plena
satietas. Ideo dicitur nuptie. In
nuptiis cum convenerunt omnia quem
dat. Erit dulcis aviditas. Ideo
dicitur agni qui sicut carnes delectabiles.
Erit eterna securitas. Ideo dicitur cena.
Cena ultimum aliud quamvis ubi ubi
succedit. Satietas autem parit fasti-
dium fames sine aviditas sed pena
dubitatio necessaria desiderat habet
timorem ideo deus posuit famem sine a-
viditate in satietate ne satietas fa-
ciat fastidium. Posuit satietatem
in fame ne fames habeat penam.
Posuit securitatem in utroque ne dubita-
cio habeat timorem. Ecclesiastici xxiiii. Qui edunt
me. Ecce satietas. Adhuc esurient
Ecce aviditas. Qui audit me non
confundetur. Ecce securitas. ¶ Secundo
videndum est quod sit via veniendi ad istas
nuptias. Et dicendum quod est humilitas.
Unde non dicitur Luc. et recumbe
in novissimo loco. ecce humilitas

Sm

cum meretur gratiam quod est venire ad nup-
tias celestes. Quanto autem quis hu-
milior tanto in gratia et in gloria
erit maior. Et hoc potest ostendi per
quatuor. Primo per exemplum in pupilla ocu-
li. Sicut dicit Gregorius pupilla enim quanto
plus est nigrior tanto clarior. Sic
ergo quanto magis nigrescit in conspectu
suo tanto magis lucescit in conspectu
dei et hic per gratiam et in futuro per gloriam.
Secundum exemplum est in candela que quanto magis
inclinatur tanto maiori luce perfunditur.
Sic ergo quanto magis inclinatur per hu-
militatem tanto maiori luce gratie
et glorie repletur. Tertium exemplum est in aqua
que quanto magis descendit deorsum tanto
magis ascendit sursum. Sic et ergo
quanto magis descendit humiliando se
ipsum tanto plus ascendit. Ad celum enim
descendit ut ascendat. A deo re-
cedis cum ascendis quia eo. Quar-
tum exemplum est in corde. Animalia cum habentia
magnum cor et iacens sunt timida sicut
patet in cervo et asino. Habentia autem
cor medium sunt audacia sicut patet in
tali. Habentia autem cor parvum sunt au-
dacissima sicut patet in leone. Videmus enim
quod ignis magnam domum parum cale-
facit mediocrem magis et parvam
maxime. Sic etiam accidit de calore
spiritus in magno et mediocri et parvo
corde. Sic scilicet quanto cor est minus in
quantitate tanto fortius in virtute. Sic et ergo
quanto fuit humilior tanto erit in regno gratia
et in gloria sublimior etc. Dominica
xviii.
Audientes pharisei
quod Ihesus silentium imposuisset primo
saduceis convenerunt. Primo
convenerunt pharisei in unum et in- Mathei
terrogavit eum unus ex eis legis xxii.
doctor temptans eum. Magister quod
est mandatum magnum in lege? Ait il-
li Ihesus: Diliges dominum deum tuum ex
toto corde tuo et in tota anima tua
et in tota mente tua. Hoc est maximum

et primum mandatum. Secundum autem simile est huic:
diliges proximum tuum sicut te ipsum. In his
duobus mandatis universa lex pendet
et prophete. Congregatis autem phariseis
interrogavit eos Ihesus dicens: Quid
vobis videtur de Christo, cuius filius est? Dicunt
ei David. Ait illis: Quomodo ergo David
in spiritu vocat eum dominum dicens: Dixit dominus
domino meo sede a dextris meis donec
ponam inimicos tuos scabellum
pedum tuorum. Si ergo David vocat eum
dominum, quomodo filius eius est? Et nemo pote-
rat respondere ei verbum neque ausus fuit quis ex
illa die eum amplius interrogare.
Sicut dicitur in historia scolastica: tres secte
erant inter iudeos ab aliis differentes
scilicet pharisei saducei et esseni. Phari-
sei autem ab aliis divisi erant quantum
ad habitum quia in fronte et in brachiis car-
tas in quibus decalogus scriptus erat por-
tabant que philateria dicebantur a phi-
laxe quod est servare et thorat quod est
lex. Habebant etiam in fimbriis palliorum
spinas alligatas quibus puncti dum
incederent memores fierent mandatorum
dei. Et quia sic ab aliis divisi erant
pharisei appellati quod est divisi dice-
bantur. Alii erant saducei qui ab a-
liis differebant quantum ad doctrinam. Ipsi
resurrectionem negabant animas cum corporibus
interire credebant et quinque libros mo-
ysi solummodo recipiebant. Alii erant
esseni qui ab aliis differebant in modo
vivendi quia fere monasticam vitam duce-
bant coniugia vitabant omnia in com-
muni habebant. De duabus autem primis sectis in
isto evangelio mentio habetur. Notandum autem
quod in isto presenti evangelio tres questiones
ponuntur. Prima est quam fecerunt saducei. Secunda
est quam fecerunt Saducei. Tertia est quam
fecit Christus. Prima quidem est quam
fecerunt saducei et si hic tota non
ponatur tamen hic tangitur cum dicitur: Cum Ihesus
silentium imposuisset saduceis. Ipsi

cum sadducei quinto nolebant probare per
mulierem septenam virorum non esse
resurrectionem. Si enim resurrectio fieret tunc talis
mulier propter viros haberet. Quarto per
suam visionem silentium imposuit
eis et ita declaravit. Primo quod in alia
vita nulla erunt coniugia unde ait
In resurrectione neque nubent neque nubentur.
Secundo declaravit quod homines erunt an
gelis similes et equales unde subdit Sed
erunt sicut angeli dei in celo. Tertio de
claravit quod anime post mortem corporis vivunt
dicens Non est deus mortuorum sed viven
tium etc. Primo declaravit quod in alia vita
nulla erunt coniugia unde ait in resurrectione
neque nubent neque nubentur. Et hoc quidem
redditur Luc. xx. Neque ultra mori po
terunt. Causa cum in illa vita nulli mo
riuntur. ideo nulli nascuntur. Si enim nullus
moreretur. non esset necesse quod alius nasceretur.
Est enim humana generatio tamquam arbor
Eccl. xiiii. Omnis caro sicut fenum
veterascet et sicut folium fructificans
in arbore viridi Alia generantur et alia
deiciuntur. Sic generatio carnis et sanguinis
alia finitur et alia nascitur. Est enim si
militer unde dicitur in quadam Glossa in fine
Eccl. In muro quo fit quidam lapi
des latent Isti ad opus ponuntur.
Et sic tandem in muro alia adequantur.
Sic etiam est in mundo Nam latent homines
atque nascuntur. precedunt et nascuntur.
homines orti suo tempore moriuntur et tandem
omnia adequantur. quia uno fine omnes clau
duntur. Secundo declaravit quod homines erunt
similes angelis et equales unde subdit Sed
erunt sicut angeli dei in celo Et Luc. xx
dicitur. Equales enim angelis sunt. Homines enim nunc
angelorum sunt dicti minores equales et
maiores minores in magnitudine ad quem
sunt in carne mortali Nam sic dicit
Aug. Sicut aurum corporeum melius
est quam argentum incorporeum et argentum
corruptum melius quam plumbum in
corporeum Sic etiam corruptum quodlibet
spiritus melior est quam incorporeum cor
pus. Quamdiu enim sumus in carne
corporali angeli nobis comparantur et
ministrant nobis. Post resurrectionem autem homines
angelis erunt equales in officio lau
dandi deum quia in laudando deum
angelis coniungentur. Ps. Prevenerunt
principes coniuncti psallentibus etc.
Iob xxxviii. Ubi eras cum me
laudarent astra matutina id est angeli
et iubilarent omnes filii dei id est sancti
Erunt autem homines angelis maiores
in magnum habebunt deum tamquam fratrem suum
et magnum habebunt beatitudinem in visione
humanitatis et in contemplatione divinitatis
Angeli non habebunt nisi in contempla
tione divinitatis. Ad ista autem significanda qua
tuor leguntur de angelis quos Salo
mon in propitiatorio fecit. Primo scilicet quod
erant de lignis olivarum Secundo quod
habebant alas expansas. Prima duo
significabantur quod in magnitudine homines sunt
eis minores et corporales sed erunt eis
compassibiles. Hoc significat quod erant de
lignis olivarum et quod pares sunt eis
in officio. Hoc significat quod habebant alas
expansas Tertio legitur quod habebant pedes
obliquos et elevatos ad modum
iubilantium ad tunc medium quod sunt pergi
tantibus ad laudandum deum Quarto
legitur quod vultibus se mutuo respi
ciebant Hoc significat quod stupent et mi
rantur. nam humanum cum divina in
unitate persone est unita. Tertio declarat
quod anime post mortem corporis vivunt
dicens Non est deus mortuorum sed vi
ventium Et istud etiam gentiles
pharisei credebant Unde ait Aug.
in li. de ci. dei Theombrotus lecto
platonis libro ubi de anime immor
talitate disputatur se precipitem dedit
de muro ut pergeret vita migrare
ad eam quam credebat esse meliorem
Sic autem dicitur Glo. probando ecclesiam
aliarum xx. Surrexit probat resurrectionem

Bij

corporum quam cum animabus bona vel mala gesserunt. Secunda questio quam fecerunt pharisei xo. Ista multi querunt sed unus temptando querit dicens Magister quod est mandatum magnum in lege. Crisostomus. Convenerunt pharisei in unum ut multitudine vincerent quem supare ratione non poterant a veritate nudos se esse professi sunt qui multitudine se armaverunt. Dicebat enim apud se Unus loquatur pro omnibus et omnes loquuntur per unum ut siquidem vicerit omnes videantur vicisse. Si victus non fuerit vel solus videatur confusus. Ille magister eum vocat cuius non vult esse discipulus de magno mandato interrogat qui nec minima observat. Ille debet interrogare de maiori iusticia qui iam minora complevit. Ad istam questionem respondet dominus Diliges dominum deum tuum secundum Crisostomum non dixit time. vel cogitare sed dilige. Timere magis est servorum diligere non filiorum. Quia timet ut penam evadat non quia amet iusticie. Nec dixit etiam cogitare sed dilige. Cogitare namque deum et providere non hunc diligere autem est religiosi spiritualiter et recti cordis. In hoc autem precepto de dilectione ostendit dominus modum diligendi deum et proximum. De deo dicit Ex toto corde tuo et ex tota anima tua et in memoria intellectu et voluntate secundum Augustinum. Debet diligi deus ex toto corde id est intellectu sine errore. Quia sicut fides sine operibus mortua est ideo debet diligi ex tota anima id est voluntate sine contradictione ut in preceptis dei voluntas sua ponat et ei propria non contradicat quemadmodum sequitur ex duobus debet preveniat. Ideo subdit ex tota mente tua id est memoria sine oblivione secundum Crisostomum. Diligere deum ex toto corde est ut cor nostrum non sit inclinatum ad aliquid in dilectionem magis quam dei precepta cum

magis pretereat cor tuum sint ad aliquid id est pro tanta parte minus est ad deum diligere cum ex tota anima est anima que facit sermonem ipsi et vitam dei. Quoniam igitur magis de deo dubitare cepit vel incantaciones vel divinaciones aliquas valere crediderit iam non in tota anima diligit deum. Diligere autem deum ex tota mente est ut omnis sensus vacet in obsequium dei vel secundum Augustinum. Ut cui intellectus deo ministrat cuius sapientia deo vacat cuius sententia circa deum est cuius cogitaciones ea que dei tractat cuius memoria ea que sunt bona recordatur tota mente diligit deum. Deinde ponit duos modos diligendi proximum tuum autem. Et proximum tuum sicut te ipsum. Homo enim debet se quadruplici dilectione diligere scilicet primo naturali. Secundo ordinata. Tercio efficaciter. Quarto perpetuitate. Primo quidem debet homo se ipsum diligere naturaliter scilicet ut diligat se ipsum propter virtutem quia bonus est vel quia ut bonus sit. Eodem modo debet diligere proximum. Augustinus in libro de trinitate. Qui amat homines aut quia iusti sunt aut ut iusti sint debet amare. Sic enim et se ipsum debet amare aut quia iustus est aut ut iustus sit. Secundo debet homo se ipsum diligere ordinate scilicet ut nichil diligat super deum aut quam deum sed diligat deum super omnia postea animam suam et postea corpus suum ultimo res exteriores. Sic et proximum debet diligere super deum aut quam deum sed deum super omnia deinde debet diligere in ipso bona spiritualia deinde bona corporis deinde bona exteriora. Canticorum ii. Ordinavit in me caritatem. Tercio debet homo se ipsum diligere efficaciter. Homo enim se ipsum efficaciter diligit quia bona sibi procurat et nociva devitat. Sic etiam debet diligere proximum. Prima Iohannis iii Non diligamus verbo neque lingua sed opere et veritate. Quarto homo perpetuitate nullo enim tempore homo desinit se amare. Eodem modo debet proximus diligere i. tempore prosperitatis et adversitatis. Proverbiorum xvii Omni tempore diligit qui amicus est

Tercio quo est quia fecit xpo pharisees dicens
Quid vobis videtur de xpo cuius filius
est pharisei autem credebant xpm esse
puram creaturam Sed cum david vocet
eum dominum suum constat eum esse maiorem
Ideo at eos reprehendit quia eum esse filium
david dicunt et credunt sed quod eum filium
dei esse non credunt Quidam autem hic duas
in xpo fuisse nativitates scilicet temporalem secundum
quod est filius david et eternam secundum quam
est filius dei Cristus enim et erat filius david
inquantum de sua stirpe secundum carnem erat
natus Et erat dominus david inquantum
ab eterno patre fuit genitus Tercio autem
pro primo fuit mitis et mansuetus de
david enim dicitur Memento domine david
et omnis mansuetudinis eius Deo autem dicitur
in ps Cum tu domine suavis et mitis
es Ideo fuit tercio mirum si xpo non fuit
mansuetus et mitis qui habuit tam ma
suetos patres Et ideo vult filios habere
mansuetos dicens Mathei xi Discite a
me quia mitis sum et humilis corde
Sed multi de quibus quod non sunt mansueti
sed instar ericii valde hispidi et pu
gitivi Ericius enim si tangitur statim
interius se abscondit et contra pu
git et dicitur habere quasi dentes Sic multi
qui reprehenduntur per verba maledictionis
pungunt et vicia abscondunt Qui habent
dentes sunt quasi modi excusationis secundum
Bughar Aut enim dicunt qui peccat quod
reprehenditur dicit non feci / aut si feci non
male feci Aut si male non multum
male Aut si multum male non mala
intentione Aut si mala intentione alie
na persuasione etc De eodem secundum

Diliges dominum deum tuum secundus
tuum ex toto corde Mathei xxii
tuo etc Sicut dicit
Augustinus in libro de doctrina xpiana Ut
nemo occupatorum habeat voluntatem
dominus consummatum et abbreviatum verbum
super terram quod etiam non obscurum esse
voluit Ideo breve ne non vacaret
legere Ideo apertum ne quis dicat in
non licuit intelligere Thezaurus est

magnus divinarum scripturarum Si
piger eras ad perscrutandum the
zaurum non sis piger vivam mar
garitam sic sublinguam et quo
vis feratur abula Istud verbum
abbreviatum et ista margarita
est preceptum de dilectione dei et proximi
de hac scilicet duplici dilectione scilicet dei
et proximi est agendum Circa
autem primam dilectionem sciendum quod sex sunt
que valde movent ad diligendum
quod omnia sunt in deo sunt in forte omnium
bonorum scilicet pulcrum bonum honestum
suum Quidam utile et delectabile
Primum scilicet quod movet ad diligendum
est pulcritudo dicitur Quia pulcrum
et bonum deperiit In xpo autem
summa est pulcritudo et ideo summe
est diligendus Cap ix Candor est
lucis eterne et speculum sine ma
cula et ymago bonitatis illius Ubi ca
dit secundum quod est candor lucis speculum
puritas Et ymago bonitatis dicitur in
xpo quidem sunt tres partes scilicet caro
anima et divinitas sine deitas Caro
enim eius fuit lucida et candida
quia de purissimis sanguinibus beate
virginis generata Anima eius fuit
ad ymaginem dei creata et omni bonitate
repleta deitas sive divinitas fuit
speculum sine macula quia in ipso
omnia relucent et preterita et presencia
et futura et verba et corda et facta
De ista pulcritudine dei dicit
Augustinus in libro de libero arbitrio Tanta
tanta est pulcritudo iusticie tanta
est iocunditas lucis eterne ut eciam
si non liceret in ea amplius vivere
quam unius diei hora mora propter
hoc solum innumerabiles anni huius
vite pleni deliciis et circumfluentia
bonorum temporalium recte meritoque
contempnerentur Secundum quod movet ad
diligendum est bonum Sicut patet in
superiori auctoritate dionisii Iste
autem est summa bonitas Et ideo

R

e summe dil(igendu)s Aug(ustinus) de t(rinitate). Sed ista
no diligant(ur) n(is)i q(uia) bona s(un)t p(ro)pter
at illis inherendo no amac b(eat)um
ipm̄ vn(de) bona sunt de cuius bo(ni)t(at)e
d(icit) Damascenus Bonus (et) o(mn)ibonus
(et) supbonus deus totus e(st) bonitas
ip(s)e suphundat(er) diuitias sue
bonitatis no sustinuit solu(m) e(ss)e
q(uo)d bonu(m) s(ed) sui ip(s)ius natu(ram) aliis
p(ar)ticipata(m) Ista auctas e(st) eod(em) dil(igenter)
exponenda Deo e(ni)m p(ri)mus e(st) bonus
s(ed) no o(mn)ibonus i. co(m)muni p(ar)te bonus
qua nullus b(e)n(e) defecit Alius aute(m)
e(st) bonus (et) o(mn)ibonus s(ed) no suphonus
q(uia) h(abe)t sup se bonitate(m) diuinam Homo
et (et) an(gelus) licet sint boni ta(men) no
sunt summa bonitas q(uia) no h(abe)nt
bonitate(m) essentiale(m) s(ed) accidentale(m)
q(uia) p(ossu)nt ea p(er)d(er)e Et ta(men) ho(mo) rema
nebit ho(mo) (et) an(gelus) remanebit angelus
sicut p(atet) in an(gel)is malis Bonitas
aut(em) sic e(st) deo co(n)naturalis q(uod) sicut ignis
no p(otes)t p(er)d(er)e suu(m) calore(m) sic nec
deus sua(m) bonitate(m) Circa i(stu)d d(icitu)r sicut
bonus (et) bonu(m) e(st) sui ip(s)ius co(m)munica
tiuu(m) io sua(m) bonitate(m) co(m)municauit (et)
ca(m) tu(n)c eis p(ar)ticipauit Quibusda(m)
dans esse Aliis viue(re) Aliis se(n)
tire Aliis intellige(re) Tercium q(uo)d mo
uet ad diligend(um) e(st) honestu(m) Est
eni(m) honestu(m) q(uo)d sua vi nos attrahit
(et) sua delectatione nos allicit In
deo aut(em) e(st) summa honestas Et io
e(st) summe dil(igendu)s Cap(itulo) vij In
enarrabilis honestas p(er)manens
illi(us) Est eni(m) i(n) deo summa delect(atio)
q(ue) nos allicit p(ro)p(ter) delectat(i)o(n)es in
deuota(m) e(ius) n(ost)ri i(n) fine Est e(ti)a(m)
in eo vis q(ue) nos attrahit no ta(men)
cogendo s(ed) alliciendo Ioh. vi. Ne
mo p(otes)t venire ad me nisi p(ate)r
meus qui misit me traxerit
illu(m) Et sup(er) h(oc) po(n)it ... la
Ita s(ecundu)m Aug(ustinum) Omnis (christi)a(n)i ad
... ia(m) viridis Sic a(n)i(m)a

a(n)i(m)a (christi)a(n)i d(ebe)t desid(er)io diuine visionis Inq(ui)
illud p(salmu)s Sitiuit a(n)i(m)a mea ad deu(m)
fonte(m) viuu(m) (et)c. Dicit (christi)a(n)i ad co(m)para
tionis Sic a(n)i(m)a (christi)a(n)i d(ebe)t ad p(ro)missione(m)
gr(ati)e celestis q(ue) i(n)terius ... dulce(n)... Vnde
o(mn)is diui(ni) s(ed) ... duro cortice p(ro)uic(it)
... viij(o) Agite p(ri)ma(m) Tercio cortex
... Accingebat ei vestis colore(m)
Terre mutens melior Pellipari(us)
(christi)an(u)s capture ad emendu(m) p(ro) pelliu(m)
emptione no cogendo s(ed) alliciendo Sic
deus (christi)ani a(n)i(m)a(m) emendo ei celu(m)
... tanq(uam) pelle varia (et) depicta
P(salmu)s Extendens celu(m) sicut pelle(m) Q(uintu)m
q(uo)d mouet ad dil(ectionem) e(st) s(imi)litudo Et i(n)t(er) o(mn)i(a)
Omne a(n)i(ma)l dil(igi)t sibi s(imi)le D(icitu)r (christi)u(m)
et nos e(ti)am s(imi)litudo considera(tu)r ip(s)e
eni(m) factus e(st) nobis s(imi)lis vere assu(m)p
cione carnis Philip. ii. In s(imi)litudine(m) ho(min)u(m)
factus Nos aut(em) debem(us) esse s(imi)les ei
vere imitacionis Ephe. v. Estote
imitatores dei sicut filij k(arissi)mi Nec
ip(s)e no(n) (et) nos su(m)mus s(imi)les vere ...
gimus s(ed) ta(men) differe(n)ter q(uia) sic Glo(sa) s(upe)r
i. p(etr)i Coll. d(icitu)r Qui e(st) y(m)ago dei in
visibilis Aliter eni(m) y(m)ago regis e(st) in
filio (et) aliter e(st) i(n) nummo Nos ei sum(us)
nummus (et) (christus) e(st) filius Sextu(m) q(uo)d mo
uet ad dil(ectionem) e(st) utile Hoc ei sepe
dil(igi)t(ur) amicus p(ro)pt(er) vtilitate(m) qua(m) habe(re)
se credit Christus no(n) tanq(uam) verus amicus
e(st) dil(igendu)s Quia utilitate(m) recipimus
ab ip(s)o in vita in morte (et) p(ost) morte(m)
In vita dilectores suos ditat
sp(irit)ualib(us) diuicijs P(ro)u(erbiorum) viij. In vijs
iusticie ambulo in medio semitarum
iudicij ut dite(m) diligentes me (et) the
sauros eor(um) repleam (et)c. In morte
custodit ab i(n)sidijs hostis P(salmu)s Cu
stodit d(omi)n(u)s o(mn)es dilig(ent)es se (et)c. Post
morte(m) no(n) suscipit in gl(ori)a(m) p(at)ris Eccl(esiast)i(ci)
p(rimo) Cu(m) ... d(ilectio) ... i. s(ecundu)m q(uod) de(us) ...
eu(m) dat p(ro)bet illam s(cilicet) celeste(m)
glo(riam) diligentib(us) se Septimu(m) q(uo)d
mouet ad dil(ectionem) e(st) delectat(i)o. Male-

cum homo diligit rem in qua delectatur
et delectabilior tanquam fuerit In deo
autem est summa delectatio Et ideo
summe est diligendus In presenti enim vita de
lectationes spirituales quas habent / habent
imperfectionem admixtionem et interrup
tionem Primo consolationes et delectationes
spirituales quas habent in presenti vita sunt
imperfectionem habentes significatio est in iii Regum xvii
Ubi deus pascebat Heliam mittens
carnes mane et vespere tamen bibebat
de torrente Tandem illam refectionem
deus sibi subtraxit ita quod vix modi
cum aque et panis habere potuit Sunt
enim consolationes spirituales sunt imperfe
ctionem Et non per hoc quod illa refectio
non fiebat in meridie sed in mane
et in vespere In meridie quidem est
perfectio lucis et caloris et significat
refectionem sanctorum et beatorum qui sunt in
patria in plena luce cognitionis et in
pleno calore amoris In mane autem
et vespere est lux et calor sed imperfecte
et significat refectionem in via que habent
imperfectam cognitionem et imperfectum ad
rem primo Cor. xiii. Cum venit quod
perfectum est evacuabitur quod ex parte est
Secundo consolationes spirituales habent admixtio
nem quia sepe admiscetur vel
acrimonia carnis corrupcione vel a diabolo
temptacione vel amicorum persecucione Hoc
significatur per hoc quod bibebat de torrente
Ysa. primo Vinum tuum mixtum est aqua
Tertio consolationes spirituales habent interrup
tionem quia a beatis sepe subtrahuntur
vel ut amplius sitiantur vel ut sapien
tius desiderentur vel ut cautius conserven
tur Hoc significatur per hoc quod deus cibum lectum
Helie subtraxit Dicto de dilectione
dei dicendum est de dilectione proximi Circa
quod notandum quod Augustinus in libro De doctrina christiana
In quinque quod sit ista dilectio de qua
dicitur diliges proximum tuum sicut te
ipsum quatuor dilectiones distinguit

Prima est carnalis Secunda est naturalis Tertia
est socialis Quarta est spiritualis Dilectio carnis
Prima quidem est dilectio carnalis que est
inter virum et uxorem Et ista licet
sit licita tamen de se non est meritoria
quia etiam in brutis animalibus invenitur
Passeres quidem coniugia habent
nidos faciunt ova confovent pul
los nutriunt Quando autem de se
non sit meritoria ista potest tamen fieri
meritoria quando scilicet vir diligit uxorem
quia bona est vel ut bona sit Tunc enim non
diligit uxorem ut uxorem sed
deum diligit in uxore Et tunc
reducitur ad istud preceptum diliges
proximum tuum sicut te ipsum id est ad gratiam
in presenti et ad gloriam in futuro Ephe.
v. Viri diligite uxores vestras
sicut et Christus dilexit ecclesiam Secunda est
dilectio naturalis qua pater diligit filium
Et ista licet sit licita tamen de se
non est meritoria Unde subdit Augustinus
pro magno laudatur quod in homine
quod videmus in tigride Serpentes
et lupi diligunt filios suos Non
est laudandus qui diligit filios su
os sed est detestandus qui non amat
Si filios amas pectoribus compares
si non amas affectibus vinceris
potest autem hec dilectio fieri meritoria
quando scilicet pater diligit filium quia bonus
est vel ut bonus sit Tunc enim non
diligit filium ut filium sed deum diligit
in filio Et tunc reducitur ad istud
preceptum diliges proximum tuum sicut
te ipsum Ephe. v. Vos patres no
lite ad iracundiam provocare filios
vestros Sed educate in disciplina
et timore dei Tertia est dilectio so
cialis sive coniunctionis qua consor
tio sive cohabitandi colloquendi
et conversandi Que licet sit licita non
tamen est meritoria quia est inter animalia

Sed subdit Aug(ustinus) duo equi inadu-
nant in simul et se videntes desiderat
ad alia die percedit unus festinat
alter vix regitur apprehendere et tam
diu se impetu suo provocat donec
ad actum suum perveniat. Cuiusque pre-
venit qui in loco suo residit. Quo-
niam ista dilectio non est inviola-
de sed est tamen si inviola quando scilicet quis
diligit aliquid quia bonus est vel
ut bonus fiat. Tunc enim non diligit
aliquid ut aliquid sed deum diligit in aliquo.
Et tunc talis dilectio reducitur
ad preceptum de dilectione proximi. De
tali dicto dicitur Eccl(esiastic)i vi. Amicus fide-
lis medicamentum vite et inmor-
talitatis qui metuunt deum inve-
niunt illum. Quarta est dilectio virtutis
qua quis diligit alium propter fidem
virtutem et bonitatem. Et ista non potest
esse inter avaria que virtute carent.
Quia avaria non diligunt alia avaria
propter bonitatem et virtutem. Et ista est
virtuosa de qua est preceptum diliges
proximum tuum sicut te ipsum. Tullius
Nichil est amabilius virtute nec
est quod magis alliciat ad diligendum
cum propter virtutem et probitatem etiam eos
quos numquam vidimus diligimus. De
Tanta est vis probitatis ut etiam eam
in hostibus quos numquam vidimus vel
quod maius est in hoste diligamus etc.
In hijs duobus man- **Sermo**
datis universa lex pendet **tercius**
et prophete etc. Omnia dicta **de co**
precepta que per decalogum sunt **de**
accepta in hijs duobus preceptis **in**
dependent scilicet in dilectione dei et proxi-
mi. Quia cum decem precepta in duabus
thabulis moysi fuerunt conscripta Sed
in prima thabula fuerunt scripta tria
prima que pertinent ad dilectionem dei
In secunda fuerunt scripta reliqua septem

que pertinent ad dilectionem proximi. Primum
est preceptum non habebis deos alienos
Et istud pertinet ad primum qui tangit
spiritale patrem totius divinitatis est patrem
adorandus. Gentiles enim olim fa-
ciebant deos alienos id est quedam simu-
lacra in quibus demones habitabant
et responsa dabant. Sed tamen sapientes
inter eos ea deridebant et contempne-
bant unde dicit Ambro(sius) in li(bro) de virginibus
Cum iussisset dionysius in templo iovis
amictum aureum quo eius operiebatur
simulacrum detrahi iussit et imponi
laneum dicens Aurum in yeme est fri-
gidum in estate est onerosum. Deus autem
sic induit sum ut nec onus ferre posset
nec frigus portare. Item cum iussisset
esculapio barbam auream cum apollo
pater eius non dum haberet tolli imperavit
incongruum esse asserens ut filius bar-
batum haberet cum apollo pater eius ad-
huc non haberet. Item simulacris tenentibus
pateras aureas eas ademit alle-
gans se accipere debere que dii darent.
Et subdit Ambro(sius). Ita ludibrio
habiti sunt ut nec sibi impie vestem suam
defendere potuerit nec barbam escu-
lapius nec apollo pubescere adhuc
cepit nec omnes qui dicuntur dii re-
tinere potuerunt pateras quas tene-
bant. Refert etiam Aug(ustinus) in li(bro) de
vera religione quod sortes a populo sunt
occisi quia noluit ydola adorare dicebat
enim quod prius adoraret canes
quia erant opus nature quam ydola que erant opus
hominum. Multi autem sunt hodie qui sibi faciunt
deos alienos. Ita sicut dicit Aug(ustinus) hoc
abhominatione precipue colitur quod preter deum
diligitur. Superbi enim pro deo suo habent superbiam
luxuriosi luxuriam avari avariciam. Ideo propterea
commutaverunt gloriam incorruptibilis
dei in similitudinem volucris quadrupedum
et serpentium. Per volucrem superbia intelligitur
que semper in altum volat per quadrupedes

inter luxuria que per corpus completur quod
quatuor elementis componitur. Prospere
inter avaritia que super terrenis incumbit. Ma
nus autem quilibet istorum tamen habeat
pro deo specialem nichilominus habent
deum quemdam scilicet belzebub qui dicitur deus
muscarum contra cum superbia est volati
lis significat superbiam quia volat super alios
superbia est immunda significat luxuriam quia operatur
in immunda superbia et pugnatina significat
avaritiam quia incitat diversis sollicitudi
nibus pungit. Ideo primum vocatur
Secundum preceptum est non assumes nomen
dei tui in vanum. Et istud preceptum
pertinet ad filium qui est nomen patris
In vanum autem nomen dei assumit qui
iurat pro nichilo et frivolis vel iurat
falsum vel qui iurat quod iniquum est. Talis
iniuriam facit deo sibi et proximo. Deo quidem
quia eum iurare vel aliud fiat quod eius
testimonium invocare qui falsum iurat supponit
quia deus mendacium diligat. Cum
tamen dicatur in psalmo Perdes omnes qui loquuntur
mendacium. Facit etiam iniuriam sibi ipsi
quia iudicio dei puniendum se obligat.
Nichil est enim aliud dicere per deum ita est
nisi deus me condempnet si ita non
est. Facit iniuriam proximo quia per falsum iuramentum
ipsum decipit et defraudat. Refert
Augustinus in quodam sermone quod quidam ne
gavit pecuniam creditori iuratorie. Cre
ditor abiit contristatus. In ipsa autem
nocte ad iudicium rapitur audivit
vocem dicentem huic quare provocasti hunc
ad iuramentum quem sciebas falsum iuraturum
Reddatur ei plaga negate pecunie. Et in
dorso eius clamans erat ut pecuniam tuam
perdas quam aliam eius plaga mereatur pri
mus. Prostratus est tam fortiter ver
beratus est ut in dorso vigilantis pla
garum vestigia apparerent. Tertium
preceptum est memento ut diem sabba
ti sanctifices. Et istud refertur ad spiritum
sanctum in quo vera requies habetur. Contra

istud preceptum facit qui cum cupiditate
in die sollempni opus simile facit
vel aliquod peccatum committit vel opera
non dimittit quia ab omnibus operibus
non est vacandum. Nota est autem triplex
sabbatum. Primum est sabbatum temporis
Secundum est sabbatum pectoris. Tertium est
sabbatum eternitatis. Primum scilicet sabbatum
est sabbatum temporis dies septima qua
deus voluit observari in memoriam
quod deus omnia in sex diebus creavit et
in septima ab omni creatura cessavit de diis
requievit. Exodi xx. Sex diebus fecit
deus celum et terram mare et omnia que
in eis sunt et requievit die septima
etc. Secundum est sabbatum pectoris scilicet
quies mentis que non habetur nisi in
deo. Sicut enim res non quiescit nisi
in proprio loco sic nec anima requiescit
nisi in deo qui est locus anime. Psalmus Esto
mihi in deum protectorem et in domum re
fugii etc. Johannis xvi. Hec locutus
sum vobis ut in me pacem habeatis. In
mundo pressuram habebitis in me autem
pacem. Tertium est sabbatum eternitatis
Ysaie lxvi. Erit sabbatum ex sabbato
et anima de requie intret per ... Hoc
ad requiem eternitatis. Levitici xxiii.
Notabiliter sabbatum delicatum plus
est et dicitur cibum delicatum quem vel
bonum vel sapidum. Primum est sabbatum
scilicet quies temporis est bonum. Secundum scilicet
sabbatum quod est pectoris est sapidum
Psalmus Gustate et videte quoniam suavis
est dominus. Tertium scilicet sabbatum eternitatis est
delicatum. Job xxii. Tunc super omnipo
tente deliciis affluens et elevabis
ad deum faciem tuam etc. Post precep
ta prime tabule que pertinent ad di
lectionem dei sequuntur precepta secunde tabu
le que pertinent ad dilectionem proxi
mi. Dilectionem pertinet bene
facere et ab offensis tamen debemus
ad ... qui nobis sunt
magis coniuncti scilicet parentibus et ...
Et ideo quartum preceptum est Honora

patrem

patrem tuum et matrem. Et intelligitur iste honor non tantum in verbo vel in signo sed in obsequio. Debemus autem ipsos honorare quia ab ipsis recepimus esse intrinsecum et doctrinam. Quia non ab ipsis recepimus esse debemus eis magnam reverentiam. Eccli. vii. Honora patrem tuum et gemitus matris tue ne obliviscaris. Memento quoniam nisi per illos natus non fuisses. Quia ab ipsis habemus nutrimentum debemus eis magnam dilectionem ut sicut nutrierunt nos in iuventute ita et nos nutriamus eos in senectute. Eccli. iii. Fili suscipe senectam patris tui etc. Quia non ab ipsis habemus disciplinam et doctrinam debemus eis magnam obedientiam. Ephe. vi. Filii obedite parentibus vestris in domino hoc enim iustum est.

Quintum. Quintum preceptum est non occides. Ad dilectionem enim proximi pertinet ut eum non tantum diligere sed etiam ab offensis cavere. Offensa enim potest fieri vel facto vel verbo vel signo vel voluntate. Facto autem vel in propria persona vel in persona coniuncta vel in rebus. Offensa quidem in propria persona prohibetur cum dicitur Non occides. Et homicidium aliquando fit per odium prima Ioh. iii. Qui odit fratrem suum homicida est. Aliquando per malum consilium vel per verbum detractorium. Psalmus Filii hominum dentes eorum arma et sagitte etc. Aliquando opere et istud est corporaliter quando ei occidit corpus tantum. Et ista occisio non est timenda maxime quando per iusticiam sustinetur. Math. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus. Aliquando occidit animam tantum quando scilicet ad peccatum trahit unde dicitur de dyabolo Ioh. viii. Ille homicida erat ab initio quoniam scilicet quod primos parentes ad peccatum traxit. Aliquando occidit utrumque et hoc fit in duobus casibus. Unus est quando quis procurat abortum quia et puer in anima et in corpore moritur. Alius quando quis interficit semetipsum.

Sextum. Sextum preceptum est non mechaberis. Ubi prohibetur offensa in persona coniuncta. Est autem adulterium gravius peccatum in viro et in muliere tum quia uterque contempnit dei preceptum tum quia uterque committit furtum. Nam sicut dicitur prima Cor. vii. Mulier potestatem sui corporis non habet sed vir. Et econtrario. Qui ergo corpus suum alteri tribuit furtum committit. Sic etiam furtum committit qui alteri dando semen dat tum quia uterque facit contra divinum sacramentum. Ephe. v. Vir agit de muliere(?). Sacramentum hoc magnum est. Hoc autem dico in Christo et in ecclesia. Significat autem unionem divine nature cum humana que inseparabilis est. Qui ergo carnem suam dividit facit contra incarnationem domini iniuriam facit. Psalmus autem quod dicitur Non mechaberis prohibetur omnis carnalis corruptio preter eam que est in matrimonio.

Septimum est non furtum facies. Ubi prohibetur offensa in rebus. Per furtum intelligitur omne male ablatum sive occulte accipiendo sive violenter rapiendo sive fraude in mercationibus committendo sive iniuste debita non solvendo. Est autem furtum gravius peccatum primo ratione dei quia talium dona nimium contempnitur(?). Eccli. xxxiiii. Qui offert sacrificium ex substantia pauperum quasi qui victimat filium in conspectu patris sui etc. Secundo ratione proximi quia hoc est quasi homicidium committere. Ibidem Panis egentium vita pauperis est qui defraudat illum homo sanguinis est. Tertio ratione sui quia alia peccata homo penitens cito sicut de homicidio cessare ita et de fornicatione cessare contingit. De furto autem et si peniteat tamen nisi satisfaciat.

Octavum est Non loqueris adversus proximum tuum falsum testimonium. Ubi prohibetur offensa in verbo. Testis autem falsus tres offendit. Unde dicit Ysidorus de summo bono dicens Testis falsidicus tribus personis est obnoxius: primo deo quem periurando contempnit, secundo iudici quem mentiendo fallit, postremo innocenti quem falso testimonio ledit. No

Nonum est Non concupisces uxorem proximi tui. In isto autem precepto et in sequenti prohibetur offensa in voluntate. Cupiditas enim hic prohibetur. Primo quia

est ea et radix omnis mali ut ibi
vj° Radix omnium malorum est cupidi
tas Eusebius vj° Et qui volunt divites
fieri incidunt in temptacionem et in laqueum
diaboli et desideria multa et inutilia
et nociva Eccl° quia erat quiete at
Ideo divitie spinis comparantur Aug.
Divitias invenisti requiem perdidisti
cum vigilas desideras cogitas cum dor
mis latrones sompnias in die solli
citus in nocte pavidus ff de medico
Tullius quia fatue divitias inutiles possessori
Nichil est gloriosius nisi quia eas
custodit et timet Eccl° xiiij° Viro cu
pido et tenaci sine racione est substancia Eccl°
v. Quid prodest possessori nisi quod cer
nit divitias suas oculis suis Exodi
xx Non concupisces uxorem proximi tui
Concupiscentia autem carnalis tres habet
gradus Unus est primus in corde male
concupiscere Math. v. Qui viderit mulierem
ad concupiscendum eam iam mechatus est eam
in corde suo Alius est primus in ore verba
carnalia proferre Ephes. v. Omnis sermo
malus ex ore vestro non procedat Ovidius
poete fingentes carmina amatoria
repellebantur de civitatibus Tercius est primus
est in opere mala concupiscencia perficere
Ro. vj° Non regnet peccatum in vestro mor
tali corpore in vestro mortali corpore ut obediatis
concupiscenciis eius Glossa id est primus Non con
cupisces uxorem proximi tui id est non con
cupisces eam in corde tuo nec eam verba
amatoria sollicitabis ore nec concupiscenciam
tuam complebis in opere etc. Dominica xviij°

Ascendens ihesus in Sermo de
naviculam transfretavit eadem dominica
et venit in civitatem suam Matthei
Et ecce offerebant ei paraliticum ia ix°
centem in lecto Et videns ihesus fidem
illorum dixit paralitico Confide fili remit
tuntur tibi peccata tua Et ecce quidam
de scribis dixerunt intra se Hic blasphe
mat Et cum vidisset ihesus cogitaciones
eorum dixit Ut quid cogitatis mala
in cordibus vestris Quid est facilius
dicere dimittuntur tibi peccata aut dicere

surge et ambula Ut sciatis autem
quia filius hominis habet potestatem
in terra dimittendi peccata Tunc ait
paralitico Surge tolle lectum tuum
et vade in domum tuam Et surrexit
et abiit in domum suam Videntes
autem turbe timuerunt Et glorifica
verunt deum qui dedit potestatem ta
lem hominibus Tria omnia
elementa lavat unda sed corrupi
bilitatem suam sed in munda Secundo xpo
ea mundavit Terra quidem suam est in
munda possessione sanctus in nocte
Secundo xpo hanc mundavit quod supra eam
xxxiij annis ambulavit Aer suus
est in mundus pessimus in corporum ymmola
to ydolis Secundo xpo hunc mundavit
quod non sub tecto sed ad aerem pati
voluit et quod pacem in celum ascen
dit Ignis suus est in mundus corpo
rum hostiis cremabat Secundo hunc
xpo mundavit quod spiritum suum in specie
ignis misit Aqua facta est in munda
comprehendis hostiis abluit Secundo
xpo hac mundavit quod in iordane
baptizatus fuit et quod super mare am
bulavit Unde hodie in ewangelio legitur
Cum dicitur ascendens ihesus in naviculam
etc. Per hanc autem navem religio sive
penitencia intelligitur quia et ipse xpo
ascendit quod sine salute aliquis
ante penitenciam assumit Ideo dicitur asce
dens ihesus in naviculam etc. Sed ad
penitenciam duo faciunt bona Unum quia
in celeste civitatem deducit Ideo sequitur
Et venit in civitatem suam Aliud quia
infirmum ad sanitatem reducit cuius
signum in paralitico curato Circa
quarum est videndum et querendum Primo
quod per navem religio intelligitur Secundo
sunt venti quibus hec navis deduc
itur et impellitur Tercio quid facien
dum sit quando tempestas temptacionis oritur
Quarto quid per mare significatur
Circa primum ad nos quod religio per navem

mittitur ipse ea uota scilicet obediencie.
paupertatis, et continentie. In mari quidem
non requiruntur cibus uel potus deli
catus sed uictus uel locus amplus
sed artus. Item in religione non debet
quis delicata sed uictura non lata lo
ca sed arta. Et hoc refertur ad uo
tum paupertatis. Hoc est paupertatis uouimus
uictura tamen et arta que debemus
habere. Thimo. ult. Habentes alimenta
et quibus tegamur hiis contenti simus
Et Matthei vij. Arta via est que ducit
nos ad vitam. Secundo in mari fit omnis
gubernatori obedientes. Et licet
sit ibi aliquis magnus non tamen
dedignatur ad eius pedes sedere. Sic
eciam in religione omnis debet esse
obedientes prelato. Et si est ibi ali
quis magnus genere uel sciencia non debet
dedignari subici prelato. Hebr. xiij.
Obedite prepositis uestris et subiacete
eis. Et Eccl. iij. Quanto magnus es
humilia te in omnibus. Et istud pertinet
ad uotum obediencie. Tercio si nauis
est uacua uacillat si nimis onu
sta submergitur si moderata stabilitur.
Sic eciam si quis carnem suam in nullo
maceraverit efficitur lasciua. Si ~~nullo~~
nimis macerabit efficitur infirma. Si de
bito modo est due utiles et boni sub
uenta. Hugo de sancto victore. Qui car
nem suam supra modum affligit ciuem
suum occidit. Si plus quam oportet
alimentis reficit hostem suum nu
trit. Sic ergo nutrienda est ut seruiat
Et sic domanda ut non superbiat
Et istud spectat ad uotum castitatis
que tunc seruatur cum caro maceratur.
Contra sunt nostri quam istam nauem
quatuor uenti tempestatum impellunt
Prima quidem religiosos conagitat
vana gloria. Et iste est uentus qui flat
ab oriente. Sicut enim vana gloriam
aut quia orti sunt de magnis genere
aut quia habent lumine magne sciencie

Secunda quosdam conagitat carnalis gaudia. Et
iste est ventus qui flat ab occidente i. a
carne que cottidie tendit ad occasum. Tercia quosdam
conagitat auaricia. Et iste est uentus qui flat
a meridie scilicet auster terrene prosperitatis
Quarta quosdam conagitat accidia. Et iste
est ventus qui flat a septentrione scilicet a
quilo frigiditatis i. accidie et torporis
De hiis quatuor ventis dicitur Dan. vij. Vi
debam in visione noctis et ecce quatuor
venti pugnabant in mari magno etc.
Contra istud nos quibus imminet tempestas
temptationis quatuor facere debet scilicet primo
debet omnis piscis. Secundo velum elacionis
deponere. Tercio anchoram fidei in deum po
nere. Quarto ad scopulos et ad deum recurrere
Primo debet omnis piscis scilicet onus cupiditatum
et peccatorum. Hebr. xij. Deponentes omne
pondus et circumstans nos peccatum. Unde
dicitur Jone primo. Eiecerunt vasa in mare
que erant in naui ut alleuiarentur ab eis
Secundo debet velum elacionis deponere
et in ymo humiliter permanere quia venti
conculcata conagitat et infima non inquietat
Unde dicitur Crisost. Quia rami qui in alto sunt
sepe ventis franguntur. Qui autem sunt in
ymo securi consistunt. Tercio debet anchoram
fidei et spei in deum figere. Hebr. vi.
Confugimus ad tenendam propositam nobis
spem quam sicut anchoram habemus anime firmam
et tutam. Quarto debet ad scopulos et ad deum
recurrere. Sic legitur Matthei viij. Ubi cum na
vicula illa operiretur fluctibus discipuli
dixerunt Xpo. Domine salua nos perimus. Contra
quatuor sunt qui permanere possunt in modicum tempus
dicta. Primo propter inquietudinem. Secundo propter
instabilitatem. Tercio propter amaritudinem. Primo quidem
dicitur mare propter inquietudinem. Ysa. lvij.
Cor impii quasi mare feruens quod quiescere
non potest. Contingit autem sepe quod in religi
one ubi debet esse silencium quod vadunt
ad silencium sicut dicitur Ysa. viij. ibi inuenitur
mare. Item ubi debet esse silentium ibi
inveniuntur tumultus litigacio. Ubi debet
esse tranquillitas ibi est ociositas
Tales non viuunt more hominum sed ferarum

Fere enim ad minorem pugnant quia ipse
alius aut ipse doctalis aut quibus
ad libidinem vocatur. Sic multi
religiosi litigant aut ipse alius
sit quia non bene pastum aut ipse de
micalis quia sit non in magis monaste
riis vel abbatiis collocatur. Aut
ipse libidine emandi quia sit ad ma
gnas abbatias non promouetur. Ter
cius dicitur mare ipse insaciabilitas
Unde propter dicitur Eccl. xx. Omnia flumina in
trant in mare et mare non redundat
Omnia enim fere flumina infernalia que hoc
mare intrant de quibus supra Joh. ii. Hec
quod est in mundo aut est concupiscentia carnis
aut concupiscentia oculorum et superbia vite Sed
ista flumina non saciant mundum Omnia
non concupiscentia carnis saciatur delicijs non
superbia vite saciatur honoribus varijs Quar
tus dicitur mare ipse amaritudo Nam
diuicie delicie et honores dulcia videntur
hominibus mundanis sed in veritate sunt ama
ra Sicut enim pisces non senciunt amaritudinem
maris quia ibi sunt multi Sic non homines
mundani senciunt horum amaritudinem quia
sunt talibus assueti Dat eciam mundus
suis viris multas amaritudines. Sed cum
in eis dulcorantur per diuinas consolaciones
Ps. Secundum multitudinem dolorum meorum in
corde meo consolaciones tue letifi
cauerunt animam meam Tribus namque mo
dis aque maris possunt fieri dulces Aut
radijs solaribus in nubibus eleua
te Aut procuras in terre visceribus
deputate Aut eciam cereum vas per
poros subtiles ingresse Sicut patet
per philosophos si fiat vas cereum et in mari
imponatur aqua que per poros ingreditur
dulces redduntur. Sic eciam in suis
viris tribulaciones dulcorantur Pri
mo contemplacione celestis glorie Unde cum
celeste gaudium contemplantur tunc in nubes
quodammodo eleuantur. Et contali co
templacione plenus Leuigauit. Gregorius
Considerati premij minuit vim fla
gelli. Secundo consideracione et recorda

cione mortis ipse Christi cum quod
habet in meditatione quo patet cum superbia
contempnit omnia mundana tam prospera
quam aduersa Jeronimus Facile contempnit
omnia qui cogitat se esse moriturum
Tercio commeditacione mortis dominice
Cristus enim fuit tamquam vas cereum
Ps. Factum est cor meum tamquam cera
liquescens in medio ventris mei Po
ri eius sunt eius vulnera in quem morte tri
bulaciones in misse dulces reddunt.
Gregorius Si passio Christi ad memoriam
reuocetur nichil est quod non equo animo
tolleretur. Quinto ponitur bonum quod
assequimur donum premie quia in ce
leste patriam nos inducit. Ideo
dicitur Sicut vetus infirmitas sua sicut liberalit
ciuitas ista Christi fuit Capharnaum
sicut dicitur ii. Unde super Crisostomus Christus
habuit tres ciuitates unam in qua
fuit natus scilicet bethleem Secundam in
qua fuit nutritus scilicet nazareth
Terciam in qua fuit conuersatus scilicet caphar
naum Spiritualiter ciuitas vera
est ciuitas celestis quia in ea erit
iure ciuilitatis perpetue habitacionis et
filiacionis Deus enim faciet nos ibi
suos ciues et perpetuos hereditates
tenere et filios sine heredes. Et de
hijs tribus nos faciet insignitos
Apok. iii. Scribam super eum nomen
dei mei i. super Glossa hoc nomen quod
est eternum et nomen ciuitatis nomen urbis
i. super Glossa hoc nomen quod est ciuis
et nomen meum nomen quod est filius
dicitur ad infra Capitulo xiiii. Habebat
nomen eius et nomen patris eius scriptum
in frontibus suis Sicut enim habent
in frontibus suis hec tria nomina
scripta scilicet Ciuis Eternus et filius
dato enim primo sole quod dicit aliam
sed dicit Ego Decima vita mea quia
posui Jeronimus dicit Ecce deo isto
et meo scripsisti quia ciuis sum
Secundo itum dicit Secundo ciuis sum
manere in tra mea per mille annos

postea ex(tra) q(ui)d(em) E(ccl)e(siastic)i. Ecce dixi
quia tu suscepisti q(uia) ecius s(un)t. Ei(us)
etiam dicit d(omi)n(u)s Chanc(e)s ter(cio)
mea tamq(uam) tinis et etiam(us) adtulaz
tu meam. et aspersa mea no(n) velas
Ecce d(omi)n(u)s q(uia) suscepistis q(uia) fili(us) an(i)
P. ij
simu(s). Et(iam) ponit(ur) aliud bonu(m)
q(uo)d o(mn)i(bu)s p(ri)me asserui(n)t q(uia) ab
o(mn)i infirmi(ta)te liberam. Ex notat(ur)
infirmitate paralitici. Est aut(em) pali
sis morbus qui membra reddit
mollia et dissoluta et dissipata
Et ideo paraliticus sig(nifica)t voluptuo
sos et delicijs assuetos. de quibus
d(icitu)r p(ro)u(erbiorum) xviij. Qui mollis et dis
solutus e(st) in ope(r)e suo f(rate)r e(st) sua
op(er)a dissipa(n)tis. Vnde ti(bi) e(st) m(aterial)i(te)r. Et
tria q(ue) ponit Salomo(n) p(ate)t q(uia) molle
dissolutu(m). et dissipatu(m). Nam molle
e(st) q(uo)d cedit o(mn)i duro, dissolutu(m)
e(st) q(uo)d nullo vinculo e(st) colligatu(m), dis
sipatu(m) e(st) q(uo)d totalit(er) e(st) co(n)fractu(m)
Sic p(ate)t i(n) vase co(n)fracto. Tales e(n)i(m)
s(un)t molles qui o(mn)i duro et o(mn)i
temptationi cedunt Ec(clesiastici) xiij. facta
est p(er)cussio et tribulatio p(ro)pt(er) v(er)bu(m)
co(n)tinuo scandaliza(n)tur. Tales etiam
no(n) s(un)t aliq(uo) vinculo timoris vel amoris
ligati. Ideo s(un)t i(n)mundi. Num(eri) xix.
Vas q(uo)d no(n) h(abe)t op(er)culum vel liga
tura(m) i(n)mundu(m) est. Tales etia(m)
s(un)t co(n)fracti q(uia) nullu(m) bonu(m) possu(n)t
retinere p(er)m(anen)t(er). Ec(clesiastic)i. xxi. Cor fatui
q(ua)si vas co(n)fractu(m) o(mn)e(m) sap(ienci)a(m) no(n)
tenebit. Sanat(ur) aut(em) iste paraliticus
qui i(d est) q(uia) erat mollis ad cedendu(m)
efficit(ur) durus ad resistendu(m) p(er) s(an)c(t)i(ta)t(e)m
e(st) cor meu(m) tamq(uam) terra s(iccitat)is. Ecce
q(uia) mollis ad cedendu(m) Ieremie. Aruit tamq(uam)
testa v(ir)tus mea. Ecce q(uia) durus p(ro)pt(er)
ad resistendu(m). Secu(n)do etia(m) i(d est) q(uia) no(n)
erat colligatus p(ro)ximo modo fortit(er)
deo ligat(ur) vinculo amoris. Coll(ossenses) iij.
Sup(er) h(ec) aut(em) o(mn)ia car(itat)em h(abe)ntes q(uo)d
e(st) vinculu(m) p(er)fectionis. Et vinculo timoris
Vnde sic d(icitu)r Ec(clesiastic)i. xxvij. Nisi in
timore d(omi)ni te instant(er) tenueris cito
subu(er)tet(ur) dom(us) tua. Tercio i(d est) q(uia) erat
tamq(uam) vas co(n)fractu(m) p(ro)ximo modo efficit(ur)

Iste sermo mi(hi) p(ro)

vas solidu(m) et p(re)ciosu(m). Ec(clesiastic)i l. Qu(asi) vas
auri solidu(m) ornatu(m) o(mn)i lapide p(re)cioso. Et
Offerebant ei paraliticu(m) iacente(m) De
in lecto. Et vide(n)s Ih(esu)s fi(dem) eodem
de(m) illoru(m) et cetera. Ecclesia legit sermo
q(ui) fecit x(ristu)s aliquib(us) fuit o(ste)n(s)a Secundus
causo infirmit(at)is spiritualis sic ch(risto). xo(r) c.
phariseis. Qui dicebat Ioh(annis) ix No(n)
e(st) hic h(om)o a deo qui sabbatu(m) no(n) custodit.
Et sic scribis istis q(ui) dix(eru)nt h(ic) blasphemat.
Aliquib(us) fuit ca(usa) sanit(at)is Et h(oc) explicat
Vel sanit(at)is corp(or)alis tu(m) sicut ceco nato
in p(ri)n(cipi)o Ioh(annis) ix Ille aut(em) dix(it) p(ro)ph(et)a
p(ro)ph(et)a e(st). Glo(sa). Adhuc e(st) i(n) v(er)o i(n) cor
de q(uia) no(n) d(omi)n(u)m filiu(m) dei (con)fite(batu)r. Aliquib(us)
ca(usa) sanit(at)is spiritualis tu(m) sic illis q(ui) ad
h(u)c miracula (con)uertebant(ur). Sic istis c(on)ti(ngit)
bis de quib(us) d(icitu)r Videntes aut(em) t(ur)be timu
erunt. Aliquib(us) sanit(at)is corp(or)al(is) et spiritual(is)
Sic isti paraliticos q(ui) d(omi)n(u)s cor(pore) et mente
sanauit. Circa aut(em) istud miraculu(m) po(nun)t(ur)
quinq(ue) differe(n)cie p(er)sonaru(m). Et p(rim)o ponit(ur)
p(er)sone offere(n)ciu(m) in quib(us) fuit mag(na)
fidei co(n)stancia vn(de) d(icitu)r Offerebat ei pa
raliticu(m) et cetera. Sec(un)do ponit(ur) p(er)sona infirmi in
qua fuit magna miseria q(uia) erat pa
raliticus et cetera. Tercio ponit(ur) p(er)s(on)a scribaru(m) i(n) q(ui)b(us)
fuit cogitac(i)o temeraria dicentes in(tra)
se hic blasphemat et cetera. Quarto p(er)sona x(rist)i
in q(u)o apparuit mag(na) ma(gnificencia) sapi(enc)ia et po(tenci)a
Quinto ponit(ur) t(ur)be in quib(us) fuit lau
dacio diuina vn(de) d(icitu)r Videntes aut(em) t(ur)be
timuerunt et cetera. Circa p(rim)o ergo ponit(ur) p(er)sona
offere(n)ciu(m) in quib(us) fuit mag(na) fidei
co(n)stancia vn(de) d(icitu)r offerebat ei paraliticu(m)
Et vide(n)s Ih(esu)s fide(m) illoru(m) et cetera. Ex quo
p(ate)t q(uia) merito fidei illoru(m) x(ristu)s h(un)c sanat.
Glo(sa). Quantu(m) valet apud deu(m) fides
p(ro)p(ri)a apud q(uem) tu(m) valuit aliena ut int(us)
et (exterius) sanaret ho(min)em. Vnde ei sico(rum)
d(omi)n(u)s sepe dat p(ro)p(ri)am g(ra)ciam p(ro)pt(er) aliu(m)
d(omi)n(u)m ut q(ui) a(liqu)a non h(abe)t g(ra)ciam p(ro)p(ri)a(m)
Ex(em)p(l)o in vi(tis) patru(m) Petr(us) d(omi)n(u)s dico
aut(em) q(uia) utiles s(un)t sacro(rum) orac(i)ones p(er) h(un)c
modu(m). Si aliquis desiderans sancta
dona et adp(ar)ticipac(i)o(n)e(m) eoru(m) s(ancti)t(at)em ha
bitu(m) h(ab)e(n)s sic p(ro)pt(er) cognit(ur) p(ro)p(ri)etat(is)
venientes ad aliquos sacro(rum) viro(rum) rogat

ipsum scilicet susceptorem et coronatorem conficitur.
oratio dignissima dona petit. Et desiderium
rei bene. Ps. ciii. Et in minitas culpe
reatum et cognitio puritatis pe ce. Tertium est po
stulatio rei digne. Ps. Id est desiderium
rei bene. Jo. dicit. Si aliquis desperatus
sua dona deus at non dat dona sua
negligenti set desperati. Ps. Desiderium
pauperum exaudivit dominus et cetera. Sap. vii.
Sed impetrat qui se composuit et cetera. Ps.
Est in minitas culpe. Et id dicit Bern.
Similiter spiritus id est medium affirmat gratis. Si ei
in actu vel proposito peccandi essent sicut muri
pec obicere non posset. Je. xv. Si ste
terit moyses et samuel coram me non
est anima mea ad populum istum. Peccatum ei potest
obstaculum ne orationes possint ad deum
ascendere. Tren. iii. Opposuisti nubem
tibi ne transeat oratio. Salat. eloquar. ne deus
possit audire. Ysa. lix. Non est aggravata
auris eius ut non audiat set iniquitates
vestre diviserunt inter vos et deum vestrum. Post.
velamine ne posset eas videre. Pro vero sequitur.
Et peccata vestra absconderunt faciem eius
a vobis ne exaudiret. Tertium est cognitio
puritatis pe vero dicit. Cum pe puritate
cognitione lec. iiii. Re. iiii. Quia cum helyseus
pallio helie aquas iordanis percussisset
non sunt divise quia de merito suo pro consideratione
videbatur. Cumque post dominum invocavit, imploratus
deus. Ubi est deus helye, statim divise
sunt aque. Tertium est postulatio rei digne
ideo sequitur. Tertium est quod petit digni
ssima dona sunt enim qui petierunt
terrena et repulsi sunt. Jaco. iiii. Petitis
et non accipitis eo quod male petitis. Alii
petierunt carnalia et puniti sunt. Num. xi.
Quis dabit nobis carnes ad manducandum
et puniti sunt in puncto eorum. Alii petierunt
sublimia et reprehensi sunt sicut filii zebe
dei Mt. xx. Et octavo post quartum infirmi in
qua sunt magis insensibilia corpora est pali
ticus. Causa de paralisis quidem constri
ctio et constrictio. Consolatio conti
nuata cumque consolatio nervos mandere
Sancti eius impediens tamen spiritum ad
instrumenta sensuum et perfectio motivi et
sensus. Ita avari paralisim incurrit
dominia frigiditate. Est ei sicut congelata

que nulla sentit supra caritatem. Mt.
xxiiii. Habundabit iniquitas et re
frigescet caritas multorum. Illa luxu
rie paralisim incurrit dominia humi
ditate que generatur ex nimietate
cibi et potus de qua dicitur. Ezechiel
xvi. Hec fuit iniquitas sodome sa
turitas panis et habundantia de potu
dicitur. Ephe. v. Nolite inebriari vino
in quo est luxuria. Illa superbi paralisim
incurrit contritione et separatione. Sum
perbia enim separat animam a deo. Ideo
spiritus sanctus ad cor eius transire non pre
Ecc. x. Initium superbie hominis aposto
tare a deo scilicet cum ab eo quod sit recedere
recessit cor eius. Tertio sunt pene
peccatorum in quibus sunt cogitatio
temeraria dicentes inter se hic blas
phemat. Tribus ad modis blas
phemia in deum committitur. Primo cum deo
negatur quod ei convenit. Secundo cum ei attri
buitur quod ei non convenit. Tertio cum id quod
est alicuius attribuit. Et quia scribe crede
bant deum esse non credebant id ipsum blasphe
mare dicebat quia remissionem peccatorum
solius dei est attribuebat ei. Contra
ista tria species faciunt superbi quia sibi
attribuunt gloriam que est propria dei. Ysa.
xlviii. Gloriam meam alteri non dabo
Secundo iracundi qui attribuunt sibi vin
dictam que est propria dei. Ro. xii. Michi
vindictam et ego retribuam. Tertio sunt
quidam temerarii qui volunt de ali
orum cordibus iudicare cum hoc sit proprium
dei solius. Cor. iiii. Nolite ante tempus
iudicare. Et octavo post dominum primum christi
in quo apparuit magna misericordia dei et
sapientia et potentia christi. Misericordia quia dixit
Remittuntur tibi peccata tua. Nam
per iusta dicitur. Potestate habet filius hominis
in terra dimittendi peccata. Et hoc dicit
in terra non super terram vel infra terram
Remissio enim ista non habet locum super
terram id est in celo quia ibi nulla sunt
peccata nec habet locum infra terram id est in
inferno quia ibi sunt peccata irremissibilia. Hec
autem locum in mundo quia ibi sunt peccata
remissibilia. Tertio apparuit eius
sapientia in hoc quod cogitationes eorum vidit
et hoc quod ita sapienter eos confutavit

dicas quid e facilius dicere Remittuntur
tibi peccata tua. Ista autem comparacio potest
esse siue ratione operantis. Et sic ambo sunt
sibi eque facilia. Vel ratione operis. Et
sic dicere peccata e difficilius. Quia
secundum Augustinum. Maius e de impio iustum
facere quam creare celum et terram. Creauit enim ibi
deus sed resistencia sed vo[luntate] ... punita
In racione autem iusti nihil resistens sunt
Vel potest siue ratione nostre cognicionis. Et sic fa-
cilius e peccata dicere quam hominem sanare.
Quia illud videmus, istud autem videre
non possumus. Crisostomus. Quanto anima
corpore pocior e tanto curacio eius plus
e quam corporis. Sed quia illud occultum e
addit quod manifestum e. Vel potest intelligi
ratione locucionis. Et si dicat esse facile
e dicere Remittuntur. Et peccata et dicere Sur-
ge et ambula. Sed ergo videtis quod
ad inuicem dicere surge et ambula sequitur
curacio corporis credatis quod ad inuicem
dicere remittuntur tibi peccata sequatur
curacio mentis. Unde non subdit. Vt autem
sciatis etc. Crisostomus. Potest exponi primo ut
iungatur immediate ad illud quod sequitur
tolle lectum tuum etc. Subiungitur primo ut
sciatis quia filius hominis etc. Surge
tolle lectum tuum etc. Vnde autem interpo-
nitur autem palitico sit verbum euangeliste.
Tunc primo quia sed quod dixerat alteris quid
e facilius dicere. Secundo quod fiat perplexus
in hunc modum. Vt autem sciatis quia fi-
lius hominis etc. Dicto facta ut surgat
postea subdit euangelista. Tunc autem
palitico etc. Tercio ut sit verbum euangeliste
dicentis ad nos. Vt autem vos posteri
sciatis quia filius hominis habet potestatem in
terra dimittendi peccata. Tunc autem palitico
tercio eius postea apparuit in hoc quod
dixit. Surge tolle grabatum tuum.
Tria incommoda iste paciebatur. Non
enim stare poterat totis viribus reso-
lutus erat. Et incedere non valebat.
Sed verbum Christi tante fuit potencie et
virtutis quod dedit ei robur ad standum.
Ideo dicitur Surge fortitudinem ad
hunc onus portandum. Ideo dixit tol-
le grabatum tuum. Et facultatem ad
ambulandum. Ideo dixit et vade in

domum tuam moraliter. Autem lectus peccatoris
est ipsum peccatum in quo male delectatus
quiescit. Tunc autem surgit quando peccatum
deserit. Ideo Surgite postquam sederitis
qui manducatis panem doloris. Tunc
lectum portat quando peccatum quod ei erat
quieti et delectacioni incipit esse oneri
et dolori. Et ideo lauabo per singulas
noctes lectum meum lacrimis meis stratum
meum. Tunc in domum suam vadit quando
in celum meditacione pergit vel conscienciam
suam distruit vel quando vilitatem sui cor-
poris quod e domus eius conspicit. Et ceterum
ponitur. Et hec in quibus fuit laudacio
diuina. Vnde dicitur. Videntes autem turbe timuerunt
etc. Cristus enim tribus de causis miracula
faciebat. Primo propter illorum certa quos huius
faciebat utilitatem quia eos in anima
et in corpore curabat. Secundo propter aliorum
conuersionem quia multi videntes Christi miracula
conuertebantur. Tercio propter dei gloriam et honorem.
Vnde dicitur Johannes. Non ... hic peccauit neque
parentes eius sed ut manifestentur opera
dei in illo. Ista triplex causa potest hic
notari iste paliticus in anima et in corpore
fuit sanatus et curatus et turbe fidem Christi
receperunt et deum glorificauerunt etc. De

Surrexit ihesus palitico et cetera.

Confide fili remittuntur tibi primo
peccata tua etc. Sicut tenus
dicit Beda et habetur in glosa.

[margin: De eodem primo termino sermo]

quinque modis contingunt infirmitates. Vel
ut meritis inita per pacienciam augeatur
ut sancto Job vel ad custodiam virtutum
ne superbia temptet ut paulo. Vel ad
corrigendum peccatum sicut marie leprosa et sic
huic palitico. Vel ad gloriam dei ut ceco
nato et lazaro. Vel ad inicium pene
ut herodi cuius hic vidua. Quinque in
infirmo sequatur. Vnde dicitur Jeremie xvij du-
plici contricione contere eos etc. Hec igitur
infirmitas ideo isti palitico attribuitur ut
sua peccata puniret. Peccata vnde dicitur suis
causa fuisse eam sue infirmitatis. Primo tamen
sanat eam dicitur Confide fili remittuntur
tibi peccata tua etc. Igitur in verbis predictis
tria tanguntur. Videlicet primo grauitas
morbi. Secundo benignitas medici. Tercio
efficacia remedij. Primum notatur cum dicitur
Surrexit ihesus palitico etc. Secundum cum

subingitur. Consideret filius etc. Tercium notatur cum additur. Reddetur tibi etc. Tercium vero quod notatur cum dicitur. Dixit ihesus paralitico. Est enim paralisis genus morbus quem tria mala comitantur scilicet tremor, immobilitas et insensibilitas. Dicitur autem paraliticus peccatores vel quoslibet delicijs assuetos in quibus est tremor et timor. Tunc enim aliquod opus penitencie assumere. Ps. Illic trepidauerunt timore vbi non erat timor. Legitur Gen. iiij. Quod deus posuit signum in Chaym. Et dicitur in hystoria scolastica quod primum signum fuit tremor capitis per quod audiebatur quod deus illum abiecerat. Videtur quod adeo iste reprobatus qui in bono operando nimis est timidus. Legitur enim de natura animalium quod cervus habet cor timidum sed comedit herbas medicinales virtute quarum cor confortatur et medicinale efficitur et os fuit cartillago in eius corde generatur. Iste herbe medicinales sunt dominice passiones que sibi fuerunt amare. Cant. j. Fasciculus mirre dilectus meus mihi etc. Sed nobis fiunt medicinales. Extra. Olim enim diciam omnes in festinacione nebule. Sed cum non sunt sicut nebula quia tellos vim qui peccati pondere premuata. Abstrac enim nauit medicina sanguinis. Et hec in festinacione sunt iniectum cordia id est istarum passionum que confortat cor ad aggrediendum ardua. Pro. Machab. vj. Elephantis ostenderunt sanguinem vue et mori ad acuendos eos ad prelium etc. Cor medicinale factum ad portandum vilia. Aug. Mirabilis passio tua domine ihesu portata est omnibus iniquitatibus meis et vllam vim infinite inefficacis invenimus. Os id est robur cordis generat ad sufferendum adversa. Aug. Si passio Christi ad memoriam reducitur nichil est quod non equo animo tolleretur. Secundum malum est immobilitas quia caret motu. Si enim paraliticus ambulare voluerit aut penitus subsistet aut retrocedet aut vnum passum ad dexteram et alium ad sinistram faciet. Multi sunt tales paralitici de quibus Aug. de cantico novo. Tria sunt genera hominum quos deus odit scilicet remanentes retro abeuntes et oberrantes. Qui non proficit remansit. Qui a bono proposito declinat retro abiit. Qui fidem deserit a via erravit. Et sequitur

Aug. Remanentes id est sine conversione retroabeuntes sunt renouandi. Errantes in via reducendi. Primi id est sine conversione sunt scilicet tepidi et negligentes. Aug. Super. In via dei non progredi regredi est. Bern. Aliqui stantes proficiunt aliqui stantes fiunt negligentes quia ignauia et torpore marcescunt. Ideo Eccl. xxxiij. Sperans marcescit ignauia. ij. Cor. vj. Hortamur vos ne in vacuum gratiam dei recipiatis. Ille in vacuum graciam dei recipit qui in ea non proficit. Secundi sunt qui retro ad peccata redeunt. Isti sunt similes vxori loth que quia retro respexit in statuam salis conuersa fuit in via. Ut habetur. Gen. xix. Augustinus. Ideo conuersa est in statuam amisit motum et sensum quia tales omnia iusta perdiderunt que attinent vel sensum fidei recte vel motum operacionis bone. Augustinus. Conuersa est in statuam salis ut alijs introducieret ne et ipsi retro respiciat. Augustinus. Remansit in via dans intelligi quod ipsi via alijs demonstrare possunt sed ad patriam pervenire non possunt. Tercij sunt qui errant modo scilicet declinando ad dexteram spei per presumpcionem modo ad sinistram timoris per pusillanimitatem modo ad dexteram prosperitatis per intemperanciam modo ad sinistram adversitatis per impacienciam. Legitur j. Reg. vj. Quod vacce que portabant archam domini ibant mugientes non declinantes ad dexteram neque ad sinistram donec venirent bethsames. Ille enim qui ingum dei defert debet de peccatis suis gemere et non debet amore alicuius prosperi vel timore alicuius adversi a via dei declinare donec veniat bethsames id est ad domum dei. Quia bethsames interpretatur domus solis. Tercium malum est insensibilitas quia caret sensu. Tales enim quamvis mala non sentiunt scilicet primo diabolicas temptaciones. Secundo diuinas punitiones. Tercio suos defectus et imperfectiones. Quarto proximorum miserias et afflictiones. Primo quod non sentiunt diabolicas temptaciones. Et hanc insensibilitatem facit consuetudo. Crisostomus super Ieremiam. Non sentit qui consentit sed sentit qui dissentit de-

3 [illegible]

talibus dicitur prover. xxiii. Verberaverunt
me et non dolui traxerunt me et
non sensi. Ideo tepescentes confitentur
et non desistunt quia ad illud
attendunt quod delectat et non ad
illud quod cruciat. Dicit enim Beda quod
serpens qui evam seduxit faciem
habebat virgineam sed caudam serpen
tinam. Quia diabolus in principio blanditur
postmodum veneno inficit. Ideo
similis est scorpioni qui blanditur
in facie sed pungit in cauda. Ergo
non sentiunt divinas punitiones. Et
hanc insensibilitatem facit amor mun
danus qui non permittit sentire
punitiones amoris dei. Debemus igitur cor
ad mundum claudere et ad celum aperire
Si volumus divinas inspirationes
suscipere et eas punitiones sentire.
Hinc est quod cor hominis est latum superius
et strictum inferius. Quia debemus
esse lati ad amandum celestia et
stricti ad amandum terrena. Dicit Ysidorus
libro de animalibus quod aves clau
dunt oculos cum palpebra inferiori
animalia non gressibilia cum palpe
bra superiori. Quia viri spirituales
oculos habent clausos ad terrena
carnales non ad celestia. Secundo non sen
tiunt suos defectus et imperfectiones
Et hanc insensibilitatem facit superbia
Humilitas non sentit et recognoscit
peccatum. Si non humiliter sentiebat. Et
quia sentit ideo deus suos defectus
perficit. ps. Infirmata est tu vero
perfecisti eam. ps. Augustinus. Si non in
firmaretur non perficeretur. Item multos
impedit a sanitate presumptio sanitatis.
Tales superbi sunt similes vespertilionibus
qui amiserunt visum suum
propter volatum. Huiusmodi enim est falliculus
qui comburitur ad candelam tunc sit in
firmam alarum. Eodem modo superbi quia
in altum volant defectus suos non
considerant. Tertio non sentiunt proximorum
miserias et afflictiones.
Et istam insensibilitatem facit avaritia.

Quia avarus nullum habet sensum compassio
nis unde de avaro dicitur Eccli. x. In vita
sua proiecit intima sua. Proiecit quidem
exteriora i. omnem proximum et exteriorem
proiecit interiora i. omnem propinquum. Item avarus
proiecit intima i. patrem et matrem animam
suam et deum. Augustinus de verbis domini. In
explebilis quidem est avaritia. Dimittit nec
deum timet nec hominem reveretur nec pat
ri nec matrem agnoscit nec fratri obtem
perat nec amico fidem servat. Tertio ponitur
benignitas medici. Cum dicitur Confide
fili remittuntur. Debemus confidere quod deus nobis
nostra peccata remittet. Et ad istam confidentiam
nos inducunt exempla peccatorum qui tam
graviter ceciderunt et tam misericorditer revoca
ti sunt de quibus sic dicit Gregorius Omelia
xxv. Immensa clementia dei mi fratres
debemus aspicere qui nobis vero insignia
exempla penitentie posuit eos quos post primam
vitam post lapsum fecit. Pretendo etenim pe
trum considero latronem aspicio Zache
um intueor mariam magdalenam et
nichil aliud in eis video nisi ante
oculos meos posita spei et penitentie exempla.
Fortasse enim in fide lapsus est aliquis Pe
trum aspiciat qui amare flevit quod ti
mide negaverat. Alius qui contra proximum
suum in malitia crudelitatis exarsit aspiciat
latronem qui in ipso mortis articulo ad vite
premia penitendo pervenit. Alius qui avari
tie estibus anhelans aliena diripuit
aspiciat zacheum qui siquid alieni
abstulit quadruplum reddidit. Alius
qui libidinis igne succensus carnis mun
ditiam perdidit aspiciat mariam magdalenam
que in se carnis amorem igne divini a
moris excoxit. Tertio ponitur efficatia
remedii. Cum dicitur Remittuntur tibi pec
cata tua. Sed quia hoc est proprium dei ideo scri
be cum blasphemare dicebant eo
quod peccata se dimittere asserebat quia ipsum
esse deum non credebant. Solius enim
dei est remittere peccata. Ysa. xliii.
Ego ipse sum qui deleo iniquitates
tuas propter me. Et Jo. dicitur Joh. xx.
Quorum remiseritis peccata remittun
tur eis. Deus enim et sacerdos peccata dimittunt

sed differunt. In peccato enim sunt tria scilicet dei offensa deformitas macule et obligatio ad penam eternam. Ezech. xviii. Quod obtexit caligine. Item deformitas macule. In figura pro quo dominus filiam syon. Item dei offensa. Proiecit de celo in terram inclitam israel. Item obligatio ad penam eternam. Ista tria solus deus remittit. Quod significatum est luc. xv. in filio prodigo de quo tria dicuntur scilicet quod pater osculatus est eum per quod significatur remissio offense. Item induit eum stola prima per quod significatur munditia anime. Item quia hic mortuus fuerat et revixit per quod significatur dimissio pene eterne. Sacerdos autem quantum ad alia tria dicitur dimittere peccata. Primum est quia peccatorem a deo absolutum esse denunciat. Aliter non pro absoluto non recipitur. Secundum est quia a pena purgatoria eum deobligat et pena penitentiali eum ligat. Tertium est quia virtute clavium de ipsa pena parte relaxat. Primo cor. ii. Cor. ii. Illud et ego quod donavi siquid donavi propter vos in persona christi. Ista tria notantur Joh. xi. in resuscitatione lazari ubi dominus apostolis tria iniunxit scilicet ut lapidem tollerent ut ipsum solverent et ut ipsum liberum abire permitterent. Tunc enim sacerdos lapidem tollit quando convertit penam purgatorii in levem penam penitentie. Tunc ipsum solvit quando aliquam penam dimittit. Tunc liberum abire permittit cum ipsum pro absoluto libere recipiendum esse diffinit etc.

Dominica xx. Sermo primus. Math. xxii. c.

Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nuptias filio suo. Et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias. Et nolebant venire. Iterum misit alios servos dicens. Dicite invitatis. Ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa et omnia parata venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt et abierunt alius in villam suam alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt servos eius et contumelia affectos occiderunt. Rex autem cum audisset iratus est. Et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem illorum succendit. Tunc ait servis suis. Nuptie quidem parate sunt sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias. Et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt bonos et malos et implete sunt nuptie discumbentium. Intravit autem rex ut videret discumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali et ait illi. Amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris ligatis pedibus eius et manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium. Multi enim sunt vocati pauci vero electi.

Quia sumus sensibilibus assueti ideo dominus nos sepe per sensibilia manu ducit ad intelligibilia et per intellectualia ad divina sicut patet in stella magis quos per stellam sensibilem manu duxit ad intelligibilem prophetiam et per intellectualem prophetiam ad christi visionem immediatam. Sic etiam hic per nuptias corporales christus nos manu ducit ad intellectuales spirituales et per spirituales ad intelligendum celestes. In ista igitur parabola plura sunt videnda videlicet primo quid significatur per regnum celorum. Secundo quis sit iste homo rex. Tertio que sint iste nuptie. Quarto qui sunt isti invitati. Quinto quid sit ista vestis nuptialis. Sexto quid sit ista ligatio manuum et pedum. Septimo que sint iste tenebre exteriores.

Circa primum notandum quod secundum glo. per regnum celorum intelligitur presens ecclesia sive congregatio iustorum. Non enim potest intelligi de ecclesia triumphanti tantum quia perfidum vocatur et post perfidum adhuc aliud restat quomodo tamen quia unus eicitur cum nullus inde eiciatur. Et ideo convenienter dicitur. luc. xiiii. dicitur non intelligitur. Et quia tamen vocatur et quia nullus inde eiectus fuisse perhibetur. Secundo dicitur ecclesia celum quia in celo est quoddam corpus celeste quod illuminat et non illuminatur sicut sol. Isti sunt prelati maiores qui non debent indigere

aliena illuminatione de quibus dicitur Matthei v. Vos estis lux mundi. Quia ipsi verbo et exemplo alios debent illuminare. Aliud est quod illuminat et illuminatur sicut luna et stelle. Isti sunt prelati minores qui debent a superioribus lumen recipere. Tertium est quod illuminatur et non illuminat sicut firmamentum. Isti sunt boni subditi qui debent a prelatis illuminari sed ipsi alios illuminare non tenentur. Danielis xii. Qui docti fuerint fulgebunt sicut splendor firmamenti. Hoc refertur ad subditos illuminatos. Et qui ad iustitiam erudiunt plurimos quasi stelle in perpetuas eternitates. Hoc refertur ad prelatos inferiores illuminatos et illuminandos.

Secundum. Secundo principaliter notandum quod iste homo rex est deus pater qui dicitur rex quia regit in celo per gloriam in mundo per gratiam et in inferno per iustitiam. Dicitur autem homo propter conformitatem que est inter deum et hominem, secundum quam conformitatem accidit quod homo accipit aliquando personam dei. Psalmus. Ego dixi dii estis etc. Et deus personam hominis sicut probatur [illegible]. Tanta est conformitas inter Christum caput et membra quod aliquando caput accipit personam membrorum. Actuum ix. Saule Saule quid me persequeris. Aliquando membra accipiunt personam capitis. Psalmus. Nolite tangere christos meos. Pari modo tanta est conformitas inter dyabolum qui est caput malorum et eius membra quod aliquando dyabolus accipit personam membrorum. Matthei xiii. Inimicus homo hoc fecit. Aliquando membra personam sui capitis. Johannis vi. Unus ex vobis dyabolus est.

Tertium. Tertio notandum quod sicut dicit Gregorius deus pater filio suo tunc nuptias fecit cum ipsum nature humane coniunxit. Et subdit imperialis thalamus est virginis uterus. Psalmus. Ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo. Et quia thalami regales sunt depicti ideo iste thalamus fuit depictus colore nigro humilitatis, albo virginee puritatis et rubeo caritatis. Pulchra commixtio nigri albi et rubei quia pulchra commixtio nigri humilitatis puritatis et caritatis. Canticorum primo. Nigra sum. Ecce color niger humilitatis. Sed formosa. Ecce color albus puritatis. Sicut pelles Salomonis que erant rubricate. Ecce color rubeus caritatis.

Quarto notandum quod isti invitati sunt omnes fideles. Sed fidelium quidam sunt boni qui habent fidem et opera, quidam mali qui habent fidem sine operibus. Unde dicitur infra. Congregaverunt omnes quos invenerunt bonos et malos. Modo enim sunt mixti boni cum malis. Ecclesia sicut dicit glossa. Ecclesia est medium inter celum ubi sunt boni tantum et infernum ubi sunt tantum mali. Gregorius. Tales [illegible] bonis quia nequaquam perducuntur ad subtilitatem [illegible] sicut luna aliene puritatis. Ideo boni non sunt qui malos tollerare recusant.

Invitati sunt omnes fideles. Sed horum quidam venerunt scilicet qui habent fidem et caritatem et opera. Alii non venerunt qui habent fidem tamen sine operibus caritatis. Sunt quinque cause quare non venerunt videlicet. Quidam propter eorum voluntatem perversam. Alii propter suam negligentiam. Alii propter eorum superbiam et vanam gloriam. Quarti propter eorum avaritiam. Quinti propter eorum aptam malitiam. Primo. Quidam invitati non venerunt propter eorum voluntatem perversam quod notatur cum dicitur. Et nolebant venire. Nullum enim aliud impedimentum habent nisi quia nolunt. Tales enim nichil videntur de sua salute curare. Job [illegible] habent terram despicabilem. Alii non venerunt propter suam negligentiam. Ideo subditur. Illi autem neglexerunt. Multi enim sunt sicut pigri quia cum anima habeat duos pedes scilicet salubre propositum et opus bonum, aliqui pedem boni propositi ponunt in via iustitie religionis, sed ad [illegible] alium differunt ponere. Sed sicut dicitur Ecclesiastes vii. Qui timet deum nichil negligit. Alii non venerunt propter eorum superbiam et vanam gloriam. Ideo dicitur. Et abierunt alius in villam suam. Per villam enim terrena dominatio intelligitur. Superbus enim non solum non venit sed [illegible]. Job xxiiii. Ipsi fuerunt rebelles lumini. Quarti non venerunt propter eorum avaritiam. Et hoc est quod subditur. Alius ad negociationem suam. Avarus enim non [illegible] propter deo fine et minimo. Matthei vi. Non

potest deo servire et mamone. Quanti
vero non perveniunt ipse corpore apud ma-
litia et hoc est quod sequitur. Reliqui vero
tenuerunt servos eius et contumeliis
affectos occiderunt. Tales sunt multi pre-
positi qui illos qui se admonent et corri-
gunt oderunt et persequuntur. Amos v.
Odio habuerunt corripientem in porta
et loquentem perfecte abhominati sunt. Circa
quintum notandum quod caritas dicitur vestis tum quia
operit delicta. Proverbiorum x. Universa delicta
operit caritas tum quia calefacit. Job xxx-
vii. Nonne vestimenta tua calida sunt
cum perflata fuerit terra austro tum quia
ornat opera nostra. Omne caritate et opera
nostra non placent deo. Primo Corinthiorum xiii. Si
distribuero in cibos pauperum omnes facul-
tates meas caritatem autem non habuero
nichil mihi prodest. Secundo autem imperialis
quia unionica fuit ipsa caritas refor-
manda vel conformanda vel augenda.
In unione scilicet filii dei quod fecit ad huma-
nam naturam caritas inter deum et nos est reformata.
Ephesios ii. Ipse enim est pax nostra qui fecit
utraque unum. Est protectio consummata Jeremie xxxi.
In caritate perpetua dilexi te ideo attraxi
te miserans. Est augmentata quia
filius dei qui erat dominus ... factus est
servus ... et dicitur ... Baruch. Hic locus
ingens non habet terminum. Magnus dominus et lau-
dabilis nimis sed parvus dominus et lauda-
bilis nimis sed parvulus utique qui natus est
nobis Ysaie ix. ... ...
ta quod etiam ab angelis ... multa reverentia
exhibita sunt. Angelus non passus est a Johanne
se adorari Apocalypsis xxii. ... ...
incarnationem ... Circa sextum
notandum quod in celo sunt omnes soluti scilicet et
solutio intellectus quia videt deum sine
enigmate. Primo Corinthiorum xiii. Videmus per
speculum in enigmate tunc autem facie ad
faciem et cetera. Sicut solutio cogitatio quia
omnis cogitatio geritur in deum sine re-
tardatione. Capitulo v. Cogitatio apud
altissimum. Sicut solutio affectio quia
totus transit ad deum cum delectatione
unde cum deus dicitur ignis ut Hebre-
Hebreorum xii. Deus noster ignis consumens
est. Et alibi dicitur carbones ignis
accensi sunt. Psalmo. Et similitudo anima-
lium aspectus eorum et carbonum ignis
ardentium et cetera. Dicitur lapides igniti
Ezechielis xxviii. In medio lapidum
ignitorum ambulasti. Dicitur ardores
sempiterni Ysaie xxxiii. Quis ex
vobis poterit habitare cum ardoribus
sempiternis et cetera. In inferno autem omnes
sunt ligati. Sicut enim ligata potentia
operativa affectiva et intellectiva.
Primo sicut ligata potentia operativa
quia nullum opus bonum poterit facere. Ideo
dicitur ligatis manibus proiciatur. Ecce
potentia operativa intellectiva. Secundo sicut
ligata potentia affectiva quia deum
non potest diligere. Ideo dicitur ligatis pe-
dibus. Nam secundum Augustinum pedes anime
sunt affectus anime. Tertio sicut ligata
potentia intellectiva quia deum non potest
cogitare cum sint in terra obscura
et oblivionis. Ideo dicitur mittite eum
in tenebras et cetera. Sicut ligatorum
potentia reparativa quia numquam ad primam
reparari poterit. Ideo dicitur exteriores.
Peccator enim in hac vita est in tenebris
interioribus quia adhuc est in spe
venie. In inferno autem est in tenebris
exterioribus quia erit extra ambitum
divine misericordie. In mundo autem sunt ex toto li-
gati sicut in peccato mortali existentes qui
ligati sunt vinculo culpe et additi
vel addicti sunt pene et cetera. In cuius
significationem dicitur Judicum xv. Ligaverunt
Sampsonem duabus novis funibus.
Alii sunt ex toto soluti sicut viri perfecti
qui sicut dicitur Primo Corinthiorum iii. Edificant
aurum argentum et lapides preciosos
et cetera. Tales enim nullum sunt vinculum
culpe et ideo nulli sunt obnoxii pene.
Alii sunt ex parte ligati et ex parte so-
luti sicut penitentes qui quidem soluti
sunt amictu culpe Ecclesiastici iii. Sicut
in sereno glacies solventur peccata
tua. Sed tamen ligati sunt funibus pene
satisfactorie. Jeremie xxxviii. Submiserunt

Renua sinibus et eduxit eum de
laqueo de ista ligacione et solucione
dicitur ch. xvij. Quodcumque ligaueris
super terram etc. Tercia septima nox
que tenebre infernales dum potentes
dies quia fuit potior omnium dierum
Tempore eius ordo dierum ac nocti-
um uertitur quo dies precedebat et
noctes subsequebantur. Et iste ordo
post peccatum primi hominis tenet incepit
a diei medio quod de die gratie cecidit
in noctem culpe. Et durauit iste
ordo usque ad passionem domini. Tunc
autem sicut Beda innuit mutatus est ordo
quia noctes precedunt et dies se-
cuntur. Ad immedio quod homo per Christi
passionem de nocte culpe rediit
ad diem gratie. Et iste ordo durabit
usque ad diem iudicij. Tunc autem
mutabitur tercius ordo quia tunc omnes
dies erunt per se et omnes noctes e-
runt per se. Deus autem tunc separabit
noctes a diebus et omnes noctes pro-
iciet in infernum et omnes dies mit-
tet ad celum. Noctes id est nunc dum
tenebre interiores quia sunt continue
cum diebus. Tunc autem erunt potiores
quia erunt separate a diebus diebus etc.

Simile est regnum celorum homini regi qui fecit nupcias filio suo etc. — De eodem sermo tercius. Mt. xxij.

In presenti vita celebrantur nupcie carnales que fiunt inter virum et uxorem. In futuro celebrabuntur nupcie eternales que fiunt inter deum et curiam celestem.

Septima

Primo autem nupcie carnales in-
stitute fuerunt a deo. Cum dixit Gen.
j^o Crescite et multiplicamini
et replete terram. Et Adam tunc ait
eius dicens: Hoc nunc os ex ossibus
meis et caro de carne mea. Hec
vocabitur virago quia de viro suo sump-
ta est. Quam ob rem relinquet homo pa-
trem et matrem et adherebit uxori
sue et erunt duo in carne una. In
quibus verbis ostenditur Adam qualiter vir
se debeat habere ad uxorem. Et qualiter
ad virum. Et qualiter ambo pariter. Vir e-
nim debet uxorem suam cum dilectione

Prima

quia nunc os ex ossibus meis etc. debet eum
ea diligere sicut os suum et carnem suam
id est sicut seipsum. Ephes. v. Qui suam uxorem
diligit seipsum diligit. Hec autem debet diligere
quia est bonus vel ut bonus sit. Tunc
id est suam uxorem ut seipsum diligit quando eam
diligit quia est bona vel ut sit bona. Ex quo
patet quod homo plus debet diligere bonitatem in uxore
quam pulchritudinem. Quia sicut dicitur Prov.
Fallax est gratia et vana est pulchri-
tudo. Est enim fallax quia decipit intuen-
tem. Augustinus ait: est inimica anime latens
vite suauis mors blanda peruersio
puritatis delicata rosa fetens malum
liber. Sedulius philosophus: pulchritudo
est flos marcidus carnalis felicitatis
fugitiva (?) Boecius: Si lincei
oculis homines uterentur ut eorum visus
queque obstancia penetraret nonne intro-
spectis visceribus etiam pulcherrimum
corpus Alcibiadis turpissimum videretur. Non solum autem
ista pulchritudo est fallax intuenti
sed etiam est vana quia est ea multi-
plicis vanitatis. Prov. xi. Circulus aureus
in naribus suis mulier pulchra et
fatua. Sed que mulier est turpis et fatua
non est periculum quia eam nemo sollicitat.
Que etiam est pulchra sed sapiens sibi
non est periculum. Sed que est pulchra et fa-
tua tunc est periculum quia tanquam sus luto
in mundicie se involuit. Uxor autem debet
viro obedientiam et subiectionem. Quod
notatur cum dicitur quia de viro suo sumpta est.
Debet sibi esse subiecta in hijs scilicet que non
sunt contra deum. Dicit autem Augustinus super Gen.
quod quando vir et uxor ad invicem differunt
tunc in domo est statio multa. Quando
vero vir subicitur et uxor dominatur tunc
est pax peruersa. Quando autem vir dominatur et
uxor subicitur tunc est pax recta. Po-
test addi quartum quando scilicet vir et uxor bene
conveniunt tunc est pax deo et hominibus
grata. Ista etiam Augustinus ostendit in homine
anime dicens quod caro est uxor et spiritus est vir.
Quando id est caro concupiscit adversus spiritum
et e contra tunc in domo anime magna est
pugna. Quando autem caro dominatur anime

tuc e pax turpis et pura Quod no
ru duat. tanu tuc e pax vera Quo
ant ie. caro adulat spm et sps ad
nupus carne purgat tuc e pax ciuda
q tn erit i patria Ambo ac sz vir
et vxor pie h' ta debet sz p°. i di
uisibilem habitacoem Q°. in violabile
fide T°. pura intecoem P°. quide
vir et vxor h' debet indiuisibile ha
bitacoem Que no° tu dixe. relinquet
ho patrem suu et matrem et q illo aut
patrem et matrem relinquit ut i pura
hitent Et hita°. ista no dz separari
nisi p morte corpale vel spualem
aut ppt fornicacoem corpale vel spua
lem Tuc spuali quis mori. quando
religione ingdi. Tuc spuali for
micat. qn in heresim labit. et adherere
rem the coua. Q°. h' debet i uio
labile fide Et io d. Et adhebit vxo
ri sue Tercia pe d. p°. Cor. vii. Mli
no het ptatem sui corpis s vir et
que. Ista tn fide melius gsuat vxor
q vir Tercia pe d. Aug9 in Encli.
tyulici quatuor het reuerencia q sut
timor dei | diligens custodia viri | reuerecia
et gfusio mundi | et t'ror legum publi
tarum q puniunt vxores fornicarias
Vir aut hz vnu tm retinens qd' est
timor dei Et ideo d. Aug9 | Ideo mtra
sunt mulieri maior custodia qr i ea
e maior infirmitas T°. debet hre
in ope gugali puram intecoem ut sz
gungant ppt ple pcreanda Que no
tu dixe. Et erunt duo in carne vna
sz quanda | ipa em carnal gmixtio
aliqn nullam culpa het qn sz fit
intecone plis pcreande Greg9 Tuc
gunges i admixtione pme culpa sut
qn p pcipienda ple mi fuit Aliqn
het culpam venialem qn sz fit ca co
cupiscencie gplende q tn ita e rom
subiecta q no gplet ea n cu vxore
ipa Glo. sup pa. ep. Cor. vii. Con
iugalis gcubitus guandi gra no hz
culpa gcupis. no sacianda s tn cu
gugc ipa het culpa venialem Aliqn
hz culpa mortale qn gcupia. e pe

et moderata q cu qtunqz ea gplet
Aug9 9t Julianu | Intepans
sine intepatus gugio quid aliud
est nisi quida adult' vxoris Aliqn
het culpam mortalissima qn fit
9t natura Aug9 in li°. de bono co
iugali Cu ille usus plabit. ult
porta imperialia i. ult. ppaganda
vel gplenda natura sit venialis
in vxore in meretrice aut dapnabil
Ille no q e 9t natura gcessibilit
sit in meretrice sed gcessibilei i vxore
Q°. sut nupcie celestes in qbz
multa fercula apponent de qbz sic
d. Aug9 de ci. dei Quid e a. qd'
dns p pphetam d. Ero illorum deus
n ero vnd saciet. Ero qtunqz ab
hominibus desiderant. sz et vita
et salus et victus et copia et gla et
honor et pax et oia bona Inter octo
fercula post q deus in suis nupti
is dabit. Pm fercl'm e vita q q'.
cansabit. P° qr sci maducabunt
vita et bibet vitam de maducare
d. Joh. vi. Ego su panis viuus
qui de celo descendi Si qs madu
cauit gsc. pane viuet in etnu
de potu vo d. Apok. vii. Agnus
q' in medio throni e deducet eos
ad fontes vite aqra Q°. qr vinet.
cu vita deut. xxx. Ipsi adherens
ipse e ei vita tua prou. viii. Qui
inuenerit me inueniet vita T°. qr
tota mortalitas absorbebit. ii.
Cor. v. Nolumus expoliari s sup
uestiri ut absorbeat. qd' morte
e a vita Q°. fculu e sanitas | Q 7
q cansabit. Accbus P°. qr hebut
sbm tpantissima Modo em corpus
e distepatu cu sit gquaor elemet
et quatuor qlitatibz co posit et io
dissolucioni subiectu Tuc ei ad
sumam tpanciam redducet. Omnia
Job xxxviii. Glebe illius sz sup
timitate auru opti. vel ut muido
Glebe mee i. corpa mea sut lutu
Q3 ei gute. i auru qr erit fulgida

parata et preciosa. Secundo quia habebunt
aerem sanissimum. ysa. lx. Occupabit
salus i. aer sanissimus muros
tuos. Sed dapibus ditentur. Deut.
xxviii. Percutiat te dominus aere cor
rupto. Tertio quia habebunt aerem
iocundissimum. unde Sicut letantium
omnium habitatio est in te. ysa. li. Leticia
sempiterna super capita eorum. Leticia
et semper in sanitate conservat. Prov. xvii.
Animus gaudens etatem floridam facit.
Secundum stultum est victus i. quibus cibis
pascitis magis dulcis qui tabitur
saptata dei visione et gaudet cibus
est copiosus deliciosus et eius gratia
copiosam dabit satietatem. unde Sa
tiabor cum apparuerit gloria tua.
Gratia deliciosus parat esuriem
et aviditatem. Eccli. xxiiii. Qui edunt
me adhuc esurient. Gratia eius
concludet omnem timorem. Non enim
timere poterunt quod iste cibus defi
ciat quia erunt in magna securitate et
satietate. quod dapes erunt in perpetua
epule. unde In diebus famis satu
rabuntur. ysa. lxv. Ecce servi mei
comedent et vos esurietis etc. Quintum
stultum est copia i. divitiarum habundantia.
unde Gloria et divitie in domo eius. Di
vitie dicuntur hic sicut labor in acqui
rendo timor in custodiendo et do
lor in perdendo. Ubi autem nullus est
labor. Apoc. xiiii. Amodo iam
dicit spiritus ut requiescant a laboribus
suis. Nullus timor. Prov. primo. Qui me
audierit absque timore requiescet. Nullus
dolor. ysa. xxxv. Fugiet dolor et
gemitus. Sextum stultum est gloria i.
pulchritudo gloriosa que tabitur a p
maiorum varietate. unde Omnis gloria filie
eius ab intus in fimbriis aureis
A dei refulgentis maiestate. primo
Mach. vi. Refulsit sol i. Christus in
clipeos aureos i. in sanctos qui sunt
clipei triangulati propter fidem trinitatis
et aurei propter preciositatem caritatis et
crucei propter similitudinem Christi. Et etiam
[illegible] a Christo conformitate. philip.
iii. Salvatorem expectamus dominum

Ihesum Christum qui reformabit corpus humilitatis nostre
configuratum corpori claritatis sue. Sextum est honor.
Erunt enim assessores dei iudices mundi
et reges celi. Matth. xix. Sedebitis super se
des iudicantes etc. Ecce quod erunt asses
sores iudicantes xii. tribus ysrael. Erunt
iudices. Et omnis qui reliquerit etc. usque
ibi vitam eternam possidebit. Ecce quod erunt
reges. Septimum est pax de qua dicitur ysa. x
xxii. Sedebit populus meus in pulc
tudine pacis in thabernaculis fiducie
et in requie opulenta. Ibi ergo est pax
pulchra et secura et opulenta. Tunc
pax est pulchra quando fit hostibus sub
peditatis. Tunc est secura quando fit hosti
bus longe [illegible]. Tunc est opulenta
quando fit hostibus spoliatis. Sancti habebunt
pacem pulchram quia habebunt omnes hostes
suppeditatos. Malach. iiii. Calcabi
tis impios cum fuerint sub planta pe
dum vestrorum. Habebunt pacem securam quia
habebunt hostes [illegible] et in infernum
precipitatos. ysa. xxv. Precipitabit dominus
mortem in sempiternum i. demones qui fuerunt
nobis causa mortis. Habebunt pacem opulen
tam quia habebunt spoliatos. Tunc enim spo
liabuntur egiptii et ditabuntur hebrei.
Octavum et ultimum est felicitas et omnia bona. scilicet bona
superiora que erunt in dei visione. Exo. xxxiii.
Ego ostendam tibi omne bonum. Ioh. xiiii. Do
mine ostende nobis patrem et sufficit nobis. Bona
inferiora i. que in domo dei erunt ordina
tissima dispositione. unde Videas bona
ierusalem omnibus diebus vite tue. Item Quam
dilecta thabernacula tua domine virtutum etc. Ioh.
xiiii. In domo patris mei mansiones multe
sunt. Bona interiora que erunt in animarum al
lustratione (?). ysa. lviii. Implebit dominus
splendoribus animam tuam. Et bona exteriora
que erunt in corporis immortalitate et hominum
et angelorum iocunda societate. unde Astitit
regina a dextris tuis i. Ecclesia circumdata
in vestitu deaurato i. cum corpore glorifi
cato circumdata varietate i. hominum et angelorum
iocunda societate etc. De eadem

sermo tercius [illegible]

Amice quomodo huc
intrasti non habens
vestem nuptialem. Matth. xxii.
Christum quia veste nuptiali non habuit [illegible]

vniusitas malorum qui habent fidem
sine opibus carit. De quibus in epla
Ty. p°. Confitet. se nosse deum factis
aut negat etc. Sz no videt. quiste de
buerit rephendi debz. qz vero dispu
tatis prius ite ad conuiuia viarum et quo
dz inuenit etc. In talibus aut locis no
inueniunt. nisi pauperi viri Sz dicit.
q dns omibz quos inuitat vestem
nuptialem qfert Sz aliq recipe con
tempnunt sic in pctis psenerantes Alii
qui aut recipiunt sicut deuoti z hu
miles Aliqui recipiunt sz postea p
iciunt sic ad vomitum redeuntes Iste
aut recipe nolunt aut si recep. pca
abiciunt Et io merito fuit rephensus
z de nuptijs eiectus Ista aut rephe.
z abiecto fiet i iudicio qn x°. malos
xpianos arguet q in militanti eccla
tm fidem habuit sz carit. no habuit Crisost
Si aliqs cu nigra veste inueta in
nuptijs sordidat nuptiarum glam ita
q facit opa tenebrosa inter xpianos
ipsi xpiani fac. iniuria Itaqz homo
aut pm locu eligat veste aut sedm
vestem eligat locu Aliogn audiet
Amice quo huc intrasti Hij vbis i.
premiss ta de isto pounte. pq vniusi
tas malorum signat. sz p°. vbal di
lecto cu d. amice. Sz° eius temera
ria presumpto cu sedi. quo huc intra
sti etc. T°. eius sententia puicio cu sub
infert. ligatis manibz z pedibus etc.

3ª Tercia p°. in no q tps e dilecto filius
vbalis pcordialis z realis de q.
d. p°. Joh. in° Io diligamus vbo neqz
lingwa sz tm Ecce dilecto vbal Sz
ope Ecce dilecto real Et vite Ecce
dilecto pcordial Ista ei e dilectio
vera q radicat in corde Hopte i. istius
fuit tm dilecto vbalis qz deum tm ore
qfessus fuit Sz no fuit pcordial qz
ipm i corde no dilexit Nec realis
quia mne opa no habuit Cristus aut
vera dilectoe nos dilexit. z vbali sz
nos utilr instruendo vba, xolvm. Ego

fui dns de tuis doctus te vtili
ta Et pcordiali aiam suam p
nos ponendo Joh. xv. Maiorem
hac dilectionem nemo habet etc. Et
reali nos oibz bonis ditando Ja.
p°. Ome datu optimu z ome donu
pfectum desursum e etc. Est g°
pus aite quo huc intrasti etc. Aie
qui me tm vbalr dilexisti no
pcordialr. n°. realr. q ego tm
dilexi Et vbo docendo vtiliter
Et corde redimendo misericorditer
Et ope ditando multipr. quo huc
intrasti i. qua temeritate tibi xiam
no. vsurpasti cu n corde me
dilexis n ope meis suiceris
sz tm vbotenus in mastuetis
Notand aut q vera aia. quatuor
d. et importat sz p°. qunctiom
S°. assimilaco T°. volutatu
y depticez Ai°. eqlitez P°. q de
dico q vera aia. d. qunctio qua
veri aici cuncta s° qunctat vnu cu
dicit. Dicitur de quoda paupe q
cuiusdam diuitis aicus erat aut Cum g°
illo diuite iste paupe Aicus no e
qui fortune pticeps no e Quat
ei media s° invice subpuut in
vno corpe Sic et dici cu habent
vnu cor s° debet mutuo desuie
Manus ei fuit ori cibu apponendo
os stomacho cibu destinando stomachus
mebris cibu deriuando Cor pul
moni s° motu z vita tribuendo pul
mo cordi aere s° adtpanre cu
caloris tribuendo Sic z aici debet
esse aico manus defendendo ab in
iurijs os docendo bonis qsilijs
stomachus nutriendo bonis beneficijs
cor viuificando bonis exemplis z pul
mo refrigerando qt adusa bonis
vbis Ista talis qdicio sz qunctio
e i aici. qua habent sci cu deo qz
bo. q ab ipo accipiunt ei qunctat
ea pauperibz largiendo q. palip.
xxix° Tua sunt oia z q de manu
tua accepimus dedimus tibi Ista
aut qdicio aicicie no e i malis
qz bo. sua pprer deum no qunctat

sed si amare renuat. Eccli. xi°.
Nunc manducabo de bonis meis
solus. Secundo amicitia dicitur assimilatio.
Amor enim assimilat amantem amato.
Hugo de sancto Victore. Scio anima mea
quod in eius similitudinem transformaris quem diligis. Unde sic for-
maris. Unde ipse isto tale assimilatio-
ne quidam philosophus interrogatus quid esset
amicus respondit: Alter ego vel alter ipse.
Ista conditio est in amicitia dei et sanctorum vi-
rorum. Ipsi enim intuitu dei per amorem as-
similantur quod dii appellantur. Psalmus:
Ego dixi dii estis et filii excelsi
omnes. Augustinus. Talis est unusquisque
qualis est dilectio sua. Si deum dili-
gis deus es. Si terram diligis terra
es. Sicut autem bonus amor dei facit
bonos deos felices, sic diversa vita
facit homines brutales. Unde Boetius de
consolatione libro quarto, prosa iii. Evenit ut quem
transformatum vitiis videas hominem
existimare non possis. Avaritia fervet
alienarum opum violentus ereptor?
Lupo similem dixeris. Ferox atque
inquies linguam litigiis
exercet? cani comparabis. Insidiator
occultus subripuisse se fraudibus
gaudet? vulpeculis exequetur. Ira in-
temperans fremit? leonis animum ge-
stare credatur. Pavidus ac fugax
non metuenda formidat? cervis si-
milis habeatur. Segnis ac stupidus
torpet? asinum vivit. Levis atque
inconstans studia permutat? nihil
differt ab avibus. Fedis immundisque
libidinibus immergitur? sordide suis vo-
luptate detinetur. Ita fit ut qui probitate
deserta homo esse desierit, cum in divinam
conditionem transire non possit, vertatur in
beluam. Tertio amicitia dicitur voluntatum in ydemp-
titate. Unde Tullius: vera amicitia
est idem velle et idem nolle. Et ista
conditio est in amicitia dei et sanctorum virorum.
Nam deus vult quod sancti viri volunt.
Psalmus: Voluntatem timentium se faciet,
et sancti volunt quod vult deus.
Psalmus: Beatus vir qui timet dominum, in mandatis
eius volet nimis. Ista autem conditio non est
in malis. Romanos ix: voluntati dei non subiacent
sed ei resistunt. Sed tamen resistere non valebunt,
quia voluntas dei aut impleta fit ab homine
aut in ipso fiet de homine. Ideo dicitur Ysa.
xlvi°: Consilium meum stabit et omnis voluntas
mea fiet. Quarto amicitia dicitur equalitas. Nam
superioris ad inferiorem est que benivolentia,
inferioris ad superiorem est que reverentia,
equalis ad equalem est que amicitia. Damianus (?)
super xii prophetas: Amicitia pares aut
accipit aut facit. Ubi autem est inequalitas
et est altius eminentia et altius sub-
iectio, ibi non tam amicitia quam adulatio est.
Ista conditio olim non erat in amicitia dei
et hominum, quia deus erat summus et homo erat
infimus. Sed ne aliquid in amicitia deesset,
qui prius erat dominus mox factus est servus
et factus est equalis. Vocat se amicum nostrum
dicens Iohannis xv: Vos autem dixi amicos.
Secundo ponitur huius convivialia (?) proprietas cum
dicitur: Quomodo huc intrasti non habens vestem
imperialem. Vestis imperialis caritas
est que rebus decantatur (?). Imperialis vocatur
primo quia Christus eam in suis nuptiis gessit.
Unde in cena nuptiali fecit, ubi carnem et
panem et sanguinem pro vino apposuit, ubi
refecit angelos in celo eos reparando, homines
in mundo eos reducendo, patres in limbo
eos liberando. Christus in nuptiis vestem
caritatis gessit, non de pilis camelorum, non
de corticibus herbarum, non de intestinis
vermium, sed de intimis (?) suorum viscerum. Et
hanc quam lateris apertione amore cordis
patefecit. Bernardus: Clavis penetrans,
clavis reserans facta est mihi ut videam
voluntatem domini. Quid ni videam per foramen? Cla-
mat clavus, clamat vulnus, patet
archanum cordis per foramina corporis.
Secundo dicitur vestis imperialis quia nullus sine
hac veste ad celestes nuptias intrare
valebit. Hoc figuratum est Hester iiii°, ubi
dicitur quod non licebat intrare aulam Assueri
regis indutum sacco. Saccus est timor
similis, tunc quo nullus regnum celorum
intrabit. Abiciendus est ergo iste saccus
et vestis imperialis recipienda et induenda

Iuxta illud quod vult. Requirit lanam et
linum et operata est consilio manuum suarum.
Cristus fuit agnus Ysa. xvi. Emitte agnum
domine dominatorem terre etc. Huius agni lana
fuit eius benificia. Fuit etiam libra sive
carnis Ysa. xl. Omnis caro fenum. Huius
gerbe linum fuit candor sue innocencie
et decencia. Ex ista veste et lana et lino
quam inflammare debet nostram caritatem
per benificia et eius innocens vita. Et
dicitur vestis imperialis quia magis imperiis
id est in die iudicii sole splendescit. Hac veste
induti erunt Apoc. xix. Venit nup-
cie agni et uxor agni preparavit se et
datum est ei ut cooperiat se bysso etc.
Adulteri autem nudi erunt et turpitudinem
suam omnes videbunt. Unde dicitur Apoc. xvi.
Beatus qui custodit vestimenta sua ne nudus
ambulet. Et Tercio ponitur istius pena punicio
cum dicitur ligatis manibus et pedibus
etc. Mystice enim quod dampnati debent liga-
tis manibus et pedibus datur intelligi
quod nunquam ab illa pena poterunt evadere.
Mystice autem quod sunt missi in tenebras exte-
riores datur intelligi quod numquam ad di-
vinam poterunt venire. Dicuntur autem
tenebre infernales exteriores quia sunt
extra habitum divine vite. Erit id est Ecce
eterna propter duo. Primo quia nullum meritum
poterunt acquirere Eccl. ix. Quodcumque
potest manus tua instanter operare quia nec opus
nec ratio nec sapiencia nec sciencia erunt apud
inferos etc. Ideo nullum poterit consid-
erare cooperante amore et ratione sine di-
rectione. Propter quod dicitur Ro. xv. Ro[man]e
absque[?] nimis. Ubi ei non est nullum pre-
mium ex opere. Ideo dicitur. Nec opus nec
premiis consideratur. Ideo dicitur nec sciencia nec
premiis confortat amorem. Ideo dicitur nec sapiencia
id est sapida sciencia nec premiis condistracte.
Ideo dicitur nec ratio. Non enim valet ratio nec
discretione se finire. Secundo quia non poterunt
ab illa pena evadere quia nullum poterit
vitari periculum. Ysa. i. Vulnus et livor et
plaga tumens non est circumligata nec
curata medicamine neque fota oleo.
Vulnus livor circumligatur ligatura gratie

Ber. viii. Non possum esse curatus
nisi deus det. Livor autem curatur
medicamento culpe. Luc. xi. Date
elemosinam et ecce omnia munda sunt vobis.
Plaga tumens superbie fovetur un-
guento passionis dominice. Aug. Que
superbia sanari potest si non humilitate
filii dei sanetur. Sed in inferno autem non
est dei gratia. Ideo vulnus non ligatur. Vulnus
livoris non vel datur elemosina. Ideo vulnus non
curatur livor autem. Nec ibi se con-
tendit unctio passionis dominice.
Ideo vulnus non fovetur. Apostolus super etc.

107

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur
Capharnaum. Hic cum audisset quia Ihesus adveniret
a Iudea in Galileam abiit ad eum et rogavit
eum ut descenderet et sanaret filium eius. Incipiebat
enim mori. Dixit ergo Ihesus ad eum. Nisi
signa et prodigia videritis non cre-
ditis. Dixit ad eum regulus. Domine
descende priusquam moriatur filius meus.
Dicit ei Ihesus. Vade filius tuus vi-
vit. Credidit homo sermoni quem dixit
ei Ihesus et ibat. Iam autem eo descen-
dente servi occurrerunt ei et nunciaverunt
dicentes quia filius eius viveret. Interro-
gavit ergo horam ab eis in qua melius
habuerat. Et dixerunt ei quia heri
hora septima reliquit eum febris. Co-
gnovit ergo pater quia illa hora erat in
qua dixit ei Ihesus filius tuus
vivit. Et credidit ipse et domus eius
tota. Et Dominica xxi. post trinitatis [rubric in margin: do mi nica xxi. primo ... nobis ...]
Et Sicut dicit Theophilus iste
regulus interfuit miraculo facto in
nupciis quando aqua mutata in
vinum quia credidit. Sed tamen Christi divinitatem
perfecte non cognovit. Et adhuc tunc
dum civitatem illud miraculum rememo-
rat dominus. Venit iterum Ihesus in Chana
Galilee ubi fecit aquam vinum. Et
erat quidam regulus etc. Circa circum-
stancias istius filii reguli est notandum.
Videlicet primo in patre notatur magna no-
bilitas et credulitas. Secundo in filio
notatur magna infirmitas. Tercio in Christo

p'j

nostre magis preciosa. Nobilitas
autem nostra insignis quod regulus quia fuit
Crispus. Ut erat de genere regali sed
habebat aliquem principatum. Hec au-
tem potest dici rex qui fuit populum
primo regit sapienter. Quarto rem publicam
regit et gubernat utiliter. Tertio se
ipsum regit innocenter. Primo quidem
de populo rege sapiente Ecclesiastici x. Iu-
dex sapiens iudicabit populum suum
et principatus sensati stabilis erit.
De quibus Rex insipiens perdet popu-
lum suum et civitates inhabitabuntur per sen-
sum prudentium. Proverbiorum xxviii. Dux indigens
sapientia multos opprimet per calumpniam.
Unde dicit Valerius quod Plato tunc felices
beatas fore dixit cum sapientes reg-
nare vel reges sapere cepissent.
Et Seneca dicit quod felicem autem
diceban cum sapientes regnarent.
Quarto de rege rem publicam utiliter
qui tunc utiliter regit quando non propriam
sed communem utilitatem attendit. Legitur de
romanis quod olim pugnabant pro gloria
acquirenda libertate asse-quenda
et pace publica conservanda et se
vincebant. Sed postquam se ad avaritiam
converterunt se victi sunt. Unde dicit
Augustinus in epistola quod quam postea attende-
bant plus dolet paupertatem quam opu-
lentia posse Romanorum. In paupertate
enim morum integritas servabatur. Opu-
lentia autem hominum mentes omni peior
hoste corrupit. Legitur in historia Romanorum
quod cum legati missi a Samnitibus
Romam venissent invenerunt Fabri-
cium principem Romanorum in scampno
sedente et ligneo catino cenantem.
Cui cum propria libertate multa pon-
dera auri obtulissent ille non ad
propriam sed ad communem utilitatem respi-
ciens ait: Qualiter et aurum non apor-
tate quia Romani malunt dominari haben-
tibus aurum quam aurum. Et memen-
tote Fabricium nec auro nec hostibus
vinci posse. Tertio de rege se ipsum re-
gens innocenter ut sit immunis sit
ab illis viciis que in aliis reprehendit.

Fabricius Cenat
in ligne Cath[ino]

Unde dicitur i. Reg. xx. In quo aliquem iudi-
cas te ipsum condempnas. Legitur quod cum magi-
stratus atheniensium quidam furtum ad
penam trahi facerent Xenocrates philosophus di-
xit: Magni fures minorem furem puni-
unt. Maxime autem debet princeps ab hiis viciis
esse immunis a quibus ut ipse princeps
maximus Alexander. Legitur immunis
fuisse licet et victor fuit orbis terrarum
ab ira tamen et vino et cupiditate nimia
vincebatur. Abscindenda est igitur a principe
ira vinolencia et cupiditas nimia.
Primo abscindenda est a principe ira. Quia
sicut dicitur Proverbiorum xxvii. Ira non habet misericordiam nec
erumpens furor. Refert Valerius cum in seva a-
liqua suam perciperet de ira commotus re-
fert Valerius quod cum Archita Taren-
tinus offensus suum iratus esset ait: In-
felix ita dare supplicium ferrem si iratus
non essem. Legitur in historia Romanorum quod cum
Theodosius imperator admissa fuerat
nimis esset preceps quidam sapiens eum
admonuit ut cum se irasci sentiret
priusquam aliqua suam proferret 24 or
literas alphabeti intra se memoriter diceret
ut sic refrigeratus quod esset statuendum
maturius videre possit. Secundo abscindenda
est vinolencia. Proverbiorum xxxi. Noli regibus
Lamuhel. Noli regibus dare vinum quia
nullum secretum est ubi regnat ebrietas.
Refert enim Valerius maximus quod cum
Philippus rex temulentus esset iniusta
sentenciam contra quandam viduam tulisset illa ad
ipsum attendens dixit: Se appellare a Phi-
lippo ebrio ad Philippum sobrium. Cum
cum vinum digessisset sentenciam revocavit.
Tertio abscindenda est cupiditas nimia.
Proverbiorum xxviii. Leo rugiens et ursus esuriens
princeps impius super pauperem populum.
Refert Valerius quod cum Tyberius Cesar
iudices provinciarum raro mutabat eo
quod nomini qui ibant ad rapiendum erant
muscis replecti quod locus eis denodaretur
quod cum multitudo muscarum cooperuisset et quidam
eas abegisset ait: Male fecisti quia
iste plene erant et famelice venient
et amplius me affligent. Nomine quorum iudices

mayor qui sunt paupes vel avari se
ad rapiendum sunt avidi Vnde dicit qe
q dum consules in yspania mitti debe
rent et de duobus tractaretur consulendo Scipio
dixit Neuter michi placet Quia alteri
nichil habet et alteri nichil est satis Eque
malum iudicans inopiam et avariciam
Tertio in predictis sunt fides et credulitas
dicit tamen Beda quod eius fides explicite
habet et sunt gradum sicut et quibus alia
virtus scilicet inicium incrementum et perfectionem
Habuit quidem inicium quando ipse christum ro
gavit ut descenderet et filium suum sana
ret Tunc enim et credidit et dubitavit
Credidit quidem quod filium suum sanare
posset Sed non credidit quod posset eum sana
re nisi presens esset corporaliter Deinde fides
eius accepit incrementum quando scilicet credidit
simoni domini dicenti Vade filius tuus
vivit Vltimo perfecte credidit quando salutem
filii sui cognovit et filii nunciavit quod tunc
credidit ipse et domus eius tota Hic autem
sunt duo notabilia Primum in domino
quia ad filium reguli ire noluit et
rogatus qui tamen ad servum centurionis
venturum se dixit etiam non rogatus Vt
habetur Mathei viii. In quo maximam superbiam
reprehendit quod in homine non naturam que ad
ymaginem dei factus est sed divicias hono
ramus Seneca Quemadmodum stultus est
qui equum empturus ipsum non aspicit
sed stratum et frenos Sic stultissimus
est qui hominem de veste estimat Secundum
etiam notabile est quod licet eius fides sunt
diminuta tamen salutem filii impetravit
Hoc magis vero fidei insinuatur que
etiam imperfecta apud deum meretur Vnde
etiam allexander propter informem filiorum
israel inclusionem obtinuit Vt dicit autem
Josephus tamen ad montes caspios versus
et filii captivitatis decem tribuum cum dicendi
licenciam petisset ille cogitans eam inclu
sionis corporis dixit quod amplius eos inclu
deret et eum cepisset et videret quod opus suum
adhuc non sufficeret rogavit deum quod
illud compleret Et subito prerupta mon
tium ad se invicem accesserunt et locum

factum est inmeabilem Et sicut dicit Jo
sephus quidem factum est deus perfide
libus si tamen perfidelibus fecit
Quarto in filio notatur magna infirmi
tas dicitur enim quod infirmabatur capharnaum
Et quod erat filius reguli Ex
quibus innuitur quod sunt causa spiritualis
infirmitatis scilicet Nimia habundancia
Nimia consolacio mundana Et ni
mia exaltatio terrena Primo nimia
habundancia Capharnaum enim inter
pretatur ager pinguedinis vel villa
consolacionis Erat etiam civitas
magni honoris Juxta illud luce x.
Et tu capharnaum usque ad celum
exaltata es Ex quibus omnibus habetur
quod sepe causa spiritualis infirmitatis
est nimia habundancia psalmus prodiit
quasi ex adipe iniquitas eorum Secundo
nimia consolacio mundana Vnde
dicitur luce vi Ve vobis divitibus qui
habetis hic consolacionem vestram Tertio
nimia exaltatio terrena Quia qui sunt
in prelacionibus maiores sepe sunt
in temptacionibus priores et peiores
Ecclesiastici v Ibo ad optimates et loquar
eis et certe magis hii simul confregerunt
iugum ruperunt vincula Iterum autem
quod erat filius reguli datur intelligi
quod nobilitas generis sepe est causa
spiritualis infirmitatis filii enim nobi
lium sepe efficiuntur in superbiam Super
xx. Sola eorum aptum et abrutum
et acceptum id est gratum Et eo quod
de magno genere sunt accepti et nati
Sepe excerit rapinam Vnde dicitur
de leena Ezechiel xix Eduxit
unum de leunculis suis et leo factus
est et didicit predam capere homines quod
comedere Sepe etiam tingunt se in lu
tum luxurie Et iterum a sua nobilitate
degenerant Porci enim morantur in luto
Sed animalia nobilia in loco mundo
filii id est nobilium hiis tribus viciis
sepe laborant scilicet rapina superbia
et luxuria Sed illi qui fiunt in dei fi
lios adoptati detestantur ista

legitur in hystoria scolastica. Quod cum filia pharaonis Moysen in filium adoptasset, rex coronam in qua erat ymago ydoli capiti pueri imposuit. Sed puer eam in terram proiecit et comminuta fuit. Et cum sacerdos ydolorum eum diceret occidendum fore eo quod propter ipsum cultus ydolorum evacuandus esset, ad consilium cuiusdam sapientis persuasionem allate fuit prune quas puer accipiens in os posuit et ipsum sic combussit et sic innocens comprobatus fuit. Filius igitur dei adoptivus debet detestari superbiam. Que significatur per hoc quod coronam proiecit et in partes contrivit. Ysa. xxviii. Pedibus conculcabitur corona superbie ebriorum. Debet detestari avariciam. Que significatur per hoc quod ydolum comminuit. Iuxta illud Coll. iii. Avaricia que est ydolorum servitus. Debent timore dei adurere et refrenare lasciviam. Que significatur per hoc quod prunas in os suum posuit et os combussit. Ps. Ure renes meos et cor meum. Idem. Confige timore tuo carnes meas.

¶ Tercio in x°. notatur magna pietas cum dicitur. Vade filius tuus vivit. Non dicitur: sanatus est, ad innuendum quod filius nam morbus ille ad mortem erat. Licet autem debeat intelligi de vita nature tantum sed etiam de vita gracie quia sanatus est in corpore et in mente. Parum autem sufficit dare vitam nature cum sit brevis et caduca. Iuxta illud Jacobi iiii. Que est enim vita vestra vapor est ad modicum parens. Ubi etiam implicantur scilicet quod est vapor et vapor parens et ad modicum parens. Est enim vita vapor quia sicut vapor a calore solis dispergitur sic vita humana a modico calore febrili extinguitur. Sap. ii. Transiet vita nostra tamquam vestigium nubis et sicut nebula dissolvetur que fugata est a radiis solis. Est etiam vapor non communis sed apparens. Sicut enim aurum sophisticatum non est aurum sed apparens aurum. Sic enim

humana vita est vera vita sed apparens vita. Job xx. Velud sompnium avolans non invenietur transiet sicut visio nocturna. Est etiam apparens vapor non ad longum sed ad modicum. Aug. in libro l. omel. Tota vita humana ab infancia usque ad decrepitam senectutem brevis est. Et subdit. Si ab eo quo Adam vixit et hodie moreretur quid illi profuisset longitudo vite. Nec mirum si vita ista est brevis quia dependet a scintilla a fumo et a flatu. Scintilla est in corde que cito extinguitur. Ita cito homo moritur. Fumus est in naribus cum si via intercipitur vita finitur. Flatus est in ore qui si aliquid impeditur homo continuo suffocatur. Unde dicitur Sap. ii. Fumus et flatus est in naribus nostris et sermo scintille ad commovendum cor nostrum etc.

De eodem sermo secundus

Hora septima reliquit eum febris. Io. iiii. Sicut corpus febricitat corporaliter ita anima spiritualiter. Quodlibet enim peccatum mortale est febris anime. Nam sicut febricitans modo patitur calorem modo patitur tremorem, sic peccator modo timet pati adversa vel assumere prave opera, modo nimis amat terrena bona. Unde dicit Aug. super illud psalmi: Incensa igni et suffossa. Omnia peccata duo res faciunt scilicet cupiditas et timor. In verbis igitur premissis duo tanguntur scilicet infirmitatis gravitas que erat febris et curacionis tempus quia factum est circa horam septimam.

¶ Circa primum notandum quod sicut diverse sunt species febrium sic sunt diverse species peccatorum. Scilicet prima est febris cottidiana. Secunda est febris effimera. Tercia est febris erratica. Quarta est febris terciana [illegible]. Quinta est febris quartana. Sexta est febris quintana. Septima est febris ethica. Prima est febris cottidiana. Et significat peccatum gule propter cottidianam refectionem. Ysa. lvi. Venite sumamus vinum et impleamur ebrietate et erit sicut hodie sic et cras et multo amplius. Idem [illegible]. Sanguisuge. Prov. xxx. Sanguisuge due sunt filie dicentes affer affer. Quia gulosus post vinum petitum dicit affer aliud. Et sic febris cottidiana innovatur in alia. Unde gula cito transit in luxuriam. Ieronimus. Venter mero estuans

cito desumat in longum et in libidi
nem. Vel febris cotidiana que sunt
peccata venialia que cottidie agimus. Unde
secundum Augustinum in li. l. omel. assimilantur
guttis aque harene et sabulo. Guttis
aque quia frequenter cavitates emittunt.
Harene quia sepe ab oculis aspicientium manum
sterilem faciunt. Sabuli quia decorem ac
diminuunt. Et dicit Augustinus ibidem: Minute
gutte implent flumina et navim faciunt
naufragium. Multa grana harene faciunt
honus ponderosum. Multitudo sabuli
corpus reddit corruptum. Sic etiam
venialia peccata que contemnuntur per multi
tudinem sua ponderositate et per defor
mitatem ad peccatum mortale disponunt.
Quarta febris est effimera que dicitur abscissi
meco pisce marino qui eodem die quo
nascitur moritur et significat subitum ire motum
qui debet finiri cum solis occasu. Ephe.
iiii. Sol non occidat super iracundiam
vestram. glo. i. non diu duret. Dubium enim
ire motum qui naturalis est. Unde sic dicit
Jeronimus: Ira in nubila animi perturbatione mo
vetur. ut simpliciter dicam dum deus aut
lapis est quia ado dicit Gregorius Nazanzenus.
Duo sunt in celo que commotionem non pati-
untur deus et angeli et tertius in terra
scilicet xpianus phus. Licet enim deus aliquando
dicatur irasci hic non dicitur propter aliquem turbu
lentum affectum sed propter vindicte ef
fectum. Iram enim vindictam non facit. Et
aliquando animi commotionem sed eam intelligit.
Cap. xii. Et in quolibet ora indicans
animi etiam licet de proditione pectoris di
catur. Ecce. Ysa. xxviii. Anima patiens ac
flebilis tum sed contra ille gebaco in eius
tade non potest. Eccl. dicitur fere. i. admis.
flentum sic hic xpianus aut phus
quamvis aliquod turbationem patiatur. sed tam
en eius ratio non obnubilatur. quia eam
tenet sub dominio rationis. Unde dicit idem
Gregorius Nazanzenus. xpianus phus in terra
celestis est in corruptione impassibilis
in omni vincitur. per quod in animi libertate
Quinta febris est erratica que non accidit certo
tempore. Et significat peccatum invidie quod quando
aliquis laudatur accendit eum vitupe
ratio. Non ei habet horam determinatam.
Sed quandocumque renovantur laudacio
nes renovantur accessiones hoc patet
Reg. c. xviii. Ceperunt enim puelle
cantare Saul percussit mille et
David decem milia. Et tunc Saul
habuit unam magnam accessionem
invidie dicens: Michi dederunt mille
et filio Ysai decem milia. Tandem
Jonathas eum placavit. Et sic ces
savit accessio. Et nocte enim non
Saul audiebat de eius prosperitate
totiens laborabat ista accessione.
Ista autem febris non nascitur nisi de fe
licitate alterius quia sola miseria caret
invidia. Unde dixit quidam: Omnibus
invideas invideat nemo tibi. Ideo
significatur per helyum sacerdotem de quo
dicitur Reg. iii. Qui non poterat vide
re lucernam dei antequam extingueretur
lucerna accensa licet extincta
fieret lucerna accensa fuit sibi vir
virtuosus extincta peccatoribus fecundi.
Invidus quoque non potest sustinere vide
re virtuosos viros sed libenter videt
miseros et abiectos. Unde ista
febris multum affligit habentem.
Unde dixit quidam: Invidus invidia
comburitur intus et extra. Unde dixit Boe
tius: Sitima invidi in omnibus ci
vitatibus oculos et aures habent
ut detractores febricitantibus torque
rentur. Sexta est febris terciana
qua laborant illi qui de malis
que fecerunt satisfacere nolunt habentes
enim contritionem et confessionem sed non satis
factionem. Dicitur enim quod quidam demoniacus
ad quendam sanctum virum deductus est qui
precepit demoni ut exiret et nomen
suum diceret. Et ille: Nos sumus
tres qui in isto corde habitamus. Ego
vocor Claudens cor. Alius frater meus
vocatur claudens os. Alius sed tercius
vocatur claudens marsupium. Officium
enim meum est cor peccatoris indurare
ne possit contritionem habere. Et si for
te conteratur laborat frater meus in
ore confessione impediatur. Et si for
te confiteatur et confitetur. Alius frater meus

laborat ne satisfaciat 2 p[ro]pter
modu[m] s[ed] o[mn]es lucru[m] Te[n]us
eu[m] s[ed] ni[hi]l s[ed] clausos in marsupiu[m]
plus o[mn]ib[us] nob[is] licet 2 acquire[n]-
da ta febris e[st] q[ua]rta[n]a Ista febre
laborat auari et maxi[m]e usura
rij Ceteri peccatores in[ter]polatam
sa[nita]tem in peccatis usurarij n[on] q[ui]lib[et]
die q[ui]libet nocte 2 q[ui]libet hora
2 q[ui]libet mom[en]to 2 q[ui]libet festo
peccat Ideo vi[detur] esse peior q[uam]
iudas Ille enim tu[n]c vendidit [christu]m
iste aut[em] vendidit d[eu]m 2 b[ea]tam virgi-
nem 2 o[mn]es s[an]c[t]os 2 s[an]c[t]as q[ui]a
cor[um] festiuitates computat in
usura Et ideo q[ui]a filius sunt
iude in culpa filius erit ei in pe[n]a
Iudas enim in ac[tu] q[ui] e[st] medi[us] int[er]
celu[m] et t[er]ra[m] interijt ad in[n]uend[um]
q[uod] neq[ue] in celo deb[er]et esse cu[m] an-
gelis neq[ue] i[n] mu[n]do cu[m] ho[m]i[ni]b[us] s[ed] i[n] ae[re]
cu[m] demo[n]ib[us] Sic 2 usurari[us] non
habitabit in celo q[ui]a deu[m] 2 b[ea]tam virgi-
ne[m] 2 o[mn]es s[an]c[t]os 2 s[an]c[t]as offendit
Nec in m[un]do q[ui]a ho[m]i[n]es g[ra]uabat
s[ed] in inferno cu[m] demo[n]ib[us] q[ui]b[us] pecunia[m]
adorau[it] Ysa[ias] i[n] Coll[ectis] iij[o] Auar[itia]
q[ue] e[st] ydolor[um] seruit[us] Ista febris q[ua]rta[na]
s[ed] auar[itia] cito occidit q[ui]a ta[m] tollit
q[uae] s[un]t ta[m] vite s[ed] sop[or]u[m] cibu[m] 2
quiete[m] Cibu[m] tollit Auarus enim
n[on] audet comede[re] Ec[clesiastic]i xiiij Non
saturabit[ur] pane 2 indige[n]s 2 in
e[ss]entia erit sup[er] mensa[m] sua[m] Nec p[otest]
dormire Ecc[lesiastes] ij[o] Cuncti dies ei[us]
doloribus 2 erumpnis pleni erunt
Nec p[er] noctem mente requiescit Pro-
uer[biorum] iiij[o] Non enim dormiunt nisi male
fecerint 2 rapi[tur] abeis sop[nus]
ni[si] s[u]pplantauerint Nec p[otest] q[ui]etem
h[abe]re Sz die ac nocte e[st] i[n] labore
et fatigat[ione] Je[remias] xlix Bp solliciti
q[ui]este no[n] potuerunt Auari enim
pa[r]u[m] viuunt s[ed] frugales 2 libera-
les multu[m] Pro[uerbiorum] xxviij Q[ui] odit
aua[r]iciam longi fient dies ei[us] Sexta
febris e[st] q[ui]ntana Et sig[nifica]t sup[er]bia[m]
que q[ua]tuor species sup[er]bie de q[ui]bus
dicitur Gregorius circa ... s[un]t species sup[er]bie

2 tumoris s[ed] cu[m] vel aliq[ui]d bonu[m] q[uo]d
h[ab]et a se h[ab]ere putat Vel d[e] p[ro]p[ri]is
meritis datu[m] existimat Vel cu[m] iactat
se h[ab]ere q[uo]d n[on] h[abe]t Vel cu[m] desp[e]ctis ceteris
appetit singu[lariter] videri h[ab]ere q[uo]d n[on] h[abe]t
Vel p[otes]t significare luxur[iam] q[uae] p[er] q[uo]rp[us] [con]plet[ur]
q[uo]d [con]q[ui]nat[ur] elect[us] [con]pon[itur] Vel p[otes]t sig[nifica]re
[con]suetudine[m] longa[m] peccandi ut s[ed] q[ua]tuor
dies sit mala suggestio Sc[ilicet] s[ecunda] mala
[con]sens[us] T[er]tia mala op[er]is ex[ecutio] q[uar]ta mala [con]-
suetudo Ista t[er]tia spes q[ui]ntane diffi-
culter cura[tur] Sup[er]bia enim s[e]p[e] e[st] in a[n]tesu[m]p-
tis Sup[er]bia cor[um] q[ui] te oderunt ascendit s[em]p[er]
Dixit e[nim] q[uod] ortu[m] fuit i[n] celo Sz inter
creuit q[uando] descendit in paradiso t[er]restre
Et inter fuerunt q[uod] replet totu[m]
mu[n]du[m] Alia spes q[ui]ntane s[ed] luxuria
difficult[er] cura[tur] q[ui]a e[st] i[n] a[n]i[m]a 2 i[n] carne
nimis radicata Ipsa enim radica[tur] i[n] a[n]i[m]a
in memo[ri]a p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]u[m] cogitacio[n]e[m] i[n] intellige[n]cia
p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]u[m] meditacione[m] in vo[lun]t[at]e p[ro]p[ter] p[ro]p[ri]u[m] af-
fectione[m] Radica[tur] 2 i[n] cor[pore] q[ui]a ho[m]i[n]e[m] totu[m]
inflamat Job xxxi Ignis e[st] usq[ue] ad
co[n]sumpcione[m] deuorans 2 o[mn]ia eradicans
genimina ip[s]ius totu[m] co[m]burat Ec[clesiastic]i
xvi Comburunt lumbos meos Ip[s]um
totu[m] corrumpit 2 fedat Joel p[rimo] Com-
putruerunt iumenta in stercore suo T[er]tia
spes q[ui]ntane s[ed] mala [con]suetudo difficul-
ter cura[tur] Istud sig[nifica]tu[m] e[st] in lazaro q[uatri]-
diuano 2 fetido Joh[annis] xi Cetera q[ui]d
mortuos d[omi]n[u]s facili[ter] suscitat[ur] lazaru[m]
n[on] q[ua]driduanu[m] tu[m] q[ui]d difficul[ter]
suscitare voluit s[ed] cu[m] orac[io]ne cu[m] clamore
2 cu[m] sui conturbac[io]ne 2 cu[m] sui lacrimar[um]
effusione Septima e[st] febris ethica que
e[st] febris radicata i[n] menbris in q[ui]b[us]
vitalis humiditas [con]su[m]it[ur] 2 sig[nifica]t e[ss]enti[am]
illa[m] s[ed] maxi[m]e d[e] q[ua] d[icitu]r ij Cor[inthiorum] vij[o]
Seculi e[ss]enti[a] morte[m] op[er]a[tur] Tal[is] etia[m]
e[ss]enti[a] [con]sumat ossa i[d est] a[n]i[m]e virtutes Pro[uerbiorum]
xvij Sp[iritu]s e[ss]enti[ali]s [con]sumat ossa Sunt
en[im] q[ue]da[m] ossa q[ue] n[on] tu[n]c s[un]t [con]sumenda
s[ed] etia[m] i[n] cineranda Amos ij[o] Q[ui]a incende-
rit ossa regis ydumee usq[ue] ad ci-
nere[m] Ydumea enim int[er]p[re]ta[tur] sanguinea
Et sig[nifica]t d[i]ya[bolu]m q[ui] sanguine[m] ... sitit

Huius aut ossa sut ista pcta p q in
nobis robur assumit. Sunt i. quida
qui ista ossa sicut integra qui sz de
pctis suis no oterunt. Alij i grossas
ptes ea frangut. Qui sz supficialit
oterunt. Alij ea minuerat. Qui sz
pcordialit oterunt. Et hac otrito
fac salubris optica ut q. dr ij. Cor
vij. Que em scdm deu e cstia pnia in
salute stabile opat. Os. por tua
tois tpus tu dr hora vij. Phora
septa scdm Hylar intelli. fides e tim
in qtuor mdi ptibus pdicata. Vel
intelli. timor q e septi donu sps
sci. Vel intelli. mors qz i hora septa
sol declinat a meridie 2 vgit ad oc
casu. Vel scdm Orige intelli. fides
quies q est septa dies 2 dies oci
ois. Ista i. qua sz fides timor me
moria mortis 2 quies ad sanitate
spualem multu opant. Na fides et
timor expellunt morbu pcti. De fide dr
Act. xv. fide purificas corda eorum. De
tio dr Eccl. i. Timor dni expellit
pctm. Timor dni pservat ab infirmitate
spuali. Eccl. vij. In omnibz opibz tuis
memorare nouissima tua 2 i etnu non
peccab. Quies mentis qservat i sanitate
Requiete em mentis 2 acumulatu mu
danorum homo auti 2 deo vnit. Et
id in gra qserua. Vnde angls dixit Arse
nio. Si vis saluus fieri fuge tace et
quiesce et cetera. De eodem smo

Et credidit ipse et tetius Joh
domus eius tota. Jo. iiij.
Istam domu intelli. uniuersitas t.
ecclia que modo p fide ambulat no
p specie. Unde dr ij. Cor. v. Fundatu
autem huius domus e xps. Unde i. Cor
iij. Fundamentu aliud nemo pt ponere
pter id qd positu est xps ihus i. fides
xpi ihu. In fundato i. huius domus dei apli
posuerut xij lapides ptiosos i. xij
articulos. Apok. xxi. Murus ciuitatis
huius fundamenta xij 2 in ipis noia
aplorum. Apli naqz p missione sps
sci pmendu dissgrendi in sil qlle.

2 simbolu fidei xij articulorum
co posuit. Petrus pmu articulu posuit
articulu posuit btus petrus dicens
Credo in deum patrem omnipotente
creatore celi 2 terre. Hoc pz q
deus saluare nos vult. Deus est
pr. Et pt qz e omnipotens. Et sat
qz e sapiens. Sapientia ei finiuit
creare celu 2 terra. Dr at oipo
tens qz oia vult facere pt tam qz
ad operandu nullo adminiculo indi
get. Tu qz nl eu impedire pt.
Et licet oia possit tn potentia eius
e ordinata qz lz secundu anexam
sapiam nudam 2 iusticiam. Si qs
ei haberet potentiam sz sine sapia multa
faceret insipiet. Sz sine uina multa
faceret tedis. Sz sine iusticia multa
faceret iniuste. Deus at nichil pt
facere insipienter 2 nl tedie 2 nl iniuste
Quamuis oia possit de pota abso
luta tn de pota ordinata no posset
facere id qd piudicaret sue sapie
Qui ve penitenti veniam dene
garet. Hoc ei sue sapie 2 vitati
preiudicaret qz qt virtus sue p
missionis facit ij. Thimo ij. Ne
gare ipm negare no pt. Glo. q. ve
ritas e quid facit si dicta no
impleret. Primo sic dr. Augs. Car
dinis q vide oi pecori veniam
dede q ipi peccori accipe. Nec
posset id qd piudicaret sue bonit
Que ab aliquo suo viro gram sua
violenter auferret. Cu ei volutas
pueniat 2 gram sua oibz offerat
multu sue bonit piudicaret si ab
aliquo inuito ea auferret. Vn
dr Anshelmus. Cu velit ds q
hō habeat rectitudine volutatis si ea
ab inuito auferret id vellet eu
nolle qd vult eu velle. Nec etia
pt id qd piudicaret sue iusticie
pt deputadu saluare vl salua
tu dapnare. Vn aug q gerebat
psona dei dixit loth. Gen. xix.
festina 2 saluare qz no poto facere

quod quando dolor ingreditur diabolus. Non enim
deus iuste dampnaret salvandos qui
etiam cum dolore dampnat peccatores.
Crisostomus: deus invitus et cum magno
dolore dampnare compellitur peccatores
suos. Sic dicit Augustinus: Tardius vin-
dicat peccata, veniam tribuit quam ipsi
peccatores accipere. ¶ Secundum articulum po-
2m suit Johannes ewangelista dicens
Et in Ihesum Christum filium eius unicum
dominum nostrum. Credere enim debemus quod
Christus licet sit filius tamen est patri coequa-
lis et coeternus. Joh. x. Ego et pa-
ter unum sumus. Sed contra videtur quod
dicitur Johannis xiiij. Pater maior me
est. Ad hoc dicit Augustinus ad Felicianum
quod maior et minor duobus modis
potest dici scilicet etate scilicet et potestate.
Etate senior puero scilicet longevior
puero / potestate fortior imbecilli. Et sub-
dit Augustinus: Quaeramus utrum aliquid
horum accidat filio dei. Non enim etate
minor est quam deus pater, pater enim constat coeterni-
tate patris. Nec fortior quia ... ad probandum
et predicandum quam deum. Nec potestate per quem
omnia novimus esse facta. Unde super psalmum
primum dicit dominus in ewangelio: Ego et pater
unum sumus secundum formam dei. Et
pater maior me est secundum formam servi.
3m ¶ Tercium posuit Jacobus Zebedei qui
conceptus est de spiritu sancto natus ex Ma-
ria virgine. Probatur enim quod dicitur conceptus
de spiritu sancto ostenditur quod sine peccato non
tantum fuit natus sed etiam conceptus, quod
non est invenire in aliis in tanta sancti-
tate. Beata enim virgo fuit in peccato con-
cepta sed sine peccato nata. Nos autem
in peccatis concepimur et nascimur. Christus
non fuit sine peccato conceptus et natus.
Istud videtur insinuari Job iij. Ubi
loquitur de culpa originali: Obtene-
brentur stelle eius caligine. Ex-
pectet lucem et non videat nec ortum
surgentis aurore. Per stellas viri san-
cti, per lucem Christus, per auroram beata virgo
intelligitur. Sancti quoque viri culpa ori-
ginali fuerunt obtenebrati quia in ea
concepti et nati. Lucem autem id est Christum non
viderunt nec in conceptu nec in ortu. Auroram
autem id est beatam virginem viderunt quando est
ad conceptum sed non conceptum ad ortum. Praeterea ac-
cidit quod dicitur natus ex Maria virgine datur intelligi
quod ille qui erat apud patrem invisibilis
nobis factus est visibilis. Verbum enim triplex
considerari potest. Aut est in corde. Et
sic est incognitum nisi ab ipso corde. Aut
est prolatum per vocem et sic est audibile. Aut
est in carta scriptum et sic est visibile et
tangibile. Eodem modo verbum patris fuit eternum
in ipso patre. Mt. xi. Non cognoscebatur
nisi ab ipso patre. Nemo novit patrem
nisi filius et cui voluit filius revela-
re. Tunc deinde istud verbum indutum est voce
id est humana carne et sic hominibus se mani-
festavit. Baruch iij. Post hec in terris
visus est et cum hominibus conversatus est. Tunc
etiam fuit scriptum in carta id est in carne
humana et sic non tantum potuit audiri sed
etiam videri et tangi. Joh. primo canonica primo: Quod
audivimus quod vidimus oculis nostris et
manus nostre contrectaverunt de verbo vite etc.
¶ Quartum posuit Andreas qui passus sub 4m
Poncio Pylato crucifixus mortuus et sepultus
est. Humanus autem mortuus tamen de sua morte
gloriose resurrexit et nos similiter resurgere
facit. Ideo assimilatur Fenici, leoni et
pellicano. Fenix enim cum annis singularis
vixerit ut [illegible] annis vivens quod in
igne ... sponte se ponit et tertia
die de cineribus tunc nova fenix resurgit.
Sic et Christus sponte ad mortem se tradidit
et die tertia renovatus surrexit. Leo
etiam mortuus nascitur sed die tertia pater
clamore emittit et eum vivificat. Sic
etiam tertia die pater clamat quia Exurge
gloria mea etc. statim Christus resurrexit. Ser-
pens etiam pullos pellicani occidit
sed pater rostro se vulnerat et illi sanguine
aspersi resurgunt. Sic et Christus aspersione
sanguinali nos mortuos suo sanguine resu-
scitavit. ¶ Quintum articulum posuit Thomas
qui descendit ad inferos. Voluit quod de- 5m
scendere ad inferna descendere propter tria scilicet primo propter
[illegible]. Secundo propter remedium. Tertio propter
... Primo quidem propter ... Unde enim
quasi de hoste triumphat quem non solum
in campo vincit sed etiam ipsum spoliat

et in domo ligat. Christus aut dyabolum non
solum in carcere vinxit set in inferno ipsum expo
liavit et ligavit. Coll. ii. Expolians
principatus et potestates etc. Christus ipse
venit ut sanguine suo patribus subveniret
et eos inde educeret. Zach. ix. Tu quoque
in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos
tuos de lacu in quo non erat aqua etc.
Christus ipse voluit ut sic erudiam tuum fin(em)
super de se descendit ipse descendat in infernum
viventes. Bulgar. Qui descendit viven
tes non descendet morientes. Coll. etiam
erudivit illis qui sunt in purgatorio sive
vivere. Greg. Quinta. Eripe potentes miseros
pas et iniuria etc. ¶ Sextum posuit
Bartholomeus dicens Tercia die resur
rexit a mortuis. Ante aut tercia diem
resurgere noluit propter mortis probacionem
Si enim statim resurrexisset non fuisset
creditum quod vere fuisset mortuus. Set per it
in ore duorum vel trium testium stat omne
verbum sic corpus positum in tribus diebus
omne factum. Ulterius non tres dies noluit
differre propter apostolorum consolacionem qui nimia
serat maxime timore et dolore. Set ipse
resurgens ipsos certificavit confortavit et
letificavit. Ipse etiam tercia die voluit resur
gere propter figuram ut prophecie sufficeret quia Ionas
sive mortem signavit in ventre ... morte
Et vero 3m Greg. Una die mortis et
duabus noctibus iacuit in sepulcro. ¶ Septimum
posuit Philippus dicens Ascendit in celos
sedet ad dexteram dei patris omnipotentis. Ascen
dit aut ad celos primo ut celeste ianua
nobis aperiret. Hebr. ix. Per proprium sanguinem
introivit semel in sancta. Secundo ut nobis viam
ostenderet et secum nos duceret. Mich. ii. Ascendit
enim pandens iter ante eos. Tertio ad
vicem ostensionis. Turribus porta et cum die
tur pedibus eius ad iamue apertam. Quarto
ut apud patrem pro nobis interpellaret. Hebr.
ix. Introivit in ipsum celum ut appareat
vultui dei pro nobis. ¶ Octavum posuit
Matheus dicens Inde venturus est iudicare
vivos et mortuos. Set scias quod ut Greg.
quatuor erunt ordines iudicandorum aut
enim erunt boni aut mali. Malorum

a quidam iudicabuntur et condempnabuntur
sicut infideles extra fidem non dis
cuciet. De quibus dicitur Ioh. iii. Qui
non credit iam iudicatus est. Alii iu
dicabuntur et condempnabuntur sicut
mali xani quorum fidem condempna
bunt. Math. xxv. Esurivi et non
dedistis michi manducare. Bonorum
aut quidam iudicabunt et salvabuntur.
Sic pauperes xp. Math. xix. Sede
bitis et vos super sedes xii. iudi
cantes xii. tribus Israel. Alii iudi
cabuntur et salvabuntur. sicut boni
xani quod tamen aliquando lapsi fuerunt.
Et tunc reddet unicuique de omnibus factis.
Eccles. xii. Cuncta que fiunt adducet
deus in iudicium etc. de omnibus
cogitationibus quia nunc sunt occulta.
Sophon. i. In tempore illo scrutabor
Ierusalem in lucernis de omnibus
verbis. Math. xii. De omni verbo ocioso
quod locuti fuerint homines reddent
racionem in die iudicii etc. ¶ Nonum
posuit Iacobus Alphei dicens Credo
in spiritum sanctum. Sicut enim et in patrem
et in filium sic et in spiritum sanctum credere
oportet cum ipse sit patri et filio con
substantialis et ab utroque procedat. Cuius
processio in corde nostro spiritualiter.
Set nunc si eius amorem recipere volumus
quia temporalem amorem extinguamus. Sic
amorem terrenum carnalem expremens
cuius procedat spes suis in medium
et dicat amatori suo vis me
sicut volo. Cor. recipiunt et cetera vel
enim Corpus Cum per fecisti Christo
apostolis Cor. recipiunt recipiunt Corpus
consultum fecisti Sic me invenisti
Sic me Sic ama. Sic pure et
addens pureire ¶ Decimum posuit
Symon dicens Sanctam ecclesiam catho
licam. Est aut sancta ecclesia nec in tres
partes divisa. Una est in mundo que
dicitur est in timore et expectacione.
Alia est in celo quae est sine timore et
expectacione. Tercia est in purgatorio.

Bal

Phi

Mat

Jac

Sim

que medio modo se h(abe)t. Gl(or)ia est
in p(er)petuitate eius adhuc gl(or)iam
p(re)ter(itam) no(n) h(ab)eat. Et ip(s)e sine timo(r)e
q(ui)a h(abe)t liber(um) arbitriu(m) in bono co(n)
firmatu(m). Istud reputat tres p(ar)tes
q(ue) de (Christ)o corp(or)e sunt. Undecimu(m) po
suit Thadeus d(icens). Credo remis
sionem peccator(um). Credo ei debem(us)
q(ui)a i(n) eccl(es)ia sit (com)municatio bonor(um). Ius
id p(er) q(uo)d p(ar)ticeps ego sum om(n)i(um) time(n)
tiu(m) te etc. Et q(uo)d (dicitu)r de remissio(n)e
peccator(um) p(ro)bat(ur) p(er) p(e)n(itentia)m et alia sa
cr(ament)a. Dicit autem Ambros(ius) in li(bro) de
apologia. Peccatum aut donat(ur)
aut delet(ur) aut tegi(tur). Dona(tur) p(er) gr(ati)am
dele(tur) p(er) sanguine(m) crucis tegi(tur) p(er) cari
tatem. De p(rim)o Luc(e) vii. Non ha
bentibus illis unde redderent donavit
utrisque. De s(ecund)o Apoc(alipsis) p(rim)o. Lavit nos
a peccatis n(ost)ris in sanguine suo. De t(er)tio
Prov(erbiorum) x. Universa delicta operit ca
ritas. Duodecimu(m) posuit Mathi
as d(icens). Carnis remissionem et vi
tam eternam amen. Credo ei debemus
q(ui)a omnes resurget. Et mali ad mor
tem eternam boni ad vitam eternam. Iste
autem p(rim)us q(uo)d dicit Carnis resurrectio(nem)
Statim ad differentiam malor(um) sub
iungit de bonis vitam eternam. Et q(ui)a
g(ra)c(i)a (Christ)i xxv. Vita eterna possidebit(ur).
Hoc q(uo)d dicit vita respicit illos
qui sunt in inferno qui sunt i(n) morte.
Hoc q(uo)d dicit eterna respicit illos
qui sunt in mundo quibus vita transi
toria. Hoc q(uo)d dicit possidebitur respi
cit illos qui sunt in purgatorio quia ad
huc non sunt in possessione. Vel
dicitur vita eterna sine morte
contra illos qui sunt in inferno. Eternitas
sine fine contra illos qui sunt in mundo.
Et possessionem sine expectatione contra
illos qui sunt in purgatorio etc. De
Simile est regnum celorum. Minuta
lor(um) homini regi xxv. Simo
qui voluit ra(tionem). Primus q(uaes)
tione pone tunc xxvi o
Simili sui ... tempus rationem pone
oblatum est ei unus qui debebat

decem milia talenta. Cum autem non haberet
unde redderet iussit eum dominus eius venum
dari et uxorem eius et filios et omnia
que habebat et reddi. Procidens autem servus
ille orabat eum dicens. Patientiam habe
in me et omnia reddam tibi. Misertus
autem dominus servi illius dimisit eum et
debitum dimisit ei. Egressus autem servus
ille invenit unum de conservis suis
qui debebat ei centum denarios. Et
tenens suffocabat eum dicens. Redde quod
debes. Et procidens conservus eius ro
gabat eum dicens. Patientiam habe in
me et omnia reddam tibi. Ille autem no
luit sed abiit et misit eum in carcerem
donec redderet debitum. Videntes autem
conservi eius que fiebant contristati sunt
valde. Et venerunt et narraverunt domino
suo omnia que facta fuerant. Tunc vocavit
illum dominus suus et ait illi. Serve nequam
omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti
me. Nonne ergo oportuit et te misereri
conservi tui sicut et ego tui misertus sum.
Et iratus dominus eius tradidit eum tor
toribus quoadusque redderet universum
debitum. Sic et pater meus celestis faciet
vobis si non remiseritis unusquisque
fratri suo de cordibus vestris. ¶ ¶
Primus interrogat Petrus Ihesum dicens
quotiens peccabit in me frater meus
et dimittam ei usque septies. Cui dominus re
spondit. Non dico tibi usque septies
sed usque septuagies septies. Et po(nitur)
ibi numerus determinatus pro indeterminato i. quociens
in te peccabit tociens dimitte. Iste tamen
numerus septuagies septies ponitur potius
quam aliquis alius quia ab Adam usque ad
(Christu)m fuerunt septuaginta septem generationes.
Sic i. (Christu)s totam humani generis delevit
culpas. Sic et tu omnes suas dimitte
offensas. Vel ideo iste numerus po
suit quia constat ex numero universitatis
i. septem et numero transgressionis i. undecim
quia septies xi faciunt septuaginta septem.
Est ergo sensus dimitte septuagies septies
i. universas transgressiones et iniurias
tibi factas. Vel aliter istud quod dominus dicat.
post multis mediis nostris insigneret

Undecimum

Duodecimum

Ideo quod dicatur verbo consummatur. Christus proponens
parabolam istam dicens: Simile est regnum
celorum etc. In hoc textu Christus describit primo
regis et personarum suorum. Iustitiam autem
regem intelligitur deus qui tres describitur
videlicet primo quod sit discretus omnibus in corrige
da ratione. Ideo notatur cum dicitur: Qui voluit
rationem ponere cum servis suis. Secundo ostenditur
quod sit liberalis humilibus in debiti dimi
ssione. Unde dicitur: Misertus autem dominus servi
illius dimisit eum et omne debitum dimi
sit illi etc. Tertio ostenditur quod sit ingratis se
verus in totius debiti dimissi repeti
tione cum dicitur: Iratus dominus eius tradidit
eum tortoribus etc. Primo quidem ostenditur iste
rex quod sit discretus omnibus in corrigenda
ratione. Ideo notatur cum dicitur: Qui voluit ra
tionem ponere cum servis suis. Et iusta. Unde
autem non haberet unde redderet etc. Circa primum
Remigius: Licet homo peteret tamen a peccato
per se resurgere non potest. Iussit eum dominus
venundari et uxorem et filios et omnia
que habebat et reddi. Iusta autem quare
quia iussit dominus venundari intelliguntur
quatuor. Quia homo per se habet enim quiddam
quod est ipse scilicet corpus et animam. Habet
quiddam quod est cum ipso scilicet uxorem. Habet
quiddam quod est extra ipsum scilicet res temporales.
Habet quiddam quod est ab ipso scilicet filios. Et
sunt aliqui qui male regunt seipsos scilicet
corpus et animam. Tales venundantur id est diabolo
dominium mancipantur. Homo enim multo peccati
efficitur servus. Iohannis viii: Qui facit peccatum
servus est peccati. Alii sunt qui uxores suas
nimis voluptuose diligunt et libidinibus
earum et nimis insistunt. Isti cum uxo
ribus venundantur id est cum eis diaboli dominio
subiugantur. Alii sunt qui filios suos inor
dinate diligunt congregantes rapinas et usu
ras ut eos ditare possint. Isti cum fi
liis suis venundantur id est servituti dominio
cum eis traduntur. Alii sunt qui bona temporalia
avare retinent aut vane consumunt.
Isti venundantur cum omnibus que habent
quia peccati dominio traduntur. Propterea quia bona
temporalia pauperibus non erogaverunt sed
aut avare retinuerunt aut in vani
tatibus consumpserunt. Secundo ostenditur de rege

quod sit liberalis humilibus in debiti di
missione. Unde dicitur: Misertus autem dominus
servi illius dimisit eum et omne de
bitum dimisit ei. Ecce quanta libe
ralitas dei. Illa servus petebat di
lationem et accepit totius debiti di
missionem. Simile habetur Luce xxiii
de latrone, ubi dicit Augustinus: Considera
bat latro facinora sua et pro magno
habebat si vel in fine ei parceretur.
Dominus autem dicit: Amen dico tibi
hodie mecum eris in paradiso. Citius
enim obtulit quod miseria distulit.
Mox mirum si deus est ita misericors
et liberalis. Habet enim tria fora. Unum
est in presenti quod est forum pollutionis
quando cum misericordia audit causas et
iustitia facit ferias. Ysaie xvi: Prepara
bitur in misericordia solium eius. Ideo omnes
causas veritas remittit iustitia
ad thronum gratie. Unde dicitur Hebre
orum iiii: Adeamus cum fiducia ad thro
num gratie eius ut gratiam inveniamus
et misericordiam consequamur etc. Secundum forum erit
in iudicio quod erit pure iustitie
ubi iustitia audiet causas et misericordia
faciet ferias. Et tunc misericordia omnes causas
deinceps remittet ad iustitie solium.
Ysa. ix: Super solium David et super
regnum eius sedebit ut confirmet
illud et corroboret in iudicio et in
iustitia amodo et usque in sempiternum.
Tertium forum est in purgatorio quod est
forum mixtum quia ibi est iustitia que
penam infliget et misericordia que dabit
gloriam. Ps.: Misericordia et veritas precedent
faciem tuam. Unde quilibet qui est in
purgatorio potest dicere illud Ps.: Misericordiam
et iudicium cantabo tibi domine. Et iterum
duo hec audivi quia potestas dei est
et tibi domine misericordia etc. Tertio ostenditur de re
ge quod sit ingratis severus in totius
debiti dimissi repetitione. Unde
dicitur: Iratus dominus tradidit eum tortori
bus id est demonibus quousque redderet
universum debitum. Glossa: Qui non
dimiserunt quod in nos delinquitur,
etiam hoc quod per penitentiam dimissum erat

anob corrige. Ergo quo vr. q' peccata
videant ppt' peccatum odii super hoc
diuo quidam q' no videnti quoniam
ad aliam maculam vel reatu sed
q' ad magnitu Cum cum p' ac
ceptam remissionem iterum ad peccata
redit magis delinquit qz ingra
titudo benificio consistit Et ita peccatum
recidivantis aggravat ingratitudo
Alii dicunt peccata redire q' ad pe
nam spiritualem Sicut enim in celo est
unus denarius i. una beatitudo spiritua
lis licet stella differat a stel
la in claritate Sic etiam in inferno
est una pena spiritualis p'modum
dampni scilicet carentia visionis dei et
alia p'modum sensus scilicet ignis et ver
mis et ut q' debet p' quolibet
peccato mortali licet p' maiori
tate et minoritate peccatorum proveniet
peccatori maiore et minore pena
et ignis ardore et vermis corro
sione / Dicunt i. peccata redire
qz recidivanti eadem pena ignis
debetur q' prius / maior tamen q' prius
Alii dicunt sic specialius q' peccata
redeunt in quatuor casibus scilicet p' fra
ternitatis odium ppt' apostasiam a fide
ppt' contemptum confessionis et ppt' do
lorem de p'ma culpa venit unde versus
Fratres odit apostata fit spernitque fateri
Penituisse piget p'stina culpa
redit Christus ponit parabolam servorum
et hec in textu dicta Primo ponit servum i.
q' debebat decem milia talenta
Secundo ponit i. q' debebat centum de
narios Tertio illi q' duo annectant
Per illud servum q' debebat decem mi
lia talenta intelligitur ille q' offe
ndunt deum Per illum q' centum dena
rios intelligitur illi q' offendunt in
proximum Sed de Primo dicta est
dicta peccatorum q' committunt ideo et
in hebrayo dicta decem milia
talentorum et centum denariorum ma
gis ac et multo plus ppt' et nobis

torqueris scilicet et aciem inspirat filium misit
celi aperuit et nobis in servos filios
adoptavit et fecit Nunquid si unaquaque
die moreremur pro illo retribuere aliquid
dignum munere illo possumus dicit Ab Dili
ge inimicum Quicunque es attendis quid tibi
fecit ipse et non attendis quid tu fecisti
quare non dicis homini parcere ut dicatur digna
tur dicere inimicum Omnibus ac quod duo a
nunciavit angelos f. Glo. q' peccato
res deo accusabunt Et non solum boni
angeli s; etiam mali ipsos accusabunt primus
etiam ipsa peccata et omnia elementa isti quatuor
accusatores stabunt in iudicio contra peccatores
Primi erunt angeli boni Iob xx. Reve
labunt celi i. angeli iniquitatem eius Secun
dum enim iniquitatem revelabunt illorum scilicet
qui fuerunt valde mali q' scilicet vitam i. ini
quitatibus finierunt Aliorum occultabunt
illorum scilicet qui fuerunt valde boni q' peccata
sua penitendo deleverunt Aliorum oportet
revelabunt et oportet occultabunt illorum
scilicet qui fuerunt mediocriter boni q' peccatum
aliquod criminabilia portaverunt Horum enim
peccata angeli et deo revelabunt ut de ipsis
purgetur et hominibus occultabunt ne ab
ipsis accusentur Secundi accusatores erunt
demones de quorum accusatione dicit Augustinus
Dicturus est adversarius in iudicio Equissime
iudex iudica istum esse meum ob culpam
q' noluit esse tuus per gratiam Tuus per naturam
meus per miseriam Tuus per passionem
meus per persuasionem Tibi inobediens
michi obediens A te accepit immortalitatis
stolam a me accepit hanc pannosam q'
induitur et tunica Tua veste dimissa
eo mea hunc venit Equissime iudex iudi
ca istum esse meum et meum esse dampna
dum In quibus verbis ponitur quinque alle
gationes quibus diabolus vult ostendere peccatorem
esse dampnandum Prima est talis Tu ob
tulisti ei tuam gratiam ego meam culpam
Tuam gratiam contempsit meam culpam re
cepit ergo debet esse meus Secunda est talis
Tu creasti eum p' naturam i. debet esse
tuus s; fecit se meum per suam malitiam

To qd' Svolt

Ideo debet esse meus. Tercia est talis. Tu
sustinuisti pro eo grandem passionem
ideo debet esse tuus. Ego eum obtuli
per meam suggestionem. Sed ipse tuam pas
sionem contempsit et meam suggestionem
recepit. Ideo debet esse meus. Quarta
est talis. Duo sunt scilicet obediencia et inobe
diencia. Quicumque cuius est obediens tuus est
Sed quicumque est tibi inobediens et mihi obediens
meus est. Sed iste fuit tibi inobediens et mihi
obediens. Ergo debet esse meus. Quinta est talis. Tu
es facis homini fulgida veste virtutum meam
est facere per sordida veste viciorum. Quicum
que ergo vestitur veste virtutum est tuus. Qui in vo
luptatibus veste viciorum est meus. Sed iste tuam ve
stem abiecit et meam semper portavit. Ergo debet
esse meus. Tercii accusatores erunt propria
peccata. Sapiencie iiii. Traducent illos ex
adverso iniquitates ipsorum. Istud audite.
Jacobi v. Agite nunc divites plorate v
lulantes in miseriis vestris que adve
nient vobis. Divicie vestre putrefacte sunt
et vestimenta vestra a tineis comesta sunt.
Aurum et argentum vestrum eruginavit et eru
go eorum in testimonium vobis erit etc. Et inferius
Ecce merces operariorum vestrorum que defrau
data est a vobis clamat et clamor eorum in au
res domini Sabaoth introivit. Ubi audite
beatus Jacobus quod contra malos divites
tria clamabunt in iudicio scilicet erugo et
tinea et merces defraudata. Sunt
enim quidam qui divicias suas avare reti
nent et recondunt. Contra hos clamabit eru
go. Alii qui vane consumunt eas et multa
mutatoria vestium emunt. Contra hos
clamabit tinea. Alii sunt qui bona pau
perum eripiunt rapiunt et eos conspoliant
et mercedibus laborum suorum defraudant.
Contra hos clamabit merces in iusticia detenta
et defraudata. Quarti accusatores erunt
omnia elementa. Istud audite Hugo de sancto Vic
tore. Contra peccatores in iudicio celum
dicet. Ego per lucem ministravi ad placitum.
Aer dicet. Ego omne genus avium per
dedi ad obsequium. Aqua dicet. Ego diversa
genera piscium per dedi ad esum. Terra dicet.
Ego panem et vinum per dedi ad nutrimentum

tum. Propter quod nos omnia elementa sustinuit
recreaverunt contra peccatoribus
ad supplicia. Sed ideo Hugo con
tinuit. Ignis dicet a me comburatur.
Aqua dicet a me demergatur.
Aer dicet in me spiritu flatiletur. Terra
dicet a me absorbeatur. Infernus
dicet a me deglutiatur. Sapiencie v.
Armabit creaturam ad ul
tionem inimicorum contra insensatos etc.

Oblatus est ei de eodem ser
mone qui debebat ei decem milia talenta domini n. b
lecta etc. Sed in beato Bernardo xv.
Obligati sumus deo ad quatuor. Hec in
maxima debita persolvenda. Unde di
cit. Si cogitasses quam multa et
quam multis debeas videres quod nichil
est quod satis. Primo debes ei totam vi
tam tuam quia pro tua ipse posuit suam.
Secundo contingit peccata preterita futuram
vitam tuam ut facias fructus dignos
penitencie et recogites omnes annos tuos
in amaritudine anime tue. Tercio si tamen
debitorem eundem qui redderet eam sibi
puto quod desperias gloriam quam non celes
tis. Nunc adhuc emenda te totum
et quicquid potes dare optabit. Et
eum omnia complemus dicens. Non sunt condigne
passiones huius temporis ad futuram
gloriam que revelabitur in nobis. Quarto
debitum debes quod est amor totum
cordis qui te fecit et bene fecit et
tanta tibi fecit. Ista igitur tam maxima
debita sunt decem milia talenta de
quibus Christus in iudicio a nobis racionem requi
ret. Quia sicut tota vita nostra debemus
ei qui nos creavit ei qui nos rede
mit ei qui tot et tanta peccata nobis
dimisit et ei qui tantam gloriam nobis
promisit. Ad ista autem racionem reddenda
quadrupliciter procedit. Videlicet primo omnes
ad suum iudicium citabit. Secundo ipsos
citatos convincet. Tercio ipsos convictos
condempnabit. Quarto condempnatos penam proferet.
Primo ei omnes ad suum iudi
cium citabit. Et hec est prima citacio scilicet
admonitoria comparatoria et peremptoria

Citacionem monitoriam mittet per prophetam Joel iii. Consurgant et ascendant omnes gentes in vallem Josaphat quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu. Citacionem peremptoriam mittet per alium prophetam qui dicit: Exsurge domine deus in precepto quod mandasti et synagoga populorum circumdabit te et propter hanc in altum regredere. Dominus iudicat populos. Citacionem presentatoriam mittet per angelum. Apocalypsis x. Angelus quem vidi stantem super mare levavit manum suam super celum et iuravit per viventem in secula seculorum quia tempus amplius non erit. Sed in diebus vocis septimi angeli cum ceperit tuba canere consummabitur misterium dei. Et hac triplici citacione prima Thessalonicenses iiii. Ipse dominus in iussu. Ecce citacionem preceptoriam. Et in voce archangeli. Ecce citacionem monitoriam. Et in tuba dei descendet de celo. Et mortui qui in Christo sunt resurgent primi. Ecce citacionem peremptoriam.

Deus ipsos citatos computabit et maxime de quatuor. Primo de bonis commissis. Secundo de bonis a nobis obmissis. Tercio de malis a nobis commissis. Quarto de malis nobis dimissis. Primo quidem refert dominus racionem a nobis de bonis nobis commissis. Quatuor enim bona nobis commisit scilicet corpus et animam res temporales et tempus de quibus dicitur Ecclesiastici xvii. Deus creavit hominem. Hoc refertur ad corpus. Et secundum ymaginem suam fecit illum. Hoc refertur ad animam. Numerum dierum et tempus dedit illi. Hoc refertur ad tempus. Et potestatem eorum que sunt super terram. Hoc refertur ad omnia temporalia quibus ipse homo est prelatus. Dedit igitur deus homini corpus ut conservet illud in iusticia et sanctificacione. Prima Thessalonicenses iiii. Sciat unusquisque vestrum vas suum possidere in sanctificacione et honore. Dedit animam ut faciat sibi magnum honorem. Si enim honoramus ymaginem dei pictam multo magis honorare debemus ymaginem suam in anima nostra creatam. Ecclesiastici x. Fili in mansuetudine serva animam tuam et da illi honorem secundum meritum suum. Dedit etiam deus homini temporalia ut ea dispenset pauperibus. Ergo deus enim dispensatores divitiarum suarum nos esse voluit non dominos et ideo cum vult dat eas et quando vult tollit. Illud hic minime est quod in nulla est potestate hominis si volumus. Dedit etiam homini tempus ut in eo conservet. Ecclesiastici iiii. Fili conserva tempus. Bernardus. Nichil preciosius tempore sed heu hodie nil vilius reputatur. Si enim dixeris una hora temporis homo potest cum illa et iusticiam emendet et gloriam obtinet de quibus bonis quatuor nobis commissis racionem nos reddere oportebit. Secundo de corpore malam racionem reddent luxuriosi qui in luxuriis illud insumpserunt. Jacobi v. Epulati estis et in luxuriis enutristis corda vestra. De anima malam racionem reddent superbi qui animam inhonoraverunt dum ipsam omnibus virtutibus per superbiam spoliaverunt. Ecclesiastici vi. Non te extollas in cogitacione anime tue velud thaurus ne forte elidatur virtus tua per stultitiam et folia tua comedat et fructus tuos perdat. De rebus malam racionem reddent avari qui pauperibus nil dare voluerunt unde dicetur eis in iudicio Matthei xxv. Esurivi et non dedistis michi manducare. De tempore malam racionem reddent ociosi qui ipsum tempus negligenter consumpserunt. Unde dicit Bernardus. Omne tempus nobis impensum requiretur a nobis qualiter sit expensum. Luce xxi. Et capillus de capite non peribit. Sic nec momentum de tempore. Secundo racionem reddent de bonis a nobis obmissis. Istud patet Matthei xxv ubi dominus servum suum qui obmisit lucrari in talento accepto condempnavit et in tenebras exteriores mitti iussit. Per talentum scilicet intellige donum intelligencie quod quidem abscondunt in terra. Unde dicitur ibidem. Abiens fodit in terram et abscondit pecuniam domini sui. Quidam ponunt in sudario. Unde dicitur Luce xix. Ecce mna tua quam habui repositam in sudario. Alii ponunt ad mensam sed bonum finem non habent. Unde scribitur ibidem. Et quare non dedisti pecuniam

que

admissa eorum. Peccata ac abscondita in
terra rubigine tegit. Reposita in sudario
non crescit. Posita ad messam fructum facit.
Illi in terra abscondunt qui donum intel-
ligentie in superfluitatibus terrenis ponunt.
Et ideo sepe consumit rubigine peccatorum.
Illi ponunt in sudario qui dant se tem-
pori et ocio. Tales nullum fructum bonorum
operum faciunt. Illi ponunt ad messam qui
donum intellectus ponunt ad faciendum opera.
Tales quia acquirit magnum cumulum me-
ritorum. De qua messe dicitur in psalmo. Pasti in
conspectu meo messem etc. Vero requiret
de malis a nobis commissis. Judex eternus
vero non requiret de minimis nostris, de alie-
nis etc. de occultis. Judex ac eternus tace-
cit [illegible] qui vero requiret de mini-
mis. Unde de verbis ociosis Matthei xii. Dico
vobis omne verbum ociosum quod locuti fuerint homines
reddent rationem de eo in die iudicii. Vero
requiret de malis alienis et maxime a p-
latis. Ezechielis iii. Sanguinem eius de ma-
nu tua requiram etc. Requiret eciam vero
de cogitacionibus occultis. Sapiencie vi. Co-
gitaciones interrogabit. Job xxxi. Non-
ne ipse considerat vias meas. Glossa.
Unde deus undecumque vias considerat. Con-
gressus dominat ut etc. minutissime cogi-
taciones ac verba terminissima que apud nos
vsu viluerunt eterno iudicio indiscussa
remaneant. Quarto vero requiret de malis
nobis dimissis. Sicut patet hic in servo cui
dominus dimiserat decem milia talenta qui
noluit dimittere centum denarios conservo suo.
Per decem milia talenta significantur decem precep-
ta quidem qui transgreditur debet decem mi-
lia talenta deo id est penam pertransgressionem de-
cem talentorum preceptorum. Per centum denari-
os intelliguntur quelibet iniurie offense
que in proximos committuntur. Hominis Dictamus
sub [illegible]. Si quis in nos committit adulterium
homicidium sacrilegium maiora crimina decem
milia talentorum rogata dimittuntur. Si eciam
ipse minora dimittat peccatoribus. Contra
ipsos comminatos committit et hic parauit
ea institucta id est festa eciam. Psalmus vii.
Judice quando iudicabit dominus occulta hominum.

Psalmus eciam iustus Et bene dicitur occulta
hominum. Sunt enim quedam opera que tamen sunt
hominis sicut opus peccati. Psalmus. Non
loquatur os meum opera hominum. Quae-
dam sunt que sunt tamen opus dei sicut
est opus creacionis. Job x. Contrudit
celos solus. Quaedam sunt que sunt opus
dei et hominis sicut est opus iustificacionis.
Prima Corinthiorum iii. Dei enim sumus coadiu-
tores. Johannis xv. Sine me nichil
potestis facere. Opus enim creacionis
deus non iudicabit nec comprobabit
sed in melius reformabit. Unde celum et
terra et cetera. Opus dei
et hominis non comprobabit sed remunera-
bit. Opus ac solius hominis sed peccatum
iudicabit et comprobabit. Psalmus. In operibus
manuum suarum comprehensus est peccator.

Circa. Quod ipsos convictos sua sentencia
diffinitiva proferet dominus. Matthei xxv.
Discedite a me maledicti in ignem
eternum. Illa ac sentencia nullo auxilio
potest publicari. Circa. Circa auxiliis
comperietur. Sentencia publicata potest
scilicet per appellacionem. Secundo per supplicacionem.
Tercio in sentencia profertur. A principe enim
non licet appellare sed supplicare. Tercio
per querelam scilicet ut dicatur quod sentencia sit
lata per falsos testes iudice circumvento.
Circa restitutionem in integrum restituere. Est
ac in integrum restituere reducere in
eum statum in quo erat. Ad proponere.
Illa igitur sentencia non potest revocari primo
per appellacionem. Appellacio ac vel locum
non habebit. Circa. Circa crimen cuiuslibet
erit notorium. Et hoc tripliciter. Primo per pro-
fessionem propriam. Contra enim cuiuslibet
consciencia sine [illegible] Augustinus. Circumspiciens
iudicium suum timeo conscienciam meam
corrige. Secundo in causa tunc testi-
monium erit suum tunc. Secundo erit notorium
per evidenciam facti. Hominis Dicit dicens
in quo facta mea quasi in quadam tabula
picta demonstrabuntur. Tercio erit noto-
rium per presumpcionem violentam. In eo
enim quod ponentur a sinistris presumetur
quod sunt dampnandi. Unde et de iustis

in eo quod ponetur ad eos promittetur
qui sunt salvandi. Secundo illa sententia non
potest per supplicationes et preces sub-
levari. Quia cum omnes potestates celes-
tes sicut beata virgo et apostoli et martires
et omnes sancti et confessores et doc-
tores preces ad supplicandum componerent,
deus eos non exaudiret. Job xli.
Non parcam ei verbis potentibus et ad de-
precandum compositis. Ymmo si omnes sancti
preces supplicarent et ipsi ieiunando se
affligerent et sacrificia deo offerrent, deus
eos non exaudiret. Jer. xiiii. Noli o-
rare pro populo isto in bonum. Cum ieiuna-
verint non exaudiam preces eorum. Et
si obtulerint holocausta et victimas
non suscipiam ea, quoniam gladio et fame
et peste ego consumam eos. Tertio non po-
terit revelari per querelam falsi, ut
dicatur quod illa sententia sit lata per falsum instru-
menta et per falsos testes, iudice cor-
rupto. Quia ille iudex non potest de-
cipi nec circumveniri, cum sit veritas et
sapientia dei. Job xxxiiii. Speculatorem cu-
ius nichil fallit. [illegible] xii. Ipse
novit et decipientem et eum qui decipitur.
Quarto ibi ipsius sapientiam nichil vale-
bunt loquacitates advocatorum nec so-
phismata philosophorum nec facundia oratorum
nec argucie versutorum. De hiis dicitur [illegible]
Erunt illic elingues et muti feli-
ciores loquacibus erunt. Multi pasto-
res piscatores quam rustici oratoribus quam
hebetes argumentis Ciceronis prefere-
di sunt. Quinto non potest illa sententia
revocari per in integrum restitutionem, ut
scilicet ad pristinum statum restituantur.
Hebr. vi. Impossibile est eos qui
semel illuminati sunt etc. Et sequitur: Et pro-
lapsi sunt, scilicet per finalem impenitentiam, iterum
rursus renovari ad penitentiam. Ps. Reges
eos in virga ferrea et tanquam vas figuli
confringes eos. Ipsi enim non erunt
vas eneum sed terreum, quia amando ter-
rena facti sunt terra. Ideo dicitur tanquam
vas figuli et non frangetur ab aliquo
sed a validissimo pugille deo. Ideo dicitur
confringes eos. Nec frangetur cum vir-
ga lignea sed cum virga ferrea, id est cum
inflexibili iusticia. Ideo punietur /

Reges eos in virga ferrea. Et propterea ita
valde frangentur quod numquam reintegrabun-
tur. Jer. xix. Sic conteram populum istum sicut con-
teritur vas figuli quod non potest ultra instau-
rari et cetera. Sermo tercius

Serve nequam omne debitum dimisi tibi etc. Mt. xviii. Beatus Aug. De eodem
habere odium in corde est habere gla-
dium, ignem et scorpionem. De primo sic dicit
in sermone: Qui alii nocere desiderat similis
est illi qui gladio se transfigerat ut tu-
nica alterius cedat. De secundo sic dicitur ibi: hoc
frenate iram que vos stimulat ad vindictam.
Ira enim scorpio est. Si te interius flammis
concitavit, si iram te vis dimittere tuo vin-
dicare adipam iram tuam te gerere quia
ipsa est inimica tua que occidit animam tuam.
De tercio sic dicit super psalmum. Sic puta ma-
liciam esse quo ignem. Si incendere vis aliquid,
id quod apponis ignis primo ardet ut et
ardeat non incendit. Verbi gratia: Cum faculam
apponis igni prius ardet ut aliquid vel
aliud possit incendere. Ista ergo malicia prius
cedit corde et quod vastat antequam te. Malicia
tua ut alteri non noceat fieri potest. Ceterum
tibi non noceat fieri non potest. Ira enim illa
qui odium retinet seipsum occidit. Venie-
nat et incedit. Ideo nequam appellatur.
Et sic dicitur Eccli. xxiii. Cum sit nequam et cum
aliis bonis erit. Super psalmum. Crisostomus. Cum
primus decem milia talenta debebat non
est vocatus nequam sed cum fratri remittere noluit
debitum nequam vocatur. Dominus: Serve nequam et
vocatur autem nequam propter duas nequicias quas
fecit. Prima fuit nequicia magna. [illegible] pm
Crisostomus. Cum dicitur. Tenens suffocabat eum.
Non enim rogatur, ut admonuit, sed statim
ad gulam cucurrit. Tales sunt multum furiosi
qui feruntur impetu ire sue. Pro. xxvii.
Ira non habet misericordiam nec erumpens furor et
impetum concitati spiritus ferre quis poterit.
Prov. xv. Cor fatuorum ebullit stulticiam.
Et bene dicitur ebullit. Quia cor fatuum est
sicut olla bulliens que sepe comminus mala
facit. Primum est quia aquam proicit foras
et circumstantes adurit. Secundum est quia ignem
extinguit. Tertium est quia pinguedinem
foras emittit. Quartum est quia quandoque ipsa olla
sepe confringitur. Olla enim bulliens est animus

iracundi qui sepe verba ista contumeliosa
parit quibus alios inflamat .i. ad scanda
lum provocat. Igne eciam celi qui cecidit in illum
qui eum arguebat extinguit. Nullus eciam
audet reprehendere eum quia statim videt ipsum ad
contumelias paratum esse. Si ipse eciam
haberet aliquam pinguedinem devocionis et
gracie tota effunditur per tale furorem ire.
Sicut vas cum tot sic frangitur ut vix ad tuum
qualitatem reintegretur. Contra istam ollam
sic bullientem iram sub utraque remedia. Primum
est ut ollam ab igne removeamus .i. a talium
presencia nos subtrahamus. Prov. xx. Honor
est homini qui separat se a contencionibus.
Omnes enim stulti miscentur contumeliis. Secundum
est ut ligna auferamus .i. verba incentiva
subtrahamus. Prov. xxvi. Cum defecerint
ligna extinguetur ignis et susurrone sub
tracto iurgia conquiescent. Tercium est ut aquam
frigidam apponamus .i. verba refrigera
tiva reddamus. Prov. xv. Responsio mollis
frangit iram sermo durus suscitat furorem.
Sicut enim ab ore duo procedunt contra unum
ignem materialem succenditur sed flatus aliud
extinguit scilicet sputum. Sic ab ipso ore duo
procedunt contra unum ignem iracundie accendit
scilicet verba dura aliud extinguit scilicet responsio
blanda. Eccl. xxviii. Si sufflaveris quasi
ignis exardebit et si expueris super illum
extinguetur et utrumque ex ore proficiscitur.
Secunda neccessaria istius sunt peccatum ingratitu-
do unde dicit ei dominus Serve nequam omne debi
tum dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne
oportuit et te misereri conservi tui sicut et ego.
Sunt autem quidam qui non dimittunt offensas
nisi simpliciter quia aliquas dimittunt et aliquas
non. Alii non dimittunt nisi habeant magnam
emendam. Alii non non dimittunt nisi diu
rogentur. Deus autem dimittit totaliter et sine
comparacione. Ideo dicitur Omne debitum .i. octo
pena quam homo est obligatus et pro peccato cordis
oris et operis. Eodem modo debet quilibet recon
ciliari inimico scilicet corde ipsum diligendo ore
pro ipso orando et ope subveniendo. Ista tria
notantur Luc. vi. Diligite inimicos vestros
benefacite hiis qui oderunt vos et orate
pro persequentibus et calumpniantibus vos.

Secundo deus dimittit liberaliter cum pura satis
faccione. Ideo dicit dimisi tibi non
vendidi. Quidam enim offensas suas
vendunt dum pecunias et magnas
emendas requirunt. Cui autem non di
mittunt magis sibi nocent quam illis
quibus non dimittunt. Cui non liberaliter
dimittit magis se punit quam illum quibus
dimittit. Crisostomus. Si oderis inimicum
magis tibi nocuisti et amplius fecisti
animam quam illi fecisti corpus. Et forsitan
illi michil noceres odiens eum tempus
autem sine dubio ledis. Si tamen pepercis
inimico tibi amplius pepercisti. Et si
benefeceris illi tibi amplius profuisti
quam illi. Tercio dimittit faciliter sine coaccione
sione. Ideo dicit cum rogasti me.
Quidam remittere nolunt nisi rogati
aut coacti aut nimis compulsi. Deus
autem faciliter remittit. Nam remisit Da
vid adulterium et homicidium cum tribus
sillabis quas dixit peccavi. Remisit
Petro negacionem cum paucis lacrimis.
Remisit publicano peccata sua cum
quinque verbis Deus propicius esto mihi pec
catori. Quarto deus sic remittit
totaliter. Sicut liberaliter. Sic faciliter et
valde miser est ergo qui proximo non re
mittit. Ingratitudo est quasi ventus
et ideo quicumque mala facit. Primo et prima
peccata prius remissa revocat. Aug.
de verbis domini. Sic dicit deus dimitte et di
mittetur tibi deus. Sed ego prius
dimisi dimitte vel postea. Nam si
dimiseris revocabo te et quicquid tibi
primum dimisi replicabo tibi. Secundum est
quia omnia merita dissipat. Bernar.
Ingratitudo inimica est anime exinaniens
meritorum virtutum dispersio beneficiorum
perdicio. Tercium est quia fontem divine gracie
exsiccat. Bernar. Ingratitudo est
ventus urens siccans sibi fontem pietatis
rorem misericordie et fluenta gracie. Quartum
est quia viam gracie obstruit ne scilicet ac
cedere amplius possit. Bernar. Ingra
titudo obstruit vias gracie et ubi illa
fuit gracia accessum non habet. Idem
accipiendis indignus est qui fuit

de acceptis iniquus. Mt. i c. quia potem nunc fragit. Aug. sup ps.
Deus ultionum. Ne fefelles alium
proximum si ipse te lesit sic nolles
proximum illum alio rogante quod lesi
sti. Noli nunc pote subiute quod
transisti. Et si ille peccat in te ne
pecces tu deterius blasphemas
deum. Cum igitur sint ubique sunt
duas potestas vetitas ideo sunt
duas penas scilicet pena dampni et
pena sensus. Et utraque est eterna. Pena
dampni notatur cum dicit Et iratus dominus
dampni eius nunquam videbunt deum pla
cidum sive placatum sed iratum. Et
utraque est magis pena. Illa videre deum
iratum est maxima pena. Apoc. vi.
Tunc dicent montibus et petris ca
dite super nos et abscondite nos
a facie sedentis super thronum et ab
ira agni. Isto videre etiam deum pla
catum sed iratum est maxima pena. Crisost.
dicit super Math. Multi gehennam hor
rent ego autem carentiam sive casum
illius glorie multo maiorem penam
gehenne esse aio. Nam etiam si mille
ponat aliquis gehennas nichil tale
dicet glorie perdi tibi illa gloria et odio
a Christo haberi et audire non novi vos.
Est enim melius sustinere decem milia
fulgura quam faciem illam mansuetam
videre a nobis aversam et tranquillum
oculum non sustinere nos videre. Pena
sensus notatur cum dicit Tradidit eum torto
ribus i. demonibus in carcere infernali.
Hec enim deus carcerem palatium sta
bulum et hospitale. In carcere sunt omnes
mali. In palacio omnes boni. In sta
bulo boni et mali. In hospitali
mediocriter boni et mediocriter ma
li. Carcer est infernus. Tunc enim hec
ho carcerem penalem quo pedibus
et manibus vinciantur. Tunc hec
penaliorem quo continuis tenebris in
volvitur. Tunc hec penalissimum quo
continuis fletibus et dentium stridoribus an
gustiatur et angustiatur. Talis est carcer

infernalis. Math. i c. dicitur xxii. Ligatis ma
nibus et pedibus mittite eum in tenebras
exteriores ibi erit fletus et stridor dentium.
Palatium est paradisus. Quale autem pala
tium hic quis hic edificat tale ibi inve
niet. Edificatur autem istud palatium de
auro dilectionis dei et de argento dilec
tionis proximi et de lapidibus preciosis bono
rum operum. Math. i c. p. Cor. iii. Si quis autem
super edificat super fundamentum hoc aurum
argentum et lapides preciosos etc. Stabu
lum est iste mundus in quo hic positi sunt
postquam peccatum. Quia teste propheta compa
ratus est iumentis insipientibus etc. Bn.
Puto quod iumenta diceret si loqui possent
esset. Ecce adam factus est quasi unus ex nobis.
Adhuc autem significandum deus nascens
in mundo in stabulo voluit poni. Si
autem tot pulchra tot delectabilia inveniuntur
in stabulo qualia sunt illa que invenientur
in palacio. Et tamen multi illorum ista sunt [illegible]
dam. Hec autem illi qui diligunt sordes sta
buli et non curant decorem palacii ve
nire. Hospitale dei est purgatorium in quo
sanantur. In primis Ieronimus quedam sunt multa
delectionem i. de mundano amore. Isti tar
dius cremabuntur ut ligna. Alii minus.
Isti citius purgabuntur ut fenum. Alii mi
nime. Isti citissime purgabuntur ut stipula.
p. Cor. iii. Si quis superedificat ligna
fenum stipula unusquisque opus manife
stabitur. Utraque autem pena scilicet pena dampni
et pena sensus erit eterna. Hoc notatur cum dicit
Quoadusque reddat universum debitum.
Remigius. Quoadusque ponitur pro infinito.
Et est sensus. Nunquam persolvet et ideo penam
luet. Sed non videtur quod divine iusticie competat
pro culpa transitoria punire pena eterna. Ad
quod dicendum quod competit divine iusticie quam
diu [illegible] sed primo propter infinitatem of
fensi. Secundo propter eternitatem pabuli. Tertio
propter eternitatem mali proponi. Quarto propter
imitacionem fori. Primo hoc competit divine
iusticie propter infinitatem offensi. Est enim
communis civium conceptio quod in quorum sine
timeas tanto maiori dignus est pe
na quanto maior est ille cui iniuria

Unde etiā dt̄ phs v° ethc. Qr pe-
taxat̄ fm dignitatē eius in q̄ inferē-
inimria Cū igit̄ maiestas di infini-
ta sit ille qui eū offendit dignus
est pena infinita No at pe ee infi-
nita q̄m admensioē quia cā̄ta nō
est capax alicui q̄lit infinite Et io
debent esse infinita q̄m adduracoēm
Ex q̄ pe eternē pabuli respectu q̄ de
sunt dug₃ sz/actus delectato/macula/
votās pua/ Et reatus sunt obligatio
ad pena eterna Duo at p³ sz actus et
delectato. Aliqd tñ sunt in momento ha
at ta reanet p⁹ morte esto duo sz
macula ꝛ votās pua sunt pabuli igis
infernalis Nō ei nisi p gr̄am deleri
pnt p⁹ morte at ho no ē susceptibl
grē Sicut ē ignis matalis eet et
nus si pabulū .i. ligna esset eterna
Sic ignis infernalis erit eterni qr eius
pabulū sz macla ꝛ votās pua sunt
eterna Et io reanet tātū sz ipe reatus
Et° ipē eternē mali prositi Votās ee
peccandi in eis no hnt fine Et io in
corp pena no dz hre fine Gregorius in
moral. Aut quida sine fine no dbz
puniri culpa cū fine Quibz ceteris re-
deam⁹ q̄ recte diceret si iudex eternus
no corda hoim s facta pesaret Iniq
eī io cū fine deliqrut q cū fine vi-
xerunt Nomisset quippe sine fine vi-
ue ut sine fine potuisset i iniqtati
bus pmanē Adsisti g° iudici in
fuicia ptinet ut nuq caveat supplicia
quorū mes in hac vita nuq voluit
care pcco ꝛ nullus dz iniq° eternus
vltoris q q diu vixit hre voluit eter-
nus Et io ipe invitacoem fori Vnde
in⁹ ei q vivi ꝛ idem fine in diuisis
fois diuisimode punit Nā alicubi p
cor fineto fur cantenat. Alicubi mu-
tilat ꝛ alicubi suspendit Deus ei ex
diuisis forū Vnū in pena qd̄ ē forum
ecctie ꝛ nūc vbi culpe puniunt p̄e-
nitētia Aliud in futu qd̄ ē forū pu-
re iustic vbi culpe puniunt pena
eterna. Vnde dt Crisostomus q̄m distat dō
ab hoie tm distat iudiciū dei ab omni

a iudicio hois Nec recipiet te-
na iudicis intiam sicut nec spe-
cime iudiciū dei Dnica xxiii
Abeuntes phā- post trinitatis
risei cōsiliū ini- Matthei
erunt ut caperent xxii.
ihm in sermone Et mittunt
ei discipulos suos cū hero-
dianis dicentes Magister scim⁹
quia verax es ꝛ viam dei i veritate
doces ꝛ nō ē tibi cura de aliquo
Nō ei respicis psona hoim Dic
g° nobis quid tibi videt̄ licet cē-
sum dare cesari an no Cognita
at ihus neqcia eorum ait Quid
me temptatis ypocrite Ostendite
mi numisma census At illi obtu-
lerunt ei denariū Et ait illis
ihus Cui⁹ ē ymago hec ꝛ suprscrip-
tio Dicunt ei Cesaris Tūc ait illis
Reddite g° q sunt cesaris cesari
et que sunt dei deo Et° tpe
q° cesar augustus vniūsū orbē
dz sibi fecit ꝛ censū capitis ab ho-
minibz solui iussit ut hetr Luce
ii° Iudea q̄ tributaria facta ē magis
tū q̄ sup hc facta erat in pplo cūi
bus dicentibz q̄ pstarent ꝛ q̄ete
q̄ rōmi poplibz militabat de-
berent solui tributa phariseis
contrario asserentibz q̄ pplo dei q̄ de
cimas dabat ꝛ primicias ꝛ alia
q in lege erat precepta dō solue-
bat no tenebat̄ hoim terreno tri-
buta psolue Partem at pualuit
psuasio phariseorū q̄ tributū ē
rōmis denegatū ppē qd̄ nero
imperator titum ꝛ vespasianū
in iudeā misit qui eā euerterunt
Iudaeis at phariseorū hypocrisia
fuit semper exosa q̄ sua no tm
fuit reprehensa extrinsecus affectata
malicia aliqn tñ e vir q̄ fudit
s no cuneda Et istud gaudet
Crisostomus ag ꝛ ignis dcitur ꝛ
admod̄ .i. ignis claude voluit aq
crescet medicū aliud de q̄ pcita
vincit Sic istorū maligtas
pro vna p te q̄fusa aliud sibi

adiectio adiungitur. Et sic ignis quanto
amplius ligna susceperit maiorem
crescit. Sic animus malus quanto magis
virtutes audierit eo amplius in malicia
concitatur. Volentes igitur pharisei ihesum
capere in sermone non invenerunt propter solli-
citudinem miserunt discipulos ut dicit Crisostomus.
Mittunt discipulos suos qui ad hunc
minus cogniti ut aut incogniti
facile deciperent aut deprehensi minus
erubescerent. Et sicut dicit Crisostomus disci-
puli autem illi nigris pennis erant eta-
te minores malicia autem pares. Ista
et pulli serpentum statura minores
sunt veneno autem equales. Et catuli
leonum et luporum et si venatorem tenere
non possunt iam tamen in sanguine gaudent et
morsibus ludunt. Miserunt etiam cum
discipulis suis ipsos herodianos. Di-
cebantur autem herodiani milites
quidam herodis ascalonite qui adhuc
superstites erant vel milites herodis
tetrarche qui tunc temporis ad diem festum
venerant vel secundum Ieronimum pharisei
illos iudeos deridendo vocabant
herodianos qui tributa romanis sol-
vebant. Ideo igitur herodianos mise-
runt ut per eos illum caperent quem tunc
ore capere non audebant. Dicit glosa. Ab-
euntes pharisei etc. In isto autem
evangelio tria ponuntur. Conceptio phari-
seorum. Et tamen conceptio christi. Ista conceptio
phariseorum et discipulorum fuit dupli-
citer. Primo fuit malicia in concipiendo.
Unde dicitur. Abeuntes pharisei consilium
inierunt ut caperent ihesum etc. Secundo
fuit fraudulentia in laudando.
Unde dicitur. Magister scimus quia verax
es etc. Tertio fuit iniquitas in peticione inter-
rogando cum dixerunt. Licet censum da-
ri cesari an non. Circa primum sciendum quod fuit in
eis scilicet in phariseis malicia in con-
siliando. Unde dicitur cum dicitur. Abeuntes
pharisei consilium inierunt etc. Isti
autem consiliarii fuerunt pharisei et he-
rodiani. Pharisei autem erant christo in-
vidi. Matthei xxvii. Sciebat autem quod per
invidiam tradidissent eum. Herodiani
autem erant avari quia exactiones mul-

tas faciebant. Vnde autem erat christo inimi-
cus. Intendit eum invidus derogare fama. Quidam
tempore temporalem scilicet iminuere presumere patet.
Convenerunt igitur. Inierunt consilium pharisei
invidi ut eius fama derogaret. Si enim
vidisset quod cesari esset tributum persolven-
dum ipsum apud populum infamasset. Ini-
erunt consilium herodiani ut si videsset
tributum dari tunc maiorem occasionem
habuissent maiores exactiones faciendi.
Inierunt etiam tam isti quam illi qui erant
inimici consilium ut si dixisset quod non li-
ceret dari eum caperent et occiderent. Unde ma-
nifeste dicit Crisostomus. Multi propter istos sermones
a romanis occisi sunt. Ecce quale consilium et
quales consiliarii scilicet pharisei invidi qui
christum volebant infamare et herodiani ava-
ri qui volebant populum expoliare et utrique
inimici quia christum volebant interficere. Sed Iob v.
Qui dominus consilia pravorum dissipat. Crisostomus
super hunc locum dicit. Omnis colonus cuius
terram possidet illius auxilio opus habet.
Colonus dei auxilium diaboli non requirit.
Colonus diaboli auxilium dei et si querat non
invenit. Vidisti ne aliquem cum te adsisten-
tem deum orare ut perficeret in furto. Aut
qui vadit ad fornicandum umquam non sibi
signum crucis imponit et imprimit in fronte
ut non comprehendatur. Qui tamen ideo non ad-
iuvatur. Sed tanto citius capitur quia nescit
iusticia dei patrocinium dare criminibus. Secundo
fuit in eis fraudulentia in laudando.
Unde dicitur. Magister scimus quia verax es etc.
Crisostomus. Magistrum eum vocat ut quasi honoratus
misterium sui cordis simpliciter aperiat. Sed
et hypocritarum propria et prima potentia est blanda
laudacio. Quamvis autem adulando sic
eum laudaverint veritatem dixerunt. Item
quis esse magister scitatur quatuor modis.
Primo mendacium asserendo. Romanorum primo. Commu-
taverunt veritatem in mendacium. Secundo veritatem
tacendo. Augustinus. Vterque reus est apud deum
et qui veritatem occultat et qui mendacium
dicit. Ille quia prodesse non vult iste quia
nocere desiderat. Tertio veritatem pervertendo sicut
faciunt mali iudices qui munere vel timore
veritatem iusticie pervertunt. Proverbiorum xviii. Ac-
cipere personam impii in iudicio non e-

bonum ut declinet a via iudicij. Quarto
veritatem non defendendo que defendenda est
usque ad mortem. Ecclesiastici iiij°. Usque ad mortem
certa pro iustitia. / Vo. autem sunt iugi. vitatis
Primo quia prima veritatem morte suo soluit Jo.
dicitur. Secundum quia verax es. Non enim
aliquod mediatum dicere poterat quia erat deus
Hebreorum vj°. Inpossibile est deum mentiri. Tertio
veritatem non tacuit Jo. dicitur. Et viam dei in veritate
doces. Johannis viij. Ego autem quia veritatem dico vobis
non creditis mihi. Quarto veritatem iustitie id est tiore in
iuniuste in iudicio puniebatur. Jo. dicitur. Et
non est ei cura de aliquo. Job xxxij. Numquid
timens arguet te et veniet tecum in iudicium.
Deuteronomii xvj°. Nec accipiet personas nec dona
plurima. Quinto veritatem defendit. Jo. dicitur. Non
enim accipis personam hominum. Defendit enim ipsam
usque ad in iuriarum irrogationem quia verbis
iniuriosis fuit lacessitus usque ad corporis
spoliationem quia fuit vestibus denudatus
usque ad verberum percussionem quia fuit ad co-
lumpnam ligatus et flagellatus usque ad
mortem quia fuit morte turpissima condempnatus
Quarto fuit in eis versucia in interrogando
quando dixerunt: Licet censum dari cesari an
non. Cogitaverunt enim aut videbit probos
aut peccare aut omnino tacebit. Si videbit
bit probos quia scilicet non debemus solvere tri-
butum erit cesaris indignatione. Si videbit
peccare quia scilicet debemus solvere tunc veniet
in iram populi et furore. Si autem omnino tacebit
tunc ipsum reprehenderent quia veritatem tacet dicere
propter timorem. Quinto fuit in eis tria
tio. Primo quia corpore mala consilia peragunt.
Unde dicitur. Cognita autem ihesus nequitia eorum.
Secundo corpore laudes respiciunt. Unde dicitur: Quid
me temptatis ypocrite. Tertio Christus adeo corpore
interrogationem sine aliquo preiudicio re-
spondit. Reddite ergo que sunt cesaris cesari et
Primo dico quia Christus corpore prava consilia peragunt.
Unde dicitur. Cognita autem ihesus nequitia eorum
Ideo eos ypocritas appellavit quia sub
simulato sermone abscondere se volebant.
Sunt enim quidam qui abscondunt sub
simulato amore fingentes se amare ce-
lestia cum diligant terrena. Psalmus. Posuerunt
in celum os suum et lingua eorum tran-
sivit in terra. Alij sub simulato timore

fingentes se timere deum cum potius
timeat mundum. Contra quos dicitur. Matthei
x. Nolite timere eos qui occidunt cor-
pus etc. Alij sub simulato sermone
ferentes mel in ore et venenum in
corde. Psalmus: Mollitis sunt sermones eius
super oleum et ipsi sunt iacula. Alij
sub simulata conversatione fingentes
se habere conversationem omnino cum habeant
terrena. Matthei vij: Veniunt ad vos
in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt
lupi rapaces. Contra talem intenti-
ones divina sapientia prosequitur. Unde
dicitur psalmista: Si ascendero in celum tu
illic es. id est si finxero me amare ce-
lestia tu illic es. id est tu vides cor
meum. Si descendero ad infernum. id est
si finxero me timere tua iudicia
ades. id est intentionem meam vides. Si
sumpsero pennas meas diluculo.
Si enim penne sunt virtutes et
penne ypocritarum sunt simulati sermo-
nes qui etiam videntur habere aliquid
apparentiam et aliquid apparente veritatem
Ideo dicitur diluculo. Si ergo me finxero
habere celestes sermones veritatem aliquid
procedentes manus tua me illuc de-
ducet et fructus mea ... Si
si habitavero in extremis maris etc.
Mare est mundus in cuius medio con-
versantur homines mundani. Extrema autem
maris est status in extremis maris. Etiam
in mundo conversantur adiuncti non ad
superfluitatem. Si ergo me finxero habere
conversationem celestem dextera tua te-
nebit me et falsitatem meam cunctis
in iudicio demonstrabit. Secundo Christus
laudes eorum respicit et divinitate
eius vidit. Unde: Quid me temptatis
ypocrite. Non enim veniunt ad eum bla-
da verba sed ad eum prava corda.
Crisostomus: Pharisei blandiebantur
ut poterint sed ihesus confundebat ut
salvaret quia utilior est deus iratus
quam homo propicius. Psalmus. Autem quia Christus lau-
des respicit dedit intellegere quod
nullus deus velle laudare respi-
ciendo ad vitam suam perditam prave

ꝛ futurum. Nam si respiciat ad vitam pre-
teritam inveniet se ibi multa commisisse
de quibus coram deo debet erubescere. Ro.
vi°. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis
in quibus nunc erubescitis. Si respi-
ciat ad presens inveniet se esse in statu
exilij de quo multum debet dolere. Iuxta
illud ps. Heu mihi quia incolatus meus
prolongatus est ꝛc. Si respiciat ad futurum
inveniet super se multa dei iudicia
de quibus debet timere. ps. A iudicijs enim
tuis timui. Quid ergo in hac vita
quis debet velle laudari qui est tam-
tanti ruboris doloris ꝛ timoris. Pa-
at secur laudari sunt quia nec
despecti sicut vero possunt erubescere
cum sunt in plena scientia. Nec in puni-
vero debeat dolere cum sunt in omnimoda
iocunditate. Nec de futuris vero debeant
timere cum sunt in eterna securitate. Tercio
vero ad eorum interrogationem sine alicuius
preiudicio respondit. Reddite ergo que
sunt cesaris cesari ꝛc. Hoc est enim
salvat [illegible] impij ꝛ [illegible] et
tu [illegible] erat que [illegible] ad [illegible] in-
ducebat. Si enim attendisset quod cesar
erat alienigena ꝛ [illegible] ecclesie dome-
stici non dixisset quod cesari aliquid
solverent. Rursus si attendisset quod per
talem solutionem pauperes gravaban-
tur non dixisset ut solverent.
Item si attendisset quod [illegible] talium
[illegible] plus potuit [illegible] a po-
[illegible] decimarum ꝛ obligationum dei
non dixisset etiam ut solverent. Si
enim attendisset ad potentiam cesaris
ꝛ tyrannorum non dixisset quod deo decimas
solverent cum ipsi gentiles et tyranni
in deum ipsum non crederent. Sed noluit
vero alicui preiudicium facere propter amo-
rem [illegible] ut in favore pauperum
nec sub pretextu cultus dei nec propter
timorem alicuius tyranni dans nobis
exemplum ut ꝛ nos eadem [illegible] faciamus ꝛc.

Abeuntes pharisei consilium de
inierunt ut illum eodem sermo
caperent in sermone ꝛc. petitio
Scribe et pharisei sepe conati
sunt ut caperent illum in sermone vel in
aliquo suo opere sed non poterant quia omnia
opera sua erant sanctissima. Deinde conati
sunt capere eum in aliquo sue doctrine
sed non potuerunt quia doctrina sua erat
verissima. Ideo [illegible] consilium fecerunt ut eum
in aliquo sermone ignorantem [illegible] vnde rep-
rehendere eum possent. Sed non potuit quia
ipse dei verbum et dei sapientia. [illegible]
[illegible] denotavit ut dicitur
Pro. vij. Quia sapientia dei vincit astu-
tiam diaboli [illegible] at ewangelio
docemur etiam quatuor. Sed primo ut linguam
custodiamus propter quod dicitur qui voluit capere
illum in sermone. Secundo ut adulatores vite-
mus. Ibi hoc quod vero adulatores suos tam
dure reprehendit. Tercio ut dei ymaginem
in nobis custodiamus propter quod dicitur Cuius est
ymago hec ꝛ superscriptio. Quarto ut mundo
et deo que sua sunt reddamus propter quod
dicitur. Reddite ergo que sunt cesaris cesari ꝛ que sunt
dei deo. Primo ergo in hoc ewangelio docemur
ut linguam custodiamus propter quod dicitur qui
voluerunt capere illum in sermone. Si enim illum
voluerunt capere in sermone illud videlicet qui
est dei sapientia timendum est ne nos in lingua
offendamus. Quia sicut dicitur Iacobi iij. Si quis
in verbo non offendit hic perfectus est vir. Qui
igitur nescit discrete loqui saltem studeat
sapienter tacere. Iob xiij. Utinam taceretis
ut putaremini esse sapientes. Eccle. Ta-
citurnitas homini stulto pro sapientia est. Caven-
dum igitur cuilibet a multiloquio quod diruptum
de causa. Primo quia est occasio culpe. Secundo
quia est signum stulticie. Tercio quia est dispi-
ciencie. Tercio quia est [illegible]
Primo quidem cavendum est a multiloquio quia est
occasio culpe. Prov. x. In multiloquio
non deerit peccatum. Moises plus cum in-
[illegible] tacet interrogatus cum [illegible] facit
[illegible] Quia me locutum fuisse aliquid
penituit tacuisse autem nunquam. Secundo quia est
signum stulticie. Eccl. x. Stultus verba mul-
tiplicat. Cato plus cum aliis loquen-
tibus tacet interrogatus vero tacet propter
inopiam verborum aut quia stultus esse videtur.
Nullus stultus tacere potest. Tercio quia est ca-

displicere. Eccl. xx. Est tacens qui invenitur
sapiens et est odibilis qui procax est ad lo-
quendum. Xenocrates cuidam uxori ait: Si
inutiliter audieris te audire tacens. Ratio
quia est contra ordinacionem nature. Natura enim primo
ductor nature ordinavit ut homo unum os
et duas aures haberet ad innuendum quod debet
multa audire et pauca loqui. Jaco. primo:
Sit autem omnis homo velox ad audiendum,
tardus autem ad loquendum. Unde Xenocrates
cuidam multa loquenti ait: Audi melius:
unum os et duas aures accepimus a natura,
que dicat pauca debes loqui et multa
audire. Secundo docemur ut adulato-
res vitemus. In hoc scilicet quod Christus adulatores
suos dure reprehendit et eos non lauda-
tores sed temptatores vocavit dicens:
Quid me temptatis ypocrite. Unde et dicit
Aug. super ps. Duorum sunt genera persecutorum
scilicet vituperancium et adulancium. Et plus
persequitur lingua adulatoris quam manus
interfectoris. Debet igitur vitari adulatores
quadruplici ratione scilicet primo quia sunt sicut au-
cupes animas capientes. Secundo sunt sicut sire-
ne dulces animas in peccatis dormire facien-
tes. Tercio sunt sicut scorpiones et apes. Quarto
sunt sicut fricatores. Primo igitur adulatores
sunt aucupes animas capientes. Prov. xxix.
Homo iste qui fictis blanditiis sermonibus
loquitur amico suo rethe expandit gressibus
eius. Sed debemus esse oculati ut tales
fallacias precaveamus. Prov. primo: Frustra ia-
citur rethe ante oculos pennatorum. Unde quidam
philosophus nepos platonis cuidam adulanti
ait: desine adulari nichil proficis quando
te intelligo. Secundo sunt sicut sirene dulces
animas in peccatis dormire facientes. Ysa.
xiii. Syrene in delubris voluptatis.
Syrene sunt pisces marini habentes speciem
mulieris que ita dulciter cantat quod nautas
obdormire faciunt et sic naufragium pati-
untur. Sed sapientes naute aures clau-
dunt et sic evadunt. Syrene iste sunt adu-
latores qui peccatores dormire faciunt in
peccatis. Ysa. iii. Populus meus qui te beatum dicunt
ipsi te decipiunt. Sed debet homo claudere
aures spinis id est duris reprehensionibus.
Eccl. xxviii. Sepi aures spinis et
noli audire linguam nequam. Ieronimus. Illos

ac ad penam festinantes mortife-
ros surdorum cantum surda debemus
aure transire. Tercio sunt sicut scorpiones
et apes. Scorpio enim blanditur
facie sed cauda pungit. Apis mel
portat in ore sed pungit a parte po-
steriori. Sic et tales in facie lau-
dant et in absencia vituperant. Ideo
tales apes et scorpiones et serpen-
tes sunt expellendi. Ieronimus in epistola
ad matrem et filiam. Crimus vinci-
mus. Vipperam serpentum caput
quod si non penetrat saltem sollicitat.
Ceterum est ei pure non posse quam
minus periculum non passum. Senecca. Sunt
enim venena blanda adulacio.
Quarto sunt sicut fricatores. Fricat enim
sermonibus blandis quem non potest vincere
minis. Unde ponitur quod Crispus in
Athamas qui si non potest quos viribus su-
perare fricat manibus eius ...
et sic ipsum apprehendit. Sed non debet
aliquis sustinere ut quis eum fricat vel
oleo adulacionis impinguet. Ps.
Corripiet me iustus in misericordia et increpa-
bit me: oleum autem peccatoris non impin-
guet caput meum. Unde et dicitur Prov.
xxvii. Meliora sunt vulnera diligentis
quam fraudulenta oscula adulantis.
Tercio instruimur ut dei virginem et suspir-
tum in nobis custodiamus. Ideo quod dicitur
Levi? et virgo est et suspirio. Circa
enim habet pure esse in bone sermone
ta virgo et suspirio. Dicit ei dominus
in iudicio michaeli. Cum hec moneta
virgo et suspirio. Hec dixit Cesaris
preterit in fornace inferni. Si autem
dixit dei reponetur in thesauro ce-
lesti. Moneta enim qua emitur regnum
celeste sunt electorum oraciones re-
missa et acta vite opera. Moneta
falsa qua emitur supplicium infernale sunt
opera tenebrarum. De hac duplici
moneta dicitur Gal. vi. Qui seminat
in carne de carne et metet corrupcionem.
Qui seminat in spiritu de spiritu et metet
vitam eternam. Ista duplex moneta
cum anima sunt ibit. Apok. xiiii. Opera
enim illorum sequuntur illos. Virgo autem

est triplex scilicet una interior a deo impressa
Secunda interior sed superinducta. Tercia
est exterior sed superposita. Prima quidem
ymago est interior a deo impressa secundum
quam anima facta est ad ymaginem trinitatis
secundum tres potencias scilicet memoriam intel-
ligenciam et voluntatem ut scilicet memoria sit ca-
mera patris in qua habitet perdurantem
recordacionem. Intellectus sit tamquam filij
in quo habitet per veritatem fidei cognicionem. Voluntas
sit tamquam spiritus sancti in qua habitet pa-
ciencie amore. Et ideo ista ymago est custodienda in
honore. Ecclesiastici x. Fili in mansuetudine serva animam
tuam et da illi honorem secundum meritum suum.
Secunda est ymago interior sed superinducta per
facies peccatorum similitudinis. Unde Boecius
de consolacione. Cum virtute deserta homo
esse desinit cum in divinam condicionem transire
non possit vertitur in beluam. Superbus
enim habet faciem leoninam. Luxuriosus habet
faciem porcinam. Gulosus habet faciem
vulpinam. Avarus habet faciem serpentinam
quia terram semper comedit. Detractor habet
faciem caninam. Raptor habet faciem
lupinam. Tercia est ymago exterior que transfor-
ta fuit scilicet in variis mulieribus que per
varios colores facies suas transfor-
mant. Dicet enim dominus. Cuius est ymago
tua et superscriptio. Respondebit mundi domine.
Et dominus ad eam. Tu mentiris quia non
est mea. Ego enim feci tibi pellem
brunam et tu habes albam. Feci albam
et tu habes rubicundam. Feci grossiorem
et tu habes subtiliorem. Feci tibi capil-
los nigros et tu habes flavos. Feci
tibi supercilia depressa et tu habes ele-
vata. Et ideo dicet illi et de similibus
illud quod dictum fuit virginibus fatuis
Mathei xxv. Amen dico vobis nescio vos.
Ieronimus. Qua fiducia attollis vultus
ad sidera quos conditor non agnoscit.
Inscripcio autem est illa de qua dicitur Daniel
v. Mane thechel phares id est numeravit
appendit et divisit. Debet enim quilibet
peccata sua numerare ut sciat quot sunt
ponderare ut sciat quanta sunt et
a se dividere id est professionem ac re-
movere ne amplius sint. Primalis

aut dyabolus hanc scripturam falsificabit appo-
nendo non addebit diccionem et dicendo
non inicies non appendas non dividas.
Certo credentum ut mundo et deo que sua
sunt reddamus. Primo eo quod dicitur Reddite ergo
que sunt cesaris cesari et que sunt dei deo. Debemus
ergo reddere mundo suos honores eos despici-
endo suas delicias eas abhorrendo suas
divicias eas contempnendo. De hijs tribus
dicitur Hebr. xi. Fide Moyses negavit se
esse filium filie Pharaonis quo ad contemptum
honorum magis eligens affligi cum populo
dei. Item quo ad contemptum deliciarum maiores
divicias estimans thesauro egipciorum
improperium Christi. Quo ad contemptum diviciarum. Debemus
etiam deo reddere secundum Damascenum decimas primi-
cias et oblaciones. Solucio enim decimarum
preceptum est amoris naturalis quia racio naturalis dictat
ut ministremus necessaria illis qui spiritualia
nobis subministrant. Preceptum est legis antique
Malach. iij. Inferte omnem decimacionem
in horreum meum ut sit cibus in domo
mea dato quod ibi sit cibus adquirunt tum in
fratres dei propter pauperes quibus tenentur clerici
providere. Preceptum est ecclesie institucione
que ordinavit ut in veteri lege sic et
in nova decime persolvantur. Et quamvis solucio
decimarum preceptum est amoris naturalis preceptum est
legis antique et preceptum ecclesie institucione
Ideo dicit Augustinus. Decime ex debito requiruntur
et qui eas dare noluerint res alienas in-
vadit. Secundo debent dari deo primicie de
primis scilicet vel precipuis fructibus terre. Iste
tamen primicie solum debent secundum consuetudinem
patrie et indigenciam ministrorum ecclesie. Dicit
autem Ieronimus esse illi qui plurimum partem quadra-
gesimam et illi qui minimum sexa-
gesimam partem dabat. Et sic inter quadrage-
simam et sexagesimam licebat offerre pro voluntate
offerentis. Tercio debent dari deo oblaciones.
Et quamvis oblaciones sint voluntarie tamen in
duobus casibus necessario sunt solvende.
Primo propter necessitatem quando scilicet ministri altaris
ecclesie non habent aliunde unde possent
sustentari. Secundo propter approbatam consuetudinem
sicut quando parochiani in certis festivitati-
bus oblaciones faciunt. Et si illas

vellent fortasse possit cogi ablanda
biles consuetudines obsuadas etc. De co
Reddite ergo que sunt cesaris de qui-
cesari et que sunt dei deo. mo-
Et apostolus dicit Ro. xiii. tius
Reddite omnibus debita cui tributum tri
butum et cui vectigal vectigal et cui
timorem timorem et cui honorem honorem
Ista sunt que hic dicit xpistus Reddite ergo que
sunt cesaris cesari et que sunt dei deo Cesari
debemus tributum et vectigal deo autem
timorem et honorem. Principi ergo tamquam
debemus tributum reddere maxime quando vi
demus ipsum rem publicam firmiter guber
nare. Est enim ad instar capitis et ceteri
ad instar membrorum. Unde dicit Plutarchus
philosophus instruens populum traiani prin
ceps capitis obtinet locum unius cuius
subiectus scilicet deo. Cordis locum senatus
tenet a quo bonorum et malorum sunt
initia. Oculorum et aurium et lingue
officia sibi vendicant iudices et presides
provinciarum. Officiales vero et milites
manibus coaptantur. Cum vero assi
stunt principi lateribus assimilantur. pedibus
autem solo adherentibus agricole coaptantur.
Cum igitur princeps capitis locum tenet
ideo totum corpus id est universum populum sibi
subiectum vult regere et sic debet
et vult regat quousque debet hic videlicet
primo debet se populo quietum et affabilem exhibere
Secundo rem publicam debet zelare Tercio leges
quas condit debet servare Quarto contra hostes
debet virtuosus consistere Quinto debet iustus et
honestus esse in vita propria. Primo quando assi-
ut princeps bene et utiliter populum regat debet
se populo quietum et affabilem exhibere. Ecclesiastici
xxxii. Rectorem te posuerunt noli extolli
sed esto in illis quasi unus ex eis. Unde dicitur
in policratico quod Iulius cesar numquam dixit
militibus suis ite sed venite dicebat enim
quod partitus labor cum duce [illegible] militibus
minor est. Dux quoque non laborat ut mili
tibus carus sit milites nesciunt amare.
Unde etiam dicit seneca. Cum non est opus regi
altas edes construere neque muros neque turribus
se sepire in expugnabile enim munimen

tum est amor civium. Secundo rem publicam
debet zelare quod quia propriis debet ante
ponere. Unde dicit Seneca in laude
Augusti cesaris. Ego cesar orbi
terrarum se dedicavit sed eripuit
et sibi decorem [illegible] et animus suos compli
cavit numquam et habebat subsistere
nec quicquam sui facere omnium domos illius
vigilia defendit omnium otium illius
labor omnium delicias illius industria
omnium vacationem illius occupatio. Ter-
tium etiam rem publicam debet zelare quod pro
ea saluanda morti se debet exponere
Unde refert Valerius quod cum Codrus
rex athheniensium ab hostibus vir-
geretur accepit ab appolline responsum
quod sociatus sum victoria obtineret
si ab hostibus suis se occidi permit
teret Cum responsum cum hostibus innotu
isset preceperunt ne quis codrum ta
geret Tunc ille mutato habitu ad
hostes processit et quidam ibi milite
falce percussit. Cum percussus mox
in eum irruit et occidit. Cognito
vero corpore Codri continuo hostes
oraculi memores territi fugerunt
Tercium etiam rem publicam debet zelare
quod ut filius patrem debet pocius si videt
eum contra rem publicam aliquid agere.
Unde Tullius in libro de officiis inquit
Si pater patriam vult prodere utrum
filius debeat silere Et videtur quod primo
filius debet patrem rogare ut desistat
Si non vult preces audire debet
minas addere quod ipsum populo publi
cabit Si nec preces nec minas
vult recipere debet salutem patrie saluti
patris anteponere. Tercio leges quas
condit debet servare Unde refert Vale-
rius quod cum Zaleucus princeps le
gem statuisset quod quicumque thorum
alterius violaret ambos oculos
perderet et filius eius in adulterio
deprehensus fuisset pater eius legem ser
vare volebat et nichilominus
filio condolebat sed inveniens remedium
pro quo lege servata et filio visu re
linquit sibi oculum unum et filio alium

celum cum fecit. Cum vero hostes de
victoriis consuleret. At in policratico
quod tam fecerunt romanos victores
consule sed fides seruata et societas. Ser-
uabat enim fidem omnibus illibatam.
Unde cum quidam ab Anibale captus
Romam venire permissus fuisset et iu-
rasset se rediturum si pactum firmare
non posset et ulterius redire nollet
Comprehendi eum fecit et ad
cartaginem Aniballi destinari fecit. Vte-
bantur etiam romani multa maturitate
et sapientia in agendis. Unde Romulus
Centum de populo seniores elegit quos
etiam senatores appellavit quorum consilio
res publica regebatur et gubernabatur.
Nemo iuuenes eligit duces ut
dicit Valerius. Credentes eo quod non congruit eos
esse patres. Habebant etiam romani con-
tinuum exercitium preliandi. Et ideo plurimum
docti erant. Unde fertur dicit. Certe vegecius.
Qui in multis expertus cogitabit
multa et qui multa didicit enarra-
bit intellectum qui non est expertus pau-
ca recognoscit. Unde in iudicum deliquerunt
duas gentes ut erudiret in eis Is-
rahelem ut postea discerent filii
eorum certare et assuescerent preliandi
Certo instanti et hoc satis patet quod utili-
tate utilitatis proponi et superponi plura
que addita puto. Unde est quod nar-
rat Valerius et Ambrosius in libro de
officiis. Cum Macedones contra Athe-
nienses magnam classem duxissent
quidam de consilio ait ad eos dux
quod si classem clanculo adureret totam
Macedoniam posset. Et illi in illatenus
aasceptare voluerunt dicentes. Et si huiusmodi
victoria utilis esset tamen non esset hoc
sine culpa. Et subditur Ambrosius Aliud
vere unius posse honeste quam plus
tempore. Aliud quod narrat Augustinus de
civitate dei. Quidam cum Marcus regulus
captiuus a carthaginensibus detineret
et romani multos iuuenes de cartha-
ginensibus detinerent missus est dux
Marcus regulus Romam pro commuta-
tione facienda iuratus quod rediret si
commutacionem facere non posset. Cum Romam

venisset super dicta commutacione fecit dissuasit
eo quod ipse senex esset et parum vivere
posset. Illi autem iuuenes multa adhuc
pro re publica romanorum mouere possent. Et Carthagi-
nem rediit ut salua ipse remaneret illatenus
attemptaret. Ubi decessit non est deli morte interijt.
Utile quidem est remanere fuisset sed ipse non
in iudicio non fuisset honestum. Tamen quod legitur
in historiis romanorum et recitat Ambrosius in li-
bro de officiis. Cum medicus Pirri regis ad
Fabricium ducem romanorum venisset asserens quod
Pirro medicinam toxicatam daret. Et sic
rege mortuo ipse victoriam optineret iussit
eum ligari Fabricius et ad dominum suum re-
mitti. Et subditur Ambrosius. Hec enim pulchra
est ut quae virtutis etiam in inimico attendat nollet
fraude vincere. Tunc Pirrus dixisse fertur.
Iste est Fabricius qui difficilius a legalitate
quam sol a suo cursu averti posset. Et pretium eo
ad libitum exposuit. Utrum quod debeamus [c. 57]
reddere tercio principi videamus quid de-
beamus reddere principi deo. Dupliciter autem
olim fuerunt tres opiniones. Quidam enim
dixerunt quod sufficit dare deo obsequium personale
quod consistit in genuflexione prostracione
et manuum eleuacione. Alii dixerunt quod non
sufficiat dare deo obsequium personale nisi etiam
dem[us] ei obsequium reale quod consistit in elemo-
sinarum largicione. Alii dixerunt quod non sufficiat
dare deo obsequium personale et reale nisi sibi
demus obsequium spirituale ut scilicet nos met aliquando
in adiutorium dei pectus dederimus. Unde
quidam bonus homo venit ad Michea
prophetam et eum super hiis tribus opinionibus
interrogavit ut habetur Michee vi°. Et primo in-
terrogat si sufficit facere deo multas genuflex-
iones dicens. Quid dignum offeram domino
deo excelso. Et propheta nichil respondit. Deinde
interrogat si sufficiat dare multas elemosi-
nas dicens. Numquid offeram illi holocausta
pinguium et agnos anniculos. Et propheta
nichil respondit. Deinde interrogat si suffi-
ciat ad pretium dei cultum filium primogenitum in re-
ligione ponere dicens. Numquid dabo primogenitum
meum pro scelere meo fructum ventris mei pro
peccato anime mee. Et tunc propheta adiuta ca-
ret gradum respondit dicens. Indicabo tibi o homo
quid sit bonum et quid deus requirat a te

Utiqz facere iudicium dili[ge]nter innam et solli
cite ambulare cum deo tuo. Dicat ergo utiqz
facere iudicium. At si dicat. Interrogasti
si est sufficiat ad salutem filium tuum in reli
gione ponere. Et ego uideo et dico est quod
non in iudicium facias de tempore ut sentit
caro tua delectata esse in peccatis sic in
dieta et affligatur in pane lacrimarum. Non
enim esset equum quod tu peccata faceres et filius
tuus penam portaret. Et ideo oportet
quod carnem tuam iudices si non uis a deo
iudicari. Prima Cor. xi. Si nosmetipsos
iudicaremus non utiqz a deo iudicaremur.
Deinde uidet ad alia que omnia deus diligit
innam. At si dicat. Interrogasti si tibi
sufficit multas elemosinas facere. Et ego
dico quod non nisi eam tibi prius facias et
animae tuae innam impendas. Eccl. xxx.
Miserere animae tuae placens deo. Et eius
xi. Bonum facit animae suae uir misericors etc.
Non enim esset conueniens ut alteri sit pius
et sibi impius. Quia sicut dicitur in psalmo. Qui
diligit iniquitatem odit animam suam. Deinde
uidet ad alia que omnia deus. Et sollicitum
ambulare cum deo tuo. At si dicat. Inter
rogasti si tibi sufficit aliquas orationes
multas genuflexiones facere. Et ego
dico tibi quod non nisi per bona opera studeas
as sollicitus esse. Ille autem cum deo solli
cite ambulat qui in prima iuuentute deo
seruire incipit uel qui opera sua sine
tepiditate facit uel qui de contingentibus nichil
obmittit in. Thim. iiii. Sollicite cura
teipsum probabilem exhibere deo operarium
inconfusibilem recte tractantem verbum ueritatis.
Sunt enim quidam qui pigri sunt in seruici
tute sponsos curant et cumcedunt. Vnde dicitur.
Sollicite cura teipsum etc. Alii sunt qui con
fusibiliter et negligenter operantur. Vnde sub
dit operarium inconfusibilem. Alii autem sunt
qui recta quidem faciunt et dicunt sed non
recte quia circumstancias multas obmittunt.
Vnde dicitur recte tractantem verbum ueritatis etc.

Loquente ihesu dominica xxiiii.
ad turbas. Ecce sermo primus Mt. ix
princeps unus et adorabat eum dicens.
Domine filia mea modo defuncta est. Sed
ueni impone manum super eam
et uiuet. Et surgens ihesus seque
batur eum et discipuli eius. Et
ecce mulier que sanguinis fluxum
patiebatur xii annis accessit
retro. Et tetigit fimbriam uesti
menti eius. Dicebat enim intra se. Si
tetigero tantum uestimentum eius salua
ero. At ihesus conuersus et uidens eam
dixit. Confide filia fides tua
te saluam fecit. Et salua facta
est mulier ex illa hora. Et cetera.
Ihesus deus ualet corporibus sanandis quia
cuiuslibet statum quod est sanum uel infir
mum uel mortuum uel resuscitatum.
Primo quidem dico quod ualet sanum quia
anima mediante corpore merita multa
acquirit que sine corpore acquirere non
valet. Sic peregrinacionem facere ie
iunare martirium sustinere. Secundo ua
let etiam infirmum quod secundum ipsas infir
mitates paciencie portat unde illud
primo Cor. xii libenter igitur gloriabor in
infirmitatibus meis etc. Valet etiam
mortuum quia anima desiderat ipsum
sibi uniri et in ipso remunerari.
Vnde clamat anima apoc. vi. Vsque
quo domine sanctus et uerus non uindicas san
guinem nostrum et uindicas de hiis qui
habitant in terra. Valet resuscitatum
quia tunc habebimus bona sanctorum et in anima in
contemplacione diuinitatis et in corpore in
visione humanitatis. Ioh. x. Ingre
dietur et egredietur et pascua inue
niet. Ista patent in istis duabus
mulieribus scilicet in emorroyssa et in
filia archisinagogi. Nam prima habuit
corpus infirmum sed postea sanum ua
luit igitur quod corpus infirmum quia
illa infirmitas fuit occasio
sanitatis spiritualis meritorum. Valuit cor
pus sanatum quia tunc sanitas in corpore
fuit ad conseruandam sanitatem in mente.
Secunda scilicet filia archisinagogi ha
buit corpus mortuum sed postea re
suscitatum. Valuit igitur sibi corpus
mortuum quia ista mors corporalis fuit

sibi tamen vite spiritualis. Valuit etiam re
suscitacio qua ipsa resuscitata fuit ad
iustificacionem. Preter has autem duas mulieres
vivas scilicet quinque infirmas et aliam mor
tuam peccatorum significantem. Est et alia quam cum
tra dicunt scilicet quod cum infirmitate
erat tandem cum miraculose fuit
sanata. Et quod sanatori non fuit in
firma infirmitas cum qua erat quod
xij annis fluxum sanguinis paciebatur.
Et sic chr. v. Omnia bona sua in me
dicos erogaverat nec quicquam profecerat
sed magis deterius habebat. Peccator
cum sanguinis fluxum quid de peccato in peccatum
cadit. Osee iiij. Sanguis sanguinem
tetigit. Tunc enim sanguis sanguinem
tangit quando quis de peccato in peccatum
ruit et fluit. Peccator cum fluit de
mala cogitacione in mala delecta
cionem de delectacione in consensum de consensu
in opus de opere in consuetudinem de
consuetudine in necessitatem de necessitate in desperacionem.
Et tunc talis infirmus desperatus ultimum
talem nocumentum i. ultimum peccatum vocat.
Prov. xviij. Impius cum in profundum
peccatorum venerit contempnit. Crisostomus. Sic
infirmus dum se mediocriter habet passi
one et conpectat posse curari fugat
se a medicinis. Si autem intellexerit
passionem esse insanabilem iam non
petit. Sic et hoc donec mediocri
ter peccat et conpectat salutem ob
servat se a malis. Si autem quando peccando
cepit desperare nichil iam dubitat
sive necessarios misi quod sic in bono
gradus sunt gradus sic et in malo gra
dus sunt penarum. Medici autem fal
laces quorum curam deterius habere fecit
sunt honores divicie et delicie. Nam
honores promittunt exaltacionem et dant
subitam deiectionem. Sicut in vita Job
xxx. Elevasti me et quasi super ventum
ponens allisisti me valide. Sicut patet
in morte Job xx. Si ascenderit
usque in celum superbia eius et caput
eius nubes tetigerit quasi sterquilinium
in fine perdetur. Divicie promittunt saciet

et dant esuriem. Sicut patet in divite epulo
ne qui adtantam paupertatem devenit quod mo
dicum aque habere non potuit. Delicie promit
tunt delectacionem et dant amaritudinem. Istud
ostendit Salomon verbo consilio et facto. Verbo quidem
dicens Prov. v. Favus distillans labia mere
tricis novissima autem illius amara quasi absinthium.
Consilio suo ipsius dicens Eccl. ij. Omnia que
desideraverunt oculi mei non negavi eis nec
prohibui cor meum quin omni voluptate frueretur.
Cumque me vertissem ad universa opera que fece
runt manus mee vidi in omnibus vanitatem.
Ostendit etiam hoc ipsum facto. Quia cum multis
vacasset deliciis tandem seipsum conpoliavit
et usque ad sanguinem se vberavit fecit sic quod
medici et cetera dixit. Postquam fecit. Quia ita
multi fuit miraculose sanata. Et hoc fuit
probata et primo per visum secundo per auditum tercio
tactum quarto Quinto quidem fuit sanata primo
per visum quia dominus respexit iste quod
Ista visu fuit respectu diligenter mulier quod dominus
respiciat peccatorem quia etiam non respexit petro
peccante ut dicitur Luc. xxij. Quomodo etiam respe
xit istam mulierem et sanavit et aurum. Videmus
enim quod sol porros terre penetrat et aurum
et lapides preciosos in eius visceribus generat
multo fortius oculi mei qui super sole
clariores profundum cordis peccatoris pene
trat. Eccl. xxiij. Oculi domini multo plus
lucidiores sunt super solem circumspicientes omnes
vias hominum et profundum abissi corda in
tuentes in absconditas partes penetrando
ac generant aurum gracie et lapides preciosos vir
tutum. Cap. iiij. Gracia dei et misericordia eius in sanctos
eius et respectus in electos illius. Tanta
enim fulgor de facie eius procedebat quod ad se
peccatores attrahebat ut dicitur Jeronimus. Certe
fulgor ipse et maiestas divinitatis occultabat
que etiam in humana facie relucebat ex primo
ad se videntes trahere potuit aspectu. Secundo
sanata fuit per visum quod quando ei dixit Confide
filia fides tua te salvam fecit. Hoc dabat
voci sue vox virtutis. Pectus domini christi erat
apotheca omnium curacionum. Et ideo verba
que inde procedebant erant medicinalia et sa
nativa. Sap. xvj. Neque herba neque ma
lagma sanavit eos sed sermo tuus domine
qui sanat omnia. Est enim christus lignum vite

ut dicitur Apoc. xxii. Et foli'a ligni folia i. verba sunt ad sanitatem gencium. Tercio sanata fuit per tactum xpi. Luc. viii. tetigit fimbriam vesti-menti eius. Luc. vi. Omnis turba querebat eum tangere quia virtus de illo exibat et sanabat omnes etc. Si enim calamita suo tactu attrahit ferrum multo forcius xpus qui perfecte et devotum tangitur attrahit ad se fideles vocatos. Iohannis. Si in magnete lapide virtus esse dicitur ut anulos et festucas sibi copulet quanto magis deus omnem creaturam xpus ad se trahere poterat quod volebat. Tercio sanatum fuit hec mulier ut fuit mirata dicit enim Eusebius in ecclesiastica hystoria. Quod ista emoroyssa postquam a profluvio sanguinis fuit liberata et sanata fecit in cesarea philippi unde fuerat oriunda statuam ad ymaginem xpi cum fimbri-is vestimenti prout viderat xpum (?) indutum in carne sua et ipsam ymaginem devotissime adora-bat. Fecit etiam ymaginem suam propriam stantem ante ymaginem xpi flexis genibus et manibus cancellatis. Et dicitur ibidem Quod substancia quedam herbe crescebat que cum prius nullius essent virtutis postquam tamen fimbriam xpi atti-gerat tante virtutis erat quod omnes infir-mitates curabat. Dicit tamen Iohannis Crisostomus que capita quod Iulianus apostata ymaginem xpi inde removit et suam ibi collocavit que tamen ictu fulminis comminuta fuit. Exm
Puella etiam mortua signat peccatorem de quo sibi tamen dicitur. Primo quod plorabat mortuam unde Luc. viii. flebat autem omnes et plangebat illam etc. Secundo peccator ab omnibus plangi debet. Primo enim plangitur a deo Genes. vi. Ve michi quia factus sum sicut qui colligit racemos in autumpno videre dolet enim xpus quod dyabolus colligit omnes ma-gnos et ipse vix pauperes paucos Ysa. primo Heu consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis. Glosa Amore patris eos licet plangat et puniat. Secundo plorat ab angelis. Sic enim angeli gaudent de peccatorum conversione sic dolent de eorum prevaricatione Ysa. xxxiii. Ecce videntes clamabunt angeli pacis amare flebunt. Tercio plorandus est a se ipso. Ier. vi. luctum unigeniti fac tibi planctum amarum. Aug. sermone. Fac planctum Ier. draconum et luctum quasi strucionum. Draco plangit quando elephas caput suum contrivit. Strucio ululat quando ova sua perdit. Debet ergo peccator flere Sicut quia dyabolus caput suum i. xpum in eo contrivit et omnia merita perdidit. Sicut eciam flendus est peccator a cunctis fidelibus. Eccl. vii. Luctus mortui septem dies. Fatui autem et impii omnibus diebus vite ipsorum. Augustinus. Quare ne-mo flet animam vivens cum quare plangat corpus a quo recessit anima et non plan-gis animam a qua recessit deus. Quarto ista puella fuit resuscitata et hoc manu eam tangendo et clamando. Diversas enim dei quibus digitos habet primus est potencia dei iste est pollex. Secundus est sapiencia dei iste est index. Tercius est gracia dei iste est medius quia per graciam mediante peccator iustificatur. Quartus est caritas iste est medicus. Caritas enim dei maxime apparet in passione que est medicina omnium peccatorum. Quintus est una iste est auricularis quia primas peccata purgantur. Peccator autem est infirmus ideo indiget potencia dei que ipsum faciat forte ad resurgendum et ad operandum. Philip. iiii. Omnia possum in eo qui me confortat. Est eciam ideo indiget sapiencia dei quia ostendat viam devium errat. Ps. Deduxit eos in via recta ut irent in civitatem habitacionis. Est enim inimicus ideo indiget dei gracia que ipsum reconciliet et salvet. Ephe. ii. Cuius gracia salvati estis etc. Est vulneratus ideo indiget bonitatis medicina dei et eius caritatis que fuit in xpi passione. Eccl. xxxviii. Altissimus de terra i. de carne sua creavit medicinam. Est immundus ideo indiget dei una que in mundicias purget peccatorem. Act. xv. Primam et fide peccata purgantur. Quinto ista puella post resuscitacionem fuit iussa unde dicitur. Iussit illi manducare

p⁹q̄ cum peccator est resuscitatus
indiget pane ubi dei qui ipsum
fortificet. ps. Panis cor hominis
confirmet. Et ideo indiget cibo gratie
dei que ipsum fortificando delectet. Eccl.
xxiiii. Spiritus meus super mel dul
cis. Indiget vino amoris dei quod
ipsum fortificando confortando et delec
tando letificet. ps. Vinum letificet
cor hominis. Isto vino hic aspergimur
sed in suo fonte bibemus. Aug⁹. In
regione illa intelligibilium beata
vita in suo fonte bibitur. inde huic
humane vite aliquid aspergitur ut in temp
tationibus huius seculi temperanter fortiter
iuste prudenter que vivatur. etc. De co
Confide filia fides dominica xx
tua te salvam fecit. mo post
etc. Math. ix. beatum amoris
Ambro. in li°. de [illegible] salomone
simpliciter. cum ista fuit Martha dic
cum sit xpc. largus fuit ius fluxum
sanguinis sanavit in Martha donec compu
lit de maria corporis redimium spiritus
calore constrixit in lazaro Isti autem
mulieri xpc. tamen verba dixit scilicet unum
quod sunt magne familiaritatis cum di
xit filia Math. ix. quod sunt magne securi
tatis cum dixit Confide Tertium quod
sunt magne leticie et iocunditatis cum ait
fides tua te salvam fecit. Ista tamen
verba dicit xpc. cuilibet anime fideli
P°. Primum est verbum magne familiaritatis
cum filiam nominando. Est enim anima fide
lis filia dei triplici ratione videlicet
Primo propter generationem Secundo propter imitationem
Tertio propter hereditatis successionem Primo
quod fidelis anima dicitur filia dei propter
generationem deus enim ipsam generavit
generatione naturali qua ad suam similitudinem
ipsam fecit Sed istam similitudinem in rege
neratione primus homo dedit pravis Et ideo
tota humana natura in immunda fecit. Si
cut massa est viciata et panis Et sic
vinum purum si ponatur in vase vici
ato et corrupto corrumpitur Sic anima
creata munda et corpori immundo infusa
viciatur. Et ideo dicitur Ephe. ii. Eramus
natura filii ire. Ideo deus ipsam animam
sacramentali generatione generavit que
fit in baptismo Joh. iii. Nisi quis

natus fuerit denuo non potest videre regnum dei
In ista generatione spiritus sanctus est loco patris
aqua loco matris verbum dei loco seminis
divini Sed ab ista generatione multi degenerant
qui baptismalem innocentiam fedant. Quando
deus generavit ipsam generatione spirituali quod
sit propriam Et sic deus non abicit a
sua filiatione illos qui conservant bapti
smalem innocentiam sicut nec illos qui re
deunt ad primam Sed tamen istos quam illos
generat tamen tertia generatione scilicet generatione
celesti de qua dicitur Gen. xv. Generatione autem
quarta revertentur. Beda Isto nomine scilicet vi
delicet sancti nasci dicantur qui completa vita mi
graverunt Sicut enim consuete nasci dicitur cum de
ventre matris procedens in hanc vitam ingreditur
ita possunt nati appellari qui solutis vin
culis carnis ad lucem sublimantur eternam
Secundo anima dicitur filia dei propter imitationem. Istos
debemus tamen imitari eum in potentia quia
ineffabilis est. ps. Quis loquetur potentias
domini Nec in sapientia quia incomprehensibilis
est ps. Mirabilis facta est scientia tua ex me
Sed in una quam in hac imitabilis est Luce
vi°. Estote misericordes sicut et pater vester misericors
est In futuro autem scilicet in corpore imitabimur
deum in potentia ps. [illegible] ipso
In sapientia ps. Existimabam ut cognoscerem
hoc labor est ante me donec intrem in sanctuarium
dei. Isto autem oportebit quod ipsum imitemur in
una ut quantum ad bonos quia in eis nulla
erit una ut quantum ad malos quia gaudebit
de dei iustitia. Tertio anima dicitur filia dei propter
hereditatis successionem Ro. viii. Si filii et
heredes. Hereditas autem transit ad heredes cum
suo honere. Celestis igitur hereditas habet
onera bonus humilitatis et obedientie
et adversitatis. Cum isto honere habuit
xpc. eam philip. ii. Humiliavit semetipsum
quo ad primum Factus obediens usque ad mortem
quo ad secundum Mortem autem crucis quo ad tertium Cum
isto honere debemus eam habere ut simus
humiles Math. xviii. Nisi conversi fueritis et
efficiamini sicut parvuli non intrabitis in re
gnum celorum etc. Omnis mandatis dei obe
dientes Math. xix. Si vis ad vitam ingredi
serva mandata. Omnis in adversitatibus
pacientes Math. v. Beati qui persecutionem paciuntur
propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum celorum.

Tercium verbum fuit magne securitatis et dulcedinis
consolacionis. Qualiter enim securi esse possimus
de nostra salute cogno ad consideres sicut
audistis sumus. Fecit autem nos xpus de nostra
salute securos per tria. Primo per iuramentum.
Secundo per instrumentum. Tercio per pignus. Primo quod
xpus fecit nos de nostra salute securos per
iuramentum. Ista tria nos iurauit. Primo enim
iurauit per se omnipotentem. Gen. xxij. Per
memetipsum iuraui dicit dominus quia benedicens
benedicam tibi benedictione scilicet gracie in presenti
et glorie in futuro. Secundo iurauit per se viuentem.
Num. xiiij. Viuo ego implebitur gloria domini
uniuersa terra scilicet terra viuencium que tue glorie
domini implebitur quando numerus saluandorum erit
impletus. Tercio iurauit per se veritatem. Mat. xix.
Amen dico vobis quod vos qui reliquistis
omnia et secuti estis me centuplum accipietis
et vitam eternam possidebitis. Racio
autem quare isto tempore iurauit vel modo iurat
deus hoc assignari potest. Quia enim tres de causis
iuramentum non seruatur. Aut propter impotenciam
quam scilicet non potest attendere quod iurauit. Aut
propter mortem subitam quando scilicet preuentus morte
non potest seruare quod iurauit. Aut propter fraudulenciam
quando scilicet intendit decipere cui iurauit. Deus autem vt ostenderet quod iuramentum suum
non propter impotenciam quia omnipotens est. Ideo iurat
per se omnipotentem. Nec propter mortem nec potenciam
quia ipse vita. Ideo iurat per se viuentem. Nec
propter aliquam fraudulenciam quia ipse est veritas.
Ideo iurat per se veritatem. Veritas enim neminem
potest decipere. Secundo fecit nos securos per instrumentum
primo per instrumenta .i. per quatuor
ewangelia. Tale autem instrumentum est autenticum
quia habuit sapientem dictatorem testes veraces
et fideles notarios. Dictator horum instrumentorum
fuit ipse spiritus sanctus. Ij. Pe. primo.
Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines.
Fuit et ipse dei filius qui et ipsa ewangelia dictauit.
Testes fuerunt xij. apostoli. Act. primo. Eritis
michi testes in Ierusalem etc. Notarij fuerunt quatuor
ewangeliste quorum lingua spiritus sanctus vsus est tamquam
calamo. Ps. Lingua mea calamus
scribe velociter scribentis. Notarius fidelis fuit
Marcus qui omnia audiuit a Petro. Fuit
Lucas qui omnia audiuit a Paulo in paradiso
rapto. Fuit Matheus qui omnia audiuit
a xpo. Fuit Iohannes qui sapienciam hausit
de pectore domini. Tercio fecit nos securos
per pignus. Dedit nobis duo tria
pignora. Et primo corpora filiorum suorum
que apud nos sepulta tenemus. Eccl.
xxxiiij. Corpora eorum in pace sepulta
sunt etc. Voluit enim deus ut ipsa corpora
in pignore teneamus ne sine nobis resurgat.
Hebr. xi. Hij omnes testimonio
fidei probati non acceperunt repromissionem
deo pro nobis aliquid melius prouidente ut ne sine nobis consummarentur.
Secundo dedit nobis corpus suum. Mt. vlt.
Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus
usque ad consummacionem seculi. Quamuis non
visum non est presencia sub forma panis
sed in aperta gloria maiestatis. Tercio dedit
nobis spiritum sanctum. Ephe. primo. Signati estis
spiritu promissionis sancto qui est pignus
hereditatis nostre. Quartum verbum fuit 4m
magne iocunditatis quod premia sanitatis
sibi promisit dicens Fides tua te saluam
fecit. Quia ista mulier saluata fuit
quia omnes virtutes que sunt necessarie ad salutem assumpsit scilicet verecundiam fidem timorem dilectionem et humilitatem. Vnde versus: Versus
Pudens fidelis timens diligens
humilisque. Verecundia enim apparet in eo
quod non ausa fuit sed retro accessit. Fides
in eo quod dicebat. Si tetigero tantum
fimbriam vestimenti eius salua ero. Timor
in eo quod retro stabat. Deinde Luce
dicitur Marci v. Mulier autem timens ac tremens
venit etc. Dilectio in eo quod tetigit.
Fides enim et dilectio deum
tangit aliter non. Humilitas in eo quod
non reputauit se dignam tangere
pedes nec eciam posteriora vestimenti
sed tantum fimbriam. Iste quinque virtutes
sunt valde necessarie ad salutem cuilibet
peccatori. Nam verecundia scilicet cor peccatoris
ad penitenciam disponit. Cum enim peccator
inspicit statum suum considerat in
principio deposito erubescere et de peccato
suo dolere. Sed enim mala verecundia
impedit confessionem sicut bona inducit

dolore Eccl. iiii. Est confusio addu
cens peccatum Et est confusio adducens
gratiam et gloriam Talis confusio fecit
hominem quieti a culpa perpetrata Ps.
Dixit dominus ex basan convertam convertam
in profundum maris Basan enim interpretatur
confusio liberat a culpa puta Mi
chee iiii. Venies usque ad babilo
nem ibi liberaberis ibi redimet
te dominus de manibus inimicorum tuorum
Babilon enim interpretatur confusio consumat
a culpa facta Prosper quidam dixit
Erubescentia salina res est Non au
tem commendabilis est verecundia [illegible]
est certa in sene et maxime in adolescen
te Ambrosius in libro de officiis Certe in se
nibus gravitas et in iuvenibus hylari
tas sic in adolescente verecundia comme
datur. Sed multi sunt sic infrunitati quod
non de peccato preterito volunt penitere
nec plus dimittere nec de futuro cavere
Contra quos dicitur Ier. iii. Frons mulieris
meretricis facta est tibi noluisti erube
scere. Quarto advertit fides quod cor sit di
spositum hoc purgare Act. xv. Fide
purificans corda eorum Fides etiam com
pellit omnem mordacem amorem ho
norum divitiarum et deliciarum Hebr.
xi. Fide moyses grandis effectus ne
gavit se esse filium filie pharaonis
Elegit fide contemptum honorum Magis
eligens cum populo dei affligi etc.
Elegit contemptum deliciarum Maiores di
vitias estimans improperium Christi. Elegit
contemptum divitiarum Quinto advertit timor
quod cor sit dispositum et purificatum
hoc munire ne ulterius aliquid immun
dum in ipsum ingrediatur. Est enim tamquam
speculator qui aliorum insidias consi
derat et vitat Eccl. xxv. Timor
domini super omnia se superposuit Est enim
tamquam ianitor quia quasi peccatum clausum
hostium tenet Prov. xv. Per timorem
domini declinat omnis a malo primo si
intrat facti expellit peccatum Nam
qui sine timore non potest iustificari
Est enim magnum periculum quando iste
ianitor dormit Unde Eccl. xxvii.
Si non in timore domini tenueris te

instanter cito subvertetur domus tua Iste enim
timor ante se custodit ne dimisso se intret
Augustinus de civitate dei Scipio nolebat Karta
ginem emulam romani imperii dirui et
deleri ut diruetur contra dixit catthoni
timens infirmis animis hostem securitatem
et ydoneum tutorem videbat esse terrorem
Sexto attendit dilectio quod cor dispositum
purificatum et munitum hoc confirmare
Omne hoc enim ea que facimus non erunt grata
deo ut habetur i. Cor. xiii. Nec ea que
facimus quantum ad deum sic deum laudare pro
derit Si linguis hominum loquar et angelorum
i. si laudavero deum sic laudant angeli
et beati caritatem autem non habeam factus sum ve
lut es sonans aut cymbalum tinniens Nec ea
que facimus quantum ad proximum sic elemosinas
dare non proderit Et si distribuero in cibos
pauperum omnes facultates meas caritatem autem non
habuero nichil mihi prodest Nec eam fa
cimus quo ad nos sic corpus mortificare
vel morti exponere non proderit Et si tra
didero corpus meum ita ut ardeam etc. Sep
timo attendit humilitas quod hec omnia superdicta
custodiat Unde sic dicit Gregorius Qui ceteras
virtutes sine humilitate congregat quasi pulverem
in ventum iactat Est enim humilitas sicut
cinis fundamentum et radix Sicut enim
cinis custodit ignem Sic humilitas gratiam
spiritualem Eccl. x. Radix superbie etc.
Et sic fundamentum quanto magis profunda
tur tanto magis edificium stabilitur. Et sicut
arbor quanto magis radices profundius fixit
tanto firmior consurgit Sic et humilitas
quanto fuerit profundior tanto altius in dei gloria
erit solidior Augustinus Cogitas magnam
fabricam construere celsitudinis de fundamento
cogita humilitatis Arbor attendite figit
radicem in humili ut vertice tendat ad celum
Si sine radice est amas petit ruinam
est non incrementum etc. De eodem sermo
tertius etc.

Filia mea modo
defuncta est sed veni
impone manum super eam
et vivet etc. Quid significat tres
mortui quos Christus suscitavit Augustinus ostendit
in libro de sermone domini in monte dicens pecca
tores sic dici in corde in facto et in con
suetudine Et habetur Una quam in domo

sicut puella ista in totum consentit turpi
libidini. Alia ista peccata cordis domini
sicut filius vidue qui iuxta portam
corporis. Tertia quia consuetudine mala tegitur
mala terra premitur. Quartus est in sepulchro
iam fetens sicut lazarus. Quia igitur ista pu
ella signat differenciam peccati pueri et in aliis
ideo debet quilibet rogare et dicere domine
filia mea id est anima mea modo defuncta est.
Sed videtur esse contrarietas inter mattheum
marcum et lucam. Mattheus enim dicit quod pre
dixerit quod filia mea mortua erat. Sed marci
v dicitur quod princeps dixit filia mea in extremis
est. Luce viii dicitur. Et hec moriebatur. Sed dicendum
quod quando princeps recessit a filia iam moriebatur
quando autem iam pervenit ad christum supponebat
quod esset mortua. Et ideo utrumque potuit
dicere et quod dimiserat eam in extremis et quod
credebat quod iam esset mortua. Augustinus in
libro de consensu evangelistarum dicit. Quod princeps puelle
volebat quod dominus adeo veniret quam dimi
serat in extremis. Ut si non dum esset mortua
eam sanaret. Si non iam esset mortua quod
quidem credebat eam resuscitaret. Mattheus
ergo posuit verba mentis. Marcus non oris. Et
sic ulterius. Augustinus. Hic rerum pictura distinguis
nil interest quibus verbis debet inspicere nisi voluntatem
cui debent verba deservire non mentiri quemquam
si alius verbis dixerit quod ille voluit cuius
verba non dixit. Dicta est filia defuncta
scilicet anima per peccatum mortua. Et in isto
evangelio duo ponuntur scilicet status prevaricatio
nis. Et status iustificationis. Status preva
ricationis notatur cum dicitur filia mea modo
defuncta est. Status autem iustificationis notatur
cum subditur. Et surrexit puella. Primo
scilicet ponitur status prevaricationis quod notatur cum dicitur
filia mea modo defuncta est. Assimilatur autem
peccatum mortuo tripliciter. Quia videlicet primo propter
fetorem. Secundo propter oblivionem. Tertio propter immi
nentem corruptionem. Primo quod peccatum assimilatur
mortuo propter fetorem. Sicut enim mortuus
fetet corporaliter. Sic peccator spiritualiter. Sed
quatuor propter que cadaver multum fetet scilicet locus
calor ventus et tempus. Primo locus quando cadaver
quando est in alto tunc fetor magis diffunditur.
Et signat superbiam que coram deo et hominibus
fetet. Joelis ii. Ascendet fetor et putredo
eius quia superbe egit. Secundo calor
quia magis sentitur fetor cadaveris in
calore quam in frigore. Et signat calorem
concupiscentie quod fetet coram deo. Ysa. xxxiv
in principio de cadaveribus ascendet fetor.
Tertio est ventus quia fetorem ad longinquas
partes defert. Et signat detractorem qui
per suum morem fetorem peccati sepulchrum
patens est guttur eorum linguis suis
dolose agebant. Qui fetorem admi
star venti defert quando defectum aliorum
refert. Quarto tempus quia quanto diuturnitas
quia quanto cadaver sunt magis diuturnum
tanto magis est fetidum. Et signat
peccatum consuetudinis. Joel primo. Computruerunt
iumenta in stercore suo. Secundo peccator
assimilatur mortuo propter oblivionem
Ps. Oblivioni datus sum tamquam mor
tuus a corde. Quia enim peccator obli
tus est dei in mundo ideo deus obli
viscitur eius in inferno. Osee iiii.
Quia oblita es legis dei tui obli
viscar et ego filiorum tuorum. Ideo infer
nus dicitur terra oblivionis. Est enim
multiplex terra. Prima est quedam terra ubi
est aperta cognitio scilicet terra viventium
Alia est ubi est cognitio obscura scilicet
terra peregrinationis. Unde ad cor. primo cor.
xiii. Videmus nunc per speculum in enig
mate tunc autem facie ad faciem. Tertia
est in qua est oblivio perpetua scilicet terra mo
rientium. Illa est de qua dicitur obliviscitur
quasi adesset. Unde Job xxiv. Obli
viscatur eius misericordia. Et ipsi obliviscuntur
deum quasi ad spem venire. Machabeorum primo
de spata est plaga eius. Et unus
quisque obliviscatur. Quia propius spiritum
in mentem peccata. Unde Augustinus cuidam
discipulo suo apparuit dicens quod tota
sciam oblitus erat et non adhuc sciebat
nisi penam suam. Tertio peccator assimilatur
mortuo propter imminentem corruptionem
Hec est terra quam immundam prius est
timorem conscientie quod cadaver in inferno
non moritur. Ysa. ult. Vermis eorum
non moritur. Ambrosius. Que pena
gravior quam mentis vulnus conscientie. Ideo tunc
hoc magis fugiendum est quam mors

q̄ dispendium & q̄ᵹ periculum. Alij vero
inces sunt ipsa vicia & peccata de
quibus dicitur ysa. xxxiiij. Ibi cubabit
lamia & invenit sibi requiem. Hec
quantum ad luxuriosos. Lamia secundum dicit Gloss.
habet pedes caninos & cetera membra
femina luxuriosus cum & impetrat cetera
& ad vomitum sepe redit & maxime
quando catulos suos .i. heredes suas
divitiis suis delicijs nutrit. Glosa. Ieron.
imo dicit Glosa & lamie nudaverunt ma
mas lactaverunt catulos suos. Et
sequitur. ibi habuit foveam suam ericius
et hoc quantum ad avaros. Ericius est anal
spinosum. Et signat avarum propter anxi
etates spinosas. Dicitur ad Ysid. quod Eri
cius super vite ascendit & uvas in ea
decutit & postmodum descendens super eas
se involuit quod spinis undique infigitur
& catulis suis portat. Sic iste ana
rorum sunt astute corporis quibus pauperes
pungunt per quas eciam bona eorum
rapiunt & filijs suis dimittunt. Et sequitur.
Illic congregati sunt milui alter ad alterum.
Hec quantum ad superbos applicans ei inspe
ciatur amicis domesticis & maxime pullis
similis. Sic superbus per superbiam meliores
se et pauperum bona rapit. Et ut hoc
melius facere posset aliquando alios
cupidos querit & maliciae suae adiungit. Ideo
dicit alter ad alterum. Alij vero mures sunt quedam
peccata que nulla habent delectacionem sed cruciatum
eciam sicut iracundia est tristicia & invidia
Ista iracundia vita diminuit. Eccl.
xxx. Zelus & iracundia minuunt
dies. Tristicia ossa consumit. Prover. xvij.
Spiritus tristis desiccat ossa. Invidia
ossa putrefacit. Prover. xiiij. Putredo ossium G'm
invidia. Hec. Post. Status infiri
cacionis quod signat in ista puelle
resuscitacione. Ad resuscitacionem autem
spiritualem quedam cooperantur. quedam dispo
nunt & quedam ordinat. Ideo ei videnda
sunt .i. quod cooperantur. Sunt quidem sicut sanctorum
oraciones. Quod signatur per hoc quod dicitur quod
pater qui dicebatur Jairus ut dicitur Marci
v. pro ipsa rogavit. Jairus interpretatur
illuminans & signat eciam sanctorum qui adeo
illuminati alios illuminant per. Illuminans
tu mirabiliter a montibus eternis. Si enim sancti
pro peccatoribus orabant dum essent in ista
vita multo magis nunc. Dum sunt in gloria tum caritas
eorum non diminuta sed pocius augmen
tata. Bulgar. Orant pro nobis sancti pro eis
quod illa beata patria caritate corporum non mi
nuit sed augmentatur. Dum enim dum erant
in hac vita de sua adhuc salute erant
solliciti & tamen adhuc pro peccatoribus orabant
Nunc autem de sua salute sunt securi. Et ideo
de salute nostra sunt esse magis solliciti. Unde
de ij. Petr. primo. Dabo autem operam & frequenter
vos habere cupio post obitum meum ut. Sunt
eciam sancti in suo speculo eterni in quo clare
vident miseriam nostram penalitatis. Et ideo movet
ad affectum pietatis. Bulgar. Si sancti dum ad
huc hic viverent misericordes sunt peccatoribus quia
pro eis orarunt nunc tanto amplius quanto
verius cognoscunt miserias nostras pro nobis
orant. Secundo videndum est quod sunt ea que disponunt
ad spiritualem resuscitacionem. Et hec quidem
sunt tria videlicet primum est vilitatis sue ori
ginis recognitio. Secundum dispositum est gaudium
mundi contemptus. Tercium est strepitus tumultuum vi
tare. Primum quidem dispositum est vilitatis sue
originis recognicio. Et ideo nota. Pr. quod Xp̄us
ad illam resuscitacionem assumpsit patrem et
matrem puelle illos scilicet de quibus dicitur Illos
scilicet de quibus Job xvij. Putredini dixi pa
ter meus es mater mea & soror mea vermibus.
Talis enim consideracio humilitatem inducat. Mi
chee. vj. Humiliacio tua in medio tui ac
si dicat. Non solum habes causam humilitatis extrinsecus
que sunt supra te ut habes iudicia dei Ps.
Iudicia tua abyssus multa. Non solum extrinsecus
que sunt infra te ut habes tormenta inferni.
Eccl. vij. Humilia valde spiritum tuum quia
vindicta carnis impii ignis & vermis. Non
solum extrinsecus que sunt circa te ubi habes pericula
mundi. Job. v. Mundus totus in maligno
positus est. Sed eciam extrinsecus intra te & in medio
tui. Sap. v. Corpus quod corrumpitur aggra
vat animam etc. Secundum dispositum est gaudium
mundi contemptus. Et ideo nota. Pr. quod Xp̄us tibia
nes cantantes carmen lugubre insti
posuit. Carmen lugubre est gaudium mundi
amos vm. Convertam festivitates vestras & gaudium
vestrum in luctum etc. Primus enim vita est

Vigilia & gaud

Vigilia est concilium et est festum ut de vigilia veniamus ad festum eterne so
lempnitatis de concilio ad patriam celestis
hereditatis de stadio ad bravium eterne glorie
Set mali faciunt festum de vigilia patriam
de concilio bravium de stadio Set id est futu
erunt semper in vigilia quia semper erunt tri
stes et ieiunantes Semper in concilio quia
a celesti patria semper erunt exules Semper
in stadio quia de pena in penam semper erunt
currentes et in tormentis laborantes Iuxta
illud ps. laborabit in eternum et vivet ad
huc in fine Set beati semper erunt in leticia
in patria et in quiete eterna Tercium dispo
situm est ebraorum tumultuo vitae Unde signi
ficanter Ieronimus xc. ebrayce dicitur Seneca socrati
et Crucioni et leporo hec sunt occidet dis
sensus ulterius Ille Anacleus cum hominibus
habitaret minus. Sicut redijt Interrogatus
quidam philosophus quid esset homini inimicissimum
Respondit. alter homo. In vitis patrum. dixit quidam
senex quod moyses intrabat in umbeli
loqebatur cum deo quando exibat loquebatur cum
populo Sic monachus quando est in claustro lo
quitur cum deo quando exit sepe ad ebrios sepe lo
quitur cum dyabolo Tercio. Videndum est quod sunt illa
quibus ostendit resuscitacionem esse veram et
quibus sunt tria signa primum signum est ve
lox surrectio Secundum signum est forte ambu
latio Tercium signum est manducatio Primum signum
quod ostendit resuscitacionem esse veram est ve
lox surrectio fantastice enim et magice
resuscitati non surgunt velociter Set non
movent pedes nec manus et nec caput
Illi autem qui veraciter suscitantur continuo
surgunt Unde dicitur de ista puella luce viij.
Surrexit continuo Et de lazaro dicitur Joh.
xi. Statim prodijt qui mortuus fuerat
Peccatum habet caput scilicet malam suggesti
onem et consensum habet manus scilicet malum
opus habet pedes scilicet malam consuetudinem
Unde scilicet quis de peccato in peccatum currit Ipsum
psalmo. Pedes eorum ad malum currunt Sed isti
scilicet qui peccatum dimittunt quantum ad opus et consensum
quod non ita sepe peccant isti suscitantur
a pedibus dein etiam dimittunt opus isti
suscitantur a manibus Tandem dimittunt

consensum isti suscitantur in capite Sed
qui veraciter suscitantur statim dimittunt
peccatum et quantum ad opus et quantum ad consensum et quantum
ad opus et quantum ad consensum et suggestionem
Secundum signum est fortis ambulacio
fantastice enim suscitati non possunt ire
nisi per aliquos passus Dicit enim Petrus
augustinus quod non possunt ire nisi quantum protendit
umbra corporis Veraciter autem
suscitati vadunt libere sicut prius viv
ut ondatur quod ista puella fuit ve
raciter suscitata dicitur marc. v. Confestim
surrexit puella et ambulabat Et de
lazaro dicitur dum Joh. xi. Solvite
eum et sinite eum abire Sunt enim
quidam qui tantum per aliquos passus va
dunt Faciunt enim unum passum dum
aliqua bona opera de genere bonorum faciunt
aliud passum dum sicut aliquam
bonam penitentiam cordium faciunt aliud pas
sum dum peccata dimittunt quantum ad opus
confitendo Sed illi qui vere suscitantur
non faciunt passus sed dictas Una
oris Tercia satisfactio operis Sed
ambinus viam trium dierum ut ymolem
domino deo nostro Tercium signum est manduca
cio ma sic dicunt lucas et marcus
Iussit dari puelle manducare Unde
enim dicit Ambrosius. Fantastice suscitati
manducare non possunt Magi enim et
nigromantici quosdam cadavera sub
ascellis mortuorum ponunt et faciunt
eos aliquantulum ambulare et aliqua
verba dicere Sed non possunt facere ut man
ducent Cibus enim quem manducat
primo masticatur Deinde ad stomachum
dirigitur et ibi digeritur Ibi ergo digestum
ad membra derivatur et sic incorporatur
Ille igitur vere est resuscitatus qui mandata
dei masticat et ea in stomacho
memorie reddit per recordacionem
et sic incorporatur per operacionem etc. Dominica

Cum sublevasset Ihesus oculos Joh. vi. capitulo
et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum

dicit ad philippum Vnde ememus
panes ut manducent hij Hoc autem
dicebat temptans eum ipse enim scie
bat quid esset facturus Respondit ei
philippus Ducentorum denariorum panes
non sufficiunt eis ut unusquisque mo
dicum quid accipiat Dicit ei unus ex
discipulis eius Andreas frater Symo
nis petri Est puer hic qui habet
quinque panes ordeaceos et duos
pisces Sed hec quid sunt inter tan
tos Dicit ergo eis ihesus facite homines
discumbere Discubuerunt ergo viri numero
quasi quinque milia Accepit ergo ihesus pa
nes et cum gratias egisset distribuit
discumbentibus Similiter ex piscibus quantum
volebant Vt autem impleti sunt
dixit discipulis suis Colligite
que superaverunt fragmenta ne pereant
Collegerunt ergo et impleverunt xij
cophinos fragmentorum ex quinque pa
nibus ordeaceis et duobus piscibus
que superaverant hiis qui man
ducaverant Illi ergo homines cum vidis
sent quod fecerat signum dicebant
Quia hic est propheta qui venturus
est in mundum ¶ ¶ Sicut dicit
Augustinus super Johannem litteras pulchras et
bene formatas aliter laudat ille qui
nescit legere Aliter qui novit Ita quidam
laudat figurarum pulchritudinem Ali
quis perscrutatur Sic etiam aliter lau
datur pictura aliter scriptura Ita tota
laus picture est in decore exteriori
laus autem scripture maxime est in inte
Miracula riori Eodem modo miracula quidam aliud
pretendunt exterius aliud continent interius
Ita exterius pretendunt admirationem
Vnde primum edificentur Interius autem
continent misteria Vnde per ista consciantur
Habent enim ipsa miracula ut ibidem
dicit Augustinus linguas suas Ita quia christus
est dei verbum ideo etiam factum verbi est
nobis verbum consistit i. loquendo Secundo
in hoc evidenter quadrupliciter gerit personam
scilicet primo gerit personam patris miserentis
in hoc quod oculos sublevavit et turbam
respexit Secundo gerit personam amici

familiariter colloquentis Tertio in hoc quod di
xit philippo Vnde ememus panes ut man
ducent hij Tertio gerit personam domini potentis
operantis in hoc quod quinque panes sic multi
plicavit quod quinque milia hominum inde satiarentur
Quarto gerit personam magistri sapienter consulentis
Cum ait Colligite que superaverunt fragmenta
ne pereant etc. ¶ Primo ergo Christus gerit personam pm
patris miserentis in hoc quod oculos sublevavit
et turbam respexit Respectus enim ille signat
respectum divine et pie miserationis Quem respec
tum propheta petebat dicens Respice in me
et miserere mei Ideo eius miseretur pater fili
orum misertus est dominus timentibus se etc
Et subditur exponit causam quare sic miseretur
Una sumitur a parte principii quia scilicet de
vili materia facti sumus Ideo dicit quoniam ipse
cognovit figmentum nostrum Secunda sumitur
a parte finis Quia scilicet in cinerem redigendi
sumus Ideo subditur Recordatus est quoniam pul
vis sumus Tertia sumitur a parte medij
Quia scilicet instabilis vita hominis Ideo subdit
homo sicut fenum dies eius Ita ad instar feni
et floris homo mane virescit in iuventute
mane arescit in senectute mane florescit
in sanitate mane arescit in infirmitate mane
putrescit in morte ¶ ¶ Secundo Christus gerit personam S
amici familiariter colloquentis cum nostra
in hoc quod tam familiariter cum philippo
locutus fuit dicens Vnde ememus panes
ut manducent hij etc Johannis xv Iam non
dicam vos servos sed amicos quia omnia
que audivi a patre meo nota feci vobis
Quod autem sequitur Hoc autem dicebat temptans tm
eum Innuit quod nullus amico suo se
creta committere debet nisi eum prius temptet
i. probet Ecclesiastici xi Non omnem hominem indu
cas in domum tuam i. in cor tuum multe
enim insidie sunt dolosi Eiusdem vi
Si possides amicum in temptatione posside
illum et non facile credas temetipsum
ei Ante probacionem enim non debet homo de fa
cili credere semetipsum sed prius quam ipsum
temptavit i. probavit et fidelem invenerit
debet tunc semetipsum sibi committere
Vnde legitur de Alexandro quod cum philippus

medicus et probatus amicus medicinam quam
dare debet suspicionem licet ab emulis
suis missis continentes philippum in me
dicina venenum administrasse quas cum
alexander legisset medicinam sumens hau
sit et postea litteras legendas dedit phi
lippo. Quo magna cum fiducia qua de
ipso habebat in alium deos suspicari non
poterat. Quarta dicitur temptans cum videtur
esse contrarium eius quod dicitur Iaco. primo deus
autem neminem temptat etc. Sed dicendum quod ali
ter temptat dyabolus aliter homo et aliter deus
dyabolus enim temptat ut decipiat. Petri
ult. Adversarius vester dyabolus tamquam leo
rugiens circuit querens quem devoret. Ipse
homo temptat ut probet et cognoscat. Eccli. xiii.
Ex multa enim loquela temptabit te. Deus autem
temptat ut temptatum et a seipso et ab aliis
cognosci faciat. Iuxta illud Gen. xxii.
Temptavit deus abraham etc. Et sequitur
Nunc cognovi id est cognoscere feci quod timeas deum
Sed videtur quod ... non debuit
temptare philippum sed iudam qui loculos
portabat. Sed dicendum quod philippus oriundus
erat de illa patria id est de galilea. Et ideo
notus erat terre. Et propter hoc de terre pa
raudis magis erat sollicitus. Et con
dicitur Mt. xiiii. Vespere autem facto accesserunt
ad eum discipuli dicentes desertus est locus
et hora iam preteriit dimitte turbas ut euntes
in castella emant sibi escas. Credendum est
quod philippus inter ipsos erat qui de hoc ma
gis sollicitabat. Et ideo christus temptavit phi
lippum dicens Unde ememus panes etc.
Tercio christus ... persona dei potentie operatur
in hoc quod quinque panes sic multiplicavit
quod quinque milia hominum inde saciavit excep
tis mulieribus ut dicitur Mt. xiiii. Hic enim fuit
potentie infinite. Voluit quidem deus ut
dicit Aug. super Ioh. notitiam suam dare hu
mano generi. Sed quia non poterat ab hominibus
videri corporalibus oculis voluit se ma
nifestari operibus miraculis. Io. in p. capitulo
Tunc mirabilia multa fecit. Iuxta quem
unum fecit quod scilicet terra segetes produceret.
Sed quia illa miracula consuetudine vilu
erunt ideo christus adveniens multa alia mi
racula fecit preter usitatum cursum ordine

quia non non quia sunt maiora sed quia sunt
magis insolita. Et subdit Aug.
Maius enim miraculum est gubernatio
totius mundi quam saturatio quinque
milia hominum de quinque panibus. Et tamen
nemo hoc miratur. Istud mirantur
homines non quia maius sed quia rarum est.
Deus unde multiplicat de paucis granis
segetes inde in manibus suis mul
tiplicavit quinque panes. Potestas
enim erat in manibus christi panes autem
illi quinque semina erant non quidem
terre mandata sed ab eo qui terram fecit
multiplicata. Quamvis autem facile fu
isset christo panes de novo creare potuit
iam factos multiplicare. Voluit tamen
iam factos multiplicare ut confunderet
hereticos quos sciebat dicturos omnia
visibilia a dyabolo fuisse creata. Cum
enim dicitur prima Ioh. iii. In hoc appa
ruit filius dei ut dissolvat opera
dyaboli. Sed si illi panes a dyabolo
facti fuissent christus eos non multiplicasset
sed potius destruxisset et alios de
novo creasset. Isti autem quinque panes
possunt intelligi quinque considerationes
que mentem reficiunt. Quinque panum quidam
dam confortant. Consideratio tota amara.
Secunda consideratio tota dulcis. Tertia
consideratio partim dulcis et partim amara.
Primus est enim panis contritionis et com
passionis. Iste confortatur consideratione amara
id est commissorum propriorum peccatorum et propri
orum. De quo dicitur Thob. ii. Manducate
panem in luctu et tremore memorans
illud sermonem quod dixit dominus per Amos
prophetam dies festi vestri convertentur in
lamentum et luctum. Secundus est panis
afflictionis qui confortatur consideratione
amariori id est consideratione passio
nis christi. De quo dicitur Deut. xvi. Septem
diebus comedes absque fermento
panem afflictionis. Hunc panem af
flictionis comedit qui considerat
passionem christi corde et corpore se mor
tificando. Sed tamen debet comedi sine
fermento malitie et nequitie. Cum
fermento nequitie comedunt heretici

qui xpm dicunt non vere fuisse passum
Cum fructo malicie comedunt mali
xpiani qui fidem habent sed opera non habent
Debet igitur comedi cum fructo id est cum
vera fide et operatione bona Et dicit
quod comedatur septem diebus quia ita
septem effusiones sanguinis xpi debemus
esse memores Quarum due fuerunt in dua
bus manibus Alie due in duobus
pedibus Quinta in toto corpore quando
fuit flagellatus Sexta in capite
quando fuit spinis coronatus Septima
in latere quando fuit lanceatus Tercius
est panis tremoris qui conficitur
ex farina amarissima id est ex consideratione
penarum infernalium de quo dicitur Ezech.
xii. Panem tuum in conturbatione co
medes Quilibet enim debet timere et contremiscere
qui penas inferni considerat Job
xxi Quando recordatus fuero pertimesco
et concutit carnem meam tremor psalmista
Timor et tremor venerunt super me
et contexerunt me tenebre Hec quia
ibi comeditur panis angustie et ve
nenosus Job xx Panis eius in utero
in fel aspidum intrinsecus Quartus est
panis devocionis qui conficitur ex fa
rina tota dulci id est ex consideratione cele
stium gaudiorum de quo dicitur in psalmo Fuerunt
michi lacrime mee panes die ac
nocte etc. Nichil enim scio vere est
dulcius in hac vita quam lacrimis de
vocionis pasci ysa xvi Inebriabo
te lacrima mea Sicut enim ebrius
dolorem non sentit dampna non perpendit
opprobria contempnit Sic sancti viri talibus
lacrimis inebriati parvipendunt dolo
rem corporis dampna rerum et iniurias
verborum Quintus est panis compunctionis
qui conficitur ex farina amara et dulci
id est ex contricione peccatorum et ex consola
tione et dulcedine spei venie
Illa enim compunctio habet amaritudinem
propter offensam et habet dulcedinem propter
veniam psalmista Cibabis nos pane lacri
marum Ecce amaritudo Et potum da
bis nobis in lacrimis in mensura Ecce
consolacio Illi qui non habent spem ve
nie debent flere sine mensura Sed
illi qui sperant certe veniam debent

in flendo mensuram habere Ph'u. xiiii. Cor quod
novit amaritudinem anime sue Ecce amaritudo
propter culpam In gaudio eius non miscebitur extra
neus Ecce gaudium propter veniam. Certo xpo
gerit propter ingeniti sapienter complerentur Tunc
ait Colligite que superaverunt fragmenta
ne pereant etc. Voluit autem xpus secundum Crisostomum
fragmenta colligi non propter ostentacionem
sed ut cordibus discipulorum qui erant
mundo predicaturi miraculum altius infigeretur
et ut miraculum non fantasticum sed verum
crederetur et ut turba discipulorum et pau
perum diebus multis sustentaretur Moraliter
est autem quod sunt quedam reliquie peccatorum
et viciorum Et quedam sunt reliquie bonarum
cogitacionum Et quedam sunt reliquie ciborum
et diviciarum Primo quidem dico quod sunt quedam
reliquie peccatorum sicut mala cogitatio et delec
tacio que aliquando remanent post peccatum Iste
sunt dispergende ysa xiiii Perdam babilo
nis nomen genus et reliquias etc. Moraliter
ut babilonia sunt lasciva vita Germi
na sunt opera Reliquie sunt cogitaciones
male Ista omnia sunt dispergenda Secundo sunt
etiam quedam reliquie bonarum cogitacionum
iste sunt conservande de quibus dicitur in psalmo Co
gitacio hominis confitebitur tibi id est laudabit
te Et reliquie cogitacionis diem festum
agent tibi Reliquie cogitacionum sunt bo
na ista Prima ex habundancia cordis os lo
quitur etiam bona opera Prima quod ibi cor con
cipit manus operatur Hec id est tota deum laudat
et magnum festum sibi facit secundum Bonaventura cogi
tacio bona lectio et bona operacio Origenes
Dicto quod per singulos fideles qui conveniunt
addendo et in fide perficiunt festivitas oritur.
Tercio sunt quedam reliquie ciborum et
diviciarum que sunt pauperibus erogande
Luc. xi. Quod superest date elemosinam
et ecce omnia munda sunt vobis Unde dicitur de
avaro Job xx Non remansit de cibo eius
et propterea nichil remanebit de bonis eius
psalmista Saturati sunt filiis et dimiserunt re
liquias suas parvulis suis id est Saturati
filiis id est cum filiis et tamen reliquias non de
derunt egenis Sed dimiserunt eas par
vulis suis id est familiis suis vel de

denis satiavit eos filiis et multis dimi
serunt et in morte nichil dimiserunt ceteris
Sed reliquias suas i. divicias suas
quas hic relinquunt et secum portare non
possunt dimiserunt parvulis suis i. filiis
et nepotibus suis etc. Sermo secundus

Cum sublevasset oculos de eodem
Ihesus et vidisset etc. Hec
scriptura habet duplicem intellectum scilicet
litteralem et misticum. Ideo assimilatur favo
mellis. Sicut dicit Gregorius et ignito lapidi de
duobus primis dicit Augustinus de verbis domini. Cum
possimus de divinis operibus que leguntur
intellectum alium significationis exculpere quasi
de absconsis favorum cellis mella pedamus (?)
Vel Christi discipulos imitantes spicas ma
nibus confricamus ut ad latencia grana
perveniamus. De tercio dicit Gregorius in moralibus
Cui verbum sacri eloquii nisi lapidi silice
dixerim in quo ignis latet qui manu
quidem frigidus tenetur sed percussus ferro
ignem emittit. Sic verba sacri eloquii que
per narracionem litteralem frigida tenentur. Si quis
inspecto intellectu pulsaverit de eius sensibus
ignem producat ut in eius verbis animus arde
at que prius per litteram frigidum tenebat
Educamus igitur de prima clausula mel quod dul
corem mel sumitur quod mutamus (?) et ignem
quod accendamus. Misterium quidem clausule multa
genera hominum informantur scilicet primo contemplativi
Secundo informantur activi. Tercio prelati. Quarto
subditi. Quinto predicatores. Sexto auditores
Septimo benefactores. Octavo benefactorum receptores

Primo quidem misterium clausule informantur contempla
tivi scilicet oculos cordis ad deum erigant. Quod
notatur in hoc quod Ihesus oculos sublevavit. Debet
enim contemplativus sublevare ad deum oculum
mentis et intellectus per meditacionem et affectus
per devocionem. Ecclesiastici ii. Sapientis oculi in ca
pite eius. Illi enim qui sunt celestia sapi
entes debent habere in Christo capite oculum in
tellectus et affectus. Refert Agellius quod de
mocritus philosophus oculos sibi eruit. Et huius
rei causa erat ex aliis philosophus assignatur. Prima
causa est quia visum ipsum a meditacionibus inte
rioribus impediebat. Secunda causa est quia mulieres
sine concupiscencia videre non poterat. Tercia
causa est quia malos florere nimis impaciens
videbat. Et sic a sua philosophia eum i
pediebant visio rerum sensibilium vi
sio rerum delectabilium et visio rerum
sublimium. Eodem modo impeditur quis
ne oculos sublevet ad deum. Primo quod
nimis occupatur circa sensibilia i. circa
terrenas divicias quia tunc oculos sedat
pulvere avaricie. Psalmus. Oculos suos sta
tuerunt declinare in terram. Secundo quod oc
cupatur circa delectabilia i. circa car
nales delicias quia tunc oculus concrematur
igne concupiscencie. Psalmus. Supercecidit ignis
et non viderunt solem. Tercio quod occupatur
circa sublimia i. circa mundanas elevaci
ones quia tunc obscuratur oculus fumo
superbie. Apocalipsis ix. Ascendit fumus
abyssi et obscuratus est sol et aer. Et
de fumo putei exierunt locuste etc.
Iste fumus infernalis est superbia que
primo ~~obscuravit~~ / ascendit in celum et
ibi obscuravit solem i. angelum. Deinde
descendit in aerem i. in paradisum terrestrem
et ibi obscuravit primos parentes. Di
cit enim secundum Ysidorum preter ad celestem et
preter ad terrenam naturam pertinet. Secundo pa
radisus terrestris medius est inter celestem
et terrestrem regionem. Deinde ipse fumus
superbie descendit de paradiso terrestri et
venit in mundum et ibi generavit locustas
i. longas hastas i. superbos qui non
solum de prope sed eciam de longe feriunt

Secundo informantur activi ut operibus iuge
insistant in hoc scilicet quod dominus celum parum (?)
dans nobis exemplum ut operibus iuge insista
mus. Et licet hoc sit laboriosum multum
tamen est fructuosum. Distinguunt tamen Gregorius
in moralibus super illud Job vii. Habui
menses vacuos et noctes laboriosas
enumeravi michi quia sunt quedam laboriosa et
vacua quedam vacua et non laboriosa
et quedam laboriosa sed non vacua. Prima
est adversa primum est laboriosum
sed tamen vacuum quia nulla retribucione
dignum. Sap. v. Lassati sumus in via
perdicionis et iniquitatis et ambula
vimus vias difficiles. Secundum autem
delicias est quoddam vacuum sed non

laboriosum. Videmus enim quod nos presumit superbia aut quod divitiarum iactantia extollit nos tunc perdunt omnia velut umbra. Prelati non ipse Christus vel predicatores opera quorum est quidem laboriosum sed non vanum ymmo valde fructuosum. Sap. iii. Bonorum laborum gloriosus est fructus.

Tertium ¶ Tercio informantur prelati ut in corrigendo debitam formam teneant in hoc scilicet quod Christus dedit nobis panes ordeaceos et pisces et ipsos divisit. In panibus quidem ordeaceis asperitas in piscibus dulcedo in discretione divisionis denotatur. Per quod datur intelligi quod prelati quosdam debent arguere cum severitate quosdam autem cum lenitate, omnes autem cum discretione. Eccl. xii. Verba sapientum sicut stimuli et quasi clavi in altum defixi. Stimulus enim pungit superficialiter. Clavus defixus in altum id est in profundum penetrat fortius. Verba autem adhibenda est sapientis quod deo permittitur verba sapientum. Prelati enim quibusdam debent adhibere superficiales correctiones sicut mansuetis, quibusdam profundas ad emendationes sicut superbis, omnibus tamen discrete. Quia in omni sacrificio sal discretionis offertur.

Quartum ¶ Quarto informantur subditi ut sensualitatem restringant. Quod notatur in hoc quod discubuerunt super fenum. Per fenum enim intelligitur caro. Ysa. xl. Omnis caro fenum. Est enim sensualitas caro quod induat animam pravam petulantiam. Eccl. xviii. Si prestes anime tue concupiscentias eius faciet te venire in gaudium inimicis tuis. Est autem anime inimica. Gal. v. Caro concupiscit adversus spiritum etc. Est inimica et lasciva nisi a deo castigetur. Jer. xxxi. Castigasti me et eruditus sum quasi iuvenculus indomitus. Quia enim est caro debemus ipsam restringere pravam etiam domare. Quia est inimica anime debemus ipsam potenter ferire. Quia est lasciva debemus ipsam in servitutem redigere. i. Cor. ix. Ego igitur sic curro non quasi in incertum etc. Quia sensualitatem suam premebat etiam dumabat. Sic pugno non quasi aerem verberans etc. Quia potenter ipsam feriebat. Sed castigo corpus meum etc. Quia in servitutem ipsam tenebat.

Quintum ¶ Quinto informantur predicatores ut verba que populis predicant non a se ipsis sed a deo se habere recognoscant. Hoc notatur per hoc quod dicitur Mt. xiiii. quod Christus dedit discipulis panes et discipuli turbis. Predicator est velud quidam seminans et spoliatus ut dicitur Luc. x. de illo qui incidit in latrones. Predicatores autem debent quasi velud quidam seminare medicinis. Orationem quidem anime ex[...] sanat. Jac. v. Infirmatur quis in vobis inducat presbiteros ecclesie et oratio supereum et oratio fidei salvabit infirmum etc. Debent etiam predicatores quasi famelicum reficere pane doctrinarum. Mt. iiii. Non in solo pane vivit homo sed in omni verbo quod procedit de ore dei. Debent etiam quasi spoliatum induere vestimentis virtutum de quibus dicitur Ro. xiii. Abiciamus opera tenebrarum et induamur arma lucis etc. Et tamen quod predicatores velud quidam sanant, seminantes reficiant vel spoliatos induant non a se ipsis sed a Christo habent. Unde quilibet predicator dicere debet illud Ysa. iii. Non sum medicus. Quantum ad primum. Nec in domo mea est panis. Quantum ad secundum. Neque vestimentum quantum ad tertium.

Sextum ¶ Sexto informantur auditores ut cum aliqua audiunt que capere non possunt non ea negligant sed in corpore in memorie recondant. Hoc significatur per hoc quod Christus dixit: Colligite que superaverunt fragmenta ne pereant. Sepe enim difficultas verbis de causis accidit in scriptura unde dicit Jeronimus: Ignosce obscuritati que tribus modis nascitur. Aut vero difficultate rerum aut ingenii inopia aut discretionis nimia tarditate. Cum igitur quis non potest aliquid capere sive quia illud in se est nimis difficile sive quia ille qui docet nescit bene proponere sive ille qui audit est durus ad intelligendum, non tamen illud negligat sed in memoria recondat et suo tempore pretiosius copulat sicut faciebat discipuli qui quod occultatas [...] parabolas audiebant ab ipso postea requirebant. Unde dixit ei Petrus Mt. xv. Edissere

Sep[tim]o nobis parabolam istam etc. ¶ Septimo
inferuntur benefactores ut beneficia sua
impendant maxime illis qui sunt in
maiori indigentia et necessitate. Unde nota
philosophus quod xenocrates faciant que ipsi adversum
remanant et cibos aliunde querere non po-
terant. Ista secundum Ambrosium in libro de officiis. Bene-
ficium debemus dare pauperi indigenti
potius quam diviti etc. Et causam habet
primo propter magnanimitatem. Secundo propter maius de-
bitum. Tertio propter maius premium. Primo quidem
beneficium debet dari pauperi indigenti
potius quam diviti propter magnanimitatem. Luc.
xiiii. Cum facis convivium noli vocare
divites ne forte reinvitent te et fiat tibi
retributio etc. Secundo propter maius debitum
pauperes enim reputant se magis obli-
gatos illis qui eis benefaciunt divites
reputant se prestare gratiam illis a quibus
beneficia recipiunt. Tertio propter maius pre-
mium pauperes enim laudant illos qui
eis benefecerunt divites autem non lau-
dant neque gratias agunt immo verecun-
dantur confiteri se beneficium recepisse. ¶
Octa[vo] Octavo inferuntur beneficiorum receptores
ut scilicet suis benefactoribus gratias agant.
Unde nota philosophus quod dicitur illi ergo homines
cum vidissent quod fecerat signum dicebant
quia hic est vere propheta qui venturus est in
mundum. Unde est contra illos qui beneficia non
recognoscunt nec gratias agunt sed statim
obliviscuntur. Beneficium enim aut per se est
singulare aut quod datum a paupere.
Beneficium singulare obliviscitur hoc de
facili. Unde Symonides philosophus interroga-
tus quid inter homines facile tepescit
respondit beneficium. Seneca. Memoria beneficiorum
labilis iniuriarum tenax. Beneficium vero quod
obliviscitur hoc facilius quia sunt dona quecumque
quod sunt qui sunt multi. Beneficium autem impen-
sum a paupere obliviscitur hoc facilius. Unde
dicitur Ecclesiastes ix. de illo paupere qui civitatem
obsessam per suam sapientiam sine predatione
liberavit quod nullus deinceps illius pauperis
hominis recordatus est. Sermo tertius
Vt autem impleti de cor[pore]
Venit etc. Post istud refectorium qua-

omnes sunt repleti intelligitur refectio
celestis ubi erit plena saturitas
atque refectio. Terra autem sunt loca scilicet
mundus inferius et celum. In mundo
non est saturitas aliqua. In inferno
est fames perpetua. In celo non est
saturitas plena. ¶ In mundo quidem
est cibus mentalis et spiritualis et ter- P[rim]o
minatur istorum saturitas. Cibum autem corpora-
lem et materialem deus duplicem homini
paravit secundum duplicem statum ipsius. Primo
enim statu scilicet ante peccatum dedit deus
homini in cibum fructus arborum. Et iste
cibus competebat innocentie. Adde al-
timum quod terra gignit fructum primo quod
in terra. Aliud quod convenit consumari
Tertium quo probatur. De isto triplici
fructu dicitur Genesis ii. Produxit dominus
deus de humo terre lignum pulchrum
visu et ad vescendum suave. Et quo ad
primum lignum etiam vite in medio pa-
radisi. Secundo ad secundum lignum quod scientie boni
et mali. Tertio ad tertium. Genesis primo deus dedit
homini in cibum olera herbarum et hoc
post peccatum. Quia cum homo hoc dei pre-
cepta contempsit et cibum vetitum mandu-
cavit ideo de paradiso eiectus in mundo
tamen in exilium eum misit ut ibidem
de peccato penitentiam ageret. Et ideo dedit
sibi in cibum olera herbarum qui de cibus
penitentium. Unde dixit ei deus post peccatum
Genesis iii. Maledicta terra in opere tuo
spinas et tribulos germinabit tibi et
comedes herbas terre. Et isto cibo
homo usus est usque ad diluvium.
Tertio dedit deus homini in cibum carnium
carnium et piscium. Et hoc post diluvium
tunc et natura humana debilitata est
Terra nec arbores nec herbe primum
habuerunt tantam virtutem nec ipsi homines
nec terra tantam fertilitatem. Et ideo deus
humane infirmitati condescendens esum
carnium et piscium sibi concessit. Unde
post diluvium dixit deus Noe et fili-
is suis Genesis ix. Terror vester et tre-
mor sit super cuncta animantia et super
omnes volucres celi et pisces maris
quasi olera virentia tradidi vobis omnia
scilicet ad manducandum. In magnis tri-
tualibus sicut in leccionibus hoc predicit

sum dnium ut cognoscat ipse peccatum
diminuta esse sua dignitate In
minimis etiam sicut in minutis et pu
licibus punitur prodidit ut cogitat
sua misera et vilitatem. In mediis
aut sicut in pectoribus et immen
retinuit ipse quam nec. Ista ac
gressio de esu carnium et piscium post
diluvium adhuc durat In nullo
aut istorum statuum homo sacietatem
invenit Illa nec ante peccatum invenit
sacietatem in fructibus nec post peccatum
in olerebus herbarum nec post diluvium
nec etiam modo in esu carnium et piscium
Sed si homo bene comedit et bene
bibit hodie cras wlt melius come
dere et bibere ysa lvi. Venite sumamus
vinum et impleamur ebrietate et erit
sicut hodie et cras et amplius. Gen. ii
Dabit dominus homini in paradiso cibum
duplicem abscisso Non quidem fructum
arboris malis sed fructum uteri
virginalis propter Cum dederit dilectis
suis sompnum Ecce hereditas domini filii
merces fructus ventris Non olera sive
herbas terre sed viventia pascua vite
Joh. x. Ingredietur et egredietur et pa
scua inveniet Non carnes animalium
vel piscium sed delicias angelorum
ps. Panem angelorum manducavit homo
Quod mundus habet cibum spiritualem i.
appetitum diviciarum deliciarum et honorum
Et iste cibus etiam non saciat Quomodo
enim quis posset saciari de umbra
vento et fetore Umbra quidem non
potest saciare sed infrigidare Ventus
non potest saciare sed inflare fetor non
potest saciare sed inficere Umbra enim
significat divicias Job quod cito transeunt
Sap. v. Omnia transierunt velud umbra
Et in cor avari infrigidat Eccl.
xliii. Gelu sicut salem effundet
super terram i. effundi permittet Et
dicitur sicut salem quia tale gelu facit
cor avari esse sterile ab omni opere
bono Ventus significat honores Job xxx
Elevasti me et quasi super ventum ponens
allisisti me valide Talis ventus
cor superbi inflat Coll. ii Inflatus
sensu carnis sue Tales inflatos dis
rumpet malleus domini sine qua dicitur Mt.
xxv. Discedite a me maledicti in ignem
eternum Sap. iiii. Disrumpet illos inflatos
sine voce Non enim emittet vocem alicuius ex
cusationis vel appellacionis Fetor significat
carnales concupiscencias i. immundicias Juxta illud
ysa. xxxiiii. De cadaveribus eorum ascendet
fetor Joelis p. Computruerunt iumenta in
stercore suo Iste fetor non desistat sed totam
terram inficit et corrumpit Eze. xxxii.
Irrigabo terram i. irrigari permittam terram fetore
sanguinis tui Tertio locus et infernus ubi Bij
erit fames perpetua tanta scilicet quod pre nimia
fame cutis corporum erit consumpta Tren. iiii
Adhesit cutis eorum ossibus aruit et facta
est quasi lignum Tanta quod pellis eorum erit
adusta Tren. v. Pellis nostra quasi clibanus
exusta est a facie tempestatis famis Tanta
quod fames inter costas eorum erit inclusa
Et ideo erit perpetua quia de costis eorum
numquam poterit exire Job xviii. Attenuetur
fame robur eius et inedia invadat co
stas eius Tanta quod linguas suas man
ducabunt Apok. xvi. Commanducaverunt
linguas suas Tanta quod sua et aliorum
brachia devorabunt ysa. ix Unusquisque
carnem brachii sui vorabit manasses
effraym et effraym manasse Tanta quod
pre nimia fame deum et dyabolum blasphema
bunt ysa. viii. Cum esurierit irascetur
et maledicet regi suo et deo suo
Tertius locus est celum ubi est sacietas Eiij
plena Ibi enim totus homo in quinque se
sibus saciabitur Nam visus saciabitur in vi
sione xpi Visus autem delectatur in colore
viridi qui est medius color constans
ex albo et nigro Color enim albus est
deitas lucida Color niger est caro
de terra formata Iste duplex color scilicet cla
ra deitas et nigra humanitas in xpo
est iunctus Et ideo totus amenus et vi
ridis effectus est unde vocat se viridem
dicens luc. xxiii. Si in viridi ligno hec
faciunt in arido quid fiet Iste quibus sed dicere
potest illud Hest. xv. Valde mirabilis es
domine et facies tua plena est graciarum Iste dicitur
prima pe. p. In quem desiderant angeli prospicere
Olfactus delectabitur i. redolencia xpi ipsius

cinamomum et balsamum / dicit enim: Cynamomum de ysope
ac et mirra carnis mortificatio. Juxta illud Eccl.
xxiiij. Sicut cynamomum et balsamum aromatizans odorem dedi quasi
mirra electa dedi suavitatem odoris. Tholus et
speciebus aromaticis sui odoris reficiet ita quod clamabit
et dicet Can. p°. Trahe me post te, curremus
in odorem unguentorum tuorum. Item Gustus delectabitur
in gustando dulcedinem. Illud cantat ecclesia et
scriptura. Joelis iii°. In illa die stillabunt
montes dulcedinem et colles fluent lac et mel.
Per lac enim intelligitur caro Christi mundissima, per mel
anima Christi dulcissima plena dulcedine, ac eius deitas
suavissima. Montes i[d est] et colles i[d est] sancti maiores
et minores haurient suas dulcedines a carne Christi
mundissima, ab anima Christi dulcissima, a deitate Christi
suavissima. Tactus delectabitur in tangendo
Christum. Multum delectatur homo in tangendo aliquid,
plus in amplexando aliquid, multo plus in osculan-
do aliquid. Tunc Christum sancti tangent et tenebunt for-
titer. Can. iii. Tenui eum nec dimittam.
Tunc amplexabuntur placentem sibi. Prov. iiii°. Am-
plexare illam scilicet sapientiam que est Christus et exaltabit
te et glorificaberis ab illa cum eam fueris am-
plexatus. Tunc osculabuntur dulciter. Can.
viii. Quis michi det te fratrem meum sugentem
ubera matris mee ut inveniam te foris et de-
osculer te et iam me nemo despiciat. Christus
autem incarnatio erat in primis patres sancti desidera-
verunt quod humanam naturam assumpsit et ideo deum
osculatus fuit quod scilicet natura divina humanam naturam
assumpsit et eam in unitate persone sibi univit.
Et istud tale osculum petebat genus humanum
dicens Can. p°. Osculetur me osculo oris sui. Et
sic eum iam nemo despexit / nec demones sed multum
eum dilexerunt / nec angeli sed eum in reverencia
habuerunt / nec dyaboli sed demones eum multum timent.
Item Auditus delectabitur in audiendo vocem Christi
que tam dulcis est ut quilibet sanctus clamet et dicat
illud Can. ii°. Sonet vox tua in auribus meis,
vox enim tua dulcis. Dicit autem Augustinus quod sonus
triplex fit: aut pulsu sicut in cythara et
psalterio, aut flatu sicut in organo, aut cantu
sicut in voce. Iste triplex sonus in celesti patria re-
sonabit. Sonus enim qui fit cum pulsu sicut in
cythara et psalterio significat Christi dulcissimam allocu-
tionem. Ipse quidem est psalterium et cythara. Juxta
illud Ps. Exurge gloria mea, exurge psal-
terium et cythara. Item per psalterium quidem sonat

a superiori, cythara ab inferiori. Illa igitur
vox Christi est suavissima que procedit a psal-
terio divine nature que est natura superior et
cythara nature humane que est natura inferior.
Sonus qui fit cum flatu sicut in organo
significat sanctorum laudes qui sunt organa
spiritus sancti. Omnia spiritus sanctus per ipsos sicut
per organum locutus est. ii. Pet. p°. Spiritu
sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines.
Ipsi ergo afflati spiritu sancto in laude et
graciarum actione prorumpent. Ysa. li°. Gau-
dium et leticia invenietur in ea, graciarum
actio et vox laudis. Sonus qui fit cum
cantu sicut in voce significat angelicam iubi-
lacionem de qua dicitur Job xxxviii. Ubi eras
cum me laudarent astra matutina
et iubilarent omnes filii dei. Iste igitur triplex
sonus cottidie in patria auditur. Unus
qui causatur a voce Christi dulcissima. Alius
qui causatur ab iubilatione angelica. Alius
qui causatur a graciarum actione et laude humana.
Istud enim erit officium omnium sanctorum et
angelorum scilicet continue laudare deum.
Augustinus in li. de ci. dei. Ibi vacabimus
et videbimus et amabimus et laudabimus.
Ecce quid erit in fine sine fine /
Nam quis erit alius finis noster nisi perve-
nire ad regnum cuius nullus est finis. In
isto igitur fine nostrum opus finiamus
rogantes deum ut sic finis nostrorum
finis laborum sic dignetur esse finis
nostrorum desideriorum. Juxta. et quod idem
doctor in eodem li. testatur. Ipse enim noster
erit finis desideriorum nostrorum qui sine fine
videbitur, sine fastidio amabitur, sine
fatigatione laudabitur. Hoc munus hic
affectus hic actus profecto erit omnibus
sicut ipsa vita erit communis. Ad illum
ergo beatum finem perducat nos ille qui
est principium et finis, cui sine
fine vivit et regnat deus per infinita
secula seculorum. Amen.

Expliciunt sermones
fratris Jacobi de Voragine.

Incipit thabula super sermones dominicales fratris Jacobi de Voragine que sequitur.

Tabula ista sic ordinatur. Quia in principio thabule sunt omnia principia sermonum scripta sub certis numeris sicut sunt ordinati sermones in libris sermonum super dominicas. Postea sequuntur notabilia de sermonibus collecta secundum alphabetum. Post que sequitur numerus qui indicat sermonem ubi iacet illud notabile quod queritur. Postea sequitur littera que indicat partem sermonis ubi iacet illud notabile. Quia quilibet sermo dividitur in septem partes que partes signantur per septem primas litteras alphabeti.

47 Et cum eiecisset
48 In belzebub

Dnica quarta

49 Abiit ihesus
50 Cum sublevasset
51 Est puer unus

Dnica de passione

52 Quis ex vobis
53 Tulerunt
54 Ihesus autem abscondit

Dnica in ramis palmarum

55 Cum appropinquasset
56 Ecce rex tuus
57 Plurima autem turba

Dnica Pasche

58 Maria magdalena
59 Ihesum queritis
60 Ite dicite

Dnica in octava pasche

61 Cum sero esset
62 Stetit ihesus
63 Infer digitum

Dnica prima post octavas pasche

64 Ego sum pastor bonus
65 Bonus pastor
66 Animam meam

Dnica secunda

67 Modicum et non
68 Mulier cum parit
69 Cum autem peperit

Dnica tertia

70 Vado ad eum qui
71 Expedit vobis
72 Cum venerit

Dnica quarta

73 Amen amen dico
74 Usque modo
75 Ipse enim pater

Dnica quinta

76 Cum venerit paraclitus
77 Cum venerit paraclitus

78 Absque synagoga

Dnica in penthecosten

79 Si quis diligit
80 Ad eum veniemus
81 Paraclitus

Dnica sancte trinitatis

82 Erat homo
83 Amen amen dico
84 Amen amen dico

Dnica prima post trinitatis

85 Homo quidam erat dives
86 Homo quidam erat dives
87 Mortuus est autem

Dnica secunda

88 Homo quidam fecit cenam
89 Uxorem duxi
90 Dico autem vobis

Dnica tertia

91 Erant appropinquantes
92 Erant appropinquantes
93 Gaudium est angelis

Dnica quarta

Estote misericordes
94 Estote misericordes
95 Numquid potest cecus

96 Dnica quinta

97 Cum turbe irruerent
98 Ascendens autem
99 Preceptor

Dnica sexta

100 Nisi abundaverit
101 Si offers
102 Omnis qui irascitur

Dnica septima

103 Cum turba multa
104 Misereor
105 Accipiens

Dnica octava

106 Attendite
107 Attendite
Omnis arbor
108
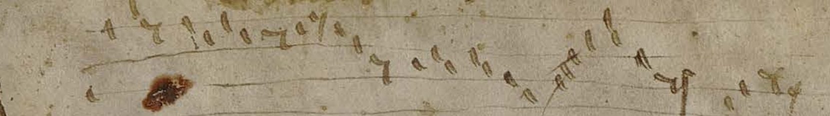
Dominica nona
109 Homo quidam erat
110 Quid faciam
111 Facite vobis
Dominica decima
112 Cum appropinquaret
113 Venient dies
114 Domus mea
Dominica undecima
115 Duo homines
116 Publicanus
117 Qui se exaltat
Dominica duodecima
118 Exiens Ihesus de fi[nibus]
119 Adducunt
120 Bene omnia fecit
Dominica tercia decima
121 Beati oculi
122 Diliges dominum
123 Homo quidam descendebat
Dominica quarta decima
124 Cum ingrederetur
125 Occurrerunt ei decem
126 Ihesu preceptor
Dominica quinta decima
127 Nemo potest
128 Nemo potest
129 Scit enim pater
Dominica sexta decima
130 Ibat Ihesus in civitatem
131 Adolescens tibi dico
132 Et hec vidua
Dominica septima decima
133 Cum intraret Ihesus
134 Ecce quidam homo
135 Cum vocatus
Dominica decima octava
136 Audientes pharisei
137 Diliges dominum deum tuum
138 In hiis duobus

Dominica decima nona
139 Ascendens Ihesus in naviculam
140 Offerebant ei
141 Dixit Ihesus paralitico
Dominica vicesima
142 Simile est regnum
143 Simile est regnum
144 Dicite invitatis
Dominica vicesima prima
145 Erat quidam regulus
146 Heri hora septima
147 Et credidit
Dominica xxii
148 Simile est regnum
149 Oblatus est ei unus
150 Serve nequam
Dominica xxiii
151 Abeuntes pharisei
152 Abeuntes pharisei
153 Reddite ergo
Dominica xxiiii
154 Loquente Ihesu ad turbas
155 Confide filia
156 Filia mea
Dominica xxv
157 Cum sublevasset
158 Cum sublevasset
159 Ut autem impleti sunt

Sequuntur vocabula
Sermonum

Agapiculum

[illegible]

Nota quod Sanctus Augustinus [illegible] illam vitam amplecti debemus / ubi vita sine morte / ubi juventus sine senectute / ubi lux sine tenebris / ubi gaudium sine tristicia / ubi pax sine discordia / ubi voluntas sine injuria / ubi regnum sine commutacione. Ubi merces sanctorum erit tam magna quod non potest mensurari / tam alta quod non potest numerari / tam copiosa quod non potest finiri / tam preciosa quod non potest estimari. Sed ad hanc vitam multi ignorant viam. Et ideo advertant dictum Augustini qui dicit Via per quam itur ad vitam est lex qua legem qui ignorat contempnit. Sic et qui ignorat legem ipsam non timet. Sed qui despicit precepta virtutis non venit ipsi non eunt / ergo necesse est ipsam legem nosse si volumus patri[illegible] Juxta illud Si vis ad vitam ingredi serva mandata. Et sunt ista in tabulis decem que sunt decem.

Nota decem precepta. Primum non habebis deos alienos. Secundum non assumes nomen dei in vanum. Tertium memento ut diem sabbati sanctifices. Quartum honora patrem et matrem. Quintum non occides / Sextum non mechaberis. Septimum non furtum facies. Octavum non falsum testimonium dices. Nonum non concupisces uxorem proximi tui. Decimum non concupisces rem proximi tui. Et hec decem precepta scripta in duabus tabulis lapideis fuerunt moysi data.

M d M Car
Mitadaff 3 3 S
peru chyrom 7 S
fiat [illegible] [illegible]

Nabuchadonosor dona[illegible]
[illegible] ad [illegible]